
TUUSULA TILINPÄÄTÖS 2023

**Asukkaita
41 334**

**Ulkoiset
toimintamenot
151,7
milj. euroa**

**Velkaa
4 834
euroa/asukas**

**Veroprosentti
7,11 %**

sis. kunnan ja vesiliikelaitoksen tiedot

SISÄLTÖ

TOIMINTAKERTOMUS

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	
1.1. Pormestarin katsaus	2
1.2. Vuoden 2023 tavoitteet, toimenpiteet ja toteutusohjelmat	4
1.3. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	12
1.4. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	16
1.5. Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	20
1.6. Kunnan henkilöstö	26
1.7. Ympäristöasiat	33
1.8. Muut ei-taloudelliset asiat	37
1.9. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	38
1.10. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	39
1.11. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	53
2. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	56
2.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen	56
2.2. Toiminnan rahoitus	58
3. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	60
3.1. Tilinpäätöslaskelmien analyysit	62
4. KOKONAISTULOT- JA MENOT	65
5. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	66
5.1. Konserniyhteisöt	66
5.2. Konsernin toiminnan ohjaus	67
5.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	67
5.4. Arvio konsernin tulevasta kehityksestä	68
5.5. Konsernivalvonnan järjestäminen	68
5.6. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	70
5.7. Konsernitilinpäätöslaskelmien analyysit	75
6. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET Tilikauden tuloksen käsittely	77

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

7. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	
Käyttötalouden osan taulukoiden lukuohje	79
KUNTATOIMIALA	81
Yleishallinto ja johdon tuki	83
Kunnanviraston johto	86
Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus	88
Yhteiset palvelut	90
Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö	94
Hallinto- ja asiakaspalvelut	96
Talouden ohjaus	97
Kehittäminen ja tietohallinto	99
Sivistys	101
Kasvatus- ja sivistyslautakunta:	
Sivistyksen tukipalvelut	106
Varhaiskasvatus	109
Oppiminen	112

Vapaa-aikalautakunta:	
Kulttuuri	115
Vapaa-aika	118

Kasvu- ja ympäristö.....	120
Kuntakehityslautakunta:	
Toimialueen kehittäminen- ja hallinto	126
Elinvoima, asuminen ja kehittäminen	127
Projektitoimisto	129
Rykmentinpuisto	131
Maankäyttö ja paikkatieto.....	133
Kaavoitus	135
Rakennusvalvonta	137
Tekninen lautakunta:	
Yhdyskuntatekniikka.....	139
Tilapalvelut	141

TILINPÄÄTÖKSEN TOTEUMAVERTAILUT

Tuloslaskelman toteumavertailu	144
Toimintamenot- ja tulot, toteumat 2021–2023.....	145
Sisäinen tuloslaskelma, toteumat 2015–2023 ja talousarvio 2023	146
Investointien toteutuminen.....	147
Rahoitusosan toteutuminen	156
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteumavertailusta	157

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma.....	160
Rahoituslaskelma	161
Tase	162
Konsernilaskelmat.....	163

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TYTÄRYHTIÖT	186
--------------------------	------------

ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

Liikelaitoksen erillistilinpäätös	
Vesihuoltoliikelaitos.....	196
Liikelaitoksen vaikutus kunnan talouteen	222
Tuloslaskelma.....	223
Rahoituslaskelma	225
Tase.....	226

Taseyksiköt.....	228
------------------	-----

Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset.....	235
--	-----

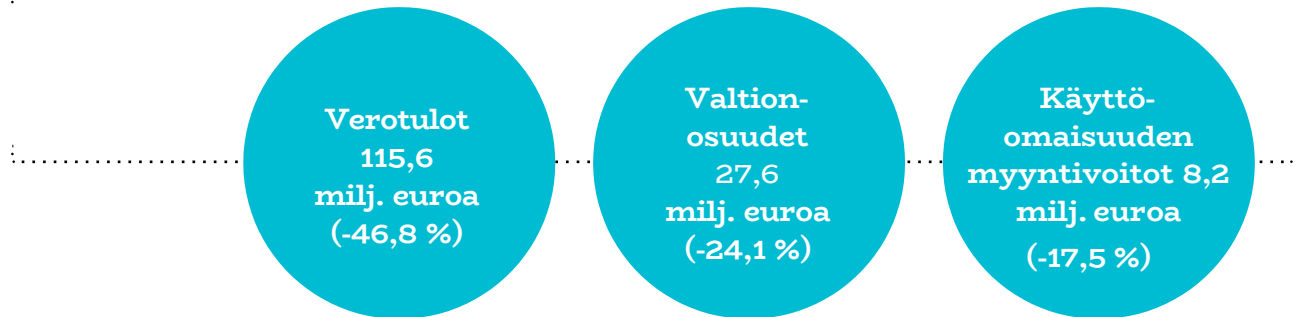
VUOSITAVOITTEIDEN SEURANTA

INDIKAATTORIEN SEURANTA

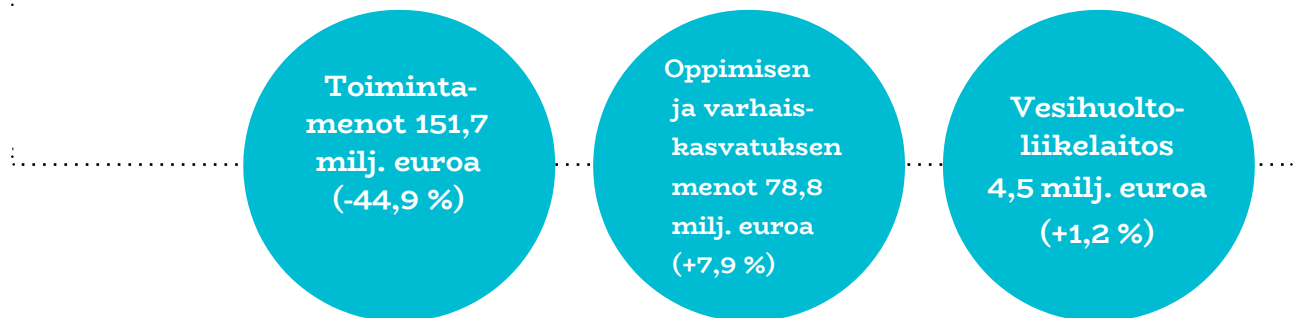
INVESTOINTIEN JÄLKILASKELMAT.....

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....

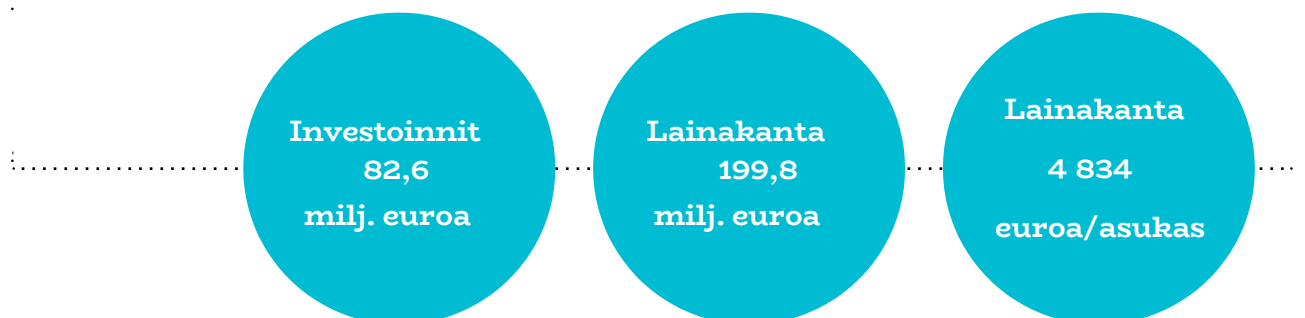
TULOT

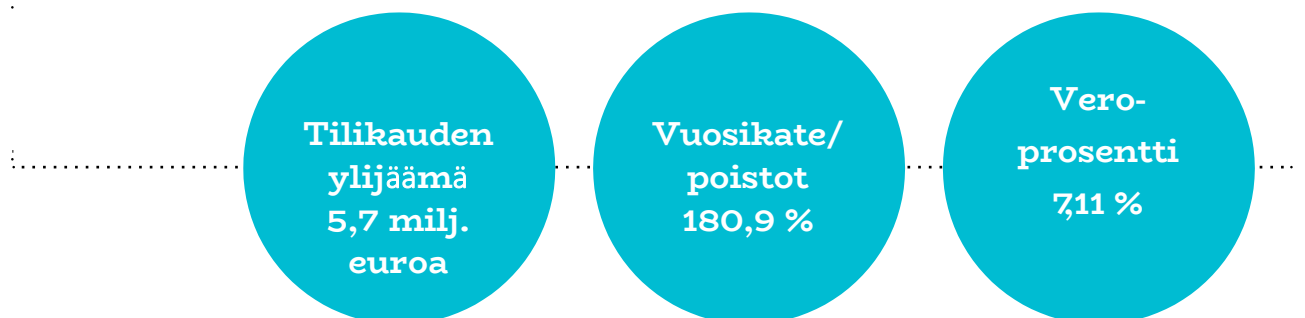
ULKOISET MENOT

INVESTOINNIT & RAHOITUS

MUUT TUNNUSLUVUT

Sis. kunnan ja vesihuoltoliikelaitoksen luvut

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 PORMESTARIN KATSAUS VUOTEEN 2023

Tuusulan kasvu jatkui vahvana

Tuusulan väestö on kasvanut viime vuosina ripeästi. Vuonna 2023 Tuusulaan muutti 951 asukasta. Asukasluku oli vuoden päättyessä 41 334. Vuonna 2023 väestö kasvoi 2,4 prosentilla, kun edellisvuonna kasvu oli 1,7 prosenttia. Tuusulan ja muiden kuntien välinen nettomuuttovoitto oli 686 asukasta ja nettomaahanmuuttoa oli 273 asukasta. Luonnollinen väestönlisäys oli ensimmäistä kertaa negatiivinen, -8 asukasta.

Kiinnostus kunnan asuin- ja yritystontteihin säilyi erittäin hyvänä

Asuntoja valmistui huomattavan paljon; 875 kappaletta. Rakennuslupia myönnettiin 335 kappaletta. Tontinluovutus oli suhdannetilanteeseen nähden vilkasta. Maanmyyntitulot olivat 8,2 milj. euroa, maankäyttösopimuskorvauksien tuloutuksia kertyi 8,1 milj. euroa. Omakotitonttarjontaa oli jokaisessa kuntakeskuksessa ja pientalokaavavaranto parani merkittävästi Kellokoskella Joenrannan asemakaavan voimaantulon myötä. AO-tontteja luovutettiin 30 kpl ja tuottajamuotoisia tontteja 3 kpl. Yritystontteja myytiin 3 kpl, mukaan lukien Tuusulan historian suurin yritystonttikauppa Itäväylän varrelta. Asemakaavojen lisäksi valmisteltiin merkittäviä yleissuunnitelmia Lahelanpellon ja Koillis-Hyrylän alueille, joille lähivuosina rakennetaan Lahelan kampus ja uusia pientaloalueita. Marraskuussa laitoimme 100 omakotitalotonttia myyntiin, mikä luo pohjaa tulevalle kasvulle.

Tilikauden tulos toteutui ennakoidun hyvällä tasolla

Tuusulan kunnan tilikauden tulos oli noin 13,8 miljoonaa euroa ja ylijäämä 5,7 milj. euroa, kun tulevia yhdyskuntatekniikan rakennushankkeita varten tehtiin 8,2 milj. euron investointivaraus.

Verotulot laskivat 46,8 prosenttia sosiaali- ja terveyspalveluita koskevan rahoituksen siirryttyä toiminnan mukana hyvinvointialueelle. Kunnan verotulot olivat yhteensä 115,6 milj. euroa ja ne kehittyivät myönteisesti kunnan kasvun ja kohtuullisena säilyneen talous- ja työllisyystilanteen ansiosta.

Kunnan toimintamenot toteutuivat 123,5 milj. euroa edellisvuotta pienempinä johtuen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun siirtymisestä hyvinvointialueelle 2023 alusta lähtien. Vertailukelpoinen toimintamenojen kasvu oli yhteensä 5,4 prosenttia eli noin 7,8 milj. euroa vuodesta 2022. Toimintamenot kasvoivat nopeasti etenkin varhaiskasvatuksen palvelutarpeen kasvun ja ennakoitua kalliimman julkisten alojen palkkaratkaisun vuoksi.

Kunnan lainakanta oli vuoden 2023 lopussa 199,8 milj. euroa, kun vuotta aiemmin lainakanta oli 163,1 milj. euroa. Kunnan lainamäärä asukasta kohden oli 4 834 euroa. Korkokulut olivat 1,9 milj. euroa. Kasvua edellisvuoteen nähden oli 0,6 milj. euroa.

Kuntastrategiamme ja mittavat kasvuinvestoinnit

Valtuustokauden 2021–2025 strategia jatkaa kasvun mahdollistamisen ja elinvoiman vahvistamisen tiellä. Tuusula on rakentanut yritys- ja työpaikkatonttien syntymiseen tarvittavaa infrastruktuuria ja vie vahvasti eteenpäin palveluverkkosuunnitelman investointeja.

Palveluverkkotyömme tulokset näkyvät nyt kuntalaisille – Monio avasi ovensa elokuussa ja Tuusulanjärven

kampuksen, Peltokaaren päiväkodin, Rykmentinpuiston sekä Riihikallion kampusten rakentaminen etenivät aikataulussa. Kesäkuussa Riihikallion koulussa syttyneessä tulipalossa vaurioista kärsinyt Pajatalo saatiin takaisin koulun käyttöön lokakuussa. Lahelan kampuksen hankesuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa lokakuussa.

Päiväkoti Martta Wendelin sai sekä kansainvälisen New European Bauhaus -puuarkkitehtuuripalkinnon että Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon. Monio pokkasi Vuoden Puupalkinnon puuteknisten ratkaisujen edistyksellisestä yhdistämisestä.

Sote-keskuksen sijoittuminen Hyrylään varmistui, ja kohteen valmistelu on jatkunut hyvässä yhteistyössä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa.

Urheilukeskuksen monitoimihallin rakentaminen käynnistyi vuodenvaihteessa 2023–2024 ja sen valmistuminen ajoittuu vuoden 2025 alkupuolelle.

Aluekehityshankkeet Rykmentinpuisto ja Focus

Rykmentinpuiston työpaikka-alueella on toteutusvaiheessa useita yritysten toimitilahankkeita ja Tuusulan itäväylän itäpuolisen alueen kaavoitus ja kunnallistekniikan suunnittelu on käynnissä.

Koko Focus-alueen kattava maankäytön yleissuunnitelmaa valmistui syksyllä. Yleissuunnitelma luo hyvän pohjan asemakaavoittamiselle, joka käynnistyy vuonna 2024. Tuusula tiivistää suunnitteluyhteistyötä Vantaan kaupungin kanssa Kiila-Senkkerinmäen alueella.

Kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta

Haluamme olla kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta. Mittavien palveluverkkoinvestointien lisäksi panostimme merkittävästi kasvatuksen ja opetuksen laatuun sekä resursseihin. Näistä esimerkkeinä mainittakoon Agenda2030 -opetusohjelma, ruokapalveluiden vastuullisuussuunnitelma, Tuusulan harrastamisen mallin kerho- ja harrastustoiminta ja kulttuurikasvatussuunnitelmat sekä hakeutuminen mukaan UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malliin.

Kiitos vuodesta 2023

Esitän päätöksentekijöille ja henkilökunnalle parhaat kiitokseni tuusulalaisten hyväksi tehdystä ansiokkaasta työstä. Olemme työskennelleet hienosti Tuusulan kunnan laadukkaiden palveluiden, ja kasvun edistämiseksi ja saavuttaneet upeita tuloksia! Tästä on hyvä jatkaa!

Kiitos tuusulalaisille aktiivisesta osallistumisesta kunnan kehittämiseen. Kuntamme kehittyy nopeasti jatkossakin ja yhdessä tekemällä pidämme huolta kunnan viihtyisyydestä ja elinvoimasta. Luokaamme yhdessä paras mahdollinen Tuusula.

Kalle Ikkela,
pormestari

1.2 VUODEN 2023 TAVOITTEET, TOIMENPITEET JA TOTEUTUSOHJELMAT

KUNTASTRATEGIA 2021-2025

Kuntastrategia on kunnan ja tuusulalaisten yhteinen strategia. Tuusulan kuntastrategiaa uudistettiin osallistuvassa prosessissa vuonna 2021. Kaikkien valtuustoryhmien hyväksymä pormestariohjelma toimi kuntastrategiatyön pohjana. Strategian uudistustyön tuloksena syntyi ”elämisen taidetta kestävästi kasvavassa Tuusulassa” -kuntastrategia vuosille 2021–2025.

Strategiatyöhön osallistui laaja joukko tuusulalaisia, luottamushenkilöitä ja kunnan henkilöstöä erilaisten osallistuvien työpajojen, seminaarien ja kyselyiden kautta. Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 4.10.2021 Tuusulan strategiaperustaan kuuluvan vision, toimintatavat ja päämäärät sekä niistä johdetut 14 valtuustokauden tavoitetta. Lisäksi määritettiin strategiset keinot, joista muodostui kolme ohjelmakokonaisuutta strategian toimeenpanon tueksi.

Strategiakokonaisuus muodostuu strategiaperustasta ja sen pohjalta johdetuista vuositavoitteista ja toimenpiteistä, indikaattoreista sekä strategisista ohjelmista. Strategiakokonaisuudesta päätettiin valtuustossa 13.12.2021.

Visio

Tuusulan visio on ”Elämisen taidetta kestävästi kasvavassa Tuusulassa”. Visio sitoo Tuusulan uudistetun brändin osaksi strategiaa. Elämisen taiteella tarkoitetaan, että jokaisen tuusulalaisen elämä on arvokasta ja jokaisella on mahdollisuus kasvaa täyteen potentiaaliinsa Tuusulassa – rakentaa Tuusulassa omannäköisensä elämän. Hyviä puitteita elämään tarjoavat esimerkiksi monipuoliset asumisen mahdollisuudet, hyvät kulttuurin ja vapaa-ajan mahdollisuudet sekä laadukas varhaiskasvatus ja opetus. Tuusulalla on mahdollisuudet hyvään ja kestäväan kasvuun, mutta sen edellytyksenä on vahva kuntatalous

Päämäärät

Tuusulan visiota toteuttaa kolme strategista päämäärää tavoitteineen:

- Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä (5 valtuustokauden tavoitetta)
- Tuusulassa on hyvä elää (5 valtuustokauden tavoitetta)
- Tuusula kehittyi kestävästi (4 valtuustokauden tavoitetta)

Toimintatapa

Yhteinen toimintatapamme on ”Me teemme yhdessä uutta”. Se korostaa sekä yhdessä tekemisen tärkeyttä että palveluita kehittämistä kuntalaislähtöisesti.

Me Me olemme asukkaita, yhteisöjä, yrityksiä, luottamushenkilöitä ja kunnan työntekijöitä. Me teemme ja toteutamme kunnan strategian. Me luomme kasvavan Tuusulan tarinaa ja tulevaisuutta.

Teemme Teemme uutta Tuusulaa toisiamme ymmärtäen. Saamme tuloksia aikaan ja onnistumme yhdessä. Meistä jokainen on merkityksellinen ja voimme tehdä elämisen taidetta joka päivä. Autamme ja kannustamme toisiamme sekä kerromme myönteisiä tarinoita Tuusulasta!

- Yhdessä** Saamme voimaa yhteistyöstä, jota rakennamme jokaisessa kohtaamisessa ja keskustelussa. Arvostamme moninaisuutta ja kunnioitamme erilaisuutta. Kannamme vastuuta toistemme hyvinvoinnista. Tarvitsemme kaikkien ideat käyttöön. Yhdessä olemme enemmän.
- Uutta** Uutta syntyy luovasti ideoiden. Uutta syntyy rohkeudesta yrittää ja erehtyä. Olemme edelläkävijöitä ja suuntaamme kestävään tulevaisuuteen. Iloitsemme yhdessä pienistäkin onnistumisista!

Strategiaperustan laadinnan yhteydessä määritettiin kolme strategista keinoa, joiden avulla strategian tavoitteet saavutetaan. Keinot tehdä strategiasta totta löytyvät digitalisaation hyödyntämisestä, vaikuttamisesta ja yhteistyöstä (edunvalvonta) sekä osaamisesta ja kyvykkyyksistä (henkilöstön osaamisen kehittäminen, hyvinvointi ja johtaminen). Jokaisesta keinosta on laadittu strateginen ohjelma ja ohjelmat hyväksyttiin valtuustossa alkuvuodesta 2022.

Keinoista kolme ohjelmaa

Strategiaperustan laadinnan yhteydessä määritettiin kolme strategista keinoa, joiden avulla strategian tavoitteet saavutetaan. Keinot tehdä strategiasta totta löytyvät digitalisaation hyödyntämisestä, vaikuttamisesta ja yhteistyöstä (edunvalvonta) sekä osaamisesta ja kyvykkyyksistä (henkilöstön osaamisen kehittäminen, hyvinvointi ja johtaminen). Jokaisesta keinosta on laadittu strateginen ohjelma ja ohjelmat hyväksyttiin valtuustossa alkuvuodesta 2022.

STRATEGIAN TOTEUTUMINEN VUONNA 2023

Vaikuttaminen ja yhteistyö - ohjelman toteutuminen

Vaikuttaminen ja yhteistyö (edunvalvonta) - ohjelman kehittämisen kärjet ovat kunnan elinvoiman edistäminen, hyvinvoinnin edistäminen ja TE-palveluiden siirto kunnille. Tämän lisäksi ohjelmassa on kuvattu muita kunnan edunvalvonnan sekä yhteistyön sekä vaikuttamisen keskeisiä kohteita.

Elinvoiman edistämässä keskeisenä maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) -sopimus, Helsingin seudun liikenne (HSL) ja muut kunnan liikennehankkeet sekä elinvoimaisen Tuusulan rakentaminen. MAL2023 -suunnitelmaa edistettiin yhteistyössä alueen kuntien kanssa ja suunnitelma tuotiin kuntien päätöksentekoon loppusyksystä 2023. MAL-sopimusneuvottelut käynnistyivät ja kunnat kävivät keskusteluja hankkeiden priorisoinnista. Sopimusneuvotteluissa Kuuma-kuntia edustivat Kirkkonummi ja Mäntsälä. Tuusulan kärkenä MAL-sopimusneuvotteluissa oli rahoituksen saaminen Kehä IV:n suunnitteluun.

Hyvinvoinnin edistämässä keskeistä ovat hyvinvointialueen palveluiden saatavuus Tuusulan asukkaille, palveluiden verkko, kunnan ja hyvinvointialueen toimiva yhteistyö sekä hyvinvoivan sivistyskunnan rakentaminen. Keusote laati hyvinvointialueohjelman sekä palveluiden verkosto ohjelmat, joiden päätavoitteena on turvata asukkaiden tarpeita vastaavat, kustannustehokkaat ja vaikuttavat sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut. Tuusulan keskeisinä edunvalvonnan kohteina olivat Etelä-Tuusulan uuden sote-keskuksen valmistelu yhdessä hyvinvointialueen kanssa sekä palveluiden saatavuuden turvaaminen Jokelan ja Kellokosken sote-yksiköissä. Kunta osti joulukuussa Senaatti-kiinteistöiltä tontin tulevaa Etelä-Tuusulan sote-keskusta varten. Olimme aktiivisia Keusoten ja kunnan välisessä yhdyspintatyössä.

TE-palveluiden siirto kunnille toteutuu vuoden 2025 alussa yhteistyössä kuuden Keski-Uudenmaan kunnan kanssa. Vastuukuntana toimii Järvenpää. Keskeistä edunvalvonnassa on yhteistoiminta-alueen sujuvan toiminnan käynnistäminen, osaavan työvoiman saannin varmistaminen jatkossa sekä vaikuttava työllisyyden hoito.

Osaaminen ja kyvykkyydet ohjelman toteutuminen

Kunnan strategian toteuttamista tukeva keino Osaaminen ja kyvykkyydet on jaettu kolmeen kärkeen, jotka nousevat niin osaamisen kehittämisen nykytilan arvioinnin, työelämän muutosten ja muiden muutosvoimien synnyttäminen tarpeiden ja vaatimusten pohjalta. Osaaminen ja kyvykkyydet -ohjelman keskeiset kehittämisen kärjet ovat

- Osaamisen kehittämisen suunnittelu perustuu strategiaan ja on luonteeltaan ennakoivaa
- Johtaminen on valmentavaa, työyhteisölähtöistä ja osaamisen kehittämiseen kannustavaa
- Rakenteita ja menetelmiä muotoillaan tukemaan paremmin organisaation ja henkilöstön osaamistarpeita

Ohjelman toteutuminen raportoidaan Henkilöstö -osuuden alla kohdassa henkilöstöjohtamisen tavoitteiden toteutuminen.

Digitalisaatio -ohjelman toteutuminen

Digitalisaatio-ohjelmassa on viisi kärkeä:

- Kuntalaisille sujuva arki sähköisillä palveluilla
- Vuorovaikutteinen kunta - kuntalaisten digitaalinen osallistaminen
- Tiedolla johdettu, datapohjainen Tuusula
- Kustannustehokkuutta digitalisaatiolla
- Ajanmukaiset digikyvykkyydet kunnan uudistumista kiihdyttävänä pohjana

Sähköisen palveluiden osalta vuoden 2023 aikana hankittiin ja saatettiin teknisesti valmiiksi uusi digitaalisen asiointin ratkaisukokonaisuus. Ratkaisu perustuu moderniin Microsoftin low-code -alustaan, joka on asennettu kunnan omaan pilviympäristöön. Uusi ratkaisu tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet palveluiden laajamittaiselle digitalisoinnille kunnan omassa järjestelmäympäristössä pitkälle tulevaisuuteen asti. Kunnassa otettiin käyttöön uusi kuntatasoinen ja järjestelmäriippumaton sähköisen allekirjoituksen ratkaisu. Lisäksi toteutettiin kunnan uusien verkkosivujen toteutuksen kilpailutus, ja toteutusprojekti on tarkoitus aloittaa vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla.

Tiedolla johtamisen osalta käynnistettiin vuoden 2023 lopussa projekti, joka käynnistyi ensimmäisen vaiheen kumppanin hankinnalla ja esiselvityksen aloittamisella. Projektin varsinaiset tavoitellut tuotokset tarkentuvat esiselvitysvaiheessa organisaation tiedolla johtamisen tarpeisiin ja kypsyytasoon peilattuna.

Digitalisaation mahdollistaman kustannustehokkuuden saavuttamiseksi kiinnitettiin huomiota kunnan digitalisaation kokonaisohjaukseen. Vuoden aikana laadittiin ja julkaistiin kunnan yhteiset IT-arkkitehtuuriperiaatteet, joiden avulla ohjataan pirstaleista tietojärjestelmäkenttää yhteisen edun mukaisesti. Lisäksi aloitettiin digitalisaatio-ohjelmaa toteuttavan ja täydentävän yhteisen digitiekartan laatiminen.

Digikyvykkyyksien osalta vuoden aikana laadittiin kunnan uusi laitepolitiikka, mikä mahdollistaa entistä tuottavamman työnteon ajasta ja paikasta riippumatta. Teknisten kyvykkyyksiä parannettiin myös kunnan pilviympäristön tietoturvan osalta. Osaamista kehitettiin koko kunnan laajuudella erityisesti digiturvallisuuden ja tietosuojaan liittyvin koulutuksin, minkä lisäksi kehitettiin IT-asiantuntijoiden osaamista erilaisin täsmäkoulutuksin muun muassa tekoälyn hyödyntämisessä.

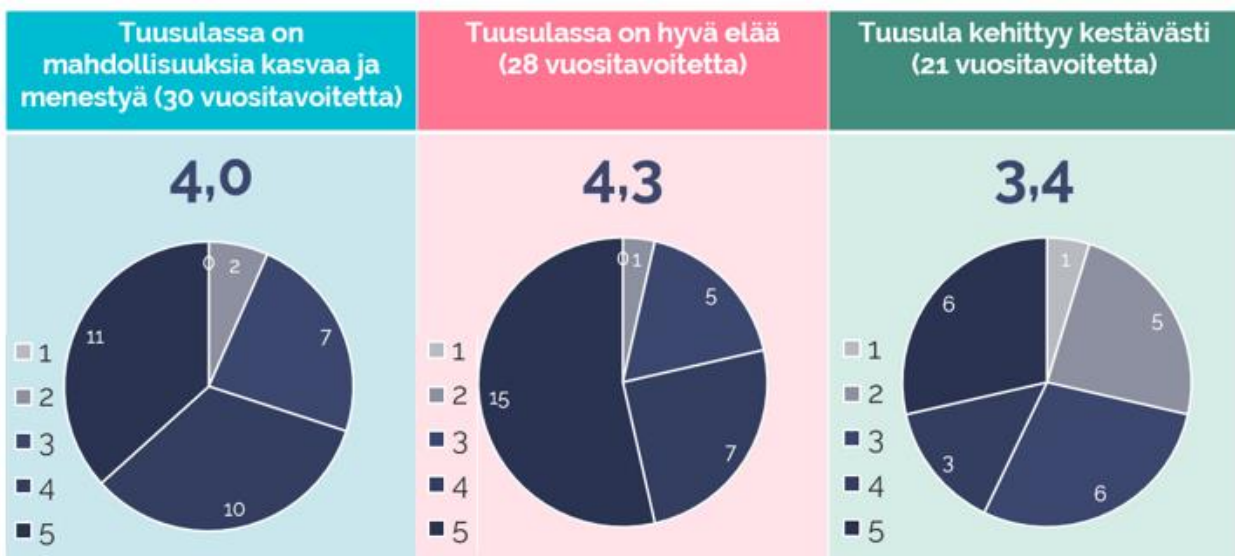
Valtuustokauden tavoitteiden arviointi

Vuositavoitteiden toteutuminen

Vuonna 2023 valtuustokauden tavoitteita toimeenpanevia vuositavoitteita oli yhteensä 79 kappaletta. Lisäksi vuositavoitteita toteuttavia toimenpiteitä oli määritelty yhteensä 196 kpl.

Tavoitteiden ja toimenpiteiden edistymistä arvioitiin viisi portaisella asteikolla:

- 1 = Tavoitteen toteutuksessa ei ole edetty suunnitellusti ja tavoitetta ei ole saavutettu
- 2 = Tavoitteen toteutuksessa on edetty hieman, mutta sitä ei ole saavutettu
- 3 = Tavoitteen toteutuksessa on edetty, mutta sitä ei ole vielä saavutettu
- 4 = Tavoite on lähes saavutettu
- 5 = Tavoite on saavutettu

Kuvio. Vuositavoitteiden toteutuminen vuonna 2023 päämäärittäin. Päämäärää toteuttavien vuositavoitteiden keskiarvo ja vuositavoitteiden jakauma etenemisen asteen mukaan.

PÄÄMÄÄRÄ: TUUSULASSA ON MAHDOLLISUUKSIA KASVAA JA MENESTYÄ

Mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä -päämäärää toteuttavat viisi valtuustokauden tavoitetta veto- ja pitovoiman, asumisen ja elinympäristön, yritysten ja työpaikkojen sekä vapaa-ajan, harrastamisen ja kulttuurin näkökulmista. Päämäärän mukaan tarjoamme monipuolisia ja laadukkaita asumisen mahdollisuuksia, yritys- ja työpaikka-alueita sekä harrastamisen ja kulttuurista nauttimisen paikkoja.

Vuonna 2023 päämäärän viittä valtuustokauden tavoitetta toteutti 30 vuositavoitetta.

Kuvio. Valtuustokauden tavoitteita toteuttavien vuositavoitteiden etenemisen (asteikolla 1–5) keskiarvo vuoden 2023 lopussa.

Talousarvion vuositavoitteita asumisen, elinympäristön ja kuntakehityksen osa-alueilla edistettiin monipuolisesti. Asuntopoliittinen ohjelma otettiin vuoden alussa käyttöön ja asuntotuotannon ohjaukseen liittyviä työkaluja kehitettiin. Pientalotuotantoa tuettiin luovuttamalla 100 omakotitalotonttia myyntiin. Asuntorakentamisen sosiaalisia kysymyksiä ratkottiin, kun ikäystävällistä asuinympäristöä konseptoitiin Tuusulaan.

Kaavoitussuunnitelman mukaiset hankkeet etenivät pääosin aikataulussa. Yleiskaavan mukaisia toteutussuunnitelmia voitiin edistää esimerkiksi Koillis-Hyrylässä ja Lahelanpellon alueella. Hyrylän keskustan kehittämistyössä edettiin katualueiden yleissuunnitelmien laadinnassa sekä Koskensillatien ja Esikunnanpolun kaavamuuostosten osalta. Luonnokset Sote -korttelin ja Kirjaston korttelin osalta valmistuivat. Kellokosken kehittämiseen panostettiin kaavoituksella, investointien kohdentamisella ja tonttien luovutuksella: Seppäinpuiston, Kellotorin ja Ruukin alueilla. Jokelassa asemanseutua ja Vanutehtaan aluekehitystä edistettiin asemakaavamuutosten kautta.

Palveluverkon rakentuminen toteutui suunnitelmien mukaisesti. Tuusulanjärven kampuksen rakentaminen eteni, Riihikallion monitoimikampuksen rakentaminen käynnistyi, Lahelan kampuksen hankesuunnitelma hyväksyttiin, Peltokaaren päiväkodin rakentaminen eteni, Rykmentinpuiston monitoimikampuksen rakentaminen eteni ja sen jo suunniteltujen tilojen yhteyteen päätettiin toteuttaa myös päiväkotia.

Vapaa-ajan, harrastamisen ja kulttuurin palvelujen kehittämistä ja uusia mahdollisuuksia tuettiin vuositavoitteiston mukaisesti. Urheilukeskuksen monitoimihallin urakkasopimus allekirjoitettiin ja rakentamisen käynnistyminen lupaprosessin loppuun saattamisen myötä mahdollistui. Elokuussa käyttöön otettu Monio lunasti paikkansa kunnan kulttuurintuotannon uutena areenana. Sen monipuolisten ja esteettömien tilojen turvin opintotarjontaansa laajensivat myös Tuusulan Opisto ja Tuusulan kuvataidekoulu. Kulttuurin mahdollisuudet ja taiteen harrastaminen helpottuivat myös tiukassa taloudellisessa tilanteessa oleville henkilöille ja perheille, kun maksuton Kaiku-kortti otettiin käyttöön Tuusulassa. Sivistyksen sähköisiä palveluja kehitettiin esimerkiksi varmistamalla museoiden kokoelmatietokannan Finna-valmius. Virtuaalimuseon hanketyö käynnistyi suunnitellusti ja ensimmäiset virtuaaliset vierailut toteutuivat jo loppuvuodesta.

Palveluiden jatkuvan kehittämisen tueksi valmistui yhteinen toimintamalli, jota lähdettiin toteuttamaan toimialueilla loppuvuodesta. Toimintamalli pitää sisällään sekä kunnan yhteisen palvelukokonaisuuden että yksittäisten palveluiden ja toiminnan tuottavuuden kehittämisen. Palvelujen kuvaamista ja

järjestämistavan analyysia kehitettiin yhteistyössä valittujen pilottipalveluiden kanssa, jotka kuvattiin ja analysoitiin konseptin mukaisesti.

PÄÄMÄÄRÄ: TUUSULASSA ON HYVÄ ELÄÄ

Tuusulassa on hyvä elää -päämäärää toteuttavat viisi valtuustokauden tavoitetta hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden, oppimisen ja osaamisen sekä turvallisuuden näkökulmista. Päämäärä korostaa laadukkaiden palveluiden ja osallisuuden merkitystä ihmisten hyvinvoinnin luomisessa. Päämäärän alla huolehditaan myös kuntalaisten turvallisuudesta. Tuusula uudistaa palveluverkkoaan rakentamalla uusia päiväkotia ja kouluja, jotka tarjoavat myös kuntalaisille yhteisiä olohuoneita ja yhdessä tekemisen paikkoja. Osallisuus, vaikuttaminen ja yhdessä tekeminen voivat tuoda lisää hyvinvointia kaikille.

Vuonna 2023 päämäärän viittä valtuustokauden tavoitetta toteutti 28 vuositavoitetta.

Kuvio. Valtuustokauden tavoitteita toteuttavien vuositavoitteiden etenemisen (asteikolla 1–5) keskiarvo vuoden 2023 lopussa.

Tuusulan kunta pyrkii tavoitteellisella työllään edistämään kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Voimassa olevan hyvinvointisuunnitelman mukaiset toimet jatkuivat myös vuonna 2023. Hyvinvoinnin edistämistoimia mittaava TEA- viisari sekä rahoituksen perusteena oleva Hyte-kerroin paranivat edellisvuodesta. Hyte- työn koordinaatio päätettiin siirtää sivistyksen toimialueelle, jotta yhdyspinta Keski-uudenmaan hyvinvointialueen sekä kunnassa toimivan kolmannen sektorin kanssa vahvistuisi entisestään.

Kuntalaisille toteutui vuoden aikana erilaisia ja monipuolisia mahdollisuuksia kohtaamisille, vuorovaikutukselle ja osallisuuden kokemuksille. Ikäihmisten olohuonetoiminta kehittyi ja laajeni jokapäiväiseksi toiminnaksi. Alle kouluikäisten lapsiperheiden kohtaamispaikkoina toimivat perhetuvat. Lasten ja nuorten kasvatustyössä tuki toteutui mm. varhaiskasvatuksen sekä alakoulun perheohjaajien sekä yläkoulussa koulunuorisotyön ja kouluvalmentajien toimesta. Tuusulan perusopetuksessa tehtiin systemaattista työtä koulumenestyksen ja turvallisen oppimisympäristön turvaamiseksi, kaikki koulut hyödyntävät Prokoulu -toimintamallia. Lisäksi koulupudokkuuksia ehkäistiin yhteisellä puuttumisen ja varhaisen tuen toimintamallilla. Osallistuva budjetointi tarjosi kaikille kuntalaisille mahdollisuuden vaikuttaa, kun tammikuussa ideoitiin 200 000 euron kohdentamisesta kunnan toimenpiteisiin. Kirjaston demokratia -hanke tavoitteli tapahtumillaan kuntalaisten ja poliittisten päättäjien kohtaamia.

Tuusulan tahtotila on jatkaa kasvatuksen ja sivistyksen kärkikuntana. Tavoitteen tueksi määriteltiin vuoden aikana indikaattorit, joilla voidaan arvioida toiminnan laatua, henkilöstön, hyvinvoinnin ja talouden näkökulmia. Johtamiskulttuurin, osaamisen ja toimintamallien kehittämiseen panostettiin erityisesti palveluverkon uusien kohteiden, kuten Martta Wendelinin ja Monion, yhteydessä. Sivistyspalvelujen alueiden väliseen yhteistyöhön sekä kehittämiseen saatiin myös ulkoista rahoitusta. Unicefin Lapsiystävällisen kunta -mallin valmistelu käynnistyi.

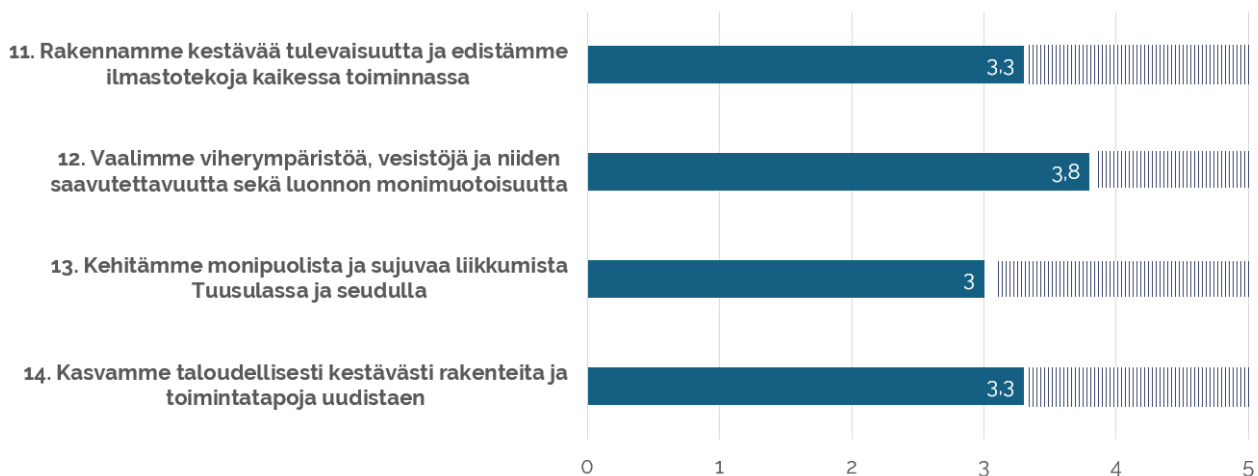
Työllisyyden tuki jatkui sekä työllisyysohjaajien tuella että tarpeen mukaan palveluohjauksella hyvinvointialueen työkykyä edistävien palvelujen piiriin. Erilaisia työllistämisen malleja arvioitiin yhteistyössä yhteistyökumppanien ja järjestösektorin kanssa. Maahanmuuttajien osallisuuden ja kotoutumisen eteen tehtävä työ kunnan kotoutumispalveluissa toteutui suunnitellusti. Uusia toimintamuotoja syntyi, esimerkiksi suomen kielen taidon opiskelun tai Ukrainan pakolaisten ja paikallisen vapaaehtoistoiminnan yhteistyön vahvistamiseksi. Kunnan asumisneuvonta laajeni vuoden 2023 aikana. Asunnottomuuden ehkäisyn toimet ja ennakoiva asumisneuvonta palveluna ovat tarjolla nyt kaikien ikäisille kuntalaisille ja erityisryhmille, kuten maahanmuuttajille.

Turvallisuustyö, jatkuvuuden hallinta ja varautumisen kehittäminen ovat vuoden aikana näyttäneet entistä merkityksellisempänä. Vuonna 2023 toteutuneen Uusimaa23 harjoituksen myötä Tuusulan kunta määritteli kehittämistoimia varautumiseen. Asukkaille toteutettiin omaehtoisen varautumisen koulutuksia ja viestintää. Kunnan tietoturvaosaamista vahvistettiin henkilöstön koulutuksin.

PÄÄMÄÄRÄ: TUUSULA KEHITTYY KESTÄVÄSTI

Tuusula kehittyy kestävästi -päämäärää toteuttavat neljä valtuustokaudentavoitetta kestävyys- ja ilmastotekojen, luonnon monimuotoisuuden, liikkumisen ja talouden näkökulmista. Päämäärä tuo esiin kunnan kestävyys- ja ilmastoteot, työn luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen ja esimerkiksi maankäytön ja liikkumisen merkityksen ilmaston kannalta kestävässä elämässä. Kestävä kuntatalous sisältyy tämän päämäärän alle ja toteutamme kasvun ja talouden hallintaohjelmaa.

Vuonna 2023 päämäärän neljää valtuustokauden tavoitetta toteutti 21 vuositavoitetta.

Kuvio. Valtuustokauden tavoitteita toteuttavien vuositavoitteiden etenemisen (asteikolla 1–5) keskiarvo vuoden 2023 lopussa.

Päämäärän kannalta merkittävä Ilmasto-ohjelma hyväksyttiin loppuvuodesta ja toimenpidetyöryhmät muodostettiin. Ohjelman mukaan kunta tavoittelee hiilineutraalisuutta vuonna 2035. Ilmastönäkökulmaa käsiteltiin asukkaille ja yrityksille järjestetyissä tilaisuuksissa. Kestävän kehityksen suunnitelman laadinta ei konkretisoitunut vuositavoitteesta ja sen tulevaisuus jäi avoimeksi.

Kuntakehityksen ympäristönäkökulmista huolehdittiin vuositavoitteiden mukaisesti. Arvokkaiden luontokohteiden, hiilinielujen ja hiilivarastojen tunnistaminen toteutui osana kaavoitusprosesseja. Lisäksi Tuusulan yleiskaavassa 2040 on säästettynä arvokkaita luontokohteita. Luonnonsuojelualueiden ennallistamista tehtiin rahoituksen turvin. Julkisten rakentamishankkeiden ilmastovaikutusten, kestävän purkamisen ja päästöttömän työmaan arviointityö käynnistyi. Kompensaatiokokeiluja tehtiin Vanutehtaan asemakaavamuutoksen ja Focus alueen yleissuunnitelmaan liittyen. Esitys hulevesivastuista valmistui ja hulevesien hallintaselvityksiä ja -suunnitelmia on laadittu osana kaavahanketta. Talousmetsien metsänhoitosuunnitelma valmistui loppuvuodesta ja metsäsuunnittelua tehtiin vuoden aikana myös osallistavalla toimintamallilla.

Kestävän kehityksen teemat ja ympäristökysymykset koskettavat kaikkia. Varhaiskasvatuksikäisille järjestettiin ympäristökasvatusta ja luontopedagogiikkaa toteutetaan kaikissa yksiköissä painopistealueiden mukaisesti. Sivistyspalveluissa saavutettiin tavoite Agenda 2030 opetusohjelman toimeenpanosta ja kestävän kehityksen teemasta on sisältöjä nyt jokaisella vuosiluokalla. Ruokapalvelut tekivät vastuullisuussuunnittelua ja ottivat käyttöönsä uuden hävikin seurannan.

Joukkoliikennepalvelujen kustannustehokkaan palvelutason rakentaminen yhdessä HSL kanssa jatkui ja vuoden aikana mm. toteutettiin muutoksia linjastoon. Kunta teki asiaan liittyvää edunvalvontaa sekä lausui HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmasta.

Kunnan taloudessa ja rahoituksessa tehtiin korkoriskiä hallitsevia toimenpiteitä. Suunnitelma kehitettävistä ja realisoitavista kiinteistöistä eteni, yksi kohde myytiin ja useamman myyntiä edeltäviä kaavamuutoksia valmisteltiin. Kunnan hankintatoimen kehittämistyössä toimeenpantiin ohjausta, ostojen seuranta sekä maksukorttiuudistus helpottamaan päivittäishankintojen johtamista. Toimintatapoja kehitettiin, esimerkiksi palveluverkkokohteiden tilahallinnan malli luotiin Moniolle ja mallia tullaan hyödyntämään uusissa kampuksissa. Tietojärjestelmien käyttövaltuushallinnan uudistus ei valmistunut, vuoden aikana tehtiin taustatyötä ja kokonaisuuden valmistelu oli liian aikainen suhteessa tuleviin suuriin järjestelmä uudistuksiin. Tiedolla johtamisen kokonaiskehittäminen käynnistettiin loppuvuodesta aloittamalla kuntatasoisen projektin esiselvitysvaihe ja tiedonkeruu.

Toimintakertomuksen liitteenä on kattava raportti vuositavoitteiston ja toimenpiteiden toteutumisesta vuonna 2023.

1.3 KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Valtuusto

Valtuusto piti vuonna 2023 kymmenen kokousta ja kymmenen valtuustoasioiden informaatiotilaisuutta. Valtuuston ensimmäinen seminaari pidettiin 5.-6.5.2023 ja toinen 26.-27.10.2023.

Valtuuston kokoonpano 1/2023–12/2023 oli seuraava:

Puheenjohtajat

Jari Immonen puheenjohtaja, (1/2023–05/2023 Arto Lindberg)
 Janne Mellin 1. varapuheenjohtaja, (1/2023- 05/2023 Mika Mäki-Kuhna)
 Liisa Palvas 2. varapuheenjohtaja, (1/2023- 05/2023 Jari Anttalainen)

Kokoomuksen valtuustoryhmä (14 valtuutettua)

Jukka Ahlgren
 Kalle Ikkela
 Sanna Kervinen
 Janne Mellin
 Mika Mäki-Kuhna
 Ulla Rosenqvist
 Rämö Risto
 Lilli Salmi
 Antti Seppälä
 Ilmari Sjöblom
 Ruut Sjöblom
 Tapio Tammilehto
 Lauri Untamo
 Laura Åvall

Tuusulan Puolesta ry:n valtuustoryhmä (11 valtuutettua)

Jari Anttalainen
 Elisa Laitila
 Mira Lehtinen
 Kati Lepojärvi
 Nyholm Laura
 Liisa Palvas
 Tuija Reinikainen
 Jussi Salonen
 Raimo Stenvall
 Margita Winqvist
 Anna Yltävä

Perussuomalaisten Tuusulan valtuustoryhmä (7 valtuutettua)

Hermunen Janne
 Immonen Jari
 Koponen Ari
 Räsänen Jari
 Savolainen Henri
 Sipiläinen Johanna
 Timonen Mika

Tuusulan Sosialidemokraattinen (SDP rp) valtuustoryhmä (8 valtuutettua)

Arto Lindberg
 Aarno Järvinen
 Kim Kiuru
 Aila Koivunen
 Päivö Kuusisto
 Karita Mäensivu
 Kirsti Ruislehto
 Emmi Sirniö

Tuusulan Keskustan valtuustoryhmä (4 valtuutettua)

Antti Kaikkonen (1/2023-9/2023), Matti Alanko (9/2023- 12/2023)
 Mirka Kovalainen
 Ari Nyman
 Anu Åberg

Vihreä valtuustoryhmä (3 valtuutettua)

Outi Huusko
 Annika Lappalainen
 Eeva-Liisa Nieminen

Tuusulan vasemmisto valtuustoryhmä (1 valtuutettua)

Hanna Catani

Svenska folkpartiet i Tusby fullmäktige grupp (1 valtuutettu)

Monica Avellan

Kristillisdemokraattisen puolueen valtuustoryhmä (1 valtuutettu)

Mila Lehtonen

Valtuustoryhmä Pasi Huuhtanen (1 valtuutettu)

Pasi Huuhtanen

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus piti tarkastelujaksolla 36 kokousta. Kunnanhallituksen seminaarit järjestettiin 16.-17.3.2023 ja 8.-9.6.2023.

Kunnanhallituksen kokoonpano 1/2023–5/2023 oli seuraava:

Puheenjohtajat

Kalle Ikkela, puheenjohtaja, Kok.
 Anna Yltävä, 1. varapuheenjohtaja
 Arto Lindberg, 2. varapuheenjohtaja

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Pekka Laakso, Kok.
 Kari Friman, Tupu
 Kim Kiuru, SDP

Jäsenet

Outi Huusko, Vihr.
 Ari Koponen, PS
 Elisa Laitila, Tupu
 Karita Mäensivu, SDP
 Mika Mäki-Kuhna, Kok.

Eeva-Liisa Nieminen, Vihr.
 Mika Timonen, PS
 Liisa Sorri, Tupu
 Aila Koivunen, SDP
 Riitta Sedig, Kok.

Ari Nyman, Kesk.
Lilli Salmi, Kok.
Veikko Seuna, Tupu
Johanna Sipiläinen, PS
Laura Åvall, Kok.

Pentti Mattila, kes
Jouko Riola, Kok.
Kati Lepojärvi, Tupu
Heikki Leinonen, PS
Ulla Rosenqvist, Kok.

Kunnanhallituksen kokoonpano 6/2023–12/2023 oli seuraava:

Puheenjohtajat

Kalle Ikkela, puheenjohtaja, Kok.
Anna Yltävä, 1. varapuheenjohtaja, Tupu
Arto Lindberg, 2. varapuheenjohtaja, SDP

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Pekka Laakso, Kok.
Kari Friman, Tupu
Kim Kiuru, SDP

Jäsenet

Outi Huusko, Vihr.
Ari Koponen, PS
Elisa Laitila, Tupu
Karita Mäensivu, SDP
Mika Mäki-Kuhna, Kok.
Ari Nyman, Kesk.
Lilli Salmi, Kok.
Veikko Seuna, Tupu
Johanna Sipiläinen, PS
Laura Åvall, Kok.

Eeva-Liisa Nieminen, Vihr.
Mika Timonen, PS
Liisa Sorri, Tupu
Aila Koivunen, SDP
Riitta Sedig, Kok.
Pentti Mattila, kes
Jouko Riola, Kok.
Kati Lepojärvi, Tupu
Heikki Leinonen, PS
Ulla Rosenqvist, Kok.

Konsernijaosto

Konsernijaosto piti tarkastelujaksolla 7 kokousta.

Konsernijaoston kokoonpano 5/2023–12/2023 oli seuraava:

Puheenjohtajat

Kalle Ikkela, puheenjohtaja, Kok.
Anna Yltävä, varapuheenjohtaja

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Riitta Sedig, Kok.
Kati Lepojärvi, Tupu

Jäsenet

Kari Friman, Tupu
Aila Koivunen, SDP
Ari Koponen, PS
Arto Lindberg, SDP
Ulla Rosenqvist, Kok.

Veikko Seuna, Tupu
Karita Mäensivu, SDP
Mika Timonen, PS
Kim Kiuru, SDP
Laura Åvall, Kok.

Lautakuntien, rakennusvalvontajaoston ja vesihuoltoliikelaitoksen johtokunnan puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat ajalla 5/2023–12/2023

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

Ulla Palomäki 1/2023-5/2023
Mira Lehtinen, Tupu 6/2023-12/2023
Jari Räsänen, PS

puheenjohtaja
puheenjohtaja
varapuheenjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta

Tuija Reinikainen 1/2023–5/2023
 Anna Yltävä, Tupu 6/2023–12/2023
 Kari Kinnunen, Kok. 5–9/2023
 Topi Korpinen, Kok. 9/2023–12/2023

puheenjohtaja
 puheenjohtaja
 varapuheenjohtaja
 varapuheenjohtaja

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta

Mika Heino, Kok. 1/2023-5/2023
 Merja Laitinen 6/2023-12/2023
 Atte Kolehmainen, SDP 1/2023-5/2023
 Maarit Turunen 6/203-12/2023

puheenjohtaja
 puheenjohtaja
 varapuheenjohtaja
 varapuheenjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Janne Mellin, Kok.
 Kari Kinnunen 9/2023–12/2023
 Laura Vaarnas, Tupu

puheenjohtaja
 puheenjohtaja
 varapuheenjohtaja

Kuntakehityslautakunta

Jari Immonen, PS 1/2023–5/2023
 Arto Lindberg, SDP 6/2023–12/2023
 Päivö Kuusisto, SDP 1/2023-5/2023
 Jari Anttalainen, Tupu 6/2023–12/2023

puheenjohtaja
 puheenjohtaja
 varapuheenjohtaja
 varapuheenjohtaja

Rakennusvalvontajaosto

Päivö Kuusisto, SDP 1/2023–5/2023
 Kim Kiuru, SDP 6/2023–12/2023
 Mika Timonen, PS

puheenjohtaja
 puheenjohtaja
 varapuheenjohtaja

Tarkastuslautakunta

Jussi Salonen, Tupu
 Jari Räsänen, PS

puheenjohtaja
 varapuheenjohtaja

Tekninen lautakunta

Cecilia Veikkolainen, Tupu 1/2023–5/2023
 Janne Hermunen, Ps 6/2023–12/2023
 Marjut Kylliäinen, Kesk.

puheenjohtaja
 puheenjohtaja
 varapuheenjohtaja

Vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta

Kaj Malmlund
 Margita Winqvist, Tupu

puheenjohtaja
 varapuheenjohtaja

Kunnan johtoryhmä 1/2023–12/2023

kansliapäällikkö Virpi Lehmusvaara 1/2023–5/2023, vt. kansliapäällikkö Markku Vehmas 8/2023–12/2023
 pormestari Kalle Ikkela
 sivistysjohtaja Tiina Simons
 kuntakehitysjohtaja Pirjo Sirén 3/2023-12/2023
 vs. talousjohtaja Heli Hippeläinen 8/2023-12/2023
 viestintäpäällikkö Paula Miettinen
 johdon assistentti Minna Mäkitalo
 hallintojohtaja Harri Lipasti 1/2023-4/2023, hallintojohtaja Antti-Pekka Röntynen 5/2023-12/2023
 henkilöstöjohtaja Satu Kuivasto

1.4 YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Yleinen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön ennusteen (19.12.2023) mukaan Suomen BKT:n supistui vuonna 2023 0,5 prosenttia. Suomen taloustilanne oli vuoden 2023 alkupuoliskon ennakoitua heikempi ja vuoden loppua kohden taloustilanne huononi edelleen. Heikko suhdanne näkyi erityisesti rakentamisessa, mutta myös palveluiden kasvu pysähtyi. Talouden odotetaan kuitenkin kääntyvän lievään kasvuun vuoden 2024 aikana.

Yksityinen kulutus väheni vuoden 2023 aikana ja jäi 1,6 prosenttia vuotta 2022 alhaisemmaksi. Elokuun lopulla ennustettu maltillinen kasvu kääntyi jyrkästi laskuksi vuoden 2023 loppua kohti. Kotitalouksien tulot olivat alkuvuoden osalta kuluja korkeammat ja kulutuksen voimakas laskuun vaikutti kotitalouksien varovaisuus ja luottamuksen puute. Osa tulojen kasvusta ohjautui kulutuksen sijaan asuntolainojen ylimääräisiin lyhennyksiin, jolla pyrittiin maltillistamaan nousseita korkokustannuksia.

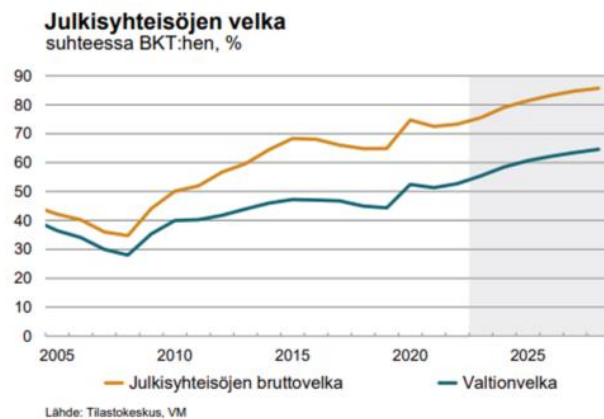
Vuonna 2023 sekä viennin, että tuonnin volyymit supistuivat. Nettovienti oli kuitenkin positiivista, sillä tuonti vähentyi voimakkaammin kuin vienti. Yrityksen käyttivät kertyneitä varastojaan vuoden 2023 aikana ja talouden alavire vähensi tuonnin tarvetta. Vuonna 2024 tuonnin näkymät piristyvät ja tuonnin odotetaan kasvavan 2,4 prosenttia vuoden loppuun mennessä. Viennin arvioidaan kasvavan 2 prosenttia ensi vuoden aikana. Vientiä kasvattaa loppuvuotta kohti elpyvä maailmankauppa.

Suomen työllisyys laski huipputasosta. Työllisten määrä ja työllisyysaste supistui vuoden 2023 lopulla hieman. Työllisten määrä oli kuitenkin 0,1 prosenttia edellistä vuotta suurempi. Vuonna 2024 työllisten määrän odotetaan vähenevän tilapäisesti työvoiman kysynnän ja talouden taantumien vuoksi. Talouden odotetaan kuitenkin toipuvan loppuvuotta kohti ja työllisyyden odotetaan elpävän. Työllisyysasteen odotetaan pysyvän vuoden 2023 tasolla ja työllisiä arvioidaan olevan 0,2 prosenttia vähemmän vuoteen 2023 verrattuna.

Julkisen talouden ennustetaan olevan alijäämäinen ennustevuosina. Julkinen velka nousi vuonna 2023 75 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja vuoteen 2028 mennessä velan odotetaan kasvavan yli 85 prosenttiin. Inflaation aiheuttama menojen kasvu heikentää julkisen talouden rahoitusasemaa. Lähivuosien vaimea talouskasvu lisää julkisen talouden tulojen ja menojen välistä epätasapainoa.

Vuosi 2023 näyttäytyy kuntien taloudessa kohtuullisen hyvältä, vaikka menojen kasvu oli arvioitua nopeampaa. Kuntien alijäämän arvioidaan kasvavan vuosina 2025-2028 0,3-0,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen kustannusten nopean kasvun sekä sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytyksen ja jaksotuksen seurauksena. Sopimuskorotukset kasvattavat kuntien merkittävintä kuluerää, henkilöstökustannuksia, 3 prosenttia vuonna 2024. Kuntien menojen kasvuun vaikuttaa myös TE-palveluiden uudistus vuoden 2025 alusta, jolloin kuntien vastuulle siirtyy työ- ja elinkeinopalveluiden järjestäminen.

Keskimääräinen kunnallisvero nousee 0,07 prosenttiyksikköä koko Suomessa vuonna 2024. Korotuksen arvioidaan kasvattavan kunnallisverotuloja koko maan tasolla n. 80 milj. euroa. Lisäksi hallituksen päätös erottaa maapohjat rakennusten yleisestä kiinteistöveroprosentin sisällä ja nostaa niiden verotuksen vaihteluvälin alarajaa lisää kiinteistöverotuloja. Muutos kasvattaa kiinteistöverotuloja reilut 100 milj. euroa vuodessa.

Suomen talouden merkittävimmät lähiajan riskit liittyvät Venäjän hyökkäyssodan pitkittymiseen ja Lähi-idän konfliktin mahdollisiin vaikutuksiin energiamaarkkinoilla. Toisaalta sodan loppumisella ja jälleenrakentamisen käynnistymisellä olisi merkittäviä positiivisia talousvaikutuksia. Kiinan talouden ongelmien kärjistyminen voisi heikentää koko maailmantalouden näkymiä. Myös ilmaston muutoksen vaikutukset voivat aiheuttaa talouteen odotettua suurempia vaikutuksia. Lisäksi näkymiä varjostaa erittäin alhaisella tasolla oleva kuluttajien luottamus talouteen.

Kunnallistalouden kehitys

Ennakkotietojen mukaan kuntien ja kuntayhtymien tilivuoden 2023 tulos jäi hieman odotuksista, mutta kokonaisuuden tunnuslukuja voidaan pitää vahvoina. Kuntatalous asettui tasapainoon viiden vuoden tauon jälkeen, kun investoinnit huomioiva rahoitusjäämä nousi 200 miljoonan ylijäämään. Tulos asettui 1,8 miljardiin euroon hyvien verotulojen ja sote-muutoksen aiheuttamien poikkeuserien vuoksi. Poikkeuserien taustalla vaikutti mm. vuodelta 2022 vuodelle 2023 siirtyneet verotulotilitysten korkeampien veroprosenttien mukaiset tilitykset. Ilman poikkeuseriä tulos olisi jäänyt alijäämäiseksi.

Kuntien toimintamenot supistuivat sote-muutoksen vuoksi arviolta 50–60 prosenttia. Kuntiin jäävissä palveluissa oli kulukasvua, esimerkiksi varhaiskasvatuksessa. Todellinen kulukehitys hautautuu sote-tehtävien siirron alle. Rahoitusmarkkinoiden kireä tilanne heijastui kuntasektorin korkokuluihin, jotka kasvoivat noin 150 miljoonalla. Kuntien lainakannan keskimääräiset korkokulut kasvoivat kuitenkin huomattavasti markkinakorkoa hillitymmiin.

Kuntien verotulot laskivat yhteensä noin 46 prosenttia eli n. 12,3 mrd. euroa. Kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosenttia laskettiin 12,64 prosenttia ja yhteisöveron tuotosta vähennettiin kolmannes sote-uudistuksen myötä. Työllisyyskehitys sekä ansiotulokehitys kasvatti kunnallisveron kertymää. Yhteisöveroa lisäsi varhaiskasvatusmaksujen alennuksen ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen kompensointi. Kiinteistöverot kasvoivat 4,4, prosenttia eli noin 90 milj. euroa. Kiinteistöveroa kasvatti rakennuskustannusindeksin ja kiinteistöjen verotusarvojen nousu.

Kuntien vahva tilikauden tulos ohjautui nopeasti kasvaneiden investointien rahoittamiseen. Kuntatalouden rahoituksellista tasapainoa kuvaava toiminnan ja investoinnin rahavirta oli 0,2 mrd. euroa.

Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta laski n. 5 mrd. euroa ja asettui noin 18,4 mrd. euroon. Kunnilla oli vuoden lopussa lainaa keskimäärin 3 320 euroa asukasta kohti.

Kuntakentän taloudellinen eriytyminen kiihtyi edelleen. Tilikauden tulos oli paras yli 100 000 asukkaan ja 20 000–100 000 asukkaan kunnissa, kun taas pienemmissä kunnissa tulos oli selkeästi heikompi. Aivan pienimmissä, alle 5 000 asukkaan kunnissa, tilikauden tulos heikkeni jopa vuodesta 2022. Näin tapahtui

vuoteen 2023 kohdistuneesta poikkeuksellisen suuresta verohännästä huolimatta. Tuloksesta kolmasosa syntyi Helsingissä ja Espoossa.

Väestö ja työllisyyden kehitys

Tuusulan asukasluku oli vuoden päättyessä 41 334 (ennakkotieto). Asukasmäärä kasvoi vauhdikkaasti kolmatta vuotta peräkkäin ja kasvua oli edellisvuodesta 950 henkilöä, mikä tarkoittaa 2,4 % lisäystä. Vuonna 2022 kasvu oli 666 henkilöä (1,7 %) ja vuonna 2021; 935 henkilöä (2,4 %). Vuosina 2018–2020 väestön kasvu oli kunnassa lähes pysähdyksissä. (Lähde: Tilastokeskus)

Helsingin seudun (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) väestömäärä kasvoi vuoden 2023 viimeisellä kvartaalilla 5 500 hengellä, mikä oli hieman enemmän kuin vuotta aikaisemmin, mutta selkeästi vähemmän kuin vuoden 2023 kahdella edellisellä kvartaalilla. Alueista eniten kasvua oli Espoossa 1 800 henkeä ja Helsingissä 1 500 henkeä. Vantaalla kasvu jäi hieman alle 1 300 henkeen ja KUUMA-kunnissa 700 henkeen. Vantaalla oli selkeää kasvua edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna, mutta muilla alueilla kasvu oli lähes edellisen vuoden tasolla. (Lähde: Helsingin seudun suunnat -raportti)

Vuoden 2023 loka-joulukuun aikana tullut kasvu perustui lähes kokonaan muuttoliikkeeseen, sillä seudulle syntyi 3 560 lasta ja kuolleita oli 3 450, joten luonnollinen väestönkasvu oli reilut 100 henkeä. Määrä oli neljännesvuositasolla tarkasteltuna pienin vuodesta 2015 alkaneella tarkastelujaksolla. Helsingissä ja KUUMA-kunnissa kuolleiden määrä ylitti syntyneiden määrän, joten luonnollinen väestönkasvu laski niissä negatiiviseksi. Muuttovoitto kasvoi edellisvuodesta Vantaalla ja KUUMA-kunnissa, mutta pieneni muilla alueilla.

Eniten väestön määrä Helsingin seudulla kasvoi Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. KUUMA-kuntien kasvu oli yhteensä noin 3 000 henkeä, ja eniten kasvua oli Tuusulassa ja Järvenpäässä. Seudun kunnista Vihdissä, Pornaisissa ja Kauniaisissa asukasmäärä pieneni hieman, mutta ei merkittävästi. Alueista suurin muutos tapahtui Helsingissä ja KUUMA-kunnissa, joissa väestönkasvu lähes kaksinkertaistui edellisvuoteen verrattuna. (Lähde: Helsingin seudun suunnat -raportti).

Seuraavassa taulukossa on yhteenveto Helsingin seutukunnan väestönmuutoksista 2023:

	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntien välinen nettomuutto	Kokonaismuutos	Muutos % (2022–23)	Väkiluku
Helsingin seutukunta yhteensä	2083	3877	27570		1643429
Espoo	1440	2303	8878	2,9 %	314152
Helsinki	367	2062	10935	1,6 %	674963
Hyvinkää	-192	-155	106	0,2 %	46903
Järvenpää	75	205	845	1,9 %	46475
Karkkila	-76	-64	-25	-0,3 %	8578
Kauniainen	-3	-102	-7	-0,1 %	10277

Kerava	-36	204	551	1,5 %	38227
Kirkkonummi	11	31	438	1,1 %	41160
Lohja	-308	-134	-157	-0,3 %	45654
Mäntsälä	-45	-70	38	0,2 %	20950
Nurmijärvi	111	52	315	0,7 %	44773
Pornainen	9	-41	-36	-0,7 %	4975
Sipoo	-6	132	270	1,2 %	22590
Siuntio	-15	-77	-58	-0,9 %	6159
Tuusula	-8	686	950	2,4 %	41334
Vantaa	751	-937	4628	1,9 %	247447
Vihti	8	-218	-101	-0,3 %	28812

Taulukko. Väestömuutoksen lukuja Helsingin seutukunnissa (lähde: Tilastokeskus, ennakkotiedot 2023)

Uudellamaalla oli vuoden 2023 joulukuun lopussa yhteensä 96 474 työtöntä työnhakijaa. Työttömien kokonaismäärä nousi Uudellamaalla 13,5 % verrattuna vuotta aikaisempaan. Työttömiä työnhakijoita oli 11 486 henkilöä enemmän viime vuoden joulukuuhun nähden. Koko maan vuosimuutos oli 14,3 %.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Uudellamaalla joulukuun lopussa 10,8 % mikä oli vähemmän, kuin muualla Suomessa (11,2 %). Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli alueella yhteensä 8 552, mikä on 21,3 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömiä alueella oli 34 855, mikä on 2,8 % enemmän kuin vuoden 2022 joulukuun lopussa. Ulkomaalaisia työttömiä oli 22 996 henkilöä ja 18,9 % enemmän edellisvuoteen verrattuna. Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin Uudenmaan TE -toimistoon joulukuussa 38,2 % vähemmän kuin vuosi sitten.

Tuusulassa työttömien kokonaismäärä oli joulukuussa 1781 henkilöä (2022: 1363) joka oli 31 % enemmän vuoden takaiseen ajankohtaan verrattuna. Alle 25 -vuotiaita työttömiä joulukuussa oli 221 ja pitkäaikaistyöttömiä 559. Avoimia työpaikkoja Tuusulassa oli tarjolla 184 kpl. (Lähde: Työ ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto).

1.5 OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Verorahoituksen kehitys

Suomen kuntien yhteenlaskettu 2023 verot laskivat 46 % eli n. 12,3 mrd. euroa. Kunnallisverot laskivat 53 % (-11 400 milj. euroa) sote-uudistuksen myötä kuntien veroprosentteja laskettiin 12,64 prosenttiyksikköä. Leikkaus vähensi kunnallisveron tuottoa n. 13,2 mrd. euroa. Työllisyys kasvoi 8 0000 hengellä ja palkkasumma kasvoi 6 % vuodesta 2022.

Kuntien yhteisöverotulot laskivat 32 % (-990 milj. euroa), sote-uudistuksen myötä kuntien yhteisöveron tuotosta siirrettiin kolmannes (-900 milj. euroa) valtiolle. Yhteisöveroa lisäsi varhaiskasvatusmaksujen alennuksen ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän kotosuksen kompensointi 90 milj. euroa.

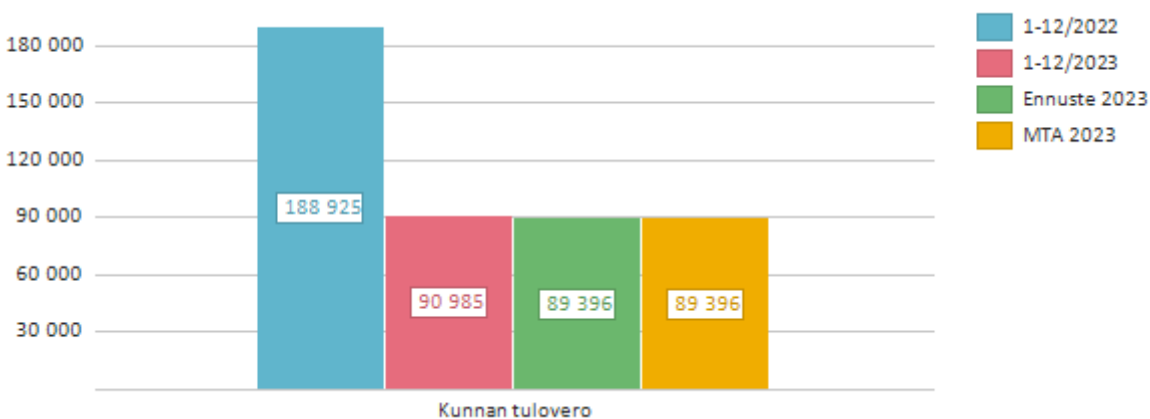
Kiinteistöverot kasvoivat 4,4 % (90 milj. euroa). Hyvä kehitys johtui osin rakennuskustannusindeksin noususta 9,4 %. Rakennusten jälleenhankinta-arvojen korotukset nostivat rakennusten verotusarvoja.

Tuusulan verotulot toteutuivat 101,6 milj. euroa (46,8 %) edellisvuotta alhaisempana sote-uudistuksen myötä. Verotulot olivat yhteensä 115,6 milj. euroa, joka ylitti alkuperäisessä talousarviossa ennakoitun määrän 8,8 milj. eurolla.

Tuusula verotulojen kehitys 2020–2023

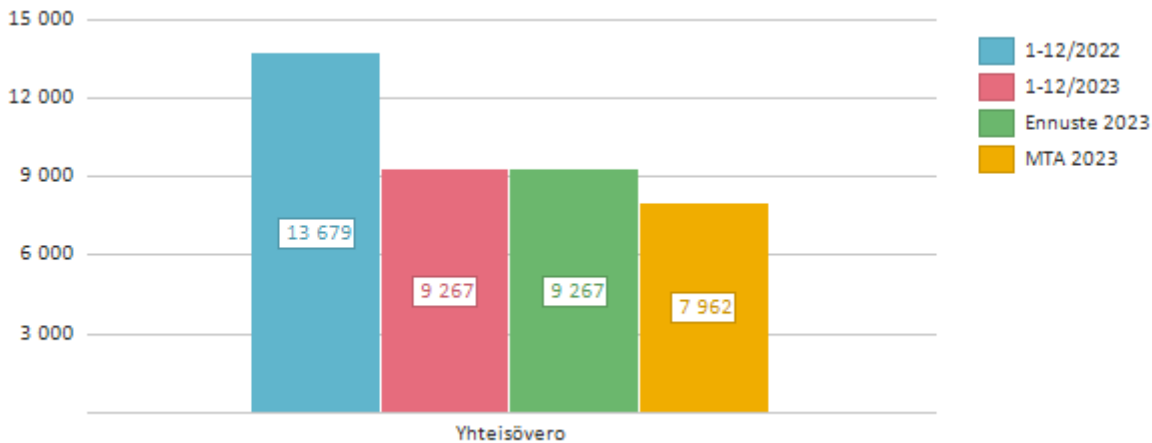
Kunnallisverotulot

Tuusulan kunnallisverotulot ylittivät talousarvion 5,8 milj. eurolla. Tuusulalaisten veronmaksajien verotettavien ansiotulojen kasvu oli peräti 6,2 %. Ansiotulojen kasvua tuki myönteisesti kehittynyt työllisyys sekä hyvä palkkakehitys. Lisäksi vuoden 2022 vahva väestönkasvu heijastui positiivisesti kunnallisverokertymään.

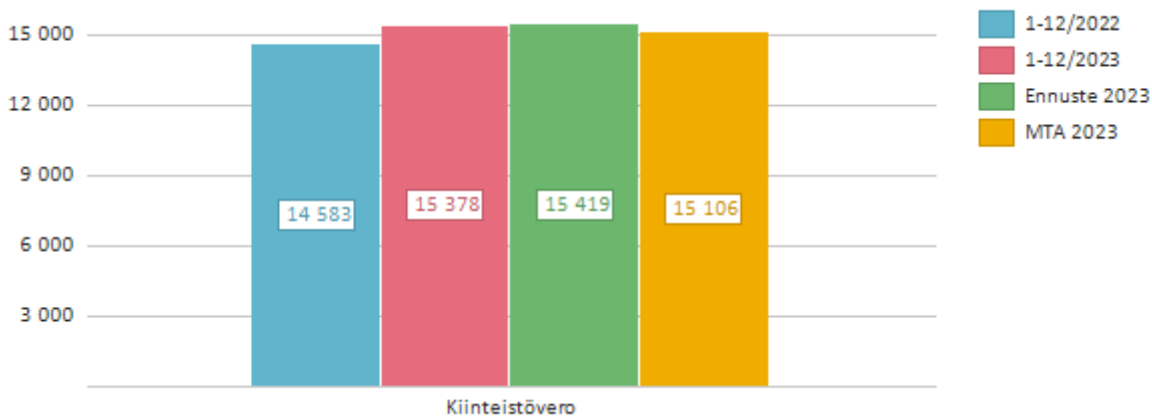
Osuus yhteisöveron tuotosta

Sote-uudistuksen myötä yhteisöveroa leikattiin noin kolmannes. Kunnan yhteisöveron tuotto oli 9,3 milj. euroa, joka oli talousarviota huomattavasti parempi (1,8 milj. euroa). Muutetun talousarvion mukainen tuloarvio ylittyi 1,3 milj. euroa. Yhteisöveroa lisäsi 1.8.2021 päätetty varhaiskasvatismaksujen alennuksen kompensointi (kuntien yhteisöveron jako-osuus +1,25 %-yksikköä). Tuusulan yhteisöverotulojen kasvu oli hieman nopeampaa kuin koko maassa. Yhteisöveron tuotto on herkkä suhdannekehitykselle, heikentynyt talouskasvu ei kuitenkaan vaikuttanut merkittävästi Tuusulan yhteisöveron tilityksiin vuoden 2023 aikana.

Kiinteistöverot

Kiinteistöverotulot kasvoivat edellisvuodesta 0,8 milj. euroa. Kunnan kiinteistöveropohja kasvoi vilkkaan uudisrakentamisen myötä. Lisäksi kiinteistöveron hyvä kehitykseen vaikutti 2023 rakennuskustannusindeksin nousu.

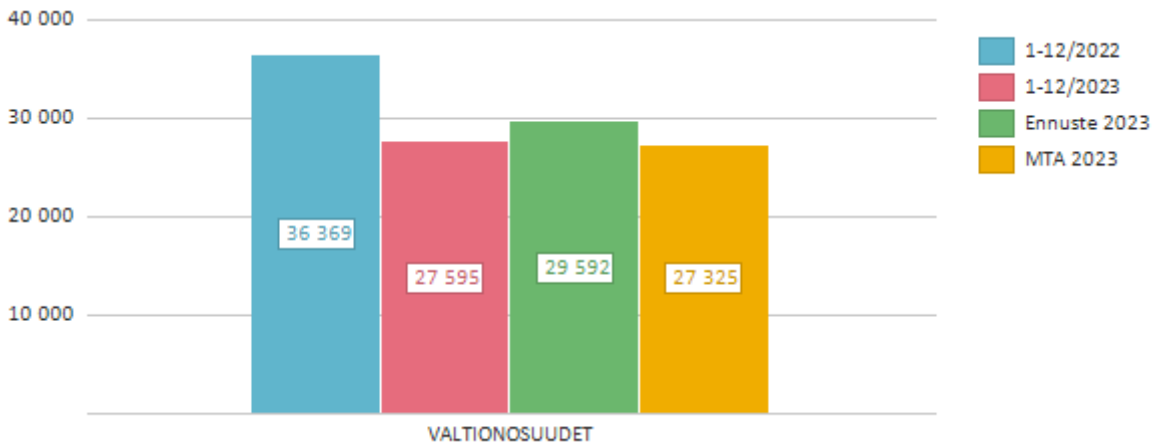

Valtionosuudet

Vuoden 2023 alusta alkaen sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimi siirtyivät kunnilta hyvinvointialueiden järjestettäväksi ja uudistuksen myötä kuntien valtionosuuksista leikattiin uudistuksen rahoittamiseksi kaksi kolmasosaa. Valtionosuusjärjestelmään lisättiin toistaiseksi pysyvästi sote-kustannusten ja -tulojen siirrosta johtuvan muutosrajoitin ja kunnan talouden tasapainotilan muutoksia rajoittava järjestelmämuutoksen

tasaus. Vuonna 2023 kuntien yhteenlasketut valtionosuudet laskivat kokonaisuudessaan 66,3 prosenttia eli noin 7 111 milj. euroa.

Tuusulan vuoden 2023 valtionosuudet olivat 27,6 milj. euroa. Toteuma ylitti talousarvion 3,2 milj. euroa. Tuusulan valtionosuuksiin vaikuttivat kasvattavasti sote-siirtolaskelman positiivinen toteutuminen kunnan osalta ja lapsi- ja oppilasmäärän lisäykset.

Kunnan kokonaistalouden toteutuminen (kunta ja vesihuoltoliikelaitos yhteensä)

Kunnan talous toteutui kokonaisuutena selvästi talousarviota parempana ja tilikauden 2023 tulos oli noin 13,8 miljoonaa euroa ja ylijäämä 5,7 milj. euroa, kun talousarviossa ylijäämäksi arvioitiin 11,0 milj. euroa. Edellisvuoteen verrattuna tulos parani 7,8 milj. euroa. Tuloslaskelmaan tehtiin tulevia yhdyskuntatekniikan rakennushankkeita varten 8,2 milj. euron investointivaraus ja 0,1 milj. euron lisäpoistot. Satunnaisiin kuluihin kirjattiin 0,2 milj. euron oikaisu Keusoten saamisiin lopputilityksen mukaisesti. Tilikauden tulos ennen lisäpoistoja ja varauksen purkua oli 13,8 milj. euroa ylijäämäinen.

Tilinpäätöstä rasitti 3,0 milj. euron arvonalennus (arvonalennukset 2022 0,2 milj. euroa ja 2021 0,4 milj. euroa). Kunta poistaa lähivuosina tyhjenevien rakennusten hankintamenoa niiden arvioidun käyttöiän mukaisesti. Tilikaudelle 2023 kohdistuva Tuuskodon hallintorakennuksen poistojen lisäys oli 3,0 milj. euroa. Vuosille 2021–2026 yhteenlaskettu poistojen lisäys on yhteensä noin 11,7 milj. euroa.

Ulkoiset toimintatuotot, 47,8 milj. euroa, toteutuivat edellisvuoden tasoissa kasvaen 0,1 milj. euroa (+0,2 %). Käyttöomaisuuden myyntivoittoa kertyi 8,2 milj. euroa, vähennystä 1,7 milj. euroa. Maa-alueiden myyntivoittojen osuus oli 7,6 milj. euroa ja osakkeiden 0,6 milj. euroa. Maankäytön sopimuskorvaukset 8,1 milj. euroa, toteutuivat 5,1 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksut kasvoivat hieman 0,1 milj. euroa. Tuet ja avustukset toteutuivat 0,8 milj. euroa sekä päivähoitomaksut 0,2 milj. euroa edellisvuotta pienempinä.

Ulkoiset toimintamenot 151,7 milj. euroa, pienenivät 123,5 milj. euroa (-44,9 %) vuoteen 2022 nähden. Muutos johtui sosiaali- ja terveystalouden tuottamisvastuun siirtymisestä kunnilta hyvinvointialueille v.2023 lähtien. Vertailukelpoiset toimintamenot kasvoivat 7,8 milj. euroa (5,4 %). Toimintamenot ylittivät 3,9 milj. euroa muutetun talousarvion (147,9 milj. euroa MTA 2023). Henkilöstökulut kasvoivat 5,6 milj. euroa (6,6 %) edellisvuodesta; kasvua selittävät osin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen valtionrahoitteisiin hankkeisiin palkatun henkilöstön kustannukset 2,1 milj. euroa. Rakennusten ja alueiden kunnossapidon kulut toteutuivat 0,1 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Joukkoliikenteen kustannukset nousivat 1,6 milj. euroa. Asiakaspalveluiden ostoihin sisältyvät päivähoiton palvelusetelimenot toteutuivat 1,1 milj. euron mukaisina.

Asiantuntijapalveluiden menokasvu oli 0,84 milj. euroa, josta 0,5 milj. euroa toteutui kunnallistekniikan suunnittelussa. Lämmitys, sähkö- ja polttoainekulut nousivat 1,4 milj. euroa. Muut aineet ja tarvikkeet toteutuivat lähes edellisvuoden suuruisina.

Kunnan ulkoiset nettomenot (toimintakate) pienehi 54,4 %. Toimintakatteen muutos johtui sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisvastuun siirtymisestä hyvinvointialueelle 2023 alusta lähtien.

Vuosikate oli 38,2 milj. euroa (2022 25,8 milj. euroa). Vuosikate kattoi 24,2 milj. euron poistot sekä 3,0 milj. euron arvonalennuksen.

Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat valmistuneiden investointien sekä poisto-ohjelman muutosten vuoksi 1,5 milj. eurolla 21,1 milj. euroon. Kunnan investoinnit olivat yhteensä 82,5 milj. euroa (2022 57,7 milj. euroa). Investoinneista noin puolet rahoitettiin tulorahoituksella, 7,6 milj. euroa kassavaraoilla sekä 36,7 milj. euroa lainarahoituksella. Kunnalla oli vuoden lopussa lainaa 199,8 milj. euroa, josta pitkäaikaisten kiinteäkorkkoisten lainojen osuus oli 155 milj. euroa.

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvoeden talousarvioon

Verorahoitus toteutui 143,2 milj. euron mukaisena ja ylittyi n. 3,4 milj. eurolla muutettuun talousarvioon verrattuna. Verotuloja kertyi 3,2 milj. euroa yli muutetun talousarvion ja valtionosuuksia tilitettiin kunnalle 0,3 milj. euroa suunniteltua enemmän.

Talousarvion tuloarvioihin, määrärahoihin sekä investointeihin tehtiin muutoksia vuoden aikana seuraavasti:

- Käyttötalousoosan muutokset yhteensä nettona - 5,9 milj. euroa; suurimpia menolisäyksiä olivat varhaiskasvatuksen henkilöstömenot - 1,7 milj. euroa ja joukkoliikenne -0,6 milj. euroa.
- Investointiosan vähennykset nettona yhteensä + 4,7 milj. euroa.
- Tuloslaskelmaosan muutokset yhteensä + 8,5 milj. euroa; verotulot + 5,7 milj. euroa, valtionosuudet + 3,0 milj. euroa ja korkomenojen lisäys -0,2 milj. euroa.

Tilikauden 2023 toimintakate toteutui 0,9 milj. euroa muutettua talousarviota parempana.

Kunnanviraston johdossa toimintakate alitti 0,2 milj. eurolla muutetun talousarvion.

Yhteisissä palveluissa toimintakate ylitti 0,4 milj. eurolla muutettuun talousarvioon ja 0,8 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon nähden.

- Toimintatuotot ylittivät talousarvion tason 0,1 milj. euroa (5,0 %):

- Maahanmuuton myyntituotot ylittivät selkeästi talousarvion (n. 0,2 milj. euroa), tähän vaikuttivat mm ELY-keskuksen oikaisu selvittelytililtä (Tulkikkulujen avustus vuosilta 2022 ja 2021)
- Tuet ja avustukset alittavat talousarvion n. 0,1 milj. eurolla johtuen lähinnä Työllisyyspalvelujen palkkatuesta

- Toimintakulut ylittivät talousarvion mukaisen tason 0,4 milj. euroa (3,7 %):

- Henkilöstökulut ylittivät talousarvion (n. 0,2 milj. euroa), tähän vaikuttivat mm. lomapalkkavelka ja eläkemaksut (KuEL)
- Avustukset ylittivät talousarvion n. 0,1 milj. eurolla, tähän vaikutti työmarkkinatuen kuntaosuuden ylitys.
- Muut toimintakulut ylittivät talousarvion n. 0,1 milj. eurolla, johtuen mm. vuokratuluista ja edunvalvonnan oikeudenkäyntikuluista.

Sivistyksen toimialueen toimintakate ylitti muutetun talousarvion 1,5 milj. euroa sitovan toimintakatteen toteuma oli 101,6 % muutetusta talousarviosta toteuman ollessa 98,5 milj. euroa (v.2022 89,8 milj. euroa). Toimintatuottoja kertyi 17,4 milj. euroa, mikä oli 1,7 milj. euroa muutettua talousarviota enemmän. Kehittämishankkeisiin saatuja valtion erityisavustuksia toteutui n. 1,5 milj. euroa. Toimintakulut olivat 115,9 milj. euroa, mitkä toteutuivat 3,2 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina.

Toimintatuotot ylittivät alkuperäisen talousarvion 1,7 milj. euroa (110,5 %):

- Tukiin ja avustuksiin sisältyvät kehittämishankkeisiin saadut avustukset ylittyivät 1,4 milj. euroa budjetoidusta
- Muissa toimintatuotoissa vuokratuotot ylittyivät n. 0,1 milj. eurolla talousarviosta

- Toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 3,2 milj. euroa (2,8 %):

- Ylitys johtui pääasiassa henkilöstökuluista. Syyskuun osavuositarkastuksessa varattiin liian vähän (1,1 milj. euroa) lisämäärärahaa varhaiskasvatuksen henkilöstökulujen ylitykseen. Varhaiskasvatuksen palveluntarve oli loppuvuodesta ennakoitua suurempi ja henkilöstökulut ennakoitua suuremmat 0,6 milj. euroa. Lisäksi työttömyysvakuutusmaksun oikaisu tammikuussa 2024 vaikutti henkilöstökuluihin n. 0,3 milj. euroa. Lomapalkkavelan määrä 0,6 milj. euroa oli arvioitua suurempi tilinpäätöksessä.

Kasvun ja ympäristön toimialueen toimintakate toteutui 10,2 milj. euroa muutettua talousarviota ja 6,8 milj. euroa edellisvuotta parempana.

Toimintatuotot toteutuivat 41,1 milj. euron mukaisina ja ylittivät muutetun talousarvion 11,2 milj. euroa (137,5 %):

- Tuottoihin sisältyy Rykmentinpuiston taseyksikön tonttien 6,1 milj. euron myyntivoitot, jotka eivät sisältyneet talousarvioon
- Maankäytön maankäyttö- ja kehittämiskorvauksia (sopimuskorvaukset) toteutui 8,1 milj. euroa, ylittäen muutetun talousarvion 4,6 milj. euroa. Ylitys aiheutui Hyrylän ns. sote-korttelin ostosta Senaatilta.
- Tonttien vuokratuotot kehittyivät suotuisasti, toteutuen 1,3 milj. euroa ja ylittäen muutetun talousarvion lähes 0,2 milj. euroa.
- Rakennuslupien kysyntä jatkui edellisvuodesta, toteutuen n. 1,0 milj. euroa ja ylittäen muutetun talousarvion 0,2 milj. euroa.

Toimintakulut olivat 36,3 milj. euroa ja ylittivät muutetun talousarvion 1,0 milj. euroa (103,0 %):

- Asiantuntijapalvelut ylittivät 0,6 milj. eurolla muutetun talousarvion. Asiantuntijapalveluiden käyttö tuki mm. yhdyskuntapalveluita, kiinteistönkehittämistä ja sisäilmatutkimuksia
- Kiinteistön ylläpidon lämmityksen kustannukset ylittivät muutetun talousarvion 0,3 milj. eurolla. Lämmityksen ylitys johtui energian kallistumisesta sekä Monion käyttönotolla
- Tuusulan HSL-maksuosuus oli n. 5,7 milj. euroa. Tästä kirjanpitoon kirjattiin n. 4,9 milj. euroa, loppu katetaan aiemmin HSL:lle maksetulla kuntaosuusyllijämällä.
- Henkilöstökulut toteutuivat 0,4 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä

Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot (21,1 milj. euroa) ylittivät talousarvion 1,0 milj. euroa. Tuuskodon hallintorakennukseen kohdistettiin 3,0 milj. euron arvonalennus, lisäksi poistoeron vähennyksenä tehtiin 0,07 milj. euron kirjaus liittyen vesihuollon siirtoviemärin laajennushankkeeseen. Tilinpäätöksen yhteydessä tehtiin 8,2 milj. euron kunnallistekniikan hanketta koskeva investointivaraus.

Investointeja toteutui yhteensä 82,5 milj. euron edestä. Alkuperäisen talousarvion mukaiset bruttoinvestoinnit olivat yhteensä 88,1 milj. euroa. Muutetun talousarvion mukainen investointien määrä oli yh-

teensä 83,2 milj. euroa.

- Rakennusinvestoinnit (41,2 milj. euroa) alittivat MTA:n 4,1 milj. euroa ja alkuperäisen talousarvion 5,9 milj. euroa; Rykmentinpuiston monitoimikampus alitti 2,7 milj. eurolla muutetun talousarvion. Kohteen maksueriä tarkennettiin loppuvuonna, minkä takia vuodelle 2023 alun perin laskettuja maksueriä siirtyy vuodelle 2024. Riihikallion monitoimikampuksen toteuma alitti n. 1,4 milj. eurolla muutetun talousarvion.
- Kunnallistekniikan investoinnit (16,3 milj. euroa) alittivat alkuperäisen talousarvion 7,1 milj. euroa ja muutetun talousarvion 3,0 milj. euroa. Etelä-Tuusulassa Sula 3:n katu-urakka eteni suunniteltua hitaammin ja Puistokylän investointihankkeen osalta ei ollut mahdollista käynnistää kunnallistekniikan suunnittelua. Vapaa-aika-palveluiden investoinnit alittivat muutetun talousarvion 0,1 milj. euroa.

Maanostot (11,9 milj. euroa) toteutuivat 6,9 milj. euroa talousarviota suurempina.

1.6 KUNNAN HENKILÖSTÖ

Henkilöstötavoitteista

Henkilöstöjohtamisen keskeiset tavoitteet vuonna 2023:

Edistämme Osaaminen ja kyvykkyys strategisen keino-ohjelman mukaisia toimenpiteitä:

1. Vahvistamme ennakoivaa ja osaamistarpeisiin perustuvaa henkilöstösuunnittelua sekä muotoilemme osaamisen kehittämisen rakenteita ja menetelmiä tukemaan paremmin organisaation ja henkilöstön osaamistarpeita.
2. Kehitämme työkykyjohtamista ja edistämme kestäviä työuria.
3. Edistämme työyhteisökeskeistä johtamista sekä itseohjautuvaa ja keskustelevaa toimintakulttuuria.
4. Kehitämme työnantajakuva.

Osaaminen ja kyvykkydet –ohjelma tukee strategian toteutumista

Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja siihen laadittu Osaaminen ja kyvykkydet -ohjelma 2021–2025 on yksi kuntastrategiaa tukevista keinoista. Ohjelmassa kehittämisen kärkiä ovat henkilöstön osaamisen strateginen kehittäminen sekä osaamisen kehittämistä tukevan johtamisen, rakenteiden ja menetelmien kehittäminen. Ohjelma ja sen pohjalta määritellyt tavoitteet ohjaavat henkilöstöjohtamista ja henkilöstöpalveluiden toimintaa.

Vuonna 2023 laadittiin koulutusohje, jolla halutaan kannustaa henkilöstöä osaamiseen kehittämiseen ja kouluttautumiseen. Koulutusohjeen linjaukset kannustavat mm. rekrytoinnin kannalta haasteellisissa tehtävissä lisä- ja täydennyskoulutuksen hankkimiseen. Vuonna 2023 kiinnitettiin erityistä huomiota perehdyttämiseen. Uusille työntekijöille järjestettiin kaksi perehdytystilaisuutta. Esihenkilöille käynnistettiin viikoittaiset TuusPerehtyy -infot, joita laajennettiin vuoden aikana ajankohtaisista henkilöstöasioista myös hallinto- ja ICT-asioihin hyväksi todetun konseptin ja palautteen perusteella.

Osaamisen hallinnan järjestelmän asteittaista käyttöönottoa jatkettiin siten, että kevään kehityskeskustelut oli mahdollista hoitaa sähköisesti järjestelmää hyödyntäen. Henkilöstösuunnittelu saatiin nivottua paremmin osaksi talousarvioprosessia tiivistämällä yhteistyötä, mutta muilta osin henkilöstövajaus ja -vaihdokset eivät mahdollistaneet tavoitteiden mukaista henkilöstösuunnitteluprosessin kehittämistä.

Valmentava johtaminen edistää yhdessä kehittämistä ja keskustelevaa toimintakulttuuria

”Me teemme yhdessä uutta” -periaatetta noudatetaan niin johtamisessa kuin yhdessä kehittämisessä. Vuonna 2023 jatkettiin valmentavan johtamiskulttuurin juurruttamista, yhdessä kehittämistä sekä keskustelevan toimintakulttuurin edistämistä. Yhteisten palveluiden toimialueen ja varhaiskasvatuksen valmentavan johtamisen ja työyhteisökulttuurin pilotit saatiin päätökseen kevään aikana. Syksyllä käynnistettiin Keudan kanssa yhteistyössä esihenkilöille suunnattu osaamisen johtamisen koulutus, jossa vahvistetaan valmentavaa työtettä sekä esihenkilövalmiuksia. Syksyllä käynnistettiin myös asiantuntijoiden ammatillista kehittymistä tukeva koulutuskokonaisuus Kuntavalmennuksen ja Saskyn kanssa.

Työhyvinvointia ja työkykyä johtamalla kehitämme työelämän laatua

Sairauspoissaolot vähenivät edellisvuoteen verrattuna. 33 %:lla henkilöstöstä ei ollut lainkaan sairauspoissaoloja. Työhyvinvoinnin tilaa seurattiin pulssikyselyllä keväällä ja syksyllä. Tulokset käsiteltiin johtoryhmissä ja palveluyksiköissä. Pulssikyselyn vastaajat olivat toivoneet lisää yhteisöllistä tekemistä ja nämä toiveet huomioiden järjestettiin ensimmäistä kertaa koko henkilöstölle suunnattu Unelmien liikuntapäivä keväällä ja tutustumispäivä lukio- ja kulttuuritalo Monioon syksyllä.

Työterveyshuollon palveluissa painopistettä kohdennettiin lakisääteisiin työkykyä edistäviin ja ennaltaehkäiseviin palveluihin ja tehtiin rajauksia vapaaehtoisissa sairaanhoitopalveluissa, jotka kuuluvat perusterveydenhuoltoon. Nämä muutokset olivat välttämättömiä palveluiden vaikuttavuuden lisäämiseksi ja jatkuvasti kasvaneen kustannuskehityksen hillitsemiseksi.

Henkilöstöllä oli käytössä myös 2023 vuonna 100 euron liikunta- ja kulttuurietuus, jota Pulssi-kyselyssä nousseiden toiveiden perusteella laajennetaan tulevana vuonna hyvinvointipalveluihin. Tämän lisäksi tiimeillä oli käytössään tyhy-rahaa 70 €/hlö, jonka käytöstä tiimit voivat itse päättää.

Työhyvinvoinnin ja työkyvyn tuen toimenpiteillä halutaan huolehtia henkilöstön hyvinvoinnista ja edistää sitä kautta laadukasta työelämää. Tavoitteena on, että täytämme strategiakauden lopussa Hyvän mielen työpaikka -kriteerit ja voimme hakea tätä tunnustusta Tuusulaan.

Sujuva rekrytointiprosessi ja positiivinen työnantajakuva houkuttelevat osaajia

Henkilöstöhallinnon prosesseja kehitetään jatkuvasti. Vuonna 2023 kehittämisen painopisteenä oli rekrytointiprosessi ja työnantajakuva. Lisääntynyt kilpailu osaavasta työvoimasta vaatii rekrytointiosaamisen vahvistamista sekä työnantajakuvan kehittämistä pitkäjänteisesti henkilöstökokemuksen ja ulkoisen näkyvyyden kautta. Rekrytoinnissa hyödynnettiin aikaisempaa enemmän kohdennettuja kampanjoita ja hakijakokemuksen kehittämiseksi esihenkilöille järjestettiin rekrytointikoulutusta ja hankittiin rekrytointijärjestelmään lisäosa hakijakokemuksen seuraamiseksi.

Palvelusuhteet ja henkilöstömäärä 31.12.2023

Vuonna 2023 henkilöstömäärä kasvoi edellisvuoteen verrattuna 3,18 %. Keskeisinä perusteina henkilöstömuutoksille ovat olleet uusien strategian mukaisten painopisteiden vaatimat resurssit, palvelutuotannon kehittäminen sekä tehostaminen.

Kunnassa oli vuoden 2023 lopussa palvelussuhteita yhteensä 1789, joista vakituisia palvelussuhteita oli 1298 (73,3 %) ja määräaikaisia 316 (17,9 %). Palvelussuhteiden kokonaismäärässä on mukana 31.12.2023 vakinainen henkilökunta, määräaikaiset ja sijaiset (8,8 %) sekä oppisopimuskoulutukset (0,5 %).

Jos vain vakituiset ja määräaikaiset huomioidaan, oli henkilöstömäärä vuoden 2023 lopussa 1614 henkilöä, kun vastaava luku v. 2022 oli 1566 henkilöä. Velvoitetuotannollistettävien ja oppisopimusopiskelijoiden tukeminen on kunnan kokonaisbudjetin sekä myös työnantajakuvan kannalta järkevää. Sijaisten määrä on laskenut edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna (-1,27 %).

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023. Tuusulan kunnan opiskeluhuollon kuraattorit ja koulupsykologit siirtyivät Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelukseen liikkeen luovutuksella. Liikkeenluovutus koski 18 henkilöä.

Palvelusuhteiden määrä palvelusuhdetyypeittäin 12/2022 & 12/2023

Palvelussuhdetaso 1	Lkm_toteuma	KS% Lkm_toteuma	Lkm_edellinen vuosi	KS% Lkm_edellinen vuosi	*Muutos %
☐ Työllistetyt	11	0.6%	22	1.3%	-50.00 %
Miehet	6	0.3%	10	0.6%	-40.00 %
Naiset	5	0.3%	12	0.7%	-58.33 %
☐ Oppisopimussuhteiset	9	0.5%	1	0.1%	800.00 %
Miehet	1	0.1%			0.00 %
Naiset	8	0.5%	1	0.1%	700.00 %
☐ Muut määräaikaiset	316	17.9%	310	18.0%	1.94 %
Miehet	71	4.0%	72	4.2%	-1.39 %
Naiset	245	13.8%	238	13.8%	2.94 %
☐ Sijaiset	155	8.8%	157	9.1%	-1.27 %
Miehet	32	1.8%	24	1.4%	33.33 %
Naiset	123	6.9%	133	7.7%	-7.52 %
☐ Vakituiset	1298	73.3%	1258	72.8%	3.18 %
Miehet	257	14.5%	265	15.3%	-3.02 %
Naiset	1041	58.8%	993	57.5%	4.83 %

Palvelusuhteiden määrä palvelusuhdetyypeittäin ja toimialueittain 31.12.2023

Palvelussuhteet palvelusuhdetyypeittäin 31.12.2023					
	Vakinaiset	Määräaikaiset ja sijaiset	Oppisopimu s-suhteiset	Työllistetyt	Yhteensä
Kunnan johto	62	10		1	73
Yhteiset palvelut	74	12		6	92
Sivistys	981	443	9	3	1436
Kasvu ja ympäristö	164	6		1	171
Vesihuoltoliikelaitos	17				17
Yhteensä	1298	471	9	11	1789

Henkilötyövuodet 2023 ja vertailu

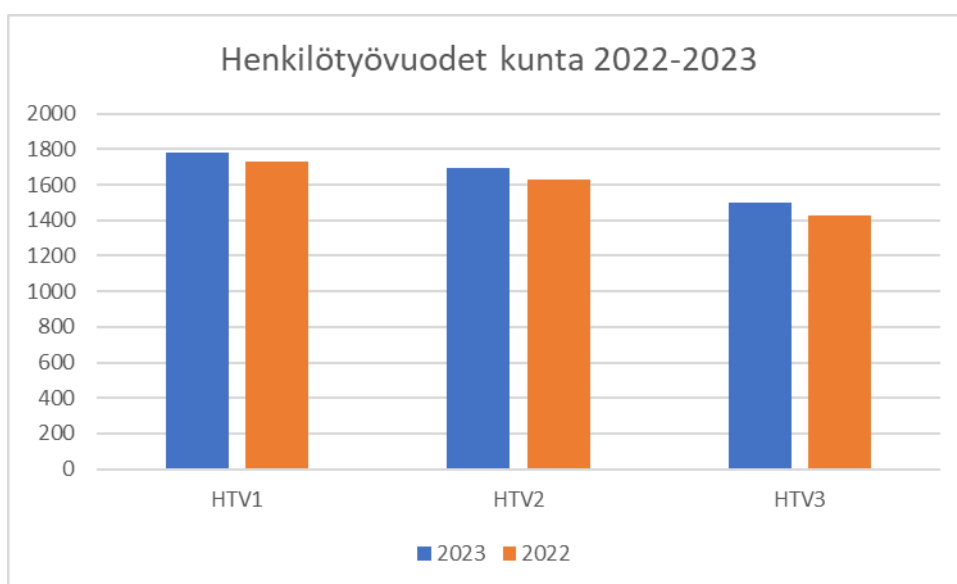
Henkilötyövuosilaskenta antaa edellä olevaa vuoden viimeisen päivän palvelussuhteiden tai henkilöstömäärää paremman tiedon henkilöstömäärästä ja henkilöstön työpanoksesta, sekä niiden kehittymisestä. Henkilötyövuosiseuranta on tehty vuodesta 2012 lukien. Henkilötyövuodet (HTV 3) tarkoittavat tässä todellista tehtyä vuosityöaika, jossa on otettu huomioon vähennyksinä mahdolliset osaaikaisuudet ja osavuoden työskentelyt sekä vuosilomat, sairauspoissaolot yms. Työpanosta mittaava henkilötyövuosien määrä (htv3) nousi edellisvuoteen verrattuna 25,1 henkilötyövuodella.

Henkilötyövuosi (työpanos) toimialueittain 2019–2023

Henkilötyövuosi (HTV3) toimialueittain				
	2023	2022	2021	2020
Kunnan johto	56,0	53,3	50,6	52,0
Yhteiset palvelut	83,0	83,1	72,8	73,4
Sivistys	1205,1	1131,9	1118,0	1064,8
Kasvu ja ympäristö	142,4	141,4	144,1	145,8
Vesihuoltoliikelaits	15,9	15,2	14,3	14,6
Yhteensä	1502,4	1424,9	1399,8	1350,6

HTV3= palveluksessaolopäivien lkm. (vähennetty kaikki poissaolot) kalenteripäivinä / 365*(osa-aika%/100)

Henkilötyövuodet koko kunta 2022–2023

Henkilöstömenot

Vuoden 2023 henkilöstömenot (ilman sivukuluja) nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 5,3 milj. eurolla eli 7,87 prosenttia. Kunnan palkkamenoja nostivat työehtosopimuskauden 2022–2025 korotukset, henkilöstömäärän kasvu sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen valtionrahoitteisiin hankkeisiin palkatun henkilöstön kustannukset 2,1 milj. euroa

Uudet virka- ja työehtosopimukset astuivat voimaan 1.5.2022. Sopimusten kustannusvaikutus vuoden 2023 Kunta-alan työehtosopimuskausi on kaikissa kunta-alan sopimuksissa 1.5.2022–30.4.2025. Uudet virka- ja työehtosopimukset astuivat voimaan 1.5.2022. Sopimusten kustannusvaikutus vuodelle 2023 oli sopimusjaksolla 4,85 %.

Uusiin sopimukseen sisältyy yleiskorotukset ja paikalliset järjestelyerät. 1.6.2023 toteutettiin yleiskorotus, jolla palkkoja korotettiin 2,2 %. Opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) osalta yleiskorotus oli 2,02 %. Sopimuskauteen kuului myös paikallinen järjestelyerä, joka tuli maksuun 1.6.2023 lukien. Sen suuruus oli 0,4 prosenttia palkkasummasta. Verrokkialojen kustannusvaikutuksena jaettiin samana ajankohtana myös toinen paikallinen järjestelyerä 0,3 %. Lisäksi kesäkuussa maksettiin kehittämisohjelmaerä

1,2 % sekä 467 € suuruinen kertaerä. Varhaiskasvatuksen KVTES liitteessä 5 lisäksi 120 € suuruinen kertapalkkio sekä vastaavasti OVTES osio G 150 € kertapalkkio.

Kumulatiiviset palkat

	Tot.kum	Ed vuosi kum	Tot.kum vs. ed.vuosi kum (€)	Tot.kum. vs. ed.vuosi kum. %
Peruspalkka	60 856 160	57 396 713	3 459 447	5,7 %
Lisät ja palkkiot	11 766 059	10 322 884	1 443 175	12,3 %
Lomarahat ja -korvaukset	4 046 817	3 877 453	169 364	4,2 %
Työaikalisät	614 024	524 568	89 456	14,6 %
Luontaisedut	561 752	487 592	74 160	13,2 %
Yli- ja lisätyöt	170 915	156 810	14 105	8,3 %
Tuntematon	604		604	100,0 %
	-851		-851	100,0 %
Poissaolot	-5 255 279	-5 316 033	60 754	-1,2 %
Yhteensä	72 760 201	67 449 988	5 310 213	7,3 %

Maksetuissa palkoissa näytetään ennakonpidätyksen alaiset palkat (esim. henkilösivukulut ja verottomat korvaukset on rajattu ulkopuolelle).

Sairauspoissaolot

Sairauspoissaolot laskivat vuonna 2023 vuoteen 2022 verrattuna. Terveysperusteinen sairauspoissaoloprosentti vuonna 2023 oli 4,17 % (vuonna 2022 4,50 %). Kalenteripäivinä laskettuna sairauspoissaoloja oli vuonna 2023 yhteensä 27 010 päivää (vuonna 2022 yhteensä 28 423 päivää). Keskimäärin sairauspoissaoloja oli vuonna 2023 15,26 pvä/hlö (vuonna 2022 16,46 pvä/hlö). Lyhyiden (1–7 päivää) sairauspoissaolojen osuus oli 49 % (vuonna 2022 52 %), joita oli myös prosentuaalisesti eniten poissaoloista. 32 % henkilöstöllä oli 0 päivää sairauspoissaoloa. (Tiedot Sarastia Power Bi 2.2.2024)

Henkilöstöriskeistä

Osana kunnan riskienarviointia arvioitiin vuodelle 2023 kunnan henkilöstöriskejä. Toiminnallisina henkilöstöön liittyvinä riskeinä kunnassa tunnistettiin organisaation ohuus ja haavoittuvuus, henkilöstön osaaminen ja saatavuus, henkilöstön sopeutumiskyky isoihin muutoksiin sekä operatiivisen johtamisen haasteet.

Ennakoivalla henkilöstösuunnittelulla, sujuvalla rekrytointiprosessilla, positiivisella työnantajakuvalla sekä työhyvinvoinnin johtamisella pyrittiin hallitsemaan organisaation ohuuteen ja henkilöstön saatavuuteen liittyviä riskejä. Tuusulan kuntaa pidetään houkuttelevana työnantajana ja pääsääntöisesti osaavan henkilöstön rekrytointi onnistuu hyvin. Kuitenkin aloilla, joissa valtakunnallisestikin esiintyy rekrytointihaasteita mm. (varhaiskasvatus, tietyt teknisen alan asiantuntijat, ICT-asiantuntijat), on myös Tuusulassa ollut haasteita täyttää joitakin tehtäviä.

Operatiivista johtamista ja henkilöstön kykyä sopeutua muutoksiin on tuettu hyvällä esihenkilötyöllä. Tehtäväkuvien säännöllinen päivitys, osaamistarpeisiin vastaaminen, strategisen suunnan ja työn tavoitteiden kirkastaminen luovat työhön hallinnan tunnetta ja ovat erityisen tärkeitä jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Hallinnon prosessien sujuvoittaminen ja digitalisaation hyödyntäminen jättää esihenkilöille aikaa enemmän ihmisten kohtaamiseen ja johtamiselle. Yhteisten palveluiden monia hallinnollisia prosesseja on kevennetty ja kehitetty yhdessä henkilöstön kanssa. Esihenkilöiden osaamisesta ja hyvinvoinnista huolehtiminen heijastuu koko työyhteisöön. Siksi esihenkilöille suunnattiin johtamiskoulutusta

ja Auntie matalan kynnyksen palvelua oman jaksamisen tukemiseksi. Vuodelle 2023 osoitettiin myös lisäresurssia hallinnolliseen työhön.

Indikaattorit

Indikaattorit	TP2023	TP2022	TP2021	TP2020	TP2019
Henkilökunnan palkat €/asukas	1753,0	1670	1631	1713	1563
Henkilötyövuodet (HTV3)	1502,4	1424,9	1399,8	1350,6	1320,5
Työkyvyttömyysoissaolot kalenteripäivinä	27010	28423	25419	23811	24061
Poissaolopäivät/vakinainen henkilöstö lkm	15,26	16,46	14,86	14,18	14,40
Ylityökustannukset €	171 000	155 000	142 000	116 000	245 000
Työhyvinvoinnin Pulssi-kysely*					
Työkyky	4,81/4,75	4,77			
Työn imu	4,85/4,83	4,79			
Työnantajan suosittelu	28/24	19			

*Työhyvinvoinnin pulssi mittaus toteutettiin huhti- ja lokakuussa.

5,0 tai yli = erinomainen

4,2-4,9 = Hyvä taso

3,5-4,1 = Tyydyttävä taso

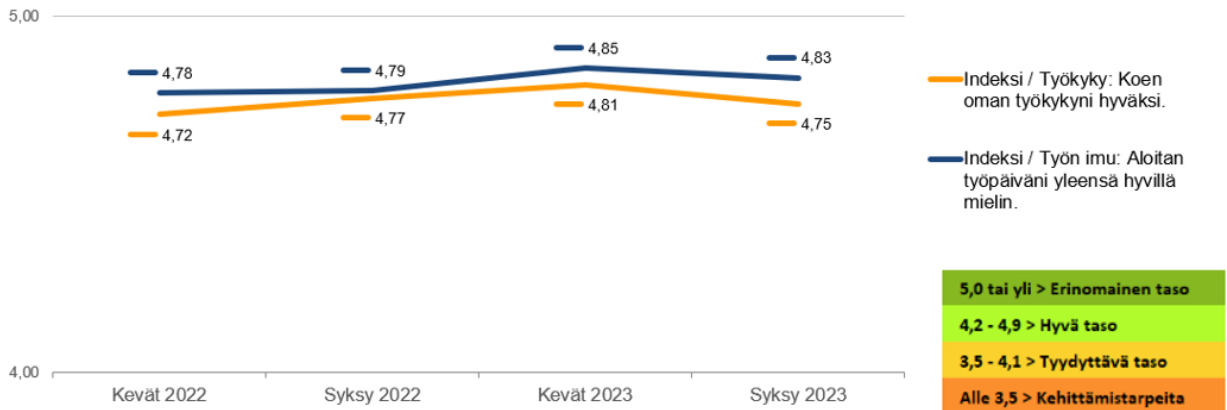
Alle 3,5 = Kehittämistarpeita

Työhyvinvoinnin indikaattorit

Työkyky ja Työnimu hyvällä tasolla

Henkilöstön hyvinvointia on seurattu kahdesti toteutetulla Työhyvinvoinnin pulssi-kyselyllä. Keväällä kyselyn teemana oli työhyvinvointi ja työkyky ja syksyllä osaaminen, kyvykkyydet, johtaminen ja tasa-arvoisuuden kokeminen. Molemmissa Työhyvinvoinnin Pulssi kyselyissä kysyttiin kolme indeksikysymystä liittyen työkykyyn, työn imuun ja työnantajan suosittelemiseen. Indeksien perusteella sekä työkyky että työn imu ovat hyvällä tasolla molempien kyselyiden vastauksissa.

Työkyvyn ja työn imun indeksit

Työnantajan suosittelu

Työnantajan suosittelu on vähentynyt edelliseen mittaukseen verrattuna. Työnantajan suosittelusta mitataan Pulssi-kyselyssä eNPS indeksillä kysymyksellä ”Kuinka todennäköisesti suosittelisit kuntaa työnantajana tuttavillesi?” (asteikko 0-10, jossa 0=erittäin epätodennäköisesti ja 10=erittäin todennäköisesti). eNPS - arvo lasketaan vähentämällä suositelijoiden osuudesta arvostelijoiden osuus. eNPS - arvo voi olla välillä -100:n ja +100:n välillä.

1.7 YMPÄRISTÖASIAT

Tuusulan kunta ottaa ympäristöasiat huomioon läpäisyperiaatteella kaikissa keskeisissä toiminnoissaan. Erityisesti ympäristöasiat otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa, jäte- ja vesihuollossa, kiinteistöhuollossa sekä vesienhoidossa ja vesiensuojelussa. Jäljempänä on aihealueittain ja toiminnoittain kerrottu keskeisimmistä ympäristöasioista vuodelta 2023.

Ilmastonsuojelu ja energiatehokkuus

Tuusulan kuntaan laadittiin vuonna 2021 ilmastojohtamismalli ympäristöministeriön avustuksen turvin. Vuonna 2022 saatiin ympäristöministeriöltä uusi avustus ilmasto-ohjelman toteuttamiseksi. Ilmasto-ohjelmatyötä vauhdittamaan palkattiin avustuksella konsultti. Ilmasto-ohjelman luonnos valmistui joulukuussa 2022. Valtuusto hyväksyi ilmasto-ohjelman ohjeellisena joulukuussa 2023. Ilmasto-ohjelmaan päätettiin palkata Keravan kanssa yhteinen koordinaattori. Kunnan eri alojen asiantuntijoista on muodostettu viisi toimenpideryhmää (ilmastovastuu, rakentaminen, energia, liikkuminen, sopeutuminen ja nielut), jotka vievät omien alojensa ilmastoasioita eteenpäin itsenäisesti. Kunnassa keskeinen ajatus on, että kuntalaiset otetaan mukaan tähän tärkeään työhön. Kaikissa kunnan asukastilaisuuksissa on jo jaossa tiedotusmateriaalia ilmastonmuutoksen hillinnästä ja luonnon monimuotoisuuden edistämisestä. Omia vinkkejä voi jakaa kunnan nettisivulla tuusula.fi/ilmastoteot.

Tilivuoden aikana kunta osallistui Keski-Uudenmaan kuntien yhteisen ekotukiverkoston toimintaan, joka edistää palvelukiinteistöissä energiatehokkuutta ja ympäristövastuullista toimintaa. Ekotukiverkostossa oli mukana kunnan 15 palvelukiinteistöä, joissa toimi yhteensä 28 ekotukihenkilöä ja kiinteistöhoitajaa.

Kunnallistekniikan rakentamisessa ylijäämämassat pyritään hyödyntämään mahdollisimman lähellä niiden muodostumispaikkaa. Tällä vähennetään liikenteestä ilmaan aiheutuvia päästöjä. Hyötykäyttökohteina ovat puistojen muotoilutäytöt, maisemapenkereet ja meluvallit. Jos kierrätyskelpoisia maamassoja ei voida ohjata suoraan syntypaikastaan hyötykäyttökohteeseen, on ne läjitettävä maankaatopaikalle, koska kunnalla ei ole käytettävissä maa-ainespankiksi soveltuvaa aluetta. Toimintatapa on ristiriidassa Euroopan Unionin vuoteen 2030 ulottuvan maaperästrategian kanssa, jossa on määritetty tavoitteita mm. maaperän kestävästä käytön suhteen.

Kunnan katuvaloverkostoa on saneerattu vuosittain luontoystävällisemmäksi ja energiatehokkaammaksi jo vuodesta 2013, nyt noin puolet kunnan 13 000 valaisimesta on LED polttimollisia valaisimia ja työ jatkuu tulevinakin vuosina.

Osana seudun MAL-suunnittelua laadittiin vuoden 2023 lopulla ajoneuvoliikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfrastruktuurin nykytila ja kehittämistarpeet Helsingin seudulla -selvitys. Työ valmistuu alkuvuodesta 2024 ja tämän jälkeen kunnan tavoitteena on tarkentaa sitä laatimalla kunnalle oma Liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien julkisten jakelu- ja latauspisteiden tavoiteverkon määrittely.

Maankäytön suunnittelu ja rakentamisen ohjaus

Kaavoitus ja kunnallistekninen suunnittelu

Asemakaavojen valmistelussa huomioidaan ekologisesti kestävästä yhdyskunnan rakentumisesta. Asemakaavaselostuksessa arvioidaan tarpeen mukaan vaikutuksia myös ekologisen kestävyuden kannalta. Kaavaratkaisuun haetaan kestäviä ratkaisuja esimerkiksi pohjavesiin tai vesistöihin liittyen, joukkoliikenteestä, alueidenkäytön tehokkuudesta tai viherrakenteesta. Tarpeen mukaan asemakaavojen vaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon ilmaston muutokseen varautumiseen ja sopeutumiseen liittyvä arviointi. Asemakaavoja valmisteltaessa on tarvittaessa edellytetty hulevesien viivyttämistä tai käsittelyä asemakaavamääräyksin. Kaavojen ilmastovaikutusten arviointia ja vihertehokkuuden määrittämistä

kehitetään osana Ilmasto-ohjelman kaavoituksen toimenpiteitä. Kunnan eri yksiköiden yhteistyönä laaditaan kunnan vihersiniverkostosuunnitelma VISSI.

Luokitelluilla pohjavesialueilla maankäyttöä suunniteltaessa on selvitetty vaikutuksia pohjaveteen lähinnä imeytymisen muutoksen osalta. Vaikutuksia pyritään vähentämään edellyttämällä imeyttämistä ja välttämällä riskitoimintojen sijoittamista pohjavesialueille sekä edistämällä toimia laadun varmistamiseksi.

Uusia kaavoja tai kaavamuutoksia suunniteltaessa selvitetään suunnittelu- ja lähialueen luontoarvoja. Maankäyttöä suunniteltaessa on näitä arvoja edellytetty säilytettäväksi lain edellyttämällä tavalla. Tämän lisäksi pyritään löytämään ja säilyttämään sellaisia luontoarvoja, joiden säilyttäminen ei aiheuta erityistä ristiriitaa muun maankäytön kanssa tai katsotaan luontoarvon säilyttämisen olleen tarpeen tästä huolimatta.

Tuusulan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivittäminen (Jäniksenlinna, Kaikula, Palaneenmäki ja Santakoski) ja laadinta (Siippoo, Ruotsinkylä, Takoja ja Vähä- Muori) valmistui alkuvuodesta 2024. Suojelusuunnitelma menee nähtäville keväällä 2024 ja sen jälkeen hyväksyttäväksi kuntakehityslautakuntaan. Työn on tehnyt AFRY Finland Oy ja mukana ohjausryhmässä ovat olleet Keski-Uudenmaan Vesi Kuntayhtymän, Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen sekä kasvun ja ympäristön toimialueen edustajat.

Kunnallistekniikan suunnittelussa otetaan säännönmukaisesti huomioon hulevesien hallintaan liittyvät ratkaisut. Pääosin ratkaisut liittyvät vielä hulevesien määrän hallintaan, mutta yhdessä kohteessa, Häriskivessä, myös laadulliseen hallintaan. Hulevesien laadullista muuttumista on seurattu kolmen vuoden ajan Puustellinmetsän ja Rykmentinpuiston keskustan kaava-alueilla purkuvesistöissä Piiliojassa ja Myrtinojassa sekä Häriskivien kaava-alueen purkuvesistöissä Kirjokallionojassa.

Kellokosken Joenrannassa testataan kustannustekijät huomioon ottaen hiilijalanjäljeltään mahdollisimman pienen asuinalueen kunnallistekniikan suunnitteluttamista. Hanketta tullaan jatkamaan ottamalla hiilijalanjälkitekijät huomioon myös rakentamisvaiheessa urakkaa kilpailuttaessa.

Rakentamisen ohjaus ja rakennusvalvonta

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa rakentamista ja kaavojen noudattamista sekä osaltaan valvoa rakennettua ympäristöä. Ympäristöä muuttavia toimenpiteitä ohjataan ja valvotaan toimenpide- ja maisematyöluvilla. Rakennusluvista hankkeeseen ryhtyvän tulee osoittaa rakennusten määräysten mukaisuus muun muassa energiatehokkuuden ja purkujätteen käsittelyn osalta. Pohjavesialueilla rakentamisessa noudatetaan määräyksiä, joilla on vaikutuksia muun muassa maalämpö- sekä jätevesijärjestelmien toteuttamiseen. Hulevesien hallinta ja niiden edellyttämät rakenteet valvotaan rakentamisen yhteydessä.

Ympäristönsuojeluviranomaisen toiminta

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus ja ympäristölautakunta vastaavat Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toiminnasta. Ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvat ympäristönsuojelun lupa- ja valvontapalvelut. Ympäristönsuojeluviranomainen vastaa omalta osaltaan myös kunnan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä, ympäristön tilan seurannasta sekä ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämisestä (ns. ympäristönsuojelun yleistehävät).

Ympäristönsuojelun luvat ja valvonta

Tuusulan alueelle myönnettiin yksi ympäristöluvan muutos ja kaksi yhteisluvan muutosta maa-ainesten ottoon liittyen vuonna 2023. Lisäksi Tuusulan alueelle rekisteröitiin vuoden aikana kolme ympäristönsuojelulain mukaisesti rekisteröitävää toimintoa ja ympäristövalvonta käsitteli 25 ympäristönsuojelulain mukaista ilmoitusta. Lausuntoja annettiin 80 kappaletta ja lisäksi osallistuttiin 11 ELY:n tarkastukseen / neuvotteluun.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvottavana on Tuusulan kunnan alueella 22 ympäristölupalaitosta, joista neljässä toiminnanharjoittajana on Tuusulan kunta, sekä 18 ympäristönsuojelulain perusteella rekisteröityä toimintaa. Tuusulan kunnan alueelta oli vuoden 2023 lopussa vireillä yksi ympäristöluvan muutoslupahakemus, neljä yhteislupahakemusta (ympäristölupa ja maa-aineslupa) sekä yksi yhteisluvan muutoshakemus.

Vuonna 2021 aloitettua viemäriverkoston ulkopuolisten alueiden jätevesien käsittelyjärjestelmien valvontaa jatkettiin. Vuonna 2023 keskityttiin aiempien vuosien valvontakohteiden jälkivalvontaan, uudeksi kohteeksi valittiin Tuusulan osalta Palojoen ranta-alue. Ympäristövalvontaan tehtävien toimenpidepyyntöjen määrä on pysynyt korkeana, vuonna 2023 toimenpidepyyntöjä tehtiin 620 kappaletta. Niistä Tuusulan kunnan alueelle kohdistui 26 %.

Ympäristönsuojelun yleistehtävät

Tuusulanjärvellä tehtävien kunnostustoimenpiteiden ohella vesiensuojelutoimenpiteitä toteutettiin vuonna 2023 myös järven valuma-alueella. Lisäksi kunta toteutti tai osallistui ympäristökeskuksen koordinoimana vuonna 2023 seuraaviin ympäristönsuojelun suunnittelua ja ympäristötilan seurantaan koskeviin hankkeisiin: Vantaanjoen vesistöalueen yhteistarkkailu, Vantaanjoki-neuvottelukunta, Uudenmaan alueellinen ilmanlaadun seuranta, KUUMA-vieraslahihanke ja Tuusulan pohjavesialueiden seurantatyöryhmä.

Yhdyskuntatekninen huolto

Vesihuolto

Vesi- ja viemärijohtojen, jätevesipumppaamojen (esim. pumppujen hyötysuhteen parantaminen) ja jätevesikaivojen saneerauksella pyritään hukkaveden vähentämiseen, energiatehokkuuteen sekä jäteveden vuotovesien vähentämiseen ja toimintavarmuuden parantamiseen. Vesihuolto päivystää ympäri vuorokauden ja kouluttaa jatkuvasti henkilöstöä, jotta jätevesipumppaamoiden ja -verkoston häiriöihin päästään reagoimaan ilman viivettä ja jotta ylivuotoja vesistöihin ei pääsisi tapahtumaan. Kaavoitus- ja suunnitteluhankkeissa tuodaan esille vesihuollon ja ympäristön näkökantaa niin, että tavoitteena on tiivis yhdyskuntarakenne ja viettoviemäri- ja ratkaisuihin tähtäävät ratkaisut, jotta turhilta pumppaamoilta vältyttäisiin ja koko verkoston elinkaari huomioitaisiin ratkaisuja valittaessa.

Kunnan ympäristövastuut

Kunnalla on maa- ja vesialueiden omistajana sekä ympäristöön vaikuttavana toiminnanharjoittajana erilaisia ympäristövastuita. Sillä on myös toissijainen vastuu kaikista kunnan alueella olevista pilaantuneista maa-alueista, jos pilaajia tai alueiden omistajia ei saada velvoitettua kunnostustoimenpiteisiin.

Viher- ja virkistysalueet, metsät

Tuusulan kunta omistaa talousmetsiä on noin 950 ha ja puistometsiä noin 390 ha. Metsiä hoidetaan laadittujen metsänhoitosuunnitelmien mukaisesti, avohakkuuta ei suoriteta ja hakkuiden määrä on vuotuista kasvua pienempi.

Tuusulanjärvi-ohjelma

- Tuusulanjärven lintuveden Natura-alueen hoitoa jatkettiin vuonna 2016 laaditun hoitosuunnitelman ja rakennusvalvonnasta vuonna 2019 myönnetyn kymmenen vuoden maisematyöluvan mukaisesti.
- Kaukjärvenpuiston perusparannustyö valmistui.
- Koskenmäentie-Kalamestarantie – reittisuunnitelma valmistui. Reitti on tarkoitus toteuttaa vuonna 2024.

- Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelman päivitystyö valmistui. Maisemanhoitosuunnitelman tavoitteena on palauttaa maisemalle tyypillisiä elementtejä vertaamalla nykytilaa alueen vanhaan kulttuuriympäristöön kartta- ja valokuvatarkastelun avulla.

Luonnonsuojelualueet

Vuoden 2023 lopussa Tuusulassa oli perustettu luonnonsuojelualueita yhteensä (kunta, valtio yksityiset maanomistajat) 252 hehtaaria. Tuusulan kunnalla ei vielä ole luonnonsuojeluohjelmaa, jossa suunnitellaan olemassa olevan luonnonsuojelualueverkoston täydentämistä pitkällä aikavälillä. Euroopan Unionin biodiversiteettistrategian tavoitteena on, että 10 % pinta-alasta tulisi olla tiukasti suojeltua. Tuusulassa tiukasti suojeltua aluetta on noin 1 %.

Uudenmaan ELY-keskuksen myöntämän KuntaHelmi-avustuksen turvin kunnostettiin kunnan omistamia luonnonsuojelualueita. Ennallistamistöitä tehtiin vuonna 2022 laadittujen hoitosuunnitelmien mukaisesti Tuomalansuon, Lonkerinkorven, Harminsuon-Harminkallion-Matkoissuon, Heinisuon, Inkilän Haarajoen, Rajalinnan ja Maarinjärven-Degkärrin suojelualueilla.

Uutta KuntaHELMI-avustusta haettiin vuonna 2022 perustettujen luonnonsuojelualueiden hoitosuunnitelmien toteuttamiseksi.

Kunta ympäristöön vaikuttavana toiminnanharjoittajana ja luvanhaltijana

Lahelanpelto II:n rakentamisen ympäristövaikutuksia pohjaveteen seurattiin säännöllisesti. Myös Häriskiven, Puustellinmetsän, Rykmentinpuiston työpaikka-alueen ja Rykmentinpuiston keskustan rakentamisen vaikutuksia alapuolisiin ojavesiin seurattiin. Merkittäviä vaikutuksia ei ole havaittu.

Käytöstä poistetut jätteenkäsittelyalueet ja pilaantuneet maa-alueet

Terrisuon entinen kaatopaikka sekä Nuppulinnan maankaatopaikka ovat säännöllisen tarkkailun alla. Ristikiven alueen siistimisestä ei ole tehty päätöstä. Sulan alueella on asbestipitoisia kattolaattoja vanhojen rakennusten purun jäljiltä, joiden poistovastuu on kunnalla. Levyt poistetaan, kun alueen kunnallistekniikka on saatu rakennettua. Alueella on myös harjoitettu toimintaa, joka aiheuttaa maapohjan kunnostamista katualueilla. Maapohjia puhdistetaan jätteestä ja pilaantuneesta maasta kunnallistekniikan rakennustyön yhteydessä. Pilaantunutta maata on löydetty myös Rykmentinportin kaava-alueelta. Pilaantuneisuuden laajuutta selvitetään. Peltokaarella jää entisen tulitikkutehtaan kaatopaikka rakennettavan kadun alle. Alue on tutkittu ja se pitää kunnostaa vuoden 2024 aikana.

Vesistöt

Kunta tukee yhdessä Järvenpään kaupungin kanssa Tuusulanjärven kunnostamista ja ekologisen tilan parantamista Tuusulanjärven kunnostushankkeena. Hanketta vetää Keski-Uudenmaan ympäristökeskus Tuusulan kunnan ja Järvenpään kaupungin erillisrahoituksella. Järven sisäistä kuormitusta vähennettiin hoitokalastuksella ja hapetuksella ja ulkoista kuormitusta vähennetään valuma-alueella tehtävillä kunnostustoimilla. Tuusulanjärveen laskevasta Hankkijanojasta valmistui valuma-alueen kunnostuksen yleissuunnitelmat, jonka tavoitteena on ojan kautta järveen päätyvän ravinne- ja kiintoainekuormituksen vähentäminen. Kunnostus tehtiin vuonna 2023. Mäyräojan kunnostukseen saatiin ELY-keskukselta rahoitusta kahden vuoden hankkeelle 70 000 euroa. Vuonna 2024 pyritään kunnostaa Piilinojaa tulvahaittojen minimoimiseksi. Lisäksi kunta osallistui Luonnonvarakeskuksen koordinoimaan KUITU-hankeeseen Tuusulanjärven valuma-alueen pelloilla.

Rusutjärvellä jatkettiin järven valuma-alueen ojavesien laaduntarkkailua osana järven kunnostusprojektia. Lisäksi kunta osallistui Vuohikkaan-ojan/Haukkalanojan tulvahaitan torjuntaan ja Seittelin kosteikon kunnostukseen, johon saatiin HELMI-hankerahoitusta.

1.8 MUUT EI-TALOUELLISET ASIAT

Tuusulan kunnalla ei ole erillistä vastuullisuusraportointia. Korruption ja lahjonnan torjumisesta kunta huolehtii osana kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyjä. Tuusulan kunnalla on käytössä kuntalain edellyttämä sidonnaisuusrekisteri, joka on viimeksi julkaistu tarkastuslautakunnan kokouksessa 17.4.2023.

1.9 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Kunnan hyvä väestönkasvun odotetaan jatkuvan vuonna 2024. Kehyskuntien parantunut vetovoima ja uudet asunnot tuovat kuntaan uusia asukkaita. Vuoden 2023 aikana asuntotuotanto hiipui korkojen ja rakennuskustannusten nousun vuoksi. Tuusulan väkiluvun ennakoidaan olevan lähivuodet kuitenkin kohtuullisen hyvässä kasvussa ja rakenteilla olevia asuntoja valmistuu erityisesti Etelä-Tuusulan alueella. Kunnan kasvua rajoittaa viime vuosien alentunut syntyvyys, pääkaupunkiseudun ja kehyskuntien kilpailu uusista asukkaista sekä vallitseva rakentamisen matalasuhdanne.

Asuinrakentamisessa kunnan kaavavaranto riittänee kattamaan tulevien kysynnän ja kunnan tontinmyyntitulojen arvioidaan lähivuodet olevan hyvällä tasolla. Taloussuhdanteen heikkeneminen ja kohonneet lainakorot vähentävät kuitenkin erityisesti tuottajamuotoisten tonttien kysyntää ja rakennuslupien määrä on vähentynyt voimakkaasti. Kunnan kasvua tukee Hyrylän keskustan kaupallisten palveluiden vahvistaminen sekä Tuusulanjärven virkistyskäyttö ja Tuusulan Urheilukeskuksen laajenevat palvelut. Kunta hakee ratkaisuja Jokelan sekä Kellokosken sairaalan ja Ruukin alueen kehittämiseksi. Uudistuvat varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelut ja palveluverkko ovat Tuusulan vetovoiman kärkiä.

Etelä-Tuusulan työpaikka-alueiden kaavoituksen sujuva eteneminen mahdollistaa kunnan elinvoiman kehittymistä sekä työpaikkojen ja veropohjan tulevaa kasvua. Fokuksen ja Kehä IV:n suunnittelun ja toteutuksen edistäminen on kunnan elinvoiman ja veropohjan näkökulmasta erittäin tärkeää.

Kunnan käyttötalouden vahvistaminen edellyttää, että kunnan toimintamenojen vuotuinen kasvu pysyy edelleen jatkossa maltillisena. Kunta-alan palkkaratkaisu rasittaa kuntien taloutta merkittävästi. Kunnan rakenteiden kehittämisellä, kuten palveluverkon uudistamisella ja palveluiden järjestämistapojen huolellisella arvioinnilla luodaan keskeiset edellytykset kunnan toiminnan tuottavuuden parantamiselle. Myös palveluprosessien jatkuva kehittäminen ja palveluiden digitalisointi ovat tärkeässä roolissa tuottavuuden parantamisessa.

Tuusulan talouden rakenne muuttui merkittävästi vuoden 2023 alusta, kun hyvinvointialueuudistus lähes puolitti kunnan talouden. Kunnallisverosta leikattiin noin kaksi kolmasosaa valtiolle ja yhteisöverosta noin kolmannes. Väestön ikääntymiseen ja soten palvelutarpeiden kasvuun liittyvät menopaineet siirtyivät valtion kannettavaksi. Kiinteistöt ja lainakanta jäivät kuitenkin kokonaisuudessaan kunnan hoidettavaksi. Soten poistuminen kunnan taloudesta paransi taloudenpidon ennakoitavuutta, mutta aiheutti valtionosuuksien osalta epävarmuutta. Vuoden 2023 lopulla verotuksen valmistuttua ilmeni, että sote-siirtolaskelmien mukainen valtionosuusleikkaus ei ollut riittävä ja kunnille kohdistetaan vielä lisäleikkaus. Valtionosuuden kuntakohtainen vähennys huomioidaan vuoden 2023 osalta takautuvasti vuosina 2025–2027.

Tuusula panostaa jatkossa hyte-työhön yhdessä hyvinvointialueen kanssa, tavoitteena kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen. Tuusulan kannalta keskeisenä tavoitteena on uuden sote-keskuksen rakentaminen Etelä-Tuusulaan.

Tuusulan valtuuston joulukuussa 2023 hyväksymällä kasvun ja talouden hallintaohjelmalla pyritään hallitsemaan ja tasapainottamaan kunnan taloutta pitkäjänteisesti. Keskeisinä tavoitteina on turvata kunnan

strategian mukaisten kasvu- ja palveluverkkoinvestointien toteuttaminen, välttää ajautuminen palveluiden karsimiseen sekä ehkäistä tarvetta veroasteen kiristämiseksi. Ohjelman toteuttamista jatketaan kuluvan vuoden aikana ja ohjelma toimii tukena myös vuoden 2025 talousarvion laadinnassa.

Kunnan investointitahti jatkuu lähivuodet huomattavan korkealla tasolla. Tuusulan elinkaarensa päässä oleva koulu- ja päiväkotiverkko rakennetaan pääosin uusiksi 2020-luvulla. Samalla panostetaan kasvavan kuntamme liikenneväylien ja muun infran rakentamiseen. Suurten investointien ja tulorahoituksen epätasapainosta aiheutuvaa velkaantumista hallitaan luomalla edellytyksiä kunnan tulo- ja veropohjan vahvistamiselle sekä palveluverkkosuunnitelman mukaisella, huolellisella pitkän tähtäimen investointien suunnittelulla. Erytisen tärkeää vapauttaa pääomia vajaakäyttöisistä kiinteistöistä. Mahdollisuuksien mukaan kunnassa pyritään edistämään vuokratilojen käyttöä.

Kunta velkaantuu mittavien infra- ja palveluverkkoinvestointien myötä. Tavoitteena on kääntää lainamäärä laskuun vuosikymmenen loppupuolella. Kunta on varautunut korkojen nousuun pitkäaikaisilla kiinteäkorkoisilla rahoituslainoilla sekä korkosuojuuksilla. Tästä huolimatta korkojen voimakas nousu lisää kunnan menotaakkaa tulevina vuosina, vaikkakin kunnan lainasalkun korot kehittyvät suojausten ansiosta yleisen korkotason nousua hitaammin.

Kunnan (ml. vesihuoltoliikelaitos) vuoden 2024 talousarvio 0,02 milj. euroa on ylijäämäinen. Ukrainan sodan kerrannaisvaikutukset, kuten inflaation ja korkojen kehitys, vaikuttavat keskeisesti taloussuhdanteeseen sekä myös Tuusulan tilikauden 2024 sekä lähivuosien talouden kehittymiseen. Tuusulan talouden lähiajan merkittävimpiä riskejä ovat tontti- ja asuntokaupan hiljeneminen, palvelutarpeen ja palkkakustannusten nousu sekä energian hinnan ja korkojen kehitys.

1.10 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla pyritään varmistamaan asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kunnan ja kuntakonsernin strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seurantaa sekä arviointia. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio-, toiminnan ja talouden seuranta- ja tilinpäätösprosessiin.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat päätökset

Tuusulan valtuusto hyväksyi 31.3.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joka sisältää periaatteet kunnanhallituksen velvollisuudesta ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimeenpanosta, lauta- ja johtokuntien velvollisuudesta valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa sekä johtavien viranhaltijoiden velvollisuudesta toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueillaan. Tuusulan kunnanhallitus hyväksyi 27.4.2020 Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeen, jossa on aiempaa tarkemmin kuvattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käsitteet, kohteet, menettelytavat sekä toteuttajat ja heidän vastuunsa sekä ohjeistettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön työtä.

Riskienhallinnan tavoitteet

Kokonaisvaltainen riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, jonka tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Riskienhallinta kytetään organisaation strategiaan, toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin.

Riskienhallinnan avulla tunnistetaan kunnan toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat ja saatetaan tapahtumien riskit organisaation hyväksymälle tasolle. Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta, parantaa raportoinnin luotettavuutta, varmentaa lakien ja ohjeiden noudattamista sekä turvata voimavarojen kohdentamista.

Kuntaan kohdistuvat riskit

Kunta- ja toimialuetasolla sekä tytäryhtiöissä on tunnistettu ja arvioitu kuntaan ja sen toimintaan liittyviä riskejä. Riskeille on määritelty hallintakeinot ja toimenpiteet, joilla pyritään ennalta ehkäisemään ja pienentämään riskin todennäköisyyttä ja seurausta. Riskiympyrälle (ks. kuva seuraavalla sivulla) on kuvattu kuntatasolla merkittävimmät riskit liittyen kuntalaisten ja kunnan hyvinvoinnin edellytysten turvaamiseen.

Riskit jaotellaan strategiaan riskeihin, taloudellisiin riskeihin, toiminnallisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin.

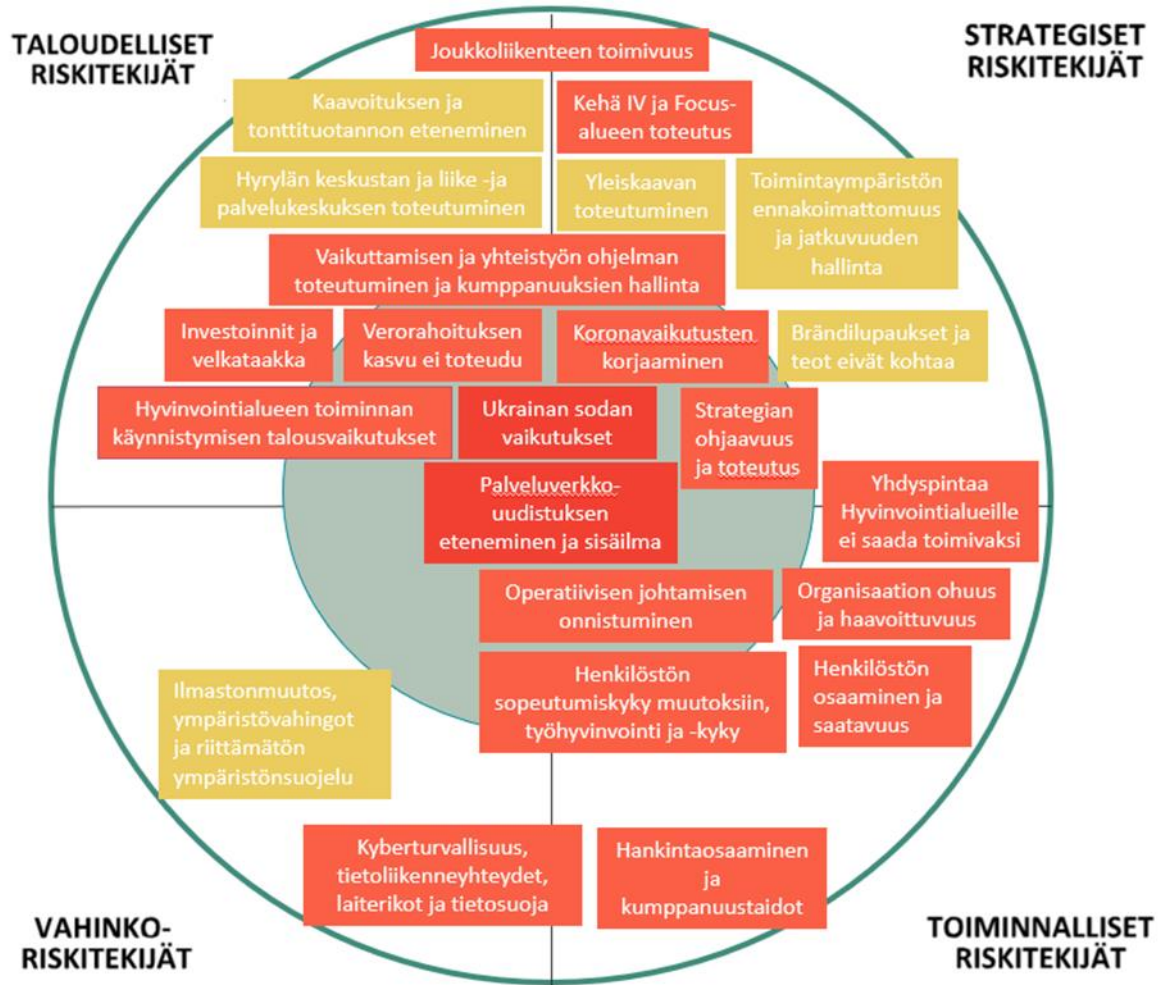
Strategiset riskit uhkaavat kunnan tavoitteiden ja strategian toteuttamista vaarantaen toiminnan edellytykset ja vision toteutumisen. Riskit liittyvät keskeisesti strategian toteuttamisen mahdollisuuksiin ja etenkin ulkoisen toimintaympäristön muutoksiin.

Taloudelliset riskit liittyvät sisäisiin tai ulkoisiin taloudellisiin tekijöihin, sijoituksiin, rahoitukseen sekä rahoitusmarkkinoihin.

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan ja osaamiseen, organisaation sisäisiin prosesseihin sekä asiakasprosesseihin, palvelun epäonnistumiseen, tietojärjestelmiin, sopimuksiin sekä myös väärinkäyttöihin ja muuhun lainvastaiseen toimintaan.

Vahinkoriskit ovat usein seurausta odottamattomista ja äkillisistä, monesti vakuuttamiskelpoisista, tapahtumista, joista voi seurata onnettomuus, rikkoontuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

TUUSULAN KUNNAN RISKIYMPYRÄ 2023

Kohtalainen riski

Tuntuva riski

Merkittävä riski

Sietämätön riski

Riskien merkittävyyttä arvioidaan neliportaisella asteikolla. Riskitekijän sijoittuminen riskiympyrän nelikenttään riippuu sen osa-alueesta. Samalla arvioidaan, onko riski organisaation ulkoinen vai sisäinen. Sisäiset riskit sijoittuvat lähinnä ympyrän keskustaa.

Riskit ja niiden hallinta vuonna 2023

Riskin merkittävyys laskenut
Riskin merkittävyys noussut
Ei muutosta

Strategiset riskit 2023

Riski ja sen merkittävyys 2023	Raportointi 31.12.2023
<p>Ukrainan sodan vaikutukset</p> <p>Riskin kehityssuunta: </p>	<p>Hallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> Energiansäästösuunnitelma ja varautuminen sähkökatkoksiin Arvioimme tarvittaessa isojen hankkeiden aloitusten lykkäämistä Ukrainalaisille suunnatut palvelut: matalan kynnyksen hyte-palvelut, varhaiskasvatus ja opetus, työllistyminen Vapaaehtoistoimijat <p>Kuvaus toteutuneesta riskienhallinnasta</p> <p>Energian säästö</p> <ul style="list-style-type: none"> Toteutettiin pieniä LVIS-parannuksia, joilla uskotaan saavutettavan energiasäästöjä Energia-asiantuntijan rekrytointi suunniteltiin tilapalveluihin Varautumistoimia sähkökatkoihin kehitettiin, esim. Tuuskodon tiloissa <p>Ukrainalaisille suunnatut palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> Perusopetuksessa on toiminut keväällä 6 ja syksyllä 4 valmistavan opetuksen ryhmää, mikä on ollut riittävästi. Avoimen varhaiskasvatuksen perhekerhoissa ja varhaiskasvatuksessa on hyvä valmius ukrainalaisille suunnattuihin palveluihin, tarvetta ollut kuitenkin vain vähän. Ukrainalaisille suunnattuja matalankynnyksen palveluja on tarjottu säännöllisesti ja neuvontaa työhaussa myös jatketaan työllisyyspalveluissa vuoden 2023 ajan. Vapaaehtoistoimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö on toteutunut maahanmuuttajapalveluissa
<p>Palveluverkkouudistuksen eteneminen ja sisäilma</p> <p>Riskin kehityssuunta: </p>	<p>Hallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> Toimiva sisäilmatyö ja korjausratkaisut Hyväksytyt palveluverkkosuunnitelmaan toteutus ja tilankäytön tehostaminen Kiinteistöjen realisointi Projektinhallinta Laadukas kilpailutus Resurssien varmistaminen <p>Kuvaus toteutuneesta riskienhallinnasta</p> <p>Toimiva sisäilmatyö ja korjausratkaisut</p> <ul style="list-style-type: none"> Sisäilmatyöryhmät (kohdekohtaiset ja kunnan sisäilmatyöryhmä) ovat toimineet Ratkaisuja väistötiloihin siirtymisestä on tehty ongelmallisissa kohteissa (esim. Tuuskoto) Vaaditut korjaukset ovat olleet osin aikataulusta myöhässä. Ylläpitoasiantuntijan (sisäilma-asiantuntija) rekrytointi käynnistyy vuoden 24 alussa. Hän puuttuu sisäilmaongelmien epäilyihin etupainotteisesti. Sisäilmaolosuhteiden seuranta on toteutunut uusissa kohteissa, joissa kiinteistöautomaatioon olosuhdeantureita. <p>Palveluverkon projektinhallinta ja suunnitelman toteutuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Palveluverkkouudistuksen etenemistä raportoitiin kunnan ja poliittisen johtoryhmän kokouksissa

	<ul style="list-style-type: none"> • Päätöksenteko on perustunut palveluverkon työryhmän linjausehdotuksiin projektien aikataulumuutoksista tai rahoitustarpeista • Yksittäiset poikkeamat käsiteltiin ja linjattiin mm. lisämäärärahoitusta varten (esim. Monio) • Toimia investointitason hallitsemiseksi tehtiin (esim. Lahelan elinkaarihankkeen lykkääminen sekä Hyökkälän/ Rykmentinpuiston palveluverkon tarkistaminen) • Palveluverkkosuunnitelman toteuttaminen etenee sivistyspalveluissa suunnitellusti ja sen voidaan odottaa tehostavan tilojen käyttöä • Riihikallion koulun tulipalosta kesäkuussa selvittiin väistötilajärjestelyin ja viikon 42 jälkeen tilanne palautui ennalleen. • Kasvanut varhaiskasvatuspalvelujen tarpeen paine palveluverkkoa kohden ratkaistiin käyttämällä päiväkotioptio Rykmentinpuiston kampuksen yhteyteen. <p>Kiinteistöjen realisointi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realisoitavaksi päätettävien kiinteistöjen myynti on käynnissä. • Kiinteistökehityspäällikkö rekrytoitiin vuoden 2023 lopussa ja aloitti työssään vuoden 2024 alussa.
<p>Joukkoliikenteen toimivuus</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p>Hallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Joukkoliikenneverkon kehittäminen ja monipuolistuminen yhteistyössä HSL:n kanssa (pilotit) • Joukkoliikenneinfran parantaminen • Pyöräilyn edistämisen suunnitelman toteutus • Uusien liikkumisen muotojen tukeminen Tuusulassa sekä tuki liikkumisen ekosysteemin kehittymiselle. <p>Kuvaus toteutuneesta riskienhallinnasta</p> <p>Joukkoliikenneverkon kehittäminen HSL kanssa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vuoropuhelu HSL:n ja kunnan välillä on ollut tiivistä ja viestintä HSL:lle pidetty selkeinä ja perusteltuina. • Päätökset toiminnasta ja toimenpiteistä on valmisteltu yhdessä. • Joukkoliikennekysyntää seurataan tiiviisti ja mahdollista muutossuunnittelua resursoidaan riittävästi pitäen myös aikataulut realistisina. Kunnanhallitus lausui elokuussa HSL:n talouden ja toiminnan suunnitelmaan 2024. • Vuonna 2023 kunta on tehnyt HSL:lle TTS-lausunnossa esityksen vuonna 2024 aloitettavasta liikenteestä. <p>Joukkoliikenneinfran kehittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuntarakenteen kehittämisessä on huomioitu, että se tukee joukkoliikennettä linjastollisesti ja taloudellisesti, ja että joukkoliikennettä on helppo käyttää. • Infran kehittäminen tapahtuu asteittain, sillä toimet edellyttävät tiheähköä asukas pohjaa joukkoliikenteen laatukäytävien varten sekä toimivaa liityntäpysäköintipaikkaverkostoa autoille ja polkupyörille. • Vuonna 2023 toimeenpantiin Hyrylän linja-autoterminaalin suunnittelu ja toteutus. <p>Pyöräilyn ja uusien liikkumismuotojen kehitys</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaavoissa on varattu riittävät katutilat, jotta väyläsuunnittelussa voidaan ottaa paremmin huomioon liikkumisen eri muodot. • Vuonna 2023 suunniteltiin pyöräilyn ja jalankulun väylästä: Hyrylän keskusta, Kirkkotien kylätie sekä Rykmentinpuiston baana Rykmentinpuiston työpaikka-alueella.
<p>Kehä IV ja Focus-alueen toteutus</p>	<p>Hallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tiehanketta nostetaan aktiivisesti esille esim. MAL 2023 valmistelussa. • Suunnittelun edistäminen • Vahva vaikuttaminen ja edunvalvonta • Projektinhallinta ja resursointi

<p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p>Kuvaus toteutuneesta riskienhallinnasta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alueen kehittämistä vietiin eteenpäin ensisijaisesti alueen suunnittelua ja Kehä IV:n suunnitteluvaihtelua edistämällä. • Tiehanketta nostettiin aktiivisesti esille MAL 2023 valmistelussa ja siitä annetuissa lausunnoissa sekä muissa sopivissa yhteyksissä, kuten hallitusneuvottelujen yhteydessä, erinäisissä neuvotteluissa Uudenmaan ELY-keskuksen, Uudenmaanliiton ja Vantaan kaupungin kanssa. • Focus-alueelle laadittiin maankäytön yleissuunnitelma, käynnistetty tarkentavan liikenneselvityksen laatiminen ja valmistauduttu asemakaavoituksen jatkamiseen • Laaja liikenneselvitystyö käynnistettiin ELY-keskuksen vaatimuksen mukaisesti tuottamaan tietoa suunnittelun ja tievarauksen riittävyyden määrittelyyn pohjaksi. • Aikataulun hallinta sekä resursointi varmistettiin projektisuunnitelmaan sitoutumisella ja projektin seurannalla • Aikatauluriskinä tunnustetaan ELY-keskuksen mahdollinen edellytys yksityiskohtaisemman tiesuunnittelun tekemisestä, mikä voi aiheuttaa merkittäviä viivästyksiä asemakaavoitukselle ja aiheuttaa suunnittelukustannuksia. Suunnitteluprosessin nopeuttamiseksi on mahdollista toimeenpanna katusuunnittelua osittain samanaikaisesti asemakaavoituksen kanssa, mikäli suunnitteluratkaisut ovat riittävältä osin tarkentuneet. • Kehä IV:n varteen sijoittuvalla Kiila-Senkkerinmäen maankäytönsuunnittelun käynnistämiseen varauduttiin Vantaan kaupungin kanssa yhteisellä esiselvitystyöllä • Resursseja lisättiin rekrytoimalla projektipäällikkö kunnallistekniikan suunnitteluun sekä suunnittelijoita kaavoitukseen
<p>Korona-vaikutusten korjaaminen</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p>Hallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointisuunnitelman toteutuminen. • Yhteisöllisyyden palauttaminen korona-ajan jälkeen on tärkeää eri-ikäisille ja eri elämäntilanteissa oleville tuusulalaisille (esim. kerho- ja harrastustoiminnan laajentaminen kaikille kouluille, eri-ikäisten olohuonetoiminta, yhteisöllinen ruokailu) • Yksinäisyyden vähentäminen • Vapaaehtoistoiminnan koordinaatio • Työllisyystoimet • Asumisneuvonta • Yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa: palveluiden saatavuus, sujuvuus • Laadukkaat peruspalvelut • Moniammatillinen yhteistyö • Nuorisotyön ja perusopetuksen yhteiset toimintamallit • Tasa-arvoisten mahdollisuuksien luominen lapsille ja perheille • Palveluiden saavutettavuus ja lähipalvelut • Lähi- ja etätyökäytännöistä sekä hybridikokouksien pelisäännöistä sopiminen <p>Kuvaus toteutuneesta riskienhallinnasta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asumisneuvonta laajeni ja asumisneuvontaa voivat saada kaikki tuusulalaiset iästä, erityistarpeista tai asumismuodosta riippumatta. • Työllisyyspalveluissa lanseerattiin uusi malli tukea välityömarkkinoilla toimivia järjestöjä työllistämislainalla. • Varhaiskasvatuksessa ja oppimisessa saatiin Covid-avustusta ja tasa-arvorahoitusta vuodelle 2023. Avustuksilla palkattiin resurssiopettajia, koulunkäynninohjaajia ja resurssiosionomeja. • Matalan kynnyksen kerho- ja harrastustoiminta koulupäivän yhteydessä toteutui suunnitellusti. • Ikäihmisten ruokailu kouluilla oli jälleen käynnissä koronataujan jälkeen. • Koulunuorisotyössä yhteistyö on ollut käynnissä kouluvalmentajien, alueellisen nuorisotyön ja ohjaamon kanssa. • Moniammatillinen yhteistyö hyvinvointialueen toimijoiden kanssa toteutui säännöllisesti • Kunnan sisäinen moniammatillinen työ toteutui säännöllisesti • Varhaiskasvatuksessa lakimuutosten myötä kehitettiin lapsen tuen toimintamallit. Varhaiskasvatuksessa palvelusetelin käyttöönotto on tuonut perheille mahdollisuuksia yksityisen varhaiskasvatuksen käyttöön.

	<ul style="list-style-type: none"> Lapsiystävällinen kunta -työssä alkukartoituksena syksyllä valmistui lasten ja nuorten kuuleminen ja kunnan lapsenoikeustilanteen itsearviointi. Toimintasuunnitelman laatiminen on käynnissä. Lapsiystävällinen kunta –verkkosivut avattiin ja työntekijöille suunnattu Kaiku-sivusto on käytössä.
<p>Strategian ohjaavuus ja toteutus</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p>Riskinhallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> Strategian ohjaavuutta valmisteluun ja päätöksentekoon vahvistetaan mm. Toiminnan ja talouden seuranta kehittämällä Kehittämistoiminta kytketään entistä vahvemmin strategiatyön tueksi Kyettävä kasvattamaan ennakoitukykyä toimintaympäristön muutoksiin Yhteistyökyky ja poliittinen päätöksenteko, hyvä ja ennakoiva valmistelu <p>Kuvaus toteutuneesta riskienhallinnasta</p> <ul style="list-style-type: none"> Toteutumisen seuranta ja johtamista tuettiin kehittämällä osavuosisikatsausten kuntatasoista strategiaraportointia Strategian vuositavoitteistoa kehitettiin sen seurannan ja toimeenpanon vahvistamiseksi Toimintaympäristöanalyysi päätettiin tuottaa systemaattisena osana talous- ja strategiavalmistelua Toteutuneiden väestömuutosten osalta Sivistystoimessa onnistuttiin reagoimaan mm. varmistamalla tarvittavan varhaiskasvatuksen palvelutuotanto ja tarvittavat toimitilat Kasvun ja ympäristön toimialalla tehtiin kaavoituksen, infran rakentamisen ja tontinmyynnin ajoituksen yhteensovittava tarkastelu, strategianmukaisen edistämisen varmistamiseksi. Kasvu ja ympäristön toimialueelle rekrytointiin uutena tehtävänä kehittämisspällikkö, jonka vastuulla on tukea toimialueen strategian ohjaavuutta ja toteutusta
<p>Yhdyspintaa Hyvinvointialueille ei saada toimivaksi</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p>Riskinhallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> Vaikuttaminen kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinoilla olevissa työryhmissä mm. alueellinen hyvinvointiryhmä, lape-ryhmä ja asumisen ratkaisujen ja turvallisten asuinympäristöjen yhteistyöryhmä sekä perhekeskuspalveluita kehittävässä työryhmissä on tärkeää. Varhaiskasvatuksen ja oppimisen yhteisöllinen työ Yhteisöllinen oppilashuolto kuraattorien ja koulupsykologien siirryttyä hyvinvointialueelle Perhekeskuspalveluiden kehittäminen toimintasuunnitelmasta käytännöksi Sähköisen perhekeskuksen palveluiden hyödyntäminen erityisesti palveluohjauksessa Hyvinvointialueen kanssa tehtävän kohtaamispaikkatoiminnan koordinoinnin tehostaminen Hanketyönä kehitettyjen yhteistoiminnan muotojen toimivuuden varmistaminen Täyden palvelun perhekeskuksen saaminen Tuusulaan <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</p> <p>Yhdyspinoilla vaikuttaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Lape-ryhmä, ja sivistysjohdon ja hyvinvointialueen yhteistyöryhmä ja perhekeskuspalveluiden työryhmä ovat toimineet säännöllisesti. <p>Varhaiskasvatuksen ja oppimisen yhteisöllinen työ</p> <ul style="list-style-type: none"> Varhaiskasvatuksessa ja oppimisessa vakiintui syksystä säännöllinen yhteistyörakenne. Yhteisöllisyys toteutui erityisesti tilojen osalta, esiopetuksen oppilaita sijoitettu kouluille. <p>Yhteisöllinen oppilashuolto</p> <ul style="list-style-type: none"> toteutumista heikensi pitkään puuttuva psykologiresurssi, joka saatiin rekrytoitua loppuvuodesta 2023. Varhaiskasvatuksen ja neuvolan yhteistyössä ollut palvelun saatavuushaasteita, joihin onnistuttiin vaikuttamaan myönteisesti. Neuvolayhteistyö parani loppuvuodesta 2023. <p>Perhekeskuspalvelut käytännössä</p> <ul style="list-style-type: none"> Täyden palvelun perhekeskuksen saaminen Tuusulaan etenee osana uutta sote-keskushanketta.

	<ul style="list-style-type: none"> • Perhekeskuspalveluissa toimintasuunnitelma valmistui 2023. • Sähköisen perhekeskuksen kehittäminen jatkui kansallisella ja hyvinvointialueen tasolla. • Avoimessa varhaiskasvatuksessa ja perhetuvissa, oli muutamia hyvinvointialueen jalkautuvien palveluiden kokeiluja. Perhetupien kävijämäärät palasivat koronaa edeltävälle tasolle. Perheitä tavoitetaan tällä palvelulla hyvin.
<p>Yleiskaavan toteutuminen</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p>Riskinhallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyväksytyt yleiskaavan toteutuminen kaavoitussuunnitelman ja työohjelman kautta yleisen ja yhteisen hyödyn varmistamiseksi • Osallisuus ja asukkaiden kuuleminen toteutusten edetessä • Viestintä <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyväksytyt yleiskaava on lähtökohtana kaavoitussuunnitelmalle 2024–2027 ja vuoden 2024 työohjelmalle ja tontinluovutussuunnitelmalle. • Suunnitelmat koordinoitiin yhdyskuntatekniikan suunnittelun kanssa, investointitaso noudattaa talousarvion kehystä ja kunnallistekniikka tulee toteutetuksi suunniteltuja tontinluovutuksia varten.
<p>Brändilupaukset ja teot eivät kohtaa</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p>Riskinhallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategian toteuttaminen • Ulkoinen viestintä ja Some-pelisääntöjen noudattaminen • Pehdyttäminen • Henkilöstön kouluttaminen (strategia, brändi) • Työnantajakuva kehittäminen (toimivat työyhteisöt ja johtaminen) • Hyvä asiakaskokemus ja sen kehittyminen (asiakaskokemuksen mittaaminen) <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keväällä järjestettiin viestinnän pikakoulutuksia, teemoina mm. brändin mukainen viestintä (ulkoinen viestintä, infonäytöt, sosiaalinen media) • Työnantajakuva kehitetään jatkuvasti osana henkilöstökokemusta. Markkinointimateriaali laadittiin ja sitä hyödynnetään rekrytoinneissa. Kehitettiin some-markkinointia. • Asiakaskokemusta mitattiin kuntaorganisaation sisäisellä kyselyllä. • Asiakaspalautekanavan uudistaminen on valmistelussa osana kuntalaisten sähköisen asioinnin kehittämistä.
<p>Toimintaympäristön ennakoimattomuus ja jatkuvuuden hallinta</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p>	<p>Riskinhallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varautuminen ja toiminnan jatkuvuus • Säännöllinen käytännön harjoittelu <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuusulan kunta osallistui Uusimaa24 harjoitukseen, jonka perusteella määriteltiin kehittämistoimia kunnan varautumiseen. • Sivistyksen toimialueella varautumisen ja turvallisuuden työryhmä kokoontui säännöllisesti. • Varhaiskasvatuksessa ja oppimisessa kaikissa yksiköissä pelastussuunnitelmat vietiin sähköisiksi keväällä 2023. Toimialueella oli käytössä sähköpulaan varautumisen suunnitelma ja yksiköihin hankittiin varavalonlähteitä. • Riihikallion tulipalon yhteydessä onnistuttiin turvaamaan toiminnan jatkuvuus opetuksen ja kouluruokailun osalta. Tapahtuneesta opittiin.

Toiminnalliset riskit 2023

Riski ja sen merkittävyys 2023	Raportointi 31.12.2023
<p>Organisaation ohuus ja haavoittuvuus</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p>Riskinhallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organisaation riskialueiden tunnistaminen ja suunnitelmallinen organisaation kehittäminen kapeikkojen vahvistamiseksi • Ennakoiva henkilöstösuunnittelu huomioiden toimintaympäristön muutokset ja eläköitymiset • Kriittisten tekemisten ja osaamisen tunnistaminen • Johtamis- ja toimintakulttuurin kehittäminen • Esihenkilötyöhön panostaminen ja asiantuntijuuden kehittäminen • Jokaisen työn arvostaminen ja yhteisen tahtotilan muodostaminen <hr/> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaikkien toimialueiden henkilöstösuunnittelussa tunnistettiin toimintaympäristön vaikutukset, huomioitiin pidemmän aikavälin henkilöstötarpeet sekä tunnistettiin strategisesti kriittisiä osaamistarpeita • Esihenkilöille järjestettiin TuusPerehtyy -tilaisuuksia henkilöstösuunnittelusta ja rekrytoinnista • Tehtäväkuvien päivittämisiä ja osaamiskeskustelujen toteutumista tuettiin henkilöstöpalveluista • Valmentavan johtamistavan ja työyhteisökulttuurin kehittämistä pilotoitiin yhteisissä palveluissa.
<p>Henkilöstön osaaminen ja saatavuus</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p>Riskinhallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osaaminen ja kyvykkyydet strategisen keino-ohjelman mukainen toiminta: • Rekrytointiprosessin ja rekrytointiosaamisen kehittäminen • Tiivis ja tavoitteellinen yhteistyö rekrytointikumppanien kanssa • Osaamisen kehittämisen johtaminen ja osaamisen jakaminen • Osaamisen kehittämismenetelmien ja -verkostojen kehittäminen • Ennakoiva henkilöstösuunnittelu • Työnantajakuvan kehittäminen ja markkinointi • Työhyvinvoinnin kehittäminen ja aktiivinen tuki työkyvyn muutoksissa • Henkilöstökokemus ja viestintä siitä <hr/> <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esihenkilöille järjestettiin perehdytystä rekrytoinnista • Rekrytoinnin yhteistyökumppanien kanssa tiivistettiin yhteistyötä ja hankittiin lisänäkyvyyttä tuovia kampanjoita • Työnantajakuvaa kehitettiin osana henkilöstökokemusta • Markkinointimateriaali laadittiin ja hyödynnettiin rekrytoinneissa. • Viestinnässä kehitettiin some-markkinointia
<p>Hankinta-osaaminen ja kumppanustaidot</p>	<p>Riskinhallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhteistyö- ja neuvottelutaidot • Verkostojohtaminen • Hankintaosaaminen palveluyksiköissä ja syväosaaminen kunnan hankintapalveluissa • Roolien selkeyttäminen

<p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uusien kuvattujen hankintaroolien toiminnallistaminen aloitettiin syksyllä 2023 toimialueittain. • Hankintaosaamisen kartoitus tehtiin syksyllä 2023 ja sen perusteella laadittiin osaamisen koulutussuunnitelmaa. • Sopimushallintaa parannettiin, juridista ja hankinnallista osaamista käytettiin hankinnoissa ja sopimuksissa.
<p>Operatiivisen johtamisen onnistuminen</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p>Riskinhallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sitoutuminen strategiaan • Organisaatiokulttuurin ja toimintatapojen uudistaminen • Henkilöstön kuunteleminen ja osaamisen varmistaminen • Yhteinen tieto ja ymmärryksen lisääminen • Vuorovaikutus ja tiedolla johtaminen • Johtamisjärjestelmän arviointi valtuustokauden puolivälissä • Johtamisosaamisen ja esihenkilö- ja työyhteisötaitojen kehittäminen • Henkilöstökokemuksen mittaaminen • Esihenkilöiden riittävä perehdytys <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valmentavan johtamisen dialogisuutta ja työyhteisön yhdessä tekemistä edistettiin esim. kahden pilotin aikana. • Esihenkilöille ja uusille työntekijöille järjestettiin perehdytystilaisuuksia. TuusOsaa –osaamisen kehittämisen järjestelmä otettiin käyttöön (perehdytys, osaamisen hallinta). • Työhyvinvointipulssi -kysely toteutettiin keväällä ja syksyllä.
<p>Henkilöstön sopeutumiskyky (resilienssi) muutoksiin, työhyvinvointi ja työkyky</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p>Riskinhallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selkeä tehtäväkuva, tavoitteet ja suunta tekemiselle • Yhteiset toimintatavat ja ohjeet, selkeä viestintä • Toimivat prosessit, selkeät prosessikuvaukset ja vastuunjako • Johdonmukainen, ennakoitava ja valmentava johtaminen • Työyhteisön yhdessä ohjautuminen ja yhdessä tekeminen, vertaistuki, työyhteisötaidot • Mahdollisuus kehittää itseään ja omaa työtään • Työhyvinvoinnin johtaminen (pulssikyselyt, kehittämistoimenpiteet ja näiden seuraaminen) • Aktiivinen tuki työkyvyn muutoksissa <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</p> <ul style="list-style-type: none"> • Työhyvinvointipulssi -kysely toteutettiin keväällä ja syksyllä. • Työkykyjohtamisen valmennus järjestettiin esihenkilöille. • Auntie-palvelu hankittiin esihenkilöille, tarjoaa tukea omaan työkyvyn ja hyvinvoinnin hallintaan. • Valmentavan johtamisen osalta toteutui pilotit.

Vahinkoriskit 2023

Riski ja sen merkittävyys 2023	Raportointi 31.12.2023
<p>Kyberturvallisuus, tietoliikenne-yhteydet, laiterikot ja tietosuoja</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p>Riskinhallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> Tietoturvan valvontapalvelun (SIEM & SOC) laajentaminen Monivaiheisen tunnistautumisen (MFA) käyttö Konesalipalveluiden ulkoistus (kahdennettu, tietoturallinen kokonaisuus) Palvelunestohyökkäysten (DDOS) kilpialvelu käyttö Uudistunut digitaalisen turvallisuuden asiantuntijarooli Tietoverkon segmentointi Tietoturvaan ja -suojaan liittyvät koulutukset Päätelaitteiden keskitetty hallinta Sopimusten hallinta (tietosuoja) <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</p> <ul style="list-style-type: none"> Valvontapalveluita laajennettiin ottamalla käyttöön IR-palvelu, joka takaa 24/7 tuen kyberhyökkäyksen sattuessa. MFA otettiin käyttöön. Konesalipalveluiden ulkoistus saatettiin loppuun vuoden 2023 ensimmäisellä kvartaalilla. Konesalipalvelut on kahdennettu. Kilpialvelu palvelunestohyökkäysten torjunnassa oli käytössä. Päätelaitteiden keskitettyyn hallintaan käytetään Microsoftin Intune-alustaa. Tietosuojan vaikutustentarviointeja teetettiin useisiin eri järjestelmiin
<p>Ilmastonmuutos, ympäristövahingot ja riittämätön ympäristönsuojelu</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p>Riskinhallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> Ilmasto-ohjelman toimenpiteiden toteutus Ennakointi ja huolellinen varautuminen, valvonta Merkittävien pohjavesialueiden suojaaminen Pohjaveden huomioiminen maankäytön suunnittelussa ja yhdyskuntarakentamisessa (riskitoimintoja ei kaavoiteta pohjaveden muodostumisalueelle, ei kaavoiteta niin tiivistä maankäyttöä, että pohjaveden muodostuminen merkittävästi vähenee) Päivitetään pohjaveden suojelusuunnitelmia ja noudatetaan niitä Hulevesien hallinta Pohjavesialueilta teetetävät geologiset rakenneselvitykset ja niiden ajantasaisia suojelusuunnitelmien ylläpito Pohjavesialueiden haavoittuvuus- ja riskianalyysit Uudenmaan ELY-keskuksen koordinoimaan hankkeeseen osallistuminen, jossa kehitetään eri kaavatasojen käyttömahdollisuuksia pohjavesien suojelussa. Sujuvat ympäristö- ja maa-aineslupalvelut <p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</p> <p>Ilmasto-ohjelman toteutus</p> <ul style="list-style-type: none"> Ilmasto-ohjelman koordinaattorin tehtävä tullaan rekrytoimaan keväällä 2024 25 toimenpiteeseen suunnitellaan seuranta ja mittaristo vuonna 2024 Toimenpideryhmät muodostettiin: ilmastovastuu, energia, liikkuminen, rakentaminen, sopeutuminen ja hiilinielut. <p>Hulevesien hallinta</p> <ul style="list-style-type: none"> Operatiivisesta vastuunjaosta sovittiin kunnan eri tahojen välillä Hulevesien hallinnan suunnitteluun panostettiin edelleen, ja hulevesien hallinnan vaatimat tilatarpeet huomioidaan osana asemakaavojen suunnittelua ja alueen toteutuksessa perustuen kaavoituksen aikana laadittuihin hulevesien hallintaselvityksiin ja -suunnitelmiin. Esimerkiksi Häriskiven asemakaava-alueelle on laadittu kaavoitusvaiheessa hulevesien hallinnan ja katualueiden yleissuunnitelma ohjaamaan alueen toteutusta.

	<p>Maa-aines ja pohjavesialueet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunnalla ei ole omaa maa-ainesten vastaanotto- ja käsittelyaluetta. Tämänhetkinen tilanne ei tue maaperän kestävästä käytön strategiaa tai noudata EU:n maaperästrategiaa • Poliittinen päätös omalle maalle perustettavasta maa-aineksen vastaanotto- ja käsittelyaluetta puuttuu • Kunta on etsinyt omilta mailtaan maanläjitykseen sopivaa paikkaa pitkään, viimeksi asiasta tehtiin selvitys vuonna 2014 • Tuusulan yleiskaavassa 2040 on osoitettu maanläjitykselle ohjeellinen sijainti • Pohjavesialueita kaavoitettaessa, selvitetään aina rakentamisen vaikutukset pohjaveden kertymiselle ja arvioidaan riski laadun osalta • Laadittiin pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat Tuusulan Jäniksenlinnan, Santakosken, Siippoon, Kaikulan, Ruotsinkylän, Palaneenmäen, Vähä-Muorin ja Takojan alueille.
--	---

Taloudelliset riskit 2023

Riski ja sen merkittävyys 2023		Raportointi 31.12.2023
<p>Hyvinvointi-alueen toiminnan käynnistymisen talousvaikutukset</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p>Riskinhallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunnan edunvalvonta erityisesti <ul style="list-style-type: none"> ○ Etelä-Tuusulan sote-aseman rakentamisessa sekä palveluiden verkon suunnittelussa ○ Valtionosuusjärjestelmän uudistamisessa siten, että perheiden ja lasten palveluiden kustannusvaikutukset korvataan kattavasti • Jo käynnissä olevien yhteisten hankkeiden jatkaminen sekä hyvien Yhdyspintatyöskentelyn ja ohjauksellisen rakentaminen, toimeenpano ja hiominen huomioiden asiakaskokemuksen ja palveluiden sekä talouden näkökulmat. • Yhteistyön edellyttämän työpanoksen resursointi ja vastuutus 	
<p>Verorahoituksen kasvu ei toteudu</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p>Riskinhallintakeinot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunnan vetovoimasta ja väestönkasvusta huolehtiminen • Elinvoimaa vahvistavat toimenpiteet: aktiivinen elinkeinopolitiikka ja yritystonttikysyntään vastaaminen • ennakoiva taloussuunnittelu ja kasvun ja talouden hallintaohjelma • Palveluiden järjestämistä ja palveluverkkoa koskevan suunnitelman toteuttaminen • Henkilöstön mitoitus 	
	<p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointialueen käynnistymisen talousvaikutuksia seurattiin aktiivisesti. • Valtionosuusjärjestelmän uudistamista seurattiin aktiivisesti sekä osallistuttiin kunnille suunnattuihin valmistelutilaisuuksiin. Muutoksiin varauduttiin reagoimaan nopeasti. • Kunta on yhteistyössä Etelä-Tuusulan sote-aseman hankkeen suunnittelussa Keusoten ja rakennuksen muiden toimijoiden kanssa. Keusoten kanssa kilpailutettiin asiantuntijaryhmä valmistelevaan ja läpiviemään sote-aseman hankinta. • Hankkeelle on nimetty kunnassa työryhmä eri palvelualueilta. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Palveluiden kehittäminen ja digitalisointi
<p>Investoinnit ja velkataakka</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p><u>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaavoitus suunnitelma vuosille 2024–2027 sisältää useita yrityskaaravaraa kasvattavia kaavahankkeita, joiden saattaminen tonttivarannoksi on huomioitu mm. kunnallistekniikan lähivuosisien investoinneissa. Kunnan elinvoiman palvelualue toimeenpani jatkuvasti aktiivista markkinavuoropuhelua elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. • Talouden suunnittelua tehtiin ennakoivasti ja syksyn aikana arvioitiin talousarvioprosessin yhteydessä henkilöstön mitoitusta sekä palveluiden järjestämistä ja palveluverkkoa osana kasvun ja talouden hallintaohjelman päivitystä vuosille 2024–2033. • Palvelujen tuottavuuden parantamistoimia kehitettiin osana palvelujen järjestämisen suunnittelua. Konsepti kehitettiin ja työ eteni valmisteluna kaikilla toimialueilla. <p><u>Riskinhallintakeinot</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rakennushankkeiden priorisointi ja aikataulut • Vaihtoehtoiset toteutus- ja rahoitustavat • Optimaaliset sopimukset rakentamisesta ja hankinnoissa • Vahva investointien kustannusohjaus ja projektinhallinta • Vajaakäyttöisten kiinteistöjen myyntisuunnitelman toteuttaminen • Ennakoiva rahoitussuunnittelu <p><u>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</u></p> <p><u>Ennakoiva rahoitussuunnittelu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Investointien määrää ja rahoitustarvetta arvioitiin kasvun ja talouden hallintaohjelman päivityksen yhteydessä. • Investointien priorisointia tehtiin huomioiden kunnan lainamäärästä päätetyt linjaukset (Kunnan kymmenen vuoden talouden suunnitelma vuosille 2024–2033) • Korkojen kehitystä seurattiin aktiivisesti ja korkoriskin pienentämiseksi tehtiin korkosuojaus ennakoivasti vuosina 2023 ja 2024 nostettaville lainoille. • Uusia johdannais sopimuksia on varauduttu tekemään vuoden 2024 puolella siinä vaiheessa, kun korkomarkkinoiden tasaantumista tai laskemisesta on saatu vahvempia merkkejä. <p><u>Rakennushankkeiden investoinnit</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Investointien kustannukset jatkoivat edelleen nousuaan, mutta eivät yhtä voimakkaasti kuin vuosi sitten. • Urakoiden aikataulutamisella saavutettiin hyviä tuloksia kustannusten hallinnassa. • Kunnallistekniikan suunnittelussa ja rakentamisessa tunnistettiin haasteita. Kohteita on liikaa resurssien nähdessä, aikatauluodotukset ovat vaativia, hankkeita tuotetaan vielä osin koordinoimattomasti. Haasteilla voi olla kustannusvaikutuksia heikon suunnittelun, laadun ja lisätöiden muodossa. • Yhteiseen koordinaatioon toimialueen sisäisesti ja toimialueiden välillä kiinnitettiin erityistä huomiota <p><u>Hankintamenettelyt</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Palveluverkon hankkeiden toteutusmuotoja hajautettiin. • Kilpailituksen työkaluna käytettiin kilpailullista neuvottelumenettelyä, joka tähtää kokonaistaloudellisesti optimaaliseen lopputulokseen. • Kohteiden laajuuksia supistettiin alkuperäisistä visioista vastaamaan modernin rakentamisen tilatehokkuuden periaatteita, mutta tilojen terveellisyttä tai toiminnallisuutta ei vaarannettu.

<p>Vaikuttamisen ja yhteistyön ohjelman toteutuminen ja kumppanuuksien hallinta</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p><u>Riskinhallintakeinot</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ymmärretään edunvalvonnan foorumit ja roolien kirkastaminen • Edunvalvonnan tavoitteiden toteutuminen hyvinvointialueen ja kunnan yhdyspinnalla, vaikuttaminen eri yhteistyöryhmissä • Tiehankkeet ja Kehä IV • MAL-sopimuksen toimivuus, keskustelut edunvalvonnan eri foorumeilla • Kuntien yhteistyö • Hyvinvointialueyhteistyö eri tasoilla • TE-yhteistyön toimintamallin löytäminen <p><u>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointialueen kanssa tehtävää yhteistyötä toteutettiin kaikilla tasoilla eri työryhmissä ja palveluissa • Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön koordinaatio päätettiin siirtää Sivistyksen toimialueelle yhdyspintatyön edelleen vahvistamiseksi • TE-yhteistyöstä sovittiin Keski-Uudenmaan kuntien kesken • Työllisyysalueen yhteinen valmistelu käynnistyi Järvenpään koordinoimana. Te-palveluille suunniteltiin palvelupiste Hyrylään. Alkuun väistötiloissa Hyrrän kauppakeskuksen ennen siirtymistä valmistuvaan palvelukeskukseen. • Vaikuttamisen ja yhteistyön ohjelman edunvalvonnan kohteet otettiin päivityksen alle vuoden 2023 päättyessä
<p>Hyrylän keskustan ja liike- ja palvelukeskuksen toteutuminen</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p><u>Riskinhallintakeinot</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Palvelukeskushankkeen edistäminen • Yhteistyö eri kaupallisten toimijoiden kanssa ja kaupallisen kehittymisen edellytysten luonti • Panostukset julkisten tilojen laatuun (palvelukeskus) • Asuinrakennushankkeiden läpivientivarmuuden ja –nopeuden parantaminen <p><u>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</u></p> <p><u>Liike- ja palvelurakennushankkeet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Palvelukeskushanketta edistettiin yhteistyössä toteuttavan konsortion ja HOK:n kanssa. Rakennuslupaa haettiin. Asemakaavan muutos odottaa KHO:n päätöstä. HO antoi kunnalle myönteisen ratkaisun asiaan. • Vuokrasopimukset allekirjoitettiin. • Kesko Oyj:n kanssa sovittiin Hyrrän korttelin asemakaavan muutoksen käynnistämisestä. <p><u>Asuinrakennushankkeet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Suutarintien asuinkeuhkaloalohankkeeseen haettiin toista toteuttajaa tontinluovutuskilpailulla. Kilpailun päätteeksi YIT Oyj:lle myönnettiin suunnitteluvaraus kahdelle tontille. • Koskensäntien ja Esikunnanpolun asemakaavan muutosluonnos on päätetty asettaa nähtäville ja ko. kortteleiden tontinluovutuskilpailua valmisteltu.
<p>Kaavoituksen ja tonttituotannon eteneminen</p> <p>Riskin kehityssuunta:</p> 	<p><u>Riskinhallintakeinot</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ennakoiva maanhankinta • Sujuva ja osallistuva kaavoitus • Yhdyskuntatekniikan rakentumisen resurssit • Elinvoimaohjelman toteutus • Yritystoiminnan mahdollisuuksien luominen ja kunnan työpaikkamäärän nostaminen • Sujuva kokonaisprosessi ja projektimallin hyödyntäminen • Resursointi • Markkinointi • Vuoropuhelu sidosryhmien kanssa

	<p>Kuvaus toteutuneista riskin hallintatoimista</p> <p>Maanhankinta</p> <ul style="list-style-type: none">• Maanhankinta ei edennyt toivotusti ja maanhankintatavoitteeseen ei päästy.• Maapoliittisen ohjelman päivitys käynnistyi vuoden 2023 alussa, mutta sitä ei saatu päätökseen.• Maapoliittisen ohjelman vireilläolo aiheutti osittain viivästystä maanhankintaan. <p>Sujuva kaavoitus</p> <ul style="list-style-type: none">• Kaavoituksen resursseja lisättiin vuonna 2023 ja kaavoituksen osalta on saatu eteenpäin keskeisten uusien alueiden yleissuunnitelmia ja strategian mukaisia asemakaavoja. <p>Elinvoimaohjelma</p> <ul style="list-style-type: none">• Elinvoimaohjelma valmistui ja sen tavoitteet vuodelle 2024 määriteltiin. <p>Sujuva kokonaisprosessi ja projektimallin hyödyntäminen</p> <ul style="list-style-type: none">• Kaavoitussuunnitelma vuosille 2024–2027 ja tontinluovutussuunnitelma koordinoitiin yhdyskuntatekniikan suunnittelun kanssa siten, että investointitaso noudattaa talousarvion kehystä ja että kunnallistekniikka tulee toteutetuksi suunniteltuja tontinluovutuksia varten.• Isoimmista aluekehittämishankkeista hyödynnettiin projektimallia. <p>Markkinointi ja vuoropuhelu sidosryhmien kanssa</p> <ul style="list-style-type: none">• Kunnan tontteja on markkinoitu laajasti eri viestintäalustoilla.• Vuonna 2023 lanseerattiin laaja sidosryhmävuoropuhelun konsepti ”Tuusula suunnittelee ja rakentaa” –tapahtuma, joka toimii osaltaan tonttimarkkinoinnin kanavana.

1.11 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arviointi

Vuoden 2023 talousarvion ja käyttösuunnitelmien tavoitteet ja toimenpiteet johdettiin kuntastrategian pohjalta. Kuntatasoisten tavoitteiden ja toimenpiteiden etenemistä, varojen käyttöä ja toiminnan tuloksellisuutta arvioitiin pääsääntöisesti kunnanhallitukselle ja valtuustolle tuotettuihin neljännes- ja puolivuosisikatsauksiin ja kuukausiraportteihin pohjautuen.

Sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan ohjaus

Kunnan toiminnan ja talouden kokonaisuudesta vastaa kunnanvaltuusto. Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, konserniohjauksen periaatteista sekä hallinnon järjestämisen perusteista. Tuusulan kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on hyväksytty valtuustossa 31.3.2014

Tuusulan kunnanhallitus hyväksyi 27.4.2020 Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeen, jossa on kuvattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käsitteet, kohteet, menettelytavat sekä toteuttajat ja heidän vastuunsa sekä ohjeistettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön työtä.

Hallituksen ja lautakuntien sekä johtavien viranhaltijoiden ja esimiesasemassa olevan henkilöiden tehtävänä on ohjata henkilöstöä ja toimintaa tavoitteiden ja hyväksytyjen toimintatapojen mukaisesti. Ohjauksen tulee kohdistua johtamisen, päätöksenteon, hallinnon ja taloudenhoidon asianmukaisuuteen, toiminnan laatuun, tavoitteiden saavuttamiseen ja riskienhallinnan toimivuuteen.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää. Sisäinen valvonta on organisaation hallituksen, johdon ja muun henkilöstön toteuttamaa omaa valvontaa, jonka tarkoituksena on auttaa organisaatiota saavuttamaan tavoitteitaan sekä ylläpitämään ja kehittämään suorituskykyään. Sisäisen valvonnan avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä.

Ennaltaehkäisevät toimet

Ennaltaehkäisevä valvonta perustuu Tuusulan kuntastrategiaan, päämääriin, toimintatapaamme pohjalta määriteltyihin toimintatapoihin sekä ohjeisiin. Strategiassa on määritelty tavoitteet ja toimenpiteet palveluiden, talouden, elinkeinojen, maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämiseksi. Jokaiselle strategiakauden vuodelle on määritelty vuositavoitteet, joilla ohjataan organisaation ja henkilöstön toimintaa haluttuun suuntaan. Organisaatiokulttuuri, johtamistapa ja suhtautuminen yhteisiin päämääriin, tavoitteisiin ja ohjeistuksiin luovat perustan sisäiselle valvonnalle ja riskienhallinnalle.

Päivittäinen valvonta

Päivittäisellä valvonnalla tarkoitetaan päivittäisen toiminnan ohjausta ja seurantaa. Päivittäistä toimintaa ohjataan johto- ja hallintosäännöillä, henkilöstön vastuiden ja valtuuksien määrittelyllä sekä toimenkuvien, hyväksymisvaltuuksien ja varamiesmenettelyjen määrittelyllä sekä työohjeilla. Esimiesten tehtävänä on seurata päivittäisen toiminnan lain sekä ohjeistuksien mukaisuutta.

Talouden seuranta, rahoituksen valvonta, hyväksymisoikeudet ja investoinnit

Toimialueet raportoivat taloudelliset luvut kuukausittain. Toimialueiden talousvastaavat tarkastavat toimialueidensa kuukausitulokset ja toimittavat ne edelleen kunnan talouden ohjaukselle. Talouden kehitystä ja riskejä käydään läpi kuukausittain kunnan johtoryhmässä sekä toimialueiden johtoryhmissä. Kunnan tulos raportoidaan pääsääntöisesti kuukausittain kunnanhallitukselle.

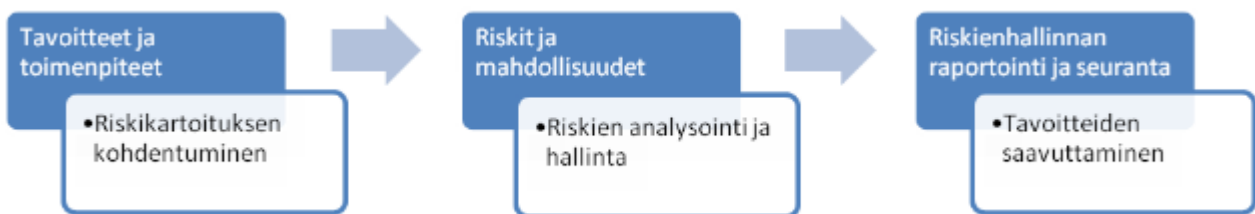
Toimintamenojen, merkittävien sopimusten ja investointien hyväksymisoikeudet on määritelty valtuuston hyväksymän hallintosäännön sekä talousarviossa hyväksytyjen kunnanhallituksen, lautakuntien ja viranhaltijoiden toimivaltuuksien mukaisesti.

Investoinnit käsitellään toimialueiden ja kunnan johtoryhmissä valtuuston hyväksymän investointisuunnitelman mukaisessa raamissa. Investointien seuranta hoidetaan toimialueiden talousvastaavien toimesta neljännes- ja puolivuosisaksausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinnan prosessi

Riskejä ja toteuttamatta jääviä mahdollisuuksia kartoitetaan, analysoidaan ja niiden hallintamenettelyt määritellään talousarvioprosessin yhteydessä samalla, kun määritellään vuositavoitteita ja toimenpiteitä.

Merkittäville riskeille määritellään riskien kartoittamisen ja analysoinnin yhteydessä toimenpiteet, joilla pyritään ennaltaehkäisemään ja hallitsemaan eli pienentämään riskin todennäköisyyttä ja seurausta. Riskienhallinnan onnistumista arvioidaan osavuosisaksausten ja tilinpäätöksen yhteydessä samalla, kun arvioidaan vuositavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista. Toimintakertomuksessa avataan, miten menneen vuoden tavoitteet ja toimenpiteet saavutettiin, miten riskejä onnistuttiin hallitsemaan ja mistä syistä joidenkin tavoitteiden saavuttamisessa tai riskien hallinnassa ei mahdollisesti onnistuttu suunnitellusti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuu ja seuranta

Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja linjauksista.

Valvonta jakaantuu ulkoiseen ja sisäiseen valvontaan. Ulkoinen valvonta on kunnanhallituksesta ja kunnan viranhaltijajohdosta riippumatonta toimintaa, jota suoritetaan sekä kunnan järjestämänä, että kunnallisen ohjauksen ulkopuolella. Kunnan järjestämää ulkoista valvontaa hoitavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Ulkoista valvontaa harjoittavat lisäksi mm. kunnan asukkaat, joilla on julkisuusperiaatteen mukainen valvontaoikeus ja -mahdollisuus. Kunnan sisäisestä valvonnasta vastaavat kaikki tilivelvolliset ja esimiehet.

Sisäinen tarkastus tukee kunnan johtoa sisäisen valvonnan toteuttamisessa arvioimalla hallinnon ja johtamisen, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuutta ja riittävyyttä. Kunnanhallitus vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen. Käytännössä arviointityö tehdään sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman mukaisissa tarkastuksissa. Tilivuoden aikana toteutettiin viisi sisäistä tarkastusta; avustusten myöntäminen, myyntilaskutus, rekytointiprosessi, konsultointipalveluiden käyttö, oppilaaksi oton prosessi. Kunnan johto ja sisäinen tarkastus seuraavat annettujen toimenpidesuosittelujen toteutumista.

Hallitus ja lautakunnat seuraavat ja arvioivat päätöksenteon laatua, suunnitelmien toteutumista, riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuutta ja tavoitteiden saavuttamista mm. elimille toimitettavan toiminnallisen ja taloudellisen raportointitiedon, esityslistojen, pöytäkirjojen, päätösten ja suunniteltujen toimenpiteiden vaikutusten sekä riskiarviointien ja -raporttien perusteella.

Kansliapäällikkö, johtavat viranhaltijat sekä palvelualueiden ja -yksiköiden esimiehet vastaavat kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja valvonnan viemisestä käytäntöön sekä säännöllisestä raportoinnista hallitukselle ja lautakunnille vähintään osavuosikatsauksen ja toimintakertomuksen laadinnan yhteydessä.

Tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa kunnanhallitus antaa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnanhallituksen riskiarviot ja selonteot perustuvat kuntaorganisaation, toimielinten ja tytäryhteisöjen hallitusten toimintakertomuksissaan antamiin selontekoihin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, niissä havaittuihin puutteisiin ja toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi.

SISÄISEN VALVONNAN KEHITTÄMINEN TALOUSSUUNNITTELUKAUDELLA

Kehittämistoimet liittyivät erityisesti toimialueilla tapahtuvaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitteluun ja raportointiin. Olemassa olevaa suunnitelma- ja selontekodokumentaatiota uudistettiin tunnistettujen kehittämistarpeiden mukaisesti. Kuntatasoisen riskienhallinnan arvioinnissa tehtiin maltillisia uudistuksia riskiarvioinnin tarkkuuden ja hallintatoimien seurannan osalta. Kokonaiskuvan raportoinnin ja seurannan tueksi kuntatasoinen riskienhallinta ja sisäisen tarkastuksen toimenpiteet päätettiin perustaa uudistuvaan salkkujohtamisen järjestelmään.

Sisäisen valvonnan osalta tavoitellaan kokonaisvaltaisempaa koordinaatiota ja organisoitumista - Yhteyttä sisäisen valvonnan, turvallisuusjohtamisen, riskien hallinnan ja toimialueilla tehtävän turvallisuustyön osalta halutaan vahvistaa aikaisemmasta. Tavoitteena on kehittää edelleen organisaation turvallisuustyön seurantaa ja yhteistyötä, uudistaa rakennetta ja toimintatapoja.

2. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

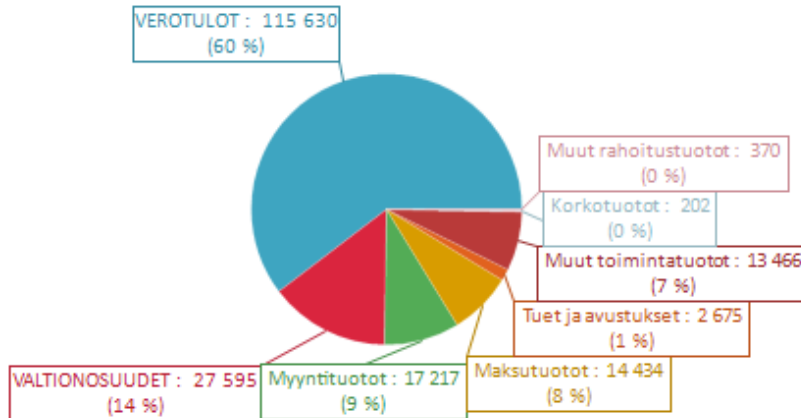
Toimintakate osoittaa, kuinka paljon toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate oli kertomusvuonna -103,7 milj. euroa eli nettokäyttömenot pienenivät 123,5 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Verorahoitus kokonaisuutena (= verotulot + valtionosuudet) toteutui edellisvuotta pienempinä ollen 143,2 milj. euroa. Vuoden 2023 alusta lähtien sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu siirtyi hyvinvointialueille, minkä takia vuosien 2022 ja 2023 tiedot eivät ole vertailukelpoisia keskenään.

Toimintatuottojen ja toimintakulujen suhdeluku nousi vuoden 2022 17,3 %:sta 31,5 %:iin. Suhdeluvulla osoitetaan, paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuloilla.

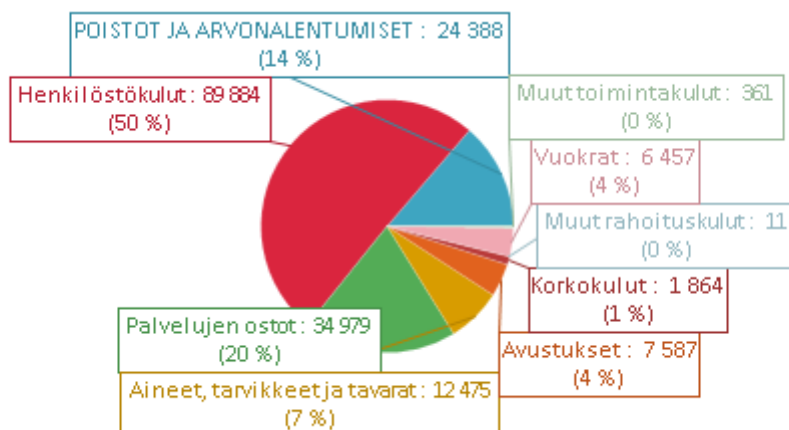
Vuosikate, % poistoista = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot}$ käyttöomaisuudesta. Poistot käyttöomaisuudesta tarkoittavat tuloslaskelmaan merkittyjä poistoja. Tunnusluku kertoo, kuinka hyvin kunnan vuosikate riittää suunnitelmapoistojen rahoittamiseen.

Vuosikatteen kautta voidaan määritellä kunnan taloudellinen tila. Kunnan talous on ylijäämäinen, kun vuosikate riittää suunnitelmapoistoihin ja pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiin. Kertomusvuoden vuosikate oli 38,2 milj. euroa, mikä riitti kattamaan 21,1 miljoonan euron poistot.

Toimintatuotot

Toimintakulut

KUNNAN JA LIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
	1 000 €	1 000 €
TOIMINTATUOTOT	47 793	47 708
Myyntituotot	17 217	18 191
Maksutuotot	14 434	9 416
Tuet ja avustukset	2 675	3 450
Muut toimintatuotot	13 466	16 651
Valmistus omaan käyttöön	259	367
TOIMINTAKULUT	- 151 743	- 275 283
Henkilöstökulut	- 89 884	- 84 316
Palkat ja palkkiot	- 73 523	- 68 242
Henkilösivukulut	- 16 361	- 16 074
Palvelujen ostot	- 34 979	- 164 235
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 12 475	- 11 084
Avustukset	- 7 587	- 7 839
Muut toimintakulut	- 6 818	- 7 809
TOIMINTAKATE	- 103 692	- 227 208
VEROTULOT	115 630	217 187
VALTIONOSUDET	27 595	36 369
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	- 1 304	- 500
Korkotuotot	202	78
Muut rahoitustuotot	370	718
Korkokulut	- 1 864	- 1 276
Muut rahoituskulut	- 11	- 20
VUOSIKATE	38 229	25 848
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	- 24 388	- 19 802
Suunnitelman mukaiset poistot	- 21 138	- 19 602
Kertaluonteiset poistot	- 3 028	- 200
TILIKAUDEN TULOS	13 842	6 046
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET	- 8 133	6
Poistoeron muutos	67	- 1 094
Varausten muutos	- 8 200	1 100
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	5 709	6 051
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toimintatuotot / toimintakulut, %	31,50 %	17,30 %
Vuosikate / poistot, %	180,9	131,9
Vuosikate, € / asukas	925	640
Asukasmäärä	41 334	40 383

2.2 TOIMINNAN RAHOITUS

Toiminnan rahoituksen riittävyyttä tilikauden aikana arvioidaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Jäljempänä olevassa taulukossa on kunnan ja liikelaitoksen rahoituslaskelma sekä siitä lasketut tunnusluvut.

Investointien tulorahoitusprosentti ($= 100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$). Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Investointien tulorahoitusprosentti -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate ($= \text{Vuosikate} + \text{korkokulut}$) / ($\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset}$) kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi, riittää tulorahoitus lainojen hoitoon. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa. Kunnan lainanhoitokate pysyi kertomusvuonna yli yhden ja oli 1,5. Kunnan lainakanta koostuu kertaluonteisista lainoista, tämän takia on tunnusluvussa käytetty lainanlyhennys laskettu laskennallisista vuosilyhennyistä käyttäen, joka saadaan jakamalla 31.12. lainakanta kahdeksalla.

Kassan riittävyys päivissä kertoo kunnan maksuvalmiuden tilanteesta, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Jos luku on negatiivinen, menoja katetaan kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä voidaan seurata laskemalla toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuoden ajalta. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen.

Rahavarat 31.12., (=Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset) Rahavarat olivat vuoden lopussa 4 054 000 euroa.

KUNNAN JA LIIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2 023	2 022
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	38 229	25 848
Satunnaiset erät, netto	-222	
Tulorahoituksen korjauserät	-8 203	-10 392
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-82 562	-57 685
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	1 572
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	12 773	11 327
Toiminnan ja investointien rahavirta	-39 986	-29 331
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset-/vähennykset+	-410	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 000	10 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	11 730	8 913
Oman pääoman muutokset	-413	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	5 292	191
Rahoituksen rahavirta	41 199	19 104
Rahavarojen muutos	1 213	-10 227
Rahavarat 31.12., 1000 €	4 194	2 981
Rahavarat 1.1., 1000 € ¹	2 981	13 208

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2 023	2 022
<i>Investointien tulorahoitus -%</i>	<i>46,3</i>	<i>46,1</i>
<i>Lainanhoitokate</i>	<i>1,5</i>	<i>1,3</i>
<i>Kassan riittävyys, pv²</i>	<i>7,0</i>	<i>3,2</i>
<i>Asukasmäärä</i>	<i>41 334</i>	<i>40 383</i>
<i>Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €</i>	<i>-108 540</i>	<i>-106 283</i>

3. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Kunnan taloudellista asemaa ja rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Omavaraisuus -% $[=100 * (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})]$ toteutui kertomusvuonna edellisvuotta pienempänä, 44,0 % tasoisena. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä.

Suhteellinen velkaantuneisuus -% $[=100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}]$ kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tuusulassa tunnusluvun arvo oli kertomusvuonna 129,1 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Velat ja vastuut % käyttötuloista $[=\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot} + \text{vuokravastuut}] / \text{käyttötulot}$. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut.

Lainakanta 31.12. $[=\text{vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})]$. Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Vuonna 2023 kunnan lainakanta oli 199,9 milj. euroa.

Lainat €/asukas ilmaisee asukaskohtaisen lainamäärän jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätöspäivän asukasmäärällä. Kunnan lainakanta oli 4 834 eur/asukas.

Lainasaamiset 31.12. $[= \text{sijoituksiin merkityt lainasaamiset ja muut lainasaamiset}]$. Vuonna 2023 lainasaamisten määrä oli 3,5 milj. euroa.

KUNNAN JA LIIKELAITOKSEN TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	2023	2022	2023	2022
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA			VASTATTAVAA	
A. PYSYVÄT VASTAAVAT	432 590	384 528	A. OMA PÄÄOMA	185 811
I Aineettomat hyödykkeet	122	289	I Peruspääoma	121 477
Aineettomat oikeudet	122	289	IV Muut omat rahastot	0
Muut pitkävaik menot	0	0	V Ed. tilikausien yli-/ alijäämä	58 625
II Aineelliset hyödykkeet	402 059	348 227	VI tilikauden yli- / alijäämä	5 708
Maa- ja vesialueet	82 834	71 534		
Kiinteistöjen liittymismaksut	44	44		
Rakennukset	132 157	109 681	B. POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET	10 227
Kiinteät rakenteet ja laitteet	119 070	118 212	Poistoero	1 027
Koneet ja kalusto	2 067	1 708	Vapaaehtoiset varaukset	9 200
Muut aineelliset hyödykkeet	292	292		
Ennakkomaksu ja keskeneräis.	65 595	46 755	C. PAKOLLISET VARAUKSET	1 131
III Sijoitukset	30 408	36 012	Muut pakolliset varaukset	1 131
Osakkeet ja osuudet	26 882	32 896		
Muut lainasaamiset	3 500	3 090	D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 512
Muut saamiset	26	26	Valtion toimeksiannot	0
B. TOIMEKSIANTOJEN VARAT	6	6	Lahjoitusrahastojen pääomat	1 512
Valtion toimeksiannot	0	0	Muut toimeksiantojen pääomat	0
Lahjoitusrahastojen erityiskatte	6	6		
C. VAIHTUVAT VASTAAVAT	17 493	19 296	E. VIERAS PÄÄOMA	251 407
I Vaihto-omaisuus	193	218	I Pitkäaikainen	173 644
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	193	218	Lainat rah ja vakuutuslaitoksilta	155 000
II Saamiset	13 105	16 097	Lainat julkisyhteisöiltä	0
Pitkäaikaiset saamiset	10	1 475	Muut velat	1 343
lainasaamiset	0	34	Liittymismaksut	17 301
muut saamiset	10	10	II Lyhytaikainen	77 763
muut siirtosaamiset	0	1 431	Joukkovelkakirjalainat	42 000
Lyhytaikaiset saamiset	13 095	14 622	Lainat rah ja vakuutuslaitoksilta	0
myyntisaamiset	5 548	7 023	Lainat muilta luotonantajilta	2 818
lainasaamiset	1 200	1 200	Saadut ennakot	4 732
muut saamiset	1 414	948	Ostovelat	10 286
siirtosaamiset	4 933	5 451	Muut velat	3 916
III Rahoitusarvopaperit	140	91	Siirtovelat	14 011
Osakkeet ja osuudet	140	91		
IV Rahat ja pankkisaamiset	4 054	2 891		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	450 088	403 830	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	450 088
				403 830

TASEEN TUNNUSLUVUT

	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	44,0	47,9
Suhteellinen velkaantuneisuus -%	129,1	67,8
Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	64 333	60 706
Kertynyt yli/alijäämä, € /asukas	1 556	1 503
Lainat € /asukas	4834	4039
Lainakanta 31.12., 1000 €	199 818	163 088
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	219 685	181 864
Lainat ja vuokravastuut € /asukas	5 315	4 503
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	3 500	3 090
Asukasmäärä	41 334	40 383

3.1 TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN ANALYYSIT

TULOSLASKELMAN ANALYYSI

Kunnan tilikauden 2023 ylijäämä oli 5,7 milj. euroa. Alkuperäinen talousarvio oli 11,0 milj. euroa ylijäämäinen. Tuloslaskelmaan on tehty 8,2, milj. euron investointivaraus sekä 0,1 milj. euron lisäpoistot kunnan osalta. Kunnan ylijäämä olisi näin ollen ollut 13,8 milj. euroa ilman investointivarausta ja lisäpoistoa (sis. kunta ja vesihuoltoliikelaitos). Tällöin tilikausi olisi toteutunut 2,8 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempana (sis. kunta ja vesihuoltoliikelaitos). Ilman vesihuoltoliikelaitosta kunnan ylijäämä oli 5,1 euroa.

Tilinpäätökseen tehtiin 3,0 milj. euron tulosta heikentänyt Tuuskodon rakennukseen liittyvä arvonalentumiskirjaus, lisäpoistoja 0,1 milj. euroa sekä 8,2 milj. euron yhdyskuntatekniikkaa koskeva investointivaraus. Edellä mainittujen kirjausten takia tilikausi toteutui 8,0 milj. euroa heikompana muutettuun talousarvioon verrattuna (ylijäämä 13,7 milj. euroa MTA 2023).

Edelliseen vuoteen verrattuna tulos parani 7,8 milj. euroa ja ylijäämää kertyi 0,3 milj. euroa edellisvuotta vähemmän. Heikentyneeseen tulokseen vaikutti keskeisesti toimintatuotoissa käyttömaisuuden myyntivoittojen toteutuminen 5,3 milj. euroa edellisvuotta pienempinä.

Vuosikate toteutui 38,2 milj. euron mukaisena, mikä kattoi 21,1 milj. euron poistot.

Toimintamenot

Ulkoiset toimintamenot 151,7 milj. euroa, pienenivät 123,5 milj. euroa (-44,9 %) vuoteen 2022 nähden. Muutos johtui sosiaali- ja terveystalouden tuottamisvastuun siirtymisestä kunnilta hyvinvointialueille v.2023 lähtien. Vertailukelpoiset toimintamenot kasvoivat 7,8 milj. euroa (5,4 %). Toimintamenot ylittivät 3,9 milj. euroa muutetun talousarvion (147,9 milj. euroa MTA 2023). Henkilöstökulut kasvoivat 5,6 milj. euroa (6,6 %) edellisvuodesta, mikä sisälsi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen hankkeisiin palkatun henkilöstön kulut. Sivistys toimialueen hankerahoitusten toimintamenot toteutuivat edellisvuoden mukaisina, ollen noin 2,1 milj. euroa. Asiakaspalveluiden ostoihin sisältyvät päivähoiton palvelusetelimenot toteutuivat 1,1 milj. euron mukaisina. Rakennusten ja alueiden kunnossapitopalvelut toteutuivat 0,1 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Joukkoliikenteen palveluita kirjattiin käyttötalouteen n. 1,6 milj. euroa edellisvuotta enemmän, toteutuen 4,9 milj. euron mukaisina. Tuusulan HSL:n kuntaosuudeksi kirjattiin 5,74 milj. euroa, ja erotus 0,84 milj. euroa,

Asiantuntijapalvelut toteutuivat 0,8 milj. euroa suurempina edellisvuoteen nähden, josta 0,5 milj. euroa toteutui kunnallistekniikan suunnittelussa. Lämmitys, sähkö- ja polttoainekulut nousivat 1,4 milj. euroa edellisvuodesta. Muut aineet ja tarvikkeet toteutuivat lähes edellisvuoden suuruusina.

Toimintatulot

Ulkoiset toimintatulot 47,8 milj. euroa, toteutuivat 4,6 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina ja 0,1 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Maankäytön sopimuskorvaukset 8,1 milj. euroa, toteutuivat 5,1 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Tuet ja avustukset toteutuivat 0,8 milj. euroa sekä päivähoitomaksut 0,2 milj. euroa edellisvuotta pienempinä.

Pysyvien vastaavien myyntivoittoja kirjautui n. 8,2 milj. euron edestä, ja ne toteutuivat 2,0 milj. euroa alkuperäistä talousarviota (10,2 milj. euroa TA 2022) pienempinä. Tämä sisälsi maa-alueiden myyntivoittoja 7,6 milj. euroa ja rakennusten myyntivoittoja 0,6 milj. euroa.

Maankäyttösopimuskorvauksia maksettiin kunnalle 8,1 milj. euroa ylittäen 5,1 milj. euroa alkuperäisen talousarvion.

Hankerahoitus

Sivistys toimialueelle kirjattiin hankkeisiin liittyviä toimintatuloja 1,5 milj. euroa ja toimintamenoja noin 2,1 milj. euroa sisältäen kunnan omarahoitusosuuden.

Verorahoitus

Verorahoitus toteutui 143,2 milj. euron mukaisena ja ylittyi n. 3,4 milj. eurolla muutettuun talousarvioon verrattuna.

Verotulot laskivat noin 101,6 milj. euroa (46,8 %) sosiaali- ja terveyspalveluita koskevan rahoituksen siirryttyä toiminnan mukana hyvinvointialueille. Verotulot olivat yhteensä 115,6 milj. euroa, joka ylitti alkuperäisessä talousarviossa ennakoidun määrän 8,8 milj. eurolla ja muutetun talousarvion 3,2 milj. eurolla. Kunnallisverotuloja toteutui 188,5 milj. euroa ylittyen muutetun talousarvion 0,4 milj. eurolla. Kiinteistöverotulot ylittyivät 0,3 milj. euroa huolimatta rakentamisen hiljentymisestä. Osuus yhteisöveron tuotosta ylittyi 1,3 milj. euroa muutettuun talousarvioon verrattuna. Yhteisöverotulot toteutuivat ennakoitua paremmin huolimatta talouden laskusuhdanteesta.

Valtionosuudet toteutuivat 26,4 milj. euron suuruisina ja ylittäen 0,3 milj. eurolla muutetun talousarvion. Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämistä vastuun siirtyminen hyvinvointialueille v.2023 lähtien vaikutti myös kuntien peruspalvelujen rahoitusosuuden pienentymiseen, mitkä toteutuivat 7,8 milj. euroa (22,5 %) edellisvuotta pienempinä.

Korkokulut

Lainakannan kasvu edellisvuodesta, n. 36,7 milj. euroa ja korkokulujen nousu vaikuttivat korkokuluihin ja ne nousivat 0,6 milj. euroa edellisvuodesta ollen n. 1,9 milj. euroa. Korkokuluihin tehtiin 0,2 milj. euron määrärahan lisäys (Valt. 13.11.2023 § 153).

Poistot, arvonalentumiset ja alaskirjaukset

Suunnitelman mukaisia poistoja (21,1 milj. euroa) ja arvonalentumisia (3,0 milj. euroa) kirjattiin yhteensä 24,2 milj. euroa, mikä oli 4,1 milj. euroa talousarvioon varattua määrää suurempi (20,1 milj. euroa TA 2023), ja 4,4 milj. euroa edellisvuoden toteumaa suurempi määrä. Arvonalentumisia tehtiin 3,0 milj. euron arvosta Tuuskodon kiinteistöistä.

RAHOITUSLASKELMAN ANALYYSI

Rahoituslaskelmassa esitetään kunnan tilikaudenaikaiset rahanlähteet ja niiden käyttö. Rahoituslaskelma kuvaa toiminnan vaikutusta rahavaroihin.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Tilikauden 2023 tulorahoitus oli 29,8 milj. euroa, investointien rahavirta oli -69,8 milj. euroa ja toiminnan ja investointien rahoitustarpeeksi muodostui yhteensä 40,0 milj. euroa, rahoitustarve kasvoi 10,7 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Investointimenot kasvoivat edellisestä vuodesta 24,9 milj. eurolla ollen tilikaudella 82,6 milj. euroa. Pysyvien vastaavien luovutustulojen toteuma nousi 1,4 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna ja oli 12,8 milj. euroa. Tulorahoitus riitti kattamaan 51,6 % toteutuneista investoinneista.

Rahoituksen rahavirta

Antolainasaamisten lisäys tilikaudella oli 0,4 milj. euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin 25 milj. euroa.

Muiden maksuvalmiuksien muutos oli tilikaudella yhteensä 5,3 milj. euroa, mikä on yli 5 milj. euroa enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Maksuvalmiuden muutoksen merkittävimmät erät olivat saamisten muutos sekä korottomien velkojen muutos.

Kunnan lainamäärä oli tilivuoden lopussa 199,8 milj. euroa, josta pitkäaikaisten, kiinteäkorkkoisten lainojen osuus oli 155 milj. euroa.

Rahavarojen muutos

Kunnan vuoden 2023 rahavarojen muutos toteutui 1,2 milj. euron suuruisena. Kunnan kassavarojen tilanne oli vuoden lopussa 4,2 milj. euroa, joka on 1,2 milj. euroa enemmän, kun vuoden 2022 lopussa. Kassan riittävyys oli tilinpäätöshetkellä 7,1 päivää ollen 3,9 päivää enemmän vuoteen 2022 verrattuna.

TASEEN ANALYYSI

Kunnan taseen loppusumma oli tilinpäätöshetkellä 450,1 milj. euroa, mikä oli 46,3 milj. euroa enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Oma pääoma laski tilivuonna 2,4 milj. euroa. Omaa pääomaa pieneni hyvinvointialueuudistuksen myötä, sillä hyvinvointialueelle siirtyneiden erien kirjaus tehtiin kunnan peruspääomaa vähentäen. Omaa pääomaa kasvatti puolestaan tilikauden ylijäämä 5,7 milj. euron verran. Omavaraisuusaste laski 3,9 % ollen vuoden lopussa 44,0 %.

Vastaavaa

Pysyvien vastaavien tasearvo kasvoi kokonaisuudessaan 48,0 milj. euroa edellisvuodesta. Maa- ja vesialueiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta 11,3 milj. euroa. Taseen suurin omaisuuserä, 29,4 % taseesta, on pysyvien vastaavien rakennukset. Rakennusten tasearvo nousi tilikaudella 22,5 milj. euroa, tähän vaikutti mm. Etelä-Tuusulaan rakennetun monitoimitalon Monion valmistuminen. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat kasvoivat 18,8 milj. euroa, ollen vuoden lopussa 65,6 milj. euroa. Tätä tase-erää kasvatti merkittävästi Etelä-Tuusulaan rakennettavien Tuusulanjärven, Riihikallion sekä Rykmentinpuiston kampuksien rakennustyöt. Sijoitusten määrä pieneni 5,6 milj. euroa. Osakkeiden ja osuuksien tasearvoa pienensi hyvinvointialueelle siirtyneiden kuntayhtymien omistusosuuksien poistuminen kunnan taseesta.

Vaihtuvien vastaavien tasearvo pieneni 1,8 milj. euroa edellisen vuoden tasosta. Vaihtuvien vastaavien osalta saamiset vähenivät 3,0 milj. euroa ja rahoja ja pankkisaamisia oli 1,2 milj. euroa enemmän, kuin edellisen vuoden lopussa.

Vastattavaa

Kunnan oma pääomaa vahvisti tilikauden tulos, joka oli 5,7 milj. euroa ylijäämäinen. Tilikauden päättyessä kunnan ja liikelaitoksen yhteenlaskettu ylijäämä oli yhteensä 64,3 milj. euroa.

Vieras pääoma kasvoi yhteensä 40,2 milj. euroa. Pitkäaikainen vieraspääoma kasvoi 26,9 milj. euroa ja lyhytaikainen nousi 13,5 milj. euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin tilikaudella 25 milj. euroa. Kunnan lainakanta kasvoi edelliseen tilinpäätöksen tilanteesta 36,7 milj. euroa ja asukaskohtainen lainakanta kasvoi 796 euroa.

4. KOKONAISTULOT JA MENOT

TULOT	1 000 € 2023	%	1 000 € 2022	%
Varsinainen toiminta				
Toimintatuotot	47 791,9	9,6	47 708,3	11,4
Verotulot	115 630,2	23,2	217 186,6	51,8
Valtionosuudet	27 594,5	5,5	36 369,3	8,7
Korkotuotot	201,8	0,0	77,9	0,0
Muut rahoitustuotot	369,7	0,1	717,7	0,2
Tulorahoituksen korj.erät	-8 202,6	-1,6	-10 392,4	-2,5
Satunnaiset tuotot		0,0		0,0
Investoinnit				
Rahoitusos. investointeihin	0,0	0,0	1 572,3	0,4
Käyttöomaisuuden myyntitulot	12 772,5	2,6	11 326,5	2,7
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	-410,3	-0,1		0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 000,0	5,0	10 000,0	2,4
Lyhytaik. lainojen lisäys	277 686,8	55,7	105 088,4	25,0
Oman pääoman lisäykset		0,0		0,0
Kokonaistulot yhteensä	498 434,4	100,0	419 654,6	100,0
MENOT				
		%		%
Varsinainen toiminta				
Toimintakulut	151 743,1	30,2	275 282,8	64,0
- Valmistus omaan käyttöön	-258,7	-0,1	-366,5	-0,1
Korkokulut	1 863,6	0,4	1 275,7	0,3
Muut rahoituskulut	11,4	0,0	20,2	0,0
Satunnaiset kulut	222,0	0,0		0,0
Pakollisten varausten muutos		0,0		0,0
Investoinnit				
Investointimenot	82 562,5	16,4	57 684,9	13,4
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset		0,0		0,0
Pitkäaik. lainojen vähennys		0,0		0,0
Lyhytaik. lainojen vähennys	265 956,8	52,9	96 174,9	22,4
Oman pääoman vähennykset	413,3	0,1	0,0	0,0
Kokonaismenot yhteensä	502 514,0	100,0	430 071,9	100,0
Kokonaistulosten ja -menojen laskelma sisältää kunnan ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Laskelmassa esitetään varsinaisen toiminnan sekä investointien tulot ja menot, rahoitustoiminnan rahan lähteet ja niiden käyttö.				
Täsmäytys:				
Kokonaistulot-Kokonaismenot	-4 079 530,8		-10 417 345,5	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-5 292 317,87		-190 585,86	
Rahavarojen muutos	1 212 787,03		-10 226 759,59	
	<u>-4 079 530,8</u>		<u>-10 417 345,5</u>	

5. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

5.1 Konserniyhteisöt

Tuusulan kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt ja yhteisöt sekä kunnan omistusosuus:

Tytäryhtiöt	Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy	100
	Kiinteistö Oy Riihikallion lähipalvelukeskus	100
	Kiinteistö Oy Riihikallion Päiväkotikeskus	100
	Kellokosken Jäähalli Oy	74,3
	Kiinteistö Oy Tuusulan Vanha Kunnantalo	67
	Kiinteistö Oy Tuusulan Lahelankankaan toimitalo	100
	Kiinteistö Oy Keravan ja Tuusulan Paloasema	60
	Tuusulan Urheilukeskus Oy	89,2
	Tuusulan Jäähalli Oy	100
Kuntayhtymät	Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	31,2
	Keski-Uudenmaan vesi kuntayhtymä	24,6
	Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä	17,0
	Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	3,0
	Uudenmaan liitto kuntayhtymä	2,7

5.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Tuusulan valtuusto hyväksyi Tuusulan konserniohjeen 13.11.2017 § 193.

Konserniyhtiöille on asetettu vuosittaiset toiminnalliset tavoitteet. Kaikki tytäryhtiöt raportoivat lisäksi seuraavat tunnusluvut 2023 tilinpäätöksensä yhteydessä konserniraportointia varten:

- Liikevaihto ja liikevaihdon muutos
- Liikevoitto
- Nettotulos
- Lainamäärä ja lainamäärän muutos

Konserniohjaus on määritelty konserniohjeessa ja hallintosäännössä. Konserniohjeen mukaisesti konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanhallituksen konsernijaosto, pormestari, kansliapäällikkö ja talousjohtaja.

Konsernijohto voi antaa ohjeita eri yhteisöjen hallintoelimiin valituille henkilöille. Kansliapäällikkö tai talousjohtaja käyttävät puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta ja arvioivat omistajapolitiikan ja konsernin tavoitteiden toteumista sekä konsernirakenteen kehittämistarpeita.

Tytäryhteisöjä johtaa sen hallitus tai muu sitä vastaava elin, johon kunnan konsernijaosto nimeää jäsenet yhtiökokousedustajansa kautta. Kansliapäälliköllä tai talousjohtajalla tai muulla kunnanhallituksen erikseen nimeämällä edustajalla on aina läsnäolo- ja puheoikeus yhtiön hallituksen kokouksissa.

5.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy tuottaa asiakkailleen turvallisia, laadukkaita ja kohtuuhintaisia koteja erilaisiin asumisen tarpeisiin. Vuoden lopussa yhtiöllä oli 950 vuokra-asuntoa. Yhtiö käynnisti vuonna 2021 Tuusulan Kotipiha hankkeen Rykmentipuiston alueelle. Kohde valmistui alkuvuodesta 2023. Yhtiö saavutti vuoden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteensa. Hyvä kehitys perustui edelleen korkeaan asuntojen käyttöasteeseen, kohtuulliseen asukasvaihtuvuuteen sekä maltillisiin korkokuluihin. Kunta oli taannut yhtiön puolesta lainoja 31.12.2023 51,7 milj. euroa. Takauksista on annettu kunnalle vastavakuudet.

Kunta omistaa KOy Riihikallion Lähipalvelukeskuksen osakekannan. Yhtiön toiminta-ajatuksena on omistaa ja vuokrata KOy Riihikallion palvelukeskuksessa sijaitsevia liiketiloja. Vuosina 2020 - 2021 usea vuokralainen joutui lopettamaan liiketoimintansa koronaepidemian vaikutusten vuoksi. Yhtiön tavoitteena on saada kohennettua liiketilojen vuokrausastetta sekä liiketoiminnan kannattavuutta. Kunta selvitti vuoden 2023 aikana yhtiön kanssa vaihtoehtoisia ratkaisuja toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi. Kunta pääomitti yhtiötä 1,1 milj. eurolla talouden tervehdyttämiseksi, jottei yhtiö joudu maksuvaikeuksiin. Lisäksi yhtiön osakassopimus päätettiin, jotta yhtiö voi jatkossa myydä omistamiaan Kiinteistö Oy Riihikallion Palvelukeskuksen osakkeita.

Koy Riihikallion päiväkotikeskus omistaa tilat, joissa toimii kunnan päiväkoti. Päiväkotikeskuksen sisäilma- ja muut takuukorjauksia tehtiin kohteen pääurakoitsijan ja kiinteistöyhtiön toimesta vuosina 2018 ja 2020. Kiinteistöyhtiö nosti kanteen 2021 pääurakoitsijaa vastaan aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi. Asiassa päästiin sovintoratkaisuun vuonna 2022. Päiväkotikeskuksen sisäilmaseurantaa jatkettiin kunnan sisäilmatyöryhmässä. Vuonna 2023 käynnistettiin yhtiön purkamisprosessi. Yhtiö purkautui 1.1.2024 ja kunta otti yhtiön tilat suoraan omistukseen.

Kunta osti kesällä 2021 Tuusulan seurakunnalta Koy Tuusulan Lahelankankaan Toimitalon vähemmistöosuuden. Lahelan tertun rakennus otettiin kokonaisuudessa kunnan varhaiskasvatuksen käyttöön. Vuonna 2023 käynnistettiin yhtiön purkamisprosessi. Yhtiö purkautui 1.1.2024 ja kunta otti yhtiön tilat suoraan omistukseen.

Tuusulan Tekonurmi Oy sulautui *Tuusulan Tenniskeskus Oy:*öön 1.1.2023, joten sen toiminta jatkuu vuodesta 2023 alkaen osana Tuusulan Urheilukeskus Oy:tä (ent. Tuusulan Tenniskeskus Oy). Yhtiö käynnisti monitoimihalli-investoinnin, jonka rahoitusjärjestelyt päätettiin valtuustossa 6/2022. Yhtiö rahoittaa investoinnin pääosin vieraalla pääomalla. Yhtiö toteutti syksyllä 2023 1,5 milj. euron osakeannin monitoimihalli-investoinnin osittaista rahoitusta varten. Kunta osallistui osakeantiin ja merkitsi kaikki liikkeelle lasketut osakkeet. Kunnan omistusosuus yhtiöstä nousi tämän myötä 89,2 prosenttiin.

5.4 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Tuusulan urheilukeskusta kehitetään voimallisesti lähivuosien aikana. Tuusulan Urheilukeskukseen rakennetaan uusi monitoimihalli vuosien 2024–2025 aikana. Rakentaminen käynnistyi vuoden 2023 lopulla.

Tuusulan Jäähalli Oy on 1.1. 2023 alkaen vastannut urheilukeskuksessa sijaitsevien kahden jäähallin toiminnasta. Tavoitteena on saavuttaa synergioita jääaikavurojen myynnissä, hallin ylläpidossa, toimintojen kehittämisessä sekä tulevilla investoinneilla.

Koy Tuusulan Lahelankankaan toimitalon ja Koy Riihikallion päiväkotikeskuksen purkautumisen myötä yhtiöiden toiminnot yhdistettiin osaksi kunnan tilapalveluita 1.1.2024 alkaen.

5.5 Konsernivalvonnan järjestäminen

Valtuusto määrittelee omistajapolitiikan linjaukset sekä hyväksyy vuosittaisissa talousarvioissa tytäryhteisöille kunnan strategiaan sekä yhteisön liiketoimintaan pohjautuvia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita.

Tytäryhteisön hallitus vastaa yhteisön asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Tytäryhteisöt toimittavat kuntaan sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaan varten kunnalle neljännesvuosittain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehitymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhtiöt raportoivat toiminnastaan kunnan neljännes- ja puolivuosisikatsausten sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Konsernijaosto päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallitukseen. Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallitukseen voidaan nimetä kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua. Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tytäryhteisön velvollisuus hankkia kunnan ennakkokanta

Yhteisön hallituksen on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa konsernijohdon kanta yhtiön näkökulmasta merkittäviin toimenpiteisiin, kuten tuleviin konserni- ja yhtiöjärjestelyihin, merkittäviin muutoksiin liiketoiminnassa sekä merkittäviin investointeihin ja sitoumuksiin.

Tavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Vuodelle 2023 asetetut tavoitteet saavutettiin pääosin. Yhtiökohtainen selvitys on tilinpäätöskirjan liitteessä.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tulee selvittää tukipalveluja (esim. hallinto-, taloushallinto-, maksuliike-, tietohallinto- ja tilapalveluja) hankkiessaan konsernin muiden yhteisöjen tarjoamat palvelut ja niiden kilpailukykyisyys. Hankintalain mukaan myös kuntien määräysvallassa olevien yhteisöjen tulee kilpailuttaa hankintansa. Hankinnoissa noudatetaan hankintalain säännöksiä ja Tuusulan kunnan hallintosääntöä soveltuvin osin. Maksuliikenteen ja likviditeetin hallinnassa on käytössä kunnan konsernitili. Rahoituksen osalta kunta erillisen harkinnan perustella voi tukea tytäryhteisöjä takauksilla tai lyhytaikaisella rahoituksella.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Kukin tytäryhtiö vastaa omasta riskienhallinnastaan. Vahinkovastuu on tytäryhteisöillä. Tarvittavat vakuutukset otetaan konsernin johdon määräämästä vakuutusyhtiöstä, silloin kun se on konsernin edun mukaista. Tytäryhtiöt raportoivat toiminnastaan konserniohjeen mukaisesti neljä kertaa vuodessa. Myös kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat soveltuvin osin kunnan tytäryhteisöjen käytössä.

5.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	88 194	277 867
Valmistus omaan käyttöön	259	631
Toimintakulut	-206 652	-514 856
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	109	-74
Toimintakate	-118 090	-236 431
Verotulot	115 630	217 187
Valtionosuudet	48 692	57 624
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	142	31
Muut rahoitustuotot	441	641
Korkokulut	-3 184	-2 087
Muut rahoituskulut	-33	-597
Vuosikate	43 599	36 367
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-27 750	-29 114
Omistuksen eliminointierot	0	0
Arvonalentumiset	-3 028	-304
Satunnaiset erät	-222	
Tilikauden tulos	12 599	6 949
Tilinpäätössiirrot	7	0
Tilikauden verot	-7	-9
Laskennalliset verot	115	-53
Vähemmistöosuudet	153	5
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	12 867	6 893
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
<i>Toimintatuotot / toimintakulut, %</i>	<i>42,7 %</i>	<i>54,0 %</i>
<i>Vuosikate / poistot, %</i>	<i>157 %</i>	<i>125 %</i>
<i>Vuosikate, € / asukas</i>	<i>1 055</i>	<i>901</i>
<i>Asukasmäärä</i>	<i>41 334</i>	<i>40 383</i>

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Toiminnan rahoituksen riittävyyttä tilikauden aikana arvioidaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Jäljempänä olevassa taulukossa on konsernin rahoituslaskelma ja siitä lasketut tunnusluvut vuonna 2023.

Investointien tulorahoitusprosentti = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Investointien tulorahoitusprosentti -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate (= $\text{Vuosikate} + \text{korkokulut}$) / ($\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset}$) kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Jos luku on negatiivinen, menoja katetaan kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä voidaan seurata laskemalla toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuoden ajalta. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen.

Kassan riittävyys(pv) = $365 \text{ pv} \times \text{rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$. Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2 023	2 022
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	43 599	36 367
Satunnaiset erät	-222	
Tilikauden verot	-7	-9
Tulorahoituksen korjauserät	-7 499	-9 713
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-91 053	-81 012
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	1 611
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	10 089	11 980
Toiminnan ja investointien rahavirta	-45 094	-40 777
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset-/vähennykset+	2	-428
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 314	15 571
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-18 649	-2 942
Lyhytaikaisten lainojen muutos	16 646	11 859
Oman pääoman muutokset	113	-84
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-41	-42
Vaihto-omaisuuden muutos	-102	430
Saamisten muutokset	9 026	-1 644
Korottomien velkojen muutokset	-10 065	8 134
Rahoituksen rahavirta	37 244	30 854
Rahavarojen muutos	-7 851	-9 922
Rahavarat 31.12., 1000 €	21 656	32 869
Rahavarat 1.1., 1000 €	29 506	42 792
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
<i>Investointien tulorahoitus -%*</i>	47,9	45,8
<i>Lainanhoitokate</i>	1,3	1,1
<i>Kassan riittävyys, pv*</i>	24,7	13,0
<i>Asukasmäärä</i>	41 334	40 383
<i>Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä</i>	-135 173	-117 723
<i>5 vuodelta, 1000 €*</i>		

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	31.12.2023	31.12.2022		31.12.2023	31.12.2022
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
A. PYSYVÄT VASTAAVAT	513 784	493 268	A. OMA PÄÄOMA	213 908	209 284
I Aineettomat hyödykkeet	2 677	5 168	I Peruspääoma	121 477	127 516
Aineettomat oikeudet	2 240	2 052	III Arvonkorotusrahasasto	0	0
Muut pitkävaik menot	172	2 902	IV Muut omat rahastot	908	942
Ennakkomaksut	265	214	V Ed. tilikausien yli-/ alijäämä	78 655	73 979
II Aineelliset hyödykkeet	503 568	480 943	VI tilikauden yli- / alijäämä	12 867	6 847
Maa- ja vesialueet	87 071	75 550	B. VÄHEMMISTÖOSUUDET	247	322
Rakennukset	213 235	196 933	C. PAKOLLISET VARAUKSET	1 131	2 121
Kiinteät rakenteet ja laitteet	126 666	126 279	Eläkevaraukset	0	13
Koneet ja kalusto	4 713	6 715	Muut pakolliset varaukset	1 131	2 107
Muut aineelliset hyödykkeet	2 867	3 070	D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 040	2 428
Ennakkomaksu ja keskeneräis.	69 017	72 397	Valtion toimeksiannot	0	132
III Sijoitukset	7 540	7 157	Lahjoitusrahastojen pääomat	2 040	1 818
Osakkuusyhteisöosuudet	229	1 348	Muut toimeksiantojen pääomat	0	478
Osakkeet ja osuudet	6 585	5 057	E. VIERAS PÄÄOMA	334 274	347 295
Muut lainasaamiset	0	0	I Pitkäaikainen	245 674	228 740
Muut saamiset	726	751	Lainat rah ja vakuutuslaitoksilta	218 797	209 678
B. TOIMEKSIANTOJEN VARAT	534	881	Lainat julkisyhteisöiltä	60	60
Valtion toimeksiannot	0	0	Saadut ennakot	0	0
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	534	403	Lainat muilta luotonantajilta	8 532	2 529
Muut toimeksiantojen varat	0	478	Ostovelat	0	0
C. VAIHTUVAT VASTAAVAT	37 282	67 301	Muut velat/Liittymismaksut	18 285	16 434
I Vaihto-omaisuus	555	1 468	Siirtovelat	0	0
Aineet ja tarvikkeet	239	1 273	Laskennalliset verovelat	0	38
Keskeneräiset tuotteet	303	194	II Lyhytaikainen	88 600	118 555
Valmiit tuotteet / tavarat	13	2	Joukkovelkakirjalainat	42 000	15 000
Ennakkomaksut			Lainat rah ja vakuutuslaitoksilta	2 335	28 433
II Saamiset	15 071	32 964	Lainat julkisyhteisöiltä	337	337
Pitkäaikaiset saamiset	125	3 605	Lainat muilta luotonantajilta	317	0
myyntisaamiset	0	0	Saadut ennakot	5 712	8 929
lainasaamiset	0	2 199	Ostovelat	13 659	22 619
muut saamiset	18	18	Muut velat	4 506	4 527
siirtosaamiset	107	1 389	Siirtovelat	18 921	37 782
Lyhytaikaiset saamiset	14 947	29 359	Laskennalliset verovelat	813	928
myyntisaamiset	6 206	14 256	III Rahoitusarvopaperit	9 475	8 878
lainasaamiset	17	0	Osakkeet ja osuudet	8	8
muut saamiset	3 087	3 737	Sij. Rahamarkkina-instrumentteihin	7 544	6 997
siirtosaamiset	5 636	11 366	Muut arvopaperit	1 923	1 873
III Rahoitusarvopaperit	9 475	8 878	IV Rahat ja pankkisaamiset	12 181	23 992
Osakkeet ja osuudet	8	8			
Sij. Rahamarkkina-instrumentteihin	7 544	6 997			
Muut arvopaperit	1 923	1 873			
IV Rahat ja pankkisaamiset	12 181	23 992			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	551 600	561 449	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	551 600	561 449

<i>TASEEN TUNNUSLUVUT</i>	2023	2022
<i>omavaraisuusaste, %</i>	39,2	37,9
<i>suhteellinen velkaantuneisuus, %</i>	130,1	61,2
<i>kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €</i>	91 523	80 826
<i>kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/as</i>	2 214	2 001
<i>lainat, €/as</i>	6 590	6 340
<i>lainakanta 31.12., 1000 €</i>	272 377	256 038
<i>Lainat ja vuokravastuut 31.12.</i>	272 401	256 080
<i>Lainat ja vuokravastuut €/asukas</i>	6 590	6 341
<i>lainasaamiset 31.12., 1000 €</i>	0	0
<i>asukasmäärä</i>	41 334	40 383

5.7 KONSERNITILINPÄÄTÖSLASKELMIEN ANALYYSIT

KONSERNITULOSLASKELMAN ANALYYSI

Konsernituloslaskelma osoittaa kuntakonsernin tilikauden tuloksen yhtenä kokonaisuutena, ja se kuvaa koko kuntakonsernin kannattavuutta. Konsernitilinpäätöksessä konserniin kuuluvien yhteisöjen erillistilinpäätöksistä vähennetään konsernin sisäiset erät ja vähemmistöosakkaiden osuudet toiminnan tuloksesta.

Kuntakonsernin tulos parani edellisestä vuodesta 6,3 milj. euroa ja tilikauden tulos muodostui 12,6 milj. euroa ylijäämäiseksi. Muutokseen vaikutti pääasiassa kunnan 7,8 milj. euroa parempi tulos edelliseen vuoteen verrattuna. Kunnan hyvään tulokseen vaikutti keskeisesti maankäyttösopimuskorvausten sekä verorahoituksen hyvä toteutuminen.

Tilikauden ylijäämä oli verojen, vähemmistöosuuksien ja tilinpäätössiirtojen jälkeen 12,9 milj. euroa.

Hyvinvointialueuudistus vaikutti merkittävästi konsernin lukuihin; Konsernin toimintakatteeksi muodostui -118,1 milj. euroa, mikä oli 119,0 milj. euroa edellisvuotta parempi. Nettomenot laskivat 59,9 prosenttia. Vuosikate toteutui 45,6 milj. euron tasossa, mikä oli 7,9 milj. euroa edellisvuotta parempi. Vuosikate kattoi poistot 100 prosenttisesti. Poistot ja arvonalentumiset toteutuivat vuoden 2022 tasoa 1,4 milj. euroa suurempina ollen 31,0 milj. euron, kun vuonna 2022 luku oli 29,4 milj. euroa. Tästä arvonalentumisia oli 3,0 milj. euroa, joka tulee kunnan kirjauksista koskien kunnantalona toimineen Tuuskodon osittaista alaskirjausta. Ilman arvonalennuksia poistot jäivät vuoden 2022 tasosta 1,4 milj. euroa.

KONSERNIRAHOITUSLASKELMAN ANALYYSI

Konsernin rahoituslaskelma kuvaa konsernin toiminnasta aiheutuvia rahavirtoja ilman kuntakonsernin sisäisiä liiketapahtumia. Vuoden 2023 aikana konsernin rahavarat vähenivät 11,2 milj. eurolla. Rahavarat olivat 31.12.2023 21,7 milj. euroa.

Konsernin vuoden 2023 toiminnan ja investointien rahavirta toteutui 45,1 milj. euroa negatiivisena, mikä oli 3,6 milj. euroa edellisvuotta heikompi. Tämä johtuu pääosin investointien kasvusta. Investointimenot kasvoivat vuoden 2022 tasosta 10,0 milj. eurolla, ollen vuonna 2023 jopa 91,1 milj. euroa.

Tulorahoituksen korjauserissä vuosikatetta oikaistaan kuntakonsernin pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoittojen ja -tappioiden, osakkuusyhteisöjen tulososuuksien, osakkuusyhteisöiltä saatujen osinkojen sekä pakollisten varausten muutosten osalta. Tulorahoituksen korjauserien vaikutus toiminnan rahavirtaan oli 7,5 milj. euroa negatiivinen.

Konsernin investointeihin käyttämä rahavirta oli -81,0 milj. euroa, mistä kunnan osuus oli -40,0 milj. euroa. Investointien rahoitusosuuksia ei toteutunut vuoden 2023 aikana, vuonna 2022 rahoitusosuuksia oli 1,6 milj. euroa.

Investointimenojen tulorahoituksen riittävyys tunnusluku oli 47,9 prosenttia, luku heikkeni edellisen vuoden tasosta 2,1 prosenttia.

Kuntakonsernin lainanhoitokate oli tilinpäätöshetkellä 1,3 mikä on lähes edellisen vuoden tasossa (2022 1,1). Kun tunnusluku on suurempi kuin 2, on konsernin lainanhoitokyky hyvällä tasolla. Tunnusluvun ollessa 1-2,

on lainanhoitokyky tyydyttävällä tasolla.

Kassan riittävyys oli tilinpäätöshetkellä 24,7, kun se oli 19,9 päivää vuonna 2022 ja 14,4 päivää vuonna 2021.

KONSERNITASELASKELMAN ANALYYSI

Kuntakonsernin taseen loppusumma oli 551,6 milj. euroa. Laskua edelliseen vuoteen nähden oli 9,9 milj. euroa. Pysyvät vastaavat kasvoivat 20,5 milj. euroa ja vaihtuvat vastaavat puolestaan pienenivät 30,0 milj. euroa. Pysyvät vastaavat olivat tilikauden lopussa 513,8 milj. euroa, joista suurin tase-erä rakennukset, oli 213,2 milj. euroa. Pysyvien vastaavien ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat pysyivät edellisen vuoden tasossa ollen tilikauden lopussa 69,0 milj. euroa. Tämä johtuu kunnan suurista rakennushankkeista, joita ovat esimerkiksi Etelä-Tuusulaan rakennettavat Tuusulanjärven, Riihikallion sekä Rykmentinpuiston kampukset.

Konsernin oma pääoma pieneni 6,7 milj. euroa konsernin 12,9 syntyneestä ylijäämästä huolimatta, tämä johtuu hyvinvointialueuudistuksen myötä konsernista poistuneiden yhteisöjen vaikutuksesta. Oma pääoma oli tilikauden lopussa 214,0 milj. euroa.

Vähemmistöosuudet pysyivät lähes edellisen vuoden tasossa, ollen 0,2 milj. euroa, kun vastaava luku vuonna 2022 oli 0,3 milj. euroa. Vähemmistöosuudet ovat muiden, kuin konserniyritysten omistusta konserniin kuuluvista tytäryrityksissä. Pieni muutos johtuu Tuusulan Urheilupuisto Oy:n omistusosuuden muutoksesta. Tuusulan omistus kasvoi vuoden 2023 aikana 52,6 prosentista 89,2 prosenttiin.

Konsernin omavaraisuusaste parani hieman edellisen vuoden tasosta, ollen tilikauden lopussa 39,3 prosenttia, kun vuonna 2022 luku oli 37,6 prosenttia. Vieraspääoma laski 13,7 milj. euroa. Lainojen osuus puolestaan kasvoi 16,3 milj. euroa. Vieraan pääoman laskuun vaikutti vuoden 2023 vertailuvuotta pienemmät ostovelat sekä siirtovelat. Lainakanta oli vuoden lopussa 272,4 milj. euroa ja asukaskohtainen lainamäärä 6 590 euroa, nousten edellisestä vuodesta 249 euroa asukasta kohden. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli vuoden lopussa 130,1 prosenttia eli koko vuoden käyttötuloista tarvittaisiin 130,1 prosenttia vieraan pääoman takaisinmaksuun, edellisen vuoden vastaava luku oli 61,3 prosenttia.

6. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

KUNNAN JA VESIHUOLTOLIIKELAITOKSEN TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Kunnan 2023 tilikauden tulos muodostui 13 841 010,46 euroa ylijäämäiseksi.

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että

- tilikauden tuloksesta tehdään 8 200 000 euron investointivaraus kunnallistekniikan investointihanketta varten
- tehdään poistoeron vähennys 66 945,24 euroa vesihuollon siirtoviemärin laajennushankkeeseen liittyen
- tilikauden 2023 ylijäämä 5 707 955,70 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisiltä tilikausilta kertyneisiin yli-/alijäämiin.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Käyttötalouden taulukoiden lukuohje

TP 2022	= Edellisen vuoden tilinpäätös
TA 2023	= Alkuperäinen talousarvio
MTA 2023	= Alkuperäinen talousarvio + Valtuuston hyväksymät muutokset talousarvioon
TP 2023	= tilinpäätös v.2023
TP MUUTOS%	= Muutos % edellisestä vuodesta
TA Tot - %	= Toteuma-% alkuperäiseen talousarvioon
MTA Tot - %	= Toteuma-% muutettuun talousarvioon
MTA EROTUS	= Muutetun talousarvion ja tilinpäätösarvojen (toteuma) ero

Toimintatulot ja toimintamenot sisältävät sisäiset tulot -ja menot

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	23 794	24 474	23 310	23 435	-1,5 %	95,8 %	100,5 %	126
TOIMINTAKULUT	- 14 740	- 14 690	- 14 978	- 16 164	9,7 %	110,0 %	107,9 %	- 1 186
TOIMINTAKATE	9 055	9 784	8 332	7 272	-19,7 %	74,3 %	87,3 %	- 1 060

Tuotot ovat plusmerkkisiä ja kulut miinus-merkkisiä

*) MTA EROTUS = Toteuma - Muutettu talousarvio

Tulojen ylitys	+
alitus	-
Menojen ylitys	-
alitus	+
Määrien ylitys	+
alitus	-

TOIMINNAN KUVAUS**Olennaiset tapahtumat toiminnassa**

Vapaamuotoinen lyhyt kuvaus talousarviovuoden merkittävimmistä asioista. Toimialuesivuille yhteenveto koko toimialueen tärkeimmistä asioista.

KUNTATOIMIALA

KUNTATOIMIALA

Vastuuhenkilö: Vt. kansliapäällikkö Markku Vehmas

KUNTATOIMIALA YHTEENSÄ (ilman vesihuoltoliikelaitoksia)

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	66 088	53 390	52 461	65 535	-0,8 %	122,7 %	124,9 %	13 073
Myyntituotot	20 043	20 091	20 091	20 423	1,9 %	101,7 %	101,7 %	332
Maksutuotot	9 525	9 408	9 408	14 466	51,9 %	153,8 %	153,8 %	5 059
Tuet ja avustukset	3 442	840	1 040	2 651	-23,0 %	315,4 %	254,8 %	1 610
Muut toimintatuotot	33 077	23 051	21 923	27 995	-15,4 %	121,4 %	127,7 %	6 072
Valmistus omaan käyttöön	290	100	100	110	-62,0 %	110,3 %	110,3 %	10
TOIMINTAKULUT	- 296 814	- 165 044	- 170 027	- 174 618	-41,2 %	105,8 %	102,7 %	- 4 592
Henkilöstökulut	- 83 159	- 82 150	- 84 509	- 88 716	6,7 %	108,0 %	105,0 %	- 4 207
Palvelujen ostot	- 172 099	- 38 756	- 41 742	- 43 736	-74,6 %	112,8 %	104,8 %	- 1 994
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 9 632	- 10 615	- 10 899	- 11 219	16,5 %	105,7 %	102,9 %	- 320
Avustukset	- 7 839	- 8 100	- 8 108	- 7 587	-3,2 %	93,7 %	93,6 %	521
Muut toimintakulut	- 24 086	- 25 423	- 24 769	- 23 360	-3,0 %	91,9 %	94,3 %	1 408
TOIMINTAKATE	- 230 436	- 111 554	- 117 465	- 108 973	-52,7 %	97,7 %	92,8 %	8 492

Toiminta ja toimintaympäristön muutokset

Kuntatoimialaan kuuluvat Yhteisten palveluiden, Sivistyksen, sekä Kasvun ja ympäristön toimialueet sekä kunnan johdon henkilöstö. Kansliapäällikkö johtaa kuntastrategian toimeenpanoa ja kehittää kunnan toimintaa yhteistyössä pormestarin kanssa. Kuntatoimialalla on lisäksi kaksi apulaispormestaria, jotka toimivat kunnanhallituksen varapuheenjohtajina ja vastuulautakuntiansa puheenjohtajina. Pormestari toimii yhdessä valtuuston varapuheenjohtajiston kanssa muodostaa poliittisen johtoryhmän.

Kansliapäällikkö toimii toimialuejohtajien esimiehenä vastaten toimialueille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan asianmukaisuudesta. Kansliapäällikkö toimii kunnan johtoryhmän puheenjohtajana. Vuoden 2023 aikana kunnan johtoryhmä kokoontui pääsääntöisesti viikoittain. Kunnan johtoryhmän ja poliittisen johtoryhmän yhteiskokous järjestettiin kerran kuukaudessa. Poliittinen johtoryhmä kokoontui viikoittain ja sen puheenjohtajana toimii pormestari.

Keskeiset muutokset toiminnassa 2023

Elämisen taidetta kestävästi kasvavassa Tuusulassa - kuntastrategian keskeiset kasvutavoitteet saavutettiin. Tuusulan väestö kasvoi vuonna 2023 Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 2,3 prosentilla. Vuonna 2022 kasvu oli 1,7 prosenttia. Vuoden lopussa 2023 Tuusulan asukasluku oli 41 334 kasvaen edeltävästä vuodesta 951 hengellä.

Edistimme kuntastrategiaa laaja-alaisesti kolmen päämäärän 1) Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä, 2) Tuusulassa on hyvä elää, 3) Tuusula kehittyy kestävästi puitteissa sekä osaaminen ja kyvykkyydet-, digitalisaatio- sekä vaikuttaminen ja yhteistyöohjelmien avulla.

Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä

Palveluverkon kaikki työn alla olevat kohteet edistyivät aikataulussa. Lukio- ja kulttuuritalo Monio otettiin vastaan aikataulun mukaisesti elokuussa – talo on jo nyt lunastanut paikkansa Tuusulan kulttuurin ja oppimisen keskuksena. Monio palkittiin vuoden 2023 Puupalkinnolla. Vuonna 2022 käyttöön otettu Martta

Wendelinin päiväkotit sai New European Bauhaus -puuarkkitehtuuripalkinnon sekä Arkkitehtuurin Finlandia-palkinnon.

Asuntopoliittinen ohjelma astui voimaan 1.1.2023 alkaen. Asuntopoliittisessa ohjelmassa kuntamme asuntotuotantoa ohjataan monipuolisten asumismuotojen suuntaan. Tavoitteena on mm. saada vuosittain myyntiin 100 omakotitonttia. Veimme kaavoitusta eteenpäin laaja-alaisesti kaavoitussuunnitelmaan pohjautuen; pientaloalueiden kaavoja ja yleissuunnitelmia edistettiin koko kunnan alueella, mm. Joenrannan asemakaava Kellokoskella hyväksyttiin. Hyrylän keskustan yleissuunnitelma ja palvelukeskuksen kaava hyväksyttiin.

Edistimme voimakkaasti Focus-työpaikka-alueen ja Kehä kaavoitusta sekä yritystonttien myyntiä. Tuusulan elinvoimaohjelma "Tusina tekoja" vuosille 2023–2030 hyväksyttiin.

Tuusulassa on hyvä elää

Tuusulan vapaa-aika- ja kulttuuripalveluita kehitettiin monipuolisesti; mm. Tuusulanjärven matkaluistelurata pidettiin auki vaativissa olosuhteissa, neljä uutta talviuintipaikkaa otettiin käyttöön ja urheilukeskuksen uuden monitoimihallin rakentamisen käynnistämistä valmisteltiin. Kivi-kunnat Tuusula ja Nurmijärvi palkittiin Uudenmaan Liiton Uusimaa-palkinnolla yhdessä järjestämästään Aleksis Kivi -merkkivuodesta, jota vietettiin mielen hyvinvoinnin ja mielenterveyden teemalla.

Positiivisen nettomuuton myötä erityisesti varhaiskasvatuksen piirissä oleva pienten lasten määrä kasvoi voimakkaasti. Onnistuimme rekrytoimaan tarvittavan lisähenkilöstön ja pystyimme tarjoamaan kasvaneelle lapsijoukolle tarvittavat varhaiskasvatuksen palvelut. Varhaiskasvatuksemme palvelut ovat saaneet kuntalaisilta hyvää palautetta.

Kaikki Tuusulan perusopetuksen koulut ottivat käyttöön Prokoulu- toimintamallin. Syksyllä 2023 viimeiset kolme koulua, Jokelan yläaste, Ruotsinkylä ja Klemetskog lähtivät mukaan toimintaan. Toteutimme nuorten ryhmähyvinvointivalmennuksia.

Kulttuurikasvatussuunnitelmat toivat tasa-arvoisesti elämyksiä ja kokemuksia kaikille tuusulalaisille lapsille ja nuorille. Asumisneuvonta laajeni koskemaan kaikenikäisiä ja myös erityisryhmiä, kuten maahanmuuttajat. Uudistimme ja sujuvoitimme järjestöjen avustuskäytäntöjä.

Tuusula kehittyy kestävästi

Laadimme ilmasto-ohjelman. Kehitimme osallisuuden prosessia mm. osallistavan metsäsuunnitelman myötä Tuomalansuon alueella. Laadimme Tuusulanjärven rantojen virkistyskäytön yleissuunnitelman ja päivitimme Kirkkotien ja Rantatien maisemanhoitosuunnitelmat.

Joukkoliikenteen matkustajamäärät kasvoivat ja matkustajatytytyväisyys oli HSL:n selvityksen mukaan kokonaisuutena hyvällä tasolla.

Kestävän kehityksen näkökulma, Agenda 2030, huomioidaan nyt kaikissa Tuusulan peruskouluissa.

YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKEA

**Yleishallinto ja
johdon tuki
nettokulut
117 €/
asukas**

**Eläinlääkintä-
huollossa hoidetut
eläimet 12 343 kpl/
vuosi**

**Ympäristö-
lupapäätöksiä
4 kpl/ vuosi**

**Osallistuvan
budjetoinnin
uudet projektit
26 kpl/ vuosi**

YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI

Toimialue

Vastuuhenkilö: vt. kansliapäällikkö Markku Vehmas

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	4 916	4 612	4 612	4 703	-4,3 %	102,0 %	102,0 %	90
Myyntituotot	4 075	3 967	3 967	3 769	-7,5 %	95,0 %	95,0 %	- 198
Maksutuotot	772	640	640	812	5,1 %	126,8 %	126,8 %	172
Tuet ja avustukset	40	5	5	111	180,2 %	2 240,2 %	2 240,2 %	106
Muut toimintatuotot	30			11	-63,8 %	5 597,3 %	5 597,3 %	11
TOIMINTAKULUT	- 143 499	- 9 818	- 9 660	- 9 541	-93,4 %	97,2 %	98,8 %	119
Henkilöstökulut	- 5 813	- 4 944	- 4 926	- 5 189	-10,7 %	105,0 %	105,3 %	- 263
Palvelujen ostot	- 136 367	- 3 496	- 3 347	- 2 947	-97,8 %	84,3 %	88,0 %	400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 235	- 150	- 150	- 197	-16,3 %	131,4 %	131,4 %	- 47
Avustukset	- 129	- 174	- 183	- 139	7,3 %	79,7 %	76,0 %	44
Muut toimintakulut	- 954	- 1 054	- 1 054	- 1 069	12,0 %	101,4 %	101,4 %	- 14
TOIMINTAKATE	- 138 583	- 5 206	- 5 048	- 4 838	-96,5 %	92,9 %	95,9 %	209

S*, toimialueilla toimintakatesitovuus valtuuston nähden

Toimialueen palvelualueet

Kunnanviraston johto

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kunnan johdon tavoitteena on tukea kuntastrategian tavoitteiden toimeenpanoa koko kuntaorganisaatiossa, varmistaa kunnan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja palveluiden toimintavarmuus sekä huolehtia Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen jäsenkuntien ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon tehtävistä sekä muista organisaatiolle hallinto- ja toimintasäännöillä osoitetuista tehtävistä. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus siirtyy vuoden 2024 alusta lähtien osaksi yhteisten palveluiden toimialuetta.

Olennaiset tapahtumat toimialueella

Kunnassa jatkettiin vuonna 2025 käynnistyvän TE-palveluiden muutoksen valmistelua. Tuusulan valtuusto päätti 19.6.2023, että Tuusulan kunta sitoutuu muiden Keski-Uudenmaan kuntien kanssa yhteiseen valmisteluun vastuukuntamallin pohjalta. Vastuukuntana toimii Järvenpään kaupunki. Tuusula osallistui muutoksen valmisteluun muutoshankkeen ohjausryhmissä sekä eri valmisteluryhmissä. Naapurikuntien kanssa tehtiin selvitystyötä, järjestettiin informaatiotilaisuuksia ja työpajoja päätöksentekoa varten. Tiiviiden neuvottelujen jälkeen kunnat pääsivät yhteisymmärrykseen yhteistoimintasopimuksesta sekä suunnitelmasta työvoimapalvelujen järjestämiseksi. Tuusulan valtuusto hyväksyi nämä asiakirjat 9.10.2023.

Kunta siirtyi vuoden alussa Keusoten omistajaohjaajan roolista hyvinvointialueen kumppaniksi. Terveiden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuu on jatkossa sekä kunnilla että hyvinvointialueella. Alkuvuoden aikana valmisteltiin ja vietiin päätettäväksi Keusoten purkusopimukset sekä laadittiin hyvinvointia ja terveyttä edistäviä suunnitelmia. Keusote laati hyvinvointialueohjelman sekä palveluiden verkosto ohjelmat, joiden päätavoitteena on turvata asukkaiden tarpeita vastaavat, kustannustehokkaat ja vaikuttavat sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut. Tuusulan keskeisinä edunvalvonnan kohteina olivat Etelä-Tuusulan uuden sote-keskuksen valmistelu yhdessä hyvinvointialueen kanssa sekä palveluiden saatavuuden turvaaminen Jokelan ja

Kellokosken sote-yksiköissä. Kunta osti joulukuussa Senaatti-kiinteistöiltä tontin tulevaa Etelä-Tuusulan sote-keskusta varten.

Kuntastrategian toteuttamisen tueksi valmisteltiin alkuvuoden aikana Tuusulan elinvoimaohjelma sekä mallinnus palveluiden järjestämisestä kunnan toimintojen tuottavuuden kehittämiseksi ja palvelukatalogityön pohjaksi. Lisäksi valmisteltiin poliittista päätöksentekoa varten maapoliittinen ohjelma.

Helmikuussa 2022 alkanut Ukrainan sota vaikutti edelleen kuntien turvallisuusympäristöön. Kriittisen infrastruktuurin suojaamisen tärkeys on korostunut. Kunnassa kehitettiin valmiutta vastata mahdollisiin hybridiuhkiin sekä tarkennettiin edelleen toimialuekohtaisia varautumisen suunnitelmia. Ukrainan sodan seurauksena kuntaan on muuttanut noin 250 ukrainalaista, joista syyskuun loppuun mennessä kotikuntaoikeutta oli hakenut yli 100 henkilöä.

Tuusulan väestön kasvu jatkui vauhdikkaana ja marraskuussa kunnan asukasluku ylitti 41 000 asukkaan rajan. Nopeasti kasvaneelle pienen lasten joukolla pystyttiin järjestämään laadukkaat varhaiskasvatuksen palvelut kasvun haasteista huolimatta.

Markkinointiviestintää kohdistettiin erityisesti asumisen ja palveluverkon markkinointiin sekä työnantajakuvan kehittämiseen. Loppukesän-alkusyksyn aikana valmisteltiin ja toteutettiin Härskiven alueen tonttien ennakkomarkkinointia. Kunnan brändin rakentamista vietiin eteenpäin esimerkiksi palveluverkon liittyvien tapahtumien siivellä. Kesäkuussa oli vuorossa Kirkonkylän kampuksen peruskiven muuraus, syyskuussa Monion harjannostajaiset ja lokakuussa Päiväkoti Martta Wendelinin avajaiset ja avoimet ovet. Tavoitteena oli tehdä mielenkiintoista, kunnan Elämisen taidetta -brändiin perustuvaa markkinointiviestintää ja vahvistaa brändinmukaisuutta kunnan toiminnassa.

Kunnan osallisuusmallin toimeenpanoa jatkettiin vuoden ensimmäisellä puoliskolla mm. osallistuvan budjetoinnin toteutuksella, osallistuvan metsäsuunnittelun mallin valmistelulla, Open Agenda –hankkeessa ja Vapaa-Fri –hankkeessa. Uudistuvan palveluverkon yhteiskäytön valmistelua tehtiin kaikissa käynnissä olevissa kampushankkeissa. Kehittämisverkostojen toimintaa mahdollistettiin ja ydintiimien toimintasuunnitelmat käsiteltiin hyte-lautakunnassa.

Talouden toteutuminen

Yleishallinnon ja johdon tuen toimintakate, 4,84 milj. euroa, toteutui 0,21 milj. euroa talousarviota parempana. Toimintatuottojen toteuma oli 0,09 milj. euroa budjetoitua parempi Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen hyvän tulokertymän ansiosta.

Toimintamenojen toteuma, 9,52 milj. euroa, alitti kokonaisuutena budjetin 0,12 milj. eurolla. Henkilöstökuluissa ylitystä oli 0,26 milj. euroa. Ylitys johtui pääosin Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen virheellisen pieniksi budjetoiduista palkoista sekä vähäisemmältä osin koko kunnan johdon organisaation kasvaneesta lomapalkkavelasta. Palveluiden ostoissa saavutettiin 0,40 milj. euron säästö, joka johtui ennakoitua pienemmistä verotuskustannuksista.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen palvelut siirtyivät 1.1.2024 alkaen osaksi yhteisten palveluiden toimialuetta. Lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvät haasteet sekä ikäihmisten määrän kasvu voi jatkossa tarkoittaa uudenlaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen muotoja. Koko kuntaorganisaation keskeisenä lähivuosien tekemisen painopisteenä on edelleen kunnan tasapainoisen kasvun varmistaminen ja samalla tapahtuva kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen.

KUNNANVIRASTON JOHTO

Palvelualue

Vastuuhenkilö: vt. kansliapäällikkö Markku Vehmas

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	558	56	56	97	-82,6 %	174,0 %	174,0 %	41
TOIMINTAKULUT	- 139 142	- 5 262	- 5 103	- 4 944	-96,4 %	94,0 %	96,9 %	159
TOIMINTAKATE	- 138 584	- 5 206	- 5 048	- 4 847	-96,5 %	93,1 %	96,0 %	200

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kunnanjohto

Viestintä

Edustus ja suhdetoiminta, kv-toiminta

Hyte-lautakunta

Kuntayhteistyö

Strateginen suunnittelu

Osallisuus

Yhteistoiminta ja jäsenmaksut

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kunnanviraston johdon keskeisenä tehtävänä on kuntatasoisen johtamisen, viestinnän, osallisuuden ja turvallisuuden edistämisen keinoin tukea koko organisaation toimintakykyä ja kuntastrategian tavoitteiden toimeenpanoa.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Kunnassa jatkettiin valmistelua vuonna 2025 käynnistyvään TE-palveluiden muutokseen. Tuusula osallistui muutoksen valmisteluun muutoshankkeen ohjausryhmissä sekä eri valmisteluryhmissä. Naapurikuntien kanssa tehtiin selvitystyötä, järjestettiin informaatiotilaisuuksia ja työpajoja päätöksentekoa varten.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuu on jatkossa sekä kunnilla että hyvinvointialueella. Alkuvuoden aikana valmisteltiin ja vietiin päätettäväksi Keusoten purkusopimukset sekä laadittiin hyvinvointia ja terveyttä edistäviä suunnitelmia. Keusote laati hyvinvointialueohjelman sekä palveluiden verkosto ohjelmat, joiden päätavoitteena on turvata asukkaiden tarpeita vastaavat, kustannustehokkaat ja vaikuttavat sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut. Keskeisenä Tuusulan edunvalvonnan kohteina olivat Etelä-Tuusulan uuden sote-keskuksen valmistelu yhdessä hyvinvointialueen kanssa sekä Jokelan ja Kellokosken sote-yksiköiden palveluiden saatavuuden turvaaminen. Kunta osti joulukuussa Senaatti-kiinteistöiltä tontin tulevaa Etelä-Tuusulan sote-keskusta varten.

Kuntastrategian toteuttamisen tueksi valmisteltiin alkuvuoden aikana Tuusulan elinvoimaohjelma sekä mallinnus palveluiden järjestämisestä kunnan toimintojen tuottavuuden kehittämiseksi ja palvelukatalogityön pohjaksi. Lisäksi valmisteltiin poliittista päätöksentekoa varten maapoliittinen ohjelma.

Helmikuussa 2022 alkanut Ukrainan sota vaikutti edelleen kuntien turvallisuusympäristöön. Kriittisen infrastruktuurin suojaamisen tärkeys on korostunut. Kunnassa kehitettiin valmiutta vastata mahdollisiin hybridiuhkiin sekä tarkennettiin edelleen toimialuekohtaisia varautumisen suunnitelmia. Ukrainan sodan seurauksena kuntaan on muuttanut noin 250 ukrainalaista, joista syyskuun loppuun mennessä kotikuntaoikeutta oli hakenut yli 100 henkilöä.

Markkinointiviestintää kohdistettiin erityisesti asumisen ja palveluverkon markkinointiin sekä työnantajakuvan kehittämiseen. Loppukesän-alkusyksyn aikana valmisteltiin ja toteutettiin Häriskiven alueen tonttien ennakkomarkkinointia. Kunnan brändin rakentamista vietiin eteenpäin esimerkiksi palveluverkon ja siihen liittyvien tapahtumien siivellä. Kesäkuussa oli vuorossa Kirkonkylän kampuksen peruskiven muuraus, syyskuussa Monion harjannostajaiset ja lokakuussa Päiväkotimartta Wendelinin avajaiset ja avoimet ovet. Tavoitteena oli tehdä mielenkiintoista, kunnan Elämisen taidetta -brändiin perustuvaa markkinointiviestintää ja vahvistaa brändinmukaisuutta kunnan toiminnassa. Vuoden aikana tehtiin myös työtä työnantajabrändin kehittämiseksi tiiviissä yhteistyössä henkilöstöhallinnon kanssa. Viestintää tehtiin monikanavaisesti ja vuorovaikutuksellisesti.

Kevään aikana toteutettiin luottamuselinten työskentelyn valtuustokauden puolenvälin arviointi, tulosten esittely sekä käsittelyt luottamuselimissä.

Hyte-lautakunta

Kunnan osallisuusmallin toimeenpanoa jatkettiin Open Agenda – hankkeessa, osallistuvan budjetoinnin 2023–2024 toteutuksella, kuntalaisten illoissa ja järjestöfoorumissa. Asukaslähettilästoimintaa jatkettiin ja uusien asukaslähettiläiden haku toteutettiin. Kunnassa aloitti vapaaehtoistoiminnan koordinaattori keväällä 2023. Kunnan yhdistysrekisteri uudistettiin ja ikäihmisten olohuonetoiminnan käynnistymistä valmisteltiin. Olohuonetoiminta käynnistyy tammikuussa 2024. Tuusulan kunta haki ja sai STM:n ruoka-aputoiminnan avustuksen vuodelle 2024 Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kuntien alueella järjestettävän ruoka-aputoiminnan tukemiseen. Tuusula palkkaa hankekoordinaattorin vetämään hanketta vuonna 2024.

Kehittämiskustojen toimikausi vaihtui kesäkuussa ja päättyneen toimikauden arviointi toteutettiin. Arvioinnin perusteella tehtiin pienehköjä muutoksia verkostomalliin. Kehittämiskustomallin kehittäminen jatkuu vuoden 2024 aikana. Kesällä 2023 nimetyt ydintiimit käynnistivät toimintansa loppukesän ja syksyn aikana.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta käsitteli mm. kaavalausuntoja, aloitevastauksia, osallistuvaa budjetointia, Open Agenda-hanketta, ruoka-aputoimintaa, vuoden 2023 avustusten myöntämistä, hyvinvointikertomuksen vuodelta 2022, neuvostojen nimeämistä, ilmasto-ohjelmaa, ikäystävällisen asumisen kehittämistä ja asumisneuvontaa, Keusoten palveluverkkoa ja palveluiden järjestämistä koskevia lausuntoja, äitiensä päiväkunniamerkkien saajia, vuoden hyvinvoinnin edistäjän valintaa ja lautakunnan työskentelyn arviointia. Lautakunta palkitsi vuoden 2022 hyvinvoinnin edistäjät helmikuussa 2023 ja vuoden 2023 hyvinvoinnin edistäjät joulukuussa 2023. Lautakunnan puheenjohtaja vaihtui sovitusti kesällä 2022 valtuustokauden tullessa puoleen väliin. Lautakunnan toiminta päätettiin siirtää sivistyksen toimialueen yhteyteen tammikuusta 2024 alkaen.

Tuusinfossa toteutettiin keväällä 2023 asiakastytyväisyyskysely sekä juhlittiin Tuusinfon 5-vuotista taivalta. Tuusinfon palvelupisteet Jokelassa ja Kellokoskella jatkoivat toimintaansa. Tuusinfon toimi tilavarausjärjestelmän pääkäyttäjänä, tilavarausjärjestelmän uudistettiin ja kunnan laajentuvan palveluverkon kohteita tuli palvelun piiriin.

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS

Palvelualue

Vastuuhenkilö: ympäristökeskuksen johtaja Leena Sjöblom

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	4 358	4 557	4 557	4 606	5,7 %	101,1 %	101,1 %	49
TOIMINTAKULUT	- 4 358	- 4 557	- 4 557	- 4 597	5,5 %	100,9 %	100,9 %	- 40
TOIMINTAKATE	1			9				9

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Hallinto
Ympäristövalvonta
Ympäristönsuojelu
Terveysvalvonta
Eläinlääkintähuolto

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Mäntsälän, Nurmijärven ja Tuusulan kuntien sekä Järvenpään ja Keravan kaupunkien ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon tehtävistä sekä muista sille hallinto- ja toimintasäännöillä osoitetuista tehtävistä. Sopimuksen piirissä olevat palvelut tuotetaan laadukkaina ja taloudellisina sekä sisällöltään mahdollisimman tasapuolisesti. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus tavoittelee seudullisesti terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä sekä monipuolista ja ekologisesti kestävää luonnonympäristöä. Päämäärään päästäkseen ympäristökeskus tuottaa laadukkaita viranomaispalveluita sekä toimii ympäristöasioissa aktiivisena yhteistyökumppanina Keski-Uudenmaan kuntien ja seutukunnan muiden toimijoiden kanssa.

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Ympäristölautakunta kokoontui 12 kertaa. Ympäristökeskuksen ohjausryhmä kokoontui neljä kertaa. Kehittämiskeskustelut järjestettiin kaikkien sopijakuntien kanssa.

Ympäristökeskuksen strategia vuosille 2024–2027 laadittiin yhteistyössä henkilöstön, ohjausryhmän ja ympäristölautakunnan kanssa ja ympäristölautakunta hyväksyi sen kokouksessaan 15.8.2023.

Ympäristövalvonta jatkaa ympäristönsuojelumääräysten valmistelua Tuusulan osalta ja tarkistamista Mäntsälän osalta. Ympäristölautakunta käynnisti työn tammikuun kokouksessaan ja asetti määräyslunnot nähtäville joulukuussa 2023. Ehdotukset määräyksiksi saadaan kuntiin päätöksentekoon vuonna 2024.

Eläinlääkärien yhteisvastaanotto aloitti toimintansa loppuvuodesta 2022 ja työskentely erillisillä vastaanotoilla päättyi. Eläinlääkärit työskentelevät suunnitelmallisesti vuorotellen akuuttien ja ajanvarauspotilaiden parissa. Toinen valvontaeläinlääkäri rekrytoitiin ja hän aloitti työskentelyn elokuussa 2023.

Ympäristökeskuksessa selvitettiin sopijakuntien toimeksiannosta kunnallisen pysäköinninvalvonnan järjestämistä yhteistyössä, käyttäen järjestävänä organisaationa olemassa olevaa kuntien yhteistä ympäristökeskusta. Mäntsälä ja Nurmijärvi päättivät jättäytyä yhteistyöstä pois, Tuusulan, Keravan ja Järvenpään osalta asia on kesken.

Ympäristökeskuksen viestintätiimi kokoontui säännöllisesti. Ympäristökeskus teki vuonna 2023 23 mediatiedotetta. Facebook-sisällön kattavuus oli 42,8 tuhatta, jossa oli 24 % laskua vuoteen 2022 verrattuna. Toisaalta vuorovaikutus parani 24 %. Suosituimmat sisällöt liittyivät järvikunnostuksiin ja erityisesti hoitokalastukseen ja siihen liittyvään saaliskalojen jakeluun.

Talouden toteutuminen

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen palvelualueen toimintakate oli ennen sopijakuntien yhteistoimintakorvausten palautuksia 57 451 euroa positiivinen. Ympäristökeskukselle ei siten toteutunut sitovuustason määrärahaylityksiä. Kerava ja Tuusula joutuvat maksamaan hiukan lisää, muut kunnat saavat palautuksia.

Ympäristökeskuksen positiivinen toimintakate merkitään siirtovelaksi ja palautetaan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti sopijakunnille ottamalla huomioon kuntakohtaiset tulot ja menot.

Tasointulaskelmalla toimintakate palautetaan alkuperäisen talousarvion mukaiseksi (0 €). Kirjanpitolietojen perusteella sopijakuntien maksuosuuksien palautukset /lisämaksut ovat seuraavat:

- ☐ Järvenpää 10 719,12 eur
- ☐ Kerava -19 911,86 eur
- ☐ Mäntsälä 33 851,79 eur
- ☐ Nurmijärvi 33 420,62 eur
- ☐ Tuusula -629,06 eur

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Mahdollinen Tuusulan, Keravan ja Järvenpään kunnallisen pysäköinninvalvonnan ottaminen ympäristökeskuksen järjestettäväksi vuonna 2024 laajentaa ympäristökeskuksen palveluvalikoimaa ja lisää henkilöstön ja maksutulojen määrää.

Laajemmin ympäristökeskuksen tehtäväkokonaisuuteen on odotettavissa muutoksia, jos ympäristöterveydenhuolto eli terveystalouden ja eläinlääkintähuolto siirtyvät valtion esityksen mukaan vuonna 2026 hyvinvointialueiden hoidettavaksi.

YHTEISET PALVELUT

Nettokulut
256
€/asukas

**Osto- ja
myyntilaskujen määrä**
105 079 kpl

Palkkatapahtumat
30 930 kpl

**ICT-palvelu-
pyynnöt**
7 094 kpl

YHTEISET PALVELUT

Toimialue

Vastuuhenkilö: henkilöstöjohtaja Satu Kuivasto

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	2 299	1 977	2 177	2 288	-0,5 %	115,7 %	105,1 %	111
Myyntituotot	996	994	994	1 220	22,5 %	122,7 %	122,7 %	226
Maksutuotot	634	665	665	624	-1,6 %	93,9 %	93,9 %	- 41
Tuet ja avustukset	574	287	487	408	-29,0 %	141,9 %	83,7 %	- 80
Muut toimintatuotot	95	31	31	36	-61,4 %	116,9 %	116,9 %	5
TOIMINTAKULUT	- 12 100	- 11 715	- 12 406	- 12 870	6,4 %	109,9 %	103,7 %	- 464
Henkilöstökulut	- 5 373	- 4 941	- 5 312	- 5 543	3,2 %	112,2 %	104,3 %	- 231
Palvelujen ostot	- 3 945	- 3 905	- 4 225	- 4 253	7,8 %	108,9 %	100,7 %	- 28
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 58	- 49	- 49	- 56	-3,4 %	114,0 %	114,0 %	- 7
Avustukset	- 2 126	- 2 200	- 2 200	- 2 324	9,3 %	105,6 %	105,6 %	- 124
Muut toimintakulut	- 597	- 619	- 619	- 693	16,1 %	112,0 %	112,0 %	- 74
TOIMINTAKATE	- 9 801	- 9 737	- 10 229	- 10 582	8,0 %	108,7 %	103,5 %	- 353

S*, toimialueilla toimintakatesitovuus valtuuston nähden

Toimialueen palvelualueet

Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö

Hallintopalvelut

Talouden ohjaus

Kehittäminen ja tietohallinto

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhteisten palveluiden tavoitteena on tuottaa sujuvia palveluita niin kaikille kuntalaisille, kuin kohdennetun asiakastyön ryhmille sekä kunnan sisäisille asiakkaille. Toimintaa kehitetään jatkuvan parantamisen periaatteella mm. uudistamalla, keskittämällä ja sähköistämällä palveluprosesseja. Keskeisenä muutostavoitteita ovat kunnan palveluiden koordinoitu ohjaus ja voimavarojen tarkoituksenmukainen kohdentaminen, asiakaslähtöisen kehittämistyön vauhdittaminen sekä tuloksellisuuden parantaminen.

Olennaiset tapahtumat toimialueella

Toiminnan painopisteinä olivat vuositavoitteiden sekä strategisten ohjelmien mukainen toiminta ja palveluiden sekä prosessien kehittäminen. Toimialueella toteutettiin ensimmäinen sisäisille asiakkaille suunnattu asiakastyöväisyysselvitys, jonka tuloksia on hyödynnetty mm. toimialueen viestinnän kehittämisessä. Toimialueen johtoryhmätyöskentelyssä tehtiin itsearviointi, jonka perusteella johtoryhmän tehtäviä, tarkoitusta ja tavoitteita kirkastettiin sekä määriteltiin painopisteitä sisäisten palveluiden kehittämiseksi kohti yhtenäisempiä toimintatapoja ja prosesseja.

Henkilöstöpalveluissa keskityttiin keväällä palkkauksen ja työnantajakuvan kehittämiseen, kun kunta-alan järjestelyvaraeriä kohdennettiin rekrytointihaasteellisiin ja matalapalkkaisimpiin tehtäviin. Syksyllä keskityttiin valmistelemaan palkanlaskennan ja HR-järjestelmien siirtoa Sarastialta Monetralle.

Kohdennetussa asiakastyössä jatkettiin TE-palvelurakennemuutoksen valmistelua.

Maahanmuuttajapalveluissa osallistuttiin Masp-hankkeen valmisteluun sekä kotikuntaoikeutta hakeneiden ukrainalaisten asioiden hoitamiseen. Nuorten aikuisten palveluissa tiivistettiin yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa sekä kehitettiin yksikön sisäistä toimintaa tiimirakenteen uudistamisella.

Hallintopalveluiden toimintaa kehitettiin palveluiden keskittämällä ja sopimushallinnan ja päätöksenteon tuen prosesseja kehittämällä. Palvelupyynnöjä keskitettiin siirtymällä Efecten palvelupyynnöjärjestelmään.

Talouden ohjauksessa valmisteltiin talousjärjestelmien siirtämistä Sarastialta Monetraan ja jatkettiin hankintaprosessien ja henkilöstön hankintaosaamisen kehittämistä hankintojen kehitysohjelman mukaisesti.

Kehittäminen ja tietohallinto –palvelualueella hankittiin sähköisen asioinnin alusta, tehtiin teknisiä tietoturvaparannuksia, vietin konesaliulkoistuksen projekti loppuun, varauduttiin parantamaan kyber-turvallisuutta sekä uudistettiin laite- ja puhelinpolitiikan linjaukset.

Talouden toteutuminen

Sitovan toimintakatteen ylitys oli 0,3 milj. euroa. Toimintatuotot ylittivät talousarvion tason 0,1 milj. euroa (5,0 %). Tähän vaikuttivat lähinnä seuraavat tekijät:

- Maahanmuuton myyntituotot ylittivät selkeästi talousarvion (n. 0,2 milj. euroa), tähän vaikuttivat mm ELY-keskuksen oikaisut selvittelytililtä (Tulkkikulujen avustus vuosilta 2022 ja 2021)
- Yhteistoiminnan maksutuotot olivat arvioitu 24 600 euroksi talousarvioon, mutta ne eivät toteutuneet.
- Tuet ja avustukset alittavat talousarvion 79 600 eurolla, mm Työllisyyspalvelujen palkkatuki alitti talousarvion 58 000 eurolla ja nuorten starttipaja 17 900 eurolla.

Toimintakulut ylittivät talousarvion tason n. 0,4 milj. euroa (3,7 %). Tähän vaikuttivat lähinnä seuraavat tekijät:

- Henkilöstökulut ylittivät talousarvion (n. 0,2 milj. euroa), tähän vaikuttivat mm lomapalkkavelka ja eläkemaksut (KuEL)
- Palvelujen ostot ylittivät talousarvion n. 28 000 eurolla, syynä mm Maahanmuuton asiantuntijapalvelut.
- Avustukset ylittivät talousarvion n. 124 000 eurolla, tähän vaikutti työmarkkinatuen kuntaosuuden ylitys.
- Muut toimintakulut ylittivät talousarvion n. 74 000 eurolla, mm vuokrat ja edunvalvonnan oikeudenkäyntikulut.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Toimialueen sisäisten palveluiden yhteinen vuositavoite on kustannustehokkuuden parantaminen. Tähän pyritään huomioimalla asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset sekä keskittämällä, sujuvoittamalla ja yhdenmukaistamalla palveluprosesseja. Toimialueella käynnistyy 2024 vuoden aikana palvelukatalogityö, jossa arvioidaan järjestelmällisesti palveluiden nykytila ja mahdolliset kehittämisvaihtoehdot.

Henkilöstö-, talous sekä ICT-palveluissa tärkein tavoite keväällä on Monetran talous- ja HR-järjestelmien sujuva käyttöönotto sekä palkanmaksun ja maksuliikenteen oikeellisuus ja oikea-aikaisuus. Kohdennetussa asiakastyössä jatketaan TE-palveluiden uudistuksen ja Masp-hankkeen valmistelua.

Hallintopalveluissa käynnistetään asianhallintajärjestelmän kilpailutus. Hallinnon palveluiden keskittämistä jatketaan ja prosesseja ja käytäntöjä yhtenäistetään.

Talouden ohjauksessa jatketaan hankintojen kehittämisohjelman mukaisesti toimintatapojen ja hankintaosaamisen kehittämistä. palvelualueella valmistellaan vuoden 2024 alkupuolella tapahtuvaa Monetran talousjärjestelmien käyttöönottoa. Talouden suunnittelua ja raportointia kehitetään. Erityistä huomiota kiinnitetään kunnan laina- ja korkosalkun hallintaan.

Kehittäminen ja tietohallinto palvelualueen painopisteitä ovat kokonaiskehittämisen ohjauksen vakiinnuttaminen, strategisen ohjauksen toimintamallien kehittäminen, digitalisaatio-ohjelman toteuttaminen sekä entistä sujuvampien ja tietoturvalisempien ICT-palveluiden tuottaminen.

HENKILÖSTÖPALVELUT JA KOHDENNETTU ASIAKASTYÖ

Palvelualue

Vastuuhenkilö: henkilöstöjohtaja Satu Kuivasto

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	836	668	868	958	14,5 %	143,3 %	110,3 %	90
TOIMINTAKULUT	- 5 629	- 5 469	- 5 814	- 6 050	7,5 %	110,6 %	104,1 %	- 237
TOIMINTAKATE	- 4 793	- 4 801	- 4 946	- 5 092	6,3 %	106,1 %	103,0 %	- 147

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Henkilöstöpalvelut
Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut
Nuorten aikuisten palvelut

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Palvelualue tuottaa, huolehtii ja toteuttaa palveluja seuraavissa palveluyksiköissä:

- Henkilöstöpalvelut tuottaa henkilöstöhallinnon palveluita kunnan johdolle, esihenkilöille ja henkilöstölle. Palveluihin kuuluvat johdon ja esihenkilöiden tuki ja neuvonta palvelussuhdeasioiden koko elinkaaren ajalta sekä henkilöstön osaamisen kehittämiseen, työhyvinvointiin liittyvä kehittämistoiminta ja asiantuntijatuki.
- Työllisyyspalvelut tuottaa palveluja kaikille tuusulalaisille työttömille työnhakijoille, jotka kokevat tarvitsevänsä apua työnhaussa tai oman polun löytämisessä työmarkkinoille.
- Maahanmuuttopalvelut tarjoaa maahanmuuttajille kotoutumista tukevaa neuvontaa ja ohjausta.
- Nuorten aikuisten palvelut tuottaa 16–29 -vuotiaille nuorille ohjaamon, etsivän nuorisotyön ja starttipajan palveluita ja tukea kohti aktiivista elämää.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Henkilöstöpalveluiden sisäistä tiimirakennetta uudistettiin jakamalla tiimi vastuualueittain palvelussuhdettiimiin sekä Osaamisen kehittämisen ja työhyvinvoinnin tiimiin. Muutoksella halutaan selkeyttää vastuualueita, tuetaan johtamisrakennetta ja varaudutaan tuleviin HR-järjestelmävaihdoksiin.

Kunta-alan järjestelyvaraeräneuvottelut sekä erien kohdentaminen ja vieminen järjestelmiin työllisti henkilöstöpalveluja erityisesti kevään aikana. Osaamisen kehittämisen järjestelmä TuusOsaan käyttöönottoa jatkettiin asteittain. Valmentavan työyhteisökulttuurin pilotit saatiin päätökseen vuoden aikana sekä käynnistettiin esihenkilöille ja asiantuntijoille valmentavaa työyhteisökulttuuria ja osaamisen kehittämistä edistävät koulutuskokonaisuudet oppilaitosyhteistyössä. Projektin valmistelu talous- ja henkilöstöpalveluiden -ja järjestelmien siirtämisestä Sarastialta Monetra Oy:lle 1.4.2024 tiivistyi keväästä loppu vuotta kohti.

Työllisyyspalveluissa organisoiduttiin uudelleen, uudeksi tiiminvetäjäksi valittiin työllisyyskoordinaattori. Vuoden vaihteessa aktivointisuunnitelmien tekeminen poistui ja asiaan palkatun työllisyysohjaajan tehtävät vaihtuivat TE25 uudistukseen sekä työllisyysohjaajan rooliin mm. oppisopimusten osalta. Vuoden ensimmäisellä puolikkaalla keskityttiin erityisesti tiivistämään hyvin alkanutta työnantajayhteistyötä rekrytrefien ja yritysvierailujen muodossa. Alkuvuodesta 2023 valmistui myös yhdistysprojekti, jonka myötä

kunnan nettisivuille on julkaistu kattava tietopaketti yhdistyksille. Yhdistyksille uutena tukimuotona tarjotaan työllistämisen pienlainaa.

Maahanmuuttopalveluiden vuosi 2023 käynnistyi valmistautuen tuleviin muutoksiin, joista isoimpana ukrainalaisten kotikuntaoikeuteen valmistautuminen 1.3.2023 alkaen. Maahanmuutto- ja työllisyyspalveluissa aloitti maaliskuussa 2023 määräaikainen kotouttamisohjaaja, joka palkattiin käynnistämään ukrainalaisten neuvonta ja ohjaus koordinaattorin työparina. Maahanmuuttajapalveluiden toiminnassa otetaan huomioon 1.1.2023 alkaen voimaan tullut lakimuutos. Vuoden alusta mm. alaikäisten, yksin tulleiden pakolaisnuorten asiat kuuluvat hyvinvointialueen vastuulle. Kunta on myös varautunut perustamaan alaikäisten, yksintulleiden pakolaisnuorten perheryhmäkodin (7-paikkainen) toimintavuoden aikana ja asia hyväksyttiin hyvinvointialueen aluevaltuustossa. Ukrainan sodan seurauksena kuntaan on muuttanut noin 250 ukrainalaista, joista syyskuun loppuun mennessä kotikuntaoikeutta on hakenut noin 100 henkilöä.

Nuorten aikuisten palvelut tuottavat 16–29-vuotiaille nuorille aikuisille ohjaamon, etsivän nuorisotyön, starttipajan sekä kohdennetun tuen palveluita ja tukea kohti aktiivista elämää. Työ on ryhmä- ja yksilötoimintaa, jonka tavoitteet muokataan nuoren tai nuoren ikuisen tarpeen mukaiseksi. Vuoden 2022 lopussa Ohjaamopalveluiden nimi muutettiin Nuorten aikuisten palveluiksi ja toiminnot eriytettiin omiksi kokonaisuuksiksi nuorten aikuisten palveluiden alle. Alkuvuonna kirkastettiin sekä työnkuvia että palvelukokonaisuuksia sekä tiivistettiin yhteistyötä työllisyys- ja maahanmuuttopalveluiden kanssa. Tämän seurauksena monialainen yhteistyö eri asiantuntijoiden välillä on vahvistunut, mukaan lukien TE-asiantuntija, Keusoten nuorten aikuisten mielenterveys- ja päihdetyön asiakasohjauksen sairaanhoitaja, Keudan uraohjaaja, asumisneuvoja, etsivä nuorisotyöntekijä, starttipajan yksilövalmentaja, sekä ammatinvalinnan ja kohdennetun tuen psykologit.

Talouden toteutuminen

Palvelualueen toimintakate ylitti muutetun talousarvion 0,14 milj. euroa. Toimintatuotoissa (tuet ja avustukset) näkyi palkkatukityöllistettyjen ja lakisääteisen 6 kuukauden veloitetyöntekijöiden määrän kasvu. Tukien määrä ylitti talousarvion 0,13 milj. euroa. Palkkatukityöllistettyjen määrän kasvu näkyi myös henkilöstökuluissa, jotka ylittivät 0,13 milj. euroa. Talousarvion ylittivät hieman myös avustukset (0,12 milj. euroa) ja palveluiden ostot (0,04 milj. euroa) sekä muut toimintakulut (0,04 milj. euroa).

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kohdennetun asiakastyön palveluihin vaikuttavat TE25 -uudistus, Maspahanke sekä lainsäädännön muutokset. Lisääntynyt kilpailu osaavasta henkilöstöstä sekä toimintaympäristön muutoksista tulevat osaamisvaatimukset korostavat Osaaminen ja kyvykkyydet -ohjelman merkittävyyttä osana kuntastrategian toteutumista ja ohjaavat henkilöstöpalveluiden toimintaa.

HALLINTO- JA ASIAKASPALVELUT

Palvelualue

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja Antti-Pekka Röntynen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	1 107	1 011	1 011	1 052	-5,0 %	104,0 %	104,0 %	41
TOIMINTAKULUT	- 3 058	- 2 577	- 2 699	- 2 926	-4,3 %	113,5 %	108,4 %	- 227
TOIMINTAKATE	- 1 951	- 1 566	- 1 688	- 1 875	-3,9 %	119,7 %	111,0 %	- 186

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Päätöksenteon tuki ja lainopilliset palvelut
Holhustoimen edunvalvontapalvelut

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Palvelualue tuottaa mm. seuraavia palveluja ja tehtäviä:

- järjestää kunnanhallituksen, konsernijaoston ja valtuuston sekä kuntakehityslautakunnan ja teknisen lautakunnan päätöksenteon vaatiman perusmateriaalin ja tarvittavat kokoukset sekä huolehtii päätösten täytäntöönpanosta
- huolehtii vaaleihin liittyvistä viranomaistehtävistä
- järjestää yleiset edunvalvontapalvelut viiden kunnan yhteistoimintana
- huolehtii kunnan organisaation tarvitsemista juridisista palveluista
- vastaa asiakirjahallinnon ohjauksesta ja neuvonnasta sekä kunnan asianhallinnan kehittämisestä
- tuottaa kunnan keskitetyn asiakaspalvelun (TuusInfo).

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Palvelualueelle edistettiin prosessiajattelua ja toiminnan selkeämpiä tavoitteita vuoden 2023 aikana. Lisäksi lähdettiin toteuttamaan digitalisaation edellyttämiä toimenpiteitä, mm. selvittämällä sähköistä asiakirjahallintaa holhustoimeen ja edunvalvontaan. Palvelualueen toiminta vakiintui, kun henkilöstön pysyvyys on ollut hyvää kesästä 2023 alkaen.

Talouden toteutuminen

Palvelualueen toimintakate toteutui lähes talousarvion mukaisesti. Toimintakate ylitti muutetun talousarvion 0,06 milj. euroa ja alkuperäisen talousarvion 0,24 milj. euroa. Toimintatuotot ylittivät talousarvion johtuen tukiin ja avustukset ryhmään kirjatuihin vaalien järjestämisestä saaduista tuloista 0,08 milj. euroa. Henkilöstökulut ylittyivät lähinnä vaalien sekä holhustoimen ja edunvalvonnan henkilöstökulujen osalta 0,05 milj. euroa. Holhustoimen ja edunvalvonnan henkilöstökulujen ylitys johtui budjetoimattomasta palkasta. Palveluiden ostoissa ylitys oli 0,05 milj. euroa ja muissa toimintakuluissa 0,03 milj. euroa (holhustoimen muutto- ja tilakustannukset).

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tarkoituksena on turvata tehokas sähköinen asianhallinta, sekä päätöksenteko asian vireille tulosta–asian arkistointiin sekä jatkaa prosessien jatkuvaa kehittämistä. Asianhallintajärjestelmä ja valmisteluprosessit on tarkoituksena uudistaa, minkä lisäksi digitalisaatiota edistetään vahvasti palvelualueella. Hallinnon palveluiden keskittämistä jatketaan, prosesseja ja käytäntöjä yhtenäistetään.

TALOUDEN OHJAUS

Palvelualue

Vastuuhenkilö: talousjohtaja Markku Vehmas, 1.8.2023 lähtien vs. talousjohtaja Heli Hippeläinen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	245	216	216	196	-19,9 %	90,9 %	90,9 %	- 20
TOIMINTAKULUT	- 1 828	- 1 770	- 1 995	- 2 055	12,4 %	116,1 %	103,0 %	- 59
TOIMINTAKATE	- 1 583	- 1 555	- 1 780	- 1 859	17,4 %	119,6 %	104,4 %	- 79

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Talousohjaus
 Controller-palvelut
 Hankintapalvelut
 Konsernivalvonta ja omistajaohjaus

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Palvelualue tuottaa, huolehtii ja toteuttaa palveluja seuraavissa palveluyksiköissä:

- Talousohjauksen palveluyksikkö vastaa kunnan päätöksenteossa ja palvelutuotannossa tarvittavien taloustietojen hankinnasta, ylläpidosta ja analysoinnista, talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelusta ja toteutuksen seurannasta, talouden järjestelmien kehittämisestä ja ylläpidosta, laskentatiedon kokoamisesta, rahoitussuunnittelusta ja - järjestelyistä sekä likviditeetin hallinnasta. Yksikössä koordinoidaan toimialueiden talousarvion valmistelua kunnanhallituksen talousarviokehyspäätöksen mukaisesti sekä seurataan talousarvion toteutumista.
- Controller-palvelut huolehtii sivistyksen sekä kasvun ja ympäristön talousohjauksista, kuten talouden suunnittelu, seuranta ja raportointi sekä talousarvion laadinta.
- Hankintojen palveluyksikkö tarjoaa hankintojen kilpailutus- ja asiantuntijapalveluita kaikille toimialueille

Konsernivalvonnan ja omistajaohjauksen palveluyksikössä huolehditaan kuntakonsernin konserniohjauksesta kunnanhallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti. Palveluyksikössä valvotaan kunnan määräysvallassa olevien yhtiöiden toimintaa ja tuloksen kehittymistä sekä seurataan niiden hallitustyöskentelyä. Palveluyksikössä valvotaan myös kuntakonsernin ulkopuolisia osakeomistuksia.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Palvelualueella keskityttiin alkuvuoden aikana edellisen vuoden toimintakertomuksen sekä tilinpäätöksen kokoamiseen. Lisäksi maaliskuun lopussa käynnistettiin talousohjauksen toimittajan vaihdosprojekti. Palvelusopimus uuden palveluntuottajan Monetra Oy:n kanssa astuu voimaan 1.4.2024 nykyisen sopimuksen päättyessä Sarastian kanssa 31.3.2024. Vaihdos tuo tullessaan laajasti muutoksia henkilöstö- ja talousohjauksen järjestelmäkokonaisuuteen. Projektin eteni suunnitellusti aikataulussa.

Palvelualueella koordinoitiin myös vuoden 2024 talousarvion valmistelua ja kehyslaskelma laadittiin kunnanhallituksen päätettäväksi kesäkuussa. Talousarvio saatettiin valmiiksi loppuvuoden aikana ja talousarvion laadinnan yhteydessä päivetettiin talouden pitkän aikavälin suunnitelma; kasvun ja talouden hallintaohjelma.

Hankintapalveluissa jatkettiin hankintojen kehittämistyötä eli hankintatoimen tulevaisuuspolkua, jonka avulla tavoitellaan sujuvampia ja vaikuttavampia hankintoja ja henkilöstön hankintaosaamisen vahvistamista.

Talouden toteutuminen

Palvelualueen toimintakate ylittyi 0,08 milj. euroa muutettuun talousarvioon nähden. Alkuperäinen talousarvio ylittyi 0,3 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuvat lähes talousarvion mukaisesti. Toimintakuluissa henkilöstökulut ylittivät 0,04 milj. euroa talousarvion johtuen henkilöstövaihdoista aiheutuneista työsuhteiden päällekkäisyyksistä. Palveluiden ostot ylittivät talousarvion 0,04 milj. euroa (ylitystä asiantuntijapalveluissa konsernivalvonnan ja talouspalveluiden osalta).

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Talouden ohjauksessa jatketaan hankintojen kehittämisohjelman mukaisesti toimintatapojen ja hankintaosaamisen kehittämistä. Palvelualueella huolehditaan Monetran talousjärjestelmien sujuva käyttöönotto 1.4.2024 alkaen sekä tuetaan toimialueita uusien järjestelmien käytössä. Talouden suunnittelua ja raportointia kehitetään mahdollisuuksien mukaan ja erityistä huomiota kiinnitetään kunnan laina- ja korkosalkun hallintaan.

KEHITTÄMINEN JA TIETOHALINTO

Palvelualue

Vastuuhenkilö: kehittämisjohtaja Timo von Behr

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	111	83	83	83	-24,9 %	100,1 %	100,1 %	
TOIMINTAKULUT	- 1 585	- 1 898	- 1 898	- 1 839	16,1 %	96,9 %	96,9 %	59
TOIMINTAKATE	- 1 474	- 1 815	- 1 815	- 1 756	19,2 %	96,8 %	96,8 %	59

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

- Kehittäminen
- Digitalisaatio ja tietohallinto
- ICT-palvelut

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Palvelualue tuottaa palveluja seuraavissa palveluyksiköissä:

- Kehittäminen-palveluyksikkö tukee ja ohjaa kuntaorganisaatiota strategiatyön toimeenpanossa, seurannassa ja kehittämisessä. Lisäksi palveluyksikkö edistää kuntaorganisaation yhteistä kehittämistä ja vastaa yhteisten salkunhallinnan toimintamallien kehittämisestä ja soveltamisesta.
- Digitalisaatio ja tietohallinto -palveluyksikkö johtaa kunnan tietohallintoa ja digitalisaatiota, vastaa kunnan yhteisten digitaalisten alustaratkaisujen ylläpidosta ja kehittämisestä sekä tukee kuntaorganisaatiota toimialakohtaisten ICT-ratkaisujen suunnittelussa ja toteutuksessa. Lisäksi palveluyksikkö vastaa kunnan järjestelmäarkkitehtuurin hallinnasta ja kehittämisestä, keskitetyistä hankintasopimuksista sekä kyberturvallisuuden ja tietosuojan hallinnasta.
- ICT-palvelut-palveluyksikkö vastaa tietoteknisten laitteistojen sekä tietoliikenteen keskitetystä hankinnasta, hallinnasta sekä käytettävyydestä varmistuen kunnan työntekijöille ja sidosryhmille sujuvan ja tietoturvallisen työskentelyn. Palveluyksikkö tukee toimialoja tietojärjestelmähankkeissa sovitun työnjaon mukaisesti.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Vuosi 2023 on palvelualueen asiantuntijaresursoinnin näkökulmasta ollut poikkeuksellisen haastava. Alkuvuodesta palvelualueella tehtiin onnistuneesti kriittiset korvausrekrytoinnit sekä kehittämispäällikön että IT-palvelupäällikön tehtäviin. Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla perustettiin uusi digitaalisten palveluiden kehittämispäällikön tehtävä, johon rekrytoitiin onnistuneesti henkilö vuoden viimeisellä neljänneksellä. Tietohallintopäällikkö jäi vuorotteluvapaalle marraskuussa jatkaen vuorotteluvapaata tulevan vuoden puolelle, ja sijaisuus järjestettiin sisäisin tehtäväjärjestelyin. Muutoksesta huolimatta palvelualueella onnistuttiin viemään eteenpäin suunniteltuja tavoitteita.

Kehittämisen osa-alueella on panostettu uusien tehtävien vastaanottamiseen ja yksikön vastualueen kirkastamiseen. Uusilla strategiatyön tuen ja tiedolla johtamisen vastualueilla aloitettiin konkreettisia

uudistuksia, joista esimerkkeinä vuositavoitteiden valmisteluun ja raportointiin liittyvät muutokset sekä valmistunut uusi väestösuunnite. Myös kuukausittaisten salkkukatsausten formaattia on kehitetty ja raskaaksi tunnistettua raportointia kevennetty.

Digitalisaation osa-alueella saatettiin vuoden ensimmäisen puoliskon aikana loppuun sähköisen asioinnin esiselvitys sekä tähän perustuva ratkaisukartoitus, joiden perusteella tehtiin teknologiavalinta ja tähän liittyvä "Proof of Concept" -toteutus. Onnistuneen kokeilun myötä kilpailutettiin ratkaisulle jatkokehitys- ja ylläpitokumppani, jonka kanssa ratkaisu saatettiin vuoden viimeisinä päivinä teknisesti valmiiksi julkaistavaksi käyttöön heti alkavan vuoden alussa.

ICT-palveluiden osa-alueella saatettiin alkuvuodesta loppuun merkittävä konesalipalveluiden ulkoistusprojekti, joka on tuonut parannusta ICT-palveluiden toimintavarmuuteen ja varautumiseen. Vuoden toisella neljänneksellä panostettiin palvelutoimittajien kanssa tehtävän yhteistyön kehittämiseen, mikä on nopealla aikataululla johtanut sekä parempaan yhteistyöhön että laadukkaampaan palveluun. Uusitun laitepolitiikan myötä kunnan tarjoamat laitteet mahdollistavat entistä tuottavamman työskentelyn ajasta ja paikasta riippumatta.

Kyberturvallisuuden merkitys nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa on entisestään korostunut ja vaikutukset ovat ulottuneet konkreettisesti myös Tuusulaan. Vuoden 2023 aikana palvelualueella jouduttiin reagoimaan useampaan tietoturvapoikkeamaan, joiden vaikutukset jäivät lopulta vähäiseksi hyvän varautumisen ja onnistuneiden vastatoimien ansiosta.

Talouden toteutuminen

Palvelualueen talous toteutui kokonaisuudessaan lähes suunnitellusti jääden 59 t€ talousarviosta. Palveluyksikköjen tasolla suunniteltu talous ei vastannut toteutunutta johtuen vuoden alusta toteutetusta yksikkörakenteen muutoksesta ja palvelualueen tehtävin lisäyksestä, mikä heijastui myös suunniteltuun talouteen.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tiedon ja digitalisaation merkitys kunnan toiminnan tehostamisessa ja laadun parantamisessa tulee korostumaan nykyisestä. Tämä vaatii tulevina vuosina panostamista niin tiedonhallinnan kehittämiseen, infrastruktuurin ylläpitoon kuin uusien digitaalisten palveluiden kehittämiseen. Palvelualueen vuoden 2024 painopisteitä ovat tiedonhallintaan ja tiedolla johtamiseen liittyvä kehittäminen, digitaalisen asioinnin palveluvalikoiman laajentaminen sekä kybervarautumisen kyvykkyyksien kehittäminen.

Kunnan nykyinen strategia on voimassa vuoteen 2025, jolloin myös valtuustokausi vaihtuu. Tulevina vuosina tämä tarkoittaa sekä uuden strategiaprosessin käynnistämistä että nykyisen strategian tavoitteiden toteutumisen varmistamista. Samalla palvelualueella tuetaan palveluiden tuottavuustyön ohjauksessa kasvun ja talouden hallintaohjelman tavoitteiden mukaisesti. Julkisen talouden heikkeneminen ja julkisten palveluiden uudelleenjärjestelyt (mm. TE-palvelut) tulevat ennakoidusti vaikuttamaan niin tuottavuustyön tavoitteisiin kuin strategiatyöskentelyynkin.

SIVISTYS

Sivistys
nettokulut
€/asukas
2 388

Kasvatus- ja
sivistyspalvelut
nettokulut
€/asukas
2 184

Kulttuuri- ja
vapaa-aika-
palvelut
nettokulut
€/asukas
204

SIVISTYS

Toimialue

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Tiina Simons

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	17 851	15 906	15 756	17 410	-2,5 %	109,5 %	110,5 %	1 654
Myyntituotot	11 168	11 609	11 609	11 699	4,7 %	100,8 %	100,8 %	90
Maksutuotot	3 553	3 337	3 337	3 379	-4,9 %	101,3 %	101,3 %	42
Tuet ja avustukset	2 717	542	542	1 943	-28,5 %	358,5 %	358,5 %	1 401
Muut toimintatuotot	412	419	269	389	-5,8 %	92,8 %	144,7 %	120
TOIMINTAKULUT	- 107 650	- 109 570	- 112 705	- 115 888	7,7 %	105,8 %	102,8 %	- 3 183
Henkilöstökulut	- 62 287	- 61 782	- 63 812	- 67 933	9,1 %	110,0 %	106,5 %	- 4 120
Palvelujen ostot	- 15 824	- 15 949	- 16 932	- 17 987	13,7 %	112,8 %	106,2 %	- 1 055
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 4 092	- 4 265	- 4 265	- 4 333	5,9 %	101,6 %	101,6 %	- 68
Avustukset	- 5 483	- 5 626	- 5 626	- 5 024	-8,4 %	89,3 %	89,3 %	601
Muut toimintakulut	- 19 963	- 21 948	- 22 070	- 20 611	3,2 %	93,9 %	93,4 %	1 458
TOIMINTAKATE	- 89 799	- 93 664	- 96 949	- 98 478	9,7 %	105,1 %	101,6 %	- 1 529

S*, toimialueilla toimintakatesitovuus valtuuston nähden

Toimialueen palvelualueet

Kasvatus- ja Sivistyslautakunta

Sivistyksen tukipalvelut

Varhaiskasvatus

Oppiminen

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Kulttuuri

Vapaa-aika

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan kunnan sivistyksen toimialue luo pohjan elinikäiselle oppimiselle ja kehittymiselle sekä hyvälle elämälle. Toimialue tarjoaa mielenkiintoisia mahdollisuuksia oppimiseen, henkiseen kasvuun, yhdessä oloon, taiteesta nauttimiseen ja tuottamiseen sekä vapaa-aikaan ja liikunnallisiin elämyksiin. Edistämme yhdessä aktiivista elämäntapaa, yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta, osallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä.

Olennaiset tapahtumat toimialueella

Sivistyksen toimintakulttuurin ja johtamisen vahvistamista sekä laadun ja arvioinnin kehittämistä on tehty yhdessä palvelualueiden kanssa toimialueen esihenkilöiden ja hallinnon yhteisissä kehittämispäivissä. Sivistyksen kärkikunta -indikaattorit ovat valmistuneet kaikilla palvelualueilla. Sivistyksen toimialueella edistettyjen keskeisten strategisten vuositavoitteiden (27) toteutuminen on raportoitu sivistyksen lautakuntien toimintakertomuksen liitteessä. Pääosin tavoitteet on saavutettu ja toimenpiteet on otettu käyttöön suunnitellusti. Osassa toimenpiteitä toiminnan luonteen jatkuvuus vuodesta toiseen tai vuoden aikana tapahtunut toiminnan sopeuttaminen toimintaympäristön muutoksiin ovat vaikuttaneet arvioon heikentävästi.

Verkostotyötä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi on tehty aktiivisesti Keusoten ja sivistyksen verkostoissa, OPPIVA-verkostossa, Keski-Uudenmaan kuntien kasvatus- ja koulutusverkostoissa sekä Kuntaliiton verkostoperuskouluhankkeessa.

Lapsiystävällinen kunta -työn alkukartoituksena syksyllä on valmistunut lasten ja nuorten kuuleminen ja kunnan lapsenoikeustilanteen itsearviointi. Toimintasuunnitelman laatiminen on käynnissä.

Palveluverkkotyö on edennyt suunnitelmallisesti. Monio on avautunut elokuussa. Tuusulanjärven kampuksen, Peltokaaren päiväkodin, Rykmentinpuiston ja Riihikallion kampusten rakentaminen etenivät suunnitellusti aikataulussa. Kesäkuussa Riihikallion koulussa purkutöiden yhteydessä syttyneessä tulipalossa sammutusvesivaurioista kärsinyt Pajatalo saatiin takaisin koulun käyttöön lokakuussa. Lahelan kampuksen hankesuunnitelma on hyväksytty valtuustossa lokakuussa.

Kulttuurin ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittämisestä on tehty päätökset syyskuun valtuustossa. Hyökkälään sijoitetaan taiteen ja kulttuurin työ- ja kokoelmatilat ja kohteen hankesuunnittelu on käynnistetty. Etelä-Tuusulan varhaiskasvatuksen verkossa käytetään Rykmentinpuiston kampuksen päiväkotioptio ja päiväkoti valmistuu samassa aikataulussa muun kampuksen kanssa.

Yhteistä tekemistä palkittiin valtakunnallisesti. Agenda2030-opetusohjelma ja Tuusulan kulttuurikasvatussuunnitelmat palkittiin Tärkeissä töissä -gaalassa. Uudenmaan liitto palkitsi Kivi-kunnat Tuusulan ja Nurmijärven Uusimaa-palkinnolla yhdessä järjestetystä Aleksis Kivi -merkkivuodesta, jota vietettiin mielen hyvinvoinnin ja mielenterveyden teemalla vuonna 2022. Halosenniemen museo äänestettiin Suomen hurmaavimmaksi taiteilijakotimuseoksi. Päiväkoti Martta Wendelin sai sekä kansainvälisen New European Bauhaus -puuarkkitehtuuripalkinnon että Arkkitehtuurin Finlandia-palkinnon. Monio pokkasi Vuoden Puupalkinnon puuteknisten ratkaisujen edistyksellisestä yhdistämisestä.

Varhaiskasvatuksen palvelutarpeen kasvu on ollut huomattavaa. Kunnallisten varhaiskasvatuspaikkojen määrää lisättiin vuoden 2023 aikana 133 laskennallista paikkaa, ja uusia vakansseja perustettiin 22. Palveluissa oli vuoden lopussa 1558 lasta. Näistä alle 3-vuotiaiden lasten osuus on kasvanut sadalla lapsella. Tuusulalaisista 1–3-vuotiasta lapsista on 65% varhaiskasvatuspalveluissa, kun tähän asti luku on ollut selvästi alle 60%. Varhaiskasvatuksen palveluseteli otettiin käyttöön 1.8.2023.

Oppimisen palvelualueella koulutyön aloitti elokuussa n. 5100 oppilasta, josta 470 oli 1. vuosiluokan oppilaita. Muuttovoitto kuntaan on pitänyt oppilasmäärän laskun odotettua pienempänä. Lukuvuoden 2023–2024 alkaessa kaikki Tuusulan perusopetuksen koulut ovat mukana koulu yhteisöä kehittävässä Prokoulu -toiminnassa. Alueellisessa sitouttavan koulu yhteisötyön hankkeessa valmistui alueellisesti tuotetut Kouluoppilaitalon puuttumisen mallin ja Kouluvalmentajan käsikirja.

Tuusulan Opisto ja Tuusulan kuvataidekoulu siirtyivät oppimisen palvelualueelta kulttuurin palvelualueelle 1.4.2023. Tavoitteena on vahvistaa yhteistyötä kulttuuritoimen kanssa.

Vapaa-aikapalveluissa Tuusulanjärven talviulkoilureittien kävijämäärät olivat korkeat. Viikonloppuisin päiväkotaiset kävijämäärät olivat tuhansia, vilkkaimpina päivinä yli 10 000. Matkaluistelurataa pidettiin yhtäjaksoisesti auki yli 2 kuukautta. Kaksi kunnan neljästä talviuintipaikasta avattiin toimintavuonna. Uimahallin kävijämäärät ovat kasvaneet vuodessa 22 %, koko vuodessa kävijöitä reilu 200 000. Urheilukeskuksen monitoimihallin urakkasopimus allekirjoitettiin. Nuorisotyön monimuotoisia palveluita kehitettiin ja lisättiin kohtaamistoiminnassa, ja jalkautumista tehtiin jokaisessa kuntakeskuksessa.

Kulttuurin palvelualueella Lukio ja kulttuuritalo Monion valmistumisen myötä Tuusulan Opisto ja kuvataidekoulu saivat uudet toimintatilat ja Etelä-Tuusulan esitys- ja galleriatilat kohentuivat merkittävästi. Toteutuneiden kurssien määrä kasvoi 3 % ja opiskelijamäärä 16 %. Museoissa kävi vuoden aikana 13 000 vierailijaa, kirjaston kävijämäärä nousi 12 %, päivässä kävijöitä oli jopa 1000. Valtaosa tapahtumista oli loppuunmyytyjä. Keväällä otettiin käyttöön Kaikukortti, jolla mahdollistetaan haastavassa taloudellisessa tilanteessa olevien henkilöiden mahdollisuus kokea ja harrastaa kulttuuria. Toisen asteen kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttaminen alkoi.

Avustuksien ja kolmannen sektorin kokonaisuuden suunnitelma valmistui ja se otettiin käyttöön 2024 alusta lukien.

Ruokapalveluiden vastuullisuussuunnitelma valmistui. Ruokakasvatuksessa yhteistyö päiväkotien ja koulujen kanssa on edennyt mm. kouluruokaryhmissä. Toimintaympäristössä tapahtui kasvua, kun alkuvuodesta avautuivat Neitoperhon ja Rykmentintien päiväkodit. Monion keittiö ja kahvila asiakastiloineen on otettu käyttöön elokuussa 2023. Päiväkoti- ja kouluruokailun lisäksi kesällä Tuusulan kunta järjesti puistoruokailua kaikissa kuntakeskuksissaan.

Talouden toteutuminen

Sivistyksen toimialueen talous ylitti talousarvion 1,5 milj. euroa. Sitovan toimintakatteen toteuma oli 101,6 % talousarviosta, 98,5 milj. euroa. (v2022 89,8 milj. euroa). Toimintatuottoja kertyi 17,4 milj. euroa, mikä oli 1,7 milj. euroa muutettua talousarviota enemmän. Kehittämishankkeisiin saatuja valtion erityisavustuksia toteutui n. 1,5 milj. euroa. Toimintakulut olivat 115,9 milj. euroa, mikä oli 3,2 milj. euroa muutettua talousarviota enemmän.

Kasvatus- ja sivistyslautakunnan osalta toimintakate ylittyi 1,6 milj. euroa. Toimintatuottoja kertyi 1,5 milj. euroa enemmän ja toimintakulut ylittivät talousarvion 3,1 euroa. Toimintakatteen ylitys johtui pääasiallisesti henkilöstökuluista. Syyskuun osavuositarkastuksessa varattiin liian vähän (1,1 milj. euroa) lisämäärärahaa varhaiskasvatuksen henkilöstökulujen ylitykseen. Varhaiskasvatuksen palvelutarve oli loppuvuodesta ennakoitua suurempi ja henkilöstökulut ennakoitua suuremmat 0,6 milj. euroa. Säästöä ei syntynyt arvioitun mukaisesti toimialueen muilta palvelualueilta. Vuoden lopussa työttömyysvakuutusmaksun oikaisu tammikuussa 2024 vaikutti henkilöstökuluihin n. 0,3 milj. euroa. Lomapalkkavelan määrä 0,6 milj. euroa oli arvioitua suurempi tilinpäätöksessä.

Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunnan osalta toimintakate toteutui talousarvion mukaisesti.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Väestön ja yhteiskunnan muutokset vaikuttavat sivistyspalveluihin

Väestörakenne on muutoksessa, ja sen vaikutukset ovat globaaleja, valtakunnallisia ja paikallisia. Syntyvyyden lasku, väestön ikääntyminen ja huoltosuhteen heikkeneminen vaikuttavat tulevaisuuden kunnan talouteen, palveluihin ja elinvoimaan. Tuusulan nopea väestönkasvu tuo uusia asukkaita kuntaan, mutta tulomuutolla ei välttämättä pystytä korjaamaan vähäistä syntyvyyttä.

Kunnassa on ennakoitava palveluiden määrää, niihin tarvittavaa rahoitusta ja henkilöstön saatavuutta. Työvoiman saatavuuteen tarvitaan onnistunutta rekrytointia ja koulutuksellista yhteistyötä alueellisesti ja kansallisesti toisen asteen oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa. Osaamista tulee kehittää suhteessa väestömuutoksiin, esimerkiksi monikielistymisen ja -kulttuuristumisen mukaisesti.

Väestönkasvua seuraamalla ja perheiden palvelutarpeen arvioinnilla ennakoimme varhaiskasvatuksen tarvetta. Peruopetuksessa varaudumme oppilasmäärän laskuun sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä ikäluokkien pienentyessä. Ikärakenteen muutokseen, erityisesti väestön ikääntymiseen, vastaamme kehittyvillä vapaa-ajan ja kulttuurin palveluilla. Kulttuuritarjonta, Tuusulan Opiston monipuoliset kurssit ja terveysliikunnan laajat mahdollisuudet luovat pohjaa kaikenikäisten asukkaiden hyvinvoinnille.

Kestävät ratkaisut ovat edellytys elinvoimaisille sivistyspalveluille

Sivistys luo edellytyksiä talouden kasvulle ja kunnan vetovoimalle. Sivistyspalvelut muodostavat suurimman osan kunnan palveluista. Niiden rahoitukseen vaikuttavat lakimuutokset, jotka karsivat kunnan saamia peruspalveluiden valtionosuuksia ja vaikuttavat osaltaan kuntatalouden tasapainoon. Sivistyspalveluiden tulevaisuus tulee turvata entistä enemmän kunnan omalla rahoituksella, sillä valtion rahoitusosuus kunnan peruspalveluissa on jatkossa alle 20 %.

Yhteiskunnan murrokset tarkoittavat myös muutoksia koulutuksen ja muiden sivistyspalveluiden tavoitteisiin ja tarkoitukseen. Valtakunnallinen peruskoulun tulevaisuustyön fokuksessa ovat työn, talouden ja osaamistason muutokset. Heikentyneet oppimistulokset ja osaamiserojen kasvu kertovat taitojen ja hyvinvoinnin eriytymisestä myös lapsissa ja nuorissa. Kehityskulkuun voidaan vaikuttaa panostamalla verkostoina laajempiin kokonaisuuksiin.

Palveluverkon tarkastelu on kestävän tulevaisuuden kannalta välttämätöntä. Uudet kampukset mahdollistavat sosiaalisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamista. Kampuksilla on tarjolla monipuolisia kasvun, oppimisen, kulttuurin, vapaa-ajan ja hyvinvoinnin palveluita alueen asukkaille.

Digitalisaation kehittämisellä voidaan vastata palveluiden saatavuuteen. Kohtaavien palveluiden ja digipalveluiden tasapaino on tärkeää, ja toimivilla digipalveluilla on mahdollista saada työaikaa lähipalveluiden tuottamiselle.

Luottamus ja osallisuus luovat mahdollisuuden kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin

Sivistyspalvelut luovat kunnan hyvinvointityön perustan. Yhteistyö hyvinvointialueen kansatuusulalaisten hyvinvoinnin tukemiseksi ja edistämiseksi on keskeistä. Hyvinvointialueen riittävät palvelut ovat tärkeitä kunnan asukkaille. Alueellista ja seudullista yhteistyötä on kehitettävä laadukkaiden palveluiden tuottamiseksi tulevaisuudessa.

Lapsiystävällinen kunta - työn jalkauttaminen vakiinnuttaa lapsen edun ensisijaisuuden ja lasten oikeuksien edistämisen osaksi kunnan hyvinvointityön ja päätöksenteon rakenteita. Lasten ja nuorten tietämys omasta arjestaan ja lapsivaikutusten arviointi vaikuttavat kunnan päätöksentekoon ja kunnan kehittämiseen.

Sivistyksen tukipalvelut

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Tiina Simons

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	6 082	6 177	6 177	6 189	1,8 %	100,2 %	100,2 %	12
TOIMINTAKULUT	- 5 573	- 5 936	- 5 986	- 5 893	5,7 %	99,3 %	98,4 %	93
TOIMINTAKATE	508	241	191	296	-41,7 %	122,8 %	155,4 %	106

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Toimialueen hallinto
Ruokapalvelut

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Sivistyksen toimialueen hallinnon tehtävä on arvioida ja seurata toimialansa palveluiden laatua, vaikuttavuutta ja toiminnan tuloksellisuutta sekä tukea palvelualueiden tavoitteiden toteutumista.

Ruokapalvelut tuottavat palveluita koulu- ja varhaiskasvatyüksiköille. Rykmentinpuiston keskuskeittiö sijaitsee Hyrylässä, keskuskeittiöllä valmistetaan valtaosa tuusulalaisten koulujen ja päiväkotien ruoasta.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Sivistyksen toimintakulttuurin ja johtamisen vahvistamista sekä laadun ja arvioinnin kehittämistä on tehty yhdessä toimialueen esihenkilöiden ja hallinnon yhteisissä kehittämissaamuissa. Vuoden aikana on tehty toimintaympäristön analyysi talousarviota 2024 varten, käsitelty hallitusohjelman sivistyspalveluita koskevia tavoitteita sekä valittu sivistyksen kärkikunta -indikaattorit kaikilla palvelualueilla.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi kansallinen ja alueellinen vaikuttaminen ovat toteutuneet laajan verkostoyhteistyön kautta. OPPIVA-verkostossa on osallistuttu perusopetuksen uudistusta koskevan kannanoton laatimiseen pyrkien vaikuttamaan koulutuspoliittisiin linjauksiin. Dialogista toimintatapaa on edistetty toimimalla ohjausryhmän jäsenenä ja keskustelunjärjestäjänä valtakunnallisissa Kansallisissa dialogeissa. Hyvinvointialueen ja Keski-Uudenmaan kuntien verkostoissa on vaikutettu lasten, nuorten ja perheiden palveluiden toteutumiseen. UNICEFIN Lapsiystävällinen kunta -työssä on tarkasteltu kunnan lapsenoikeustilannetta poikkihallinnollisesti.

Kehittämiseen suunnatuista valtionavustuksista keskeisimpiä toteutuksia toimialueella ovat olleet

- XR-museon toteutuksen aloittaminen
- Varhaiskasvatuksen laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittäminen ja lasten tuen kehittäminen
- Tasa-arvoisten oppimisen mahdollisuuksien kehittäminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa
- Oppimisen digitaalisten muotojen kehittäminen ja tv-strategian päivittäminen Uudet lukutaidot -hankkeessa
- Oppilaiden maksuttoman kerho- ja harrastustoiminnan kehittämisen jatkaminen
- Urheilukeskuksen saama merkittävä valtionavustus Monitoimihallin ja sen ympäristön kehittämiseen

Palveluverkkotyössä Monio on avautunut elokuussa, ja talossa on ollut vilkasta toimintaa kaikilla käyttäjäryhmillä. Monion toimintakulttuuria luodaan edelleen aktiivisesti eri toimijoiden yhteistyössä. Tuusulanjärven kampuksen ja Peltokaaren päiväkodin rakentaminen etenevät aikataulussa kohti avautumista elokuussa 2024. Rykmentinpuiston ja Riihikallion kampusten rakentaminen etenevät etenee suunnitellusti aikataulussa toiminnan käynnistämiseksi elokuussa 2025.

Kesäkuussa Riihikallion koulussa purkutöiden yhteydessä syttyneessä tulipalossa vaurioitui 1960-luvulla käyttöön otetun kaksikerroksisen rakennusosan katto. Sammutusvesivaurioista kärsinyt osa saatiin takaisin koulun käyttöön syyslomaviikon jälkeen
Lahelan kampuksen hankesuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa 9.10.2023.

Kulttuurin ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittämisestä on tehty päätökset syyskuun valtuustossa. Hyökkälään sijoitetaan taiteen ja kulttuurin työ- ja kokoelmatilat, ja kohteen hankesuunnittelu on käynnissä. Valtuusto päätti, että Etelä-Tuusulan varhaiskasvatuksen verkossa käytetään Rykmentinpuiston kampuksen päiväkotioptio, ja päiväkotitoimitus valmistuu samassa aikataulussa muun kampuksen kanssa.

Terveiden ja turvallisten oppimis- ja työympäristöjen varmistamiseksi sekä sisäilmaongelmariskien pienentämiseksi on tehty aktiivisesti yhteistyötä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa.

Ruokapalvelut

Ruokapalveluyksikkö tuottaa ateriapalveluja kaikkiin kunnan kouluihin ja päiväkoteihin myöskin puistoruokailuun, kerhotoimintaan ja kunnan henkilöstöravintolaan sekä tilaustarjoiluun. Tammi-joulukuussa tuotettiin 1 900 935 suoritetta, joka oli 89 % koko vuoden arvioidusta suoritelmäärästä.

EkoTeko - ruokaa myytiin verkkokaupan ja Halosen Bistron kautta vuoden 2023 aikana 2207 annosta. Ikäihmisten ruokailut jatkuivat kouluilla ja vuoden 2023 aikana niissä nautittiin 11 094 ateriala.

Tilastokeskuksen tietojen mukaan vuonna 2023 inflaatio oli 6,3 %. Inflaation nousu näkyi ruokapalveluiden keskeisesti käyttämien raaka-aineiden hintojen nousuna. Hintojen nousu vaihteli tuoteryhmittäin 8–11 %.

Kesällä Tuusulan kunta järjesti puistoruokailua kaikissa kuntakeskuksissaan. Puistoruokailuihin osallistuttiin kesän aikana yli 8391 kertaa; kesäkuussa 4759 kertaa ja heinäkuussa 3632 kertaa. Kesäkerhoille valmistettiin 2634 suoritetta kesäkuun aikana. Kesän taideleireille tarjottiin yhteensä 216 suoritetta.

Uuden tuotannonohjauksen käyttöönotto ruokatuotteiden, erityisruokavalioiden sekä välitystavaroiden osalta on toiminnassa. Investoinnit eivät ole edenneet suunnitellusti, koska Riihikallion tulipalosta aiheutuneiden väistötilojen suunnittelu ja toteutus ovat olleet etusijalla.

Talouden toteutuminen

Sivistyksen tukipalveluiden talous toteutui talousarvion mukaisesti. Toimintatuottoja kertyi 6,2 milj. euroa ja toimintakulut olivat 5,9 milj. euroa. Toimintakatteen toteuma oli 0,3 milj. euroa (mta 0,2 milj. euroa 155,4 %).

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Työhyvinvoinnin johtaminen, toiminnan laadun ja arvioinnin seuraaminen ja kehittäminen sekä tiedolla johtaminen ovat sivistyksen toimialueen hallinnon keskiössä tulevina vuosina. Sivistyksen palveluverkon edistyminen on keskeistä palveluiden laadun takaamiseksi.

Sivistyspalvelut muodostavat pääosan kunnan palveluista. Hallitusohjelma ja valtakunnalliset lakimuutokset vaikuttavat sivistyksen palveluihin, ja uusiin velvoitteisiin on kyettävä vastaamaan niin rahoituksen kuin toimintatapojen muutosten kautta. Keskeisimpiä sivistyspalveluihin vaikuttavia muutoksia ovat:

varhaiskasvatuksen henkilöstökelpoisuudet (2030), perusopetuksen kokonaisuudistus, oppimisen tuen kokonaisuudistus, valtionosuusjärjestelmän uudistus sekä toisen asteen maksuttomuus ja oppivelvollisuuden tuomat muutokset myös jatkossa.

Sivistyskunnan mahdollisuuksiin panostaminen edellyttää toimialueen hallinnon yhteistyötä, kumppanuuksia, verkostoitumista ja toimivia rakenteita ja hyvää johtamista. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa lasten, nuorten, perheiden ja kaiken ikäisten tuusulalaisten hyvinvoinnin tukemiseksi ja edistämiseksi on keskeistä.

Maa- ja metsätalousministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan hallitusohjelman mukaisen kouluruuan kehittämissuunnitelman peruskoulussa ja toisella asteella. Ruokapalvelut huolehtivat, että ohjelman kehittämissuunnitelmia viedään käytäntöön ja kouluruokailuun liittyvä yhteistyö vahvistuu.

Varhaiskasvatus

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Vänni

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	2 863	1 968	1 968	2 422	-15,4 %	123,1 %	123,1 %	454
TOIMINTAKULUT	- 29 630	- 30 336	- 32 704	- 34 692	17,1 %	114,4 %	106,1 %	- 1 988
TOIMINTAKATE	- 26 767	- 28 368	- 30 736	- 32 270	20,6 %	113,8 %	105,0 %	- 1 534

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kunnallinen varhaiskasvatus

Esiopetus

Yksityinen varhaiskasvatus

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yksi varhaiskasvatuksen keskeisimmistä tavoitteista on lasten hyvinvoinnin tukeminen. Varhaiskasvatuksessa kiinnitetään huomiota lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja kokopäiväpedagogiseen toimintaan oppimiskokemusten toteuttamisessa. Hyvinvointi tukee kasvua ja oppimista ja ne lisäävät hyvinvointia. Tärkeää on kehittää varhaiskasvatuksen laatua, arviointia ja johtamista.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Päivitetyn vasun mukainen pedagoginen kehittäminen ja johtaminen

Varhaiskasvatuksen kuntatasoisen arvioinnin ja kehittämisen pohjana toimivat toteutettavan observoinnin tulokset. Kauden 2023–24 pedagogiset painopisteet ovat kokopäiväpedagogiikka, jossa erityisesti ruokakasvatus ja luontopedagogiikka sekä lapsen osallisuus vertaisryhmässä ja siinä erityisesti leikki.

Johtamisen laadun arviointi ja kehittäminen hankerahoituksella

Varhaiskasvatuksen laatuun ja arviointiin liittyvä vuosikello ja laadun arvioinnin käsikirja ovat valmistuneet. Varhaiskasvatuksen hallinnon ja johtamisrakenteiden uudistamista ja kehittämistä on tehty yhteistyössä päiväkodin johtajien kanssa.

Varhaiskasvatuslain muutokset lapsen tukeen

1.8.2022 voimaan tulleen Varhaiskasvatuslain mukaisesti lapsen tuen tarpeen niin vaatiessa lapselle tehdään hallinnollinen päätös lapselle osoitetusta tehostetusta tai erityisestä tuesta tai yleisessä tuessa annettavista tukipalvelusta. 31.12.2023 varhaiskasvatuksessa 104 lapsella oli edellä mainittu hallinnollinen päätös. Varhaiskasvatukselle palkattiin asiantuntija tuettuun varhaiskasvatukseen 1.9.2023.

Lapsen tuen kehittäminen toiminnassa

Kaksi avustajan tehtävää muutettiin taidepedagogeiksi 1.8.23 alkaen.

Ympäristökasvatussuunnitelma toiminnan kehittäminen

Suunnitelma on otettu hyvin vastaan yksiköissä ja sitä toteutetaan yksikön tarpeista ja tavoitteista lähtien.

Palveluverkkohankkeiden edistäminen varhaiskasvatuksessa on ollut keskeistä. Peltokaaren päiväkoti, Tuusulanjärven päiväkoti, Rykmentinpuiston päiväkoti ja Lahelan kampuksen hankesuunnitelma ovat edistäneet varhaiskasvatuksen kohteita. Jokelan alueelle perustettiin Metsäryhmä Kolsa-Lepolan yksikköön.

Päiväkoti Martta Wendelinin toiminnan käynnistyminen

Martassa käynnistyi syksyllä 2023 toinen toimintakausi. Päiväkoti Martta Wendelinin toiminnassa on keskitytty luomaan pohja pedagogiselle toiminnalle, arjen käytänteille ja työyhteisön yhteistyölle.

Etelä-Tuusulassa kunnallisten varhaiskasvatuspaikkojen määrää kasvatettiin vuoden 2023 aikana Kunnallisen varhaiskasvatuksen paikkatilanne oli uusien yksiköiden avaamisesta huolimatta haastava. Palveluissa oli maaliskuun lopussa 1600 lasta, joka oli 200 lasta enemmän kuin edeltävinä vuosina vastaavaan aikaan. *Perhevapaaudistuksen vaikutukset varhaiskasvatuksen aloittamisikään ja varhaiskasvatuspaikkojen käyttöön* Tuusulalaisista 1-3-vuotiasta lapsista on 65% varhaiskasvatuspalveluissa, kun tähän asti luku on ollut selvästi alle 60%. Varhaiskasvatuksessa valmistaudutaan vuoden vaihteessa hakevien lasten vastaanottamiseen nykyisiin yksiköihin. Palveluissa oli joulukuun lopussa 1558 lasta.

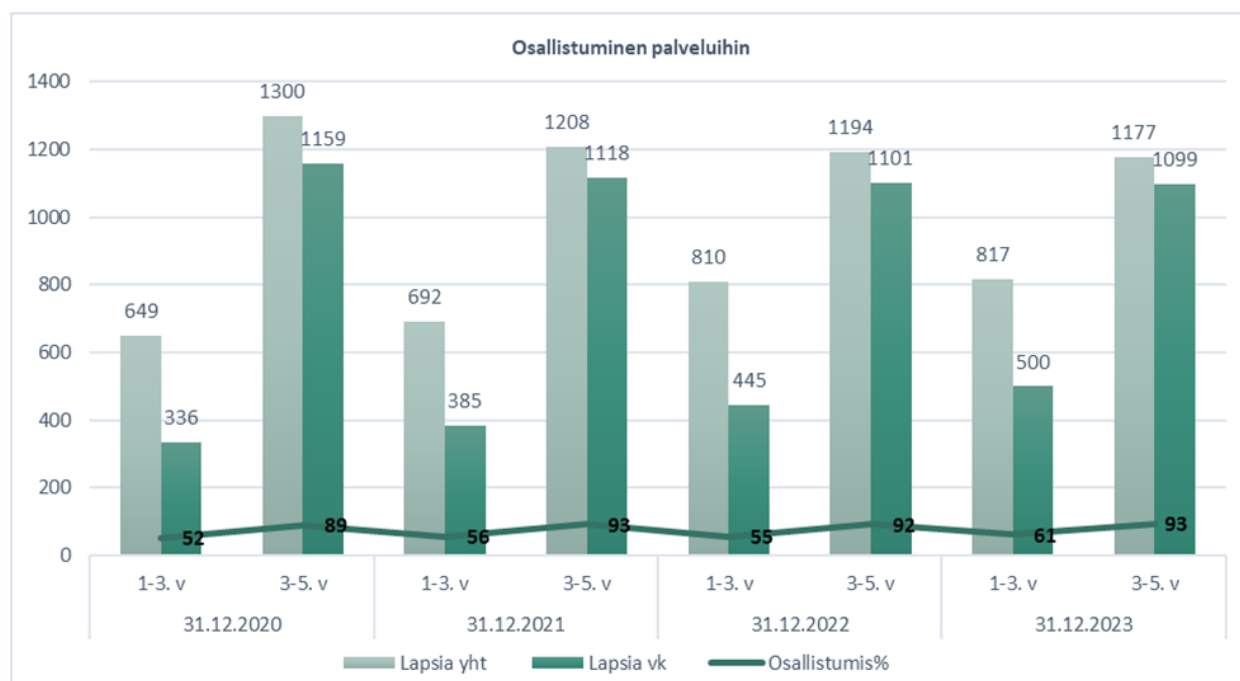
Palvelusetelin käyttöönotto 1.8.2023

Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttäjiä on ollut arvioitua enemmän, tämä lisää käyttömenoja 420 000 euroa. Palvelusetelin arvoon on korotuspainetta yleisten elinkustannusten nousun myötä.

Sosionomien palkkaaminen varhaiskasvatukseen

Sosionomin ammattinimike on otettu käyttöön ja määritelty hinnoittelutunnus. Sosionomeja palkataan avoimiksi tuleviin lastenhoitajien tehtäviin.

VARHAISKASVATUSPALVELUT, LAPSIMÄÄRÄ 31.12.	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Kunnallinen päivähoito yhteensä	1 328	1 328	1 577	1 450	1 558
Yksityinen päivähoito yhteensä	506	482	544	500	475
Varhaiskasvatuksen piirissä lapsia yhteensä	1 971	1 952	2 202	2 030	2 158

Talouden toteutuminen

Varhaiskasvatuksessa toimintatuottoja kertyi 2,4 milj. euroa ja toimintakulut olivat 34,7 milj. euroa. Toimintakate 32,3 milj. euroa ylitti talousarvion 1,5 milj. euroa (mta 30,7 milj. euroa, tot 104,9 %). Toimintatuotot ylittivät talousarvion 0,4 milj. euroa. Kotihoidontuen kustannukset ovat avustuksissa ja 1.8.2023 käyttöön otettu palvelusetelikulut palvelujen ostoissa. Henkilöstökulut ylittivät talousarvion 1,4 milj. euroa lopullisessa toteumassa. Ylitys johtuu lomapalkkavelkakirjauksesta, työeläkemaksun suuremmasta toteumasta sekä palvelutarpeen kasvusta ja siitä johtuvasta ennakoitua suuremmasta palkkakulusta.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Palvelunkysyntä on noussut edellisinä vuosina etenkin alle 3-vuotiaiden hakijoiden osalta ja sen oletetaan jatkuvan. Lasten määrä palveluissa on kokonaisuudessaan noussut. Vuorohoidon tarve on lisääntynyt hiljaisten koronavuosien jälkeen. Tavoitteena on saada varhaiskasvatuksen palveluverkon kokonaisuuteen väljyyttä riittävällä tavalla, jotta tuen toteuttaminen lakisääteisesti mahdollistuu ja varautuminen lasten palvelutarpeeseen on helpompaa. Varhaiskasvatukseen voidaan hakeutua ympäri vuoden, toisin kuin kouluihin ja tästä syystä perheiden valintojen ennustaminen on vaikeaa. Vuonna 2024 avautuvat Tuusulanjärven ja Peltokaaren uudet päiväkodit.

Alle 2-vuotiaiden kuntalisää tai sisaruslisää saavien lasten määrä on laskenut, samoin kotihoidontukea saavien lasten määrä. Alle 3-vuotiaiden osallistuminen palveluihin on noussut kymmenellä prosentilla vuodesta 2020, 52 %:sta 62%:iin.

Oppiminen

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Opetuspäällikkö Markus Torvinen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	7 640	6 533	6 533	7 527	-1,5 %	115,2 %	115,2 %	994
TOIMINTAKULUT	- 63 157	- 64 015	- 64 423	- 65 610	3,9 %	102,5 %	101,8 %	- 1 186
TOIMINTAKATE	- 55 517	- 57 482	- 57 890	- 58 082	4,6 %	101,0 %	100,3 %	- 192

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Perusopetus

Kasvun ja oppimisen tuki

Lukio

Tuusulan Opisto ja taiteen perusopetus 1.4.2023 asti.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Oppimisen palvelualueella toimintaa kehitetään opetussuunnitelman ja sivistyksen kehittämissuunnitelman tavoitteiden suuntaan. Tavoitteena on antaa oppilaille riittävät tiedot ja taidot, edistää oppimistaitojen oppimista, antaa valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja varmistaa riittävät taidot jatko-opintoihin.

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Oppilas- ja opiskelijamäärät muuttuvat aloittavien ikäluokkien pientyessä. Oppilaita muuttaa kuntaan aiempia vuosia enemmän, joten vaikutus kokonaisoppilasmäärään ei ole vielä kovin suuri ja kunnassa oli tilastointipäivänä 5062 oppilasta vuosiluokilla 1–9, josta 470 oli 1. vuosiluokan oppilaita. Valtakunnallisena tilastointipäivänä 20.9.2023 Erityisen tuen oppilaita oli 456, joka on 8,9 % koko oppilasmäärästä. Valtakunnallisesti erityistä tukea sai 9,7 %. Laaja-alaisen erityisopetuksen suhdeluku lukuvuonna 2023–24 oppilasta kohden on n. 109 oppilasta/erityisopettaja. Jälkiohjaukseen jäi perusopetuksen päätyttyä kesäkuussa 6 oppilasta ja 25.8. ilman opiskelupaikkaa oli 1 oppilas.

OPPILASMÄÄRÄ	TEHOSTETTU TUKI	ERITYINEN TUKI	S2-OPPILAAT	KOULUKULJETUKSESSA
5062	16,6 %	8,9 %	6,3 %	13,1 %

Agenda2030 –tavoitteita edistetään koko palvelualueen toiminnassa

Tuusulan Agenda2030 -portaatiot ovat käytössä toista lukuvuotta, ja ne on vastaanotettu kouluilla hyvin. Yrittäjäkylän kanssa tehty sopimusta jatkettiin seuraavien kolmen lukuvuoden ajalle.

Johtamisen, johtamisjärjestelmän tehtävänkuvien ja tukiresurssien kehittäminen

Johtamisjärjestelmän kehittämisessä on todettu sijaisten hankinnan olevan suuri johtamisen resurssiin vaikuttava asia. Ratkaisuna järjestelyvaraeriä ohjattiin apulaisrehtorijärjestelmän kehittämiseen sijaisjärjestelyjen osalta.

Palveluverkon hankkeiden edistäminen ja toimintakulttuurin kehittäminen

Tuusulanjärven hankkeessa aloitettiin muutosvalmennus uuden yksikön toimintakulttuurin rakentamiseksi. Rykmentinpuiston osalta valmennus siirtyi alkamaan keväällä 2024. Riihikallion ja Rykmentinpuiston rakentaminen alkoi vuoden 2023 aikana.

Tiimityön, yhteisopettajuuden ja osaamisen jakamisen kehittymisen edistäminen

Tiimityön ja yhteisopettajuuden kehittymistä edistettiin koulutusten ja osaamisen jakamisen kautta. Osaamisen jakamista toteutettiin mm. tutortoiminnan sekä erilaisten yhteisten tilaisuuksien kautta.

TVT strategian päivittäminen Uudet lukutaidot -tavoitteiden mukaiseksi

Tuusulan kunta on saanut hankerahoitusta kunnan TVT-strategian päivittämiseksi Uudet lukutaidot – tavoitteiden mukaisiksi. Tavoitteet valmistuivat vuoden 2023 aikana ja hankkeen jalkauttaminen aloitettiin kouluihin syyslukukauden alusta.

Harrastustoiminnan mahdollisuuksien kehittäminen hankerahoituksen avulla

Koulujen kerho- ja harrastustoimintaa on tarjolla kaikille Tuusulan perusopetuksen 1.–9. luokkalaisille ja harrastuksessa on mukana kevätlukukaudella 830 oppilasta.

Monion toiminnan käynnistäminen

Monion toiminta alkoi 1.8.2023. Ensimmäiset kokemukset rakennuksen toimivuudesta ja yhteistyöstä ovat olleet positiivisia ja rohkaisevia. Lukiokoulutuksessa opiskelijamäärä nousi Monion avautumisen myötä noin 50 opiskelijalla ja lukiokoulutuksessa oli 20.9. tilastointipäivänä 698 opiskelijaa. (Hyrylä 428, Jokela 171, Kellokoski 99).

Yhteisöllisyyden palauttaminen

Prokoulu toiminta jatkuu kouluilla ja lukuvuoden 2023–2024 alkaessa kaikki Tuusulan perusopetuksen koulut ovat mukana Prokoulu toiminnassa. Kaikille yhteinen koulu -hanke päättyi helmikuussa 2023. Sitouttavan kouluyhteistyön hanke, Sitko, päättyi kesäkuun lopussa. Sitko- hankkeessa valmistui alueellisesti tuotetut Koulupoissaolon puuttumisen malli ja Kouluvalmentajatyön käsikirja. Hankkeessa kehitettiin myös alueellista poissaolojen seuraamisen toimintamallia yhdessä Hyvinvointialueen kanssa. Kouluterveyskysely 2023 mukaan oppilaista 69,8% (luokat 4-5) ja 53,4% (luokat 8-9) pitää koulunkäynnistä.

Tuusulan Opisto ja Tuusulan kuvataidekoulu siirtyivät oppimisen palvelualueelta kulttuurin palvelualueelle 1.4.2023. Tavoitteena on lisätä yhteistyötä Tuusulan kunnan kulttuuritoimen kanssa entisestään säilyttäen ja entisestään tiivistäen yhteistyötä oppimisen palvelualueella. Siirtyminen Monioon on sujunut hyvin.

Talousarvion näkökulmasta valmistavan opetuksen ryhmien osalta rahoitusta vuoden 2023 budjetissa on kahdelle ryhmälle ja ryhmiä on ollut kevätlukukaudella kuusi. Kustannusvaikutukset ovat noin 90 000 € yhtä ryhmää kohden. Syksyllä 2023 valmistavassa opetuksessa jatkaa 4 ryhmää. Lisäryhmien tarvetta seurataan lukuvuoden alkaessa. Talousarviossa menolisäys on vuoden aikana arvioidusta 270 000 € suurempi, joihin kunta saa valmistavaan opetukseen valtionavustusta.

Henkilöstösuunnitelma on toteutunut ennakoidusti ja uudet virat ja tehtävät on rekrytoitu.

Talouden toteutuminen

Oppimisen palvelualueen talous toteutui lähes talousarvion mukaisesti. Toimintatuottoja kertyi 7,5 milj. euroa ja toimintakulut olivat 65,6 milj. euroa. Toimintakatteen toteuma oli 58,1 milj. euroa (mta 57,9 milj. euroa, tot. 100,3 %). Palveluiden ostot ylittyivät 0,2 milj. euroa, johtuen oppilaskuljetusten kustannusten noususta. Leasingkuluissa sekä vuokrissa tuli säästöä 0,8 milj. euroa, mutta henkilöstökulut ylittivät talousarvion noin 1,0 milj. euroa. Ylityksiin vaikuttivat osan valmistavan opetuksen palkkojen puuttumisesta

talousarviosta, s2 –opetuksen budjetointi nettovaikutukseltaan sekä hankerahoitus. Lomapalkkavarauksen osuus ylityksestä oli 0,2 milj. euroa ja lukion 0,2 milj. euroa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Perusopetuksen aloittavien oppilaiden määrä näyttää jatkavan laskuaan tulevina vuosina. Lukuvuonna 2023–24 perusopetuksen aloitti 470 oppilasta, kun 6. luokalla oppilasmäärä on n. 550. Alakoulun oppilasmäärä on pudonnut vuodesta 2020 vuoteen 2023 mennessä 180 oppilaalla. Muuttovoitto vaikuttaa osaltaan oppilasmäärään, mutta alakoulusta lähtee edelleen tulevina vuosina yläkouluun enemmän oppilaita mitä ensimmäiselle luokalle tulee. Monikulttuuristen lasten osuus on noussut ja sen arvioidaan nousevan tulevina vuosina.

Oppilaiden tuen tarpeiden moninaisuus, ja tarpeiden kasvu, monikulttuurisuuden lisääntyminen asettavat oman haasteensa opetuksen laadukkaalle järjestämiselle ja vaativat lisäpanostuksia tuen järjestämiseen niin resurssin kuin toiminnan kehittämisen ja henkilöstökoulutuksenkin kannalta. Lähivuosina tapahtuvat Perusopetuslain ja Opetussuunnitelman perusteiden muutokset (B1-kieli sekä tuntijaon 2–3 lisätuntia alkuopetukseen ja vuosiluokille 4–6) tulevat nostamaan kustannuksia noin 100–120 vuosiviikkotunnin verran, joka vastaa noin 200 000 – 250 000 euron kustannusten nousua. Tuen resurssin tarpeen arviointia ja kehittämistä jatketaan tulevina vuosina. Laaja-alaisen ja ryhmämuotoisen erityisopetuksen suhdetta ja resurssin riittävyttä arvioidaan talousarvioiden yhteydessä.

Palveluverkon uudistaminen ja pedagogiikan kehittäminen tulee nostamaan ict-leasing -kustannuksia tulevina vuosina ja tämä on huomioitava tulevissa talousarvioissa.

Oppimateriaalien hinnat ovat nousseet viime vuosina inflaation myötä merkittävästi, eikä määrärahoja ei ole voitu nostaa samassa tasossa. Kuljetuskustannusten nousu on ollut myös merkittävä ja niihin määrärahoihin tehty nosto ei ole ollut riittävä kustannuksiin nähden.

Uusien yksiköiden toimintakulttuurin kehittämiseen sekä toiminnan aloittamiseen on varattava tarvittavat resurssit, jotta toiminta saadaan käyntiin henkilöstön sekä oppilaiden hyvinvointi huomioiden.

Johtamisen resursointia ja prosessien sujuvuutta arvioidaan ja kehitetään. Tavoitteena on löytää rehtoreille lisää aikaa ja toimintamalleja henkilöstön hyvinvoinnin johtamiseen.

Kulttuuri

Palvelualue

Vastuhenkilö: Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Ulla Kinnunen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	345	313	313	418	21,1 %	133,2 %	133,2 %	104
TOIMINTAKULUT	- 3 896	- 4 066	- 4 120	- 4 210	8,1 %	103,6 %	102,2 %	- 90
TOIMINTAKATE	- 3 551	- 3 752	- 3 807	- 3 793	6,8 %	101,1 %	99,6 %	14

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kirjasto

Kulttuuri- ja museopalvelut

Tuusulan Opisto ja taiteen perusopetus 1.4.2023 alkaen.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kulttuurin palvelualueeseen kuuluu kirjasto, kulttuuri, museo ja Tuusulan Opisto. Kulttuurin palvelualue tuottaa palveluja kaikille ikäryhmille mahdollistaen kuntalaisten pääsyn tietoon, taitoon, sivistykseen ja omaan historiaansa edistämällä tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen.

Lukio ja kulttuuritalo Monion valmistuminen vaikutti monella tavalla kulttuuripalvelujen vuoteen. Tuusulan Opisto ja kuvataidekoulu saivat uudet, hienot toimintatilat ja Etelä-Tuusulan esitys- ja galleriatilat kohentuivat merkittävästi. Opisto ja kuvataidekoulu aloittavat syyslukukauden uusissa tiloissa Moniossa. Opisto tarjosi suosikkikurssien lisäksi aivan uudenlaista opetusta esimerkiksi kuvanveistoa, kankaanvärjäystä ja elokuvantekoa. Toteutuneiden kurssien määrä samoin kuin opiskelijamäärät kasvoivat toimintavuonna.

Kulttuuripalveluiden vuosi oli muutenkin vilkas. Kävijämäärät kirjastoissa ja museoissa olivat kasvussa ja valtaosa tapahtumista oli loppuunmyytyjä. Monio tarjosi uudenlaiset tilat erilaisten tapahtumien järjestämiseen.

Vapaan sivistystyön palveluyksikkö siirtyi huhtikuun alussa kulttuurin palvelualueelle. Yhdistyminen vahvistaa olemassa olevia yhteyksiä ja luo mahdollisuuksia uusien toimintojen kehittämiseen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta tukee taiteen, kulttuurin ja kotiseututyön toimijoita avustuksilla. Avustuksia myönnettiin kahdessa erässä yhteensä 83:lle kulttuuri- ja taidealan toimijalle. Kulttuuritoiminnan tukemiseen oli varattu 125 000 euroa. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta myönsi Vuoden tuusulalainen kirjoittaja 2023-tunnustus-palkinnon Silja Sillanpäälle, joka on työskennellyt ansiokkaasti lastenkulttuurin hyväksi. Vuoden kulttuurimyönteinen 2023 tunnustuksen sai muusikko Hanni Autere.

Halosenniemen museo äänestettiin Suomen hurmaavimmaksi taiteilijakotimuseoksi. Halosenniemi oli suljettuna kahden kuukauden ajan ateljeen ikkunan kunnostuksen vuoksi. Halosenniemi on käynyt viime vuosien aikana läpi laajat kunnostustyöt ja talo alkaa olla hyvässä kunnossa. Tuusulan kulttuurikasvatussuunnitelmat palkittiin Tärkeissä töissä -gaalassa 4.12. Uudenmaan liitto palkitsi Kivi-kunnat Tuusulan ja

Nurmijärven Uusimaa-palkinnolla yhdessä järjestämästään Aleksis Kivi -merkkivuodesta, jota vietettiin mielen hyvinvoinnin ja mielenterveyden teemalla vuonna 2022.

Tuusulan kirjasto siirtyi yhdessä muiden Kirkes-kirjastojen kanssa avoimen lähdekoodin Koha-kirjastojärjestelmän käyttäjiksi syyskuussa 2023. Käyttöönottoprojekti sujui suunnitelman mukaisesti.

Tuusula-päivän tapahtumat vetivät runsaslukuisen joukon Kellokosken kirkkopuistoon julistamaan Tuusulan 380-vuotispäivää. Tuusulan taiteiden yön tapahtumat keräsivät joukoittain väkeä Kotorannanpuiston lisäksi muihinkin tapahtumapaikkoihin ympäri kuntaa. Todellinen yleisöryntäys oli syyskuun lopussa Tuikkiva Tuusula –tapahtumassa, jossa Kaukajärvenrannan puistossa Tanssivia vesiä ihaili kymmeniä tuhansia ihmisiä ja ulkoilmaelokuvia Urheilukeskuksessa seurasi 220 autollista ihmisiä.

Virtuaali-Tuusulan uudistettu versio julkaistiin helmikuussa. Tuusulan museo julkaisi Finna.fi-hakupalvelussa uutta aineistoa valokuva- ja arkistokokoelmistaan, kun kokoelmahallintaohjelman Finna-valmuis toteutettiin.

Alkuvuonna saatettiin loppuun Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle siirtyneissä rakennuksissa olevien Tuusulan museon taideteosten inventointi. Keväällä otettiin käyttöön Kaikukortti, jolla mahdollistetaan haastavassa taloudellisessa tilanteessa olevien henkilöiden mahdollisuus kokea ja harrastaa kulttuuria. Korttia jakavat sekä kunnan että Keusoten toimijat.

II asteen kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttaminen alkoi syksyllä ja se otettiin innostuneesti vastaan. Palvelun piirissä ovat niin lukion kuin Keudan opiskelijat sekä Ohjaamo-toiminnassa mukana olevat nuoret. Kunnanvaltuusto päätti syyskuussa, että taiteen ja kulttuurin työ- ja kokoelmatilojen palveluverkko toteutetaan Hyökkälän koulun suojeltuun osaan. Näin ollen kulttuuripalvelut ei enää edistä Taidekasarmin kunnostusta.

Tuusulan taideohjelmat edistyivät erityisesti palveluverkon osalta. Järvenpään, Keravan ja Tuusulan museoiden XR-museohanke eteni suunnitellusti. Loppuvuonna julkaistiin hankkeen ensimmäinen etävierailu Taiteilijakoti Erkkolaan.

MUSEO	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Näyttelykävijämäärä museoissa	58 292	43 000	27 978	45 537	50 000	57 939
YLEINEN KULTTUURITOIMI	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tapahtumat ja projektit osallistujamäärä yhteensä (ei lastenkulttuuri)	15 765	6 638	10 545	15 289	13 000	30 963
Tapahtumien määrä			76	73	75	77
Lastenkulttuuritapahtumat, osallistujamäärä	6 482	1 428	897	4617	6 000	22 601
Lastenkulttuuritapahtumien määrä	127		24	102	100	88
Kulttuuritapahtumien kävijämäärä yhteensä	22 247	8 066	11 442	19 904	19 000	53 564

Talouden toteutuminen

Kulttuurin talous toteutui talousarvion mukaisesti. Toimintatuottoja kertyi 0,4 milj. euroa ja toimintakuluja 4,2 milj. euroa. Toimintakatteen toteuma oli 3,8 milj. euroa. (mta 3,8 milj. euroa, tot 99,6 %).

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kulttuuripalveluiden asiakkaat ovat palanneet palvelujen pariin. Asianmukaiset ja toimivat työ- ja asiakaspalvelutilat mahdollistavat onnistuneet kohtaamiset ja toiminnan kehittämisen. Opistolle ja kuvataidekoululle Monio tarjoaa mahdollisuuden toteuttaa uusia toimintoja. Museo- ja kulttuuripalveluiden henkilökunta tarvitsee kunnolliset työtilat sekä tilat kokoelmille. Pääkirjastolla monipuolistuvine toimintoineen on tärkeä paikka elinvoimaisen kunnan keskuksessa. Myös pääkirjaston osalta tulee tehdä päätös peruskorjauksesta tai uudisrakennuksesta.

Vapaa-aika

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Vapaa-aikapalveluiden päällikkö Risto Kanerva

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	921	915	765	854	-7,3 %	93,4 %	111,7 %	89
TOIMINTAKULUT	- 5 393	- 5 217	- 5 472	- 5 484	1,7 %	105,1 %	100,2 %	- 12
TOIMINTAKATE	- 4 472	- 4 303	- 4 707	- 4 629	3,5 %	107,6 %	98,4 %	77

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Alueellinen nuorisotyö ja tapahtumapalvelut
Liikuntapaikat ja ulkoilupalvelut
Uimahalli ja terveystoimintapalvelut

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on edistää lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja tukea monipuolisten kohtaamisten ja vuorovaikutustilanteiden syntymistä. Vapaa-aikapalvelut edistää kuntalaisten hyvinvointia verkostoitumalla asiantuntijaryhmissä, tekemällä kuntayhteistyötä yhdistysten ja kumppaneiden kanssa sekä osallistumalla viher- ja virkistysalueiden kehittämistöihin.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Tuusulanjärven talviulkoilureittien kävijämäärät olivat korkeat. Matkaluistelurataa pidettiin yhtäjaksoisesti auki yli 2 kuukautta ja ylläpitotiimin työskentely ja tulokset herättivät valtakunnallista mielenkiintoa. Tuusulanjärven talviliikunta keräsi taas valtavasti ulkoilijoita alueelle. Viikonloppuisin päiväkotaiset kävijämäärät olivat tuhansia, vilkkaimpina päivinä yli 10 000. Oheispalveluiden ja liikenteen sujuvuuden merkitys nousee tärkeäksi asiaksi suositussa matkailukohteessa.

Urheilukeskuksen monitoimihallin urakkasopimus allekirjoitettiin ja hallin rakentaminen alkaa, kun rakennuslupa on myönnetty. Monitoimihallin ympäristö suunnitellaan ja toteutetaan hankkeen yhteydessä kunnan hankkeena (Urkka-aukio, P-alue ja lähiliikunta-alue). Urheilukeskuksen alueen yhteistoimintaa kehitetään mm. liikuntakiinteistöjen kunnossapidon ja energiakysymysten osalta. Tuusulan jäähalliyhtiö vastaa jatkossa molempien jäähallien toiminnasta, palvelusopimus on päivitetty uutta tilannetta vastaavaksi. Urheilukeskuksen energian ja sähkönkulutuksen selvitystyötä tehdään tilapalveluiden ja urheiluyhtiöiden kanssa.

Liikuntapaikkojen peruskunnostusta tehtiin mm. Mattilassa ja Lahelanrinteessä. Metsäpirtin rakennusten talotekniikkaa on parannettu sekä lisätty lukitusautomaatiikkaa. Liikuntapaikkojen ylläpitomenot ja koko palvelualueen henkilöstökulut aiheuttivat talousarvion ylitystä. Kaksi kunnan neljästä talviuintipaikasta avattiin toimintavuonna.

Nuorisotyön palveluita kehitetään ja lisätään kohtaamistoiminnassa. Nuorilla on suuri tarve keskusteluun aikuisen kanssa ja keskustelut aiheet ovat usein arkisia asioita. Tarve on myös konkreettiseen tukeen ja palveluohjaukseen. Hyrylän popup –tila siirtyi kevään tauon jälkeen Kauppatielle. Yksikkö järjesti runsaasti

kesätoimintaa ja "ulkonuorkkia". Jalkautumista tehtiin jokaisessa kuntakeskuksessa. Ankkuritoiminta jatkui elokuussa ja ryhmähyvinvointivalmennus tuli osaksi yksikön toimintaa syksyllä.

Uimahallin kävijämäärät ovat nousseet koronaa edeltävälle tasolle. Märkätiloille ja rakenteisiin suunnitellaan tehdyn kuntokartoituksen pohjalta perusteellista korjausremonttia. Muutostyöt ajoittuvat vuosille 2024–2025. Korjaussuunnittelu on aloitettu.

Avustuksien ja kolmannen sektorin kokonaisuuden suunnitelma valmistui ja se otetaan käyttöön 2024 alusta lukien. Avustustyön kehittämistyötä jatketaan.

Tuusulan kunta palkitsi Topi Raitasen parhaana urheilijana ja valitsi liikunnan ja urheilun tunnustuspalkinnon saajaksi Raimo Stenvallin.

VAPAA-AIKAPALVELUT JA YHDISTYSTOIMINNAN TUKI	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Nettomenot € / asukas	-109	-117	-111	-113	-114
Avustetut yhdistykset erityisliikunta/liikunta/nuoriso	5/24/7	4/21/8	5/22/7	6/22/6	6/22/6
Maksetut avustukset	90 000	93 998	90 000	90000	90 000
Nuorisoliikunnan ohjaukset	34220	25147	25108	26000	26 330
TEA-viisari liikunta, Tuusula / koko maa	86/72	86/72	81/72	80/71	81/72
TEA-viisari terveydenedistämisasiivisyys	63/68	69/68	69/68	68/67	73/70

Talouden toteutuminen

Vapaa-ajan talous toteutui talousarvion mukaisesti. Toimintatuottoja kertyi 0,9 milj. euroa ja toimintakuluja 5,5 milj. euroa. Toimintakatteen toteuma oli 4,6 milj. euroa. (mta 4,7 milj. euroa, tot 98,4 %).

Toimintatuottoja kertyi yhteensä 0,1 milj. euroa talousarviota enemmän. Toimintakulut toteutuivat talousarvion mukaisesti. Toimintakuluissa säästöä syntyi vuokrissa 0,4 milj. euroa. Palveluiden ostot ylittivät talousarvion 0,3 milj. euroa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Monipuolisten liikuntapalveluiden kehittäminen kunnassa on yhteistä työtä. Edellytykset ja mahdollisuudet virkistysalueiden ja ulkoilureittien kehittämiseksi tulee varmistaa kuntajohdossa. Urheilukeskuksen kokonaisuuden johtamista, varaamaa ja alueen asiakaspalvelua tulee kehittää ja rakentaa. Liikuntapaikkojen ja laitosten ylläpidon kustannukset kasvavat.

Uimahallin laajentaminen edellyttää kaavamuutosta, laajennustarpeita kuvataan tehdyssä tarveselvityksessä ja vaihtoehtoisissa kehittämisluonnoksissa. Uimahallin peruskorjaushankkeita suunnitellaan. Kokoaikaisten työntekijöiden lisääminen nuorisotyössä vahvistaa ikäluokkien parempaa tuntemusta ja edistää koulunuorisotyön tehokasta toteutumista.

KASVU JA YMPÄRISTÖ

Nettokulut
119 €/asukas

Kiinteistön-
hoito
181 700 m²

Siivous
127 842 m²

KASVU JA YMPÄRISTÖ

Toimialue

Vastuuhenkilö: Kuntakehitysjohtaja Pirjo Sirén

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	31 418	30 894	29 915	41 134	30,9 %	133,1 %	137,5 %	11 218
Myyntituotot	3 804	3 520	3 520	3 735	-1,8 %	106,1 %	106,1 %	215
Maksutuotot	4 567	4 766	4 766	9 651	111,3 %	202,5 %	202,5 %	4 885
Tuet ja avustukset	111	6	6	188	68,7 %	3 133,0 %	3 133,0 %	182
Muut toimintatuotot	22 936	22 601	21 623	27 559	20,2 %	121,9 %	127,5 %	5 936
Valmistus omaan käyttöön	290	100	100	110	-62,0 %	110,3 %	110,3 %	10
TOIMINTAKULUT	- 33 565	- 33 941	- 35 256	- 36 319	8,2 %	107,0 %	103,0 %	- 1 063
Henkilöstökulut	- 9 685	- 10 482	- 10 458	- 10 051	3,8 %	95,9 %	96,1 %	408
Palvelujen ostot	- 15 963	- 15 407	- 17 238	- 18 549	16,2 %	120,4 %	107,6 %	- 1 311
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 5 246	- 6 150	- 6 434	- 6 633	26,4 %	107,8 %	103,1 %	- 198
Avustukset	- 100	- 100	- 100	- 100	-0,4 %	100,0 %	100,0 %	
Muut toimintakulut	- 2 571	- 1 801	- 1 025	- 987	-61,6 %	54,8 %	96,2 %	39
TOIMINTAKATE	- 1 856	- 2 947	- 5 240	4 925	-365,3 %	-167,1 %	-94,0 %	10 165

S*, toimialueilla toimintakatesitovuus valtuuston nähden

Toimialueen palvelualueet

Kehittäminen ja hallinto

Elinvoima, asuminen ja kehittäminen

Projektitoimisto

Maankäyttö ja paikkatieto

Kaavoitus

Rakennusvalvonta

Yhdyskuntatekniikka

Tilapalvelut

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kuntakehityslautakunnan alaisten kasvun ja ympäristön toimialueen palvelualueiden tehtävänä on edistää Tuusulan kunnan yhdyskuntakehitystä, veto- ja elinvoimaa sekä kilpailukykyä ja huolehtia rakennusvalvonnan tehtävistä. Tätä tehtävää toteutetaan tulevaisuutta ennakoiden luomalla mm. tarkoituksenmukaisella kaavoituksella edellytyksiä hyvälle rakennetulle ja luonnonympäristölle, tontinluovutukselle, asuinolojen kehittymiselle, joukkoliikenteelle, viisaalle liikkumiselle sekä elinkeino- ja työllisyyspolitiikalla. Lisäksi toimialue myötävaikuttaa kaavojen toteutumiseen siten, että rakentaminen täyttää yleisesti hyväksytyt normit terveellisyyden, turvallisuuden ja teknisen laadun suhteen sekä tukee ympäristön muodostumista turvalliseksi ja esteettiseksi.

Teknisen lautakunnan alaisten yksiköiden tehtävänä on tuottaa kuntalaisille yhdyskuntatekniikan palveluja, huolehtia kunnan kiinteistöistä ja omasta toimitilarpeesta sekä terveellisestä ja turvallisesta ympäristöstä yhdessä kunnan muiden sidosryhmien kanssa. Lautakunnan tavoitteena on luoda ja ylläpitää kuntalaisia sekä sen työntekijöitä varten turvallinen ja viihtyisä asuin-, työ-, liikenne- ja vapaa-ajan ympäristö sekä edistää ja ylläpitää kunnassa laadukkaita joukkoliikennepalveluja.

Olellaiset tapahtumat toimialueella

Valtuusto hyväksyi Tuusulan ilmasto-ohjelman toimenpiteineen ja projektikortteineen. Niissä tarkasteltiin mm. ilmastoystävällistä kaavoitusta ja liikennettä, liikenteen energian julkisten latauspisteiden

tavoiteverkkoa, kestäväää purkamista, tilahankkeiden ilmastovaikutusten arviointia, metsityksiä ja erilaisia kompensatiota.

Vuonna 2023 otettiin käyttöön poikkihallinnollisesti Tuusulan asuntopoliittinen ohjelma. Yksiöitä toteutui vuonna 2023 n. 27 % eli alle asuntopoliittisen ohjelmamme maksimin, ja perheasuntoja ohjelmaa enemmän. Asumisen merkittävä tutkimus- ja kehityshanke Hyrylän ikäystävällisestä korttelista valmistui yhteistyössä Senaatin kanssa. Asumisneuvonta keskitettiin Elinvoiman palvelualueelle.

Valtuusto hyväksyi Tuusulan elinvoimaohjelman, Tuusulan elinvoiman ollessa vuonna 2023 Suomen 4. paras. Yritysten sijoittautumistarjouksia tehtiin aktiivisesti ja Rykmentinportin alueella tehtiin Tuusulan kautta aikojen suurin tonttikauppa. Myös TE25 uudistuksen suunnittelutyö eteni. Fokuksen ja Kiila-Senkkerinmäen valtakunnallista merkittävyyttä omaavan 1,3 miljoonan k-m2:n yritysalueen yleissuunnitelma valmistui. Alueen maanlunastus mahdollistui. Asemakaavoituksen käynnistämistä valmisteltiin ja tehtiin yhteistyötä Vantaan kaupungin kanssa. Kehä IV:n etua edistettiin suunnittelurahoituksen ja -sopimuksen mahdollistamiseksi.

KEUSote käsitteli Hyrylän keskustan sotekeskusta osana palveluverkkosuunnitelmaansa ja toimialue teki hyvinvointialueen kanssa poikkeuksellisen tiivistä yhteistyötä. Keusoten valtuusto teki Tuusulan kannalta merkittävän myönteisen päätöksen koskien Hyrylään sijoittuvaa sotekeskusta vuoden 2024 puolella. Hyrylän keskustan Koskensillantien ja Esikunnanpolun kaavoitus käynnistettiin. Koskensillantien pysäköintitalon hankesuunnitelma valmistui ja valmisteltiin toteutusmallia keskustan pysäköinnille perustettavan yhtiön myötä. Uimahallin peruskorjaussuunnittelua sekä kirjastohanketta edistettiin. Keskustan yleisten alueiden maisema-arkkitehtuurikilpailu valmisteltiin, kilpailu pidetään vuonna 2024. Palvelukeskuksen asemakaavamuutoksesta valitettiin, hallinto-oikeus hylkäsi valituksen. Rykmentinpuiston isoa alueprojektiä edistettiin monin tavoin, mm. Puistokylän suunnittelua vietiin eteenpäin pyrkien vastaamaan alueen pientalo- ja rivitalotonttikysyntään.

Tonttien luovutus ja kysyntä olivat aiempaa maltillisemmalla tasolla rakennusalan suhdanteen jatkuessa matalana. Vuonna 2023 lanseerattiin Tuusulan sata tonttia- sata unelmaa- kampanja, joka toistuu tulevaisuudessa vuosittain. Tuusulan eri alueilla on tarjolla noin 100 pientalotonttia vuosittain. Lisäksi lanseerattiin Tuusula suunnittelee ja rakentaa- ammattitapahtuma Tuusulan kehityksen sekä kerrostalo- ja rivitalotonttien markkinoimiseksi ammattilaisille. Tapahtumassa julkistettiin vuosina 2023–2024 luovutuksessa olevat 13 kpl kerrostalo- ja rivitalotontteja eri alueilla Tuusulassa. Huomioiden rakennusalan matalan suhdanteen tontinmyynti ja vuokraus onnistuivat varsin hyvin. Seurantakaudella AO tontteja luovutettiin yhteensä 30 kpl (myyty 16 kpl ja vuokrattu 14 kpl) myytyihin sisältyy 5 kpl vuokratontin omaksi lunastuksia. Tuottajamuotoisia tontteja myytiin 1 kpl ja vuokrattiin 2 kpl. Yritystontteja myytiin 3 kpl (joista yhden kauppakirja allekirjoitettiin jo vuoden 2022 puolella, mutta omistusoikeus siirtyi vasta 2023 alkuvuodesta). Paikkatiedon kokonaisjärjestelmä uudistuksen suunnittelu valmistui. Järjestelmähankinta on ajankohtainen vuonna 2024.

Kaavoituksessa edettiin pääosin hyväksytyyn kaavoituksen työohjelman mukaisesti mahdollistamaan kolmen keskustamme ja eri asuinalueiden sekä yritysalueiden kehittymistä. Lainsäädännön edellyttämisen selvitysten ja luottamuselinten käsittelyjen myötä joidenkin kaavojen aikataulu muuttui. Lainvoiman saivat asemakaavat: Jokelan rautatiealue, Lepola ja Joenranta. Asuinrakentamista saatiin lainvoimaiseksi 23 004 k-m2, josta kaikki on uutta asumisen varantoa. Viimeisen 10 vuoden aikana (2014–2023) vuosittain on saatu lainvoimaista asuinrakentamista keskimäärin 69 310 k-m2 ja työpaikkarakentamista 78 961 k-m2. Myös Tuuskodon suunnitteluperiaatteet valmisteltiin päätöksentekoa varten hyödyntäen markkinakartoitusta tässä yhdessä Tuusulan parhaimmassa lokaatiassa.

Tilapalveluiden toimesta Monion kulttuuritalon ja lukion urakka valmistui ja rakennus otettiin käyttöön. Moniolle myönnettiin valtakunnallinen vuoden 2023 Puupalkinto. Päiväkoti Martta Wendelinille myönnettiin

Arkkitehtuurin Finlandia- palkinto. Lisäksi 3 suurta palveluverkon tilahanketta olivat urakassa; Tuusulanjärven kampus, Riihikallion kampus ja Rykmentinpuiston kampus sisältäen päiväkotioption. Valtuusto hyväksyi Lahelan suurimman kampuksen hankesuunnitelman.

Rakennuslupia ja toimenpideilmoituksia ratkaistiin 335 kappaletta. Luvissa myönnettyjen asuntojen lukumäärä romahti edellisvuodesta. Tähän vaikutti se, ettei yhtään kerrostalolupaa myönnetty. Uusia asuntoja oli luvissa 41 kappaletta, kun edellisvuonna niitä oli huimat 1003 kappaletta. Asuntoja valmistui sen sijaan 875 kappaletta. Näissä päästiin lähes edellisvuoden lukemiin, kun vuonna 2022 valmistui 902 asuntoa. Valmistuneet asunnot sijoittuivat suurimmaksi osaksi Rykmentinpuistoon. Luvat myönnettiin ja rakennustyöt aloitettiin muun muassa kahden suuren logistiikkarakennuksen osalta Rykmentinportinkatu 15 (Makita) ja Tuotantotie 21 (Alfaroc). Myös palveluverkon uudistaminen eteni, kun Rykmentinportin monitoimikampuksen ja Riihikallion kampuksen rakennustyöt aloitettiin ja Monio valmistui.

Suunnittelun ja rakentamisen pääpainopiste oli edelleen Etelä-Tuusulassa. Asuin- ja työpaikkainfran suunnittelun rinnalla leimaa antavaa oli kunnan kannalta merkittävien liikenneväylien suunnittelu kuten Lahelanorren ja Tuusulan itäväylän jatkeen linjaukset sekä Tuusulan itäväylän aluevaraussuunnitelman päivitys. Hyrylän keskustan kehittäminen on työllistänyt runsaasti.

Talouden hallintaa vaikeuttivat mm. polttoaineiden ja rakennusmateriaalien kustannustason nousu sekä vaikeat talviolosuhteet. Tähän on pyritty vastaamaan tinkimällä päällystepintauksista, mikä tosin kasvattaa korjausvelkaa, sekä kehittämällä viherpalveluiden palveluverkkostrategiaa. Pilottikohteena oli Jokelan alue. Positiivisena seikkana joukkoliikenteen matkustajamäärissä on lievää koronan jälkeistä nousua ja HSL:n tekemässä matkustajatytytyväisyys selvityksessä Tuusulan joukkoliikennepalveluihin on oltu pääosin tyytyväisiä.

Maanhankinnan kokonaismäärä oli noin 20 ha (tavoite noin 40 ha) ja maanhankintameno 11,9 milj. euroa. Maapoliittisen ohjelman valmistelu tehtiin ja ohjelma saatiin poliittiseen päätöksentekoon.

Talouden toteutuminen

Toimintakate

Toimialueen sitovan tason eli muutetun talousarvion mukainen toimintakate oli 4,9 milj. euroa, toteutuen lähes 10,2 milj. euroa muutettua talousarviota ja 6,8 milj. euroa edellisvuotta parempana. Toimintakatteeseen sisältyvä valmistus omaan käyttöön, toteutui budjetoidun 0,1 milj. euron mukaisena.

Toimintatuotot

Toimintatuotot olivat 41,1 milj. euroa, toteutuen 11,2 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina. Ylitystä selittävät pääosin seuraavat tekijät:

- Tuottoihin sisältyy Rykmentinpuiston taseyksikön tonttien 6,1 milj. euron myyntivoitot, jotka eivät sisällyneet talousarvioon.
- Maankäytön maankäyttö- ja kehittämiskorvauksia (sopimuskorvaukset) toteutui 8,1 milj. euroa, ylittäen muutetun talousarvion 4,6 milj. euroa. Ylitys aiheutui Hyrylän ns. sote-korttelin ostopaikoista Senaatilta. Asuntotonteista saatiin n. 1,3 milj. euroa ja yritystonteista n. 6,8 milj. euroa. Tonttien vuokrausaste oli noin 47 %.
- Tonttien vuokratuotot kehittyivät suotuisasti, toteutuen 1,3 milj. euroa ja ylittäen muutetun talousarvion lähes 0,2 milj. euroa.
- Rakennuslupien kysyntä jatkui edellisvuodesta, toteutuen n. 1,0 milj. euroa ja ylittäen muutetun talousarvion 0,2 milj. euroa.
- Metsänmyyntitulot olivat n. 0,2 milj. euroa, toteutuen muutetun talousarvion mukaisesti. Tähän vaikuttivat myydyiltä tonteilta kaadetut puut.

- Sisäiset vuokratuotot olivat 10,6 milj. euroa, toteutuen 0,5 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä. Ulkoiset käyttövuokratuotot olivat 3,2 milj. euroa, toteutuen 0.1 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina. Tilapalvelut luopuivat useista edelleen vuokratuista tiloista, jotka olivat olleet hyvinvointialueen käytössä.

Toimintakulut

Toimintakulut olivat 36,3 milj. euroa, toteutuen lähes 1,0 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina. Ylitystä selittävät pääosin seuraavat tekijät:

- Henkilöstökulut olivat 10,1 milj. euroa, toteutuen 0,4 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä ja 0,4 milj. euroa edellisvuotta suurempina.
- Tuusulan maksuosuus HSL:lle budjetoidaan HSL:n talousarvion mukaisesti. HSL laskee myös lopullisen maksuosuuden. Tuusulan vuoden 2023 kuntaosuus on tarkentumassa n. 5,7 milj. euroon, ylittäen muutetun talousarvion n. 1,0 milj. eurolla. Erotus on tarkoitus kattaa aiemmin HSL:lle maksetulla Tuusulan kuntaosuusylijäällä.
- Asiantuntijapalveluiden käyttö lisääntyi aikaisempiin vuosiin verrattuna tukien kasvua ja yhdyskuntakehitystä, ylittäen muutetun talousarvion 0,6 milj. euroa. Lisäksi kiinteistönkehittämiseen ja sisäilmatutkimuksiin sekä muihin selvityksiin käytetyt asiantuntijat lisäsivät asiantuntijapalvelujen kustannuksia.
- Kiinteistöjen ylläpidon lämmityksen kustannukset ylittivät muutetun talousarvion 0,3 milj. euroa. Lämmityksen ylitys johtui energian kallistumisesta sekä Monion käyttöönotolla.

Runsaalumina alkuvuosi sekä aikainen alkutalvi loppuvuodesta 2023 aiheuttivat määrärahojen ylittymisen alueiden ja katujen kunnossapidon osalta. Bitumin hinnannousun myötä myös osa pintauskohteista jäi tekemättä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Valtuuston hyväksymiä, toimialan laatimia strategisia muutosohjelmia jalkautetaan. Näitä ovat mm. ilmasto-ohjelma, asuntopoliittinen ohjelma ja elinvoimaohjelma. Pysäköintipolitiikan linjaukset tarkistetaan. Toimintaa jatketaan suunnitelmallisesti työohjelmien ja tontinluovutussuunnitelmien toteuttamiseksi: Rakennusalan matala suhdanne kuitenkin jatkuu vielä vuonna 2024.

Tuusulan lokaatiot kiinnostavat edelleen yrityksiä, ja yritystonttien kysyntä jatkuu varsin hyvällä tasolla. Muu tontinluovutus painottuu sata tonttia sata unelmaa- kampanjaan myös vuonna 2024 sekä kerrostalo- ja rivitalotonttien luovutuksen edistämiseen haastavassakin markkinatilanteessa.

Rykmentinpuiston painopisteet ovat tonttien myynnissä, asemakaavoituksen edistämässä ja kokonaisvaltaisen infran suunnittelun jatkamisessa. Asemakaavoituksen painopisteinä ovat Puistokylän, Olympiakylän ja Hökilän lisäksi työpaikka-alueen laajentaminen itäisen ohikulkutien itäpuolella. Hyrylän keskustan kehittäminen etenee monin tavoin. Asuinkerrostalohankkeiden valmistelu etenee: Koskensillantien ja Esikunnanpolun kaavamuuostosten valmistelu alkaa ja hankkeille haetaan yhteistyökumppaneita. Koskensillantien pysäköintitalon toteuttamista valmistellaan. Palvelukeskuksen toteuttamista edeltävät purku- ja infraurakat toteutuvat. Yleisten alueiden maisema-arkkitehtuurikilpailu pidetään. Focus-alueen asemakaavatyö etenee. Kehä IV:n edunvalvontaa jatketaan mm. suunnittelusopimuksen ja -rahoituksen saavuttamiseksi. Maa-ainesten ottolupaprosesseja jatketaan ja maanhankintaa edistetään järjestelmällisesti.

Kaavoitussuunnitelmaan hyväksytyt kaavatyöt kattavat lähivuosien asuin- ja työpaikka-alueiden kysynnän ja siten jatkossakin on edellytykset saavuttaa MAL-sopimuksen mukainen asuinrakentamista koskeva kaavoitusvelvoite, kunnan strategiset tavoitteet monipuolisesta asumisesta sekä keskustojen ja työpaikka-alueiden kehittämisestä. Kunnan luovuttamien omakotitalotonttien kysyntä kasvaa matalasuhdanteen hellitettyä ja se luo paineita priorisoida pientalokaavoja etenkin Hyrylässä. Joenrannan asemakaavan

hyväksyminen parantaa merkittävästi, Kellokosken omakoti- ja pientalotarjontaa. Palveluverkkosuunnitelman mukaisten uusien koulukampusten asemakaavamuutoksista jäljellä on enää Lahelan monitoimikampuksen asemakaava, johon liittyy Lahelanpelto III -alueen asemakaavoitus ja Lahelanorsi. Lahelanpellon yleissuunnitelman päivitys valmistuu keväällä 2023 ja se mahdollistaa alueen asemakaavojen laatimisen. Koillis-Hyrylän alueen suunnittelu jatkuu Mattila II ja Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan yleissuunnitelmilla, mitkä luovat uusia asuinrakentamismahdollisuuksia Tuusulanjärven kampuksen ympäristöön. Sulan ja Rykmentinpuiston työpaikka-alueiden asemakaavojen tultua lainvoimaisiksi Etelä-Tuusulan työpaikkatonttivaranto koheni merkittävästi. Työpaikka-alueiden kaavavarantoa kehitetään edelleen Focus-alueen, Rykmentinportti I:n, Kulomäentie-Jusslan ja Senkkerinmäen yleissuunnitelma- ja asemakaavatöillä.

Asuntorakentamisen arvioidaan pysyvän matalahkolla tasolla ainakin haettavien kerrostalotonttien lupien osalta. Vuonna 2022 myönnettyjen asuntorakennusten lupien toteutuminen tulee nostamaan tulevien vuosien valmistuvien asuntojen määrää, mutta vuoden 2022 huippumäärään tuskin tulevina vuosina tullaan pääsemään. Lähivuosina rakentaminen tulee vahvasti keskittymään myös liike- ja teollisuusrakentamiseen sekä Tuusulan palveluverkkouudistukseen liittyviin kouluhankkeisiin. Pientalorakentamisen osalta kunnan tonttitarjonta pysyy tasaisena mm. Häriskiven ansiosta. Rykmentinpuiston yritysalueen rakentaminen alkanee 2024.

Suunnittelun ja rakentamisen pääpainopiste on lähivuosina edelleen Etelä-Tuusulassa. Lahelanpelto III:n ja Koillis-Hyrylän kaavoittamisen aloittaminen edellyttää liikenneverkkoon merkittäviä kynnysinvestointeja. Samoin uusien työpaikka-alueiden käyttöönoton edellytyksenä tulee olemaan merkittäviä investointeja valtion tieverkostoon. Aluesuunnittelun lisäksi kunnan palveluverkon uudistamiseen sekä kunnan muihin kiinteistöhankeisiin liittyviä suunnittelu- ja asiantuntijatehtäviä hankitaan todennäköisesti jatkossakin runsaasti. Tämä mahdollistaa strategian mukaisen kasvun ja yhdyskuntakehityksen.

Kunnallistekniikan rakentaminen jatkuu korkealla tasolla työohjelman viitoittamissa hankkeissa. Hiilijalanjäljen pienentäminen rakennusurakoissa, kuten ylipäänsä kaikessa kunnan toiminnoissa, tulee lähivuosina korostumaan entisestään.

HSL jatkaa liikennetarjonnan sopeuttamistoimia. Kunnan ylijäämää on tarkoitus käyttää kunnan lausunnon mukaisesti kunnan tärkeinä pitämiin palvelutarjonnan ja linjastojen muutoksiin; yhteyksiin Helsinkiin, keusoten palveluverkon joukkoliikenneyhteyksiin sekä mm. yritysalueiden yritysten työntekijöiden joukkoliikenneyhteyksiin.

Kustannuksiltaan ja vaikuttavuudeltaan ylivoimaisesti merkittävin hankekokonaisuus koko kunnassa on palveluverkon rakentaminen. Palveluverkon rakentaminen sitoo rakennuttamisen palveluyksikön resursseja tulevina vuosina. Tuusulanjärven, Riihikallion ja Rykmentinpuiston kampusten urakat etenevät. Lahelan kampusta edistetään hankesuunnitelman mukaisesti elinkaarimallin jatkovalmistelulla.

Sisäilmaongelmien ennakointi, tutkinta, viestintä ja korjausten suunnittelu sekä toteutuksen järjestäminen jatkuvat. Palveluverkon uudiskohteiden valmistuminen tulee helpottamaan sisäilmatyötä uudiskohteiden korvatessa sisäilmaongelmaisia kohteitamme. Vuonna 2023 kehitämme ja jatkojalostamme edelleen toimintatapojamme tutkimusselvityksissä, asiakirjahallinnassa sekä tiedottamisessa ylläpitosuunnittelijan uuden rekrytoinninkin myötä. Osasta olevia kiinteistöjä myös luovutaan Kehitettävät kiinteistöt- linjausta jalkauttaen.

Kehittäminen ja hallinto

Palvelualue

Vastuhenkilö: Kuntakehitysjohtaja Pirjo Sirén

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	65	7	7	19	-71,1 %	269,1 %	269,1 %	12
TOIMINTAKULUT	- 873	- 1 035	- 1 011	- 965	10,5 %	93,2 %	95,5 %	46
TOIMINTAKATE	- 808	- 1 028	- 1 004	- 946	17,0 %	92,0 %	94,2 %	58

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kehittäminen ja hallinto ohjaa, koordinoi ja seuraa toimialueen tavoitteiden toteutumista. Toimimme Kasvun ja ympäristön esikuntana sekä tukiyksikkönä.

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Kuntakehitysjohtaja siirtyi uusiin tehtäviin vuoden 2023 alusta alkaen. Uusi kuntakehitysjohtaja aloitti tehtävässä toukokuun alussa. Lisäksi talouspäällikön haku käynnistettiin loppuvuonna.

Talouden toteutuminen

Toimintakate

Kehittämisen ja hallinnon toimintakate toteutui 0,1 milj. euroa muutettua talousarviota parempana ja 0,1 milj. euroa edellisvuotta huonompana. Palvelualueelle tehtiin n. 24 000 euron toimintakulujen määrärahojen vähennys vuoden 2023 aikana.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat lähes muutetun talousarvion ja edellisvuoden mukaisena.

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat 0,1 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä ja 0,1 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Alitusta selittää pääosin henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen toteutuminen arvioitua pienempinä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Palveluverkko-ohjelman toteuttaminen etenee. Valmistaudumme koko toimialuetta koskeviin muutoksiin, mm. uuden lainsäädännön aiheuttamiin muutostarpeisiin.

Elinvoima, asuminen ja kehittäminen

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Elinvoimajohtaja Kristiina Salo

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	577	2	2	119	-79,5 %	5 925,9 %	5 925,9 %	117
TOIMINTAKULUT	- 1 437	- 825	- 825	- 902	-37,3 %	109,3 %	109,3 %	- 76
TOIMINTAKATE	- 860	- 823	- 823	- 783	-9,0 %	95,1 %	95,1 %	40

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Elinkeinopalvelut

Asuntopalvelut

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Palvelualue vastaa kunnan elinkeinotoimesta, matkailusta ja hankekehityksestä sekä ikääntyvien asumisneuvonnasta. Panostamme Tuusulan kunnan vetovoiman ja brändin rakentamiseen.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Vuonna 2023 käynnistettiin Tuusulan asuntopoliittisen ohjelman toteutus. Jokelan 150 juhluvuoden suunnittelu oli aktiivista ja Jokelassa järjestettiin myös Tarinoiden talot -tapahtuma. Yritysten sijoittautumistarjouksia tehtiin aktiivisesti ja Rykmentinportin alueella tehtiin Tuusulan kautta aikojen suurin tonttikauppa. Elinvoimaohjelma työstettiin ja hyväksyttiin vuonna 2023. Asumisneuvonta keskitettiin elinvoiman palvelualueelle. TE25 uudistuksen suunnittelutyö on edennyt.

Talouden toteutuminen

Toimintakate

Palvelualueen toimintakate toteutui lähes muutetun talousarvion mukaisesti ja 0,1 milj. euroa edellisvuotta parempana. Palvelualueelle ei tehty määrärahoihin muutoksia vuoden 2023 aikana.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat 0,1 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina ja 0,5 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Ylitystä selittää pääosin tukien ja avustusten toteutuminen 0,1 milj. euroa suurempina elinkeinopalveluissa, johon korjattiin kahden hankkeen hankerahoitukset sekä kulut oikealle KUTI-palveluluokalle. Toimintatuottojen vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna selittää pääosin asuntojen välivuokrauksen lopettaminen.

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat 0,1 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina ja 0,5 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Toimintakulujen vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna selittää pääosin asuntojen välivuokrauksen lopettaminen.

Henkilöstökulut toteutuivat lähes muutetun talousarvion ja edellisvuoden mukaisena.

Palvelujen ostot toteutuivat 0,1 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina ja lähes edellisvuoden

mukaisena. Palvelujen ostojen ylitystä selittää pääosin asiantuntijapalveluiden toteutuminen 0,1 milj. euroa suurempina elinkeinopalveluissa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Työpaikkatonttien neuvottelut jatkuvat ja alueiden kehittäminen ja profilointi jatkuu. TE25- uudistustyö etenee Keski-Uudenmaan työllisyysalueella. Pohjois-Tuusulan kehittämisen suunnitelmia toteutetaan ja Jokelan 150 juhlavuosi on näkyvästi esillä. Asuntopoliittisen ohjelmaa toteutetaan 2024 aikana. Asumisneuvontaa kehitetään kokonaisvaltaisesti kaikille kuntalaisille.

Projektitoimisto

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Projektitoimiston päällikkö Jyri Olkkonen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	386			6 116	1 485,9 %			6 116
TOIMINTAKULUT	- 958	- 974	- 974	- 846	-11,7 %	86,8 %	86,8 %	129
TOIMINTAKATE	- 572	- 974	- 974	5 270	-1 020,6 %	-540,8 %	-540,8 %	6 244

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Projektitoimisto

Focus

Rykmentinpuisto (taseyksikkö)

Hyrylän keskusta

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Palvelualue edistää kuntastrategian mukaisesti projektialueiden: Rykmentinpuiston, Focuksen ja Hyrylän keskustan kehittämistä. Määritelmänsä mukaisesti Projektitoimisto eli PMO on organisaation rakenne, joka standardoi projekteihin liittyviä hallinnollisia prosesseja ja sekä suunnittelee että johtaa resurssien, toimintatapojen, työkalujen ja tekniikoiden jakamista organisaatiossa. Riippuen organisaation tarpeista, PMO:n vastuut voivat olla projektien johtamista tukevista toiminnoista yhden tai useamman projektin johtamiseen.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Projektimallin kehittämistä jatkettiin mm. uusien toteutusten osalta ja saatiin vietyä ajatuksia uudistuvaan salkkutyöpajaan. Edistettiin Rykmentinpuiston kampuksen ja Peltokaaren päiväkodin rakentamista, saatiin hyväksyntä Lahelan kampuksen hankesuunnitelmalle sekä osallistuttiin palveluverkko-ohjelman kehittämiseen.

Rykmentinpuiston rakentaminen on yleisen rakentamistilanteen mukaisesti hiljentynyt, eikä uusia asuinrakentamiskohteita ole aloitettu. Rykmentinpuiston kampuksen rakentamien on käynnissä ja sote-keskuksen suunnittelu on käynnissä. Puistokylän suunnittelulla pyritään vastaamaan alueen pientalo- ja rivitalotonttikysyntään.

Hyrylän keskustan yleissuunnitelma hyväksyttiin. Palvelukeskuksen asemakaavamuutos ja hankkeen toteuttamisen edellytyksenä olevat sopimukset hyväksyttiin.

Focus-alueen maankäytön yleissuunnitelma valmistui. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi vuosikirjapäätöksellään 16.10.2023 Tuusulan kunnan hakemasta lunastusluvasta jätetyt valitukset.

Talouden toteutuminen

Toimintakate

Palvelualueen toimintakate toteutui 6,2 milj. euroa muutettua talousarviota ja 5,8 milj. euroa edellisvuotta parempana. Palvelualueelle ei tehty määrärahoihin muutoksia vuoden 2023 aikana.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat 6,1 milj. euroa muutettua talousarviota ja 5,7 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Ylitystä selittää pääosin Rykmentinpuiston taseyksikön muihin toimintatuottoihin toteutuneet 6,1 milj. euron tonttien myyntivoitot.

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat 0,1 milj. euroa muutettua talousarviota ja edellisvuotta pienempinä. Alitusta selittää pääosin Hyrylän keskustan henkilöstökulujen toteutuminen arvioitua pienempinä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Projektimalli saatetaan koko kunnan laajuiseksi työkaluksi kehittämismallin rinnalle. Se tulee toimimaan sellaisissa kehittämismallin toteutuksissa, jotka tahdotaan toteuttaa projekteina ja joihin tahdotaan saada käytännön tukea projektinjohdon kenttään.

Rykmentinpuiston pääpainopisteet ovat asemakaavoituksen edistämisessä ja kokonaisvaltaisen infran suunnittelun jatkamisessa. Asemakaavoituksen painopisteinä ovat Puistokylän, Olympiakylän ja Hökilän lisäksi työpaikka-alueen laajentaminen itäisen ohikulkutien itäpuolella. Rykmentinpuiston keskiosan yleissuunnitelman suunnittelu on aloitettu.

Asuinkerrostalohankkeiden valmistelu etenee: Koskensillantien ja Esikunnanpolun kaavamuutosten valmistelu alkaa ja hankkeille löydetään yhteistyökumppaneita. Koskensillantien pysäköintitalon toteuttamista valmistellaan. Palvelukeskuksen toteuttamista edeltävät purku- ja infraurakat toteutuvat.

Focus-alueella asemakaavoitus jatkuu. Maa-ainesten ottolupaprosesseja viedään eteenpäin ja maanhankintaa edistetään järjestelmällisesti. Senkkerinmäen alueella valmistaudutaan maankäytön yleissuunnitteluun yhdessä Vantaan kanssa.

Rykmentinpuisto-taseyksikkö

Taseyksikkö

Vastuuhenkilö: Projektipäällikkö Jouni Määttä

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	386			6 058	1 470,9 %			6 058
TOIMINTAKULUT	- 199	- 231	- 231	- 257	29,1 %	111,3 %	111,3 %	- 26
TOIMINTAKATE	187	- 231	- 231	5 801	3 008,6 %	-2 512,9 %	-2 512,9 %	6 032

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Rykmentinpuiston osalta keskeisenä toimenpiteenä on tulevaisuuden sote-keskuksen hankinnan voimallinen edistäminen hankkeen saatua valtiolta tarvittavat määrärahat. Toisena merkittävänä toimenpiteenä on Puistokylän asemakaavoituksen jatkaminen.

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat

Rykmentinpuiston rakentamisessa näkyi vuonna 2023 muun maan tapaan hiljentynyt suhdanne. Alueen suunnittelua on jatkettu Puistokylän osalta, josta on tarkoitus saada myöhemmin luovutettavaksi pientalo- ja rivitalotontteja.

Rykmentinpuiston keskuksen, Puustellinmetsän, Monion ja Kirkonmäen alueiden kunnallistekniikan suunnittelu ja rakentaminen on pääosin valmistunut.

Rykmentinpuiston työpaikka-alueella on toteutusvaiheessa useita yritysten toimitilahankkeita ja Tuusulan itäväylän itäpuolisen alueen kaavoitus ja kunnallistekniikan suunnittelu on käynnissä.

Koko Rykmentinpuiston alueella on valmistunut monipuolisesti eri talotyyppejä ja joitakin asuinkerrostaloja on parhaillaan rakenteilla. Alueella on sekoittuneesti myös eri hallintamuotoja. Kunnan omista rakennushankkeista monitoimitalo Monio on otettu käyttöön ja Rykmentinpuiston kampuksen rakentaminen on käynnissä. Rykmentin puistotielle sijoittuvan linja-autoaseman rakentaminen on myös meneillään.

Taiteen ohjausryhmän aktiivisen toiminnan seurauksena on alueen tontinluovutuksen yhteydessä kerättyä taiderahaa käytetty taiteen hankkimiseen. Tällä hetkellä valmistuneita tai hankittuja taideteoksia on valmiina jo 10 kpl.

Talouden toteutuminen

Toimintakate

Rykmentinpuiston-taseyksikön toimintakate toteutui 6,0 milj. euroa muutettua talousarviota ja 5,6 milj. euroa edellisvuotta parempana. Rykmentinpuiston-taseyksikköön ei tehty määrärahoihin muutoksia vuoden 2023 aikana.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat 6,1 milj. euroa muutettua talousarviota ja 5,7 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Ylitystä selittää Rykmentinpuiston taseyksikön muihin toimintatuottoihin toteutuneet 6,1 milj. euron tonttien myyntivoitot.

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisena ja 0,1 milj. euroa edellisvuotta suurempina.

Palvelujen ostot toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisena ja 0,1 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Palvelujen ostojen maltillista ylitystä selittää pääosin asiantuntijapalvelujen toteutuminen hieman arvioitua suurempina.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Rykmentinpuiston pääpainopisteet ovat tonttien myynnissä, asemakaavoituksen edistämisessä ja kokonaisvaltaisen infran suunnittelun jatkamisessa. Asemakaavoituksen painopisteinä ovat Puistokylän, Olympiakylän ja Hökilän lisäksi työpaikka-alueen laajentaminen itäisen ohikulkutien itäpuolella. Näiden lisäksi varmistetaan, että alueen muut kehittämiskohteet ja -projektit etenevät suunnitellusti sekä samalla haetaan avoimesti uusia, erilaisia toimintatapoja.

Rykmentinpuiston markkinointia ja viestintää viedään eteenpäin suunnitellusti, avointa vuorovaikutusta eri sidosryhmien välillä ylläpidetään ja kehitetään. Infrastruktuurin kokonaisvaltaista suunnittelua jatketaan.

Taideohjelman toiminta jatkuu valtuuston hyväksymän taideohjelman mukaisesti.

Maankäyttö ja paikkatieto

Palvelualue

Vastuhenkilö: Maankäyttöpäällikkö Päivi Hämäläinen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	4 704	4 947	5 133	9 733	106,9 %	196,7 %	189,6 %	4 600
TOIMINTAKULUT	- 2 054	- 2 061	- 2 061	- 1 859	-9,5 %	90,2 %	90,2 %	201
TOIMINTAKATE	2 650	2 886	3 072	7 874	197,1 %	272,8 %	256,3 %	4 801

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Maankäyttö
Paikkatieto

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Maankäytön ja paikkatiedon palvelualueella huolehditaan kunnan maapolitiikan hoidosta ja maaomaisuuden hallinnasta sekä ylläpidetään kunnan paikkatietoinfrastruktuuria.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Alkuvuonna paikkatiedon palvelusihteeri siirtyi paikkatiedosta hallintopalvelusihteeriksi maankäyttöön ja maaliskuussa valittiin maankäyttöneuvottelija maankäytöstä kaavasuunnittelijaksi kaavoituksen palvelualueelle. Uusi maankäyttöneuvottelija rekrytoitiin syyskuun alussa. Uusi paikkatietoinsinööri aloitti tammikuussa tehtävässään ja paikkatietoasiantuntija oli alkuvuonna neljä kuukautta opintovapaalla. Toimitusinsinööri jäi eläkkeelle huhtikuun lopussa ja maanmittausinsinööri siirtyi toimitusinsinöörin virkaan toukokuun alussa. Uusi maanmittausinsinööri valittiin ja hän aloitti työt kesäkuussa. Paikkatiedon maanmittausinsinööri puolestaan teki 60 % työaikaan syksyllä 2023.

Vuonna 2023 omakotitontti tarjontaa oli kaikissa kuntakeskuksissa, mutta kysyntä oli selkeästi vähentynyt edellisvuosista. Luovutetuista omakotitonteista vuokrattiin 47 %, joten vuokraamisen suosio nousi reilusti edellisvuodesta. Omakotitonttien luovutusmäärien palautuminen hyvälle tasolle edellyttää markkinatilanteen elpymistä, kunnallistekniikan rakentumista jo kaavoitetuilla alueilla ja kaavoituksen nopeaa valmistumista uusilla alueilla. Kunnan maanomistuksen lisäämiseen laajentumisalueilla kiinnitetään aktiivisesti huomiota. Maapoliittisen ohjelman päivitys käynnistyi vuoden 2023 alussa, mutta sitä ei saatu kertomisvuoden aikana päätökseen. Maapoliittisen ohjelman vireilläolo aiheutti osittain viivästystä maanhankintaan ja maankäyttösopimusten laadintaan.

Paikkatiedon kokonaisjärjestelmä uudistuksen suunnittelu ja esivalmistelu lähtivät käyntiin, mutta varsinainen rakennetun ympäristön kokonaisratkaisun hankinta viivästyy suorahankintaan liittyvien selvitysten vuoksi. Uuden järjestelmän käyttöönottoon liittyen aloitettiin myös prosessikuvausten selvittäminen.

Tuusulan ja Keravan yhteinen poikkihallinnollinen paikkatietojen hyödyntämisaamisen hanke saatiin päätökseen ja hankkeen tuloksena syntyneet materiaalit ovat julkisesti saatavilla.

Tuotettiin kiinteistöveroanalyysi, jonka pohjalta kiinteistöveroselvitystyö aloitettiin yhteistyössä konsultin kanssa. Koko kunnan kattavat tarkat ortoilma- ja väärävarikuvat hankittiin HSY-kuntien ja muiden

toimijoiden yhteisprojektina.

Talouden toteutuminen

Toimintakate

Palvelualueen toimintakate toteutui 4,8 milj. euroa muutettua talousarviota ja 5,2 milj. euroa edellisvuotta parempana. Palvelualueelle tehtiin 0,2 milj. euron toimintatuottojen määrärahojen lisäys maankäytön palveluyksikköön vuoden 2023 aikana.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat 4,6 milj. euroa muutettua talousarviota ja 5,0 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Ylitystä selittää pääosin maankäyttö- ja kehittämiskorvausten toteutuminen huomattavasti arvioitua suurempina maankäytössä. Tonttien vuokrausaste oli noin 47 %. Asuntotonteista saatiin n. 1,3 milj. euroa ja yritystonteista n. 6,8 milj. euroa. Lisäksi luovutettiin yksi realisointilistalla ollut kohde sekä yksi tontti nuorisokotia varten.

Maksutuotot toteutuivat 4,5 milj. euroa muutettua talousarviota ja 5,0 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Ylitystä selittää pääosin maankäyttö- ja kehittämiskorvausten toteutuminen 4,6 milj. euroa suurempina maankäytössä. Ylitys aiheutui Hyrylän ns. sote-korttelin ostosta Senaatilta.

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat 0,2 milj. euroa muutettua talousarviota ja edellisvuotta pienempinä. Maanhankinnan kokonaismäärä oli noin 19,9 ha (tavoite noin 40 ha) ja maanhankintameno 11,9 milj. euroa. Maanhankintameno ylitys aiheutui em. sote-korttelin ostosta, jonka maksuerät jakautuvat kolmelle vuodelle.

Henkilöstökulut toteutuivat 0,1 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä ja lähes edellisvuoden mukaisena.

Palvelujen ostot toteutuivat 0,1 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä ja lähes 0,2 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Palvelujen ostojen alitusta selittää pääosin ICT-palvelujen toteutuminen lähes 0,1 milj. euroa pienempinä paikkatiedossa, jossa uuden järjestelmän hankintaa varten tehty investointi joudutaan siirtämään vuodelle 2024 hankinnan viivästyksen takia.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Paikkatiedon hyödyntäminen monimuotoistunut sekä laajentunut ja sen kehitys ollut nopeaa, jolloin paikkatiedon merkitys kunnan päivittäisessä toiminnassa, suunnittelussa sekä päätöksenteossa on kasvanut ja paikkatiedon merkitys tulee jatkossa kasvamaan laajasti kunnan eri sektoreilla. Paikkatiedon lisäresurssitarpeita ja uudenlaista osaamista tunnistetaan tarvittavan tulevina vuosina ja tätä kehitystä seurataan herkästi. Rakennetun ympäristön järjestelmä uudistuksen tiedetään tulevan varaamaan palvelualueen henkilöstön resursseja vahvasti.

Maankäytöstä arvioidaan tontinluovutuksen hetkellisesti olevan laimeampaa kuin aiempina lähivuosina, parempaa tonttimenekkiä kuitenkin odotetaan olevan jo vuoden 2024 loppupuolella. Maankäyttösopimuksia odotetaan myös laadittavan enemmän kuin tähän asti, päätettävänä olevan maapoliittisen ohjelman myötä. Sen vaativaa mahdollista lisäresurssin tarvetta seurataan palvelualueella.

Kaavoitus

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Kaavoituspäällikkö Anne Olkkola

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	112	45	45	18	-84,0 %	40,0 %	40,0 %	- 27
TOIMINTAKULUT	- 959	- 1 153	- 1 153	- 1 300	35,6 %	112,7 %	112,7 %	- 147
TOIMINTAKATE	- 847	- 1 108	- 1 108	- 1 282	51,5 %	115,7 %	115,7 %	- 174

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kaavoitus

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kaavoituksen palvelualueella edistetään maankäytön suunnitelmia kaavoitussuunnitelman ja kaavoituksen työohjelman mukaisesti.

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Lainvoiman saivat asemakaavat: Jokelan rautatiealue, Lepomäki ja Joenranta. Asuinrakentamista saatiin lainvoimaiseksi 23 004 k-m², josta kaikki on uutta asumisen varantoa. Viimeisen 10 vuoden aikana (2014– 2023) vuosittain on saatu lainvoimaista asuinrakentamista keskimäärin 69 310 k-m² ja työpaikkarakentamista 78 961 k-m².

Vuoden 2023 aikana rekrytoitiin kaavasuunnittelija ja kaavatekninen koordinaattori edeltäjien irtisanouduttua sekä nuorempikaavasuunnittelija vuoden määräaikaiseksi.

Talouden toteutuminen

Toimintakate

Kaavoituksen toimintakate toteutui 0,2 milj. euroa muutettua talousarviota ja 0,4 milj. euroa edellisvuotta heikompana. Kaavoitukseen ei tehty määrärahoihin muutoksia vuoden 2023 aikana.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisena ja 0,1 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Toimintatuottojen maltillista alitusta selittää pääosin palvelumaksut, joita on vaikea ennakoida ja osa niistä tuloutetaan vasta kaavan saadessa lainvoiman.

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat 0,2 milj. euroa muutettua talousarviota ja 0,3 milj. euroa edellisvuotta suurempina.

Henkilöstökulut toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisena ja 0,1 milj. euroa edellisvuotta suurempina.

Palvelujen ostot toteutuivat 0,2 milj. euroa muutettua talousarviota ja edellisvuotta suurempina. Ylitystä selittää pääosin asiantuntijapalvelujen toteutuminen arvioitua suurempina. Vuodelle 2023 ajoittui yksi laaja ja muutamia muita konsulttitöitä, joita ei oltu riittävän hyvin osattu arvioida talousarviota budjetoitaessa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaavoitussuunnitelmaan hyväksytyt kaavatyöt kattavat lähivuosien asuin- ja työpaikka-alueiden kysynnän ja siten jatkossa on edellytykset saavuttaa MAL-sopimuksen mukainen asuinrakentamista koskeva kaavoitusvelvoite, kunnan strategiset tavoitteet monipuolisesta asumisesta sekä keskustojen ja työpaikka-alueiden kehittämistä. Kunnan luovuttamien omakotitalotonttien kysyntä on kasvanut merkittävästi ja se luo paineita priorisoida pientalokaavoja etenkin Hyrylässä. Joenrannan asemakaavan voimaantulo parantaa merkittävästi, Kellokosken omakoti- ja pientalotarjontamahdollisuuksia. Palveluverkkosuunnitelman mukaisten uusien koulukampusten asemakaavamuutoksista jäljellä on enää Lahelan kampuksen asemakaava, jota valmisteltiin yhdessä Lahelanpellon yleissuunnitelman päivityksen yhteydessä 2023. Molemmat työt olivat nähtävillä marraskuussa 2023 yhdessä Lahelanorren OAS:n kanssa. Yleissuunnitelma mahdollistaa Lahelanpelto III asemakaavojen laatimisen. Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma ja Mattila II asemakaava luovat uusia asuinrakentamismahdollisuuksia Tuusulanjärven kampuksen ympäristöön.

Työpaikka-alueiden kaavavarantoa kehitetään edelleen Focus-alueen, Rykmentinportti I:n, Kulomäentie-Jusslan ja Senkkerinmäen yleissuunnitelma- ja asemakaavatoilla.

Keskusten kehittäminen edellyttää kaavasuunnittelun lisäksi sopimuksia ja yhteistä tulevaisuuden tavoitetta kiinteistöjen omistajien kanssa. Hyrylässä kaavamuutoksia on edistetty Koskensillantien ja Esikunnanpolun kortteleissa sekä Hyrrän korttelissa.

Tulevaisuuden ilmastotavoitteet, ilmasto-ohjelman toimenpiteet ja niiden jalkautus tulevat vaikuttamaan edelleen kaavoitukseen. Tässä keskeinen haaste on uusien toiminta- ja ajattelutapojen nopea omaksuminen ja käyttöönotto. Vuonna 2023 olemme kehittäneet yhteistyössä mm. vihertehokkuustyökälyä kaavoituksen ja rakennusvalvonnan tueksi.

Rakennusvalvonta

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Johtava rakennustarkastaja Johanna Aho

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	890	621	621	943	6,0 %	151,8 %	151,8 %	322
TOIMINTAKULUT	- 796	- 783	- 783	- 848	6,5 %	108,2 %	108,2 %	- 64
TOIMINTAKATE	94	- 162	- 162	95	1,5 %	-58,6 %	-58,6 %	257

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Rakennusvalvonta

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Rakennusvalvonnan tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa rakentamista ja kaavojen noudattamista sekä osaltaan valvoa rakennettua ympäristöä. Toiminta jakautuu lupa- ja katselmuspalveluihin.

Rakennusvalvonnan toiminta on vahvasti digitalisoitunut sähköisen lupapistepalvelun käyttöönoton myötä. Asiakkaan ohjaamista sähköisten palvelujen piiriin jatketaan ja toimintatapojen muutosten yhteydessä järjeistetään ja tehostetaan prosesseja.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Vuonna 2023 valmistui lähes 900 uutta asuntoa. Lupia uusille kerrostaloille ei sen sijaan vuonna 2023 haettu lainkaan. Rakentaminen Tuusulassa keskittyi vahvasti liike- ja teollisuusrakentamiseen sekä Tuusulan palveluverkkouudistukseen liittyviin kouluhankkeisiin.

Rakennusjärjestyksen uudistamistyö tulevan rakentamislain mukaiseksi alkoi loppuvuodesta 2023. Tuusulan rakennusvalvonta osallistui kuntaliiton vetämiin työpajoihin koskien rakennusjärjestyksen uusimista.

Kiinteistöveroselvitys käynnistyi koalueen osalta. Rakennusvalvonnassa työ näkyi vuoden 2023 aikana lähinnä olevan paperisen aineiston digitointina.

Talouden toteutuminen

Toimintakate

Rakennusvalvonnan toimintakate toteutui 0,2 milj. euroa muutettua talousarviota parempana ja edellisvuoden mukaisena. Rakennusvalvontaan ei tehty määrärahoihin muutoksia vuoden 2023 aikana. Talouden toteutumiseen vaikuttivat yksittäisten isojen hankkeiden lupamaksut. Luvat myönnettiin muun muassa kahdelle logistiikkarakennukselle Rykmentinpuistossa ja Rykmentinpuiston koulukampukselle.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat 0,3 milj. euroa muutettua talousarviota ja 0,1 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Ylitystä selittää pääosin rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksujen toteutuminen 0,3 milj. euroa suurempina, vaikka rakennuslupien kysyntä oli laskusuunnassa.

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat 0,1 milj. euroa muutettua talousarviota ja edellisvuotta suurempina. Ylitystä selittää pääosin henkilöstökulujen toteutuminen arvioitua suurempina.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuosi 2024 tulee olemaan isojen muutosten vuosi rakennusvalvonnan toiminnassa. Kunnan hallintosääntö ja rakennusvalvonnan taksa tulee uudistaa vuoden 2024 aikana ja saada voimaan rakentamislain voimaantulon yhteydessä. Rakentamislakiin pohjautuva rakennusjärjestys tulee myös valmistella päätöksen tekoon. Vuoden 2025 alussa voimaan tulevaan rakentamislakiin on esitetty niin sanottu korjaussarja, joka on tarkoitus lausuntokierroksen jälkeen saada eduskunnan käsittelyyn siten, että myös korjaussarjan määräykset tulisivat voimaan vuoden 2025 alusta. Näissä korjatuissa pykälissä on muun muassa esitetty rakentamisluvulle käsittelyaika. Mikäli esitys menee läpi, tulee rakennusvalvonnan ja kaavoituksen sisäisten, lupiin liittyvien, prosessien osalta muutoksia.

Vuoden 2024 aikana toteutetaan rakennusvalvonnan asiakkaille myös palvelukysely, jonka tulosten perusteella tullaan myös arvioimaan toimintaa ja tarpeen mukaan tekemään prosesseihin muutoksia. Lakimuutokset, kiinteistöveroselvitykset sekä järjestelmäuudistuksen jalkauttaminen vaativat rakennusvalvonnan henkilöstöltä melkoista panosta ja näiden vaikutukset heijastuvat usealle vuodelle. Todennäköistä on, että tällä on vaikutusta rakennusvalvonnan perustehtävän suorittamiseen.

Yhdyskuntatekniikka

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Yhdyskuntatekniikan päällikkö Petri Juhola

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	890	798	798	751	-15,5 %	94,2 %	94,2 %	- 46
TOIMINTAKULUT	- 11 747	- 12 419	- 13 470	- 13 436	14,4 %	108,2 %	99,7 %	34
TOIMINTAKATE	- 10 568	- 11 522	- 12 573	- 12 574	19,0 %	109,1 %	100,0 %	- 2

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kunnallistekniikan suunnittelu
Kunnallistekniikan rakentaminen
Kunnossapito
Viherpalvelut
Liikenne

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Palvelualue suunnittelee, rakentaa ja ylläpitää kunnan katu- ja viheromaisuutta sekä kehittää joukkoliikennettä, jotta kuntalaisilla olisi pysyvästi turvallinen, viihtyisä ja toimiva elinympäristö ja kunta pysyisi houkuttelevana kasvukuntana. Palvelualue avustaa maankäytön suunnittelua tuottamalla tarvittavaa tietoa mm. kaava-alueen rakennettavuudesta, kunnallistekniikan tarvitsemista tilavarauksista ja sen rakentamiskustannuksista. Lisäksi palvelualue vastaan kunnan vesistöhankeista ja pilaantuneiden alueiden kunnostamisesta sekä osallistuu yhteistyössä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa vesistöjen tilan parantamishankkeisiin ja ympäristön tilan seurantaan.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Suunnittelun ja rakentamisen pääpainopiste oli edelleen Etelä-Tuusulassa. Asuin- ja työpaikkainfran suunnittelun rinnalla leimaa antavaa oli kunnan kannalta merkittävien liikenneväylien suunnittelu: Lahelanorsi, Tuusulan itäväylän jatke Saksanväylä ja Tuusulan itäväylän aluevaraus suunnitelman päivitys sekä Jokelassa Blennerintie.

Kunnallistekniikan rakentaminen jatkui edelleen kiivaana. Sulan työpaikka-alueista vaiheet I ja II valmistuivat, vaihe III aloitettiin. Asuinalueista Häriskiven ja Härkäkaivon alue valmistuivat pääosin sekä Pellavamäki aloitettiin. Palvelukeskuksen ja matkakeskuksen ympäristössä aloitettiin keskusten vaatimat infratyöt.

Talvi oli kunnossapidon osalta hankala, mikä näkyi mm. määrärahaylityksenä. Bitumin hinnannousun myötä kaikkia pintauskohteita ei saatu tehtyä.

Viherpalveluissa aloitettiin palveluverkon tarkastelutyö, viheraluestrategia. Pilottikohteena oli Jokelan alue ja vuoden 2024 tarkastelu ulotetaan Kellokoskelle ja Etelä-Tuusulaan. Viheraluestrategialla pyritään puistojen ja leikkipaikkojen määrän hallittuun kasvuun.

Joukkoliikenteessä on nähtävissä matkustajamäärien nousua. HSL:n tekemässä matkustajatytyväisyys selvityksessä Tuusulan joukkoliikennepalveluihin oltiin pääosin tyytyväisiä.

Talouden toteutuminen

Toimintakate

Palvelualueen toimintakate toteutui muutetun talousarvion mukaisena ja 2,0 milj. euroa edellisvuotta heikompana. Palvelualueelle tehtiin toimintakuluihin n. 1,1 milj. euron määrärahojen lisäykset vuoden 2023 aikana.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisena ja 0,1 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Alitusta selittää kunnallistekniikan suunnittelun ja rakentamisen myyntituottoihin kirjattujen sisäisten muiden liiketoiminnan tuottojen toteutuminen arvioitua pienempinä.

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisena ja 1,7 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Alitusta selittää pääosin kunnossapidon sähkön toteutuminen arvioitua pienempinä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaavoitukseen on osoitettu lisää resursseja, mikä kasvattaa edelleen epäsuhtaa kaavoituksen ja yhdyskuntatekniikan käytettävissä olevien resurssien välillä. Kunnalle syntyy kaavareserviä, jota voidaan ottaa suunnitteluun myöhemmin tarpeen mukaan. Ensimmäiseksi rakennettavien kaava-alueiden priorisoinnin tärkeys tulee korostumaan.

Suunnittelun ja rakentamisen korkeasuhdanne jatkuu kiivaana ainakin vielä vuoden 2024. Talouden ja maailmanpolitiikan epäsuotuisa kehitys saattaa kuitenkin jo loppuvuodesta jarruttaa joidenkin uusien hankkeiden aloittamista. Hiilijalanjäljen pienentäminen rakennusurakoissa kuten ylipäänsä kaikessa kunnan toiminnoissa tulee lähivuosina korostumaan entisestään. Samoin kiertotalouden merkitys tulee myös infrarakentamisessa nousemaan. Tuusulan kannalta heikkoutena tässä on, että kunnalla ei ole käytettävissä omaa aluetta, jossa voisi varastoida ja tarvittavin osin myös jalostaa kunnan omia hyvälaatuisia ylijäämämaita.

Korjausvelka kasvaa vanhoilla kaduilla. Mikäli bitumin hinta pysyy korkeana eikä pintauksiin osoiteta lisää varoja, rapauttaa se kunnan katuverkkoa ja johtaa raskaampiin ja kalliimpiin saneeraustarpeisiin. Painopiste pintauksissa on tähän asti ollut ajoradoilla, mutta jatkossa myös kevyen liikenteen väylien kunto on otettava entistä enemmän huomioon.

Kunnan kasvaessa laajentamalla, on uusilla kaava-alueilla varattava riittävät alueet myös virkistykseen. Virkistysalueet sisältävät myös esteettömiä hoidettuja puistomaisia alueita ja leikkipuistoja. Samoin kunnan panostus lapsiperheisiin ja lapsiystävälliseen kuntaan lisää painetta monipuolistaa viheralueaktiiviteetteja.

Joukkoliikennematkustuksen muutosta seurataan ja liikennöintiä muutetaan sopimusten puitteissa tarvittavilta osin. HSL jatkaa liikennetarjonnan sopeuttamistoimia. Merkittäviä uusien palvelujen sekä käynnissä olevan liikennöinnin lisäysten toteuttamista ei toistaiseksi vuonna 2024 tehdä, mutta liikennöinti Rykmentinpuiston työpaikka-alueen ja Keravan välillä käynnistetään ja linjalla 643K käynnistetään viikonloppuliikenne. Liikenteen järjestämisen suunnittelu etenee Aviapoliksen ja Hyvinkään sairaalan yhteyksien sekä kutsuliikenteen osalta.

Tilapalvelut (taseyksikkö)

Palvelualue

Vastuuhenkilö: tilapalvelupäällikkö Kai Lange

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	23 794	24 474	23 310	23 435	-1,5 %	95,8 %	100,5 %	126
TOIMINTAKULUT	- 14 740	- 14 690	- 14 978	- 16 164	9,7 %	110,0 %	107,9 %	- 1 186
TOIMINTAKATE	9 055	9 784	8 332	7 272	-19,7 %	74,3 %	87,3 %	- 1 060

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kiinteistöjohtaminen
Rakennuttaminen
Kiinteistöjen ylläpito
Puhtauspalvelut

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Varmistamme uusimalla, ylläpitämällä ja korjaamalla kunnan toimialoille toiminnan tarvitsemat tehokkaat, terveelliset, turvalliset, toimivat ja taloudelliset tilat sekä niihin asianmukaisen ja ammattitaitoisen kiinteistönhoidon. Vastaamme Tuusulan kunnan kiinteistöjen arvon säilyttämisestä ja kehittämisestä lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä omistajapolitiikan määrittelemien linjauksin.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Uusi tilapalvelupäällikkö aloitti elokuussa. Rakennuspäällikkö eli henkilö, joka vastaa mm. rakennuttamisesta, on ollut heinäkuun lopusta lähtien sairauslomalla. Hän on lisäksi irtisanoutunut niin, että helmikuun loppuun hänen tehtäviään on hoidettu sijaistusjärjestelyillä. Vuoden alussa irtisanoutuneen LVI-asiantuntijan tilalle ei ole saatu rekryttyä uutta henkilöä. Kiinteistöjen ylläpidossa on kahden henkilön vajoaus. Eläköityminen on myös tuonut yhden henkilön vajuksen, joka tullaan täyttämään nimikemuutoksen jälkeen vuoden 2024 alussa. Yksikössä on ollut siis merkittävää henkilövajasta. Rekrytointiprosessia jatketaan heti vuoden 2024 alusta lukien. Työkuorma on kasvanut ja töitä on jouduttu lykkäämään. Kiinteistöhoitopäällikkö on käynyt KETS-koulutuksessa osana LVI-asiantuntijalle kuuluneita energian säästöasioita. Kaikkien tilapalveluissa työskentelevien työturvallisuuskorttikoulutus on kartoitettu ja tarvittavilta osin henkilöt suorittavat ko. koulutuksen viimeistään kevään 2024 aikana. Kuluneen vuoden aikana yksikössä on aloittanut kolme uutta henkilöä.

Talouden toteutuminen

Toimintakate

Palvelualueen toimintakate toteutui 1,1 milj. euroa muutettua talousarviota ja 1,8 milj. euroa edellisvuotta heikompana. Palvelualueelle tehtiin toimintatuottoihin n. 1,2 milj. euron määrärahojen vähennys ja toimintakuluihin n. 0,3 milj. euron määrärahojen lisäys vuoden 2023 aikana.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat 0,1 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina ja 0,4 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Ylitystä selittää pääosin puhtauspalvelujen myyntituottoihin kirjautuneiden

muiden myyntituottojen toteutuminen arvioitua suurempina, jotka perustuvat puhdistettavien tilojen volyymin ja tehostettujen siivousten kasvuun.

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat 1,2 milj. euroa muutettua talousarviota ja 1,4 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Ylitystä selittää pääosin rakennuttamisen palvelujen ostojen 0,8 milj. euron sekä kiinteistöjen ylläpidon aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden 0,3 milj. euron ylitykset muutettuun talousarvioon nähden.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kustannuksiltaan ja vaikuttavuudeltaan ylivoimaisesti merkittävin hankekokonaisuus koko kunnassa on palveluverkon rakentaminen. Palveluverkon rakentaminen sitoo rakennuttamisen palveluyksikön resurssit tulevina vuosina. Tilapalvelut tulee käyttämään ulkopuolisia asiantuntijoita toteutuksen läpiviemiseen.

Sisäilmaongelmien ennakointi, tutkinta, viestintä ja korjausten suunnittelu sekä toteutuksen järjestäminen jatkuivat ennallaan vuonna 2023, mutta vuonna 2024 näihin uskotaan tulevan parannusta henkilöresurssien myötä. Palveluverkon uudiskohteiden valmistuminen tulee helpottamaan sisäilmatyötä uudiskohteiden korvatesa sisäilmaongelmaisista kohteistamme.

Ammattitaitoisen henkilöstön palkkaaminen nykyisellä kunnan palkkatasolla on hyvin vaikeata, joka osaltaan tulee varmasti vaikuttamaan palvelun laatuun. Pyrimme kuitenkin hyvällä ja välittömällä työilmapiirillä palvelemaan niin kuntalaisia kuin kunnan työntekijöitä saamaan terveet ja turvalliset toimitilat käyttöönsä.

TOTEUMAVERTAILUT

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUMAVERTAILU

KUNNAN SISÄINEN TULOSLASKELMA ILMAN VESILIIKELAITOSTA v.2023.

Toimintatulot ja -menot sisältävät kunnan sisäisen laskutuksen.

	Talousarvio	TA muutos	Muutettu talousarvio	Toteuma 2 023	Poikkeama	Toteuma 2 022	Muutos-% 2022/-23
Toimintatulot	63 590	-928	62 661	67 680	-5 019	66 088	2,4 %
Myyntitulot	20 091	0	20 091	20 423	-332	20 043	1,9 %
Maksutulot	9 408	0	9 408	14 467	-5 059	9 525	51,9 %
Tuet ja avustukset	840	200	1 040	2 651	-1 610	3 442	-23,0 %
Muut toimintatulot	33 251	-1 128	32 123	30 140	1 983	33 077	-8,9 %
Toimintamenot	-164 944	-4 983	-169 927	-174 618	4 581	-296 814	-41,2 %
Valmistus omaan käyttöön	100	0	100	110	-10	290	-62,0 %
Henkilöstömenot	-82 150	-2 359	-84 509	-88 716	4 207	-83 159	6,7 %
Palkat ja palkkiot	-66 130	-1 950	-68 080	-71 820	3 740	-66 508	8,0 %
Eläkekulut	-13 482	-334	-13 817	-14 151	335	-14 210	-0,4 %
Muut henkilöstösivukulut	-2 538	-74	-2 612	-2 745	133	-2 440	12,5 %
Palvelujen ostot	-38 756	-2 986	-41 742	-43 736	1 994	-172 099	-74,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 615	-284	-10 899	-11 219	320	-9 632	16,5 %
Avustukset muille	-8 100	-9	-8 108	-7 587	-521	-7 839	-3,2 %
Muut toimintamenot	-25 423	654	-24 769	-23 360	-1 408	-24 086	-3,0 %
Toimintakate	-101 254	-5 911	-107 165	-106 828	-337	-230 436	-53,6 %
Verotulot	106 798	5 666	112 464	115 630	-3 166	217 187	-46,8 %
Valtionosuudet	24 369	2 956	27 325	27 595	-269	36 369	-24,1 %
Rahoitustulot ja menot:							
Korkotulot	60	127	187	202	-15	78	159,2 %
Muut rahoitustulot	220	0	220	365	-145	713	-48,9 %
Korvaus peruspääomasta liikelaitosten	488	0	488	488	0	488	0,0 %
Korkomenot	-1 689	-200	-1 889	-1 864	-25	-1 276	46,1 %
Muut rahoitusmenot	-50	0	-50	-11	-39	-20	-43,8 %
Vuosikate	28 941	2 639	31 580	35 576	-3 996	23 103	54,0 %
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-17 953	0	-17 953	-19 003	1 051	-17 708	7,3 %
Arvonalentumiset	0	0	0	-3 028	3 028	-200	1413,9 %
Satunnaiset erät							
Satunnaiset tulot	0	0	0	-222	222	0	
Satunnaiset menot	0	0	0	-222	222	0	
Tilikauden tulos	10 989	2 639	13 627	13 323	305	5 195	156,5 %
Varausten ja rahastojen muutokset							
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys (+)			0	-8 200	8 200		
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys (+)	0			0		0	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	10 988	2 639	13 627	5 123	8 505	5 195	-1,4 %
VEROTULOJEN ERITTELY							
Verotulot	106 798	5 666	112 464	115 630	-3 166	217 187	-46,8 %
Kunnan tulovero	85 230	4 166	89 396	90 985	-1 589	188 925	-51,8 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	7 462	500	7 962	9 267	-1 304	13 679	-32,3 %
Kiinteistövero	14 106	1 000	15 106	15 378	-272	14 583	5,5 %
Muut verotulot							
VALTION OSUUKSIEN ERITTELY							
Valtionosuudet	24 369	2 261	27 325	27 595	434	36 369	-24,1 %
Peruspalvelujen valtionosuus	23 272	2 795	26 067	26 907	840	34 720	
Verotulotasaus	-696	-165	-165	-703	-539	-10 002	
Opetus ja kulttuuri muut	-3 001	-369	-3 371	-3 238	133	-3 175	
Verotulomenetysten kompensaat	4 794		4 794	4 629		14 826	

TOIMINTATULOT JA -MENOT (1 000 €) 2022-2023

Sisältävät sisäiset tulot- ja menot.

Vesihuoltoliikelaitoksen luvut eivät sisälly tietoihin.

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	2022-23 Kasvu %	Talousarvio 2023	Tot. %	Muutettu talousarvio 2023	Tot. %
TOIMINTATULOT	69 169,8	66 087,8	67 679,9	2,4	63 589,6	106,4	62 661,4	108,0
Myyntitulot	18 898,4	20 043,4	20 422,8	1,9	20 090,5	101,7	20 090,5	101,7
Maksutuotot	9 556,8	9 525,3	14 466,8	51,9	9 407,6	153,8	9 407,6	153,8
Tuet ja avustukset	2 364,4	3 442,4	2 650,5	-23,0	840,4	315,4	1 040,4	254,8
Vuokrat	22 767,0	22 760,2	21 624,1	-5,0	22 726,6	95,1	21 598,4	100,1
Käyttöomaisuuden myyntivoitto	15 239,2	9 942,4	8 202,6	-17,5	10 200,0	80,4	10 200,0	80,4
Muut tuotot	344,0	374,2	313,1	-16,3	324,4	96,5	324,4	96,5
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	540,7	290,3	110,3	-62,0	100,0	110,3	100,0	110,3
TOIMINTAMENOT	276 058,3	296 814,4	174 618,3	-41,2	165 043,9	105,8	170 026,7	102,7
Henkilöstömenot yhteensä	79 436,0	83 158,8	88 716,0	6,7	82 149,9	108,0	84 508,8	105,0
Palkat ja palkkiot	63 004,0	66 508,3	71 819,8	8,0	66 129,9	108,6	68 079,9	105,5
Eläkekulut	13 882,3	14 210,2	14 151,5	-0,4	13 482,4	105,0	13 816,8	102,4
Muut henkilöstösivukulut	2 549,7	2 440,3	2 744,8	12,5	2 537,6	108,2	2 612,1	105,1
Palveluiden ostot								
Asiakaspalvelujen ostot	119 512,6	133 973,2	3 696,8	-97,2	2 527,3	146,3	3 040,3	121,6
Muiden palvelujen ostot	36 096,6	38 125,5	40 039,3	5,0	36 229,2	110,5	38 701,7	103,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat								
Ostot tilikauden aikana	9 416,9	9 632,3	11 219,0	16,5	10 615,2	105,7	10 899,2	102,9
Varastojen lisäys/vähennys								
Avustukset	7 628,9	7 838,8	7 587,1	-3,2	8 099,6	93,7	8 108,1	93,6
Vuokrat	23 223,4	23 302,6	23 055,7	-1,1	24 621,0	94,6	23 966,8	96,2
Muut kulut	743,9	783,2	304,4	-61,1	801,7	38,0	801,8	38,0
TOIMINTAKATE (Tulot-menot)	-206 347,7	-230 436,2	-106 828,1	-53,6	-101 354,4	105,4	-107 265,3	99,6

SISÄINEN TULOSLASKELMA TP 2015 - (1 000 €)

Toimintatulot ja -menot sisältävät sisäisen laskutuksen. Ei sisällä liikelaitoksen lukuja.

04.03.2024	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	Poik-keama
Verotuloprosentti	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,75	19,75				
esiopetus												
Varsinainen toiminta												
Myyntivoitot	6 685	7 114	7 905	5 549	9 756	5 018	15 239	9 942	10 200	10 200	8 203	-1 997
Toimintatulot	59 259	59 843	56 882	122 242	55 762	51 071	53 931	56 145	53 390	52 461	59 477	7 016
Valmistus omaan käyttöön	100	86	173	351	228	421	541	290	100	100	110	10
Toimintamenot	249 230	253 708	250 853	323 612	271 675	271 749	276 058	296 814	165 044	170 027	174 618	4 592
TOIMINTAKATE	-183 185	-186 665	-185 893	-195 470	-205 929	-215 239	-206 348	-230 436	-101 354	-107 265	-106 828	437
T-katemuutos-%	2,63	1,90	-0,41	5,15	5,35	4,52	-4,13	11,67	-56,02	-53,45	-53,64	
T-menomuutos-%	1,12	1,80	-1,13	29,00	-16,05	0,03	1,59	7,52	-44,39	-42,72	-41,17	
Verotulot	171 443	176 514	177 954	179 203	182 523	192 121	201 794	217 187	106 798	112 464	115 630	3 166
muutos-%	2,47	2,96	0,82	0,70	1,85	5,26	5,03	7,63	-50,83	-48,22	-46,76	
Valtionosuudet	19 096	23 061	23 327	24 291	25 429	42 077	32 411	36 369	24 369	27 325	27 595	269
muutos-%	-7,25	20,76	1,15	4,13	4,69	65,46	-22,97	12,21	-33,00	-24,87	-24,13	
ALV-takaisinperintä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Rahoitustulot ja -menot yhteensä	255	344	311	96	-196	-469	-526	-505	-971	-1 044	-1 309	95
Korkotulot	246	247	256	262	102	86	78	78	60	187	202	15
Muut rahoitustulot	321	497	612	562	574	522	479	713	220	220	365	145
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	488	488	488	488	488	488	488	488	488	488	488	0
Korkomenot	295	388	541	710	863	1 069	1 077	1 276	1 689	1 889	1 864	-25
Muut rahoitusmenot	18	12	15	18	9	8	5	20	50	50	11	-39
UUOSIKATE	8 096	13 743	16 186	8 608	2 315	18 977	27 819	23 103	28 841	31 480	35 576	4 096
muutos-%	-15,05	69,75	17,78	-46,82	-73,11	719,85	46,60	-16,95	24,84	36,26	53,99	
Verorahoitus (verot+valtionosuudet)	190 539	199 576	201 281	203 494	207 952	234 198	234 205	253 556	131 167	139 789	143 225	3 435
muutos-%	1,40	4,74	0,85	1,10	2,19	12,62	0,00	8,26	-48,27	-44,87	-43,51	
Vuosikate % verorahoituksesta	4,25	6,89	8,04	4,23	1,11	8,10	11,88	9,11	21,99	22,52	24,84	
Vuosikate euro/asukas	211	356	418	223	60	489	700	572	708	773	861	
Vuosikate % poistoista	76	124	140	72	17	127	167	130	161	175	187	
Suunnitelmapoistot (SuMu)	10 627	11 108	11 537	11 905	13 863	14 904	16 688	17 708	17 953	17 953	19 003	1 051
Arvonalentumiset				576	9 804	2 077	428	200			3 028	
Satunnaiset tulot											222	
Satunnaiset menot												
TILIKAUDEN TULOS	-2 531	2 635	4 649	-3 296	-21 353	1 996	10 703	5 195	10 889	13 527	13 323	-205
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	100											
Varausten vähennys (+) = investointeihin												-8 200
Siirrot rahastoihin	0	135	145	0	0	0	0	0	0	0	0	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ ilman lask.korkoja	-2 431	2 500	4 504	-3 296	-21 353	1 996	10 703	5 195	10 889	13 527	5 123	-8 405
Asukkaat 31.12. kasvu-%	38 451	38 595	38 706	38 644	38 605	38 788	39 727	40 383	40 734	40 734	41 334	600
	0,62	0,37	0,29	-0,16	-0,10	0,47	2,42	1,65	0,87	0,87	2,35	

INVESTOINNIT TP 2023	TA 2023 1 000 €	TA-muutos 1 000 €	Talousarvio+ muutos 1 000 €	Toteuma TP 2023 1 000 €	Tot. % TP 2023	Poikkeama TP 2023 1 000 €
1. Maanhankinta						
Maa-alueiden hankinta	-5 000		-5 000	-11 905	238,1	6 905
Maanmyynti	12 000		12 000	8 246	68,7	3 754
	7 000	0	7 000	-3 658	-52,3	10 658
2. Osakkeet						
Muut osakkeet, osto	0		0	-1	0,0	1
SVOP sijoitus, Tuusulan jäähalli	0		0	-816	0,0	816
Koy Hyrylän pysäköintitalo						
Oman pääoman sijoitus, Tuusulan Urheilukeskus Oy ¹⁾	-1 500		-1 500	-1 500	0,0	0
SVOP sijoitus, Riihikallion Lähipalvelukeskus	0	-1 114	-1 114	-1 114	0,0	0
Osakkeiden hankinta yhteensä	-1 500	-1 114	-2 614	-3 432	131	818
Osakkeiden myynti				4 526		
Tuusulan jäähalli Oy				1 256		
Keusoten lopun pääoman kirjaus				3 270		
3. Rakennukset						
3.1 Kunnanhallitus						
Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysasema, muutos- ja peruseränustöitä	-200	150	-50	0	0,0	-50
Vanhan hallintorakennuksen purku	-800	450	-350	-314	89,9	-36
	-1 000	600	-400	-314	78,6	-86
3.2 Sivistys						
Uusien oppimisympäristöjen edellyttämät muutosinvestoinnit	-100		-100	-154	154,5	54
Rykmentipuiston yleistilojen peruseränustus	-150		-150	-129	85,7	-21
MONIO, lukio ja kulttuuritalo	-5 600	-2 100	-7 700	-7 767	100,9	67
Rykmentipuiston monitoimikampus	-18 000	6 000	-12 000	-9 350	77,9	-2 650
Riihikallion monitoimikampus	-10 000	-3 000	-13 000	-11 551	88,9	-1 449
Jokela koulukeskus	-25		-25	0	0,0	0,0
Kirkonkylän kampus (koulu ja päiväkotit)	-9 000	-1 000	-10 000	-10 444	104,4	444
Lahelan monitoimikampus	-100		-100	-83	83,0	-17
Hyökkälän koulun kiinteistön hankesuunnittelu		-100	-100	0	0,0	-100
	-42 975	-200	-43 175	-39 478	91,4	-3 697
3.3 Vapaa-aika						
Uimahalli						
- kassatilan ja kahvion muutostyöt	-200	200	0	0	0	0
- peruskorjauksen suunnittelu		-200	-200	-8	3,9	-192
	-200	0	-200	-8	3,9	-192
3.4 Kulttuuri						
Kirjasto, Kellokosken toimipiste						
Pääkirjasto						
Halosenniemi	-100		-100	-14	13,6	-86
Ilmatorjuntamuseo	-25		-25	-12	48,2	-13
Erkkola	-25		-25	0	0,0	-25
Tiilitehdas	-300	150	-150	-80	53,4	-70
	-450	150	-300	-106	35,3	-194
3.5 Kasvu ja ympäristö						
Erillinen työohjelma	-2 500	980	-1 520	-1 309	86,1	-211
	-2 500	980	-1 520	-1 309	86,1	-211
Rakennukset yhteensä	-47 125	1 530	-45 595	-41 215	90,4	-4 380

INVESTOINNIT TP 2023	TA 2023 1 000 €	TA-muutos	Talousarvio+ muutos	Toteuma TP 2023	Tot. % TP 2023	Poikkeama TP 2023
4. Kiinteät rakenteet ja laitteet						
4.1 Kunnanhallitus						
4.2 Sivistys						
Kota, ulkopäiväkotitoimintaan	-25		-25	-45	181,5	20
Pihaleikkiväl. ja aidat säännösten mukaisiksi	-30		-30	-26	85,7	-4
	-55	0	-55	-71	129,2	16
4.3 Vapaa-aika						
Lähiliikuntapaikat ja luontokohteet	-60		-60	-6	10,3	-54
Kellokosken liikuntapaikat, aluetyöt	-60		-60	-38	63,5	-22
Jokelan tekonurmen pinnan uusiminen	-350	-250	-600	-572	95,3	-28
Jokelan liikuntapaikat, aluetyöt	-60		-60	-58	96,8	-2
Hyyrylän liikuntapaikat, aluetyöt	-60		-60	-58	96,2	-2
Urheilukeskus	-100		-100	-66	66,3	-34
	-690	-250	-940	-798	84,9	-142
4.4 Kasvu ja ympäristö						
Rakennusten pihainvestoinnit						
- erillisen työohjelman mukaisesti	-100		-100	-36	35,6	-64
Väliaikainen pysäköintialue, Hyyrylän keskusta	-270		-270	0	0,0	-270
Tiet ja liikenneväylät						
Etelä-Tuusula	-15 135	2 700	-12 435	-11 366	91,4	-1 069
Jokela	-1 610		-1 610	-1 263	78,5	-347
Kellokoski	-600		-600	-538	89,7	-62
Muut kohteet	-870	400	-470	-236	50,3	-234
Puistot ja leikkipaikat	-3 435	1 500	-1 935	-1 104	57,1	-831
Vesistöt	-70		-70	-76	108,5	6
Tuusulanjärven eteläosan ja jokilaakson kehittämishanke	-712	-120	-832	-823	99,0	-9
Muut	-20		-20	-13	62,8	-7
	-22 822	4 480	-18 342	-15 456	84,3	-2 886
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-23 567	4 230	-19 337	-16 325	84	-3 012
Rahoitusosuudet	700	0	700			
Netto	-22 867	4 230	-18 637			
Muut Pitkävaikutteiset menot						
Hökilän liittymä mt 148:lle	-100	100	0	0	0,0	0
Kirkonkylän koulun liittymä Tuusulantielle	-250	100	-150	-188	125,2	38
Virtalantien/Höyhensaarentien liittymä mt 1403:n	-40	40	0	0	0,0	0
Pääradan alikulku Peltokaarella	-100	100	0	0	0,0	0
Jokelantien alikulku Peltokaarella	-60	60	0	0	0,0	0
Mt 11671 (Linjatie) jk/pp, Tuusulan arvioitu osuus	-100	100	0	0	0,0	0
Koskenniskantien pysäköintialue	-300		-300	-390	130,0	90
Kt45 eteläinen kiertoliittymä, saneeraus	-130		-130	0	0,0	-130
Mt 145 Kievarinportti kiertoliittymän parantaminen	0		0	-104		104
Pitkävaikutteiset yhteensä	-1 080	500	-580	-682	117,5	102
INVESTOINNIT TP 2023	TA 2023 1 000 €	TA-muutos	Talousarvio+ muutos	Toteuma TP 2023	Tot. % TP 2023	Poikkeama TP 2023
5. Koneet ja kalusto						
5.1 Kunnanhallitus						
Varavoimalaite - Varautuminen	-30		-30	0	0,0	-30
	-30	0	-30	0	0,0	-30
5.2 Kasvatus- ja sivistyslautakunta						
Monion irtaimisto, muut kuin kalusteet	-177	-32	-209	-231	110,3	22
Monion irtaimisto, ruokapalvelut	-85		-85	-66,3	78,0	-18,7
Päiväkotien keittiöiden monitoimivaunut	0	-48	-48	-48	99,0	0
Klaavonkallion päiväkodin yhdistelmäuuni	-22		-22	0	0,0	-22
Pellavan päiväkodin yhdistelmäuuni	-22	22	0			
	-306	-58	-364	-344,4	94,6	-19,6
5.3 Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta						
Konserttilyyngeli Monioon	-150		-150	-150	100	0
	-150	0	-150	-150	100	0
5.4 Kuntakehityslautakunta						
5.5 Tekninenlautakunta						
Kiinteä liikenteen laskentapiste	-20		-20	0	0,0	-20
Kuorma-auto	-300		-300	-257	85,7	-43
Huoltoauto	-90		-90	0	0,0	-90
Kadunhoitolaitteet (aurat, harjat, ymv)	-40		-40	-12	30,0	-28
Kartoituskorje	-50		-50	-47	93,8	-3
Siipikaira		-16	-16	-16	99,5	0
Pienkonehankinnat erillisen suunnitelman mukaan	0		0	-22	0,0	22
	-500	-16	-516	-353	68,5	-163
Koneet ja kalusto yhteensä	-986	-74	-1 060	-848	80,0	-212

INVESTOINNIT TP 2023	TA 2023 1 000 €	TA-muutos	Talousarvio+ muutos	Toteuma TP 2023	Tot. % TP 2023	Poikkeama TP 2023
6. Pitkävaikutteiset menot						
6.1 Kunnanhallitus						
Käyttövaltuushallintajärjestelmä	-30	30	0			
CRM- ja palautejärjestelmän hankinta	-30		-30	0	0,0	-30
Opiferus talousdokumenttijärjestelmä	0		0	-1		1
Henkilöstötietojärjestelmän hankinta	-50		-50	-67	134,2	17
Talousjärjestelmän vaihtaminen	-100	-350	-450	-104	23,1	-346
Sähköinen asiointi	-70		-70	-72	102,4	2
Asianhallinnan ja sähköisen arkistoinnin hankinta ja käyttöönotto	-100	100	0			
Integraatioarkkitehtuuri ja -ratkaisu	-30	30	0			
Decidim-järjestelmän kehittäminen	-10		-10	0	0,0	-10
Tilavarausjärjestelmän kehittäminen	-50		-50	-14	29	-36
Salkkujärjestelmän uudistaminen	-30		-30	-20	66,7	-10
Ohjelmisto robotiikan kehittäminen	-10		-10	0	0,0	-10
Luottamushenkilöiden extranet-ratkaisu	-15	15	0			
Verkkosivujen uudistaminen	-50		-50	-27	54,4	-23
Muut IT investoinnit						
	-575	-175	-750	-306	40,7	-444
6.2 Sivistys						
Ruokapalvelut - uusi tuotannonohjausjärjestelmä						
Kirjastojärjestelmän vaihtaminen	-30		-30	-12	38,8	-18
Finna-järjestelmä	-10		-10	0	0,0	-10
	-40	0	-40	-12	38,8	-28
6.3. Kasvu ja ympäristö						
Tuusulan paikkatietojärjestelmän kehittäminen	-50		-50	-29	58,6	-21
Paikkatietojärjestelmäkokonaisuuden uudistaminen	-270		-270	-59	21,9	-211
	-320	0	-320	-88	27,6	-232
Pitkävaikutteiset menot yhteensä	-935	-175	-1 110	-406	107	-704
Investoinnit yhteensä ilman liikelaitosta						
Investoinnit yhteensä ilman liikelaitosta, brutto	-80 193	4 897	-75 296	-74 811	99,4	-485
Rahoitusosuudet	700	0	700	0	0	700
Tulot	12 000	0	12 000	12 773	106	3 754
Investoinnit, netto	-67 493	4 897	-62 596	-62 039	99	3 969
7. Vesihuoltoliikelaitos						
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-7 900	0	-7 900	-7 429	94,0	-471
Koneet ja kalusto				-322		322
Liittymismaksut (infotieto)	1 500	-500	1 000	605	60,5	395
Investoinnit kunta ja Vesihuoltoliikelaitos yhteensä						
Investoinnit yhteensä, brutto	-88 093	4 897	-83 196	-82 562	99,2	-634
Rahoitusosuudet	700		700		0,0	700
Tulot	12 000		12 000	12 773	106,4	-773
Investoinnit, netto	-75 393		-70 496	-69 790	99,0	-706
Rykmentinpuisto (luvut sisältyvät investointiohjelmiin)						
Kunnallistekniikka	-2 850		-2 850	-3 022	106,0	172
Muut pitkävaikutteiset menot						
Tuusulan vesi	-2 450		-2 450		0,0	-2 450
	-5 300		-5 300	-3 022	57,0	-2 278
Rykmentinpuisto yhteensä						
Investoinnit yhteensä, brutto	-5 300		-5 300	-3 022	57,0	-2 278
Rahoitusosuudet						
Investoinnit, netto	-5 300		-1 750	-3 022	173	1 272

Investointien määrärahan muutokset v.2023

Investointiosa, yht. 4,897 milj. euroa (rahoitusta parantava):

Osakkeet ja osuudet, yht. - 1,114 milj. euroa (rahoitusta heikentävä):

- o -1,114 milj. euroa, oman pääoman sijoitus, Kiinteistö Oy Riihikallion Lähipalvelukeskus, Valt. 9.10.2023 § 146

Koneet ja kalusto, yht. -0,074 milj. euroa (rahoitusta heikentävä):

- o - 0,016 milj. euroa, siipikaira, Valt. 29.5.2023 § 63
- o - 0,048 milj. euroa, Lahelantertun päiväkodin ruoankuljetusvaunut, Valt. 4.9.2023 § 115
- o 0,022 milj. euroa, Pellavan päiväkodin yhdistelmäuuni, Valt. 4.9.2023 § 115
- o -0,032 milj. euroa, Monion irtaimisto, Valt. 13.11.2023 § 153

Kiinteät rakenteet ja laitteet, 4,23 milj. euroa (rahoitusta parantava):

- o - 0,15 milj. euroa, Jokelan tekonurmen pinnan uusiminen, Valt. 29.5.2023 § 63
- o - 0,3 milj. euroa, tiet ja liikenneväylät, Metsäautotie, Finavia, Valt. 4.9.2023 § 115
- o 3,0 milj. euroa, tiet ja liikenneväylät, Etelä-Tuusula, Valt. 13.11.2023 § 153
- o 0,4 milj. euroa, tiet ja liikenneväylät, muut kohteet, Valt. 13.11.2023 § 153
- o 1,5 milj. euroa, puistot ja leikkipaikat, Valt. 13.11.2023 § 153
- o -0,12 milj. euroa, Tuusulanjärven eteläosan ja jokilaakson kehittämishanke, Valt. 13.11.2023 § 153
- o -0,1 milj. euroa, Jokelan tekonurmen pinnan uusiminen, Valt. 13.11.2023 § 153

Muut pitkävaikutteiset menot, 0,5 milj. euroa (rahoitusta parantava):

- o - 0,2 milj. euroa, Tuusulanjärven kampuksen liittymä Tuusulantielle, Valt. 4.9.2023 § 115
- o 0,1 milj. euroa, Hökilän liittymä mt 148:lle, Valt. 13.11.2023 § 153
- o 0,3 milj. euroa, Tuusulanjärven kampuksen liittymä Tuusulantielle, Valt. 13.11.2023 § 153
- o 0,04 milj. euroa, Virtalantien/Höyhensaarentien liittymä mt 1403:een, Valt. 13.11.2023 § 153
- o 0,1 milj. euroa, pääradan alikulku Peltokaassa, Valt. 13.11.2023 § 153
- o 0,06 milj. euroa, Jokelantien alikulku Peltokaassa, Valt. 13.11.2023 § 153
- o 0,1 milj. euroa, Mt 11671 (Linjatie) jk/pp, Valt. 13.11.2023 § 153

Rakennukset, 1,53 milj. euroa (rahoitusta parantava):

- o 0,2 milj. euroa, uimahallin kassatilan ja aulan muutostyöt, Valt. 29.5.2023 § 63
- o - 0,2 milj. euroa, uimahalli (peruskorjauksen suunnittelu), Valt. 29.5.2023 § 63
- o - 0,5 milj. euroa, Monio, lukio ja kulttuuritalo, Valt. 4.9.2023 § 115
- o 6,0 milj. euroa, Rykmentinpuiston monitoimikampus, Valt. 4.9.2023 § 115
- o -3,0 milj. euroa, Riihikallion monitoimikampus, Valt. 4.9.2023 § 115
- o - 1,0 milj. euroa, Tuusulanjärven monitoimikampus, Valt. 4.9.2023 § 115
- o 0,48 milj. euroa, erillinen työohjelma, siirto Tilapalveluiden investointien työohjelmasta käyttötalouteen, Valt. 4.9.2023 § 115
- o -0,01 milj. euroa, Hyökkälän koulun kiinteistön hankesuunnittelu, Valt. 4.9.2023, § 118
- o 0,45 milj. euroa, vanhan hallintorakennuksen purku, Valt. 13.11.2023 § 153
- o 0,15 milj. euroa, etelä-Tuusulan soteasema, Valt. 13.11.2023 § 153
- o -1,6 milj. euroa, Monio, lukio ja kulttuuritalo, Valt. 13.11.2023 § 153
- o 0,15 milj. euroa, Tiilitehdas, Valt. 13.11.2023 § 153
- o 0,5 milj. euroa, erillinen työohjelma, Valt. 13.11.2023 § 153

Tietokoneohjelmistot, -0,175 milj. euroa (rahoitusta heikentävä):

- o -0,35 milj. euroa, henkilöstö- ja talouspalveluiden tietojärjestelmien käyttöönotto, Valt. 6.3.2023 § 26
- o 0,03 milj. euroa, käyttövaltuushallintajärjestelmä, Valt. 13.11.2023 § 153
- o 0,1 milj. euroa, asianhallinnan ja sähköisen arkistoinnin hankinta ja käyttöönotto, Valt. 13.11.2023 § 153
- o 0,03 milj. euroa, integraatioarkkitehtuuri ja -ratkaisu, Valt. 13.11.2023 § 153
- o 0,015 milj. euroa, luottamushenkilöiden extranet-ratkaisu, Valt. 13.11.2023 § 153

TALONRAKENNUKSEN INVESTOINTIEN ERILLISOHJELMA		2023	MTA 2023	TP 2023 toteutuma	Ero	
Kasvu ja ympäristö						
18310007	18310007	Hyrylän koulukeskuksen korjauksia, vesikaton korjauksia	-100	-100	0	100
18310008	18310008	Anttilan alueen rakennukset	-150	-150	0	150
18310020	18310020	Rakennusautomaatio	-100	-100	-16	84
18310023	18310023	Viranom. määr. aiheuttamat muu	-150	-100	0	100
18310033	18310033	Kiinteistöjen esteettömyyden parantamiseen kohd. erillistyöt	-50	-40	0	40
18310051	18310051	Energiatehokk. Parant. Liitt. Toimenp.	-400	-400	-396	4
18310057	18310057	PTS:n mukaiset työt	-580	-80	-620	-540
18310059	18310059	LVIS-parannustyöt	-350	-350	-228	122
18310060	18310060	Rakennusten pihainvestoinnit	0	0	0	0
18310074	18310074	Kiinteistöjen kehittäminen, asiantuntijapalv.	-200	0	0	0
18315403	18315403	Syväkeräyssäiliöiden asentaminen jätteille/Hyrylän kk	-20	0	0	0
18315404	18315404	Valvonta- ja lukitusjärjestelmät	-150	-150	-49	101
18315405	18315405	Väistötilakustannukset	-200	0	0	0
18315406	18315406	Riihikallion koulu	-50	-50	0	50
			-2500	-1520	-1309	211

Investoinnit

Tuusulan kunnan vuoden 2023 investointien painopiste oli kohteissa, jotka tukevat palvelurakenteen uudistamista ja edistävät terveyttä ja hyvinvointia, kunnan elinvoimaa ja vetovoimaisuutta. Investointien pidemmän tähtäimen tavoitteena on myös tukea kunnan palveluiden järjestämistä entistä tuottavammin.

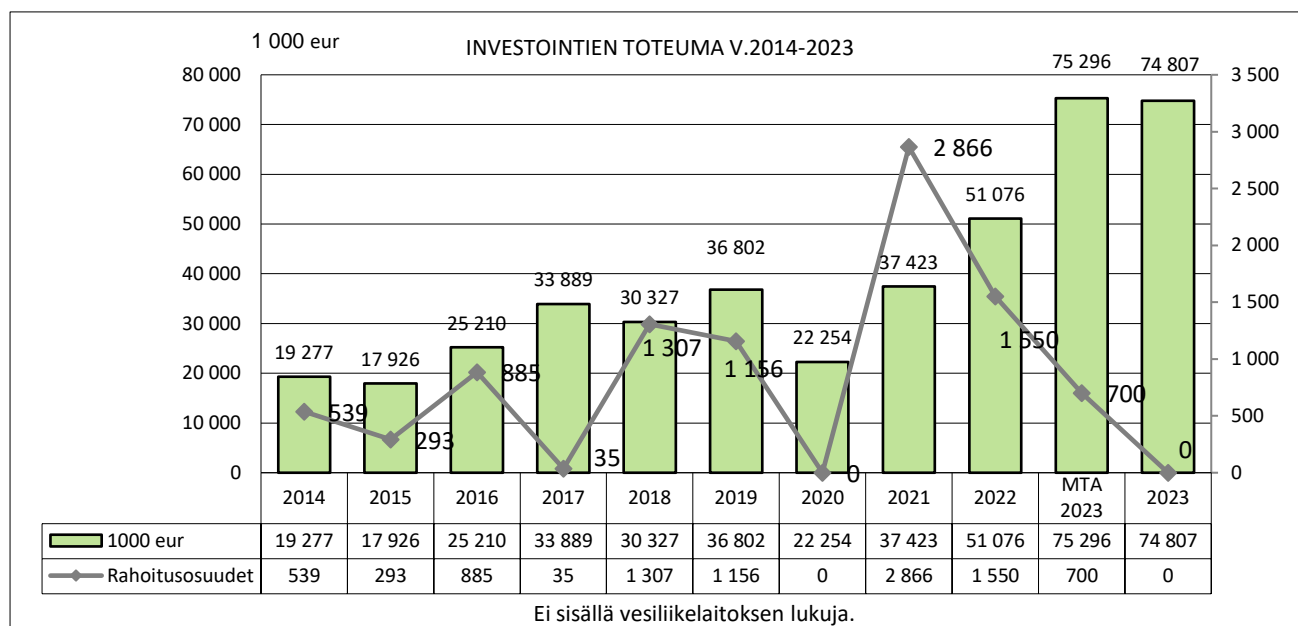
Koulujen ja päiväkotien uudisrakennus- ja peruskorjaus- hankkeiden investoinneissa kunnan tavoitteena on ns. kampus-toimintamalli, jolloin samassa toimintapisteessä ja kiinteistössä ovat päiväkotitoiminta, esikoulu, ala-aste ja yläaste. Samassa kokonaisuudessa voi olla myös nuorisotiloja sekä ikääntyville tarkoitettuja ja muita kuntalaisten tarvitsemia palveluita helposti saavutettavissa kokonaisuuksissa.

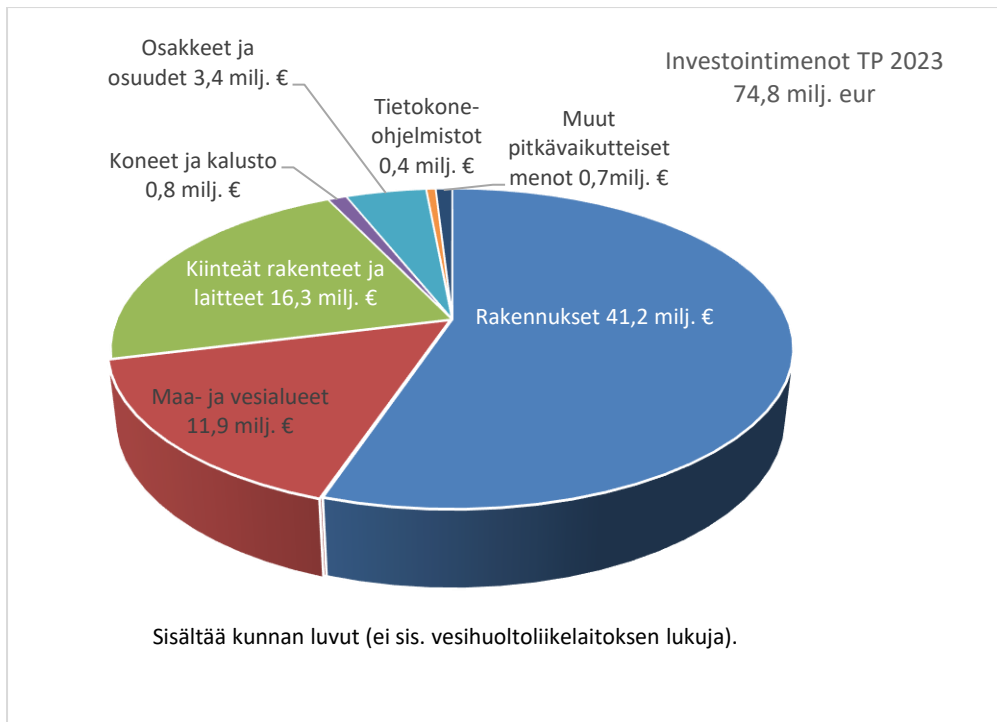
Kirkonkylän ja Riihikallion kampusten rakentaminen jatkui sekä aloitettiin Rykmentinpuiston kampuksen rakentaminen.

Monio valmistui ja otettiin käyttöön. Monio kokoaa saman katon alle lukion, kansalaisopiston, musiikkiopiston ja taiteen perusopetuksen tilat. Monipuolisena kulttuuri- ja opiskeluympäristönä Monio tarjoaa kaikkia kuntalaisia sekä yrityksiä ja yhdistyksiä palvelevia kokoontumis- ja esiintymistiloja.

Kunnallistekniikan investointien painopiste oli Rykmentinpuiston asuinalueen sekä Sulan työpaikka-alueen rakentamisessa, jotka molemmat jatkuivat. Jokelassa aloitettiin Härkäkaivon alueen rakentaminen.

Talonrakennuksen ja yhdyskuntatekniikan toteutuneet investoinnit olivat n. 57,5 milj. euroa.

TOTEUTUNEET YLI 0,3 MILJ. EURON INVESTOINNIT

RAKENNUKSET

Vanhan hallintorakennuksen purku 0,3 milj. euroa (MTA 2023 0,35 milj. euroa)

- Vanha hallintorakennus purettiin

Monion lukio- ja kulttuurin monitoimirakennus 7,8 milj. euroa (MTA 2023 7,7 milj. euroa)

- Monio, lukio- ja kulttuurin monitoimirakennus valmistui

Kirkonkylän kampus (koulu ja päiväkotiki) 10,4 milj. euroa (MTA 2023 10,0 M€)

- Kirkonkylän kampuksen rakentaminen jatkuu

Rykmentinpuiston monitoimikampus 9,4 milj. euroa (MTA 2023 12,0 M€)

- Rykmentinpuiston monitoimikampuksen rakentaminen aloitettiin

Riihikallion monitoimikampus 11,6 milj. euroa (MTA 2023 13,0 M€)

- Riihikallion monitoimikampuksen rakentaminen aloitettiin

MAA- JA VESIALUEET

Maanhankinnan kokonaismäärä oli noin 20 ha (tavoite noin 40 ha) ja maanhankintameno oli 11,9 milj. euroa.

KUNNALLISTEKNIikka

Rakentamisen painopiste oli Etelä-Tuusulassa. Rykmentinpuiston keskuksessa rakennettiin linja-autoterminaalien aluetta ja Rykmentinpuisto 3 katu. Pellavamäen kaava-alueen rakentaminen alkoi. Sulan työpaikka-alueen (Bahiwera) rakentaminen jatkui. Muita kohteita olivat Härkäkaivon alue Jokelassa.

Vuoden 2023 suurimpia kunnallistekniikan investointikohteita olivat:

Sula 1 & 2 (Bahiwera) 1,9 milj. euroa (TA 2023 2,4 milj. euroa)

Sula 3, 2,7 milj. euroa (TA 2023 4,0 milj. euroa)

Häriskivi 1,9 milj. euroa (TA 2023 1,75 milj. euroa)

Rykmentinpuisto 3 katu 0,7 milj. euroa (TA 2023 0,65 milj. euroa)

Pellavamäen kaava-alue 0,8 milj. euroa (TA 2023 1,3 milj. euroa)

Linja-autoterminaaali, terminaalialue ja kadut (Rykmentinpuisto keskus) 1,9 milj. euroa (TA 2023 2,0 milj. euroa)

Härkäkaivon alue 1,1 milj. euroa (TA 2023 1,3 milj. euroa).

MUUT KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

Ei yli 0,3 milj. euron kohteita.

PUISTOT JA LEIKKIPAIKAT

Ei yli 0,3 milj. euron kohteita.

VESISTÖT

Vesistöjen osalta merkittävin hanke oli Tuusulanjärven eteläosan ja jokilaakson kehittämishanke 0,8 milj. euroa (MTA 2023 0,83 milj. euroa).

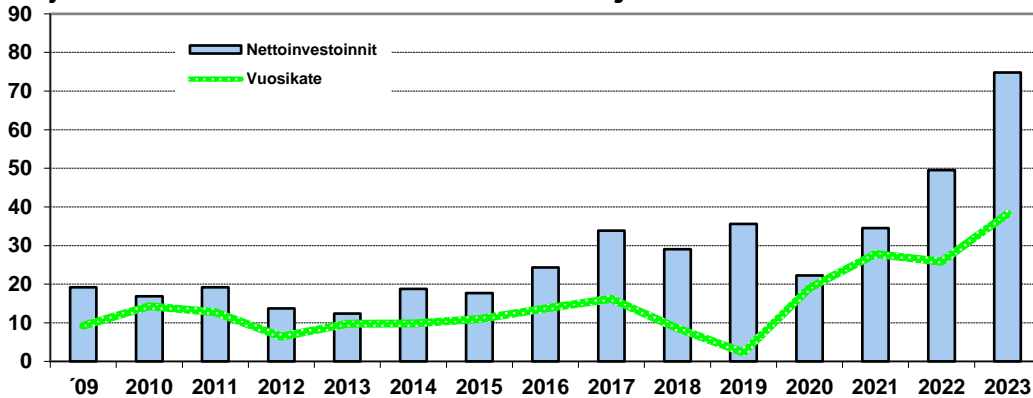
RAHOITUSOSAN TOTEUMAVERTAILU (1 000 €)

Ei sisällä vesiliikelaitoksen lukuja.

	Talousarvio	TA muutos	TA + Muutos	Toteuma 2 023	Poikkeama	Toteuma 2 022	Muutoksen kasvu ed. vuoteen %
Toiminta ja investoinnit							
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	28 841,3	2 638,5	31 479,9	35 575,6	4 095,8	23 102,6	54,0 %
Satunnaiset erät				-222,0		0,0	
Arvon alentumiset				-8 202,6	2 022,4	-10 392,4	-21,1 %
Tulorahoituksen korjaukset	-10 225,0	0,0	-10 225,0				
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-80 193,0	4 897,0	-75 296,0	-74 811,6	484,4	-51 076,1	46,5 %
Rahoitusosuudet investointimenon vastustajien osuudesta	700,0	0,0	700,0	0,0	-700,0	1 549,8	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	12 000,0	0,0	12 000,0	12 772,5	772,5	11 326,5	12,8 %
Nettoinvestoinnit	-67 493,0	4 897,0	-62 596,0	-62 039,1	556,9	-38 199,7	62,4 %
Toiminta ja investoinnit, netto	-48 876,7	7 535,5	-41 341,1	-34 888,1	6 453,1	-25 489,4	36,9 %
Rahoitustoiminta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäys	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	
Antolainasaamisten vähennys			0,0	-410,3	-410,3	-27,6	
Lainakannan muutokset	53 000,0	0,0	53 000,0	33 052,5	-17 947,5	19 198,1	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	27 000,0	0,0	27 000,0	25 000,0		10 000,0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	26 000,0	0,0	26 000,0	8 052,5	-17 947,5	9 198,1	
Oman pääoman muutos	0,0	0,0	0,0	-413,3		0,0	
Palautuskelpoiset liittymismaksut	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	
Vaikutus maksuvalmiuteen	-4 597,1		-4 597,1	3 871,9	8 469,0	-3 907,8	
Rahavarojen muutos	-473,7	7 535,5	7 061,8	1 212,8	-3 435,7	-10 226,8	

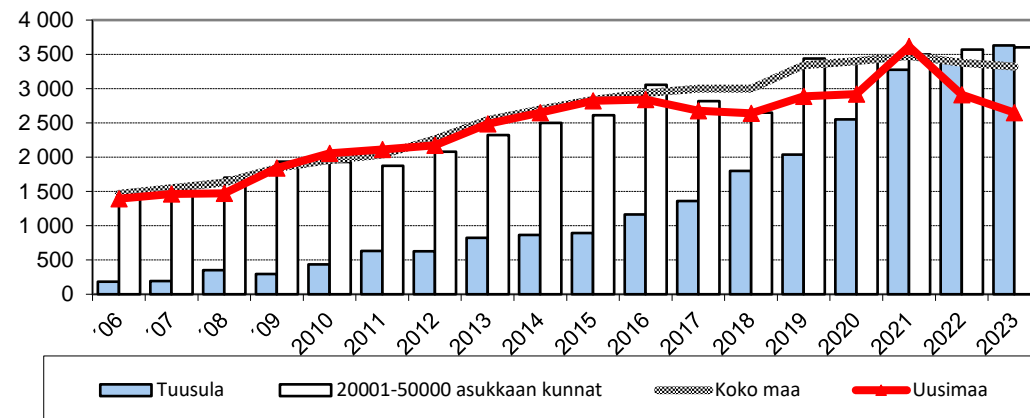
Milj. euro

Nettoinvestoinnit ja vuosikate

euro

Lainat / asukas

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUMISVERTAILUSTA

Ei sisällä liikelaitoksen lukuja.

Toimielin Palvelualue/hankeryhmä	Sito- vuus*	Määrärahat						Tulot						
		TALOUS- ARVIO	TA:n muutos	TA + muutos	Toteuma	Poik- keama	Poik- keama %	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + muutos	Toteu- ma	Poik- keama	Poik- keama %	
KÄYTTÖTALOUSOSA														
Kunnanhallitus		21 533	533	22 066	22 411	-345	-1,6 %	6 590	200	6 790	6 991	-201	-3,0 %	
Kuntatoimiala/Yleishallinto- ja johdon tuki														
Kunnanviraston johto		5 262	-159	5 103	4 944	159	3,1 %	56	0	56	97	-41		
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus		4 557	0	4 557	4 597	-40	-0,9 %	4 557	0	4 557	4 606	-49	-1,1 %	
Yhteiset palvelut														
Henkilöstöpalvelut- ja kohdennettu asiakastyö		5 469	344	5 814	6 050	-237	-4,1 %	668	200	868	958	-90	-10,3 %	
Hallinto- ja asiakaspalvelut		2 577	122	2 699	2 926	-227	-8,4 %	1 011	0	1 011	1 052	-41	-4,0 %	
Talouden ohjaus		1 770	225	1 995	2 055	-59	-3,0 %	216	0	216	196	20	9,1 %	
Kehittäminen ja tietohallinto		1 898	0	1 898	1 839	59	3,1 %	83	0	83	83	0	-0,1 %	
Sivistys														
Kasvatus- ja sivistyslautakunta		100 287	2 826	103 113	106 194	-3 081	-3,0 %	14 678	0	14 678	16 138	-1 460	-9,9 %	
Oppiminen		64 015	408	64 423	65 610	-1 186	-1,8 %	6 533	0	6 533	7 527	-994	-15,2 %	
Varhaiskasvatus		30 336	2 368	32 704	34 692	-1 988	-6,1 %	1 968	0	1 968	2 422	-454	-23,1 %	
Sivistyksen tukipalvelut		5 936	51	5 986	5 893	93	1,6 %	6 177	0	6 177	6 189	-12	-0,2 %	
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta		9 283	308	9 592	9 694	-102	-1,1 %	1 228	-150	1 078	1 272	-193	-17,9 %	
Kulttuuripalvelut		4 066	54	4 120	4 210	-90	-2,2 %	313	0	313	418	-104	-33,2 %	
Vapaa-aikapalvelut		5 217	254	5 472	5 484	-12	-0,2 %	915	-150	765	854	-89	-11,7 %	
Kasvu ja ympäristö														
Kuntakehityslautakunta		6 832	-24	6 808	6 719	89	1,3 %	2 622	186	2 808	2 791	17	0,6 %	
Kehittäminen ja hallinto		1 035	-24	1 011	965	46	4,5 %	7	0	7	19	-12	-169,1 %	
Elinvoima, asumisen ja kehittäminen		825	0	825	902	-76	-9,3 %	2	0	2	119	-117	-5825,9 %	
Projektitoimisto		974	0	974	846	129	13,2 %	0	0	0	58	-58		
Maankäyttö ja paikkatieto		2 061	0	2 061	1 859	201	9,8 %	1 947	186	2 133	1 635	498	23,4 %	
Kaavoitus		1 153	0	1 153	1 300	-147	-12,7 %	45	0	45	18	27	60,0 %	
Rakennusvalvonta		783	0	783	848	-64	-8,2 %	621	0	621	943	-322	-51,9 %	
Tekninen lautakunta		27 109	1 339	28 448	29 600	-1 152	-4,0 %	25 271	-1 164	24 107	24 187	-80	-0,3 %	
Yhdyskuntatekniikka		12 419	1 051	13 470	13 436	34	0,3 %	798	0	798	751	46	5,8 %	
Tilapalvelut		14 690	288	14 978	16 164	-1 186	-7,9 %	24 474	-1 164	23 310	23 435	-126	-0,5 %	
Kunnanhallitus														
Myyntivoitot	B							10 200	0	10 200	8 203	1 997	19,6 %	
Maankäyttösopimukset	B							3 000	0	3 000	8 098	-5 098	-169,9 %	
Yhteensä		165 044	4 983	170 027	174 618	-4 592	-2,7 %	63 590	-928	62 661	67 680	-5 018	-8,0 %	
Toimielin														
Palvelualue/hankeryhmä														
KÄYTTÖTALOUSOSA														
Kunnanhallitus		-24 681	-824	-25 505	-26 002	497	-2,0 %							
Kuntatoimiala/Yleishallinto- ja johdon tuki	S	-5 206	158	-5 048	-4 838	-209	4,1 %							
Kunnanviraston johto		-5 206	159	-5 048	-4 847	-200	4,0 %							
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus		0	-0	0	9	-9								
Yhteiset palvelut		-9 737	-491	-10 229	-10 582	353	-15,2 %							
Henkilöstöpalvelut- ja kohdennettu asiakastyö	S	-4 801	-144	-4 946	-5 092	147	-3,0 %							
Hallinto- ja asiakaspalvelut		-1 566	-122	-1 688	-1 875	186	-11,0 %							
Talouden ohjaus		-1 555	-225	-1 780	-1 859	79	-4,4 %							
Kehittäminen ja tietohallinto		-1 815	0	-1 815	-1 756	-59	3,2 %							
Sivistys		-93 664	-3 285	-96 949	-98 478	1 529	-1,6 %							
Kasvatus- ja sivistyslautakunta		-85 609	-2 826	-88 436	-90 056	1 620	-1,8 %							
Oppiminen		-57 482	-408	-57 890	-58 082	192	-0,3 %							
Varhaiskasvatus		-28 368	-2 368	-30 736	-32 270	1 534	-5,0 %							
Sivistyksen tukipalvelut		241	-51	191	296	-106	-55,4 %							
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta		-8 055	-458	-8 513	-8 422	-91	1,1 %							
Kulttuuripalvelut		-3 752	-54	-3 807	-3 793	-14	0,4 %							
Vapaa-aikapalvelut		-4 303	-404	-4 707	-4 629	-77	1,6 %							
Kasvu ja ympäristö		-2 947	-1 292	-4 239	-3 173	-1 066	25,2 %							
Kuntakehityslautakunta		-1 210	210	-1 000	2 130	-3 129	313,1 %							
Kehittäminen ja hallinto		-1 028	24	-1 004	-946	-58	5,8 %							
Elinvoima, asumisen ja kehittäminen		-823	0	-823	-783	-40	4,9 %							
Projektitoimisto		-974	0	-974	-788	-187	19,2 %							
Maankäyttö ja paikkatieto		2 886	186	3 072	-224	3 297	107,3 %							
Kaavoitus		-1 108	0	-1 108	-1 282	174	-15,7 %							
Rakennusvalvonta		-162	0	-162	96	-258	158,9 %							
Rykmentinpuiston maanmyyntivoitot					6 058	-6 058								
Tekninen lautakunta		-1 738	-1 502	-3 240	-5 303	2 063	-63,7 %							
Yhdyskuntatekniikka		-11 522	-50	-11 572	-12 685	1 113	-9,6 %							
Tilapalvelut	S	9 784	-1 452	8 332	7 382	950	11,4 %							
Yhteensä		-111 554	-4 910	-116 464	-117 071	607	-0,5 %							

Tuloerittelyssä maankäyttösopimuskorvaukset näytetty taulukossa erillisellä rivillä, eivät sisälly Maankäytön ja paikkatiedon palvelualueen tuloihin.

Teknisen lautakunnan alla Tilapalveluiden palvelualueen toimintakate sisältää valmistus omaan käyttöön tiedon.

Toimielin Palvelualue/hankeryhmä	Sito- vuus*	Määrärahat						Tulot					Poik- keama %
		TALOUS- ARVIO	TA:n muutos	TA + muutos	Toteuma	Poik- keama	Poik- keama %	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + muutos	Toteu- ma	Poik- keama	
TULOS-LASKELMAOSA													
Verotulot	B							106 798	5 666	112 464	115 630	-3 166	-2,8 %
Valtionosuudet	B							24 369	2 956	27 325	27 595	-269	-1,0 %
Korkotulot	B							60	127	187	202	-15	-7,9 %
Muut rahoitustulot	B							220	0	220	365	-145	-65,7 %
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	B							488		488	488	0	0,0 %
Korkomenot	B	1 689	200	1 889	1 864	25	1,3 %						
Muut rahoitusmenot	B	50	0	50	11	39	77,4 %						
Satunnaiset erät													
INVESTOINTIOSA													
Kunnanhallitus		7 105	1 289	8 394	15 643	-7 249	-86,4 %	12 000	0	12 000	12 773	-773	-6,4 %
Arvo- ja taide-esineet	B												
Aineettomat hyödykkeet	B												
Maa- ja vesialueet	B	5 000	0	5 000	11 905	-6 905	-138,1 %	12 000		12 000	8 246	3 754	31,3 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B												
Koneet ja kalusto	B	30	0	30	0	30	100,0 %						
Osakkeet ja osuudet	B	1 500	1 114	2 614	3 432	-818	-31,3 %				4 526	-4 526	
Muut pitkävaikutteiset menot	B												
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	B	575	175	750	306	444	59,2 %						
Ennakkomaksut ja keskeneräiset													
Kasvatus- ja sivistyslautakunta		401	58	459	427	32	7,0 %	0	0	0	0	0	0
Aineettomat hyödykkeet													
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	B	40	0	40	12	28	70,0 %						
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	55	0	55	71	-16	-29,1 %						
Koneet ja kalusto	B	306	58	364	344	20	5,5 %						
Muut pitkävaikutteiset menot	B												
Kulttuuri - ja vapaa-aikalautakunta		840	250	1 090	948	142	13,0 %	0	0	0	0	0	0
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet													
Koneet ja kalusto	B	150	0	150	150	0	0,0 %						
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	690	250	940	798	142	15,1 %						
Kuntakehityslautakunta		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Koneet ja kalusto	B												
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	B												
Tekninen lautakunta		71 847	-6 494	65 353	57 793	7 560	11,6 %	700	0	700	0	0	0,0 %
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet													
Talonrakennus	B	47 125	-1 530	45 595	41 215	4 380	9,6 %						
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	22 822	-4 480	18 342	15 455	2 887	15,7 %	700	0	700	0	0	0,0 %
Aineettomat hyödykkeet													
Muut pitkävaikutteiset menot	B	1 080	-500	580	682	-102	-17,6 %						
Maa- ja vesialueet													
Koneet ja kalusto	B	500	16	516	353	163	31,6 %						
Investoinnit yhteensä		80 193	-4 897	75 296	74 811	485	0,6 %	12 700	0	12 700	12 773	-773	-6,1 %
RAHOITUSOSA													
Antolainauksen muutokset													
Antolainasaamisten lisäykset	B												
Antolainasaamisten vähennykset													
Lainakannan muutokset													
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B	27 000		27 000	25 000	2 000	7,4 %						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B												
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B	26 000		26 000	8 053	17 947	69,0 %						
Muut maksuvalmiuden muutokset	B	4 597		4 597	3 872	725	15,8 %						
Yhteensä		302 834	86	302 920	285 943	16 566	5,5 %	208 225	7 821	216 045	224 731	-9 386	-4,3 %

S= Toimintakatesitovuus, B= Bruttomääräraha/Tuloarvio tai menoarvio

Valtuusto on antanut talousarviossa kunnanhallitukselle oikeuden ottaa nettomääräisesti uutta pitkäaikaista lainaa enintään 50 milj. euroa.

Valtuusto on antanut talousarviossa talousjohtajalle oikeuden ottaa lyhytaikaista rahoitusta niin, että sitä on käytössä yhteensä enintään 80 milj. euroa.

Lyhytaikaisena rahoituksena pidetään luottoja, joiden enimmäismaturiteetti on 12 kk.

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Kunta ja Vesi, tuloslaskelma

Kunta ja Vesi, rahoituslaskelma

Kunta ja Vesi, tase

Konsernituloslaskelma

Konsernirahoituslaskelma

Konsernitase

KUNNAN JA LIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
	€	€
Toimintatuotot		
Myyntituotot	17 216 226,52	18 191 269,53
Maksutuotot	14 434 013,50	9 415 994,83
Tuet ja avustukset	2 675 148,66	3 449 753,40
Muut tuotot	13 466 465,36	16 651 244,36
Toimintatuotot	<u>47 791 854,04</u>	<u>47 708 262,12</u>
Valmistus omaan käyttöön	258 674,16	366 502,03
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-72 760 200,68	-67 449 988,26
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-14 345 328,28	-14 391 155,44
Muut henkilösivukulut	-2 778 641,08	-2 474 514,03
Palvelujen ostot	-34 978 689,14	-164 234 653,84
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 474 853,58	-11 084 492,04
Avustukset	-7 587 053,77	-7 838 847,69
Muut kulut	-6 818 298,39	-7 809 107,40
Toimintakulut	<u>-151 743 064,92</u>	<u>-275 282 758,70</u>
TOIMINTAKATE	-103 692 536,72	-227 207 994,55
Verotulot	115 630 246,17	217 186 636,57
Valtionosuudet	27 594 530,70	36 369 278,52
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	201 803,89	77 850,67
Muut rahoitustuotot	369 667,91	717 678,35
Korkokulut	-1 863 616,18	-1 275 664,20
Muut rahoituskulut	-11 375,18	-20 169,40
VUOSIKATE	38 228 720,59	25 847 615,96
Poistot	-21 137 966,01	-19 602 112,88
Arvonalentumiset	-3 027 754,47	-200 000,00
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut	-221 989,65	
TILIKAUDEN TULOS	13 841 010,46	6 045 503,08
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	66 945,24	-1 094 421,23
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-8 200 000,00	1 100 000,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Tilinpäätössiirrot		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	5 707 955,70	6 051 081,85

KUNNAN JA LIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	2 023	2 022
	€	€
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	38 228 720,59	25 847 615,96
Satunnaiset erät, netto	-221989,65	0
Tulorahoituksen korjauserät	-8 202 625,58	-10 392 385,82
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-82 562 487,55	-57 684 880,02
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	1 572 346,98
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	12 772 512,14	11 326 524,80
Toiminnan ja investointien rahavirta	-39 985 870,05	-29 330 778,10
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset-/vähennykset+	-410 293,33	
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 000 000,00	10 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	11 729 938,70	8 913 432,65
Oman pääoman muutokset	-413 306,16	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	5 292 317,87	190 585,86
Rahoituksen rahavirta	41 198 657,08	19 104 018,51
Rahavarojen muutos	1 212 787,03	-10 226 759,59
Rahavarat 31.12., 1000 €	4 193 927,28	2 981 140,25
Rahavarat 1.1., 1000 €	2 981 140,25	13 207 899,84

KUNNAN JA LIIKELAITOKSEN TASE

	2023	2022		2023	2022
	€	€		€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
A. PYSYVÄT VASTAAVAT	432 589 620,21	384 527 859,92	A. OMA PÄÄOMA	185 810 601,12	188 221 176,35
I Aineettomat hyödykkeet	122 128,97	289 078,42	I Peruspääoma	121 477 229,02	127 515 526,38
Aineettomat oikeudet	122 128,97	289 078,42	IV Muut omat rahastot	0,00	0,00
Muut pitkävaik menot	0,00	0,00	V Ed. tilikausien yli-/ alijäämä	58 625 416,40	54 654 568,12
II Aineelliset hyödykkeet	402 059 124,41	348 226 651,03	VI tilikauden yli- / alijäämä	5 707 955,70	6 051 081,85
Maa- ja vesialueet	82 834 075,36	71 533 769,91			
Kiinteistöjen liittymismaksut	43 758,13	43 758,13			
Rakennukset	132 157 463,40	109 681 391,08	B. POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET	10 227 475,99	2 094 421,23
Kiinteät rakenteet ja laitteet	119 069 702,92	118 212 338,23	Poistoero	1 027 475,99	1 094 421,23
Koneet ja kalusto	2 067 123,98	1 708 114,48	Vapaaehtoiset varaukset	9 200 000,00	1 000 000,00
Muut aineelliset hyödykkeet	291 782,38	291 782,38			
Ennakkomaksu ja keskeneräis.	65 595 218,24	46 755 496,82	C. PAKOLLISET VARAUKSET	1 131 110,78	1 131 110,78
III Sijoitukset	30 408 366,83	36 012 130,47	Muut pakolliset varaukset	1 131 110,78	1 131 110,78
Osakkeet ja osuudet	26 881 773,50	32 895 830,47			
Muut lainasaamiset	3 500 293,33	3 090 000,00	D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 512 121,02	1 418 279,56
Muut saamiset	26 300,00	26 300,00	Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
B. TOIMEKSIANTOJEN VARAT	6 312,32	5 866,14	Lahjoitusrahastojen pääomat	1 512 121,02	1 418 279,56
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	6 312,32	5 866,14			
C. VAIHTUVAT VASTAAVAT	17 492 567,10	19 295 997,78	E. VIERAS PÄÄOMA	251 407 190,72	210 964 735,92
I Vaihto-omaisuus	193 458,54	217 916,91	I Pitkäaikainen	173 643 978,29	146 727 611,44
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	193 458,54	217 916,91	Lainat rah ja vakuutuslaitoksilta	155 000 000,00	130 000 000,00
II Saamiset	13 105 181,28	16 096 940,62	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset	10 000,00	1 475 241,93	Muut velat	1 343 291,07	31 528,45
lainasaamiset	0,00	33 899,63	Liittymismaksut	17 300 687,22	16 696 082,99
muut saamiset	10 000,00	10 000,00	II Lyhytaikainen	77 763 212,43	64 237 124,48
muut siirtosaamiset	0,00	1 431 342,30	Joukkovelkakirjalainat	42 000 000,00	15 000 000,00
Lyhytaikaiset saamiset	13 095 181,28	14 621 698,69	Lainat rah ja vakuutuslaitoksilta	0,00	15 000 000,00
myyntisaamiset	5 548 151,25	7 023 300,86	Lainat muilta luotonantajilta	2 818 320,38	3 088 381,68
lainasaamiset	1 200 000,00	1 200 000,00	Saadut ennakot	4 731 940,06	6 684 298,52
muut saamiset	1 414 423,35	947 513,68	Ostovelat	10 285 977,53	7 691 957,11
siirtosaamiset	4 932 606,68	5 450 884,15	Muut velat	3 916 307,94	1 631 272,35
III Rahoitusarvopaperit	139 857,29	90 547,74	Siirtovelat	14 010 666,52	15 141 214,82
Osakkeet ja osuudet	139 857,29	90 547,74			
IV Rahat ja pankkisaamiset	4 054 069,99	2 890 592,51			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	450 088 499,63	403 829 723,84	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	450 088 499,63	403 829 723,84

KONSERNITULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
	€	€
Toimintatuotot	88 194 240,36	277 867 370,26
Valmistus omaan käyttöön	258 674,16	631 039,65
Toimintakulut	-206 542 958,52	-514 855 561,60
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0,00	-73 606,71
Toimintakate	-118 090 044,00	-236 430 758,40
Verotulot	115 630 246,17	217 186 636,57
Valtionosuudet	48 692 251,91	57 623 571,78
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	141 999,04	30 922,39
Muut rahoitustuotot	441 380,64	641 142,00
Korkokulut	-3 184 342,37	-2 086 682,84
Muut rahoituskulut	-32 691,20	-597 463,52
Vuosikate	43 598 800,19	36 367 367,99
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-27 749 726,01	-29 114 398,55
Omistuksen eliminointierot	0,00	-5,16
Arvonalentumiset	-3 027 754,47	-303 721,40
Satunnaiset erät	-221 989,65	
Tilikauden tulos	12 599 330,06	6 949 242,89
Tilinpäätössiirrot	7 421,29	0,00
Tilikauden verot	-7 303,40	-9 176,87
Laskennalliset verot	114 953,08	-52 637,88
Vähemmistöosuudet	152 893,10	-40 887,37
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	12 867 294,13	6 846 540,76

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	43 598 800,19	35 693 439,50
Satunnaiset erät	-221 989,65	0,00
Tilikauden verot	-7 303,40	-9 176,87
Tulorahoituksen korjaukset	-7 498 984,26	-9 713 410,08
	35 870 522,88	25 970 852,55
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-91 053 390,87	-81 011 891,92
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	1 611 048,08
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	10 088 882,28	11 979 516,97
	-80 964 508,59	-67 421 326,87
Toiminnan ja investointien rahavirta	-45 093 985,71	-41 450 474,32
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-429 210,25
Antolainasaamisten vähennykset	2 016,00	1 635,78
	2 016,00	-427 574,47
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 314 114,33	15 570 644,14
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-18 648 703,27	-2 941 900,01
Lyhytaikaisten lainojen muutos	16 646 033,68	11 859 236,66
	38 311 444,74	24 487 980,78
Oman pääoman muutokset	112 684,20	-83 831,45
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-41 187,95	-41 730,17
Vaihto-omaisuuden muutos	-101 824,15	429 879,33
Saamisten muutos	9 025 670,74	-1 144 407,05
Korottomien velkojen muutos	-10 065 140,25	8 307 754,17
	-1 182 481,60	7 551 496,28
Rahoituksen rahavirta	37 243 663,34	31 528 071,15
Rahavarojen muutos	-7 850 322,37	-9 922 403,17
Rahavarat 31.12.	21 655 541,04	32 869 340,23
Rahavarat 1.1.	29 505 863,41	42 791 743,41
Rahavarojen muutos	-7 850 322,37	-9 922 403,17

Rahavarat 1.1.2023 eivät sisällä Hus:in ja Etevan tietoja. Sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamisvastuu siirtyi 1.1.2023 lähtien hyvinvointialueille.

KONSERNITASE

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022	VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	121 477 229,02	127 515 526,38
Aineettomat oikeudet	2 239 794,58	2 052 407,05	Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0,00	0,00
Konserniliikearvo	0,00	0,00	Ylikurssirahasto	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	171 974,22	2 901 675,90	Arvonkorotusrahaso	462,52	462,52
Ennakkomaksut ja keskenäiset hyödykkeet	264 985,91	213 538,06	Muut omat rahastot	908 043,27	942 329,05
Aineettomat hyödykkeet	2 676 754,71	5 167 621,01	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	78 655 385,64	73 979 328,16
Aineelliset hyödykkeet			Tilikauden yli-/alijäämä	12 867 294,13	6 846 540,76
Maa- ja vesialueet	87 070 872,44	75 549 518,55	OMA PÄÄOMA	213 908 414,58	209 284 186,87
Rakennukset	213 234 798,33	196 933 080,91	VÄHEMMISTÖOSUUDET	246 921,46	321 685,65
Kiinteät rakenteet ja laitteet	126 665 567,44	126 278 674,03	KONSERNIRESERVI	0,00	0,00
Koneet ja kalusto	4 712 824,44	6 714 852,08	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Muut aineelliset hyödykkeet	2 866 596,35	3 070 267,25	Poistoero	0,00	0,00
Ennakkomaksut ja keskenäiset hankinnat	69 017 247,30	72 396 716,74	Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet	503 567 906,29	480 943 109,56	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
Sijoitukset			PAKOLLISET VARAUKSET		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	228 636,00	1 348 287,55	Eläkevaraukset	0,00	13 362,16
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeide	6 584 742,70	5 057 338,20	Muut pakolliset varaukset	1 131 110,78	2 107 368,60
Joukkovelkakirjasaamiset	0,00	0,00	PAKOLLISET VARAUKSET	1 131 110,78	2 120 730,76
Muut lainasaamiset	0,00	0,00	TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Muut saamiset	726 494,13	751 154,36	Valtion toimeksiannot	0,00	132 425,29
Sijoitukset	7 539 872,83	7 156 780,11	Lahjoitusrahastojen pääomat	2 039 642,58	1 817 687,10
PYSYVÄT VASTAAVAT	513 784 533,83	493 267 510,68	Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	477 948,42
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 039 642,58	2 428 060,82
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	VIERAS PÄÄOMA		
Lahjoitusrahastojen varat	533 579,51	402 861,38	Pitkäaikainen vieras pääoma		
Muut toimeksiantojen varat	0,00	477 948,42	Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	533 579,51	880 809,80	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	218 797 494,33	209 678 472,02
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Pääomalainat	60 000,00	60 000,00
Vaihto-omaisuus			Lainat kunnalta	0,00	0,00
Aineet ja tarvikkeet	239 299,91	1 272 761,22	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Keskeneräiset tuotteet	303 099,93	193 733,97	Lainat muilta luotonantajilta	8 531 567,64	2 529 356,36
Valmiit tuotteet	0,00	0,00	Saadut ennakot	0,00	31,88
Muu vaihto-omaisuus	12 564,67	1 650,62	Ostovelat	0,00	0,00
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0,00	0,00	Korottomat velat kunnalta	0,00	0,00
Vaihto-omaisuus	554 964,50	1 468 145,82	Muut velat	18 284 904,85	16 434 198,39
Saamiset			Siirtovelat	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset			Laskennalliset verovelat	0,00	37 899,85
Myyntisaamiset	0,00	0,00	Pitkäaikainen vieras pääoma	245 673 966,82	228 739 958,49
Lainasaamiset	0,00	2 198 633,72	Lyhytaikainen vieras pääoma		
Laskennalliset verosaamiset	0,00	0,00	Joukkovelkakirjalainat	42 000 000,00	15 000 000,00
Saamiset kunnalta	0,00	0,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 334 538,07	28 433 141,86
Muut saamiset	17 500,00	17 500,00	Pääomalainat	0,00	0,00
Siirtosaamiset	107 190,66	1 388 876,35	Lainat kunnalta	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset	124 690,66	3 605 010,07	Lainat julkisyhteisöiltä	336 840,00	336 840,00
Lyhytaikaiset saamiset			Lainat muilta luotonantajilta	316 986,00	0,00
Myyntisaamiset	6 206 454,07	14 255 701,19	Saadut ennakot	5 712 271,05	8 929 217,57
Lainasaamiset	16 951,15	15,05	Ostovelat	13 659 255,16	22 618 666,57
Laskennalliset verosaamiset	0,00	0,00	Korottomat velat kunnalta	0,00	0,00
Saamiset kunnalta	0,00	0,00	Muut velat	4 506 019,19	4 526 620,03
Muut saamiset	3 086 812,26	3 737 290,55	Siirtovelat	18 920 619,17	37 781 974,28
Siirtosaamiset	5 636 445,81	11 365 600,57	Laskennalliset verovelat	813 387,98	928 341,06
Lyhytaikaiset saamiset	14 946 663,30	29 358 607,36	Lyhytaikainen vieras pääoma	88 599 916,62	118 554 801,36
Saamiset	15 071 353,96	31 575 522,27	VIERAS PÄÄOMA	334 273 883,44	347 294 759,85
Rahoitusarvopaperit			VASTATTAVAA	551 599 972,84	561 449 423,95
Osakkeet ja osuudet	7 878,52	7 878,52			
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	7 544 301,05	6 996 671,16			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00			
Muut arvopaperit	1 922 598,51	1 873 288,96			
Rahoitusarvopaperit	9 474 778,09	8 877 838,64			
Rahat ja pankkisaamiset	12 180 762,95	23 991 501,59			
VASTAAVAA	551 599 972,84	561 449 423,95			

LIITETIEDOT

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät (KPA 2:2.1 § 1-kohta)

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun ja hyväksytyin poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 'Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet'. Palveluverkon uudistamisen myötä käytöstä poistuvien rakennusten poistoja mukautettiin vuoden 2021 aikana rakennusten käyttöön mukaisiksi. Poistojen mukautus kasvattaa vuosien 2021-2026 poistoja ja vuodelle 2023 tämä vaikuttaa poistoja lisäävästi 2 milj. euroa.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen varastokohtaisesti joko varaston keskimääräisellä hankintahinnalla tai viimeisen hankintahinnan mukaisena.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.

2 Tuloslaskelman tai taseen esittämistavan muutos

Tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä tilikaudesta (KPA 2:2.1 § 2-kohta) tai kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamista ohjeista poikkeavaksi.

3 Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty oikaisuja.

4 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikausien vertailukelpoisuuteen vaikuttaa vuoden 2023 alussa toteutunut hyvinvointialueuudistus. Uudistuksen myötä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Eteva kuntayhtymän omistukset siirtyivät Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle vuoden 2023 alussa. Lisäksi Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä purettiin ja Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymän toiminta lakkasi ja kuntayhtymä tullaan purkamaan vuoden 2024 aikana. Kuntayhtymien omistus kirjattiin pois kunnan peruspääomaa vasten.

5 Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Aikaisempiin tilikausiin tehtiin kunnan tilinpäätöksessä seuraavat oikaisut; Helsingin seudun liikenne kuntayhtymän ylijäämän Tuusulan osuuden oikaisu pois saamisista yhteensä 1 431 342,30 euroa, hyvinvointialueelle siirtyneiden lomapalkkavelkojen virheellinen käsittely vuodelta 2022 yhteensä 137 116,19 euroa sekä KuEl- ja VaEl-maksujen sekä tapaturmavakuutusmaksujen aikaisemmilta tilikausilta syntyneiden virheiden oikaisu 276 189,97 euroa. Korjauksilla on yhteensä 2 080 233,57 pienentävä vaikutus edellisten vuosien ylijäämän.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä kaikki kuntayhtymä-kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Lisäksi kaikki osakkuusyhteisöt, joissa kunta on jäsenenä, on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmilta tilikausilta kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksen liitteenä esitetään perusteltu selostus, jos konsernitilinpäätöksen laatimisessa ei ole noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikausi vertailukelpoisuuteen vaikuttaa vuoden 2023 alussa toteutunut hyvinvointialueuudistus. Uudistuksen myötä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Eteva kuntayhtymän omistukset siirtyivät Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle vuoden 2023 alussa. Lisäksi Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä purettiin ja Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymän toiminta lakkasi ja kuntayhtymä tullaan purkamaan vuoden 2024 aikana. Muutoksen myötä konsernin omapääoma pieneni kuntayhtymäosuuksien verran.

Tytäryhteisöt

Tuusulan tekonurmi Oy sulautui vuoden 2023 alussa Tuusulan Tenniskeskus Oy:öön ja yhtiön uudeksi nimeksi tuli Tuusulan Urheilukeskus Oy. Kunta osallistui Tuusulan Urheilupuisto Oy:n vuonna 2023 järjestämään osakeantiin ja uusien osakkeiden merkitsemisen myötä kunnan omistusosuus yhtiöstä nousi 52,6 prosentista 89,2 prosenttiin.

Kuntayhtymät

Hyvinvointialueuudistuksen myötä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän sekä Eteva kuntayhtymän omistukset siirtyivät Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle vuoden 2023 alussa. Lisäksi Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä purettiin ja Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymän toiminta lakkasi ja kuntayhtymä tullaan purkamaan vuoden 2024 aikana.

Osakkuusyhteisyyhteisöt

Hyvinvointialueuudistuksen myötä Uudenmaan työterveys Oy:n omistus siirtyi Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Aikaisempiin tilikausiin tehtiin kunnan tilinpäätöksessä seuraavat oikaisut; Helsingin seudun liikenne kuntayhtymän ylijäämän Tuusulan osuuden oikaisu pois saamisista yhteensä 1 431 342,30 euroa, hyvinvointialueelle siirtyneiden lomapalkkavelkojen virheellinen käsittely vuodelta 2022 yhteensä 137 116,19 euroa sekä KuEl- ja VaEl-maksujen sekä tapaturmavakuutusmaksujen aikaisemmilta tilikausilta syntyneiden virheiden oikaisu 276 189,97 euroa. Korjauksilla on yhteensä 2 080 233,57 pienentävä vaikutus edellisten vuosien ylijäämän.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Konserniyhteisöt	Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty	Ei yhdistelty
Tytäryhteisöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt		
Kiinteistö Oy Riihikallion Päiväkotikeskus	X	
Kiinteistö Oy Riihikallion lähipalvelukeskus	X	
Kiinteistö Oy Keravan ja Tuusulan Paloasema	X	
Kiinteistö Oy Tuusulan Vanha Kunnantalo	X	
Kiinteistö Oy Tuusulan Lahelankankaan toimitalo	X	
Muut yhtiöt		
Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy	X	
Kellokosken Jäähalli Oy	X	
Tuusulan Urheilukeskus Oy	X	
Tuusulan Jäähalli Oy	X	
Kuntayhtymät		
Uudenmaan liitto kuntayhtymä	X	
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	X	
keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä	X	
Keski-Uudenmaan vesi kuntayhtymä	X	
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	X	

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot, 1000 €

6 TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄALUEITTAIN *

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Toimialue				
Yleishallinto ja johdon tuki	20 295	17 657	3 701	4 003
Yhteiset palvelut	0	1 812	1 837	1 812
Sosiaali- ja terveys	485	227 645	0	0
Sivistys	12 964	14 281	11 355	12 730
Kasvu ja ympäristö **	49 964	46 246	23 484	21 628
Toimialueet yhteensä	83 708	307 641	40 377	40 174
Tuusulan vesihuoltoliikelaitos	7 415	7 534	7 415	7 534
- Keskinäiset ostot ja myynnit	-2 930	-37 307	0	
Toimintatuotot yhteensä	88 194	277 867	47 792	47 708

* Toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä

** Käyttöomaisuuden myyntivoitot esitetään kasvu ja ympäristön toimialueella

7 VEROTULOT

	Kunta	
	2023	2022
Kunnan tulovero	90 985	188 925
Kiinteistövero	15 378	14 583
Osuus yhteisöveron tuotosta	9 267	13 679
Verotulot yhteensä	115 630	217 187

8 VALTIONOSUUKSIEN JA VEROTULOMENETYSTEN KORVAUSTEN ERITTELY

	Kunta	
	2023	2022
Peruspalvelujen valtionosuus	26 907	34 720
<i>Siiitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus</i>	-703	-10 002
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-3 238	-3 175
Verotulomenetysten kompensatio	4 629	14 826
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	27 595	36 369

9 PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

	Kunta	
	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	3 697	133 973
Muiden palvelujen ostot	31 282	30 261
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	34 979	164 235

10 VALTUUSTORYHMIEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TUKEMISEKSI ANNETUT TUET VALTUUSTORYHMITTÄIN ERITELTYINÄ

	Kunta 2023
Kokoomuksen valtuustoryhmä	0
Tuusulan puolesta ry:n valtuustoryhmä	0
Tuusulan Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä	0
Tuusulan keskustan valtuustoryhmä	0
Perussuomalaisien Tuusulan valtuustoryhmä	0
Vihreä valtuustoryhmä	0
Tuusulan vasemmisto valtuustoryhmä	0
Vastuullinen oikeisto valtuustoryhmä	0
Svenska folkpartiet i Tusby fullmäktige grupp	0
Kristillisdemokraattisen puolueen valtuustoryhmä	0
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	0

11 PYSYVIEN VASTAAVIEN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT
(Valt 27.1.2014, § 9)

	31.12.2012 MENNESSÄ VALMISTUNEET KOHTEET		1.1.2013 JÄLKEEN VALMISTUNEET KOHTEET		KIRJANPITOLAUTA- KUNNAN KUNTAJAOS: POISTOAIKASUOSITUS
	POISTOAIKA	POISTOTAPA	POISTOAIKA	POISTOTAPA	
Aineettomat hyödykkeet					
kehittämisenmenot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 20 vuotta
Liikearvo			2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot					
Atk-ohjelmistot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat					
Betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehtas- ja tuotantorakennukset			30 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Muut kuin betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehtas- ja tuotantorakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Kadut, tiet, torit ja puistot	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 30 vuotta
Vedenjakeluverkosto	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Viemäriverkko	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Kaukolämpöverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puhelinverkko, keskussema ja alakeskukset			10 vuotta	tasapoisto	10 - 12 vuotta
Maakaasuverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 25 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	12 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Koneet ja kalusto					
Rautaiset alukset			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet			8 vuotta	tasapoisto	8 - 15 vuotta
Muut kuljetusvälineet	7 vuotta	tasapoisto	4 vuotta	tasapoisto	4 - 7 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Muut raskaat koneet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kevyet koneet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Sairaala-, terveydenh., yms. laitt.	10 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 15 vuotta
Atk-laitteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet					
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet			ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskener. hank.	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa

12 TUOTTOIHIN JA KULUIHIN SISÄLTYVÄT PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuu 1.1.	13	13	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	-13	0	0	0
Eläkevastuu 31.12.	0	13	0	0
Pilaantuneiden maiden puhdistusvaraus 1.1.	1 162	1 192	1 131	1 131
Lisäykset tilikaudella	0	7	0	0
Vähennykset tilikaudella	-31	-36	0	0
Pilaantuneiden maiden puhdistusvaraus 31.12.	1 131	1 162	1 131	1 131
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	946	887	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	59	0	0
Vähennykset tilikaudella	-946	0	0	0
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	0	946	0	0
Muut varaukset 1.1.	0	450	0	450
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	-450	0	-450
Muut varaukset 31.12.	0	0	0	0
Pakolliset varaukset yhteensä 31.12.	1 131	2 121	1 131	1 131

Kunnan henkilökunnan eläkevastuu on hoidettu Kuntien Eläkevakuuksen kautta

13 MUIHIN TOIMINTATUOTTOIHIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	7 528	9 009	7 642	8 935
Rakennusten myyntivoitot	0	0	561	0
Muut myyntivoitot	1	1 148	0	1 008
Myyntivoitot yhteensä	7 530	10 157	8 203	9 942
Muut toimintakulut				
Kiinteistöjen myyntitappiot	24	0	0	0
Muut myyntitappiot	6	11	0	0
Myyntitappiot yhteensä	31	11	0	0

14 SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Ei ilmoitettavaa.

15 YHTEISMÄÄRÄT MUIHIN RAHOITUSTUOTTOIHIN SISÄLTYVISTÄ TUOTOISTA, JOTKA ON SAATU OSUUKSISTA MUISSA YHTEISÖISSÄ, MIKÄLI NE OVAT OLENNAISIA

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Osinkotuotot konserniyhteisöistä	0	0	0	0
Osinkotuotot muista yhteisöistä	441	96	179	85
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0	85	0	270

16 ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA

	Kunta	
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	67	-1 094
Poistoeron muutokset yhteensä	67	-1 094

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot, 1000 €

17 KULUKSI KIRJAAMATTOMAT MENOT JA PÄÄOMA-ALENNUKSET
(KPA 2:4.1 § 5-kohta)

Kunnan ja konsernin tilinpäätökseen ei sisälly lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneita kuluksi kirjaamattomia menoja ja pääoma-alennuksia.

18 ARVONKOROTUKSET

Kunnan ja konsernin tilinpäätöksiin ei sisälly olennaisia arvonkorotuksia.

19 PYSYVÄT VASTAAVAT

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	Muut pitkävaikutteiset		Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	menot	
Poistamaton hankintameno 1.1.2023	200	89	289
Tilikauden poisto	-120	-47	-167
Poistamaton hankintam. 31.12.2023	79	43	122
Arvonkorotukset	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	79	43	122

AINEELLISET HYÖDYKKEET	Kiinteistö-			Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
	Maa- ja vesialueet	liittymismaksut	Rakennukset					
Poistamaton hankintameno 1.1.2023	71 534	44	109 681	118 212	1 708	292	46 755	348 227
Lisäykset tilikauden aikana	11 905	0	8 236	11 531	1 170	0	46 289	79 131
Vähennykset tilikauden aikana	-604	0	-695	0	0	0	0	-1 300
Siirto erien välillä	0	0	27 450	0	0	0	-27 450	0
Tilikauden poisto	0	0	-9 486	-10 674	-811	0	0	-20 971
Arvonlennukset								
Poistamaton hankintam. 31.12.2023	82 834	44	132 157	119 070	2 067	292	65 595	402 059
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	82 834	44	132 157	119 070	2 067	292	65 595	402 059

SIJOITUKSET: Osakkeet ja osuudet	Tytäryhteisöt	Kunta-yhtymä osuudet	Osakkuus-yhteisö- osakkeet ja osuudet	Liike-laitosten peruspää- omaosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Lisäykset	3 430	3 255	0	0	1	6 687
Vähennykset	0	-3 270	-160	0	-6	-12 701
Muutokset, hyvinvointialueuudistus	0	-9 264	0	0	0	-9 264
Hankintameno 31.12.2023	12 708	11 251	0	7 500	2 922	25 118
Poistamaton hankintam. 31.12.2023	12 708	11 251	0	7 500	2 923	34 382
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	12 708	11 251	0	7 500	2 923	34 382

SIJOITUKSET: Muut lainasaamiset ja muut saamiset	Tytäryhteisöt	Osakkuus-yhteisöt	Jäsenkuntayhtymät	Muut saamiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2023	90	0	0	26	116
Lisäykset	440	0	0	0	440
Vähennykset	-29	0	0	0	-29
Hankintameno 31.12.2023	500	0	0	26	527
Poistamaton hankintam. 31.12.2023	500	0	0	26	527
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	500	0	0	26	527

20 - 22 OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ

Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		tilikauden voitosta (+) tappiosta (-)
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	
TYTÄRYHTEISÖT						
Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy	0771183-3	100,00	100,00	7 262	54 530	101
Koy Riihikallion päiväkotikeskus	2405386-0	100,00	100,00	112	4 108	44
Koy Riihikallion lähipalvelukeskus	0131596-0	100,00	100,00	1 118	1 814	-154
Kellokosken Jäähalli Oy	1533287-6	74,30	73,88	240	37	-33
Koy Tuusulan Vanha Kunnantalo	1047380-5	66,98	66,98	452	4	0
Koy Tuusulan Lahelankankaan toimitalo	1457811-0	100,00	100,00	3 157	1 210	28
Tuusulan Urheilukeskus Oy	0307145-3	89,24	89,24	1 617	5 515	-138
Tuusulan Jäähalli Oy	1067126-2	100,00	100,00	1 261	740	-31
Tuusulan Tekonurmi Oy	2069252-6	51,00	51,00	0	0	0
Kiinteistö Oy Keravan ja Tuusulan paloasema	2664817-1	60,00	60,00	21	4 336	1
Yhteensä				15 240	72 294	-183
KUNTAYHTYMÄT						
Uudenmaan liitto	0201296-1	2,68	2,68	37	87	-1
Keski-Uudenmaan koulutus kuntayhtymä	0213834-5	31,24741	31,24741	25 454	4 339	-23
Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitosky	0202691-7	17,04	17,04	4 229	934	43
Keski-Uudenmaan Vesi ky	0131665-6	24,58	24,58	4 258	1 968	13
Uudenmaan päihdehuollon ky	0125920-9	3,16091	3,16091	129	1	-19
Helsingin seudun liikenne ky	2274586-3	3,021	3,021	3 323	4 338	907
Yhteensä				37 429	11 667	919

23 PITKÄ- JA LYHYTAIKAISET SAAMISET KONSERNIYHTEISÖILTÄ

	2023		2022	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	361	0	126
Lainasaamiset	0	1 200	0	1 200
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	190	0	169
Yhteensä	0	1 751	0	1 495
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	17	0	615
Lainasaamiset		0		0
Muut saamiset		0		0
Siirtosaamiset	0	0	1 431	3 163
Yhteensä	0	17	1 431	3 778
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0	5 170	0	6 282
Lainasaamiset	0	0	34	0
Muut saamiset	0	1 414	10	948
Siirtosaamiset	0	4 742	0	2 119
Yhteensä	0	11 327	44	9 348
Saamiset yhteensä	0	13 095	1 475	14 622

24 SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Kunta				
Muut siirtosaamiset:				
KELA, työterveyshuolto			436	995
Keusote peruspääoma			3 048	0
Pelastustoimen jaettava OPO			687	
Takauspalkkiot			166	169
Ympäristövalvonnan lisämaksu			21	64
Muut siirtosaamiset			575	1 060
yhteensä	0	0	4 933	2 288
Konserni				
Jaksotetut henkilöstökulut	97	81		
Avustukset	412	45		
Menoennakot	0	0		
Muut tulojäämät	5 127	12 629		
yhteensä	5 636	12 754		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	5 636	12 754	4 933	2 288

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot, 1000 €
**25 TASE-ERÄKOHTAINEN ERITTELY OMAN PÄÄOMAN ERIEN LISÄYKSISTÄ
JA VÄHENNYKSISTÄ SEKÄ SIIRROISTA NÄIDEN ERIEN VÄLILLÄ
TILIKAUDEN AIKANA (KPA 2:5 § 1- kohta)**

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	127 516	127 516	127 516	127 516
Muutokset, hyvinvointialueuudistus	-6 038	0	-6 038	0
Peruspääoma 31.12.	121 477	127 516	121 477	127 516
Muut omat rahastot 1.1.	942	937	0	0
Muutokset, HVA-uudistus	-27			
Lisäykset tilikaudella	0	6	0	0
Vähennykset tilikaudella	-7	0	0	0
Muut omat rahastot 31.12.	908	942	0	0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	80 826	74 044	60 706	54 655
Muutokset, HVA-uudistus	-2 170			
Aiempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	0	-65	-2 080	0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	78 655	73 979	58 625	54 655
Tilikauden yli-/alijäämä	12 867	6 847	5 708	6 051
Oma pääoma 31.12.	213 908	209 284	185 811	188 221

26 ERITTELY VEROTUSSYISTÄ TEHDYN POISTOERON MUUTOKSESTA

Kunnan tilinpäätöksen poistoeroon ei sisälly verotussyistä tehtyä poistoeroa (evl 54 §).

27 PITKÄAIKAISET VELAT

Velat, jotka erääntyvät 5 vuoden kuluttua
(KPA 2:5 § 2-kohta)

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	210 634	184 079	130 000	130 000
Lainat julkisyhteisöiltä	0	90	0	0
Yhteensä	210 634	184 169	130 000	130 000

28 JOUKKOVELKAKIRJALAINAT

Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat
- korko -4,04/-4,05 %, erääntyy 5.-23.1.2024
Joukkovelkakirjalainat yhteensä

Kunta	
2023	2022
42 000	15 000
42 000	15 000

**29 OLENNAISET PAKOLLISIIN VARAUKSIIN
MERKITYT ERÄT**

Muut pakolliset varaukset
Pilaantuneiden maiden puhdistusvaraus
Potilasvakuutus
Muu pakollinen varaus
Muut pakolliset varaukset yhteensä

Konserni		Kunta	
2023	2022	2023	2022
1 131	1 131	1 131	1 131
0	946	0	0
0	1 162	0	0
1 131	3 238	1 131	1 131

30 PITKÄ- JA LYHYTAIKAISET VELAT

Velat tytäryhteisöille
Saadut ennakot
Ostovelat
Lainat
Muut velat
Siirtovelat
Yhteensä

Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä

Saadut ennakot
Ostovelat
Muut velat
Siirtovelat
Yhteensä

Velat osakkuus- sekä yhteisyhteisöille

Saadut ennakot
Ostovelat
Muut velat
Siirtovelat
Yhteensä

Velat muille

Saadut ennakot
Ostovelat
Lainat
Muut velat
Siirtovelat
Yhteensä

Vieras pääoma yhteensä

2023		2022	
Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
0	0	0	0
0	139	0	66
0	1 618	0	1 888
0	0	0	0
0	0	0	0
0	1 757	0	1 954
0	0	0	0
0	225	0	294
0	0	0	0
0	0	0	0
0	225	0	294
0	0	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0
0	4 732	0	6 684
0	9 922	0	7 332
155 000	43 200	130 000	31 200
18 644	3 635	16 728	1 631
0	14 292	0	15 141
173 644	75 781	146 728	61 989
173 644	77 763	146 728	64 237

31 MAKSUVALMIUDEN KANNALTA MERKITTÄVÄT TILILIMIITIT

Luotollisen shekkitalin limiitti 31.12.
- siitä käyttämättä oleva määrä

2023	2022
0	6 000
0	6 000

32 MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut velat				
Liittymismaksut	16 940	16 434	17 301	16 696
Muut velat	1 345	4 527	1 343	32
Muut velat yhteensä	18 285	20 961	18 644	16 728

33 SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	1 522	462	0	0
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaks.	13 617	25 152	11 862	10 622
Korkojaksotukset	481	407	216	225
Muut menojäämät *	3 300	11 762	2 214	4 295
Menojäämät yhteensä	17 399	37 320	14 292	15 141
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	18 921	37 782	14 292	15 141

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot, 1000 €

34 VELAT, JOISTA KUNTA ON PANTANNUT, KIINNITTÄNYT TAI MUULLA TAVALLA ANTANUT VAKUUDEKSI OMAISUUTTAAN

Kunta ei ole antanut omaisuuttaan vakuudeksi.

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta
Vakuudeksi annetut kiinnitykset
Vakuudeksi annetut osakkeet

Konserni	
2023	2022
55 942	78 243
0	0

35 VAKUUDET, JOTKA KUNTA ON ANTANUT MUIDEN SITOUMUSTEN KUIN VELKOJEN VAKUUDEKSI

Kunta ei ole antanut vakuuksia.

36 VAKUUDET, JOTKA KUNTA ON ANTANUT SEN KANSSA SAMAA KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN PUOLESTA

Kunta ei ole antanut vakuuksia.

37 YHTEENLASKETTU ARVO KUNNAN ANTAMISTA MUISTA KUIN EDELLÄ 34-36 KOHDISSA TARKOITETUISTA VAKUUKSISTA LAJEITTAIN

Kunta ei ole antanut vakuuksia.

38 VUOKRAVASTUUT

Toimitilojen vuokravastuut
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut*
Maa-alueiden vuokravastuut
Muut vuokravastuut
Vuokravastuut yhteensä
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus
Siitä PPP-hankkeet
Siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet
Siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut *

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Toimitilojen vuokravastuut	15 029	33 834	13 985	15 298
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut*	5 946	5 903	5 881	3 028
Maa-alueiden vuokravastuut	2 410	2 020	0	0
Muut vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä	23 385	41 757	19 866	18 325
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	4 820	8 526	4 680	4 415
Siitä PPP-hankkeet	0	0	0	0
Siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	0	0	0	0
Siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut *	0	168	0	168

Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdonmukaisia vastuita.

39 VASTUUSITOUMUKSET

Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Alkuperäinen pääoma

Jäljellä oleva pääoma

Takaukset muiden puolesta

Alkuperäinen pääoma

Jäljellä oleva pääoma

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Alkuperäinen pääoma	0	0	89 570	87 835
Jäljellä oleva pääoma	0	0	67 758	66 655
Alkuperäinen pääoma	4 962	5 745	0	0
Jäljellä oleva pääoma	0	4 962	0	0

40 VASTUU KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUISTA

Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.

Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.

Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.

	Kunta	
	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	335 019	300 690
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	267	174

41 MUUT KUNTAA KOSKEVAT TALOUDELLISET VASTUUT,
JOITA EI OLE MERKITY TASEESEEN

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Sopimusvastuut				
Maankäyttö sopimukset	4 250	6 200	4 250	6 200
Muu sopimusvastuu	0	144	0	0
Sopimusvastuut yhteensä	4 250	6 344	4 250	6 200
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset				
Koronvaihtosopimus 1641290/2300766 *	478	300	0	0
Koronvaihtosopimus 66985275SA Nimellisarvo	15 000	15 000	15 000	15 000
Käypä arvo	598	-659	598	-659
Koronvaihtosopimus 66570560SA-BTQ9K Nimellisarvo	25 000	25 000	25 000	25 000
Käypä arvo	2 005	-1 228	2 005	-1 228
Sähköjohdannaiset Käypä arvo	0	406	0	0
Muut vastuut	0	3 568	0	0
Arvonlisäveron palautusvastuu	0	11 607	0	0
Valtionosuuksien palautusvastuu	0	756	0	0

Konsernin johdannaiset

Tuusulan Tenniskeskus Oy:llä on yksi suojaamistarkoituksessa tehty koronvaihtosopimus. Sopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin pienentämiseksi.

Tuusulan kunnalla on korkoriskin suojaamistarkoituksessa tehty kaksi koronvaihtosopimusta.

Sopimukset on tehty yksittäisten lainojen korkoriskin pienentämiseksi.

Sopimuksilla muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimukset erääntyvät vuosina 2028 ja 2029.

Korkoriskit

Konsernilla on vaihtuvakorkoisin lainoihin liittyvää merkittävää korkoriskiä.

Sopimusriskit

Kunnalla on maankäyttösopimuksiin liittyvää sopimusriskiä. Maankäyttösopimusten sopimuskorvauksia on tuloutettu kirjanpitoon kaavoitettavien alueiden valmistumisasteen perusteella.

Konserniyhteisöjen kertyneeseen alijäämään liittyvät riskit

Ei olennaisia alijäämän kattamiseen liittyviä riskejä.

Ympäristövastuut (KILA 14.1.2003 ympäristöyleisohje)

Tilinpäätöksessä on varauduttu 1 131 110,78 eurolla pilaantuneiden maa-alueiden kunnostukseen. Tilikauden aikana varaukseen ei tullut muutoksia.

Pilaantuneiden maa-alueiden varaus koskee seuraavia alueita:

Jokelan entinen kaatopaikka, Kellokosken kaatopaikka, Terrisuon entinen kaatopaikka ja Haaratien alue. Kunnostusten aloitus riippuu kaavojen etenemisestä ja lisätutkimusten tuloksista.

Pääomalainasaamisiin liittyvät riskit**Kiinteistö Oy Keravan ja Tuusulan paloasema, pääomalaina 90 000**

Kiinteistö Oy Keravan ja Tuusulan paloasema vuokraa omistamaansa paloasemakiinteistöä Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle ja Tuusulan VPK:lle. Tuusulan kunta omistaa yhtiöstä 60 % ja Keravan kaupunki 40 %. Omistajakunnat ovat myöntäneet yhtiölle sen vakavaraisuuden vahvistamiseksi yhteensä 150 000 euron pääomalainat, josta Tuusulan osuus 90 000 euroa. Pääomalainoilla ei ole eräpäivää ja ne on merkitty tilinpäätöksessä yhtiön omaan pääomaan. Pääomalainoille ei ole annettu vakuutta. Yhtiö hoitaa osaltaan julkista palvelutehtävää, jossa kunnat vastaavat pelastustoimesta yhteistoiminnassa pelastustoimen alueilla siten kuin pelastustoimilaisissa säädetään. Pääomalainasta ei aiheudu Tuusulan kunnalle merkittävää riskiä perustuen yhtiön toimialaan sekä pääomalainan pieneen määrään suhteessa kuntakonsernin omiin pääomiin ja toiminnan volyyymiin.

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy, pääomalaina 3 000 000

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy omistaa, hallitsee ja vuokraa kiinteistöjä erilaisiin asumisen tarpeisiin. Tuusulan kunta omistaa yhtiöstä 100 % ja on myöntänyt yhtiölle 3 000 000 euron pääomalainan Tuusulan kunnan vuora-asuntorahaston purkamisen yhteydessä vuonna 2019. Pääomalainalla ei ole eräpäivää ja se on merkitty tilinpäätöksessä yhtiön omaan pääomaan. Pääomalainoille ei ole annettu vakuutta. Pääomalainasta ei aiheudu Tuusulan kunnalle merkittävää riskiä, sillä yhtiön toiminta on vakaalla pohjalla ja yhtiön pääomarakenne on kunnossa.

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot, 1000 €

42 HENKILÖSTÖ TOIMIALUEITTAIN

Toimialue, henkilötyövuodet

Yleishallinto ja johdon tuki
Yhteiset palvelut
Sivistys
Kasvu ja ympäristö

Yhteensä

Vesihuoltoliikelaitos

Yhteensä, kunta + liikelaitos

	2023	2022
	56,0	51,5
	83,0	83,1
	1205,1	1130,3
	142,4	142,2
Yhteensä	1486,5	1407,1
	15,9	15,2
Yhteensä, kunta + liikelaitos	1502,4	1422,3

43 TILIKAUDEN PALKAT, PALKKIOT, ELÄKEKULUT JA MUUT HENKILÖSIVUKULUT ELLEI NIITÄ OLE ERITELTY TULOSLASKELMASSA

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot

Henkilösivukulut

Eläkekulut

Muut henkilösivukulut

Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan

Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen

Palkat ja palkkiot

Henkilösivukulut

Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen yht.

Yhteensä henkilöstökulut

	2023	2022
	72 760	67 450
	14 345	14 391
	2 779	2 475
	89 884	84 316
	0	142
	0	2
	0	145
Yhteensä	89 884	84 460

44 LUOTTAMUSHENKILÖN PALKKIOISTA PERITYT JA PUOLUEELLE TAI PUOLUEYHDISTYKSELLE TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT (Kuntalaki 82.3 §)

Kansallinen Kokoomus rp
 Kristillisdemokraatit rp
 Perussuomalaiset rp
 Suomen Keskusta rp
 Suomen Ruotsalainen Kansanpuolue rp
 Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue rp
 Tuusulan puolesta ry
 Vasemmistoliitto rp
 Vihreä liitto rp
Yhteensä

	2023	2022
Kansallinen Kokoomus rp	11	11
Kristillisdemokraatit rp	1	1
Perussuomalaiset rp	6	6
Suomen Keskusta rp	5	5
Suomen Ruotsalainen Kansanpuolue rp	0	0
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue rp	16	16
Tuusulan puolesta ry	14	14
Vasemmistoliitto rp	2	2
Vihreä liitto rp	6	6
Yhteensä	61	61

45 TILINTARKASTUSPALKKIOT

Lakisääteistä tilintarkastusta suorittava tarkastus-yhteisö: KPMG Oy Ab
 Tilintarkastuspalkkiot, lakisääteinen tilintarkastus
 Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät
 Muut palkkiot
Palkkiot yhteensä

	Kunta	
	2023	2022
Tilintarkastuspalkkiot, lakisääteinen tilintarkastus	28	31
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	11	15
Muut palkkiot	2	15
Palkkiot yhteensä	41	61

46 KUNNAN JA SEN INTRESSITÄHOIHIN KUULUVIEN VÄLISET LIIKETOIMET

Kunta on solminut 9.8.2023 AP-tontin maanvuokrasopimuksen Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy:n kanssa.
 Sopimuskumppanina kunnan omistama yhtiö ja sopimuksen arvo 41 375 euroa/vuosi.

Kunta on myynyt 4.4.2023 AP-tontin Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy:lle.
 Sopimuskumppanina kunnan omistama yhtiö ja tontin myyntihinta 115 020 euroa.

Sopimukset on tehty tavanomaisin ehdoin ja yhtiön edustajat eivät ole osallistuneet näitä asioita koskevaan päätöksen tekoon kunnassa.

TYTÄRYHTIÖT

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy

Perustettu vuonna 1989, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy on kiinteistöstrategiassa sitoutunut tuottamaan turvallisia, laadukkaita kohtuuhintaisia koteja erilaisiin asumisen tarpeisiin. Asumisen ja ympäristön laatu varmistetaan uudenlaisia tekniikoita ja suunnitteluratkaisuja hyödyntäen elinkaariajattelun pohjalta. Energiatieteiden kehittäminen pyritään kohti nollaenergiatasoa. Tuotannossa tavoitellaan sosiaalisesti eheitä asuinalueita. Yhteisöllisyyden ja ryhmäasumisen ratkaisuja edistetään. Vuokra-asuntomarkkinoiden toimivuutta seurataan uudishankkeita suunniteltaessa. Yhtiö edistää mahdollisuuksien mukaan hissirakentamista sekä asuntojen turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhtiön arvoja ovat elinvoimaisuus, vastuullisuus, kehittyminen ja yhteistyö.

Yhtiön toimialana on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä ja maa-alueita samoin kuin omistaa osakkeita ja arvopapereita sekä käydä sanotulla omaisuudella kauppaa. Yhtiö voi myös harjoittaa rakennuttamista vuokraustoimintaa ja isännöintiä.

Tavoitteet 2023 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa 2023

1. Elinvoimaisuus

Vuokraustoimintaa on hoidettu yhtiössä suunnitelmallisesti. Hakemusjono on reilulla 100 hakemuksen kuukausitasolla (keskiarvo 2023 on 113 hakemusta / kk). Käyttöaste on korkea ja vapaita asuntoja ei ole tarjota kaikille halukkaille. Hyrylän ja Kellokosken alueella kysyntä on tarjontaa kovempi. Jokelan alueen kysyntä on matalammalla tasolla ja sen markkinatilanne on stabiili. Käyttöastelukuun ei sisälly Mahlamäentien 14:sta vanhemmat rivitalot, jotka purettiin loppuvuodesta. Alue uudelleen rakennetaan tulevien vuosien aikana (purkavaa täydennysrakentamista).

Yhtiössä ylläpidetään jatkuvaa uudisrakentamista, mutta tarkasti analysoiden markkinatilannetta. Vuosille 2022–2026 rakennuttamisen tavoitesuunnitelma on laadittu pohjautuen MAL-sopimukseen. Lukuarvoina tavoitellaan keskimäärin 30 asunnon vuosittaista valmistumista. Nykytasolla tämä toteutuu ja samalla se on taloudellisesti sekä resurssien valossa hallittavissa. Rakentamisessa painotetaan erityisesti kestävää ja elinkaarikustannukset huomioivaa rakentamista.

Tavoitteet:

- Selvitetään mahdollisuus toteuttaa erityisryhmäasumista nykyistä laajemmin yhteistyössä Tuusulan kunnan sekä Keusoten kanssa: Tämä ei ole enää relevantti asia (HVA alue hoitaa itse).
- Tonttiohjelma päivitetään vuosittain: Päivitetty yhdessä yhtiön hallituksen ja kunnan kanssa.
- Uudisrakentamisen kohtuuhintaisuus taataan ARA-tuotannolla, omilla varoilla ja kunnan takauksilla: Toteutunut jatkuvana toimintana ja osana prosessia.
- Laaditaan PTS rahoitussuunnitelma ns. korjausvelan rahoittamiseksi: Hallituksessa käsitelty. Korjausvelka pyritään pitämään alhaisena riittävällä panostuksella PTS-töihin ja laadukkaalla ylläpidolla. Sähköinen PTS-ohjelman tehdään vuosittain.

Tulevat hankkeet:

Tuusulan Kotipiha, Rykmentinpuisto, valmistunut ja asukkaat muuttaneet sisään 1.4.2023.

- Lisäksi pyritään saattamaan vähintään urakkalaskentavaiheeseen 2–3 muuta kohdetta. Projektiputkessa on Pajukiitäjä (Neitoperho II rivitalo). Projektia on työstetty taustalla ja rakennustyöt pääsevän alkuun 2024. Muut hankkeet etenevät taustalla, lähinnä Mahlamäen kokosuunnitelma sekä Kellokosken Prinsessan hanke.

2. Vastuullisuus

Tavoitteet:

- Kustannustehokas ja tuottava käyttötalous taloudellisesti ja suunnitelmallisesti toimien sekä kiinteistöomaisuuden arvoa kehittäen eri keinovalikoimaa käyttäen: Toteutuu jatkuvana toimintana. Työkaluina on myös mahdolliset toimenpiteet, jolla elinkaaren päässä olevia kiinteistöjä korvataan uusilla.
- Vastuullinen rakennuttaminen, valvonta, jälkiseuranta sekä kilpailutus: Toteutuu jatkuvana toimintana ja osana riksienhallintaprosessia.
- Käynnistetään selvitys kiinteistökannan salkutuksesta ja elinkaariarvioinnista: Toteutui, hallitus käsitellyt selvityksen. Päivitetään vähintään 2 vuoden välein osana strategista työtä. Päivitys tehty katsantokauden syyskuussa.
- Palvelukokonaisuuden arvoketjun merkityksen korostaminen kumppanuusyhteistyössä ja palvelulupausten pitäminen luottamuspääoman kasvattamiseksi: Toteutuu jatkuvana toimintana ja kumppanuuksien kehittämisenä sekä sitouttamisena Tukukin arvoihin.
- Energiatehokkuuden aktiivinen ylläpito ja säännöllinen seuranta kestävän kehityksen ja elinkaariajattelun pohjalta: Jatkuvaa toimintaa ja osa prosessia.
- Jätteiden kierrätysaste pyritään pitämään korkealla tasolla

3. Kehittyminen

Tavoitteet:

- Yhtiön vuokra-asuntokannan kehittämisohjelman toteuttaminen: Tehty.
- Asiakaspalvelun ja toiminnan virtaviivaistaminen (palvelukulttuuri, ammattimaisuus, verkostoituminen): Uusien toimitilojen myötä saatu käytännölliset, asiakkaiden yksityisyyden suojan aiempaa paremmin takaavat tilat.
- Tulee huomioida myös asiakkaiden ja asukkaiden kulutustottumusten muutokset sekä talouden ohjaamisen kehittäminen (esim. palvelujen sähköistäminen). Nämä ovat osana prosessia ja jatkuvaa kehittämistä.
- Hallitus ja henkilöstö sitoutuvat innovatiiviseen ja aktiiviseen yhtiön toiminnan kehittämiseen ja edun valvontaan: Kilpailutukset aikataulutettu ja osana ylläpitoprosessia. Kehitystyö järjestelmämuutosten ja prosessien muuttamisessa on ollut erinomaista kuluneen katsantokauden aikana.
- Uusien työtapojen käyttöönotto – sähköisten palveluiden lisääminen: Sähköistä huoltokirjaa työstetty, huollon tehostettava käyttöä, sähköinen asunnonhaku suunnitelmissa.
- Kilpailukyvyyn ja vetovoiman kehittäminen positiivisen julkisuuskuvan ylläpidolla: Yhtiö tekee vuonna 2024 brändimuutokset ja samalla toiminimi muuttuu asukasläheisemmäksi.
- Pitkäaikaisten asukkaiden palkitsemiskeinojen selvittäminen: Pitkäaikaisten asukkaiden palkitsemiskeinot vahvistettu hallituksessa ja ne ovat käytössä.
- Ympäristösertifikaatti (Ekokompassi) on käytössä. Auditointi tehtiin viime katsantokaudella ja seuranta jatkuu prosessina.

4. Yhteistyö

Tavoitteet:

- Omistajapoliittisten linjausten näkyvyys yhtiön päätöksenteossa ja toiminnassa: Jatkuvaa toimintaa esim. uudisrakentamisessa. Kunta puoltanut hankkeita ja lainoja, myöntänyt omavelkaiset takaukset yhtiön lainoille ja osoittanut rakennuspaikkoja yhtiön uudisrakentamiseen.
- Yhtiö noudattaa konserniohjeistusta mikä on hyväksytty toimintaperiaatteeksi.

- Palvelumuotoilua osallistavan asukasyhteistyön kehittämiseksi: Toteutuu myöhemmin ja eri toimintamalleja haetaan ja kokeillaan.
- Vuokravalvonta ja perintäasiat – aktiivinen asukas- ja viranomaisyhteistyö toteutui, vuokrasaavat seurantakaudella edellisen kauden tasolla. Raportoidaan tarkka toteutuma vuoden lopussa. Seuranta ja raportointia tehdään kuukausitasolla.
- Vallitseva voimaksi inflaatio ja korkojen nousu aiheuttanut pieniä muutoksia maksuliikenteeseen ja prosessiin.
- Sujuvan kumppanuusyhteistyön ylläpito kaikkien osapuolien eduksi: Toteutuu jatkuvana toimintana ja muodostaa keskeisen osan toimintamallia. Kumppanuusmalli keskeiseksi ns. nollasummapelin sijaan.
- Henkilöstön työhyvinvoinnin ja tuottavuuden kehittäminen osallistavan yhteistyöskentelyn avulla. Tähän liittyy myös jatkuva ammattitaidon ylläpito ja eri prosessien kehittäminen. Henkilöstön sitouttaminen hyvän työilmapiiriin, toimivien työvälineiden, työn joustavuuden ja toimivien prosessien sekä palkitsemisen avulla. Henkilöstönäkökulmaa on edistetty katsantokauden aikana; työvälineiden, työn joustavuuden ja toimivien prosessien sekä palkitsemisen avulla.

5. Kiinteistöpidon tunnuslukutavoitteita:

- Käyttöaste 98,5 %: katsantokaudella toteutui, ka. n. 99 %.
- Vaihtuvuus max 25 %: katsantokaudella toteutui 11,00 %.
- Tyhjänä olo max 0,06 €/m²/kk: toteutui
- Vuokrasaavat 1,52 €/m²: toteutui 1,52 €/m² (2023 ka. 81 131 € / 53 540 m²).
- Luottotappiot 31.12.2023; 10 343 € (hyväksytty), siirtyneet jälkiperintään 31.12.2023 (luottotappiot ainoastaan 0,12 % liikevaihdosta)
- Korjauskulut €/m²/vuosi 25,60 €: korjauskulut ilman aktivointeja kassavirrasta 45,69 €/m²/vuosi
- Lainamäärä €/asm² 1046 €/asm²

Huomioitavaa taloudesta:

- inflaation vaikutukset näkyvät, erityisesti energian hinnan nousujen osalta
- korkokulut ovat kasvaneet yleisen korkotason nousun vuoksi. Yhteensä korkokulut nousivat 472 400 euroa. Korkokuluissa on mukana kunnan pääomallainan korot, mutta ei lainojen takausprovisioita, vaan ne ovat muissa rahoituskuluissa. Summassa mukana Kotipihan uudiskohteen lainan korot. Lainasalkku on hyvin suojattu, eikä korkojen nousu aiheuta oleellisesti korkokulujen nousua vuosille 2024–2025 nyt jo nousseesta tasosta. Nousu johtuu vanhempien pitkäaikaisten korkosidonnaislainojen korontarkistuksista.
- vuodelle 2024 tehtiin n. 4 %:n keskimäärin vuokratarkistus
- Lepomäki I ja II kiinteistöt purettiin katsantokaudella; * **poistot 1,9 M € (+ 21 % ed. vuoteen)**
- PTS - töitä priorisoidaan, kumminkin siten että kantaan ei synny oleellista korjausvelkaa

Tunnusluvut (1000 eur)	TP 2023	TP 2022	TP 2021
Liikevaihto	8 218	7 671	7 550
Liikevaihdon muutos	547	121	239
Liikevoitto	714	904	920
Nettotulos	101	-100	1
Lainamäärä	56 033	52 872	48 272
Lainamäärän muutos	3 161	4 600	137

Kiinteistö Oy Tuusulan Lahelankankaan toimitalo

Perustettu vuonna 2003, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Keskinäinen kiinteistöyhtiö omistaa ja hallitsee Lahelankankaan toimitaloa rakennuksineen. Toimitalossa ovat kunnallinen päiväkotij ja kunnan nuorisotilat.

Tavoitteet 2023 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa 2023

Rakennusten tekninen ja toiminnallinen taso pidetty hyvänä

- kiinteistöhoidon sopimustavoitteita ja niiden toteutumista seurataan, vuosittain tehty kiinteistökierron sekä pidetty yhteispalaverit kiinteistöhuollon, siivouksen kesken
- kunnossapitotyö painottunut ennakoivaan huoltoon taloteknisten järjestelmien ja rakenteiden käyttökunnon varmistamiseksi

Tilikauden aikana yhtiö asetettiin omaehtoiseen selvitystilaan. Lopullinen purkautuminen on kesken. Yhtiön isännöinti, taloushallinto ja maksuliikenteen hoito on siirtynyt kunnalle 1.1.2024 alkaen.

Tunnusluvut (1000 eur)	TP 2023	TP 2022	TP 2021
Liikevaihto	157	129	134
Liikevaihdon muutos	28	-5	-2
Liikevoitto	28	12	12
Nettotulos	28	12	12
Lainamäärä	1 200	1 200	0
Lainamäärän muutos	0	1 200	0

Kiinteistö Oy Tuusulan Vanha kunnantalo

Perustettu vuonna 1995, kunnan omistusosuus 67 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön pääosakkaat ovat Tuusulan kunta ja Tuusulan seudun vesilaitoskuntayhtymä. Vuonna 1995 perustettu yhtiö omistaa ja hallitsee Vanhaa kunnantaloa, jossa toimii vesilaitoskuntayhtymä.

Tavoitteet 2023 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa 2023

Rakennuksen tekninen taso pidetty hyvänä, korjaustyöt hoidetaan tarpeen mukaisesti. Korjaukset pyritään toteuttamaan tulorahoituksella. Ennakoimattomiin korjauksiin varauduttu talousarviossa.

Vuosi 2023 sujui suunnitelmien mukaan sekä hallinnollisesti, teknisesti että taloudellisesti. Yhtiön taloudellinen asema on hyvä. Keskeisen Uudenmaan musiikkiopisto muutti elokuussa Monioon. Vapautuneiden tilojen käyttöä suunnitellaan yhdessä kunnan tilapalveluiden kanssa. Kiinteistössä teetettiin kunnan rahoittama kuntoarvio.

Tunnusluvut (1000 eur)	TP 2023	TP 2022	TP 2021
Liikevaihto	83	83	83
Liikevaihdon muutos	0	0	0
Liikevoitto	0	0	0
Nettotulos	0	0	0
Lainamäärä	0	0	0
Lainamäärän muutos	0	0	0

Kiinteistö Oy Riihikallion lähipalvelukeskus

Perustettu vuonna 1976, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiö omistaa Koy Riihikallion palvelukeskuksen osakkeet, jotka oikeuttavat hallitsemaan ko. palvelukeskuksessa sijaitsevia liiketiloja. Yhtiön toiminta-ajatuksena on omistaa ja vuokrata kyseisiä liiketiloja kannattavasti.

Tavoitteet 2023 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa 2023

Tavoitteena vuonna 2023 oli saada tyhjillään olevat liiketilat vuokratuiksi käypään vuokratasoon sekä pidettyä nykyiset vuokralaiset tyytyväisinä tiloihinsa. Vuokratilojen käyttöaste 31.12.2023 oli 75%.

Ylimääräinen yhtiökokous, 03.11.2022, ohjeisti hallitusta teettämään asiantuntijaselvityksen Yhtiön omistusrakenteen ja toimintojen selkeyttämiseksi. Hallitus teetti asiasta selvityksen BDO Oy:lla. Tehdyn selvityksen sekä Kiinteistö Oy Riihikallion Palvelukeskuksen ja Tuusulan kunnan kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella yhtiön omaa pääomaa päätettiin vahvistaa ja omistusrakennetta selkeyttää seuraavasti:

- Tuusulan kunta antoi yhtiölle 1 114 000,00 euron pääomasijoituksen, joka on kirjattu Yhtiön oman pääoman rahastoon.
- Kiinteistö Oy Riihikallion lähipalvelukeskuksella, Kiinteistö Oy Riihikallion Palvelukeskuksella ja Yrjö ja Hanna -säätiö sr:llä on ollut keskinäinen osakassopimus (laadittu 02.05.2013). Tämä sopimus päätettiin 11.12.2023.
- Yhtiö omistaa keskinäisen kiinteistöosakeyhtiö Kiinteistö Oy Riihikallion palvelukeskuksen osakkeita. Yhtiöllä on ollut kyseisiin osakkeisiin kohdistuvaa saatavaa KOy Riihikallion palvelukeskukselta 2 163 723,45 euroa. Yhtiö teki pääomasijoituksen KOy Riihikallion palvelukeskukseen siten, että em. Yhtiön saatava 2 163 723,45 euroa pääomitettiin (konvertoitiin) KOy Riihikallion palvelukeskuksen sijoitetun vapaan pääoman rahastoon.
 - o Samalla Yhtiön omistamista KOy Riihikallion palvelukeskuksen osakkeista tuli velattomia. Nämä muutokset on kirjattu Yhtiön taseessa muut osakkeet ja osuudet lisäyksenä.

Tunnusluvut (1000 eur)	TP 2023	TP 2022	TP 2021
Liikevaihto	116	98	105
Liikevaihdon muutos	17	-7	-2
Liikevoitto	-96	-83	-75
Nettotulos	-154	-91	-87
Lainamäärä	1771	2606	2683
Lainamäärän muutos	-835	-77	-77

Tuusulan Jäähalli Oy

Perustettu vuonna 1996, kunnan omistusosuus 100,0 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön pääasiallinen toimiala on jäähallitoiminta. Yhtiö hallitsee ja ylläpitää mm. jäähallien edellyttämiä laitteita ja rakenteita. Yhtiö voi järjestää tapahtumia jäähalleissa sekä harjoittaa muuta tiloihin soveltuvaa liiketoimintaa.

Jäähalli antaa mahdollisuuden laadukkaaseen jääurheiluharrastustoimintaan Tuusulassa. Jäähalli vahvistaa

erityisesti nuorison liikunta- ja urheilutoiminnan edellytyksiä. Jäähallin jäätunnin hinta on kilpailukykyinen alueen muihin jäähalleihin verrattuna.

Yhtiö osti Tuusulan kunnan omistaman jäähallin osakkeet Tuusulan kunnalta 1.1.2023 ja näin ollen Tuusulan urheilukeskuksessa toimivia molempia halleja kehitetään jatkossa yhtenä kokonaisuutena.

Tavoitteet vuonna 2023 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa

Tunnusluvut (1000 eur)	TP 2023	TP 2022	TP 2021
Liikevaihto	714	394	346
Liikevaihdon muutos	320	48	10
Liikevoitto	-13	15	31
Nettotulos	-31	13	28
Lainamäärä	473	98	133
Lainamäärän muutos	376	-35	46

Kellokosken Jäähalli Oy

Perustettu vuonna 1998, kunnan omistusosuus 74,3 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiö tarjoaa mahdollisuuden harjoittaa jääurheilutoimintaa monipuolisesti ja monille erilaisille harrastajille Tuusulan Kellokoskella sisältäen runsaan koulu- ja yleisöliikunnan.

Tunnusluvut (1000 eur)	TP 2023	TP 2022	TP 2021
Liikevaihto	272	248	189
Liikevaihdon muutos	24	59	0
Liikevoitto	-54	-16	-43
Nettotulos	-44	-5	-33
Lainamäärä	0	0	0
Lainamäärän muutos	0	0	0

Tuusulan Urheilukeskus Oy

Perustettu vuonna 1979, kunnan omistusosuus 89,24 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Urheilukeskuksen tarkoituksena on järjestää Tuusulassa hyvät ja edulliset harrastusolosuhteet tenniksen, sulkapallon, squashin, pöytätenniksen ja salibandyn pelaajille. Uuden voimistelu- ja padelhallin myötä myös uusille lajeille: padel, voimistelu, parkour, ryhmäliikuntaa ja kuntonyrkkeilyä. Lisäksi yhtiön uudet ulkokentät tarjoavat puitteet tennikselle ja padelille.

Tuusulan Urheilukeskuksen keskeisenä tavoitteena on rakentaa uusi moderni monitoimihalli Tuusulan Urheilukeskukseen. Osa tavoitteesta on laajentaa tarjontaansa aktiivisen toiminnan kehittämisellä, sekä koko urheilukeskuksen toimintaa hyvässä yhteistyössä Tuusulan kunnan kanssa.

Tavoitteet 2023 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa 2023

- Vuoden 2023 tavoitteet toteutuivat suunnitelmien mukaisesti
- Monitoimihallin urakka kilpailutettiin ja urakkasopimus allekirjoitettiin elokuussa

- Fuusio toteutettiin ja saatiin kunnialla maaliin. Nimi muutettiin Tuusulan Urheilukeskus Oy:ksi
- Liiketoimintaa kehitettiin jatkuvassa muutoksessa: Ajanvarausjärjestelmä uusittiin, nettisivut rakennettiin uusiksi, ryhmäliikunnat käynnistettiin ja voimisteluhallin toiminta vakiintui.
- Uusien ulkokenttien toiminta saatiin aktiivisesti pyörimään. Kentillä pelattiin Keski-Uudenmaan lähiliigaa ja elokuussa järjestettiin Tuusulan Tennisviikot.
- Yritysmyyntitoiminta otti ensimmäisiä askeleita, kun useita SOTE ryhmiä vietti Urheilukeskuksessa TYHY päiviä. Maailman paras liikuntapäivä liikkui Urheilukeskuksessa noin 250 Tuusulan kunnan työntekijää 10.05.2023.
- Yhteistyö kunnan ja koulujen kanssa kehittyi ja yhteistyössä kunnan kanssa avattiin Urheilukeskukseen uusi talviuintipaikka lokakuussa 2023.

Tunnusluvut (1000 eur)	TP 2023	TP 2022	TP 2021
Liikevaihto	1 106	668	413
Liikevaihdon muutos	438	255	-39
Liikevoitto	18	37	-8
Nettotulos	-154	- 11	-31
Lainamäärä	5 457	3 166	1 548
Lainamäärän muutos	2 291	1 618	700

Kiinteistö Oy Riihikallion Päiväkotikeskus

Perustettu vuonna 2011, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

KOy Riihikallion Päiväkotikeskuksen toiminta-ajatuksena on vuokrata ja hallinnoida omistamansa kiinteistön toimitiloja päiväkotia Pellavan, perhekeskuksen ja nuorisotilan tarpeisiin. Tehtävänä on huolehtia käytönaikaisesta ylläpidosta, kiinteistön huollosta ka kunnossapitotoiminnasta käyttäjien tarpeet, energiatehokkuus-, ympäristö- ja turvallisuusnäkökohdat huomioiden.

Tavoitteet 2023 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa 2023

Kiinteistön käyttäjien tarpeista, käytönaikaisesta huollosta ja ylläpidosta huolehdittiin energia- tehokkuus-, ympäristö- ja turvallisuusnäkökohdat huomioiden. Toiminta jatkui hyväksi todettuja toimintatapoja noudattaen.

Taloudellisesti vuosi sujui suunnitelmien mukaisesti.

Yhtiö asetettiin omaehtoiseen selvitystilaan 11.5.2023. PRH:n rekisteröintipäivä oli 5.7.2023.

Julkisen haasteen määräpäivä oli 20.10.2023. Lopullinen purkautuminen on kesken.

Kiinteistön hallinnon ja ylläpidon siirtyminen tilapalveluiden vastuulle on käynnistynyt keväällä. Sisäilmaan liittyvien asioiden hoidosta on vastannut tilapalvelu alkuvuodesta lähtien. Yhtiön isännöinti, taloushallinto ja maksuliikenteen hoito on määrä siirtyä kunnalle vuoden 2024 alussa.

Tunnusluvut (1000 eur)	TP 2023	TP 2022	TP 2021
Liikevaihto	516	557	198
Liikevaihdon muutos	-7	-17	3
Liikevoitto	119	67	198
Nettotulos	44	-1	61
Lainamäärä	3 986	4 345	4 659
Lainamäärän muutos	-8	-7 %	-4

Kiinteistö Oy Keravan ja Tuusulan paloasema

Perustettu vuonna 2015, kunnan omistusosuus 60 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toiminta-ajatuksena on tarjota kiinteistö, josta käsin pystytään takaamaan kansalaisten turvallisuus, tulipalojen- ym. vahinkojen tms. torjunta ja ennaltaehkäiseminen. Yhtiö on rakennuttanut paloasemakeskuksen, joka otettiin vastaan 28.6.2017. Paloasemaan tuli vuokralaiseksi Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ja toiseksi käyttäjäksi Tuusulan VPK.

Tavoitteet 2023 ja niiden toteutuminen tammi-joulukuussa 2023

Talouden suhteen tuottotavoitteet toteutuivat suunnitellusti. Hoitapuolen vuokriin syntyi ennakoitua suurempien huolto- ja korjauskustannusten vuoksi korotuspaine, jonka vuoksi vuokraa korotettiin tulevalle tilikaudelle. Pääomavastikkeen tuotoilla katetaan lainojen lyhennykset ja korot suunnitellusti.

Yhtiön kulurakenteessa lämmityskustannukset muodostavat n. 23 %:n osuuden hoitokuluista. Yhtiössä on käynnissä maalämpörakennushankkeen kilpailutus. Tavoitteena on, että urakka on valmis tilikauden 2024 loppuun mennessä. Omistajakunnat ovat saaneet hankkeelle ARAn päätöksen avustuksen myöntämisestä.

Tunnusluvut (1000 eur)	TP 2023	TP 2022	TP 2021
Liikevaihto	784	718	697
Liikevaihdon muutos	+66	+21	+17
Liikevoitto	451	401	420
Nettotulos	-1	-48	-33
Lainamäärä	7 140	7 457	7 774
Lainamäärän muutos	-317	-317	-317

ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

VESIHUOLTOLIIKELAITOS

Veden myynti m³
1 971 316

**Liittyjämäärä
(kulutuspaikat)**
9009

**Saneeratun
verkoston
pituus**
1,6 km/v

**Johtoverkosto
yhteensä**
954 km

Sisältö

TOIMINTAKERTOMUS.....	3
Liikelaitoksen johtajan katsaus.....	3
Olenaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	4
Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	4
Olenaiset muutokset Tuusulan Veden toiminnassa ja taloudessa.....	4
Arvio merkittävimmistä riskeistä.....	5
Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	6
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	7
Tilikauden tuloksen käsittely.....	7
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	8
Talousarviotavoitteiden toteutuminen.....	8
Käyttötalouden toteutuminen (1000 €).....	8
Perusteluja poikkeamille.....	8
Investointiosan toteutuminen.....	8
Investoinnit.....	9
Rahoitusosan toteutuminen (1000€).....	11
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	12
Tuloslaskelma.....	12
Rahoituslaskelma.....	13
Tase.....	14
LIITETIEDOT.....	15
LASKENNALLISESTI ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET (1000 €).....	22
ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	26

TOIMINTAKERTOMUS

Kunnallisen liikelaitoksen on toimintakertomuksessaan esitettävä selvitys liikelaitokselle asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Uudistetun vesihuoltolain 20 a § todetaan, että toimintakertomuksessa tulee esittää myös tiedot vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista.

Liikelaitoksen johtajan katsaus

Tuusulan vesihuoltoliikelaitos (Tuusulan Vesi) toimii Tuusulan kunnanhallituksen alaisena kunnallisena liikelaitoksena. Tuusulan Vesi tuottaa toiminta-alueellaan yhdyskunnan ja sen kehittymisen edellyttämät vesihuoltopalvelut hyvätasoisina ja liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Kuluttajille Tuusulan Vesi toimittaa keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaavan määrän asetetut laatuvaatimukset täyttävää vettä, minkä Tuusulan Vesi hankkii sopimuksen mukaisesti Keski-Uudenmaan vesi kuntayhtymältä. Jätevedet Tuusulan Vesi viemäroii ja johtaa Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän verkostoon. Tuusulan kunta on osaomistaja molemmissa yhtymissä. Erillisviemäröidyillä toiminta-alueensa osilla Tuusulan Vesi johtaa hulevedet (sadevedet ja perustusten kuivatusvedet) hallitusti vesistöihin.

Tuusulassa asuu 41 334 asukasta ja vesihuoltolaitoksella on sopimus noin 9 009 kiinteistön kanssa.

Tuusulan Vedelle asetettu tuottovaatimus on 6,5 % peruspääomasta. Tuusulan Vesi toteutti tämän tavoitteen tulouttaen Tuusulan kunnalle 487 500 €.

Toimintaympäristön ja toimintatapojen muuttuessa myös vesihuollossa otetaan huomioon vakanssien täyttämisen yhteydessä uudenlaisen osaamisen tarve. Uusinvestointien ja saneerauksien määrärahojen kasvaessa panostamme urakatapojen kehittämiseen sekä henkilöstöresurssien ja -osaamisen kasvattamiseen varsinkin suunnitteluttamisen ja rakennuttamisen osalta.

Uusi vesihuoltolaki, joka astui voimaan 1.9.2014, toi vaatimuksen hulevesikustannuksen seurantaan. Huleveden liittymismaksut eivät kata tällä hetkellä hulevesiverkoston rakentamiskustannuksia. Jäteveden toimintatuotoissa on vielä toistaiseksi mukana hulevesiin kohdistuvia tuloja. Hulevesiverkoston toiminnan kattaminen omalla tulorahoituksella vaatii kunnan päätöksen hulevesien järjestämistavasta ja -vastuista sekä sen perusteella Tuusulan Veden taksarakenteen muuttamisen.

Palasimme loppuvuoden 2023 aikana COVID-19 pandemian ja Ukrainan sodan aiheuttamien erikoisjärjestelyiden jälkeen ns. normaaleihin toimintatapoihin. Tämä poikkeustilanne vaikutti kuitenkin joidenkin materiaalien ja tavaroiden saatavuuteen esim. jätevesipumppaamoiden kaukovalvonnan automaatiokomponenttien sekä varavoimakoneiden osalta.

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Tuusulan Veden toimitusjohtajana on kunnanvaltuuston valitsema johtokunta, jossa on viisi jäsentä. Johtokunnan jäsenistössä vaihtui kesällä kaksi henkilöä. Yksi henkilö poismuuton vuoksi ja toinen henkilö kuntavaaleissa tehtyjen sopimusten vuoksi.

Johtokunnan tehtäviin kuuluu Tuusulan kunnan hallintosäännön mukaan mm. vesihuoltoliikelaitoksen tilinpäätöksen valmistelu, talousarvion hyväksyminen sekä vesihuollon taksoista ja maksuista päättäminen. Liikelaitoksen johtaja johtaa, kehittää ja vastaa asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta.

Tuusulan Veden johtokunta kokoontui 5 kertaa vuoden 2023 aikana.

Tuusulan Veden johtokunta	31.5.2023 saakka		1.6.2023 alkaen	
puheenjohtaja	Huuhtanen Pasi	Huuhtanen Pasi	Malmund Kaj	KOK
varapuheenjohtaja	Hagman Marita	TUPU	Winqvist Margita	TUPU
jäsen	Malmund Kaj	KOK	Huuhtanen Pasi	Huuhtanen Pasi
jäsen	Piippo Antti	SDP	Piippo Antti	SDP
jäsen	Gustafsson Reetta	SDP	Kylliäinen Marjut	KESK
Muut kokoukseen osallistuvat:				
KH:n edustaja	Tammilehto Tapio	KOK	Mäensivu Karita	SDP
esittelijä	Sahlakari Jukka		Sahlakari Jukka	liikelaitoksen johtaja
pöytäkirjanpitäjä	Lahti Satu		Lahti Satu	hallintosihteeri

Lisäksi kokoukseen voivat osallistua pormestari, apulaispormestarit ja kansliapäällikkö

Olennaiset muutokset Tuusulan Veden toiminnassa ja taloudessa

Kuluttajien talousveden kulutus laski hieman viime vuonna. Vedenkulutuksen ns. yleisen veden määrä (ei laskutettava vesi) oli 23 % veden kokonaismäärästä, mikä on normaalia korkeampi luku. Keski-Uudenmaan vedellä on menossa vesimittareiden tarkistusprojekti, joka valmistuu keväällä 2024.

Vuosi 2023 oli hieman normaali vuotta sateisempi. Jätevesiä johdettiin Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle hieman enemmän kuin vuonna 2022. Vuoden 2023 jätevesimäärä oli 3,32 milj. m³, kun se oli 3,06 milj. m³ vuonna 2022. Jätevesien vuotoprosentti (ei laskutettava jätevesimäärä, viemäriin sisään vuotava vesimäärä) oli vuonna 2023 keskiarvovuoden mukainen ollen nyt 41 % eli noin 5,1 m³/verkostometri/vuosi.

Poikkeuksellisesti jätevedenkäsittelymaksua laskettiin kertaalleen, HSY:n toimesta, vuoden 2023 aikana. Edellinen vuosi 2022 oli ollut poikkeuksellinen ja sen takia alkuvuodesta 2023 hinnat pidettiin vielä korkeampana.

Vesijohtoja saneerattiin noin 1,5 km ja jäte- sekä hulevesiviemäriä kumpaakin noin 0,2 km.

Vesijohtovuotoja laitoksen runkojohdoissa ja kiinteistöjen tonttijohdoissa oli vuoden aikana 20 kappaletta. Vesijohtovuodon syitä olivat mm. vanhojen valurautaputkien pistesyöpymä/korroosio ja katkeaminen sekä urakoitsijan kaivinkoneen tekemät vahingot. Paloposteja poistettiin 12 kpl, joista 7 uusittiin. Lisäksi vesijohtoverkon linjaventtiilejä uusittiin 11 kpl. Jätevesiviemäreiden tukoksia avattiin 20 kertaa. Jätevesipumppaamoita piti saneerata 4 kpl, mutta sopimusurakoitsijan ajautuessa taloudellisiin vaikeuksiin jäi saneeraus vuodelle 2024. Jätevedenylivuotoja tapahtui jätevesipumppaamoiden kautta sulamisvesitulvien sekä rankkasateiden yhteydessä viisi kertaa. Tällöin ylivuotavasta jätevesimäärästä oli sadevettä noin 90 %.

Päätimme siirtyä etäluettaviin vesimittareihin asuntomessujen yhteydessä 2020. Tiedonsiirto tapahtuu Digitan LoRa-verkon kautta. Vuoden 2023 loppuun mennessä vesimittareista noin 50 % on etäluettavia vesimittareita (4574 kpl).

Henkilökunta pääsi taas muutaman vuoden tauon jälkeen käymään kunnallistekniikan messuilla, vesihuoltopäivillä ja putkimestariapäivillä. Kaksi henkilöä oli pidemmällä täydennyskoulutuskursseilla. Laitoksella oli poikkeuksellisesti kolmen henkilön vaje syksyn aikana, joka lisäsi muiden työkuormaa. Loppuvuodesta saimme täytetty yhden vakanssin.

Tuusulan Veden taksoja korotettiin 1.4.2023 alkaen käyttömaksujen osalta noin 3 % ja perusmaksujen osalta noin 10 %. Yleistä vesihuollon hintatasoa voidaan vertailla ns. vesihuoltomaksujen laskennallisella vertailuhinnalla, johon sisältyy käyttö- perus- ja liittymismaksut (lähde: VVY Venla, tunnuslukujärjestelmä). Tuusulan Veden vertailuhinta helmikuussa 2023 oli 5,08 €/m³, joka oli noin 29 % valtakunnallista keskiarvoa 6,57 €/m³ pienempi (vaihteluväli 2,60 – 7,42 €/m³, OK-talo).

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Tuusulan Veden merkittävimpinä riskeinä voidaan pitää toiminnallisia ja taloudellisia riskejä sekä ympäristöön kohdistuvia vahinkoriskejä.

Toiminnallisena riskinä on mm. se, että yksittäisten työtehtävien osaaminen on vain yhden työntekijän takana. Myös henkilökunnan vähyyys pitkittyneessä kriisitilanteissa on riski esimerkiksi sairausepidemian yhteydessä taikka talousveden saastumisen yhteydessä. Tällaisessa tapauksessa riskinä on myös vedenjakeluun tarvittavan kaluston, säiliöiden, astioiden ja riittävän talousvesimäärän toimittamiseen liittyvät asiat. Näihin toiminnallisiin riskeihin on varauduttu mm. naapurilaitoksien kanssa yhteisesti sovitulla käytännöllä, joita ovat mm. henkilöstön ja laitteiden sekä kaluston lainaaminen erityistilanteissa. Lisäksi apua voidaan saada kriisitilanteissa myös puolustusvoimilta ja Punaiselta Ristiltä.

Työmaahenkilöstön saatavuus (ja palkkataso) aiheuttaa laitokselle kriittisen riskin. Tähän ei ole vielä selvää ratkaisua olemassa.

Tietoliikennehäiriöt ja kyberuhkat hallitaan kunnan ICT kautta mm. seuraavasti: SIEM/SOC-järjestelmä on lisännyt huomattavasti kykyä havaita hyökkäyksiä kunnan järjestelmiä kohtaan. Henkilökuntaa on koulutettu tietoturva ja -suoja asioissa ja koulutusta jatketaan säännöllisillä koulutuksilla. Microsoftin järjestelmät on "viritetty" estämään tiedonkalastelun uhkia. Vahvan tunnistautumisen menetelmiä on otettu käyttöön. Palvelunestohyökkäyksien torjuntaa on kehitetty ja kunnan tietoliikenneverkon vikasietoisuutta on parannettu.

Vahinkoriskeinä ovat mm. rankkasateiden tai viemärien sortumisien aiheuttamat viemäritulvat, joista saattaa aiheutua ympäristöhaittoja, haittaa infrastruktuurille ja korvausvaatimuksia. Näihin on varauduttu mm. asentamalla jätevesipumppaamoille varavirransyöttöpistokkeita, hankkimalla oma liikuteltava 110 kVA:n aggregaatti (lisäksi kaksi pienempää on tilattu vuonna 2022, toimitus vuonna 2024), kehittämällä pumppaamoiden kaukovalvontaa ja laatimalla saneerausstrategia ja -ohjelma. PIMA-vahingot on keskitetty kunnan hoidettavaksi.

Vesihuollon varautumiseen ja erityistilanteisiin liittyvä valmiussuunnitelma on päivitetty vuonna 2022. Tuusulan tekninen toimi laati yhdessä Tuusulan Veden kanssa työsuojelun toimintaohjelman 2014, jota päivitettiin vuonna 2018.

Talousveden saastuminen ja viemäritulvat ovat myös **taloudellisia riskejä**, sillä niistä aiheutuvat taloudelliset korvaukset voivat olla merkittäviä. Taloudellisiin riskeihin on vaikea varautua ja asia koskee silloin yleensä myös koko kuntaa. Merkittävissä tapauksissa on turvauduttava mahdollisuuksien mukaan vakuutuksiin. Kunta on keskittänyt vakuutushallinnon ja Tuusulan Vesi on siinä mukana.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Tuusulan Veden sisäisen valvonnan periaatteet ja toiminta seuraavat kunnan toimintoja ja päätöksiä. Tuusulan kunnanhallitus hyväksyi 27.4.2020 Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeen, jossa on aiempaa tarkemmin kuvattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käsitteet, kohteet, menettelytavat sekä toteuttajat ja heidän vastuunsa sekä ohjeistettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön työtä.

Varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arviointi

Vuoden 2023 talousarvion ja käyttösuunnitelman tavoitteet johdettiin kuntastrategian pohjalta. Varojen käyttöä ja tuloksellisuutta arviointiin Tuusulan Veden johtokunnalle kuukausittaisesti tuotetun raportointitiedon pohjalta.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää. Se on kunnan ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Päivittäinen valvonta

Päivittäistä toimintaa ohjataan hallintosäännöillä, henkilöstön vastuiden ja valtuuksien määrittelyllä sekä toimenkuvien, hyväksymisvaltuuksien ja varamiesmenettelyjen määrittelyllä sekä työohjeilla. Esimiesten tehtävänä on seurata päivittäisen toiminnan lain sekä ohjeistuksien mukaisuutta. Lisäksi Tuusulan Veden työnjohtopalavereita, urakka- ja suunnittelupalavereita pidetään vähintään kerran kuussa ja asentajien viikkopalavereita pidetään viikoittain. Toimistopalavereita pidetään tarpeen mukaan. Työpaikkapalavereita pidetään vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Talouden seuranta, rahoituksen valvonta, hyväksymisoikeudet ja investoinnit

Tuusulan Vesi vastaa taloutensa raportoinnista. Liikelaitoksen johtaja ja hallintosihteeri tarkastavat kuukausitulokset ja toimittavat ne edelleen kunnan taloushallinnolle. Talouden kehitystä ja riskejä käydään läpi kuukausittain kunnan johtoryhmässä, talousryhmässä sekä Tuusulan Veden johtokunnassa aina kokousten yhteydessä. Kuntakonsernin tulos raportoidaan pääsääntöisesti kuukausittain kunnanhallitukselle.

Toimintamenojen, merkittävien sopimusten ja investointien hyväksymisoikeudet on määritelty valtuuston hyväksymän hallintosäännön sekä talousarviossa hyväksytyjen kunnanhallituksen, johtokunnan ja viranhaltijoiden toimivaltuuksien mukaisesti.

Kunnallistekniikan investoinnit käsitellään Tuusulan Veden johtokunnassa sekä teknisessä lautakunnassa valtuuston hyväksymän investointisuunnitelman mukaisessa raamissa. Investointien seuranta hoidetaan yhdessä Kasvun ja Ympäristön kanssa osavuosikatsausten yhteydessä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinnan menetelmiä ja toimintatapoja kehitettiin kuntatasoisesti vuoden 2020 aikana. Kunnanhallitus hyväksyi Tuusulan kunnan sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeen ja määräsi sen noudattavaksi 27.4.2020 lukien. Uudistetut ja yhtenäiset menettelytavat Tuusulan kunnassa

otettiin käyttöön toimialueetasolla vuoden 2020 aikana. Tuusulan Vesi järjestää oman tarkemman riskienhallinnan valtakunnallisen vesihuoltolaitoksille räätälöidyn mallin mukaan, hyödyntäen myös kunnan kokemuksia ja oppeja.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuu ja seuranta

Kunnanhallitus ja johtokunta seuraavat ja arvioivat päätöksenteon laatua, suunnitelmien toteutumista, riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuutta ja tavoitteiden saavuttamista mm. heille toimitettavan toiminnallisen ja taloudellisen raportointitiedon, esityslistojen, pöytäkirjojen, päätösten ja suunniteltujen toimenpiteiden vaikutusten sekä riskiarviointien tulosten perusteella. Lisäksi Tuusulan Vedellä on käytössä valtakunnallinen vesihuoltolaitoksille tehty riskienhallinta ohjelma. Riskit on kartoitettu ja toimenpideohjelma laadittu kyseisen ohjelman mukaisesti. Kyseistä riskienhallinta ohjelmaa päivitetään tarpeen mukaan.

Kansliapäällikkö, johtavat viranhaltijat ja tulosalueiden ja yksiköiden esimiehet vastaavat kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja valvonnan viemisestä käytäntöön sekä säännöllisestä raportoinnista kunnan hallitukselle, johtokunnalle ja lautakunnille vähintään osavuosikatsausten ja toimintakertomuksen laadinnan yhteydessä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tuusulan kunnalla jatkuu isojen rakennushankkeiden ja investointien ajanjakso, isoimpana Rykmentinpuiston, Lahelan ja Sulan alueet. Kiivas rakentamistahti vie edelleen voimavaroja laitoksen saneeraustoiminnalta sekä toimintojen kehittämiseltä.

Toiminnan kehittämisessä tulee jatkaa uudenlaisen osaamisen hankkimista kouluttamalla henkilöstöä ja rekrytointien avulla sekä optimoimalla organisaatiota ja työtapoja. Vahvistimme työmaaosaaamista mm. RAP-koulutuksen avulla.

Uudet lait (Vesihuoltolaki ja Maankäyttö- ja rakennuslaki) toivat muutosvaatimukset mm. kunnan ja vesihuoltolaitoksen toimintaan hulevesien järjestämisestä sekä taksapolitiikasta hulevesien osalta. Hulevesien järjestämisen mahdolliset muutokset tulee päättää kuntatasolla tulevan vuoden aikana ja tämän perusteella tarvittaessa muuttaa Tuusulan Veden taksoja ja laatia palvelussopimus kunnan kanssa. Tämä tehtävä on monitahoinen ja pyritään saattamaan päätökseen vuoden 2024 aikana. Samaa päätöstä hahmotellaan edelleen ympäri Suomea.

Tilikauden tuloksen käsittely

Johtokunnan on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tällöin tilikauden ylijäämää ennen varaussiirtoja. Investointivaraus saadaan tehdä taloussuunnitelmassa yksilöidyn tulevaisuudessa toteutuvan investointihankkeen menoja varten.

Tilikauden ylijäämä ennen varaussiirtoja on 585 341,63 euroa.

Tilikauden ylijäämä 585 341,63 euroa lisätään Tuusulan Veden omaan pääomaan. Tämä esitetään siirrettäväksi Tuusulan Veden omaan pääomaan tilikauden yli-/alijäämätilille.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Talousarviotavoitteiden toteutuminen

Liikelaitoksen vuoden 2023 vuositavoitteet perustuvat Pormestariohjelman, kunnanvuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Tavoitteet koskevat kaikkia palveluyksiköitä.

- Vesihuoltolaitoksen yleisurakka-asiakirjapohjien laatiminen ja käyttöönotto yhdessä kunnallistekniikan kanssa.
 - Mittari: asiakirjat laadittu ja käyttöönotettu
 - asiakirjapohjat ovat olemassa, mutta niiden viimeistely siirtyy vuodelle 2024
- Työmaaturvallisuuden kehittäminen kirjalliseksi ohjeistukseksi ja jalkauttaminen työmaahenkilöstölle (tämä projekti on jatkoa vuoden 2022 tavoitteesta) sekä turvallisuuskoordinaattorin työn selkeyttäminen.
 - Mittari: kirjallinen ohjeistus laadittu ja jalkautettu/harjoiteltu. Turvallisuuskoordinaattorin tehtävät määriteltä.
 - kirjallinen ohjeistus on viimeisellä kommenttikierroksella
 - turvallisuuskoordinaattorin vakanssi on TA 2024

Käyttötalouden toteutuminen (1000 €)

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

1 000 €	TA 2023	Muutettu TA 2023	TP 2023	Toteuma-% MTA 2023	TA Poikkeama	TP 2022	Muutos % 2022-2023
Toimintatuotot	7 733	7 733	7 736	100,03%	-3	7 873	-1,74%
Valmistus omaan käyttöön	54	54	148	274,79%	-94	76	94,78%
Toimintakulut	-5 079	-5 080	-4 748	93,47%	-332	-4 721	0,59%
Toimintakate, *S	2 708	2 707	3 136	115,84%	-429	3 228	-2,87%

* sitova tavoite

Perusteluja poikkeamille

Tuusulan Veden toimintatuotot olivat 7 735 635 €. Talousarvioon nähden tuotot toteutuivat arvioidun mukaisesti. Toimintamenot olivat 4 748 450 €. Talousarvioon nähden menot alittuivat 331 745 €. Syynä menojen alittumiseen on mm. jäteveden kustannusten arvioitua pienempi toteuma, rakentamisen hiljentymisen ja näin ollen rakennustarvikkeiden vähäisempi hankinta sekä sisäisten palveluiden alhaisempi toteuma. Valmistus omaan käyttöön toteutui 94 385 € arvioitua suurempana, syynä tähän on suuret investoinnit.

Toimintakate oli 3 135 571 €. Toimintakate ylittyi 15,84 % (428 765€) muutettua talousarviota suurempana. Lähinnä menojen alittumisen takia.

Investointiosan toteutuminen

Merkittävimpiä vesihuollon investointikohteita vuonna 2023 olivat Etelä-Tuusulassa Häriskivi, Sula ja Pellavamäki ja Jokelassa Härkäkaivon alue. Lisäksi toteutimme vesihuoltolinjojen saneerausta mm. Saviriihessä, Mahlamäentiellä, Lukkaritiellä sekä Askolinintiellä. Lisäksi rakensimme Koillis-Hyrylän kaava-alueelle valmiit paineviemärijohdot odottamaan tulevaa.

Investointibudjetti alittui noin n. 150 000 eurolla eli noin 2 %. Tähän vaikutti yhden saneeraushankkeen siirtyminen vuodelle 2024.

Investoinnit

HANKERYHMÄ 1000€	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	Poikkeama	
					TA- TP	tot. %
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Etelä-Tuusula	-2 319	-4 700	-4 700	-4 411	289	94
Jokela	-351	-500	-500	-1146	-646	229
Kellokoski	-734	-200	-200	-29	171	15
Muut alueet	-2 980	-2 500	-2 500	-1 843	657	74
Tietokoneohjelmistot	-79				0	
Koneet ja kalusto	-124			-322	-322	
Menot	-6 587	-7 900	-7 900	-7 751	149	98
Liittymismaksut	2 020	1 500	1 000	605	-895	40
Nettomeno	-4 567	-6 400	-6 900	-7 146	-746	112

Kilpailulain 30 d §:n mukainen eriyttämismuoto

Vuoden 2020 alusta kilpailulain 30 d §:n perusteella julkisyhteisön on eriytettävä kilpailutilanteessa markkinoilla harjoittamansa taloudellinen toiminta kirjanpidossaan.

Tuusulan Vedellä ei ole em. lain perusteella olevaa eriyttämismuotoa seuraavin perusteluin:

Tonttijohtojen rakentamistoiminnan kuvaus:

Vesihuollon ja yhteisurakoiden ohessa rakennetaan tai uusitaan tonttijohtoja katualueella tontin rajalle. Tonttijohtojen rakentaminen on toiminnallisesti välttämätöntä tehdä samaan aikaan muun urakan kanssa, koska rakentaminen etenee kiireellisen aikataulun puitteissa eikä ole mahdollista, että samanaikaisesti on useita kiinteistön omistajien urakoitsijoita tekemässä tonttijohtojen rakentamista.

Katurakenteet edellyttävät, että katu saadaan kerralla valmiiksi ja toimivaksi. Toiminta tapahtuu kunnan omistamalla katualueella ja kunta kilpailuttaa urakan kokonaisuudessaan, johon sisältyy myös tonttijohtojen rakentamiset. Asiantuntijaorganisaation hankkeen suunnittelussa, kilpailutuksessa ja rakennuttamisessa/urakoinnissa, tulee kiinteistön omistajienkin etu parhaiten huomioiduksi.

Tuusulan Vesi laskuttaa tonttijohtojen rakentamisen osuudet kiinteistöjen omistajilta Tuusulan Veden johtokunnan päätöksen 12.1.2020, 22 § mukaan. Asiakas saa laskun yhteydessä kuvauksen laskun tarkemmista perusteista.

Päätelmä:

Toiminta perustuu yleiseen etuun/ Tuusulan Veden monopoliasemaan/ vesihuollon välttämätöntä liitännäistoimintaa huomioiden erilaiset vesihuollon erityisvaatimukset, lait ja säädökset. Ei kilpailulain mukaista eriytettävää toimintaa.

TUNNUSLUVUT

Selite	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
laskutettu vesi m ³	1 880 331	1 846 006	2 011 271	2 010 000	1 971 316
€/m ³	1,51	1,49	1,44		1,67
käyttömaksu	1,36	1,36	1,36	1,4	1,40
vesijohtoverkoston pituus km	372	380	383	394	389
mittaamaton vesi %	21 %	14 %	15 %	13 %	23 %
laskutettu jätevesi m ³	1 914 316	1 880 651	1 941 788	1 950 000	1 936 014
€/m ³	1,71	1,79	1,72		2,03
käyttömaksu	1,80	1,80	1,80	1,85	1,85
jätevesiverkoston pituus km	381	378	383	403	391
sadevesiverkoston pituus	161	165	169	167	174
vuotovesi %	45 %	41 %	36 %	35 %	41 %
Saneeraus					
vesijohto m	1500	4185	1972	1500	1480
jätevesiviemäri m		1085	2786	3000	165
hulevesiviemäri m		870			
jätevesipumppaamo-/kaivo kpl	3/10	0/11	3/86	3/50	0/5
Henkilöstömäärä:	16	17	17	17	16

Rahoitusosan toteutuminen (1000€)**Rahoituslaskelman toteutuminen**

	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	Poikkeama
Toiminnan rahavirta				
Tulorahoitus	1 803	2 219	2 653	434
Liikeliijäämä	134	550	1 001	451
Poistot ja arvonalentumiset	2 157	2 157	2 135	-22
Rahoitustuotot ja -kulut	-488	-488	-482	5
Investointien rahavirta	-7 900	-7 900	-7 751	149
Investointimenot	-7 900	-7 900	-7 751	149
Toiminnan ja investointien rahavirta	-6 097	-5 681	-5 098	583
Rahoituksen rahavirta	6 097	5 681	5 098	-583
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos saamisten muutos kunnalta			4 017	4 017
saamisten muutos muilta			114	114
Korottomien velkojen muutos kunnalta	4 597	4 681	1 209	-3 388
Korottomien velkojen muutos muilta	1 500	1 000	-242	-1 742
Rahavarojen muutos	0	0	0	0
Lainakanta 31.12.	-	-	-	-

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma

TP Kunnallisen liikelaitoksen tuloslaskelma + tunnusluvut

	TP 2023	TP 2022
Liikevaihto	7 698 535,16	7 854 867,68
Valmistus omaan käyttöön	148 384,91	76 180,64
Liiketoiminnan muut tuotot	37 100,32	17 776,04
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-1 390 270,20	-1 272 979,15
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0,00	-332 595,02
Palvelujen ostot	<u>-2 039 529,04</u>	<u>-1 797 720,56</u>
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-940 427,31	-941 697,21
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-193 840,42	-180 990,85
Muut henkilösivukulut	<u>-33 860,72</u>	<u>-34 203,25</u>
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 134 686,80	-1 894 430,54
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	<u>-150 522,03</u>	<u>-160 415,82</u>
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 000 883,87	1 333 791,96
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	5 104,52	4 324,35
Korvaus peruspääomasta	-487 500,00	-487 500,00
Muut rahoituskulut	<u>-92,00</u>	<u>-79,90</u>
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	518 396,39	850 536,41
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	518 396,39	850 536,41
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	66 945,24	-1 094 421,23
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	1 100 000,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	585 341,63	856 115,18
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,8 %	5,3 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	3,8 %	5,3 %
Voitto, %	6,7 %	10,8 %

Rahoituslaskelma

TP Kunnallisen liikelaitoksen Rahoituslaskelma + tunnusluvut

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyjäämä (-alijäämä)	1 000 883,87		1 333 791,96	
Poistot ja arvonalentumiset	2 134 686,80		1 894 430,54	
Rahoitustuotot ja -kulut	-482 487,49		-483 255,55	
	2 653 083,18	2 653 083,18	2 744 966,95	2 744 966,95
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-7 750 891,95		-6 608 807,04	
Rahoitusosuudet inv.menoihin	0,00		22 500,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	-7 750 891,95	0,00	-6 586 307,04
Toiminnan ja investointien rahavirta		-5 097 808,77		-3 841 340,09
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta	0,00		0,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		308 525,63	
Saamisten muutos kunnalta	4 016 747,69		1 288 686,20	
Saamisten muutos muilta	114 085,65		-167 357,45	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	1 209 391,02		27 568,60	
Korottomien velkojen muutos muilta	-242 415,59	5 097 808,77	2 383 917,11	3 841 340,09
		5 097 808,77		3 841 340,09
Rahoituksen rahavirta				
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-8 433	-6 260
Investointien tulorahoitus, %	34,23	41,68
Laskennallinen lainanhoitokate		
Lainanhoitokate		
Kassan riittävyys, pv	62,76	182,95
Quick ratio	2,03	4,59
Current ratio	2,03	4,59

Tase

TP Kunnallisen liikelaitoksen Tase + tunnusluvut

	2023	2022
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	41 630 996,40	36 014 791,24
I Aineettomat hyödykkeet	48 685,05	123 239,97
2. Tietokoneohjelmistot	48 685,05	123 239,97
II Aineelliset hyödykkeet	41 582 311,35	35 891 551,27
2. Rakennukset	1 056 788,78	1 113 617,14
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	38 201 346,69	34 648 882,72
4. Koneet ja kalusto	433 446,76	129 051,41
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 890 729,12	0,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 593 860,09	8 724 693,43
I Vaihto-omaisuus	0,00	0,00
1. Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00
II Saamiset	4 593 860,09	8 724 693,43
Lyhytaikaiset saamiset	4 593 860,09	8 724 693,43
1. Myntisaamiset	2 351 625,74	2 500 553,82
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	2 207 391,92	5 884 784,11
4. Muut saamiset	0,00	0,00
5. Siirtosaamiset	34 842,43	339 355,50
IV Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	46 224 856,49	44 739 484,67
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	24 342 249,68	23 756 908,05
I Peruspääoma	7 500 000,00	7 500 000,00
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	16 256 908,05	15 400 792,87
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	585 341,63	856 115,18
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 027 475,99	2 094 421,23
1. Poistoero	1 027 475,99	1 094 421,23
2. Vapaaehtoiset varaukset	1 000 000,00	1 000 000,00
E VIERAS PÄÄOMA	19 855 130,82	18 888 155,39
I Pitkäaikainen	17 591 977,49	16 987 373,26
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	291 290,27	291 290,27
9. Muut velat	17 300 687,22	16 696 082,99
Lyhytaikainen	2 263 153,33	1 900 782,13
6. Saadut ennakot	3 895,35	805,17
7. Ostovelat	421 498,31	882 870,67
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	1 209 391,02	
9. Muut velat	301 915,01	220 887,54
10. Siirtovelat	326 453,64	796 218,75
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	46 224 856,49	44 739 484,67
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	57,05%	57,78%
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	256,62%	239,91%
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	256,62%	239,91%
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	16 842	16 257
Lainakanta 31.12., 1000 €	0	0
Lainat ja vastuut, 31.12., 1 000 €	0	0
Lainasaamiset, 1000 €		

LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja – menetelmät, sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät (KPA 2:2.1 § 1-kohta)

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Ei sijoituksia.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Ei vaihto-omaisuutta

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Ei ilmoitettavaa.

Avustusten käsittely

Ei ilmoitettavaa

Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

2 Tuloslaskelman tai taseen esittämistavan muutos

Ei ilmoitettavaa.

3 Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Ei ilmoitettavaa.

4 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Edellistä tilikautta koskevat tiedot ovat vertailukelpoiset päättyneen tilikauden tietojen kanssa (KPA 2:2.1 § 4-kohta)

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Ei ilmoitettavaa.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot (1000 €)**6 Toimintatuotot****Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksittain**

	2023	2022
Vesi- ja jätevesimaksut	7 459	7 404
Muut vesihuollon myyntituotot	239	451
Yhteensä	7 699	7 855
Tuet ja Avustukset		
Kelan korvaus työterveyshuollosta	25	7
Yhteensä	25	7
Liiketoiminnan muut tuotot		
Vuokratuotot	3	3
Muut toimintatuotot	9	7
Yhteensä	12	10

Liite 7 – 10 ei ilmoitettavaa.

11 Pysyvien vastaavien suunnitelman mukaiset poistot

	31.12.2012 MENNESSÄ VALMISTUNEET KOHTEET		1.1.2013 JÄLKEEN VALMISTUNEET KOHTEET		KIRJANPITOLAUTA- KUNNAN KUNTAJAOS: POISTOAIKASUOSITUS
	POISTOAIKA	POISTOTAPA	POISTOAIKA	POISTOTAPA	
Aineettomat hyödykkeet					
kehittämismenot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 20 vuotta
Liikearvo			2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot					
Atk-ohjelmistot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat					
Betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			30 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Muut kuin betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Kadut, tiet, torit ja puistot	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 30 vuotta
Vedenjakeluverkosto	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Viemäriverkko	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Kaukolämpöverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puhelinverkko, keskussema ja alakeskukset			10 vuotta	tasapoisto	10 - 12 vuotta
Maakaasuverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 25 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	12 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
rakenteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Koneet ja kalusto					
Rautaiset alukset			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet			8 vuotta	tasapoisto	8 - 15 vuotta
Muut kuljetusvälineet	7 vuotta	tasapoisto	4 vuotta	tasapoisto	4 - 7 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Muut raskaat koneet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kevyet koneet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto, yms. laitteet	10 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 15 vuotta
Atk-laitteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet					
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet			ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa

Liite 12 – 16 ei ilmoitettavaa.

Tasetta koskevat liitetiedot (1000 €)

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liite 17 – 18 ei ilmoitettavaa.

19 Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet	tietokone- ohjelmistot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2023	123	123
Lisäykset tilikauden aikana		0
Rahoitusosuudet tilikaudella		0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0
Siirto erien välillä		0
Tilikauden poisto	-75	-75
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0
Poistamaton hankintam. 31.12.2023	49	49
Arvonkorotukset	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	49	49

Aineelliset hyödykkeet	Rakennukset	vesijohto- verkostojen laitteet	viemäri- verkosto	hulevesi- verkosto	koneet ja kalusto	keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2023	1 114	16 981	10 363	7 305	129	0	35 892
Lisäykset tilikauden aikana	0	2 515	1 818	1 205	322	1 891	7 751
Rahoitusosuudet tilikaudella	0				0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0		0	0	0
Siirto erien välillä	0	0	0	0	0		0
Tilikauden poisto	-57	-1 239	-413	-334	-18	0	-2 060
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0	0	0	0	0	0
Poistamaton hankintam. 31.12.2023	1 057	18 257	11 768	8 176	433	1 891	41 582
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	1 057	18 257	11 768	8 176	433	1 891	41 582

Liite 20-22 ei ilmoitettavaa.

23 Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset**Saamisten erittely**

Saamiset muita	
Myyntisaamiset tytäryhteisöltä	91
Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä	8
Myyntisaamiset	2 252
Saamiset Kunnalta	
Lainasaamiset	2 207
Yhdystilisaamiset	
Muut saamiset	0
Siirtosaamiset	35
Yhteensä	4 594
Saamiset yhteensä	4 594

2023		2022	
Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
	91		72
	8		5
	2 252		2 424
	2 207		5 885
			339
	0		0
	35		0
	4 594		8 725
	4 594		8 725

24 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Lyhytaikaiset siirtosaamiset	
Muut siirtosaamiset muilta	35
Tulojäämät yhteensä	35
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	35

2023	2022
35	339
35	339
35	339

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot**25 Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksestä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana**

Peruspääoma 1.1.	7 500	7 500
Lisäykset tilikaudella	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0
Peruspääoma 31.12.	7 500	7 500
Edellisen tilikauden yli-/alijäämä	16 257	15 401
Tilikauden yli-/alijäämä	585	856
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	0	0
Oma pääoma 31.12.	24 342	23 757

2023	2022
7 500	7 500
0	0
0	0
7 500	7 500
16 257	15 401
585	856
0	0
24 342	23 757

Liite 26 -29 ei ilmoitettavaa.

30 Pitkä- ja lyhytaikaiset velat

	2023		2022	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Velat kunnalle				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	0	0	0
Muut velat	291	0	291	0
Siirtovelat	0	1 209	0	0
Yhteensä	291	1 209	291	0
Velat muille				
Saadut ennakot	0	4	0	1
Ostovelat	0	421	0	883
Lainat	0	0	0	0
Muut velat	17 301	302	16 696	221
Siirtovelat		326		796
Yhteensä	17 301	1 054	16 696	1 901
Velat yhteensä	17 592	2 263	16 987	1 901

Liite 31 -32 ei ilmoitettavaa.

33 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Yhdystilin siirtovelka	1 209	0
Lomapalkkavelan ja henkilösivuku	281	295
Muut siirtovelat	45	502
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	1 536	796

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot (1000 €)

Liite 34 - 37 ei ilmoitettavaa.

38 Vuokravastuut

	2023	2022
Leasingvastuiden yhteismäärä	294	20
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	65	20
Myöhemmin maksettavat	229	0

Liite 39 – 41 ei ilmoitettavaa.

Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot (1000 €)**42 Henkilöstöä koskevat liitetiedot**

	2023	2022
Vakinainen henkilöstö	16	17
HTV3*	14,62	15,19

HTV3 = palveluksessaolopäivien (vähenntty kaikki poissaolot) lkm kalenteripäivinä/365

43 Tilikauden palkat, palkkiot eläkekulut ja muut henkilösivukulut, jos henkilöstömenoja on aktivoitu taseeseen

	2023	2022
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	940	942
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	194	181
Muut henkilösivukulut	34	34
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	1 168	1 157
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen		
Palkat ja palkkiot	148	76
Henkilösivukulut		
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	148	76
Henkilöstökulut yhteensä	1 317	1 233

Liite 44 – 46 ei ilmoitettavaa.

LASKENNALLISESTI ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET (1000 €)

Huleveden tulos-, rahoitus- ja taselaskelma

Tuloslaskelma Hulevesi

	TP 2023	TP 2022
Liikevaihto	8	20
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-7	1
Palvelujen ostot	-13	-1
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-334	-303
Arvonalentumiset	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-0	-0
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-346	-283
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-346	-283
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-346	-283
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-346	-283
Sijoitetun pääoman tuotto, %	19,6 %	19,5 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	19,6 %	19,5 %
Voitto, %	-4 485,8 %	-1 413,7 %

Rahoituslaskelma Hulevesi

	TP 2023	TP 2022
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-346	-283
Poistot ja arvonalentumiset	334	303
	-13	20
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 989	-1 021
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 001	-1 001
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	0	11
Liittymismaksujen muutos	72	266
Rahoituksen rahavirta	72	277
Rahavarojen muutos	-1 929	-724
Rahavarojen muutos	-2 653	-1 061
Rahavarat 31.12.		
Rahavarat 1.1.		

Tase Hulevesi

	TP 2023	TP 2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	8 800	7 305
Aineelliset hyödykkeet	8 800	7 305
Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 016	7 305
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	784	
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	0	0
VASTAAVAA YHTEENSÄ	8 800	7 305
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	6 841	5 455
Jäännöspääoma*	8 967	7 235
Edellisten kausien yli-/alijäämä	-1 780	-1 497
Tilikauden yli-/alijäämä	-346	-283
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen	1 959	1 851
Liittymismaksut ja muut velat	1 959	1 851
Koroton velka liikelaitokselta*		
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	8 800	7 305

Liikelaitoksen tulos-, rahoitus- ja taselaskelmat eriteltynä ilman hulevettä

Tuloslaskelma koko laitos sekä ilman hulevettä

	2023		2022	
	TP 2023	ilman hulevettä	TP 2022	ilman hulevettä
Liikevaihto	7 699	7 691	7 855	7 835
Valmistus omaan käyttöön	148	148	76	76
Liiketoiminnan muut tuotot	37	37	18	18
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikaana	-1 390	-1 383	-1 273	-1 274
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0		-333	-333
Palvelujen ostot	-2 040	-2 026	-1 798	-1 797
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-940	-940	-942	-942
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-194	-194	-181	-181
Muut henkilösivukulut	-34	-34	-34	-34
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 135	-1 801	-1 894	-1 592
Arvonalentumiset	0	-1 801	-0	-1 894
Liiketoiminnan muut kulut	-151	-151	-160	-160
Liikelyijäämä (-alijäämä)	1 001	1 347	1 334	1 617
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	5	5	4	4
Korvaus peruspääomasta	-488	-488	-488	-488
Muut rahoituskulut	-0	-0	-0	-0
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	518	864	851	1 134
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	518	864	851	1 134
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	67	67	-1 094	-1 094
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)			1 100	1 100
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	585	931	856	1 139

Rahoituslaskelma koko laitos sekä ilman hulevettä

	TP 2023	2023 ilman hulevettä	TP 2022	2022 ilman hulevettä
Toiminnan rahavirta				
Liikelyijäämä (-alijäämä)	1 001	1 347	1 334	1 617
Poistot ja arvonalentumiset	2 135	1 801	1 894	1 592
Rahoitustuotot ja -kulut	-482	-482	-483	-483
	2 653	2 666	2 745	2 725
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-7 751	-5 762	-6 609	-5 588
Rahoitusosuudet investointeihin		0	23	23
	-7 751	-5 762	-6 586	-5 566
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 098	-3 096	-3 841	-2 840
Rahoituksen rahavirta				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	0	-309	309	298
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	4 017	4 017	1 289	1 289
Saamisten muutos muilta	114	114	-167	-167
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	1 209	1 209	28	28
Korottomien velkojen muutos muilta	-242	-315	2 384	2 118
Rahoituksen rahavirta	5 098	4 717	3 841	3 564
Rahavarojen muutos	-0	1 621	-0	724
Rahavarojen muutos		1 621		724

Tase koko laitos ja ilman hulevettä

	2023	2023 ilman hulevettä	2022	2022 ilman hulevettä
VASTAAVAA				
A PYSYVÄT VASTAAVAT	41 631	32 831	36 015	28 710
I Aineettomat hyödykkeet	49	49	123	123
2. Tietokoneohjelmistot	49	49	123	123
II Aineelliset hyödykkeet	41 582	32 783	35 892	28 587
2. Rakennukset	1 057	1 057	1 114	1 114
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	38 201	30 185	34 649	27 344
4. Koneet ja kalusto	433	433	129	129
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 891	1 107	0	0
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 594	4 594	8 725	8 725
I Vaihto-omaisuus	0	0	0	0
II Saamiset	4 594	4 594	8 725	8 725
Lyhytaikaiset saamiset	4 594	4 594	8 725	8 725
1. Myyntisaamiset	2 352	2 352	2 501	2 501
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	2 207	2 207	5 885	5 885
5. Siirtosaamiset	35	35	339	339
IV Rahat ja pankkisaamiset	0	0	0	0
VASTAAVAA YHTEENSÄ	46 225	37 425	44 739	37 435
VASTATTAVAA				
A OMA PÄÄOMA	24 342	18 967	23 757	18 302
I Jäännöspääoma	7 500	-1 468	7 500	265
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	16 257	18 037	15 401	16 897
V Tilikauden yli-/alijäämä	585	932	856	1 139
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 027	2 027	2 094	2 094
1. Poistoero	1 027	1 027	1 094	1 094
2. Vapaaehtoiset varaukset	1 000	1 000	1 000	1 000
E VIERAS PÄÄOMA	19 855	17 896	18 888	17 038
I Pitkäaikainen	17 592	15 633	16 987	15 137
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	291	291	291	291
10. Muut velat	17 301	15 342	16 696	14 846
II Lyhytaikainen	2 263	2 263	1 901	1 901
6. Saadut ennakot	4	4	1	1
7. Ostovelat	421	421	883	883
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	1 209	1 209	0	0
9. Muut velat	302	302	221	221
10. Siirtovelat	326	326	796	796
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	46 226	37 425	44 740	37 435

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

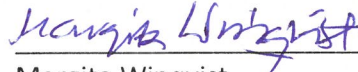
Liikelaitoksen tilinpäätöksen allekirjoittavat johtokunnan jäsenet ja liikelaitoksenjohtaja.

Tuusulassa 28.2.2024

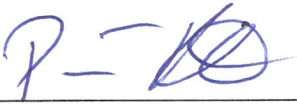
TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA

Kaj Malmlund

Margita Winqvist

Pasi HUUHTANEN

Marjut KYLLÄINEN

Antti Piippo

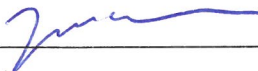

Jukka SAHLAKARI
liikelaitoksen johtaja

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen

Tuusulassa 6/5/2024

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Juha Huuskonen
JHT, KHT

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TALOUTEEN

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN
Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

	Eliminointi- ja oikaisukirjaukset					Eliminointi- ja oikaisukirjaukset				
	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1. - 31.12.2023	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1. - 31.12.2022
Toimintatuotot	67 679 903,10	7 735 635,48	-27 303 374,81	-320 309,73	47 791 854,04	66 087 812,75	7 872 643,72	-25 913 826,62	-338 367,73	47 708 262,12
Myyntituotot										
Ulkoiset	9 838 001,09	7 378 225,43			17 216 226,52	10 674 769,58	7 516 499,95			18 191 269,53
Sisäiset	10 584 750,08	320 309,73 1) 2)	-10 584 750,08	-320 309,73	0,00	9 368 581,78	338 367,73 1) 2)	-9 368 581,78	-338 367,73	0,00
Maksutuotot										
Ulkoiset	14 434 013,50	0,00			14 434 013,50	9 415 994,83	0,00			9 415 994,83
Sisäiset	32 772,59	0,00	-32 772,59		0,00	109 314,54	0,00	-109 314,54		0,00
Tuet ja avustukset	2 650 536,36	24 612,30			2 675 148,66	3 442 397,75	7 355,65			3 449 753,40
Sisäiset (kunnalta)		0,00			0,00		0,00			0,00
Vuokratuotot										
Ulkoiset	4 939 759,66	3 419,14			4 943 178,80	6 324 282,39	3 211,52			6 327 493,91
Sisäiset	16 684 329,98	0,00 4)	-16 684 329,98		0,00	16 435 930,30	0,00 4)	-16 435 930,30		0,00
Muut toimintatuotot										
Ulkoiset	8 514 217,68	9 068,88			8 523 286,56	10 316 541,58	7 208,87			10 323 750,45
Sisäiset	1 522,16	0,00 1)	-1 522,16	0,00	0,00	0,00	0,00 1)	0,00	0,00	0,00
Valmistus omaan käyttöön	110 289,25	148 384,91			258 674,16	290 321,39	76 180,64			366 502,03
Toimintakulut	-174 618 299,74	-4 748 449,72	27 350 694,03	272 990,51	-151 743 064,92	-296 814 351,19	-4 720 601,86	25 952 646,84	299 547,51	-275 282 758,70
Henkilöstökulut										
Palkat ja palkkiot	-71 819 773,37	-940 427,31			-72 760 200,68	-66 508 291,05	-941 697,21			-67 449 988,26
Henkilösivukulut										
Eläkekulut	-14 151 487,86	-193 840,42			-14 345 328,28	-14 210 164,59	-180 990,85			-14 391 155,44
Muut henkilösivukulut	-2 744 780,36	-33 860,72			-2 778 641,08	-2 440 310,78	-34 203,25			-2 474 514,03
Palvelujen ostot										
Ulkoiset	-33 127 526,61	-1 851 162,53			-34 978 689,14	-162 631 969,07	-1 602 684,77			-164 234 653,84
Sisäiset	-10 608 540,28	-188 366,51 2)	10 608 540,28	188 366,51	0,00	-9 466 703,76	-195 035,79 2)	9 466 703,76	195 035,79	0,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat										
Ulkoiset	-11 058 280,20	-1 390 270,20			-12 448 550,40	-9 508 844,49	-1 253 091,43			-10 761 935,92
Sisäiset	-134 459,77	0,00 1)	134 459,77	0,00	0,00	-133 534,78	-19 887,72 1)	133 534,78	19 887,72	0,00
Ostot tilikauden aikana										
Varaston muutos	-26 303,18	0,00			-26 303,18	10 038,90	-332 595,02			-322 556,12
Avustukset	-7 587 053,77	0,00			-7 587 053,77	-7 838 847,69	0,00			-7 838 847,69
Sisäiset (liikelaitokselle)	0,00				0,00	0,00				0,00
Vuokrat										
Ulkoiset	-6 449 119,44	-8 106,17			-6 457 225,61	-6 951 250,75	-40 396,38			-6 991 647,13
Sisäiset	-16 606 545,98	-84 624,00 4)	16 606 545,98	84 624,00	0,00	-16 351 306,30	-84 624,00 4)	16 351 306,30	84 624,00	0,00
Muut toimintakulut										
Ulkoiset	-303 280,92	-57 791,86			-361 072,78	-782 064,83	-35 395,44			-817 460,27
Sisäiset	-1 148,00	0,00 5)	1 148,00	0,00	0,00	-1 102,00	0,00 5)	1 102,00	0,00	0,00
Toimintakate	-106 828 107,39	3 135 570,67	47 319,22	-47 319,22	-103 692 536,72	-230 436 217,05	3 228 222,50	38 820,22	-38 820,22	-227 207 994,55

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN
Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

	Eliminointi- ja oikaisukirjaukset					Eliminointi- ja oikaisukirjaukset					
	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1. - 31.12.2023	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1. - 31.12.2022	
Verotulot	115 630 246,17	0,00			115 630 246,17	217 186 636,57	0,00			217 186 636,57	
Valtionosuudet	27 594 530,70	0,00			27 594 530,70	36 369 278,52	0,00			36 369 278,52	
Rahoitustuotot ja -kulut											
Korkotuotot	201 803,89	0,00			201 803,89	77 850,67	0,00			77 850,67	
Sisäiset (liikelaitokselta)											
Muut rahoitustuotot	364 563,39	5 104,52			369 667,91	713 354,00	4 324,35			717 678,35	
Sisäiset (liikelaitoksen korvaus peruspääomasta)	487 500,00		3)	-487 500,00	0,00	487 500,00		3)	-487 500,00	0,00	
Korkokulut											
Ulkoiset	-1 863 616,18				-1 863 616,18	-1 275 664,20				-1 275 664,20	
Sisäiset		0,00			0,00		0,00			0,00	
Korvaus peruspääomasta		-487 500,00	3)	487 500,00	0,00		-487 500,00	3)	487 500,00	0,00	
Muut rahoituskulut	-11 283,18	-92,00			-11 375,18	-20 089,50	-79,90			-20 169,40	
Vuosikate	35 575 637,40	2 653 083,19		-440 180,78	440 180,78	38 228 720,59	2 744 966,95		-448 679,78	448 679,78	25 847 615,96
Poistot ja arvonalentumiset					0,00					0,00	
Suunnitelman muk. poistot	-19 003 279,21	-2 134 686,80			-21 137 966,01	-17 707 682,34	-1 894 430,54			-19 602 112,88	
Arvonalentumiset	-3 027 754,47	0,00			-3 027 754,47	-200 000,00	0,00			-200 000,00	
Satunnaiset erät											
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00	
Satunnaiset kulut	-221 989,65	0,00			-221 989,65	0,00	0,00			0,00	
Tilikauden tulos	13 322 614,07	518 396,39			13 841 010,46	5 194 966,67	850 536,41			6 045 503,08	
Poistoeron lisäys	0,00	66 945,24			66 945,24	0,00	-1 094 421,23			-1 094 421,23	
Varausten ja rahastojen muutokset	-8 200 000,00				-8 200 000,00	0,00	1 100 000,00			1 100 000,00	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	5 122 614,07	585 341,63		-440 180,78	440 180,78	5 194 966,67	856 115,18		-448 679,78	448 679,78	6 051 081,85

Vientiselitteet:

1) Eliminoidaan liikelaitoksen ja kunnan muiden yksiköiden välinen sisäinen myynti ja sisäiset ostot.

2) Eliminoidaan sisäisten palvelujen ostot ja myynnit

3) Eliminoidaan liikelaitoksen peruspääoman korkotuotto

4) Eliminoidaan sisäiset vuokrat

5) Eliminoidaan sisäiset muut toimintakulut

Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen eliminoitu tulos ilman kuntaa

145 160,85

407 435,40

Tuusulan kunnan eliminoitu tulos ilman vesihuoltoliikelaitosta

5 562 794,85

5 643 646,45

Eliminoitu tulos yhteensä

5 707 955,70

6 051 081,85

RAHOITUSLASKELMA -YHDISTELY

14.2.2023

Toiminnan rahavirta	Eliminointi-		Eliminointi-							
	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1.-31.12.2023	kunta	liikelaitos	kunta	liikelaitos	1.1.-31.12.2022
Toiminnan rahavirta	27 151 022,17	2 653 083,19			29 804 105,36	12 710 263,19	2 744 966,95			15 455 230,14
Tulorahoitus	35 575 637,40	2 653 083,19 1)	-440 180,78	440 180,78	38 228 720,59	23 102 649,01	2 744 966,95 1)	-448 679,78	448 679,78	25 847 615,96
Vuosikate	-221 989,65	0,00			-221 989,65	0,00	0,00			0,00
Satunnaiset erät	-8 202 625,58	0,00			-8 202 625,58	-10 392 385,82	0,00			-10 392 385,82
Tulorahoituksen korjauserät	-62 039 083,45	-7 750 891,96			-69 789 975,41	-38 199 701,20	-6 586 307,04			-44 786 008,24
Investointien rahavirta	-74 811 595,59	-7 750 891,96			-82 562 487,55	-51 076 072,98	-6 608 807,04			-57 684 880,02
Investointimenot	0,00	0,00			0,00	1 549 846,98	22 500,00			1 572 346,98
Rahoitusosuudet investointimenoihin										
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	12 772 512,14	0,00			12 772 512,14	11 326 524,80	0,00			11 326 524,80
Toiminnan ja investointien rahavirta	-34 888 061,28	-5 097 808,77	-440 180,78	440 180,78	-39 985 870,05	-25 489 438,01	-3 841 340,09	-448 679,78	448 679,78	-29 330 778,10
Rahoituksen rahavirta										
Antolainauksen muutokset	-410 293,33	0,00			-410 293,33	-27 568,60	0,00			0,00
Antolainasaamisten lisäykset/vähennykset	-410 293,33	0,00	0,00		-410 293,33	-27 568,60	0,00	27 568,60		0
Lainakannan muutokset	33 052 546,51	0,00			36 729 938,70	19 198 085,83	0,00			18 913 432,65
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 000 000,00	0,00			25 000 000,00	10 000 000,00	0,00			10 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	8 052 546,51	0,00 2)	3 677 392,19	0,00	11 729 938,70	9 198 085,83	0,00 2)	-284 653,18	0,00	8 913 432,65
Oman pääoman muutokset	-413 306,16	0,00			-413 306,16	0,00	0,00			0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 871 901,29	5 097 808,77			5 292 317,87	-3 907 838,81	3 841 340,09			190 585,86
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	93 395,28	0,00			93 395,28	8 232,27	0,00			8 232,27
Vaihto-omaisuuden muutos	24 458,37	0,00		0,00	24 458,37	-16 512,73	308 525,63			292 012,90
Saamisten muutos	236 940,37	4 130 833,34 2) 3)	-1 209 391,02	-1 597 965,65	1 560 417,04	-4 602 793,01	1 121 328,75 2) 3)	-1 288 686,20		-4 770 150,46
Korottomien velkojen muutos	3 517 107,27	966 975,43 3)	339 355,50	-1 209 391,02	3 614 047,18	703 234,66	2 411 485,71 3)	1 573 339,38	-27 568,60	4 660 491,15
Rahoituksen rahavirta / Vaikutus	36 100 848,31	5 097 808,77	2 807 356,67	-2 807 356,67	41 198 657,08	15 262 678,42	3 841 340,09	1 316 254,80	-1 316 254,80	19 104 018,51
Rahavarojen muutos	1 212 787,03	0,00	2 367 175,89	-2 367 175,89	1 212 787,03	-10 226 759,59	0,00	867 575,02	-867 575,02	-10 226 759,59
Rahavarat 31.12., €	4 193 927,28				4 193 927,28	2 981 140,25				2 981 140,25
Rahavarat 1.1., €	2 981 140,25	0,00			2 981 140,25	13 207 899,84	0,00			13 207 899,84
	1 212 787,03	0,00			1 212 787,03	-10 226 759,59	0,00			-10 226 759,59

1) Eliminoidaan sisäisten erien vaikutus vuosikatteeseen

2) Eliminoidaan sisäiset lainat

3) Eliminoidaan kunnan ja liikelaitoksen välisen yhdistyksen saldon muutos

	Kunnan osatase		Eliminointikirjaukset		Kunnan kokonaistase	Kunnan osatase		Eliminointikirjaukset		Kunnan kokonaistase
	31.12.2023	Liikelaitoksen tase 31.12.2023	kunta	liikelaitos	31.12.2023	31.12.2022	tase 31.12.2022	kunta	liikelaitos	31.12.2022
VASTAAVAA										
A. PYSYVÄT VASTAAVAT	398 749 914,08	41 630 996,40			432 589 620,21	356 304 358,95	36 014 791,24			384 527 859,92
I Aineettomat hyödykkeet	73 443,92	48 685,05			122 128,97	165 838,45	123 239,97			289 078,42
Aineettomat oikeudet	73 443,92	48 685,05			122 128,97	165 838,45	123 239,97			289 078,42
Muut pitkävaik menot	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
II Aineelliset hyödykkeet	360 592 372,60	41 582 311,35			402 059 124,41	312 450 659,30	35 891 551,27			348 226 651,03
Maa- ja vesialueet	82 834 075,36	0,00			82 834 075,36	71 533 769,91	0,00			71 533 769,91
Kiinteistöjen liittymismaksut	159 317,67		1)	-115 559,54	43 758,13	159 317,67		1)	-115 559,54	43 758,13
Rakennukset	131 100 674,62	1 056 788,78			132 157 463,40	108 567 773,94	1 113 617,14			109 681 391,08
Kiinteät rakenteet ja laitteet	80 868 356,23	38 201 346,69			119 069 702,92	83 563 455,51	34 648 882,72			118 212 338,23
Koneet ja kalusto	1 633 677,22	433 446,76			2 067 123,98	1 579 063,07	129 051,41			1 708 114,48
Muut aineelliset hyödykkeet	291 782,38	0,00			291 782,38	291 782,38	0,00			291 782,38
Ennakkomaksu ja keskeneräis.	63 704 489,12	1 890 729,12			65 595 218,24	46 755 496,82	0,00			46 755 496,82
III Sijoitukset	38 084 097,56	0,00			30 408 366,83	43 687 861,20	0,00			36 012 130,47
Osakkeet ja osuudet	34 381 773,50	0,00	3)	-7 500 000,00	26 881 773,50	40 395 830,47	0,00	3)	-7 500 000,00	32 895 830,47
Muut lainasaamiset	3 500 293,33	0,00			3 500 293,33	3 090 000,00	0,00			3 090 000,00
Muut saamiset	202 030,73	0,00	1)	-175 730,73	26 300,00	202 030,73	0,00	1)	-175 730,73	26 300,00
B. TOIMEKSIANTOJEN VARAT	6 312,32	0,00			6 312,32	5 866,14	0,00			5 866,14
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Lahjoitusrahastojen erityiskatt.	6 312,32	0,00			6 312,32	5 866,14	0,00			5 866,14
C. VAIHTUVAT VASTAAVAT	16 315 489,95	4 593 860,09			17 492 567,10	16 795 443,96	8 724 693,43			19 295 997,78
I Vaihto-omaisuus	193 458,54	0,00			193 458,54	217 916,91	0,00			217 916,91
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	193 458,54	0,00			193 458,54	217 916,91	0,00			217 916,91
II Saamiset	11 928 104,13	4 593 860,09			13 105 181,28	13 596 386,80	8 724 693,43			16 096 940,62
Pitkäaikaiset saamiset	10 000,00	0,00			10 000,00	1 475 241,93	0,00			1 475 241,93
lainasaamiset	0,00	0,00			0,00	33 899,63	0,00			33 899,63
muut saamiset	10 000,00	0,00			10 000,00	10 000,00	0,00			10 000,00
muut siirtosaamiset	0,00	0,00			0,00	1 431 342,30	0,00			1 431 342,30
Lyhytaikaiset saamiset	11 918 104,13	4 593 860,09			13 095 181,28	12 121 144,87	8 724 693,43			14 621 698,69
myyntisaamiset	3 196 525,51	2 351 625,74			5 548 151,25	4 522 747,04	2 500 553,82			7 023 300,86
lainasaamiset	1 200 000,00	2 207 391,92	2)	-2 207 391,92	1 200 000,00	1 200 000,00	5 884 784,11	2)	-5 884 784,11	1 200 000,00
muut saamiset	1 414 423,35	0,00			1 414 423,35	947 513,68	0,00			947 513,68
siirtosaamiset	6 107 155,27	34 842,43	4)	-1 209 391,02	4 932 606,68	5 450 884,15	339 355,50	4)	-339 355,50	5 450 884,15
III Rahoitusarvopaperit	139 857,29	0,00			139 857,29	90 547,74	0,00			90 547,74
Osakkeet ja osuudet	139 857,29	0,00			139 857,29	90 547,74	0,00			90 547,74
IV Rahat ja pankkisaamiset	4 054 069,99	0,00			4 054 069,99	2 890 592,51	0,00			2 890 592,51
VASTAAVAA YHTEENSÄ	415 071 716,35	46 224 856,49		-9 000 681,29	450 088 499,63	373 105 669,05	44 739 484,67		-7 791 290,27	403 829 723,84
VASTATTAVAA										
A. OMA PÄÄOMA	168 968 351,44	24 342 249,68			185 810 601,12	171 964 268,30	23 756 908,05			188 221 176,35
I Peruspääoma	121 477 229,02	7 500 000,00	3)	-7 500 000,00	121 477 229,02	127 515 526,38	7 500 000,00	3)	-7 500 000,00	127 515 526,38
IV Muut omat rahastot					0,00					0,00
V Ed. tilikausien yli-/ alijäämä	42 368 508,35	16 256 908,05			58 625 416,40	39 253 775,25	15 400 792,87			54 654 568,12
VI tilikauden yli- / alijäämä	5 122 614,07	585 341,63			5 707 955,70	5 194 966,67	856 115,18			6 051 081,85

	Kunnan osatase		Eliminointikirjaukset		Kunnan kokonaistase	Kunnan osatase		Eliminointikirjaukset		Kunnan kokonaistase
	31.12.2023	Liikelaitoksen tase 31.12.2023	kunta	liikelaitos		31.12.2022	Liikelaitoksen tase 31.12.2022	kunta	liikelaitos	
B. POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	8 200 000,00	2 027 475,99			10 227 475,99	0,00	2 094 421,23			2 094 421,23
Poistoero	0,00	1 027 475,99			1 027 475,99	0,00	1 094 421,23			1 094 421,23
Vapaaehtoiset varaukset	8 200 000,00	1 000 000,00			9 200 000,00	0,00	1 000 000,00			1 000 000,00
C. PAKOLLISET VARAUKSET	1 131 110,78	0,00			1 131 110,78	1 131 110,78	0,00			1 131 110,78
Muut pakolliset varaukset	1 131 110,78	0,00			1 131 110,78	1 131 110,78	0,00			1 131 110,78
D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 512 121,02	0,00			1 512 121,02	1 418 279,56	0,00			1 418 279,56
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 512 121,02	0,00			1 512 121,02	1 418 279,56	0,00			1 418 279,56
Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
E. VIERAS PÄÄOMA	235 260 133,11	19 855 130,82			251 407 190,72	198 592 010,41	18 888 155,39			210 964 735,92
I Pitkäaikainen	156 343 291,07	17 591 977,49			173 643 978,29	130 031 528,45	16 987 373,26			146 727 611,44
Lainat rah ja vak.laitoksilta	155 000 000,00	0,00			155 000 000,00	130 000 000,00	0,00			130 000 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			0,00
Muut velat	1 343 291,07	0,00			1 343 291,07	31 528,45	0,00			31 528,45
Liittymismaksut	0,00	17 591 977,49 ¹⁾		-291 290,27	17 300 687,22	0,00	16 987 373,26 ¹⁾		-291 290,27	16 696 082,99
II Lyhytaikainen	78 916 842,04	2 263 153,33			77 763 212,43	68 560 481,96	1 900 782,13			64 237 124,48
Joukkovelkakirjalainat	42 000 000,00	0,00			42 000 000,00	15 000 000,00	0,00			15 000 000,00
Lainat rah ja vak.laitoksilta	0,00	0,00			0,00	15 000 000,00	0,00			15 000 000,00
Lainat muilta luotonantajilta	5 025 712,30	0,00 ²⁾		-2 207 391,92	2 818 320,38	8 973 165,79	0,00 ²⁾		-5 884 784,11	3 088 381,68
Saadut ennakot	4 728 044,71	3 895,35			4 731 940,06	6 683 493,35	805,17			6 684 298,52
Ostovelat	9 864 479,22	421 498,31			10 285 977,53	6 809 086,44	882 870,67			7 691 957,11
Muut velat	3 333 355,48	582 952,46			3 916 307,94	1 410 384,81	220 887,54			1 631 272,35
Siirtovelat	13 965 250,33	1 254 807,21 ⁴⁾		-1 209 391,02	14 010 666,52	14 684 351,57	796 218,75 ⁴⁾		-339 355,50	15 141 214,82
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	415 071 716,35	46 224 856,49	-2 207 391,92	-9 000 681,29	450 088 499,63	373 105 669,05	44 739 484,67	-6 224 139,61	-7 791 290,27	403 829 723,84

1) Eliminoidaan käyttöomaisuuden arvoon sisältyvät sisäiset liittymismaksut

2) Eliminoidaan sisäiset lainat

3) Eliminoidaan peruspääomasijoitus liikelaitokseen

4) Eliminoidaan kunnan ja liikelaitoksen välisen yhäystilin saldo

TASEYKSIKÖT

KASVU JA YMPÄRISTÖ	TILAPALVELUT			(1000 €) TP 2023	(1000 €) Poikkeama	Poikkeama %
	(1000 €) TP 2022	TA 2023	MTA v.2023			
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	3 159	3 009	3 009	3 359	350	11,6 %
Maksutuotot					0	
Tuet ja avustukset					0	
Muut toimintatuotot	20 635	21 464	20 300	20 076	-224	-1,1 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	23 794	24 474	23 310	23 435	126	0,5 %
Valmistus omaan käyttöön		0	0	0	0	
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-2 627	-2 740	-2 740	-2 653	87	
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-436	-478	-478	-439	39	
Muut henkilösivukulut	-94	-106	-106	-98	8	
Palvelujen ostot	-6 047	-5 372	-6 252	-7 284	-1 031	
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-4 228	-4 847	-5 031	-5 345	-315	
Avustukset						
Vuokrat	-1 285	-1 139	-363	-339	24	
Muut toimintakulut	-23	-7	-7	-5	2	
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-14 739	-14 690	-14 978	-16 164	-1 186	-32,4 %
TOIMINTAKATE*	9 055	9 784	8 332	7 272	-1 060	-12,7 %

* Sitova taso

Tilapalvelut (taseyksikkö)

Palvelualue

Vastuuhenkilö: tilapalvelupäällikkö Kai Lange

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	23 794	24 474	23 310	23 435	-1,5 %	95,8 %	100,5 %	126
TOIMINTAKULUT	- 14 740	- 14 690	- 14 978	- 16 164	9,7 %	110,0 %	107,9 %	- 1 186
TOIMINTAKATE	9 055	9 784	8 332	7 272	-19,7 %	74,3 %	87,3 %	- 1 060

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kiinteistöjohtaminen
Rakennuttaminen
Kiinteistöjen ylläpito
Puhtauspalvelut

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Varmistamme uusimalla, ylläpitämällä ja korjaamalla kunnan toimialoille toiminnan tarvitsemat tehokkaat, terveelliset, turvalliset, toimivat ja taloudelliset tilat sekä niihin asianmukaisen ja ammattitaitoisen kiinteistönhoidon. Vastaamme Tuusulan kunnan kiinteistöjen arvon säilyttämisestä ja kehittämisestä lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä omistajapolitiikan määrittelemien linjauksin.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Uusi tilapalvelupäällikkö aloitti elokuussa. Rakennuspäällikkö eli henkilö, joka vastaa mm. rakennuttamisesta, on ollut heinäkuun lopusta lähtien sairauslomalla. Hän on lisäksi irtisanoutunut niin, että helmikuun loppuun hänen tehtäviään on hoidettu sijaistusjärjestelyillä. Vuoden alussa irtisanoutuneen LVI-asiantuntijan tilalle ei ole saatu rekrytoitua uutta henkilöä. Kiinteistöjen ylläpidossa on kahden henkilön vajuus. Eläköityminen on myös tuonut yhden henkilön vajuuksen, joka tullaan täyttämään nimikemuutoksen jälkeen vuoden 2024 alussa. Yksikössä on ollut siis merkittävää henkilövajausta. Rekrytointiprosessia jatketaan heti vuoden 2024 alusta lukien. Työkuorma on kasvanut ja töitä on jouduttu lykkäämään. Kiinteistöhoitopäällikkö on käynyt KETS-koulutuksessa osana LVI-asiantuntijalle kuuluneita energian säästöasioita. Kaikkien tilapalveluissa työskentelevien työturvallisuuskorttikoulutus on kartoitettu ja tarvittavilta osin henkilöt suorittavat ko. koulutuksen viimeistään kevään 2024 aikana. Kuluneen vuoden aikana yksikössä on aloittanut kolme uutta henkilöä.

Talouden toteutuminen

Toimintakate

Palvelualueen toimintakate toteutui 1,1 milj. euroa muutettua talousarviota ja 1,8 milj. euroa edellisvuotta heikompana. Palvelualueelle tehtiin toimintatuottoihin n. 1,2 milj. euron määrärahojen vähennys ja toimintakuluihin n. 0,3 milj. euron määrärahojen lisäys vuoden 2023 aikana.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat 0,1 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina ja 0,4 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Ylitystä selittää pääosin puhtauspalvelujen myyntituottoihin kirjautuneiden muiden myyntituottojen toteutuminen arvioitua suurempina, jotka perustuvat puhdistettavien tilojen volyymin ja tehostettujen siivousten kasvuun.

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat 1,2 milj. euroa muutettua talousarviota ja 1,4 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Ylitystä selittää pääosin rakennuttamisen palvelujen ostojen 0,8 milj. euron sekä kiinteistöjen ylläpidon aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden 0,3 milj. euron ylitykset muutettuun talousarvioon nähden.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kustannuksiltaan ja vaikuttavuudeltaan ylivoimaisesti merkittävin hankekokonaisuus koko kunnassa on palveluverkon rakentaminen. Palveluverkon rakentaminen sitoo rakennuttamisen palveluyksikön resurssit tulevina vuosina. Tilapalvelut tulee käyttämään ulkopuolisia asiantuntijoita toteutuksen läpiviemiseen.

Sisäilmaongelmien ennakointi, tutkinta, viestintä ja korjausten suunnittelu sekä toteutuksen järjestäminen jatkuivat ennallaan vuonna 2023, mutta vuonna 2024 näihin uskotaan tulevan parannusta henkilöresurssien myötä. Palveluverkon uudiskohteiden valmistuminen tulee helpottamaan sisäilmatyötä uudiskohteiden korvatesa sisäilmaongelmaisia kohteitamme.

Ammattitaitoisen henkilöstön palkkaaminen nykyisellä kunnan palkkatasolla on hyvin vaikeata, joka osaltaan tulee varmasti vaikuttamaan palvelun laatuun. Pyrimme kuitenkin hyvällä ja välittömällä työilmapiirillä palvelemaan niin kuntalaisia kuin kunnan työntekijöitä saamaan terveet ja turvalliset toimitilat käyttöönsä.

KASVU JA YMPÄRISTÖ	RYKMENTINPUISTO			(1000 €) TP 2023	(1000 €) Poikkeama	Poikkeama %
	(1000 €) TP 2022	TA 2023	MTA v.2023			
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	47	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	339	0	0	6 058	6 058	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	386	0	0	6 058	6 058	
Valmistus omaan käyttöön						
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-72	-69	-69	-72	-3	4,4 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-12	-12	-12	-12	-1	5,0 %
Muut henkilösivukulut	-3	-3	-3	-3	-0	3,8 %
Palvelujen ostot	-102	-138	-138	-155	-17	12,2 %
Aineet,tarvikkeet, tavarat	0	0	0	-6	-6	
Avustukset	0	0	0	0	0	
Vuokrat	-5	-7	-7	-5	2	-25,8 %
Muut toimintakulut	-5	-3	-3	-4	-1	43,3 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-199	-231	-231	-257	-26	11,3 %
TOIMINTAKATE*	187	-231	-231	5 801	6 032	-2612,9 %

* Sitova taso

Rykmentinpuisto-taseyksikkö

Taseyksikkö

Vastuuhenkilö: Projektipäällikkö Jouni Määttä

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	386			6 058	1 470,9 %			6 058
TOIMINTAKULUT	- 199	- 231	- 231	- 257	29,1 %	111,3 %	111,3 %	- 26
TOIMINTAKATE	187	- 231	- 231	5 801	3 008,6 %	-2 512,9 %	-2 512,9 %	6 032

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Rykmentinpuiston osalta keskeisenä toimenpiteenä on tulevaisuuden sote-keskuksen hankinnan voimallinen edistäminen hankkeen saatua valtiolta tarvittavat määrärahat. Toisena merkittävänä toimenpiteenä on Puistokylän asemakaavoituksen jatkaminen.

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat

Rykmentinpuiston rakentamisessa näkyi vuonna 2023 muun maan tapaan hiljentynyt suhdanne. Alueen suunnittelua on jatkettu Puistokylän osalta, josta on tarkoitus saada myöhemmin luovutettavaksi pientalo- ja rivitalotontteja.

Rykmentinpuiston keskuksen, Puustellinmetsän, Monion ja Kirkonmäen alueiden kunnallistekniikan suunnittelu ja rakentaminen on pääosin valmistunut.

Rykmentinpuiston työpaikka-alueella on toteutusvaiheessa useita yritysten toimitilahankkeita ja Tuusulan itäväylän itäpuolisen alueen kaavoitus ja kunnallistekniikan suunnittelu on käynnissä.

Koko Rykmentinpuiston alueella on valmistunut monipuolisesti eri talotyyppisiä ja joitakin asuinkerrostaloja on parhaillaan rakenteilla. Alueella on sekoittuneesti myös eri hallintamuotoja. Kunnan omista rakennushankkeista monitoimitalo Monio on otettu käyttöön ja Rykmentinpuiston kampuksen rakentaminen on käynnissä. Rykmentin puistotielle sijoittuvan linja-autoaseman rakentaminen on myös meneillään.

Taiteen ohjausryhmän aktiivisen toiminnan seurauksena on alueen tontinluovutuksen yhteydessä kerättyä taiderahaa käytetty taiteen hankkimiseen. Tällä hetkellä valmistuneita tai hankittuja taideteoksia on valmiina jo 10 kpl.

Talouden toteutuminen

Toimintakate

Rykmentinpuiston-taseyksikön toimintakate toteutui 6,0 milj. euroa muutettua talousarviota ja 5,6 milj. euroa edellisvuotta parempana. Rykmentinpuiston-taseyksikköön ei tehty määrärahoihin muutoksia vuoden 2023 aikana.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat 6,1 milj. euroa muutettua talousarviota ja 5,7 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Ylitystä selittää Rykmentinpuiston taseyksikön muihin toimintatuottoihin toteutuneet 6,1 milj. euron tonttien myyntivoitot.

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisena ja 0,1 milj. euroa edellisvuotta suurempina.

Palvelujen ostot toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisena ja 0,1 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Palvelujen ostojen maltillista ylitystä selittää pääosin asiantuntijapalvelujen toteutuminen hieman arvioitua suurempina.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Rykmentinpuiston pääpainopisteet ovat tonttien myynnissä, asemakaavoituksen edistämisessä ja kokonaisvaltaisen infran suunnittelun jatkamisessa. Asemakaavoituksen painopisteinä ovat Puistokylän, Olympiakylän ja Hökilän lisäksi työpaikka-alueen laajentaminen itäisen ohikulkutien itäpuolella. Näiden lisäksi varmistetaan, että alueen muut kehittämiskohteet ja -projektit etenevät suunnitellusti sekä samalla haetaan avoimesti uusia, erilaisia toimintatapoja.

Rykmentinpuiston markkinointia ja viestintää viedään eteenpäin suunnitellusti, avointa vuorovaikutusta eri sidosryhmien välillä ylläpidetään ja kehitetään. Infrastruktuurin kokonaisvaltaista suunnittelua jatketaan.

Taideohjelman toiminta jatkuu valtuuston hyväksymän taideohjelman mukaisesti.

MUIDEN ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET

TILAPALVELUIDEN ULKOINEN VUOKRAUSTOIMINTA

Tilinpäätöksessä esitetään kilpailulain 30 d §:n mukaiset eriyttämislaskelmat kilpailullisesta toiminnasta. Eriytetty tuloslaskelma esitetään tilapalveluiden ulkoisesta vuokraustoiminnasta.

Eriyttäminen on tehty tuottojen osalta yksiköiden kirjanpidossa erillisiä kirjanpidon tilejä käyttäen, joille kohdistuvat ulkoisesta vuokraustoiminnasta saatavat tuotot. Kustannukset on kohdistettu laskennallisesti pinta-alan suhteessa. Ulkoisesti vuokrattujen tilojen pinta-ala oli vuonna 2023 12 % vuokrattujen tilojen kokonaispinta-alasta ja vuonna 2022 15 %. Kustannuksissa on huomioitu palvelua tuottavien henkilöiden henkilöstökulut sekä suoraan palvelun tuottamiseen kohdistuvat palvelujen ja materiaalien ostot.

Edelleen vuokrattavien kiinteistöjen määrä on vähentynyt kuluvana vuonna, tämä näkyy vuokratuotoissa sekä liiketoiminnan muissa kuluissa, johon vuokratulot kohdistuvat.

TUUSULAN KUNTA TILAPALVELUT, ULKOINEN VUOKRAUSTOIMINTA

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2023 €	1.1.-31.12.2022 €
LIKEVAIHTO	3 162 347,63	4 044 224,38
Vuokratuotot (ulkoiset)	3 162 347,63	4 040 582,00
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	3 642,38
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-625 842,29	-617 526,50
Palvelujen ostot	-524 510,13	-608 490,49
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-127 800,28	-192 646,76
Henkilösivukulut	-25 635,33	-32 335,73
Eläkekulut	-20 958,47	-26 453,72
Muut henkilösivukulut	-4 676,85	-5 882,01
Poistot ja arvonalennukset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 253 978,21	-1 483 792,73
Liiketoiminnan muut kulut	-187 399,65	-1 069 323,22
LIKEYLIJÄÄMÄ	417 181,74	40 108,96
Rahoitustuotot ja -kulut	-142,77	-266,34
Muut rahoituskulut	-142,77	-266,34
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	417 038,97	39 842,62

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS	(1000 €)			(1000 €)	(1000 €)
	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	Poikkeama
	TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	3 584	3 917	3 917	3 715	202
Maksutuotot	772	640	640	812	-172
Tuet ja avustukset				78	-78
Muut toimintatuotot				2	-2
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 358	4 557	4 568	4 606	-49
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-2 571	-2 632	-2 632	-2 699	67
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-532	-495	-495	-590	95
Muut henkilösivukulut	-93	-100	-100	-99	-1
Palvelujen ostot	-791	-873	-873	-787	-86
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-84	-91	-91	-66	-25
Avustukset	0	0	0	0	0
Vuokrat	-271	-344	-344	-336	-8
Muut toimintakulut	-15	-22	-22	-20	-2
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 357	-4 557	-4 557	-4 597	40
TOIMINTAKATE*	1	0	11	9	-9

* Sitova taso

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS

Palvelualue

Vastuuhenkilö: ympäristökeskuksen johtaja Leena Sjöblom

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	4 358	4 557	4 557	4 606	5,7 %	101,1 %	101,1 %	49
TOIMINTAKULUT	- 4 358	- 4 557	- 4 557	- 4 597	5,5 %	100,9 %	100,9 %	- 40
TOIMINTAKATE	1			9				9

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Hallinto
Ympäristövalvonta
Ympäristönsuojelu
Terveysvalvonta
Eläinlääkintähuolto

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Mäntsälän, Nurmijärven ja Tuusulan kuntien sekä Järvenpään ja Keravan kaupunkien ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon tehtävistä sekä muista sille hallinto- ja toimintasäännöillä osoitetuista tehtävistä. Sopimuksen piirissä olevat palvelut tuotetaan laadukkaina ja taloudellisina sekä sisällöltään mahdollisimman tasapuolisesti. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus tavoittelee seudullisesti terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä sekä monipuolista ja ekologisesti kestävää luonnonympäristöä. Päämäärään päästäkseen ympäristökeskus tuottaa laadukkaita viranomaispalveluita sekä toimii ympäristöasioissa aktiivisena yhteistyökumppanina Keski-Uudenmaan kuntien ja seutukunnan muiden toimijoiden kanssa.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Ympäristölautakunta kokoontui 12 kertaa. Ympäristökeskuksen ohjausryhmä kokoontui neljä kertaa. Kehittämiskeskustelut järjestettiin kaikkien sopijakuntien kanssa.

Ympäristökeskuksen strategia vuosille 2024–2027 laadittiin yhteistyössä henkilöstön, ohjausryhmän ja ympäristölautakunnan kanssa ja ympäristölautakunta hyväksyi sen kokouksessaan 15.8.2023.

Ympäristövalvonta jatkaa ympäristönsuojelumääräysten valmistelua Tuusulan osalta ja tarkistamista Mäntsälän osalta. Ympäristölautakunta käynnisti työn tammikuun kokouksessaan ja asetti määräyslunnot nähtäville joulukuussa 2023. Ehdotukset määräyksiksi saadaan kuntiin päätöksentekoon vuonna 2024.

Eläinlääkärien yhteisvastaanotto aloitti toimintansa loppuvuodesta 2022 ja työskentely erillisillä vastaanotoilla päättyi. Eläinlääkärit työskentelevät suunnitelmallisesti vuorotellen akuuttien ja ajanvarauspotilaiden parissa. Toinen valvontaeläinlääkäri rekrytoitiin ja hän aloitti työskentelyn elokuussa 2023.

Ympäristökeskuksessa selvitettiin sopijakuntien toimeksiannosta kunnallisen pysäköinninvalvonnan järjestämistä yhteistyössä, käyttäen järjestävänä organisaationa olemassa olevaa kuntien yhteistä ympäristökeskusta. Mäntsälä ja Nurmijärvi päättivät jättäytyä yhteistyöstä pois, Tuusulan, Keravan ja Järvenpään osalta asia on kesken.

Ympäristökeskuksen viestintätiimi kokoontui säännöllisesti. Ympäristökeskus teki vuonna 2023 23 mediatiedotetta. Facebook-sisällön kattavuus oli 42,8 tuhatta, jossa oli 24 % laskua vuoteen 2022 verrattuna. Toisaalta vuorovaikutus parani 24 %. Suosituimmat sisällöt liittyivät järvikunnostuksiin ja erityisesti hoitokalastukseen ja siihen liittyvään saaliskalojen jakeluun.

Talouden toteutuminen

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen palvelualueen toimintakate oli ennen sopijakuntien yhteistoimintakorvausten palautuksia 57 451 euroa positiivinen. Ympäristökeskukselle ei siten toteutunut sitovuustason määrärahaylityksiä. Kerava ja Tuusula joutuvat maksamaan hiukan lisää, muut kunnat saavat palautuksia.

Ympäristökeskuksen positiivinen toimintakate merkitään siirtovelaksi ja palautetaan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti sopijakunnille ottamalla huomioon kuntakohtaiset tulot ja menot.

Tasointaslaskelmalla toimintakate palautetaan alkuperäisen talousarvion mukaiseksi (0 €). Kirjanpitolietojen perusteella sopijakuntien maksuosuuksien palautukset /lisämaksut ovat seuraavat:

- Järvenpää 10 719,12 eur
- Kerava -19 911,86 eur
- Mäntsälä 33 851,79 eur
- Nurmijärvi 33 420,62 eur
- Tuusula -629,06 eur

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Mahdollinen Tuusulan, Keravan ja Järvenpään kunnallisen pysäköinninvalvonnan ottaminen ympäristökeskuksen järjestettäväksi vuonna 2024 laajentaa ympäristökeskuksen palveluvalikoimaa ja lisää henkilöstön ja maksutulojen määrää.

Laajemmin ympäristökeskuksen tehtäväkokonaisuuteen on odotettavissa muutoksia, jos ympäristöterveydenhuolto eli terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto siirtyvät valtion esityksen mukaan vuonna 2026 hyvinvointialueiden hoidettavaksi.

Holhoustoimen edunvalvontapalvelut	(1000 €)			euro	Poikkeama %
	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	299	310	310	294	
Maksutuotot	625	640	640	624	
Tuet ja avustukset	4	0	0	0	
Muut toimintatuotot	1	1	1	2	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	929	951	951	920	96,7 %
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-530	-504	-504	-554	
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-98	-106	-106	-108	
Muut henkilösivukulut	-19	-19	-19	-20	
Palvelujen ostot	-75	-97	-97	-88	
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-3	-4	-4	-3	
Avustukset					
Vuokrat	-70	-95	-95	-101	
Muut toimintakulut	-12	-3	-3	-18	
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-807	-828	-828	-892	107,7 %
TOIMINTAKATE	122	123	123	28	22,8 %

HOLHOUSTOIMEN EDUNVALVONTAPALVELUT

Muu erillinen laskentayksikkö

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: johtava yleinen edunvalvoja Arto Nätkynmäki

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat

Yksikkö on vuonna 2023 jatkanut käyttöön otetun asiakastietojärjestelmän mahdollistamien ominaisuuksien selvitystä ja käyttöönottoa. Työn alla oleva verkkolaskutoiminnallisuus ja päämiesten laskujen osittainen muuntaminen sähköiseen muotoon on siirtynyt järjestelmän auditointiin ja toiminnallisuuden soveltuvuuden selvittelyyn kuluneen ajan takia vuodelle 2024. Toiminnan sähköistämistä ja etätöitä tukevan dokumenttien skannaus pyritään käyttöönottamaan vuonna 2024.

Vuonna 2023 noin puolet henkilökunnasta on tehnyt sallitussa määrin etätöitä, ja yksikkö on sopeutunut tuottamaan normaalimuotoista ja –laatuista palvelua, vaikka kaikki sisäiset työprosessit eivät etätöitä tue.

Toimintavuonna yksikössä ei tapahtunut henkilömuutoksia.

Tavoitteet ja mittarit ja niiden toteutuminen

Edunvalvonnan tarkoituksena on valvoa niiden henkilöiden etua ja oikeutta, jotka eivät vajaanvaltaisuuden, sairauden, poissaolon tai muun syyn vuoksi voi itse pitää huolta taloudellisista asioistaan (Laki holhousvoimasta 1 §). Edunvalvonnassa toimitaan siten, ettei päämiehille synny ehkäistävissä olevia oikeudenmenetyksiä edunvalvojan tehtävän alettua.

Yleisen edunvalvonnan palvelua tuotetaan Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Pornaisten ja Tuusulan asukkaille oikeusministeriön alaisen Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin kanssa voimassa olevan ostopalvelusopimuksen perusteella. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirin kanssa käydään vuosittain tulos- ja laadunseurantakeskustelut.

Edunvalvonta on yksilöllistä haastavien päämiesten asioissa toteutettavaa palvelu- ja asiantuntijatyötä. Tavoitteena on tavoitettavuus, nopea reagointi ja joustavuus yhdistettynä laaja-alaiseen asiantuntemukseen päämiesten moninaisten elämäntilanteiden taloudellisten heijasteiden hallitsemiseksi. Yksikön toiminnan laatua valvoo holhousviranomaisena Digi ja väestötietovirasto.

Tunnuslukuja

Vuoden 2023 aikana päämiesten lukumäärä pysyi tasaisena noin 850:ssä. Poikkeavan suuri edunvalvontojen alkaminen ja päämiesten kuolleisuus on lisännyt työtä, vaikka määrä on pysynyt tasaisena. Päämiesten määrän odotetaan kuitenkin jatkossa taas kääntyvän kasvuun. Yksikön tehokkuusluku myönnettyin resurssein on yleisen edunvalvonnan alalla edelleen korkeahko.

MAASEUTUHALLINNON YHTEISTOIMINTA-ALUE	(1000 €)		(1000 €)	(1000 €)
	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	271	280	255	-25
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset				
Muut toimintatuotot	1	1	1	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	272	280	256	-25
Valmistus omaan käyttöön				
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-254	-278	-283	-5
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-43	-57	-51	5
Muut henkilösivukulut	-9	-10	-11	-1
Palvelujen ostot	-11	-13	-6	7
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-1	-2	-1	1
Avustukset				
Vuokrat	-22	-22	-25	-3
Muut toimintakulut	-4	0	0	0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-343	-380	-376	4
TOIMINTAKATE	-71	-100	-121	-3

Tuusula liittyi 1.1.2013 Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen, jonka isäntäkuntana toimii Mäntsälä. Tuusulan kuntaosuus v. 2023 oli 50 542 euroa.

MAASEUTUHALLINNON YHTEISTOIMINTA-ALUE

Muu laskennallinen yksikkö

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhteistoimintotasopimuksen mukaisesti Mäntsälän kunta järjestää lakisääteiset kunnan maaseutuhallinnon maksajavirastotehtävät Askolan, Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kuntien/kaupunkien alueella. Yhteistoiminta-alueen nimi on Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalvelut. Kunnalla on maksajavirastosopimus Ruokaviraston kanssa ja sopimus määrittää yhteistoiminta-alueen tehtävät ja tavoitteet maksajavirastotehtävissä. Vuosittain yhteistoiminta-alueella myönnetään noin 31 milj. € maataloustukia.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen tilikaudella

Maaseutuhallintopalveluiden tavoitteet pääosin toteutuivat. Maksajavirastosopimuksen mukaiset palvelutavoitteet varainhoitovuodelle täyttyivät. Viestinnälle asetetut tavoitteet saavutettiin. Toimintatapoja kehitettiin uuden ohjelmakauden mukaisesti huomioiden toimintaympäristön tarpeet ja muutosten vaikutus siirryttäessä täysin sähköiseen tukihakuun. Tukihakukoulutuksien järjestämisessä hyödynnettiin mahdollisuuksien mukaan verkostoyhteistyötä. Asiakaspalautekysely uudistettiin, mutta asiakastytyväisyyskyselyä ei toteutettu. Talouden osalta toteuma vastaa lähes talousarviota. Toimintamenot hieman ylittyivät hieman johtuen henkilöstömenojen yleisestä kehityksestä ja vaikutus siten myös toimintatuottoihin. Tilikaudelle 2024 ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia toiminnassa.

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Hieman ylitettiin talousarvio johtuen KVTESin korotuksista ja kertaeristä sekä vuoden 2022 henkilöstömuutoksista, joiden vaikutukset heijastuivat vielä vuodelle 2023.
Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Yksiköllä on oma sisäisen valvonnan ohjelma, sekä riskienhallintasuunnitelma, jota seurataan vuosittain.

Talouden toteutuminen

Tuusulan määrärahaosuus talousarviossa 2023 50 181 euroa. Tilinpäätöksessä 2023 50 542 euroa. (Kts. ylhäällä ”Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa”).

TAVOITTESEURANTA 2023

TUUSULASSA ON MAHDOLLISUUKSIA KASVAA JA MENESTYÄ

Vuositavoite	Toimenpide	Kokonais-tilanne	Etenemisaste	Raportointi 31.12.2023
01. Tarjoamme laadukkaita ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä				
01.01 Käynnistämme hyvinvointialueen edunvalvonnan ja varmistamme laadukkaat palvelut yhdyspintatyön avulla	01.01.01 Toimeenpanemme vaikuttamisen ja yhteistyön keino-ohjelman		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönotettu toteutusohjelman mukaan 4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistely/käyttöönotettu	Edunvalvontaa on tehty yhdyspintatyöryhmissä, hyvinvointikeskuksen valmistelussa ja lausunnoin mm. hyvinvointialueen palveluverkosta. Tavoitteen toteutus on edennyt suunnitellusti, mutta Keusoten palveluverkkopäätös ei kaikilta osin vastaa kunnan tavoitteita. Ohjelman toteutus eteni suunnitellusti. Hyvinvointialueen yhdyspinnalla Keusoten palveluverkkopäätös ei kaikilta osin vastaa kunnan tavoitteita.
01.02 Valmistelomme uutta hyvinvointikeskusta yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa	01.02.01 Varmistamme, että ikäihmisten ja erityisryhmien kokoonmistilat toteutuu hyvinvointikeskuksen yhteyteen 01.02.02 Varmistamme asukkaiden ja yhteisöjen osallisuuden hyvinvointikeskuksen suunnittelussa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistely/käyttöönotettu 3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis 3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Valmistelu on edennyt hyvässä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Toteutus on suunnitteluvaiheessa ja yhteiskehittämiseksi ei ole vielä sovittu ajankohtaa. Loppuvuodesta käynnistyi hyvinvointikeskuksen tilojen yhteiskäyttöön liittyvä selvitystyö yhteistyössä konsultin kanssa. Toteutus on suunnitteluvaiheessa ja yhteiskehittämiseksi ei ole vielä sovittu ajankohtaa. Loppuvuodesta käynnistyi hyvinvointikeskuksen tilojen yhteiskäyttöön liittyvä selvitystyö yhteistyössä konsultin kanssa.
01.03 Toteutamme palveluiden järjestämistä ja palveluverkkoa koskevaa suunnitelmaa	01.03.01 Tarkastelemme valittujen palveluiden järjestämistapaa ja kuvaamme palveluiden järjestämisen nykytilanteen		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönotettu toteutusohjelman mukaan 5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönotettu toteutusohjelman mukaan	Alkuvuodesta palveluiden järjestämisen yhteistyökumppaniksi valittiin kilpailutuksen kautta Deloitte Consulting Oy, jonka kanssa luotiin palvelukatalogin pohja sekä konsepti palveluiden nykytilan kuvaamiseksi ja vaihtoehtoisten tuotantotapojen arvioimiseksi. Toimeksianto toteutettiin yhteistyössä valittujen pilottipalveluiden kanssa, ja nämä palvelut kuvattiin ja analysoitiin konseptin mukaisesti. Palveluiden jatkuvan kehittämisen osalta on hahmoteltu yhteistä toimintamallia, jonka mukaisesti koko kunnan palveluita on tarkoitus lähteä kuvaamaan kuluvan vuoden loppupuolella. Toimintamalli pitää sisällään sekä kunnan yhteisen palvelukokonaisuuden että yksittäisten palveluiden kehittämisen. Vastuu työn edistämisestä siirretään yhdessä sovitun mukaisesti vahvemmin toimialueille. Alkuvuodesta palveluiden järjestämisen yhteistyökumppaniksi valittiin kilpailutuksen kautta Deloitte Consulting Oy, jonka kanssa luotiin palvelukatalogin pohja sekä konsepti palveluiden nykytilan kuvaamiseksi ja vaihtoehtoisten tuotantotapojen arvioimiseksi. Toimeksianto toteutettiin yhteistyössä valittujen pilottipalveluiden kanssa, ja nämä palvelut kuvattiin ja analysoitiin konseptin mukaisesti. Palveluiden jatkuvan kehittämisen osalta on hahmoteltu yhteistä toimintamallia, jonka mukaisesti koko kunnan palveluita on tarkoitus lähteä kuvaamaan kuluvan vuoden loppupuolella. Toimintamalli pitää sisällään sekä kunnan yhteisen palvelukokonaisuuden että yksittäisten palveluiden kehittämisen.
01.04 Jatkamme laadukasta palveluverkkoviestintää ja hyödynnämme palveluverkkouudistuksen kunnan markkinoinnissa.	01.04.02 Huomioimme hankkeiden etenemiseen liittyvät merkkipaalut 01.04.03 Teemme ruotsinkielistä viestintää Tuusulanjärven kampuksen toteutukseen liittyen		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönotettu toteutusohjelman mukaan 3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis 3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Uuden palveluverkon rakentumisesta viestitään aktiivisesti ja palveluverkkoa hyödynnetään kunnan markkinointiviestinnässä ja brändin rakentamisessa suunnitellusti. Merkkipaaluja on huomioitu suunnitellusti: On järjestetty peruskiven muurauksia, harjannostajaisia ja mm. avoimia ovia ja avajaisia. Tapahtumia on hyödynnetty viestinnässä ja markkinoinnissa. Lisäksi viestinnässä on hyödynnetty palveluverkon kohteiden saamia palkintoja. Tuusulanjärven kampuksesta on viestitty sekä suomeksi että ruotsiksi.
01.05 Kehitämme asiakkaiden johtamista, asiakaspalvelua ja asiakaskokemusta	01.05.01 Arvioimme asiakaspalvelun laatua ja asiakas- ja asukastytyväisyyttä 01.05.02 Kehitämme kunnan asiakaspalvelua		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistely/käyttöönotettu 3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis 4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistely/käyttöönotettu	Työ käynnistyi alkuvuodesta 2023 nykytilan kartoituksella yhteistyöpalavereiden ja haastattelujen avulla. Keväällä toteutettiin Tuusinfon asiakastytyväisyyskysely. Alkukyselyä toteutettiin asukastytyväisyyttä mitannut tutkimus. Vuoden aikana toteutettiin useita palvelukohtaisia asiakastytyväisyyskyselyitä. Syksyn aikana käynnistyi myös yhteistyö asukaskokemuksen, brändikokemuksen ja työntekijäkokemuksen yhteiskehittämiseksi. Työ käynnistyi alkuvuodesta 2023 nykytilan kartoituksella yhteistyöpalavereiden ja haastattelujen avulla. Keväällä toteutettiin Tuusinfon asiakastytyväisyyskysely. Alkukyselyä toteutettiin asukastytyväisyyttä mitannut tutkimus. Vuoden aikana toteutettiin useita palvelukohtaisia asiakastytyväisyyskyselyitä. Työ käynnistyi alkuvuodesta 2023 nykytilan kartoituksella yhteistyöpalavereiden ja haastattelujen avulla. Keväällä toteutettiin Tuusinfon asiakastytyväisyyskysely. Asiakastytyväisyyskyselyssä toivottua aukioloaikojen laajennusta ei ollut mahdollista toteuttaa vuoden aikana henkilöstöväjauksen takia. Syksyllä laadittiin Tuusinfon toimintaan liittyen posti- ja kuriiripalveluita koskeva selvitys ja sen perusteella muutettiin sisäisen postin kulkua vuoden vaihteesta 2024 alkaen. Tuusinfon palveluvalikoima laajeni vuoden aikana mm. tilavarausten, avainhallinnan ja lipputuotteiden osalta.

01.05.03 Varmistamme TuusInfon palveluiden alueellisen kattavuuden		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	TuusInfon palvelupisteet Jokelassa ja Kellokoskella palvelivat koko vuoden ajan kesätaukoa lukuunottamatta. Syksyllä 2023 päätettiin, että Jokelan ja Kellokosken toimipisteet jatkavat toimintaansa toistaiseksi.
01.05.04 Varmistamme palveluiden jalkautumismahdollisuudet		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Jalkautumisia toteutettiin mm. toukokuussa TuusInfon 5-vuotissyntymäpäivien yhteydessä ja kunnan palvelukiertueella sekä eri tapahtumien yhteydessä.
01.06 Toteutamme hyväksytyä suunnitelmaa palveluiden verkosta ja 10 vuoden investointisuunnitelmaa		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Toteutus edennyt suunnitellusti vuoden 2023 osalta.
01.06.01 Jatkamme Tuusulanjärven kampuksen rakentamista		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Projektin etenee suunnitellussa aikataulussa kohti avautumista elokuussa 2024. Suurin osa tilaajan erillishankinnoista on jo toteutettu. Käyttöönottosuunnitelma ja riskienhallintasuunnitelmat ovat valmiina. Tuusulantien liikennejärjestelyjen parantamisurakka on käynnistynyt, ja se toteutetaan kunnan omana työnä tiealueella.
01.06.02 Käynnistämme Riihikallion monitoimikampuksen rakentamisen.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Rakennusurakan käynnissä olevat työvaiheet: <ul style="list-style-type: none"> •Tasoite- ja maalaustyöt •Lattiapinnoitukset •Alakattotyöt; kattolyhty 1 ja A2-lohko •Sisälaseinien ja -ovien asennus •Julkisivun alumiiniverhous •Liikuntasalin puuverhous Talotekniikkatyöt etenevät rinnakkain rakennustöiden kanssa.
01.06.03 Jatkamme Rykmentinpuiston monitoimikampuksen toteutusta elinkaarimallilla		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Elementtien asennus on käynnissä (perustuspaikat, alapohjan ontelolaatat ja väestönsuojan Riihikallion kampuksen rakennustyöt etenevät aikataulussa ja sovitussa budjetissa. Sääsuoja valmistui vuoden 2023 loppuun mennessä. Sääsuojan suojassa rakennetaan parhaillaan vesikaton puurakenteita sekä rakennuksen julkisivuja. Rakennuksen sisällä lattioiden valutyöt ja väliseinien rakennustyöt ovat käynnissä. Myös talotekniikan rakennustyöt ovat käynnissä. Uudisrakennuksen on määrä valmistua maaliskuun 2025 loppuun mennessä. Kampus piha-alueineen valmistuu kesällä 2026.
01.06.04 Käynnistämme Lahelan monitoimikampuksen hankinnan elinkaarimallilla ja edistämme sen suunnittelua		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Rakentaminen etenee suunnitellusti. Olemme aikataulussa toiminnan käynnistämiseksi elokuussa 2025. Projektin kustannukset ovat hyvin hallinnassa. Suunnitelmien tarkentamiseksi käyttäjiä on osallistettu kattavasti ja saatu palaute on ollut hyvää. Projektista on saatu arvokasta tietoa, joka edesauttaa Lahelan kampuksen toteutusta tulevaisuudessa.
01.06.05 Edistämme Peltokaaren päiväkodin rakentamista, käynnistämme toteutuksen vuokramallilla		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Lahelan kampuksen hankesuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa 9.10.2023. Lahelan kampuksen hankinnalle laaditaan uusi aikataulu nyt, kun talousarvio 2024 saa lainvoiman. Tällä hetkellä tähtäimessä on toiminnan aloitus elokuussa 2029, jolloin hankinta toteutetaan vuoden 2026 aikana.
01.06.06 Teemme päätöksen Rykmentinpuiston kampukselle sijoittuvan päiväkodin toteutuksesta		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Peltokaaren päiväkoti on aikataulussa, toiminnan aloitus elokuussa 2024. Kolmikantaneuvottelut on käynnistetty kunnan, rakennuttajan ja vuokranantajan välillä.
01.06.07 Laadimme Halosenniemen asiakaspalvelurakennuksen hankesuunnitelman		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Valtuusto päätti Rykmentinpuiston kampukselle sijoittuvan päiväkodin rakentamisesta 4.9.2023. Toteutussuunnittelu on käynnissä. Päiväkoti valmistuu samassa aikataulussa muun kampuksen kanssa.
01.06.08 Toteutamme Halosenniemen saunan konservoinnin		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Tilakeskus käynnistää Halosenniemen tarve- ja hankesuunnitelman.
01.06.09 Korjaamme Taidekeskus Kasarmin talteen taloksi		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Hanke on valmis.
			Taidekeskus Kasarmin korjaus liittyy museo- ja kulttuuripalveluiden työ- ja kokematilat tarpeen ratkaisemiseen. Työtä edistämään on perustettu selvitystyöryhmä, ja raportti on valmistunut toukokuussa 2023. Päätös kulttuurin työ- ja kokematiloista tehtiin syyskuussa valtuustossa ja tuloksena on, että taiteen ja kulttuurin työ- ja kokematilat tulevat Hyökkälän koulun säilyttävään osaan. Kulttuuripalvelut ei edistä enää Taidekasarmin korjausta käyttöönsä.

01.07 Kehitämme opetuksen, kirjastojen ja museoiden sähköisiä palveluita		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Museoiden Finna-valmius etenee suunnitellusti. Uudet sähköiset avustuslomakkeet käytössä tammikuun 2024 haussa.
01.07.01 Toteutamme kokoelmatietokannan Finna-valmiuden		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Alkuvuonna on selvitetty tarvittavat toimenpiteet ja yhteistyökumppaneiden aikataulut. Ensimmäiset kokonaisuudet museon kokoelmista julkaistiin lokakuussa. Toimenpide valmis.
01.07.02 Laadimme ylikunnallisen virtuaalimuseon kehittämissuunnitelman		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Hanketyöntekijät ovat aloittaneet ja hanke etenee suunnitellusti. Ensimmäiset virtuaaliset vierailut on toteutettu loppuvuodesta 2023.
01.07.03 Otamme käyttöön uuden kirjastojärjestelmän		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kirjastojärjestelmän vaihtoprojekti on edennyt suunnitelman mukaan. Projekti on testausvaiheessa. Uusi järjestelmä otettiin käyttöön syyskuussa 2023, jolloin kaikki kirjastot olivat suljettuina 31.8.-11.9.2023.
01.07.04 Jatkamme perusopetuksen laitekannan lisäämistä 1:1 tasolle vuosiluokilla 6-9		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Laitteet hankittu aloittaville 6 -luokkalaisille. Vuoden 2024 talousarvioon varattiin rahoitus tuleville 6. luokan oppilaiden laitteille, jonka jälkeen laitekanta vuosiluokille 6-9 on 1:1
01.07.05 Päivitämme TVT-strategian Uudet lukutaidot -ohjelman mukaiseksi.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	TVT-strategia on päivitetty hankkeen loppuun (31.12.2023) mennessä. Uudet lukutaidot sivuston (https://sites.google.com/edu.tuusula.fi/uudet-lukutaidot-tuusulassa) jalkauttaminen kaikissa kouluissa syyslukukauden 2023 aikana tehty. Syksyn aikana käyty palautetta, jonka perusteella vielä muokkaamme lopullisia tavoitteita TVT-strategiaan.
01.07.06 Siirrymme maksuttomuuden myötä lähes kokonaan digioppimateriaaleihin lukiossa		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Materiaalit hankittu sähköisenä.
01.08 Jatkamme prosessien sujuvoittamista		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Robotiikan hyödyntämisen mahdollisuuksia ei ole ollut mahdollista selvittää aktiivisesti, mutta esiin tulleisiin tarpeisiin on onnistuttu reagoimaan. Talousarvion osalta automatisointi saatiin toteutettua vuoden 2023 talousarvion laadinnan yhteydessä ja vuoden 2024 talousarvion laadinnassa hyödynnettiin samaa mallia. Myynti- ja ostolaskuprosessien kehittämisen kartoitusta jatkettiin talouden palveluntuottajan ja järjestelmien vaihdosprojektin etenemisen yhteydessä, mutta varsinaiset kehittämistoimet konkretisoituvat vuoden 2024 puolella.
01.08.01 Toteutamme robotiikan mahdollisuuksien kokeiluja		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Henkilöstö- ja talouspalveluiden toimittajan vaihdos on käynnissä. Vaihdos tapahtuu 1.4.2023. Robotiikan hyödyntämisen mahdollisuuksia ei ole ollut mahdollista selvittää aktiivisesti, mutta esiin tulleisiin tarpeisiin on onnistuttu reagoimaan. Robotiikan hyödyntämisen mahdollisuuksia tarkastellaan myös talous- ja hr-järjestelmätoimittajan vaihdon yhteydessä, kun järjestelmäkokonaisuus uusitaan. Tarpeiden kartoitusta jatketaan mm. toimialueiden kanssa aloitettua IT-yhteistyöpalaverissa, joissa toimialueiden tarpeita pyritään kuuntelemaan ja niihin reagoimaan entistä aktiivisemmin.
01.08.02 Sujuvoitamme talousarvio- ja tilinpäätösprosessia ottamalla käyttöön talousdokumenttipohjan, joka sisältää määrämutoiset tekstipohjat ja automaattiset lukutaulukot		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Talousarvion osalta automatisointi saatiin toteutettua ensi kertaa vuoden 2023 talousarvion laadinnan yhteydessä. Vuoden 2024 talousarvion laadinnan yhteydessä hiottiin yksityiskohtia ja parannettiin tuotettavan dokumentin ulkoasua havaittujen puutteiden osalta. Vuoden 2022 tilinpäätöskirjan koostaminen saatiin automatisoitua soveltuvin osin ja vuoden 2023 tilinpäätöksen osalta sovelluksen käyttöä jatketaan.
01.08.03 Jatkamme kunnan keskeisten yksiköiden myynti- ja ostolaskuprosessien kartoittamista ja kuvaamista, sekä toimenpiteitä prosessien sähköistämiseksi. Parannamme alv-tiliointiprosessia.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Myynti- ja ostolaskuprosessien kartoitusta jatkettiin talouden palveluntuottajan ja järjestelmien vaihdosprojektin etenemisen yhteydessä. Prosessin sujuvoittaminen jatkuu uudessa järjestelmäympäristössä.
01.08.04 Suunnittemme uuden talousjärjestelmän, valmistaudumme käyttöönottoon ja prosessien läpikäyntiin ja hyötyjen arviointiin		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Henkilöstö- ja talouspalveluiden toimittajan vaihdos käynnistyi 27.3. pidentäessä kickoff-tilaisuudessa. Vaihdos tapahtuu 1.4.2023. Projekti etenee suunnitellusti aikataulussa.
01.08.05 Tehostamme ruokapalveluiden tuotannonohjausjärjestelmän käyttöä ja suunnittemme raaka-aineet, reseptit ja sisäisen tilaamisen.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Sisäinen tilaaminen on otettu käyttöön uudessa tuotannonohjausjärjestelmässä. Raaka-ainelinkitykset on tehty ja reseptit löytyvät ohjelmasta. Matildan kehittämistä jatketaan normaalina prosessien kehittämisenä.
01.09 Jatkamme hallinnon tukipalveluiden keskittämistä		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	

01.09.01 Jatkamme selvitystä mahdollisuuksista keskittää vielä osittain hajautettuna toimialoilla toteutettavat päätöksenteon tuen palvelut ja teemme ratkaisut lopuista mahdollisesti keskittävistä palveluista, ainakin kirjaamopalveluiden keskittäminen	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Luottamushenkilöiden palkkiot on keskitetty 1.1.2023 alkaen. Kirjaamotoimintojen keskittämisen selvitys toteutetaan syksyn 2023 aikana.
01.10 Kehitämme Tuusulan opiston ja kuvataidekoulun toimintaa ylikunnallisesti. 01.10.01 Kehitämme Tuusulan opistossa ja kuvataidekoulussa yhteistyötä kumppaneiden kanssa yhteisin kurssein ja opintokokonaisuuksin. 01.10.02 Kehitämme lukion ja Tuusulan opiston ja kuvataidekoulun yhteistyötä.	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan 5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan 5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Suunnittelimme seutukunnan opistojen yhteisiä kurssikokonaisuuksia mm. opintopistekurssikokonaisuuksiksi Koski-tietokantaan. Olemme tehneet yhteistyötä opettajien täydennyskoulutuksen merkeissä mm. perehdyttäen päätoimisia ja tuntiopettajia osaamisperusteisten opintopistekurssien sekä yhteisten koulutuskokonaisuuksien suunnitteluun ja toteutukseen. Tuusulan Opisto/Kuvataidekoulu järjestää naapurikansalaisopistojen kanssa yhteistyönä useiden kurssien kokaisia opintokokonaisuuksia. Eri opistojen kursseina voi siten suorittaa opintoalalta laajemman kokonaisuuden. Kurssivalikoimassa on muutoinkin enenevästi opintopisteytettyjä kursseja, jotka on mahdollista viedä Koski-tietokantaan. Tietokannan kautta kurssit on helpompi käyttää osana muita tutkintoja. Naapurioipistojen kanssa järjestetään yhteistä koulutusta/koulutusohjelmia opettajille (ml. tuntiopettajat). Lukio ja Tuusulan Opisto/Kuvataidekoulu jakavat syyskaudesta 2023 yhteiset tilat Moniossa. Toiminnan käytäntöjä on sovitettu yhteen mm. Monion käsikirjan avulla. Saman opetusalan opettajat ovat toiminnan suunnittelun myötä tiimiytyneet. Tuusulan Opiston kursseja saa jatkossa entistä vaivattomammin osaksi lukion kursseja. Lukuvuoden 2024-25 tilojen yhteiskäyttöä on pohjustettu loppuvuonna ja suunniteltu koulujen kurssitarjottimia.
01.11 Arvioimme ja kehitämme kulttuuripalveluiden ja vapaa-aikapalveluiden laatua 01.11.01 Kehitämme tilojen toimivuutta sekä palveluiden laadun arviointia ja kehittämistä asiakaskokemuksen pohjalta pääkirjastossa, Moniossa ja urheilukeskuksessa kokoamalla asiakasraadin.	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis 4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Uimahallin asiakastytyväisyykselyn ja palauteiden pohjalta toimenpidesuunnitelma valmisteilla Aikuisväestölle suunnattu laaja, 13 kuntaa kattava liikumis- ja terveytystutkimuskysely käynnissä Nuorille suunnattu hyvinvointikysely suunnitella, toteutus syksy 2023 Timmi otet tunion tilavarauksissa käyttöön. Yhdistetty Primuksen ja Hellewin lukujärjestysohjelmat Timmiin. Sopimukset ja rajapinnat rakennettu ja tilatiedot siirretty Timmiin. Timmin toimivuutta arvioitu, ja todettu haasteita käytössä Urheilukeskuksen asiakasraatia ei ole koottu. Osana urheilukeskuksen ja uuden monitoimihallin toiminnan suunnittelua toteutetaan asiakaspalvelun ja toiminnan kehittämistä yhdessä pääkäyttäjien ja sidosryhmien kanssa.
01.12 Uudistamme toimintamalleja kasvun ja ympäristön toimialueella vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin. 01.12.01 Tunnistamme tietomallipohjaisen maankäytön, kaavoituksen ja rakentamisen muutostarpeet toimintaan ja varaudumme uuden lainsäädännön käyttöönottoon 01.12.02 Toteutamme paikkatieto-ohjelmistojen kokonaisuudistuksen mukaisen hankinnan	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis 3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis 2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Uusi rakentamislaki ja alueidenkäyttölaki astuvat voimaan 1.1.2025 ja rakennetun ympäristön tietojärjestelmälaki 1.1.2024. Toimintaympäristön tunnistettuja muutostarpeita ovat tietomallipohjaisen maankäytön, kaavoituksen ja rakentamisen aiheuttamat muutostarpeet toimintaan, sekä uudistuva lainsäädäntö ja sen vaikutus esimerkiksi säädöksiin (rakennusjärjestys, hallintosääntö) ja rakennusvalvontatksa). Rakentamislakiin liittyvien asetusten laatiminen on kesken, eikä näin ollen kokonaisuus ole vielä tiedossa. Muutosten osalta tullaan pitämään työpajoja. Koska nykyinen järjestelmä ei täyvä lain vaatimuksiin, tulee kunnan kuntarekisteriohjelma Facta uusia (hanke nimellä rakennetun ympäristön kokonaisjärjestelmä). Rakennetun ympäristön kokonaisjärjestelmän hankintaan liittyvät sopimusneuvottelut on käyty loppuun. Hankintapäätöksen tekeminen viivästyy suoraan hankintaan liittyvien selvitysten vuoksi. Hankinta voidaan viedä loppuun aikaisintaan keväällä 2024. Käyttöönottoon liittyviä valmisteluita ja selvityksiä jatketaan edelleen. Lakimuutokset huomioiva tietojärjestämauudistus on pitkälti valmisteltu hankinnan toteuttamiseksi. Uusi rakentamislaki ja alueidenkäyttölaki astuvat voimaan 1.1.2025 ja rakennetun ympäristön tietojärjestelmälaki (RYTJ) 1.1.2024. Näiden osalta on tunnistettu tarpeet muuttaa rakennusjärjestys, hallintosääntö ja rakennusvalvontatksa. Myös hallintosääntö tulee uusia sekä kaikki päätöksiin liittyvät pohjat yms. Koska nykyinen järjestelmä ei täyvä lain vaatimuksiin, tulee kunnan kuntarekisteriohjelma Facta uusia (hanke nimellä rakennetun ympäristön kokonaisjärjestelmä). Rakennetun ympäristön kokonaisjärjestelmän hankintaan liittyvät sopimusneuvottelut on käyty loppuun. Hankintapäätöksen tekeminen viivästyy suoraan hankintaan liittyvien selvitysten vuoksi. Hankinta voidaan viedä loppuun aikaisintaan keväällä 2024. Käyttöönottoon liittyviä valmisteluita ja selvityksiä jatketaan edelleen. Toimintamallien muutosten ja hallintosäännön uudistamisen osalta työ on aloitettu ja tunnistettu alustavasti sisältökysymyksiä muutokselle. Työ on viivästynyt johtavan rakennustarkastajan kileiden vuoksi. Teamsissa on kaikille avoin tiimi "Lakimuutosten vaikutus KY toimintaa", jossa voi seurata asiaan liittyvää keskustelua sekä tutustua aineistoon tarkemmin. Rakennusjärjestyksen uusiminen on alkanut ja työryhmä on nimetty. Teamsissa on kaikille avoin tiimi "Uusi rakennusjärjestys", jossa voi seurata työn etenemistä. Tuusula on mukana Kuntaliiton Klinikkatyöpajoissa. Lupapisteeseen on hankittu 3D karttalaajennus. Rakennetun ympäristön kokonaisjärjestelmän hankintaan liittyvät sopimusneuvottelut on saatu päätökseen. Varsinainen hankinta viivästyy suoraan hankintaan liittyvien sidosryhmien selvitysten vuoksi ja hankintaan voidaan ryhtyä myöhemmin kevään 2024 aikana. Valmistelu- ja selvitystyötä jatketaan edelleen.

02. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut

02.01 Edistämme Hyrylän keskustan kehittämistä yleissuunnitelman mukaisesti.	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Keskustan kehittäminen yleissuunnitelman mukaisesti on pitkäjänteinen prosessi. Hyrylän keskustan kehittämiseksi tehtävän työn ohjelmoimiseksi on laadittu ohjelmasuunnitelma. Hyrylän keskustan kehittämisen ohjelman sisältämien projektien etenemistä raportoidaan erikseen seuraavissa kohdissa.
02.01.01 Käynnistämme Hyrylän keskustan katu- ja aukioalueiden toteutuksen palvelukeskushankkeen edettyä	2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Katualueiden yleissuunnitelma on laadittu, katusuunnitelmat on valmisteltu. Palvelukeskushankkeen ja infran rajapintaan liittyviä yksityiskohtia on ratkottu yhteistyössä. Johtosirrot on tehty kriittisimmiltä urakka-alueilta. Tontilla on vielä vähäisesti sähköjohtoja, joiden poistosta keskustellaan johdonmista jän kanssa.
02.01.02 Aloitamme Koskensillantien asemakaavamuutoksen laatimisen	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Toteutuksen käynnistäminen on viivästynyt asemakaavan muutoksen hyväksymispäätöksestä jätetystä valituksesta johtuen. Koskensillantien ja Esikunnanpolun kaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma luonnoksineen oli julkisesti nähtävillä 25.5.- 30.6. 2023. Luonnosaineisto on käsitelty kuntakehityslautakunnassa ja nähtävillä asetettu 2/2024.

02.01.03 Selvitämme sote-korttelin ja pääkirjaston korttelin kehittämismahdollisuudet.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Sote-korttelin eli Esikunnanpolun osalta on valmisteltu luonnokset. Kirjaston korttelin alueelle on laadittu alustavat rakennemallit kesäkuussa. Näissä alustavissa luonnoksissa on tutkittu korttelin ja lähialueen kehittämistä skenaariossa, jossa pääkirjasto purettaisiin.
02.01.04 Teemme esisopimuksen kahden Suutarintien jäljellä olevan asuinkerrostalotontin myymisestä.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Asuinkerrostalotonttien tontinluovutuskilpailu on toteutettu. Kilpailun pohjalta myönnettiin YIT Oyj:lle suunnitteluvarausajantontteille. Hankkeiden jatkosuunnittelu on käynnistetty. Ennakkomarkkinointi ajoittuu suunnitteluvarausajan loppuvaiheeseen.
02.01.05 Aloitamme keskustan pitkäaikaispysäköintiratkaisun ja sen hankinnan valmistelun		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Koskensiilantien ja hyvinvointikeskuksen pysäköintilaitoksen hankesuunnitelma on hyväksytty valtuustossa. Rakennuttajakonsultti hankitaan seuraavaksi ja toteutus tämän jälkeen. Uuden sote-keskuksen pysäköintipaikkatarvetta vielä tarkennetaan, jonka jälkeen sen osalta voidaan valmistella hankesuunnitelma käsiteltäväksi.
02.01.06 Vahvistamme Rykmentipuiston ja Hyrylän keskustan yhteyttä		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tykkimiehenpolun aikulun uudelleenrakentamisesta on hahmoteltu etenemispolku siten, että ensi vaiheessa tehdään keskustan jalankulun ja pyöräilyn alueille yleissuunnitelma maisema-arkkitehtuurikilpailun avulla. Kilpailuohjelma on valmis. Itse kilpailu on käynnistymässä 2/2024.
02.01.07 Valmistelemme matkakeskuksen toiminnan siirtoa uudelle linja-autoasemalle		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Urakka käynnissä, linja-autoasema valmistumassa.
02.02 Valmistelemme yleiskaavan toteutussuunnitelman ja laadimme Koillis-Hyrylän osayleiskaavaa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Tuusulan yleiskaava 2040 toteutussuunnitelmaa varten on teetetty yleiskaavassa osoitettujen asumisen laajenemisaluiden kaavatalous- ja ilmastovaikutusten arviointi. Työ on valmistunut. Yleiskaavan asumisen laajenemisaluiden ajoitus hyväksytään kaavoitussuunnitelman ja kaavoituksen työohjelman yhteydessä. Lahelanpellon yleissuunnitelman päivitystyö sekä Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma ovat vireillä. Lahelanpellon yleissuunnitelman päivitys on tarkoitus saattaa hyväksymiskäsittelyyn maaliskuussa 2024. Yleissuunnitelmatöissä tutkitaan mm. asumisen laajenemisaluiden ja yleiskaavan paikallisen liikenteen yhteystarpeita ja niiden toteutusedellytyksiä. Tuusulan yleiskaava 2040, Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan sekä Lahelanpellon yleissuunnitelmien pohjalta voidaan laatia asemakaavoja. Tuusulan yleiskaava 2040 toteutussuunnitelmaa varten on teetetty yleiskaavassa osoitettujen asumisen laajenemisaluiden kaavatalous- ja ilmastovaikutusten arviointi. Työ on valmistunut. Yleiskaavan asumisen laajenemisaluiden ajoitus hyväksytään kaavoitussuunnitelman ja kaavoituksen työohjelman yhteydessä. Lahelanpellon yleissuunnitelman päivitystyö sekä Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma ovat vireillä. Lahelanpellon yleissuunnitelman päivitys on tarkoitus saattaa nähtäville marraskuussa. Yleissuunnitelmatöissä tutkitaan mm. asumisen laajenemisaluiden ja yleiskaavan paikallisen liikenteen yhteystarpeita ja niiden toteutusedellytyksiä. Tuusulan yleiskaava 2040, Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan sekä Lahelanpellon yleissuunnitelmien pohjalta voidaan laatia asemakaavoja.
02.02.02 Saatamme valmiiksi Lahelanpelto III:n ja Lahelanorren vaatimat suunnitelmat		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Lahelanpellon (maankäytön) yleissuunnitelman päivitysehdotus on ollut nähtävillä loppuvuonna 2023 ja se menee hyväksymiskäsittelyyn maaliskuussa 2024. Yleissuunnitelma mahdollistaa alueen asemakaavojen laatimisen. Lahelanorren ja Lahelan kampuksen asemakaavat priorisoidaan, ja niiden jälkeen vuonna 2024 aloitetaan Lahelanpelto III asuinalueen asemakaavoitus.
02.02.03 Aloitamme Koillis-Hyrylän osayleiskaavan laatimisen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma on käynnissä ja työn on määrä valmistua keväällä 2024. Aikatauluriskinä nähdään laaja pohjatutkimusohjelma, jonka kilpailutus ja tekeminen todennäköisesti viivästyttävät työn valmistumista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä siihen liittyvä asukastilaisuus on järjestetty kesäkuussa. Yleissuunnitelman ja Tuusulan yleiskaavan 2040 pohjalta voidaan laatia asemakaavoja. Mattila II asemakaavaehdotus valmistunee keväällä yhdessä Saksanväylän asemakaavaehdotuksen (vireille 31.11.2023) kanssa.
02.03 Panostamme Jokelan asemanseudun kehittämiseen.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Jokelan Asemanpolun alueen asemakaavamuutoksen luonnos on ollut nähtävillä huhtikuussa ja ehdotus tulossa nähtäville keväällä 2024. Vanutehtaan asemakaavamuutos on hyväksytty valtuustossa 5.2.2024. Kotikirkon asemakaavamuutos on vireillä.
02.03.01 Hyväksymme Vanutehtaan asemakaavamuutoksen ja katusuunnitelmat		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Vanutehtaan asemakaavamuutos on hyväksytty valtuustossa 5.2.2024. Kun kaava on saanut lainvoiman, katusuunnitelmat ovat nähtävillä ja hyväksyttävissä.
02.03.02 Käynnistämme Jokelan asemanseudun asemakaavamuutoksen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Jokelan Asemanpolun alueen asemakaavamuutoksen luonnos on ollut nähtävillä keväällä 2023 ja ehdotusta valmistellaan päätöksentekoon ja nähtäville loppukeväällä 2024.
02.04 Panostamme Kellokosken kartanon alueen ja keskustan kehittämiseen.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Kellokosken kehittämiseen on panostettu kaavoituksella, investointien kohdentamisella ja tonttien luovutuksella: Seppäinpuiston asemakaavamuutos on ollut vireillä ja asemakaavamuutosehdotus asetettiin nähtäville vuoden 2024 alussa. Kellotori valmistui vuoden 2023 aikana ja myös Annanpuiston saneeraus on tehty. Nordean kanssa jatketaan neuvotteluja Ruukista. Myös neuvottelut HUS:n kanssa ovat edenneet.
03. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot			
03.01 Kasvatamme kunnan maaoisuuksia		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Vuonna 2023 maata saatiin hankittua noin 19,9 ha. Maanhankintaa hoitavan maankäyttöneuvottelijan tehtävä oli täyttämättä puoli vuotta, uusi henkilö aloitti syyskuussa. Myös maapoliittisten linjausten kesken olevien päivitysten vuoksi ilmapiiri oli odottava.
03.01.01 Hankimme maata noin 40 ha asunto- ja työpaikkatonttien varannon varmistamiseksi		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Vuonna 2023 saatiin hankittua maata yhteensä noin 19,9 ha. Maanhankintaa hoitavan maankäyttöneuvottelijan tehtävä oli täyttämättä puoli vuotta, uusi henkilö aloitti syyskuussa. Myös maapoliittisten linjausten kesken olevien päivitysten vuoksi ilmapiiri oli odottava.
03.02 Kehitämme Tuusulan maapoliittista ohjelmaa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Maapoliittisen ohjelman viranhaltijaesitys on valmisteltu. Asian käsittely päätöksentekoeleimissä on kesken.

03.02.01 Jatkamme maapoliittisen ohjelman päivytstarpeiden kartoittamista uuden pormestariohjelman mukaisesti		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Maapoliittisen ohjelman viranhaltijaesitys on valmisteltu. Asian käsittely päätöksentekoeleimissa on kesken.
03.03 Pääsemme MAL-sopimuksen mukaiseen kaavoitustavoitteeseen ja asuntotuotantotavoitteeseen		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	<p>Asuntotuotannon osalta MAL-sopimuksen mukainen vuosittainen asuntotuotantotavoite sen sijaan ylittyi merkittävästi: Vuonna 2023 kuntaan valmistui 875 asuntoa (MAL-sopimuksen 2019-2023 mukainen vuosittainen asuntotuotantotavoite on 462 asuntoa/vuosi).</p> <p>Kaavoituksen työohjelmaa 2023 valmisteltaessa on tunnistettu riski, ettei MAL-sopimuksen mukaisista kaavoitustavoitteista (42 000 kem2/vuosi sopimuskaudella 2019-2023) saavuteta. Syynä on mm. merkittävien asemakaavojen viivästyminen, jolloin ne kirjautuvat seuraavalle sopimuskaudelle. Kaavoituksen tavoitteena on monipuolinen asuntotuotanto, eikä kaavoitusta siten ole priorisoitu pelkän asumisen määrän mukaan. Taloudellinen tilanne vaikuttaa asuntojen valmistumiseen.</p> <p>KUUMA-seudulla on todettu MAL-suunnitelman asuntotuotannon osalta, että MAL-sopimuksen mukaiset asuntotuotantomäärät on haastava saavuttaa. Myös valtion tulee edistää ARA-tuettua omistus- ja osuistusasumista joko uusien mallein tai olemassa olevia malleja kehittäen. Lisäksi tulee etsiä uudenlaisia kohtuuhintaisia asumisen ratkaisuja (ns. välimalli).</p>
03.03.01 Toteutamme kaavoitussuunnitelmaa ja kaavoituksen työohjelmaa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Kaavoitussuunnitelmassa ja kaavoituksen työohjelmassa aikataulutetut kaavatytöt ovat edenneet pääsääntöisesti suunnitellusti vuonna 2023. Kaavoituksen työohjelman on lisätyä kaksi uutta työtä loppukeväästä ja loppukesästä 2023. Henkilöstön vaihtuvuus on hidastanut kaavojen suunniteltuja aikatauluja. Lisäksi muutamassa kaavatyössä selvitykset ovat olleet ennakoitua laajempia. Maapoliittisen ohjelman tarkistuksen aikataulu on vaikuttanut kahden kaavatyön etenemiseen.
03.03.02 Suunnitella ja rakennamme kunnallistekniikkaa asemakaavojen etenemisen mukaan MAL-tavoitteet mahdollistaen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Vuoden 2023 aikana määriteltiin tontinluovutussuunnitelma vastaamaan strategian tavoitteita, ja koordinoitiin sen kanssa vuosittaista kaavoituksen työohjelmaa sekä yhdyskuntatekniikan investointeja aikatauluineen.
03.04 Hyväksymme ja toteutamme asuntopoliittisen ohjelman tavoitteita.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönottettu toteutusohjelman mukaan	<p>Asuntopoliittinen ohjelma otettiin käyttöön 1.1.2023. Yksidiöiden toteutunut määrä vuonna 2023 alitti asuntopoliittisen ohjelmassa asetetun minimimäärän vuonna 2023.</p> <p>Rakennusliikkeitä ja asuntotuotannon toimijoita on kontaktoitu aktiivisesti. Kuluvana vuonna arvioidaan valmistuvan noin 700 asuntoa ja myös ensi vuoden aikana asuntotuotannon arvioidaan ylittävän Tuusulan MAL-tavoitteen. Alkava tuotanto on kuitenkin hiipunut kuluvan vuoden aikana korkojen ja rakennuskustannusten nousun takia. Kuluvan vuoden aikana ei ole myönnetty uusia rakennuslupia kerros- tai rivitalotuotantoon.</p> <p>Asuntotuotannon ohjaukseen liittyviä työkaluja on kehitetty. Myös ohjaukseen tarvittavan aineiston kokoaminen on käynnistynyt, mm. paikkatietoaineistoon on päivitetty ARA-asuntoja koskevat tiedot. Naapurikunnille tehtiin kysely asuntotuotannon ohjaukseen liittyvistä käytännöistä. Ohjauksen käytännöistä käsiteltiin poliittisessa johtoryhmässä toukokuussa. Asuntopoliittisen ohjelman mukaiset kauppakirjat ja vuokrasopimusohjat on saatu valmiiksi maankäytössä.</p> <p>Suutarintien tontinluovutuskiilapailussa sovellettiin ensimmäistä kertaa asuntotuotannon ohjauksen linjauksia. Loppuvuoden aikana käynnistetään Rykmentinpuiston, Lahelanpellon ja Mikkolan alueilla tontinluovutuskiilapailuja, joissa käytetään asuntotuotannon ohjauksen periaatteita.</p> <p>Asumisneuvot ovat tavanneet tammi-syyskuussa yksilötapaamisissa 142 kuntalaista sekä erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa yhteensä 613 kuntalaista. Yksilöasiakkaista 30 on ollut alle 30-vuotiaita, 30-64-vuotiaita on ollut 38 ja yli 65-vuotiaita on ollut 74. Kaikille kuntalaisille suunnattuja ajanvarauksettomia vastaanottoja on tarjolla eri puolilla Tuusulaa. Tuusulan kunnan asumisneuvot ovat mukana ARAn asumisneuvontalain valmistelutyössä.</p> <p>Ikäystävällistä asuinympäristöä on konseptoitu Tuusulan keskusta-alueelle YM:n rahoittamassa hankkeessa. Konseptisuunnitelma valmistui huhtikuussa. Syksyn aikana käynnistyy toteuttajien etsiminen.</p> <p>Ikääntyneiden asumisen kehittämistä tehdään yhteistyössä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Yhteistyötä HVA:n kanssa kehitetään erityisesti sosiaalihuoltolain mukaisessa yhteisöllisessä asumisessa.</p> <p>Asuntopoliittisesta ohjelmasta on viestitty Tuusulan verkkosivuilla ja rakennusliikeneuvotteluissa. Asuntopoliittisen ohjelman taitettu versio on julkaistu verkkosivuilla. Rakennusliikkeitä on suunnitella erillinen julkaisu asuntotuotantoon vaikuttavista asuntopoliittisista linjauksista.</p>
03.04.01 Edistämme erityisryhmien ja ikääntyneiden yhteisöllistä asumista		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönottettu toteutusohjelman mukaan	<p>Ikääntyneiden yhteisöllistä asumista on kehitetty Ympäristöministeriön rahoittamissa hankkeissa:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Yhteisöllisen asumisen malli Tuusulassa - Ikäystävällinen asuinympäristö Tuusulaan <p>Hankkeet ovat päättyneet - ensimmäisen hankkeen loppuraportti on julkaistu tammikuussa ja toisen hankkeen loppuraportti elokuussa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämislautakunta ja kuntakehityslautakunta ovat käsitelleet ensimmäisen hankkeen raporttia keväällä.</p> <p>Ikäystävällinen asuinympäristö Tuusulaan -hankkeessa on valmistunut konsepti ikäystävällisestä asuinkorttelista. Syksyn aikana käynnistyy toteuttajien etsiminen yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa.</p> <p>Kellokoskelle on valmistunut ikääntyvien ympärivuorokautista palveluasumista ja Jokelaan on rakenteilla asumispalveluita päihde- ja mielenterveyskuntoutujille. Ensimmäinen ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen kohde valmistui kesällä Rykmentinpuistoon. Lisäksi useampia erityisasumisen hankkeita on vireillä. Syksyn aikana on tarkoitus käynnistää tontinluovutuskiilapailu ikääntyvien yhteisöllisistä asumisen ratkaisuisista Lahelanpeltoon.</p> <p>Yhteisöllisen asumisen mallin kehittäminen jatkuu edelleen yhdessä osallisuus- ja hyte-tiimin kanssa.</p> <p>Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa jatketaan ikääntyvien yhteisöllisen asumisen kehittämistä. Yhteisöllisen asumisen hankkeessa tehtiin selvitys kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön tiivistämisestä ikääntyvien asumisessa.</p>

03.04.02 Laadimme ikääntyneiden asumisen ennakointisuunnitelman		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Ikääntyneiden asumisen ennakointisuunnitelma on osa kunnassa laadittavaa ikääntyvien hyvinvointisuunnitelmaa. Ikääntyvien hyvinvointisuunnitelman laatiminen on alkanut keväällä hyte-tiimin vetämänä. Suunnitelman työstäminen tehdään tiivissä yhteistyössä ikääntyvien ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi tavoitteena olisi saada hyvinvointialuetasoinen suunnitelma ikääntyvien asumisen ennakoinniseksi. Käytännön tasolla ikääntyvien asumisen ennakointiin liittyvää työtä tehdään asumisneuvonnassa. Tuusulalaiset ikääntyneet ovat löytäneet hyvin tarjolla olevan palvelun. Asumisneuvonta tukee ikääntyviä varautumaan ennakovoitasti asumisessa tapahtuviin muutostilanteisiin.
03.04.03 Huomioimme hyväksytyn asuntopoliittisen ohjelman linjat tuottajamuotoisten tonttien luovutusehdoissa		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönottettu toteutusohjelman mukaan	Asuntotuotannon ohjaukseen liittyvien työkalujen kehittäminen on aloitettu. Myös ohjaukseen tarvittavan aineiston kokoaminen on käynnistynyt, mm. paikkatietoaineistoon on päivitetty ARA-asuntoja koskevat tiedot. Naapurikunnille on tehty kysely asuntotuotannon ohjaukseen liittyvistä käytännöistä. Ohjauksen käytänteitä käsiteltiin poliittisessa johtoryhmässä toukokuussa. Asuntopoliittisen ohjelman mukaisia kauppakirja- ja vuokrasopimusohjia on saatu valmiiksi maankäytössä. Suutarintien tontinluovutuskilpailussa sovellettiin ensimmäistä kertaa asuntotuotannon ohjauksen linjauksia. Loppuvuoden aikana käynnistyi Rykmentipuiston, Lahelanelon ja Mikkolan alueilla tontinluovutuskilpailuja, joissa käytetään asuntotuotannon ohjauksen periaatteita.
03.05 Luovutamme kaikki lainvoimaisissa asemakaavoissa olevat omakotitontit		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Tätä tavoitetta määrittelee paremmin 100 tontin luovutustavoite vuosittain. Se toteutui. Tontit yleisesti asetetaan haettaviksi, kun kunnallistekniikan rakentamisen valmistusajankohta on tiedossa. Tontteja on ollut haettavana Häriskivestä, Lahelanelosta, Peltokaaresta ja Linjapuistosta.
03.05.01 Luovutamme yli 100 omakotitonttia vuodessa		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönottettu toteutusohjelman mukaan	Luovutukseen saatiin tavoitteen mukaisesti 100 omakotitonttia (kampanja 100 tontti 100 unelmaa toteutettu).
03.05.02 Kehitämme nopeamman tonttituotannon prosessin		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönottettu toteutusohjelman mukaan	Vuoden 2023 aikana määriteltiin tontinluovutusohjelmaa vastaamaan strategian tavoitteita, ja koordinoitiin sen kanssa vuosittaisia kaavoituksen työohjelmaa sekä yhdyskuntatekniikan investointeja aikatauluineen. Lisäksi tontinluovutusprosessi on kuvattu.

04. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikkatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä

04.01 Vahvistamme yritysalueiden kaavavaroja ja myytävii tontteja.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Focus-alueen yleissuunnitelma on hyväksytty jatkosuunnittelun pohjaksi ja asemakaavatyön käynnistymistä on valmisteltu. Rykmentipuiston I asemakaavan luonnos on ollut nähtävillä ja ehdotusta valmistellaan keväksi 2024. Kulomäntien ja Jusslan alueen asemakaavamuutos on tulossa vireille keväällä 2024. Palkkietien asemakaavamuutosehdotus on tulossa päätöksittelyyn keväällä 2024. Lisäksi valmistelussa oli Vaununlenkin asemakaavamuutos.
04.01.01 Tutkimme Kellokosken työpaikka-alueiden varannon lisäämistä ja avaamme keskustelut maanomistajien kanssa alueiden hankinnasta		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Poliittisesti hyväksytty kaavoituksen työohjelma (kaavoitusohjelma) ei sisältänyt Kellokosken työpaikka-alueiden asemakaavoitusta: Laajentamissuunnat ovat kuitenkin tiedossa, mutta keskusteluja maanomistajien kanssa ei ole vielä avattu. Keskusteluja on viivästytynyt osin maankäyttöneuvottelijan siirtyminen huhtikuussa toisiin tehtäviin.
04.01.02 Hyväksymme Rykmentipuiston I -asemakaavan ja katusuunnitelmat		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Rykmentipuiston I asemakaavan luonnos on ollut nähtävillä keväällä 2023 ja kaavaehdotusta valmistellaan keväksi 2024. Kaavatyö on viivästynyt ennakoitua laajempien maaperätutkimusten johdosta. Rykmentipuiston I -alueen katujen, eritasoliittymän ja vesienhuollon yleissuunnittelu on tarjoustaloudenvaiheessa, ja suunnittelutyö on tarkoitus käynnistää keväätalvella 2024.
04.01.03 Jatkamme Focus-alueen asemakaavoitusta yleissuunnitelman valmistuttua		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Maankäytön yleissuunnitelma on hyväksytty lokakuussa. Asemakaavoituksen tueksi on käynnistetty Focus-alueen laajemman liikenneseurituksen laatiminen. Kehä IV asemakaavatyön käynnistämistä ja konsulttipalvelujen hankinnasta on neuvoteltu kaavoituksen puitesopimuksen perusteella, mutta hankintamenettely on vielä kesken. YIT:n hankekaavan (Sammonmäki IV) laatiminen on käynnistetty.
04.01.04 Aloitamme Focus- ja Kehä IV-alueiden kunnallistekniikan suunnittelun		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alueen kunnallistekniikka on suunniteltu yleispiirteisesti Focus-alueen maankäytön yleissuunnitelman yhteydessä. Suunnittelu tarkentuu asemakaavoitusvaiheessa vuoden 2024 kuluessa. Kunnallisteknisen suunnittelun tekemisestä on neuvoteltu puitesopimusjärjestelyn perusteella.
04.02 Kehitämme yhdenluokun palveluprosessia yrityksille		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Digitaalisten työvälineiden kartoitus tehty ja prosessien määrittely on alkanut. Jatko mukaillee kunnan kokonaistilannetta/hankintaa.
04.02.01 Kehitämme yritysten kokemaa palvelun laatua ja mittaamme asiakastytyväisyyttä.		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Digitaalisten työvälineiden kartoitus tehty. Jatko odottaa kunnan kokonaistalanteen/hankinnan etenemistä.
04.03 Tuemme ja painotamme osaamisen kehittämistä työllisyyden asiakasohjauksessa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Vuoden 2023 aikana työllisyyspalveluiden tulee yhä tiivistää ja kirkastaa verkostoyhteistyötä tärkeimpien sidosryhmien kanssa. Vuoden 2022 aikana vierailimme eri oppilaitoksissa ja tutustuimme oppilaitoksiin tarkemmin. Vuoden 2023 aikana tarkennamme ja tiivistämme yhteistyötä sekä tiedotamme ja tarjoamme vaihtoehtoja asiakastyössä. Alkuvuonna 2023 on vierailtu kouluissa ja heidän tapahtumissa saamassa lisätietoa tarjotusta koulutusmahdollisuuksista, esimerkiksi Spesiassa. Tulossa keväällä 2023 yhteistyötä Keudan kanssa kahden työpajan muodossa. Ensimmäinen työpaja huhtikuussa aiheella työnhakija-asiakkaiden palvelupolut ja ohjaus.
04.03.01 Tiivistämme oppilaitosyhteistyötä sekä tiedotamme ja tarjoamme koulutuksen vaihtoehtoja aktiivisemmin asiakastyössä.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönottettu	Vuoden 2022 aikana vierailimme eri oppilaitoksissa ja tutustuimme oppilaitoksiin tarkemmin. Vuoden 2023 aikana tarkennettu ja tiivistetty yhteistyötä sekä tiedotettu ja tarjottu vaihtoehtoja asiakastyössä. Vuonna 2023 on vierailtu kouluissa heidän tapahtumissa saamassa lisätietoa tarjotusta koulutusmahdollisuuksista.

04.04. Tiivistämme yritys yhteistyötä ja vaikutamme kohtaanto-ongelmaan		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Olemme päässeet hyvään vauhtiin työnantajayhteistyön tiivistämisessä. Vuonna 2023 järjestimme kohdennetun rekrytointitilaisuuden esimerkiksi Kuivalihakundille, Jade Infralle sekä Eezy henkilöstöpalveluille. Olemme käyneet yritys vierailuilla säännöllisesti, esimerkiksi Ph7, Elis Textile ja SPR Kontti. Tapaamme yrittäjiä myös säännöllisesti yrittäjien aamukahvien merkeissä.
04.04.01 Järjestämme säännöllisesti kohdennettuja rekrytointitilaisuuksia ja tapaamme tiiviimmin yrittäjiä ja yrittäjähdistyksiä		5 Toimenpide on toteutettu ja käytönotettu toteutusohjelman mukaan	Yhdistysten kanssa yhteistyötä jatketaan. Alkuvuodesta yhdistystreffit ja loppuvuodesta mukana Järjestöfoorumissa. Elinkeinopalveluiden mukana Business As Tuusula tapahtumissa. Oppisopimusmahdollisuuden hyödyntämistä palkkatukityöllistämisen avulla on saatu alulle, mutta työntekijäpuolan takia toimintamalli on ollut vastatulessa. Jatkamme sopivien henkilöiden etsimistä, jotta saamme myös positiivisia kokemuksia toimintamallista. Alkuvuonna 2023 järjestimme kohdennetun rekrytointitilaisuuden Kuivalihakundi yritykselle Jokelassa. Suunnitteilla on keväälle Jade Infralle kohdennettu rekrytointitilaisuus sekä yhteistyössä elinkeinopalveluiden kanssa suunnitteilla mahdollisuuksien ja yritysten toiveiden mukaisesti Jussian alueelle kohdennettuja rekrytointitilaisuuksia vuoden 2023 aikana. Olemme käyneet yritys vierailuilla säännöllisesti, alkuvuodesta esimerkiksi Ph7. Tapaamme yrittäjiä myös säännöllisesti yrittäjien aamukahvien merkeissä, viimeisin Jokelassa 29.3. Yhdistyksille on suunnitteilla vuodelle 2023 kahdet yhdistystreffit; ensimmäiset kesäkuussa Jokelassa ja seuraavat elokuussa Hyrylässä.
04.04.02 Hyödynämme oppisopimusmahdollisuutta aiempaa tehokkaammin palkkatukityöllistämisen avulla		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Oppisopimusmahdollisuuden hyödyntämistä palkkatukityöllistämisen avulla on saatu alulle, mutta työntekijäpuolan takia toimintamalli on ollut vastatulessa. Jatkamme sopivien henkilöiden etsimistä, jotta saamme myös positiivisia kokemuksia toimintamallista.

05. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen

		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käytönotettu	Lukio ja kulttuuritalo Monio tarjoaa hyvät mahdollisuudet opiston ja kuvataidekoulun kurssien ja opintojen kehittämiseen ja monipuolistamiseen. Se tarjoaa myös tilat erilaisille kulttuuritapahtumille. Monion Galleria on kaivattu lisä Monion käyttäjien sekä kuntalaisten taiteellisen työn esittelylle. Kulttuuri, kirjasto ja museot tarjoavat monipuoliset mahdollisuudet vapaa-aikaan ja harrastamiseen sekä kulttuurista ja taiteesta nauttimiseen. Kävijä- ja osallittujamäärät kaikissa kulttuuripalveluissa ovat kasvaneet.
05.01 Jatkamme Urheilukeskuksen kehittämistä ja käynnistämme rakennushankkeet.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Urheilukeskuksen monitoimihallin urakkasopimus allekirjoitettiin ja hallin rakentaminen alkaa, kun rakennuslupa on myönnetty. Monitoimihallin ympäristö suunnitellaan ja toteutetaan hankkeen yhteydessä kunnan hankkeena (Urka-aukio, P-alue ja lähiliikunta-alue). Urheilukeskuksen alueen yhteistoimintaa kehitetään mm. liikuntakiinteistöjen kunnossapidon ja energiakysymysten osalta. Tuusulan jäähallyhtiö vastaa jatkossa molempien jäähallien toiminnasta, palvelusopimus on päivitetty uutta tilannetta vastaavaksi. Urheilukeskuksen energian ja sähkönkulutuksen selvitystyötä tehdään tilapalveluiden ja urheiluyhtiöiden kanssa.
05.01.01 Rakennamme monitoimihallin		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Urheilukeskuksen monitoimihallin urakkasopimus allekirjoitettiin ja hallin rakentaminen alkaa, kun rakennuslupa on myönnetty. Monitoimihallin ympäristö suunnitellaan ja toteutetaan hankkeen yhteydessä kunnan hankkeena (Urka-aukio, P-alue ja lähiliikunta-alue).
05.01.02 Kehitämme palvelutoimintaa ja tilavarauksjärjestelmää.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käytönotettu	Urheilukeskuksen kokonaisuuden johtamista, varaamoa ja alueen asiakaspalvelua tulee kehittää ja rakentaa. Urheilukeskuksen alueen yhteistoimintaa kehitetään mm. liikuntakiinteistöjen kunnossapidon ja energiakysymysten osalta. Tuusulan jäähallyhtiö vastaa jatkossa molempien jäähallien toiminnasta, palvelusopimus on päivitetty uutta tilannetta vastaavaksi.
05.01.03 Varmistamme alueen pysäköintikapasiteetin riittävyyden rakentamalla asemakaavojen mukaiset pysäköintipaikat		5 Toimenpide on toteutettu ja käytönotettu toteutusohjelman mukaan	Rakennamme asemakaavan mukaiset pysäköintipaikat lähes aina muun infran yhteydessä. Vuonna 2023 valmisteltiin Koskensillantien pysäköintitalon hankesuunnitelma ja pysäköintiyhtiön perustaminen.
05.02 Kehitämme Tuusulanjärven ja -joen aluetta		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käytönotettu	Tuusulanjärvi-ohjelman puitteissa kehitetään Tuusulanjärven ja joen aluetta. Vuosittaiset toimenpiteet on raportoitu toimintakertomukseen.
05.02.01 Toteutamme Tuusulanjärven eteläisen virkistysreitit		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käytönotettu	Reittisuunnitelma on valmis. Tuusulanjärven eteläpään reitti on tulossa vielä uudelleen nähtäville. Ulkoilureittitoimitusta haetaan sen jälkeen. Reitin rakentaminen kilpailutetaan ja toteutus pyritään ajoittamaan vuodelle 2024.
05.02.02 Laadimme Tuusulanjoen virkistyskäytön yleissuunnitelman		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Hanke on aikataulutettu uudelleen resurssien kohdistuessa Ilmastotyöhön. Tuusulanjoen virkistyskäytön yleissuunnitelmaa esitetään käynnistyvän keväällä 2024 yhdessä Viheriniverkostosuunnitelman käynnistämisen yhteydessä. Lahelanelon yleissuunnitelman tarkistuksen yhteydessä on tutkittu Tuusulanjoen jokilaakson pohjoisosan virkistyskäyttöä.
05.03 Vakiinnutamme lasten ja nuorten matalan kynnyksen maksuttoman harrastustoiminnan jokaiselle koululle.		5 Toimenpide on toteutettu ja käytönotettu toteutusohjelman mukaan	Kevään kerhotojanta toteutui suunnitellusti. Harrastamisen Suomen mallin mukaisia harrastamisen ryhmiä oli yli 60 ja koulun kerhotoiminnan ryhmiä yli 70. Keväällä 2023 haettu ja saatu hankerahaa 85 000 € Suomen harrastamisen malliin ja 25 500 € Opetushallituksen myöntämää kerhotoiminnan rahoitusta. Uusi hankekoordinaattori palkattu. Kerhot lukuvuodelle 2023-24 sovittiin keväällä/alkusyksyn aikana yhteistyökumppaneiden kanssa. Kerhoja on syyslukukaudella 76 ja harrastajia n. 800. Yhteistyökumppaneita on lukuvuoden aikana mukana n. 20.

	05.03.01 Lisäämme hankerahan avulla resursseja harrastustoiminnan koordinoituihin ja toteuttamiseen.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kerhotoiminnan järjestäjien haku käynnissä ja uusi hankerahoitus haettu. Suunnittelutyötä organisoimalla toteuttamiseksi tehty kevätlukukauden aikana. Eri vaihtoehtoja on käyty keväen aikana läpi ja päädytty palkkaamaan edelleen kerhotoiminnan koordinaattori hankerahalla. Syyslukukaudelle jokaiseen koululuun nimitetty kerhovastaava koordinaattorin yhteistyökumppaniksi. Kerhot lukuvuodelle 2023-24 sovittiin keväen/alkusyksyn aikana yhteistyökumppaneiden kanssa. Kerhoja on syyslukukaudella 76 ja harrastajia n. 800. Yhteistyökumppaneita on lukuvuoden aikana mukana n. 20.
05.04	Valmistellessamme harrastus- ja kulttuuritarjonnan laajentamista Moniossa.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Luonnos vuoden 2024 kulttuuriohjelmasta valmistunut. Tuusulan Opiston ja kuvataidekoulun tarjonta on laajaa Moniossa.
	05.04.01 Laadimme ja otamme käyttöön suunnitelman kulttuuritarjonnasta Moniossa		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Luonnos vuoden 2024 ohjelmasta valmistunut.
	05.04.02 Monipuolistamme Tuusulan Opiston ja kuvataidekoulun toimintaa Moniossa.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Tuusulan Opisto ja Tuusulan kuvataidekoulu hyödyntävät aktiivisesti Monion mahdollisuuksia opetustarjontansa kehittämisessä ja Monipuolistamisessa. Hyödynnämme Monion uusia tiloja mm olemassaolevan kurssitarjonnan entistäkin laadukkaampaan toteuttamiseen (mm. kuvataiteissa grafiikan ja keramiikan erikoistilat, valokuvauksen pimiö; kädentaidoissa pehmeiden materiaalien märkätyötilat). Laajennamme mm ilmaisutaidon opintotarjontaa (teatteriopinnot, Stand up, elokuvanteon perusteet, valokuvaus. matalan kynnyksen lauluopinnot) Kyseiset opinnot on sisällytetty Opiston ja kuvataidekoulun opinto-ohjelmaan syyskaudella toteutettaviksi.
05.05.	Lisäämme kulttuuripalveluiden saavutettavuutta		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kaiku-kortti on otettu käyttöön kunnassa. Kulttuurinen nuorisotyösuunnitelma on tehty. Monio tarjoaa estettömät kulttuuritilat. Toimenpide valmis.
	05.05.01 Otamme käyttöön maksuttoman Kaiku-kortin		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kaiku-kortti on käytössä.
05.05.	Lisäämme kulttuuripalveluiden saavutettavuutta		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	II asteen kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteutetaan.
	05.05.02 Laadimme toisen asteen kulttuurikasvatussuunnitelman yhdessä nuoriso-, kirjasto-, kulttuuri- ja museopalveluiden sekä lukion ja Keudan kanssa.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen ja alueen kuntien yhteistyötä hyvinvointisuunnitelma loppuunsaattamiseksi tulee tiivistää. Suunnitelman laatiminen aloitetaan alueellisesti naapurikuntien kanssa.
	05.05.03 Laadimme ja otamme käyttöön kulttuurihyvinvointisuunnitelman.			

TUUSULASSA ON HYVÄ ELÄÄ

Valtuustokauden tavoite

06. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia

06.01	Hyväksymme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Sivistyksen yksikkökohtaiset suunnitelmat sekä henkilöstöä koskeva suunnitelma hyväksyttiin vuoden 2023 aikana. Palveluita ja asukkaita koskevan suunnitelman valmistelu viivästyi valmistelussa olevien asioiden määrästä johtuen.
	06.01.01 Laadimme ja hyväksymme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Sivistyksen yksikkökohtaiset suunnitelmat sekä henkilöstöä koskeva suunnitelma hyväksyttiin vuoden 2023 aikana. Palveluita ja asukkaita koskevan suunnitelman valmistelu viivästyi valmistelussa olevien asioiden määrästä johtuen.
	06.01.02 Vahvistamme yhdenvertaisuutta ja aktiivista kansalaisuutta ohjaamopalveluissa		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Toimenpide ei ole ollut konkretisoitavissa palvelutuotannon toiminnassa.
	06.01.03 Olemme aktiivisesti mukana tekemässä ja toteuttamassa yhdenvertaisuussuunnitelman päivitystyötä erityisesti asiakaspinnassa tapahtuvan rakenteellisen syrjinnän ja heteronormatiivisten rakenteiden poiston näkökulmista		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Kunnan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2024-2025 on valmistella. Toimenpide ei ole ollut konkretisoitavissa vuonna 2023.

<p>06.02 Jatkamme hyvinvointisuunnitelman toimeenpanoa</p> <p>06.02.01 Huomioimme Hyte-kertoimien vaikutukset hyte-työssä ja talousarvion laadinnassa</p> <p>06.02.02 xxx</p>		<p>5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan</p> <p>4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu</p> <p>5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan</p>	<p>Hyvinvointisuunnitelman toimeenpano on jatkunut suunnitellusti. Hyvinvointikertomus vuodesta 2023 hyväksyttiin ja kuntajohdon TEA-viisarin tulokset olivat parantuneet edellisestä mittauksesta. Tuusulan Hyte-kerroin parani edellisvuodesta.</p> <p>Tuusulan Hyte-kerroin parani edellisvuodesta.</p> <p>Yhteistyötä tehtiin yhdyspinnalla eri työryhmissä ja palveluissa. Hyte-työn koordinaatio päätettiin siirtää sivistyksen toimialueelle tammikuusta 2024 hyvinvointialueen ja kunnan palveluiden yhdyspinnan vahvistamiseksi.</p>
<p>06.03 Kehitämme ikäihmisten kotona-asumista tukevia palveluita ja laajennamme olohuoneitoimintaa</p> <p>06.03.01 Kehitämme ikäihmisten olohuoneiden toimintamallia edelleen</p> <p>06.03.02 Koulutamme yhteisöllisen toiminnan vetäjiä ja vapaaehtoisia</p> <p>06.03.03 Luomme ja kokoamme verkoston toiminnan tueksi ja kehittämiseksi</p> <p>06.03.04 Selvitämme ikäihmisten ohjaamistarpeen ja matalan kynnyksen toiminnan laajuuden yhdessä hyvinvointialueen kanssa</p> <p>06.03.05 Toteutamme ikäihmisten hyvinvointikyselyn</p>		<p>4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu</p> <p>4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu</p> <p>4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu</p> <p>4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu</p> <p>4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu</p> <p>3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis</p>	<p>Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä maaliskuussa. Ikäihmisten kotona-asumista tukevia palveluita ja kohtaamispaikkatoimintaa kehitettiin vuoden aikana kunnan, seurakunnan ja järjestöjen yhteistyönä. Kunnan järjestämä ikäihmisten olohuoneitoiminta laajenee tammikuussa 2024 ja sitä tullaan järjestämään viitenä päivänä viikossa eripäivillä Tuusulaa.</p> <p>Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä maaliskuussa. Ikäihmisten kotona-asumista tukevia palveluita ja kohtaamispaikkatoimintaa kehitettiin vuoden aikana kunnan, seurakunnan ja järjestöjen yhteistyönä. Kunnan järjestämä ikäihmisten olohuoneitoiminta laajenee tammikuussa 2024 ja sitä tullaan järjestämään viitenä päivänä viikossa eripäivillä Tuusulaa.</p> <p>Alkuvuodesta toteutettiin vapaaehtoistoimijoiden koulutusohjelma kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä. Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä maaliskuussa. Syksyllä järjestettiin vapaaehtoistoiminnan messut, kaksi järjestöfoorumia ja vapaaehtoisten päivän juhla 2.12., jossa kiitettiin tuusulalaisia vapaaehtoistoimijoita heidän tekemästään vapaaehtoistyöstä.</p> <p>Alkuvuodesta toteutettiin vapaaehtoistoimijoiden koulutusohjelma kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä. Syksyllä järjestettiin vapaaehtoistoiminnan messut, kaksi järjestöfoorumia ja vapaaehtoisten päivän juhla 2.12., jossa kiitettiin tuusulalaisia vapaaehtoistoimijoita heidän tekemästään vapaaehtoistyöstä.</p> <p>Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä maaliskuussa. Ikäihmisten kotona-asumista tukevia palveluita ja kohtaamispaikkatoimintaa kehitettiin vuoden aikana kunnan, seurakunnan ja järjestöjen yhteistyönä. Kunnan järjestämä ikäihmisten olohuoneitoiminta laajenee tammikuussa 2024 ja sitä tullaan järjestämään viitenä päivänä viikossa eripäivillä Tuusulaa. Etsivän vanhustyön kehittäminen etenee vuoden 2024 aikana.</p> <p>Kyselyn toteutus viivästyi ja kysely toteutetaan keväällä 2024.</p>
<p>06.04 Vahvistamme moniammatillisesti lasten ja nuorten ja perheiden hyvinvointia, elinolosuhteita ja vaikutusmahdollisuuksia.</p> <p>06.04.01 Kehitämme perheiden kohtaamispaikkatoimintaa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.</p> <p>06.04.02 Lisäämme tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua, positiivista pedagogiikkaa ja vahvuuskasvatusta lasten arjessa</p> <p>06.04.03 Jatkamme Pro-koulu –toiminnan laajentamista.</p>		<p>5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan</p> <p>5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan</p> <p>5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan</p> <p>5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan</p>	<p>Varhaiskasvatuksen perheohjaajat tekevät työtä huoltajien kasvatustyön tukemiseksi yhteistyössä päiväkotien kanssa. Koulun perheohjaajat tukevat oppilaita ja heidän huoltajiaan yhteistyössä koulun ja monialaisten verkostojen kanssa. Osa koulun perheohjaajista koulutettu CoolKids menetelmän käyttöön. Kaikissa yläkouluissa tehdään koulunuriosotyötä, yläkouluissa ja lukiossa on kasvatustalouksia/kouluvalmentajia. Alueellisessa yhteistyössä on saatu valmiiksi Perhekeskuksen toimintasuunnitelma. Kouluterveyskyselyn tulokset on julkaistu syyskuun lopussa. Kunta- ja yksikkötasoinen tulosten tarkastelu ja niiden perusteella tehtävä toiminnan kehittäminen on jatkunut loppuvuonna.</p> <p>Alle kouluikäisten lapsiperheiden kohtaamispaikkoina toimivat kunnan perheetuvot Jokelassa, Riihikalliossa, Hyrylässä ja Kellokoskella. Toimintaa kehitetään kunnan, kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa yhteistyössä säännöllisissä kokouksissa. Valmius tiivimpään yhteistyöhön kunnan kohtaamispaikoilla vahva, tällä hetkellä yhteistyön tekeminen riippuu hyvinvointialueen resursoinnista liikkuvaan työhön. Tänä vuonna kohtaamispaikkatoiminnassa on käynyt perheitä aktiivisesti, ja toiminnalla tavoitetaan väkeä hyvin. Hyvinvointialueen perhekeskuksen toimintasuunnitelmaan valmistunut ja hyväksytyt.</p> <p>Tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat keskeinen osa varhaiskasvatustalouksien ja kokopäiväpedagogiikka-ajatuksen mukaista toimintaa. Vakan kehittämisen yhtenä painopistealueena on kasvattajan pedagogisen ja sensitiivisen toiminnan vahvistaminen kaikessa toiminnassa. Henkilöstö huolehtii siitä, että jokainen lapsi saa kokea olevansa ryhmän jäsen ja tuntee kuuluvansa ryhmään</p> <p>Lukuvuoden 2022-23 aikana on toteutettu tunne- ja vuorovaikutustalouksipilotti, johon osallistui opettajia yhteensä 6 eri koulusta. Pilotin tuloksia ja työryhmän ehdotuksia arvioidaan rehtori-tiimissä osana toiminnan kehittämistä.</p> <p>Kaikki Tuusulan perusopetuksen koulut ovat ottaneet käyttöön Prokoulu- toimintamallin. Syksyllä 2023 viimeiset kolme koulua, Jokelan yläaste, Ruotsinkylä ja Klemetskog ovat lähteneet mukaan toimintaan.</p> <p>Lukuvuoden 2023 - 2024 aikaan kaikki Tuusulan perusopetuksen koulut ovat mukana Prokoulu- toiminnassa. Prokoulu kuntaohjaajien tiimi on laatinut Prokoulu toimintaan kuntatason vuosisuunnitelman, joka esiteltiin kevään yhteistapaamisessa. Vastuu Prokoulu -toiminnasta on siirtynyt kuntaan ja kuntaohjaajille. Yhteistyö Niilo Mäki -instituutin kanssa jatkuu edelleen. Lasten oikeuksien viikolla, tiistaina 21.11 Tuusulassa järjestettiin kaikkien Prokoulu-tiimien yhteinen Prokoulu-iltapäivä. Iltapäivän luennoitsijoina olivat professori Hannu Savolainen ja yliopistolehtori Anne Karhu Itä-Suomen yliopistosta ja dosentti Vesa Närhi Jyväskylän yliopistosta.</p>

06.04.04 Ehkäisemme koulupodokkuutta kehittämällä toimintamalleja poissaolojen seurantaan ja koulupodokkaan kouluun palauttamiseksi.	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönotettu toteutusohjelman mukaan	Osana SITKO- hanketta laadittu Toimintamalli koulupoissaolojen puuttumiseen. Mallia pilotoitu lukuvuoden 22-23 ajan, malli valmis. Pilotointe yhteistyössä Keusoten kanssa varhaisen tuen toteuttamista koulupodokkuuden ehkäisemiseksi. Kuntatasolla laaditaan suunnitelma ja ohjeistus koulupoissaolojen seuraamiseen koulu ja kuntatasolla (OPS). Kuntatason ohjeistus koulupoissaolojen seuraamiseen on valmis ja jalkautettu kouluhin. Opiskeluhoitosuunnitelma on päivitetty. Rehtoritimi päivittää oppilaiden tuen järjestämisen suunnitelmaa ja osana sitä arvioidaan toimenpiteitä koulupodokkuuden ehkäisemiseksi.
06.04.05 Kehitämme moniammatillista opiskeluhoitoa perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönotettu toteutusohjelman mukaan	Kunnassa käytössä Toimenpiteet oppilaan poissaolotilanteissa - toimintamalli. Lisäksi Wilmassa sähköinen heräte opettajille ja huoltajille, kun oppilaan poissaoloraja ylittynyt. Poissaoloja seurataan säännöllisesti koulu- ja kuntatasolla. Opiskeluhoitoon psykologit ja kuraattorit siirtyivät hyvinvointialueelle 1.1.2023. Vahvistamme yhteistyöyränteitä yhteistyössä Keusoten kanssa. Alueellinen opiskeluhoitoon ohjausryhmä ja esi- ja perusopetuksen alaryhmät ovat aloittaneet toimintansa. Vahvistamme yhteisöllisen opiskeluhoitoon ja koulun hyvinvointityön rakenteita huomioiden opiskeluhoitoon henkilöstön, kouluilla työskentelevät kouluvalmentajat ja koulun perheohjaajat. Myös lukioon saatu kouluvalmentaja hankerahalla kalenterivuodeksi 2023 ja 2024. Yhdyspintatyöryhmien aikataulut ja kokousteemat on laadittu kaudella 2023-24.
06.04.06 Tuemme opiskelijoiden itseohjautuvuutta ja omasta hyvinvoinnista huolehtimista lukiossa käynnistämällä OPH:n laatu- ja saavutettavuushankkeen "Ohjauksesta eväitä tulevaisuuteen"	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönotettu toteutusohjelman mukaan	Järjestetty useita koulutuksia opiskelijoille ja opettajille. Kehitetty tuen prosesseja ja vahvistettu korkeakoulu-yhteistyötä. Hanke on päätynyt 31.7.2023. Loppuraportti on toimitettu Opetushallitukseen.
06.04.07 Vakinaistamme määräaikaiset nuorisohjaajat toimintavuoden 2023 aikana	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönotettu toteutusohjelman mukaan	Alueellisen nuorisotyön määräaikaisten toimien vakinaistaminen käynnissä. Haku ollut ja haastattelut ja valinnat tehty.
06.04.08 Kehitämme koulunuorisotyötä osana koulun toimintaa, ennaltaehkäisevää työtä ja nuorten hyvinvointia tukien.	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönotettu toteutusohjelman mukaan	Koulunuorisotyötä alueilla tiivistetty. Tiimiparit alueilla mahdollistavat tehokkaampaa koulunuorisotyötä. Vuonna 2024 palkataan Riihikallioon tiimipari.
06.05 Tuemme osatyökykyisiä ja alentuneesti työkykyisiä työmarkkinoiden äärelle yksilöllisesti työnhakijoiden tilanteen huomioiden	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönotettu	Työllisyysohjaajat pyrkivät tunnistamaan työkyvyn alenemia asiakkailta ja ohjaavat heidät eteenpäin tarjolla oleviin työkykyä edistäviin palveluihin. Teemme jatkuvaa yhteistyötä muiden toimijoiden, esimerkiksi kuntouttavan työtoiminnan kanssa. Yhteistyötä ylläpidetään säännöllisin palaverien. Tuumme osatyökykyisiä ja alentuneesti työkykyisiä avustamalla työnhakemisessa sekä ohjaamalla yksilöllisesti heidän tarvitsemiin palveluihin. Etsimme kunnasta ja yhteistyökumppaneilta työpaikkoja, sekä autamme palkkatuen hakemisessa. Lisäksi kehitämme järjestösektorin kanssa uudentyyppistä työllistämisen mallia työllistämislainan avulla. Tämä voi avata järjestösektorille uusia välityömarkkinoille sopivia työpaikkoja.
06.05.01 Tuemme osatyökykyisiä ja alentuneesti työkykyisiä työmarkkinoiden äärelle tarjoamalla palkkatuetta työpaikkoja kunnasta ja yhteistyökumppaneilta	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöönotettu	Tuumme osatyökykyisiä ja alentuneesti työkykyisiä avustamalla työnhakemisessa sekä ohjaamalla yksilöllisesti heidän tarvitsemiin palveluihin. Pyrimme etsimään kunnasta ja yhteistyökumppaneilta työpaikkoja, autamme palkkatuen hakemisessa. Lisäksi kehitämme järjestösektorin kanssa uudentyyppistä työllistämisen mallia työllistämislainan avulla.
06.05.02 Tunnistamme työkyvyn aleneman ja ohjaamme kohdennettujen terveyspalveluiden piiriin diagnoosin saamiseksi	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönotettu toteutusohjelman mukaan	Työllisyysohjaajat pyrkivät tunnistamaan työkyvyn alenemia asiakkailta ja ohjaavat heidät eteenpäin tarjolla oleviin työkykyä edistäviin palveluihin. Teemme jatkuvaa yhteistyötä muiden toimijoiden, esimerkiksi Keusoten työkykytiimin kanssa sekä kuntouttavan työtoiminnan kanssa. Yhteistyötä ylläpidetään säännöllisin palaverien.
06.06 Lisäämme maahanmuuttajien osallisuutta ja tehostamme kotoutumista	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönotettu toteutusohjelman mukaan	Maahanmuuttajien osallisuutta lisäävää toimintaa on lisätty merkittävästi toimintavuonna. Uusina yhteistyömuotoina on käynnistetty yhteistyö valtakunnallisen Luetaan Yhdessä-verkoston kanssa, joka tarjoaa matalan kynnyksen suomen kielen kerhoja maahanmuuttajille. Lisäksi ukrainalaisten pakolaisten osallistavassa toiminnassa tehdään yhteistyötä Tuusulan alueen paikallisten vapaaehtoisten kanssa "Apua ukrainalaisille Tuusulassa"-verkoston kanssa. Kunta tarjoaa tilat ukrainalaisten ruoka-aputoiminnalle ja on käynnistänyt ukrainalaisten teinin toimintaryhmän lokakuussa 2023 yhteistyössä Tuusulan Rotaryklubin sekä "Apua ukrainalaisille Tuusulassa"-verkoston kanssa.
06.06.01 Otamme asiakastyössä käyttöön Kykyviisari, jolla asiakkaan elämänhallintaa voidaan seurata neljännesvuosittain Walmu-tietojärjestelmässä	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönotettu toteutusohjelman mukaan	Kunnan kotoutumispalvelujen omassa toiminnassa kiinnitetään huomioita kotoutujan omaan vastuuseen ja omatoimisuuteen hoitaa asioita. Kykyviisari-toiminto on otettu käyttöön osana Maahanmuuttajapalvelujen asiakastietojärjestelmää. Kykyviisari-menetelmä on koettu hyödylliseksi, mutta siitä tulee tehdä vielä lyhyempi, selkokielineen versio kohderyhmää ajatellen. Selkokielistä versiota ei ole ehditty päivittää resurssipuutteiden vuoksi.
06.06.02 Vahvistamme edelleen yhteistyötä järjestösektorin, ja seurakunnan kanssa	1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Tavoitetta ei ole pystytty edistämään resurssien puutteen (avainhenkilön pitkät poissaolo) takia.
06.06.03 Juurrutamme Keski-Uudenmaan maahanmuuttajien palveluneuvonnan hyväksi havaitut toimintamallit yhteistyössä naapurikuntien kanssa	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöönotettu toteutusohjelman mukaan	Keski-Uudenmaan yhteinen palveluneuvontahanke on edennyt suunnitellusti. Kolmas hankekausi on menossa TEM-in rahoituksella ja kaikissa kunnissa on ollut jo kahden vuoden ajan oma palveluneuvonta. Tuusulan osalta palveluneuvonnan asiakasmäärät ovat kasvussa koko ajan. Hankeeseen palkattu jalkautuva työntekijä on ollut tarpeellinen. Hankkeen tavoitteena on juurruttaa matalan kynnyksen palveluneuvonta kuntien omaksi toiminnaksi tulevan hankekauden 1.9.2023-31.12.2024 aikana. Lisäksi yhteiset asiakasinfot kuntien kesken etäkokouksina ovat tarpeellisia. Samoin etäpalvelu on koettu tarpeelliseksi ja sitä kehitetään edelleen.
06.06.04 Käynnistämme psykososiaalinen tuen toimintamallin osaksi pakolaisperheiden kanssa tehtävää työtä (ns. Oulun mallin benchmarkaten)	1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Hankkeeseen on palkattu koordinoiva palveluneuvoja lokakuussa 2023. Valitettavasti palveluneuvoja on hakeutumassa muihin tehtäviin, joten tämä hidastaa tavoitteiden saavuttamista. Palveluneuvontaa joudutaan supistamaan tammikuussa 2024 vain Hyrylässä tapahtuvaan palveluneuvontaan. Yhteistyössä naapurikuntien kanssa saadaan palveluneuvontaa hoidettua ennen uuden työntekijän rekrytointia.
		Toimenpidettä ei ole voitu käynnistää resurssien puutteen vuoksi.

06.06.05 Kehitämme yhteistyötä hyvinvointialueen perhekeskusten kanssa maahanmuuttajanaisten osallisuuden lisäämiseksi.		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Toimenpide ei ole ollut konkreetisoidavissa palvelutuotannon toiminnassa.
06.07 Tarjoamme kuntalaisille ja valituille sidosryhmille hyvinvointivalmennusta 06.07.01 Varmistamme hyvinvointivalmennuksen toiminnan ja päivitämme suunnitelman resurssien mukaan.		5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan 5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan	Toiminta käynnissä resurssien mukaisesti. Liikkumis- ja elintapaneuvontaa jatkettiin hankkeen päätyttyä vuoden vaihteessa hyvinvointivalmennuksen muodossa. Hanketulokset puoltavat toiminnan kannattavuutta ja tuloksellista vaikuttavuutta. Liikkuvaliähetteen osalta yhteistyö jatkuu Keusoten ja työterveyshuollon kanssa. Ryhmävalmennusta tarjotaan aikaisemmin kehitetyn mallin mukaisesti, myös uusille ryhmille kohdentaen. Ryhmiä ovat mm. Nuorten starttipaja ja kuntouttava työtoiminta.
06.08 Jatkamme asumisneuvonnan kehittämistä 06.08.01 Hoidamme ja ehkäisemme asunnottomuutta/kodittomuutta 06.08.02 Kehitämme nuorten asumisneuvontaa ohjaamopalveluiden toiminnassa 06.08.03 Kehitämme ikäihmisten asumisneuvontaa		5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan 5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan 5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan	Tuusulan kunnan asumisneuvontapalvelu laajeni vuoden 2023 alusta alkaen ja nyt palvelua on tarjolla kaikenikäisille kuntalaisille asumismuodosta riippumatta. Asumisneuvontapalvelun painopiste on tarjota kaikenikäisille kuntalaisille ennakoaavaa asumisneuvontaa asumismuodosta ja elämäntilanteesta riippumatta. Vuonna 2022 aloitettujen nuorten (alle 30-vuotiaiden) ja ikääntyvien asumisneuvontapalvelun kehittäminen jatkuu ja näiden osalta on kokeiltu uusia menetelmiä tavoittaa kohderyhmiä. Asumisneuvojat ovat tavanneet tammi-syyskuussa yksilötapaamisissa 142 kuntalaista sekä erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa yhteensä 613 kuntalaista. Yksilöasiakkaista 30 on ollut alle 30-vuotiaita, 30-64-vuotiaita on ollut 38 ja yli 65-vuotiaita on ollut 74. Aikuisille ja maahanmuuttajille suunnatussa asumisneuvontapalvelussa on keskitytty vastaamaan erityisesti ukrainalaisten asumisneuvonnan tarpeeseen. Lisäksi asumisneuvonnassa on keskitytty rakentamaan palvelun pohjaa, tehty asumisneuvontatyötä tunnetuksi, kokeiltu uusia toimintatapoja sekä rakennettu yhteistyöverkostoja. Tuusulan kunnan asumisneuvojat ovat mukana ARAN asumisneuvontalain valmistelutyössä. Vuoden 2023 lopussa asumisneuvontaa keskitettiin Elinvoiman palvelualueelle. Hyvinvointisuunnitelman ja asuntopoliittisen ohjelman asunnottomuustavoitteita on edistetty vuoden aikana monin tavoin. Asumisneuvontaa annetaan Tuusulassa kaikenikäisille ja eri elämäntilanteissa oleville kahden asumisneuvojan toimesta. Tuusulan kunta tuki Sininauhaasäätiön päihdekuntoutujille järjestämää päivätoimintaa Kellokoskella vuokratuella vuonna 2023. Päivätoiminta Jokelassa ja Kellokoskella ehkäisee asunnottomuutta kyseisessä kohderyhmässä. Nuorten aikuisten palveluissa tehtiin töitä nuorten asunnottomuuden ehkäisemiseksi. Tuusulan kunnan kiinteistöissä ja talous- ja velkaneuvonnassa annettiin neuvontaa asumisen asioihin liittyen. Kunta oli mukana asunnottomien yön tapahtuman järjestelyissä lokakuussa. Kaavoituksen ja hanketotutuksen keinoin edistetään monimuotoisen asumisen edellytyksiä ja sitä kautta ehkäistään myös asunnottomuutta. Nuorten asumisneuvojan toimenkuvaa on vuoden 2023 alusta laajennettu myös työikäisiin, perheisiin sekä erityisryhmiin, kuten maahanmuuttajiin. Asumisneuvoja tekee työparityötä kunnan toisen asumisneuvojan kanssa. Kokonaisuutta edistetään ARAn rahoituksen avulla ja asumisneuvontapalvelu kattaa Tuusulassa kaikki ikäryhmät. Asumisneuvontaa tavoittaa tällä hetkellä kaikenikäisiä kuntalaisia. Asumisneuvonnan kokonaisuudella lisätään kuntalaisten osaamista ja kykyä selvittää paremmin asumisasioihin liittyviä haasteita. Ikääntyneiden asumisneuvontapalvelun pääpaino ennakoaavassa asumisneuvonnassa. Ikääntyneiden asumisneuvonnan tavoitteena on tukea neuvonnalla ja ohjauksella ikääntyviä asumistarpeiden muutoksissa. Asumisneuvontapalvelua on tarjolla säännöllisesti eri puolilla Tuusulaa. Ikääntyneiden asumisneuvoja on tavannut tammi-syyskuussa yksilötapaamisissa yli 70 ikäihmistä. Tuusulalaiset ikääntyneet ovat löytäneet uuden palvelun hyvin. Asumisneuvojat ovat kuluvan vuoden aikana tavanneet erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa yli 600 kuntalaista. Asumisneuvontapalvelun kehittämisessä pyritään tavoittamaan vielä tavoittamatta olevia ikääntyviä esimerkiksi kohdennetun kirjeen ja bussijeluiden kautta. Lisäksi halutaan madaltaa ikäihmisten kynnystä ottaa yhteyttä asumisneuvojaan. Samaan aikaan luodaan yhteistyöverkostoja ja -rakenteita, joiden avulla asumisneuvontatyötä voidaan tehdä verkostoissa ja tavoittaa uusia asiakasryhmiä. Ikääntyneiden asumisneuvoja on mukana ARAN asumisneuvontalain valmistelutyössä.
06.08.04 Selkeytämme psykososiaalisen tuen rakenteen hyvinvointialueen kanssa ja lisäämme tuen malleihin asumisneuvonnan. 06.09.01 Otamme käyttöön yhdyspinnoille luodut rakenteet 06.09.02 Arvioimme ja kehitämme rakenteiden toimivuutta 06.09.03 Otamme käyttöön perhe- ja lähisuhdeväikvällän ehkäisyn keinot yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja kehitämme aktiivisesti tuen sukupuolisensitiivisempiä palveluita		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta 1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta 1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta 1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Toimenpide jäänyt järjestelmässä ilman omistajaa, eikä sitä ole raportoitu. Toimenpide on jäänyt järjestelmässä ilman omistajaa ja sitä ei ole raportoitu. Toimenpide on jäänyt järjestelmässä ilman omistajaa ja sitä ei ole raportoitu. Toimenpide on jäänyt järjestelmässä ilman omistajaa ja sitä ei ole raportoitu.
07. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta			
07.01 Yhdenmukaistamme avustuskäytännöt kunt: 07.01.01 Uudistamme avustusten kokonaisuutta poikkihallinnollisessa yhteistyössä		5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kunnan avustusten kokonaisuutta uudistettiin vuoden aikana ja uusia avustustuotoista päätettiin marraskuussa. Avustusuudistus otetaan käyttöön vuoden 2024 alusta. Hakukuluutus julkaistiin avustusuudistuksen mukaisena joulukuussa 2023. Sähköinen alusta otetaan käyttöön tammikuussa 2024 avustusten hakuun ja myöntämiseen.

07.01.02 Saamme valmiiksi sivistyksen luonnoksen uusiksi perusteiksi toimintavuoden 2023 aikana		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Sivistyksen työ on osa laajempaa avustusten kokonaisuudistusta, joka on otettu käyttöön vuoden 2023 lopussa. Vuoden 2024 avustuksia koskeva hakukuuutus julkaistiin joulukuussa uudistetun mallin mukaisena. Sivistyksen osuus valmis.
07.02 Jatkamme mielenkiintoisen markkinointiviestinnän tekemistä kunnan brändin vahvistamiseksi.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Mielenkiintoista markkinointiviestintää on toteutettu vuoden aikana esimerkiksi asumiseen ja myytäväksi tulleiden omakotitonttien hakuajojen ympärillä ja niihin liittyen. Monion hakijamarkkinoinnin yhteydessä kokeiltiin keväällä onnistuneesti sosiaalisen median vaikuttajien hyödyntämistä.
07.02.02 Nostamme esiin ja hyödynnämme uudistuvan palveluverkon kunnan markkinointiviestinnässä.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Palveluverkkoa hyödynnetään aktiivisesti kunnan markkinointiviestinnässä: merkkipalaut huomioidaan ja myös mm. erilaiset kohteiden saamat palkinnot hyödynnetään täysimittaisesti.
07.02.02 Nostamme esiin ja hyödynnämme uudistuvan palveluverkon kunnan markkinointiviestinnässä.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Markkinointikampanjat on rakennettu uusien myyntiin tulevien tonttien ympärille. Kampanjassa tuodaan esiin Tuusulan vauhuksia - paikkakuntana, jossa on tilaa unelmille. Kampanja on valmisteltu ja osin jo käynnistetty.
07.03 Valmistaudumme verkkosivustoalustan uudistamiseen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Verkkosivujen uudistamiseen on jo valmistauduttu. Vaatimusten määrittely kumppani on kilpailutettu ja valittu, ensimmäiset työpajat on pidetty.
07.03.01 Laadimme vaatimusmäärittelyn uudistuvalla verkkosivustolle		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistely/käyttöön otettu	Vaatimusten määrittely on hyvässä vaiheessa.
07.03.02 Kilpailutamme kunnan verkkosivustoalustan		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kilpailutusasiakirjoja valmistellaan.
07.04 Jatkamme järjestösuunnitelman toimeenpanoa		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Suunnitelman toimeenpano jatkuu vuoden aikana. Järjestösuunnitelmaa toimeenpantiin mm. yhteisöläinaamon, yhteisötilojen, vapaaehtoistoiminnan koordinaattorin palkkaamisen, koulutusten ja järjestöfoorumien myötä. Henkilöstövaihdokset hidastivat työtä jonkin verran.
07.04.01 Verkostoidumme ja yhdistämme toimintaa		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä vapaaehtoistoiminnan verkostojen vahvistamiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi. Verkostoja on vahvistettu mm. koulutusten ja järjestöfoorumien myötä.
07.04.02 Lisäämme ja vahvistamme yhteistyötä ja viestintää		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä vapaaehtoistoiminnan yhteistyön ja viestinnän lisäämiseksi. Yhteistyötä on vahvistettu mm. kerran kuukaudessa ilmestyvän järjestökirjeen, koulutusten ja järjestöfoorumien myötä. Yhdistysrekisterin tekninen alusta uudistettiin loppuvuodesta ja uusi järjestelmä otetaan käyttöön alkuvuodesta 2024.
07.04.03 Lisäämme kolmannen sektorin toiminta-alueita koskevaa koordinaatiota ja palkkaamme vapaaehtoistoiminnan koordinaattorin		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä 3. sektorin verkostojen vahvistamiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi. Yhteistyötä ja koordinaatiota on vahvistettu mm. kerran kuukaudessa ilmestyvän järjestökirjeen, koulutusten ja järjestöfoorumien myötä. Yhdistysrekisterin tekninen alusta uudistettiin loppuvuodesta ja uusi järjestelmä otetaan käyttöön alkuvuodesta 2024.
08. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä			
08.01 Jatkamme kunnan osallisuusmallin toimeenpanoa ja kuntalaislähtöistä kehittämistä		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kunnan osallisuusmallin toimeenpanoa jatkettiin mm. osallisuusoppituntien toteutuksella, Open Agenda – hankkeessa, osallistuvan budjetoinnin 2023-2024 toteutuksella, kuntalaisten illoissa ja järjestöfoorumissa. Uudistuvan palveluverkon yhteiskäytön valmistelua jatkettiin sekä palveluverkkotasoisesti että käynnissä olevissa kampushankkeissa.
08.01.01 Arvioimme osallisuusmallin toteutumista		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Arviointihaastattelut toteutettiin maaliskuussa osana pro gradu tutkimusta. Arviointityö jatkui osallistuvan budjetoinnin sisäisessä tarkastuksessa sekä kehittämisverkostojen itsearviointilla syksyllä 2023.
08.01.02Jatkamme kuntalais- ja asiakaslähtöistä kehittämistä		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kunnan osallisuusmallin toimeenpanoa jatkettiin mm. osallisuusoppituntien toteutuksella, Open Agenda – hankkeessa, osallistuvan budjetoinnin 2023-2024 toteutuksella, kuntalaisten illoissa ja järjestöfoorumissa. Uudistuvan palveluverkon yhteiskäytön valmistelua jatkettiin sekä palveluverkkotasoisesti että käynnissä olevissa kampushankkeissa.
08.01.03 Järjestämme henkilöstön koulutuksia palvelumuotoiluun ja osallistuviin menetelmiin, virtuaalifasilitointiin ja erilaisten sähköisten alustojen hyödyntämiseen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Henkilöstölle järjestettiin vuoden aikana Erätauko-dialogikoulutuksia sekä osallisuuskahveja, joissa henkilöstöä perehdytettiin osallisuusajatteluun. Muilta osin koulutukset siirtyivät vuodelle 2024.

08.02 Kehitämme osallistuvan budjetoinnin toteutusmallia ja osallistumisalustaa		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Osallistuvaa budjetointia on kehitettiin ja tammikuussa käynnistyi ensimmäistä kertaa ideointi 200 000€ käytölle vuosina 2023-2024. Yhteiskehittäminen toteutettiin maaliskuussa ja äänestys toukokuussa. Vuosina 2023-2024 toteutetaan 31 äänestyksen voittanutta projektia. Vuodelle 2024 suunniteltua teemakohtaista osallistuvan budjetoinnin prosessia ei toteutettu kunnan johtoryhmän päätöksellä. Syksyllä toteutettiin osallistuvan budjetoinnin sisäinen tarkastus.
08.02.01 Kehitämme osallistuvan budjetoinnin toteutusta tavoitteena äänestys% nosto ja budjetoitavan summan kasvattaminen		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Osallistuvaa budjetointia on kehitettiin ja tammikuussa käynnistyi ensimmäistä kertaa ideointi 200 000€ käytölle vuosina 2023-2024. Yhteiskehittäminen toteutettiin maaliskuussa ja äänestys toukokuussa. Vuosina 2023-2024 toteutetaan 31 äänestyksen voittanutta projektia. Vuodelle 2024 suunniteltua teemakohtaista osallistuvan budjetoinnin prosessia ei toteutettu kunnan johtoryhmän päätöksellä. Syksyllä toteutettiin osallistuvan budjetoinnin sisäinen tarkastus. Osallistuvan budjetoinnin ideoinnin ja äänestyksen markkinointiin panostettiin äänestysprosentin nostamiseksi. Myös osallisuusoppitunteja järjestettiin lasten ja nuorten äänestysprosentin nostamiseksi.
08.02.02 Kehitämme osallistumisalustan käytettävyyttä ja luomme backoffice toiminnon viranhaltijoiden työn tueksi		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Takaahuoneen valmistelu ja kilpailutus käynnistyi yhteistyössä Turun kaupungin kanssa. Turussa tapahtuneiden henkilöstövaihdosten myötä yhteistyö ensin keskeytyi ja sitten purkautui. Turku toteutti takaahuoneen itselleen. Tuusulan takahuoneitoiminnon toteutus jäi yksin Tuusulan kunnan vastuulle ja siirtyi vuodelle 2024
08.03 Edistämme kehittämisverkostojen toimintaa ja teemme valtuustokauden puolivälisarvioinnin		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Kehittämisverkostojen toimintaa edistettiin ja valtuustokauden puolivälisarviointi toteutettiin vuoden aikana. Mallin kehittämistyö jatkuu syksyn aikana ja sitä tullaan jatkamaan keväällä 2024.
08.03.01 Arvioimme kehittämisverkostojen toimintaa ja teemme puolivälisarvioinnin		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Kehittämisverkostojen toimintaa edistettiin ja valtuustokauden puolivälisarviointi toteutettiin vuoden aikana. Mallin kehittämistyö jatkuu syksyn aikana ja sitä tullaan jatkamaan keväällä 2024.
08.03.02 Edistämme verkostojen itsenäistä toimintaa, omatoimisuutta ja vapaata hakeutumista verkostoihin		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kehittämisverkostojen toimintaa edistettiin ja valtuustokauden puolivälissä vaihtui myös verkostojen ydintiimin toimikausi. Toimikauden vaihtuessa avattiin jälleen asukasjäsenten haku ydintiimeihin. Vuoden aikana järjestettiin kaksi verkostojen kehittämispäivää.
08.04 Lisäämme avoimuutta ja luomme tilaa ja aikaa kohtaamisille henkilöstön ja opiskelijoiden välille oppilaitoksissa.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Monioon siirtymisen myötä uudet tilat ja lukion tiimitoiminta (myös muissa yksiköissä) ovat edistäneet kohtaamisia.
08.05 Kehitämme yhteistyötä ja osaamisen jakamista koulujen sisällä ja niiden välillä. Kehitämme oppilaiden koulurajat ylittävää yhteistyötä.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Opettajien veso-koulutusiltapäivä järjestetty. Keväällä järjestettiin oppilaskuntien yhteistapahtuma Lapsiystävällinen kunta -mallin esittelemiseksi ja lapsia ja nuoria kuultiin lähtötilanteen kartoittamiseksi kaikissa yksiköissä syksyllä 2023. Koulut ovat päivittäneet tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat. Koulujen välillä on toteutettu koulujen yhteisiä koulutuksia ja keskusteluja rehtoreiden, opettajien sekä ohjaajien kesken.
08.05.01 Järjestämme lasten, nuorten, henkilöstön ja huoltajien osallistamiseksi Erätauko-keskusteluja.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Ruokapalveluissa dialogia on harjoitettu tammikuussa teemalla epävarmuudessa eläminen. Dialogien käymistä jatketaan erätaukomenetelmän avulla pitkin vuotta 2023. Dialogia harjoitellaan pienemmissä ryhmissä. Varhaiskasvatuksessa kehitämme dialogista toimintaa johtamisen kehittämisen ja yhteistyön arjessa. Tuusulan kunta ja Erätauko-säätiö aloittivat loppuvuodesta 2023 yhteistyön nuorten dialogitaitojen edistämiseksi. Pilotiryhmissä ovat mukana Hyökkälän koulu ja Jokelan yläkoulu. Kunnassa on tarjolla henkilöstölle Erätauko-koulutusta. Tuusulan kunta on mukana valtakunnallisessa Kansalliset dialogit -ohjausryhmässä. Tuusulassa järjestettiin 9.3. Kansallinen dialogi aiheesta epävarmuudessa eläminen. Syksyllä 2023 Tuusulan kunta järjesti 6 kansallista dialogia teemasta Yhdessä ja yksin. Avoimen hallinnon vierailu Tuusulan kunnan toteutui keväällä 2023 Työryhmä osallistui YLE:n ja Erätauko-säätiön Hyvin sanottu -keskustelufestivaaleille syyskuussa edistääkseen dialogisuutta kunnassa.
08.05.02 Vahvistamme oppilaskunta- ja oppilastiimitoimintaa perusopetuksessa ja lukiossa		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Luokkavaltuustojen toimintaa kehitetty Agenda2030 -ohjelman mukaisesti. Lukion osuuskunta -toimintaa on suunniteltu Monion siirtymisen näkökulmasta. Vaihtoehtona pohdittu myös NY-toimintaa. Lukiossa päädyttiin toteuttamaan osuuskuntatoiminnan sijaan yhteistyötä 4H:n kanssa, joka kytketty opiskelijoiden tiimitoimintaan.
08.06 Kouluruokaryhmät aloittavat uudelleen aktiivisen toimimisen ja varhaiskasvatuksessa lasten osallisuus ruokakasvatuksessa toteutuu.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Oppilaskuntien yhteistapaaminen järjestetty (Lapsiystävällinen kunta). Varhaiskasvatuksessa ruokakasvatus on yhtenä painopistealueena kokopäiväpedagogiikan vahvistamisessa. Ruokailu tapahtuu varhaiskasvatuksessa kolmesti päivän aikana, jolloin sen aikana tapahtuva toimintana on merkittävää. Varhaiskasvatuksessa otettu käyttöön Ruokakasvatuksen uutiskirjeet koko henkilöstölle. Kouluruokailuryhmät kutsuttiin keskuskeittiövierailulle 10.3. ja vierailulle osallistui yli 100 kouluruokaryhmäläistä. Aktiiviset kouluruokailuryhmät toimivat jo lähes jokaisella koululla. Kouluruokailuryhmien tarkoituksena on lisätä oppilaiden mahdollisuuksia vaikuttaa ja osallistua oman koulun ruokailun kehittämiseen. .
08.06.01 Kouluruokaryhmät kokoontuvat vähintään kaksi kertaa vuodessa		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kouluruokaryhmien vierailu tuotantokeittiöllä 10.3. korvaa yhden kouluruokailuryhmän tapaamisen.
08.06.02 Keräämme asiakaspalautetta kohdennetusti.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Asiakaspalautetta kerätään suoraan asiakkailta maistattamalla uusia tuotteita tai tuotehuollusta valmistuneita tuotteita kouluilla. Palautetta kerätään maistatuskyselyn avulla. Maistatuksen tulokset käsitellään tuotekehityksissä ja ruokalistatiimissä. Palautteiden pohjalta päätetään, tulevatko tuotteet osaksi ruokalistaa ja tarjontaa. Maistattamista tehdään läpi vuoden vaihdellen eri kouluilla.

08.06.03 Perhedymme ruokakasvatustapahtumien ja teemme suunnitelman sen toteuttamisesta	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Ruokakasvatustapahtumia on lähde työstetty yhteistyössä opetuksen sekä varhaiskasvatuksen kanssa. Varhaiskasvatukseen ja ruokapalveluiden välillä on muodostettu työryhmä, jossa ruokakasvatustapahtumien ja teemme suunnitelman sen toteuttamisesta paneudutaan ja pohditaan ruokakasvatuksen kehittämistä Tuousulassa. Ruokapalvelut ja varhaiskasvatustapahtumat ovat saaneet ruokakasvatustapahtumien työstämiseen julkaisee ensimmäisen ruokakasvatustapahtumien uutiskirjeen lokakuun aikana. Ruokakasvatustapahtumien vuosikello on myös työstöväline.
08.07 Edistämme kirjastossa aktiivista kansalaisuutta ja demokratiaa	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Hanketyöntekijä vie hanketta eteenpäin järjestämällä tapahtumia eri ikäluokille.
08.07.01 Toteutamme kirjastossa Kohti eduskuntavaaleja -hankkeen	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Kohti eduskuntavaaleja -hanke on muuttanut nimensä Kirjaston demokratia -hankkeeksi. Hankkeeseen on palkattu uusi hankekoordinaattori maali-toukokuuksi ja syys-joulukuuksi 2023. Koordinaattori järjestää asiantuntijaluentoja, keskustelutilaisuuksia ja erilaisia tapahtumia, joiden tavoitteena on tehdä Suomen poliittinen järjestelmä tutummaksi sekä mahdollistaa päättäjien ja kansalaisten kohtaamisia neutraalissa ympäristössä.
09. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista		
09.01 Vahvistamme ja kehitämme ja kasvatukseen ja oppimisen laatua, toimintakulttuuria ja arviointia	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Varhaiskasvatuksessa käynnissä kehittämishanke, jossa johtamista, laatua ja arviointia kehitetään. Vuoden alussa käynnistetty JOPO -opetuksen uudelleen järjestämisen mallien tarkastelu. Päätetty pilotoida TEPPO- mallia luvun 23-24 aikana. Koulujen toiminnan vuosikelloa on päivitetty. A1-kielen laajentamisesta ruotsin kieleen tehtiin päätös lautakunnassa. Varhaiskasvatustapahtumien laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittämishankkeessa on koottu vakan arvioinnin vuosikello sekä laadun käsikirja. Olemme saaneet valmiiksi sivistyksen kärkikunta-indikaattorit kaikilla palvelualueilla. Indikaattoreita hyödynnetään tiedolla johtamisessa. Kuntakohtainen veso on järjestetty helmikuussa.
09.01.01 Vahvistamme tiimityötä, yhteisöllisyyttä ja osaamisen kehittämistä kaikissa yksiköissä.	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Korona -ajan jälkeen on palattu normaaliin mahdollisuuteen järjestää yhteis- ja tiimiopettajuutta. Koulut ovat palauttaneet ja kehittäneet näitä toimintamalleja. Tiimityöhön on tarjolla koulutuksia osana täydennyskoulutuskalenteria.
09.01.02 Määrittelemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta -kriteeristöä sekä yhteisesti kerättävää tietoa	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Kevään 2024 koko kunnan veso on suunniteltu syksyllä 2023 ja ohjelmaa on rakennettu yhdessä henkilöstön kanssa. Olemme saaneet valmiiksi sivistyksen kärkikunta -indikaattorit. Seuramme keskeisiä palvelun laadusta, henkilöstöstä, hyvinvoinnista ja taloudesta kertovia indikaattoreita osana tiedolla johtamista. Jatkokehittämistä pohditaan laajemmin myös osana kunnan tiedolla johtamisen kokonaisuutta. Oppimisen palvelualueella on suunniteltu syksyllä toteuttavaa oppilaiden pulssikyselyä. Luvun vuosisuunnitelmia on päivitetty mm. tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyön pohjalta.
09.01.03 Kehitämme toimintakulttuuria palveluverkon uusissa kohteissa	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Marta Wendeliinin toimintakulttuurin kehittäminen on käynnistynyt päiväkodin avaamisen myötä. Tuousulan kampuksen kaksikielistä toimintakulttuuria rakennetaan yhdessä varhaiskasvatustapahtumien ja perusopetuksen kanssa. Peltokaaren päiväkodinjohtajan tehtävä on täytetty. Riikhalion toimintakulttuurin kehittämishanke on jatkunut. Hyyrylän yläkoulussa toteutetaan 60 minuutin oppituntien kokeilu luvun 2023-24. Monion toimintakulttuurin rakentamisessa työ on ollut aktiivista alkuvuonna 2023 kaikkien toimijoiden kesken. Rykmentinpuiston toimintakulttuurin muutosvalmennuksen toteuttaja valittiin loppuvuodesta 2023.
09.01.04 Arvioimme ja kehitämme laajennetun oppivelvollisuuden valvontavastuun resurssia ja prosesseja.	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Oppivelvollisuuden valvontavastuun toteuttamisen resurssia lisätään kohdentamalla ko. toimintaan OPO- resurssia. Valvontavastuu huomioidaan oppilaiden ohjauksen resurssioinnissa luvun 2023-24. Yksi opoista toimii asiantuntijan/opiskelijan ohjaajan roolissa Valpas -ryhmässä. OPO- resurssin lisäys toteutunut suunnitellusti.
09.01.05 Kehitämme ja arvioimme kasvun ja oppimisen tuen toimintamuotoja.	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Rehtoritimi käy luvun 2023-24 aikana läpi tuen rakenteet ja esittelee suunnitelman niiden kehittämiseksi. Tiimin toiminta on jatkunut ja prosessin aikataulusta siirretty siten, että toteutus on luvun 2025-26 alusta.
09.01.06 Olemme mukana alueellisissa ja valtakunnallisissa kehittämistoiminnassa ja haemme valtionavustuksia tavoitteittemme saavuttamiseksi.	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi kansallinen ja alueellinen vaikuttaminen ovat toteutuneet laajan verkostoyhteistyön kautta. OPPIVA-verkossa on osallistuttu perusopetuksen uudistusta koskevan kannanoton laatimiseen pyrkien vaikuttamaan koulutuspoliittisiin linjauksiin. Dialogista toimintatapa on edistetty toimimalla ohjausryhmän jäsenenä ja keskustelunjärjestäjänä valtakunnallisissa Kansallisissa dialogeissa. Hyvinvointialueen ja Keski-Uudenmaan kuntien verkostoissa on vaikutettu lasten, nuorten ja perheiden palveluiden toteutumiseen. UNICEFIN Lapsiyhteistyönä kunnan -työssä on tarkasteltu kunnan lapsen oikeustilannetta poikkialueellisesti. Kehittämiseen suunnatuista valtionavustuksista keskeisimpiä toteutuksia toimialueella ovat olleet •XR-museon toteutuksen aloittaminen •Varhaiskasvatustapahtumien laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittäminen ja lasten tuen kehittäminen •Tasa-arvoisten oppimisen mahdollisuuksien kehittäminen varhaiskasvatustapahtumissa ja perusopetuksessa •Oppimisen digitaalisten muotojen kehittäminen ja tv-strategian päivittäminen Uudet lukutaidot -hankkeessa •Oppilaiden maksuttoman kerho- ja harrastustoiminnan kehittämisen jatkaminen •Urheilukerhojen saama merkittävä valtionavustus Monitoimihallin ja sen ympäristön kehittämiseen
09.02 Kehitämme sivistystoimen johtamisjärjestelmää ja tiedolla johtamista ja mahdollistamme jaetun johtamisen	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Järjestämme säännöllisesti sivistyksen kehittämissaajia, joissa kaikkien palvelualueiden esihenkilöt ja hallinnon työntekijät keskustelevat ajankohtaisista asioista. Keskeisiä sisältöjä ovat olleet talousarvio 2024, toimintaympäristön analyysi, uusi hallitusohjelma ja sivistyksen kärkikunta-indikaattoreiden luominen sekä yhteisöohjautuvuus. Varhaiskasvatustapahtumien päiväkodin johtajien ja varajohtajien yhteinen valmentavan johtajuuden koulutus on saatu päätökseen. Varhaiskasvatustapahtumien asiantuntijatiimin johtoryhmätyön valmennus toteutui vuoden 2023 aikana. Oppiminen: Johtamisjärjestelmää kehitetty mm. sijaisten hankinnan osalta. Rehtoreille järjestettiin koulutusta vuoro- ja vuorokauden johtamisesta. Tiedolla johtamista kehitetty kehittämällä tiedon keruuta yhteen tiedostoon, josta saadaan helposti esiin erilaisia tunnuslukuja. Järjestelyvaraerissä lisättiin mahdollisuuksia jaetun johtamisen resurssointiin ohjaamalla rahoitusta mm. apulaisrehtoreiden tva -korvauksiin sekä opettajien lisätehtäväkorvauksiin.

09.02.01 Uudistamme ja kehitämme varhaiskasvatuksen ja opetuksen johtamista.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Päiväkodin johtajien ja varajohtajien yhteinen valmentavan johtajuuden koulutus on käynnistynyt. Varhaiskasvatuksen asiantuntijatiimin johtoryhmätöiden valmennus toteutuu vuoden 2023 aikana. Lapsiryhmien tiiminvetäjien koulutukset käynnistyvät syksyllä 2023. Perusopetuksen rehtoreiden johtamisen kehittämisen tiimi on järjestänyt osaamisen jakamisen workshopin koulujen johtamisjärjestelmien organisoimiseksi. Koulujen johtamisjärjestelmän kehittämisessä on todettu sijaisten hankinnan olevan suuri johtamisen resurssiin vaikuttava asia. Ratkaisuna järjestelyvaraeriä ohjattiin apulaisrehtorijärjestelmän kehittämiseen sijaisjärjestelyjen osalta. Päiväkodin johtajien ja varajohtajien yhteinen valmentavan johtajuuden koulutus päättyi syyskuussa. Varhaiskasvatuksen asiantuntijatiimin johtoryhmätöiden valmennus toteutuu vuoden 2023 aikana. Varhaiskasvatuksen opettajien tiiminjohtamisen koulutus käynnistyy syksyllä 2023. Vakan laadun ja arvioinnin kehittämisen käsikirjaa valmistui hanketyönä vuoden 2023 loppuun mennessä.
09.02.02 Panostamme päivitetyn varhaiskasvatussuunnitelman mukaiseen pedagogiseen kehittämiseen ja johtamiseen.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Jaettu johtajuus edellyttää organisaatiolta toimivaa kommunikaatiota ja yhteiset käytännöt. Jaettu johtajuus on yhdessä tekemistä yhteisten keskustelujen pohjalta. Ruokapalveluissa eri vastuualueilla asioita edistetään työpareittain. Isomman joukon yhteistä keskustelua eri osa-alueista käydään säännöllisesti.
09.02.03 Mahdollistamme ruokapalveluissa jaetun johtajuuden.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Tuusulan opiston tarjonnan suunnittelussa on huomioitu kuntalaisten tarpeet.
09.03 Vahvistamme elinikäistä oppimista ja kehitämme toimintaa kuntalaisten tarpeita vastaavaksi.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Laadi opistukelijoille/kuntalaisille suunnattu kysely kurssivalikoiman suuntaamiseksi entistäkin enemmän vastaamaan kuntalaisten odotuksia. Tehty myös opiskelijoille suunnatun tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tarkastelevan kyselyn yhdessä Jokelan kansalaisopiston kanssa.
09.03.01 Kehitämme Tuusulan opiston ja kuvataidekoulun kurssivalikoimaa kuntalaisten toiveiden mukaisesti.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Monion opetustarjonnan ja toiminnan kehittämiseksi suunnitellaan aloitettavaksi opiskelijoiden/opplaiden huoltajien ja kuntalaisten fokusryhmähaastattelut heidän näkemystensä ja odotustensa selvittämiseksi.
09.03.02 Hyödynnämme vapaassa sivistystyössä saavutettua osaamista osana tutkintoon valmistavaa koulutusta.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Tuusulan Opiston ensimmäinen osaamisperusteisesti suunniteltu opintopistekurssi "Vapaaehtoistoiminnan perusteet" pidettiin helmi-maaliskuussa. Kurssin osallistujista kuusi halusi suorittaa sen opintopistekurssina ja sai kurssista suorituserkinnän. Heidän suorituksensa kirjattiin Koski-tietokantaan, josta se on helposti esitettävissä esim. osaksi tutkintoa tai osoituksena vaikkapa työnantajalle osaamisesta. Opintopistekurssiopetus jatkuu syyskaudella ja niiden määrää lisätään tulevana kautena.
09.03.03 Varmistamme, että palveluverkon kohteet toimivat yhteisöllisen kohtaamisen paikkoina.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Yhteiset periaatteet tilojen käytöstä on luotu. Vuorojen ja tilojen hakemista on yhtenäistetty. Yhteiskäyttö on mukana kaikkien palveluverkkojen kehittämisessä. Moniossa on järjestetty lukuisia eri toimijoiden tilaisuuksia elo-joulukuussa. Tilaisuudet ovat edistäneet yhteisöllisyyttä.
10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden			
		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Työskentelemme aktiivisesti yhteistyössä paikallisten viranomaisten, yhteisöjen ja asukkaiden kanssa luodaksemme turvallisen ja viihtyisän ympäristön kaikille. Vuonna 2023 tehtiin kunnassa turvallisuuskysely, jonka perusteella voidaan todeta, että kuntalaisten turvallisuustunne on edelleen hyvä. Käytämme parhaita käytäntöjä ja ratkaisuja turvallisuuden parantamiseksi. Tämä sisältää kaiken, alkaen liikenneturvallisuudesta ja julkisten tilojen turvallisuudesta, aina digitaaliseen turvallisuuteen ja häiriövalmiuteen asti. Vuonna 2023 on kehitetty tilojen kamera ja koulunvalvontaa. Myös väestönsuojien kunto on tarkastettu ja hoitajia koulutettu. Keskiudenmaan evakuointityöryhmä on suunnitellut alueellista mallia evakuoinnille, työ jatkuu 2024.
10.01 Kehitämme kunnan varautumista ja jatkuvuuden hallintaa vastaamaan turvallisuusympäristön muutoksiin.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Seuraamme Suomen ja alueellista turvallisuustilannetta ja muokkaamme varautumis- ja valmiussuunnitelmat tilannekuvaa vastaavaksi. Valmiussuunnitelmat on päivitetty 2022, päivittytyö on jatkuva. Uusimaa23 harjoituksen perusteella laadittu toimenpidesuunnitelma varautumisen kehittämiseen. Vuonna 2024 olemme sitoutuneet jatkuvaan parantamiseen ja oppimiseen. Tämä tarkoittaa, että arvioimme säännöllisesti turvallisuustoimenpiteitämme ja etsimme jatkuvasti uusia tapoja parantaa niitä.
10.01.01 Kehitämme varautumista riski- ja haavoittuvuusanalyysien perusteella		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tavoitteena arvioida kunnan kriittisen infrastruktuurin riskejä, asettaen niille prioriteetit sekä laatia riskienhallintasuunnitelmat ja toimintakortit riskien varalle.
10.01.02 Laadimme toimenpidelistan, johon määritellään nykytila ja tavoitteita sekä vastuutahot toteutukselle.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Jatkuvuudenhallinnan ja varautumisen kehittämiseen käytetään Kuntaliiton Kuja-analyyysiä sekä Kuja-pikatestiä, arvioitaessa ja määriteltäessä toimenpiteitä kunnan varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan kehittämiseen.
10.01.03 Järjestämme henkilöstölle ja luottamushenkilöille varautumiskoulutusta, joka auttaa tunnistamaan toimintaan kohdistuvia riskejä ja toimimaan mahdollisissa häiriötilanteissa.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kannustamme kunnan henkilöstöä osallistumaan pelastusopiston järjestämiin varautumiskoulutuksiin. Kunnan varautumistyössä olevaa henkilöstöä ja luottamushenkilöitä ilmoitetaan vuosittain maanpuolustuskurssille.
10.02 Teemme laadukasta sisäilmatyötä.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Kohdekohtaiset työryhmät ja kunnan sisäilmatyöryhmä ovat ovat kokoontuneet säännöllisesti. . Sovittujen sisäilmakorjauksia on tehty. Sisäilmatyön verkkosivuilla on ajankohtaiset tiedot kohdekohtaisten sisäilmaryhmien työstä, tehdyistä tutkimuksista, mittauksista ja toteutetuista korjauksista. Kohdekohtaisissa sisäilmatyöryhmissä on toimiva rakenne ja kokoukset ovat säännöllisiä. Sisäilma-asiantuntija viestii kohteiden tilanteesta ja tarvittavien korjausten etenemisestä. Sisäilmatyöryhmä kokoontuu säännöllisesti. Kohteiden korjausten etenemisessä ja tarkastusraporteissa on viivettä.
10.02.01 Kehitämme viestintää ja sisäilmatyöryhmän toimintaa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	

<p>10.03 Kehitämme asukkaiden omatoimista varautumista.</p> <p>10.03.01 Järjestämme 72-tuntia koulutuksia (omatoiminen varautuminen) kuntalaisille (webinaari / Live), sekä asumiturvallisuuteen liittyviä tapahtumia.</p>	<p>3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis</p> <p>5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan</p>	<p>Auskkaille on järjestetty omaehtoiseen varautumiseen liittyvään koulutusta ja viestintää. Varautumista arjen turvallisuusuhkiin tukee kunnan kotisivujen turvallisuusosio, josta löytyy vinkkejä ja linkejä.</p> <p>Auskkaille on järjestetty omaehtoiseen varautumiseen liittyvään koulutusta ja viestintää.</p>
<p>10.04 Kehitämme turvallisuutta kuntien, järjestöjen, liike elämän sekä turvallisuusviranomaisten yhteistoiminnalla</p> <p>10.04.01 Kehitämme alueellista turvallisuutta verkostoitumalla alueellisesti hyvinvointialueen (ml. pelastuslaitos), poliisin, alueen kuntien, liike-elämän, kolmannen sektorin sekä muiden turvallisuus toimijoiden kanssa (vrt. EKTURVA)</p> <p>10.04.02 Edistämme liikenneturvallisuutta kampanjoin ja koulutuksella kaikille ikäryhmille yhteistyössä kunnan, ELY:n, Liikenneturvan, Rambollin ja poliisin yhteistyöllä</p>	<p>3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis</p> <p>5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan</p> <p>3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis</p>	<p>Alueellinen turvallisuusfoorumi (Keski-Uudenmaan kunnat sekä hyvinvointialueet) aloitti toimintansa vuoden alusta, foorumissa suunnitellaan, kehitetään ja yhteensovitetaan alueen varautumista ja valmiussuunnittelua. Hyvinvointialueiden on varauduttava ennakoon tehtävillä valmiussuunnitelmilliä sekä muilla toimenpiteillä häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Asetus hyväksyttiin valtioneuvoston istunnossa 2.3.2023. Hyvinvointialueen tuli muodostaa asetuksessa tarkoitettu yhteistyöryhmä 30.6.2023 mennessä. Alueen tulisi sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevissa valmiussuunnitelmissaan huomioida, että suunnitelmat ovat yhteensopivat muiden yhteistyöalueen hyvinvointialueiden, pelastustoimen ja kuntien suunnitelmien kanssa. Yhteistyöryhmä on toiminut syksystä 2023.</p> <p>Alueellinen turvallisuusfoorumi (Keski-Uudenmaan kunnat sekä hyvinvointialueet) aloitti toimintansa vuoden alusta, foorumissa suunnitellaan, kehitetään ja yhteensovitetaan alueen varautumista ja valmiussuunnittelua. Hyvinvointialueiden on varauduttava ennakoon tehtävillä valmiussuunnitelmilliä sekä muilla toimenpiteillä häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Asetus hyväksyttiin valtioneuvoston istunnossa 2.3.2023. Hyvinvointialueen tuli muodostaa asetuksessa tarkoitettu yhteistyöryhmä 30.6.2023 mennessä. Alueen tulisi sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevissa valmiussuunnitelmissaan huomioida, että suunnitelmat ovat yhteensopivat muiden yhteistyöalueen hyvinvointialueiden, pelastustoimen ja kuntien suunnitelmien kanssa. Yhteistyöryhmä on toiminut syksystä 2023.</p> <p>Liikenneturvallisuusryhmä toimii aktiivisesti. koululla toteutettu kampanjoita liikenneturvallisuuden edistämiseksi. Tuusulan kunnan liikenneturvallisuussuunnitelman päivityksestä päätettiin vuoden 2024 aikana.</p>
<p>10.05 Tuemme toimialueilla sekä kunnan yhdessä tehtävää turvallisuustyötä että tietoturvallisuuden edistämistä digitaalisissa palveluissa</p> <p>10.05.01 Käsittelemme turvallisuus- ja tietoturva-asioita säännöllisesti johtoryhmissä.</p> <p>10.05.02 Osallistumme / järjestämme säännöllisesti vuosittaisia harjoituksia turvallisuus- ja digiturva harjoituksiin.</p> <p>10.05.03 Viestimme kunnan kotisivuilla tietoturvasta sekä kaikille avoimista koulutuksista</p> <p>10.05.04 Lisäämme liikenneturvallisuutta laajentamalla automaattivalvontaa</p> <p>10.05.05 Huomioimme ikäihmiset tärkeänä kohderyhmänä turvallisuusasioissa</p>	<p>2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman</p> <p>3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis</p> <p>3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis</p> <p>3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis</p> <p>3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis</p> <p>2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman</p> <p>3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis</p>	<p>Kehitämme jatkuvasti palveluja tietoturvahkien havaitsemiseen ja niihin varautumiseen digitaalisessa ympäristössä, Tavoitteena on luoda turvallinen digitaalinen ympäristö, jossa henkilöstö voi toimia luottavaisin mielin. Investoimme parhaisiin käytäntöihin, työkaluihin ja prosesseihin, jotka auttavat meitä havaitsemaan, ehkäisemään ja reagoimaan tietoturvahkiin. Olemme sitoutuneet jatkuvaan parantamiseen tällä alueella, jotta voimme tarjota henkilöstöllemme parhaan mahdollisen suojan. Digitaalista ympäristöä kehitetään digiturva-malliin perustuen.</p> <p>Turvallisuus- ja tietoturva-asioita käsitellään säännöllisesti kunnan ja toimialueidenjohtoryhmissä, työ on jatkuvaa. Vuonna 2023 järjestetyn valmiusharjoituksen, UUSIMAA23, perusteella on laadittu toimenpide listat kehitettävistä valmiuksista. Toimialueet ovat tarkistaneet kriittiset toiminnot syksyllä 2023, joita tulee ylläpitää kaikissa tilanteissa. Vuodelle 2024 on suunniteltu turvallisuusjohtamisen mallin kehittämistä. Harjoituksia on järjestetty säännöllisesti vuosittain, 2023 syksyllä kunnan Vs-jory harjoitteli osana Uusimaa23 harjoitusta. Kunnan harjoitus oli 2 päiväinen. Tavoitteena on kuitenkin lisätä harjoittelua vuoden 2024 aikana.</p> <p>Digiturvan harjoitteluun on etsitty tietoturvakoulutuksen rinnalle myös muita harjoitusmuotoja, Syksyllä henkilöstö velvoitettiin osallistumaan Fiksua tietoturvaa-koulutukseen. Turvallisuusviestintää on kehitetty alkuvuoden aikana. Viestintä kunnan kotisivuilla ole toteutunut.</p> <p>Poliisin kriteerit kameravalvonnan osalta eivät ole täyttyneet (esim. liikennemäärät) Poliisi tekee omaa valtakunnallista liikenneanalyysia, jonka avulla liikennevalvontaa suunnitellaan. Liiketeen seuranta ja nopeusvalvontaa tehdään yhdessä liikenneturvan kanssa mm. tallentavilla nopeusnäytöillä.</p> <p>Ikäihmisille kohdennettua turvallisuusviestintää on valmisteltu. Lisäksi Tuusulan kunnassa on käynnistetty ikäihmisten asumisneuvonta, joka opastaa ja neuvoo asumiseen liittyvissä asioissa. Asumisneuvoja auttaa valmistautumaan jo ennakolta ikääntymisen mukanaan tuomiin muutostarpeisiin asumisessa. Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä keväällä 2023. Koordinaattorin avulla kunta pyrki tukemaan ikäihmisten hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja kotona asumista. Ikäihmisten neuvosto kehittää olemassa olevia sekä uusia palveluita ja tukitoimia.</p>
<p>10.06 Vahvistamme lasten ja nuorten turvallisuuden kokemusta.</p> <p>10.06.01 Panostamme kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja kiusaamiseen puuttumiseen</p>	<p>3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis</p> <p>4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä</p>	<p>Varhaiskasvatus: Johtamisessa ja toiminnassa kiinnitetään huomiota kasvattajan sensitiivisyyteen ja lasten tunnetaitojen harjoittelun tukemiseen. Yksi yksyn painopisteistä on lapsen osallisuus vertaisryhmässä. Koulussa ProKoulu-toiminnalla, kouluvalmentajien työpanoksella ja yhteisöllisellä työllä vaikutetaan turvallisen ympäristön kokemukseen yhteisöllisesti ja yksilötöinä. Poissaoloarjoilla viestitään myös turvallisuuden tunnetta oppilaille sekä huoltajille. Nuorisotyön henkilökuntaa on koulutettu. Koko työyhteisö kävi tammikuussa Securitakselta tilatun, erityisesti nuorisotyöhön räätälöidyn turvallisuus koulutuksen, jonka keskiössä oli liikkuva nuorisotyö sekä asiakkaiden kanssa samoissa tiloissa tapahtuva työ. Helmikuussa henkilöstö koulutettiin Aseman Lapset Ry:n kautta jalkautuvaan nuorisotyöhön. Lisäksi osa henkilöstöstä on osallistunut THL:n järjestämän väkivallan uhka ja lumo; nuoret, jengit ja väkivalta, osaamiskeskus Nuoskan järjestämän nivelvaihe alakoulusta yläkouluun. Muita koulutuksia olivat mm. AVI:n järjestämä ”erityisherkan nuoren kohtaaminen” sekä valtiovarainministeriön ”katkaistaan syrjäytymisen polku yhdessä” -koulutuksiin ja seminaareihin.</p> <p>Varhaiskasvatus: Johtamisessa ja toiminnassa kiinnitetään huomiota kasvattajan sensitiivisyyteen ja lasten tunnetaitojen harjoittelun tukemiseen. Oppiminen: Agenda 2030 -ohjelmassa kiinnitetään huomiota vuorovaikutukseen ja toisen kohtaamiseen sekä erilaisuuden ymmärtämiseen. ProKoulu laajenee koskemaan kaikkia kouluja. Ennaltaehkäisevän nuorisotyön ohjaajat kokevat, että nuorilla selkeä tarve keskustelun aikuisen kanssa ja keskustelun aiheet ovat usein arkisia asioita. Tarve on myös konkreettiseen tukeen ja viimeistelty/käyttöön otettu palveluohjaukseen. Näillä toimilla on vaikutusta myös kiusaamisen ennaltaehkäisyyn.</p>

TUUSULA KEHITTYY KESTÄVÄSTI

Valtuustokauden tavoite	Vuositavoite	Toimenpide	Kokonais-tilanne	Etenemisaste	Raportointi 31.12.2023
-------------------------	--------------	------------	------------------	--------------	------------------------

11. Rakennamme kestävää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa

11.01 Laadimme kestävän kehityksen suunnitelman		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Suunnitelma ei ole ollut konkretisoitavissa vuoden aikana. Kestävän kehityksen toimia on toimeenpantu muilta osin.
11.02 Toteutamme ilmasto-ohjelmaa ja otamme käyttöön ilmastojohtamisen toimintamallin		5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan	Tuusulan valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2023 ilmasto-ohjelman noudatettavaksi ohjeellisena vuosille 2023–2025. Ilmasto-ohjelmassa on esitetty hiilineutraalisuuden tavoitevuodeksi vuosi 2035. Kunnan asiantuntijoista on koottu toimenpideryhämät (energia, liikkuminen, rakentaminen, ilmastovastuu sekä sopeutuminen ja hiilinielut).
11.02.01 Vastuutamme ilmastotavoitteiden toimeenpanon ja suunnitelman toteutuksen		5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan	Tuusulan valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2023 ilmasto-ohjelman noudatettavaksi ohjeellisena vuosille 2023–2025. Ilmasto-ohjelmassa on esitetty hiilineutraalisuuden tavoitevuodeksi vuosi 2035. Kunnan asiantuntijoista on koottu toimenpideryhämät (energia, liikkuminen, rakentaminen, ilmastovastuu sekä sopeutuminen ja hiilinielut).
11.02.02 Toteutamme kunnan vähähiilisyystavoitetta		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä	Tuusulan valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2023 ilmasto-ohjelman noudatettavaksi ohjeellisena vuosille 2023–2025. Ilmasto-ohjelmassa on esitetty hiilineutraalisuuden tavoitevuodeksi vuosi 2035. Kunnan asiantuntijoista on koottu toimenpideryhämät (energia, liikkuminen, rakentaminen, ilmastovastuu sekä sopeutuminen ja hiilinielut).
11.02.03 Käynnistämme elinkeinoelämän ja kunnan välisen ilmastokumppanuuden suunnittelun ja toteutuksen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Eteneminen kunnan ilmastohankkeessa. Kiertotaloustyöpaja järjestettiin huhtikuussa. Syyskuussa järjestettiin ilmastotilaisuus sekä asukkaille että yrityksille.
11.02.04 Vahvistamme ekotukiverkoston toimintaa Keski-Uudenmaan kunnissa		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Muutoin on päivitetty kunnan ilmasto-ohjelman toimenpiteet 2023 ja määritelty alustavasti vuonna 2024 toteutettavat ilmasto-ohjelman toimenpiteet. Toimepidettä ei ole raportoitu.
11.02.05 Säästämme kaavoituksessa arvokkaita luontokohteita, hiilinieluja ja –varastoja		5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan	Joka kaavatyöhön liittyy luontoselvitys tai vähintään arvio luontoselvityksen tarpeesta. Tämän perusteella rajataan arvokkaat luontokohteet rakentamisen ulkopuolelle ja määritellään suunnittelutavoitteet niiden säilymiselle. Tuusulan yleiskaavassa 2040 on säästetty arvokkaita luontokohteita, hiilinieluja ja –varastoja. Yleiskaavaan 2040 liittyen tehtiin puuston hiilinielut- ja varastoselvitys. Vanuhteitaan kaavatyössä pilotoidaan ekologista kompensatiota ja tutkitaan arvokkaiden luontokohteiden säästämistä. Arvokkaiden luontokohteiden pistemäiset paikkatiedot on viety Laji.fi -palveluun.
11.02.06 Selvitämme rakentamisen hiilikuormaa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Julkisten rakentamishankkeiden ilmastovaikutusten arviointi on käynnissä, kuten myös kestävän purkamisen ja päästöttömän työmaan. Töiden tavoitteena valmistua vuonna 2024.
11.03 Kehitämme ympäristökasvatussuunnitelman mukaista toimintaa varhaiskasvatuksessa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käytöön otettu	Ympäristökasvatussuunnitelma ohjaa varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämistä kestäväan kehitykseen. Luontopedagogiikkaa toteutetaan kaikissa yksiköissä painopistealueiden mukaisesti. Kunnassa on aloittanut ensimmäinen luonto-ryhmä Lepolan päiväkodissa. Sen toiminta tapahtuu ensisijaisesti ulkona. Toiminnan tukikohteena toimii kota.
11.03.01 Kehitämme kaikkialla tapahtuvaa oppimista ja tuemme terveelliseen ja kestäväan elämäntapaan kasvamisessa.		5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan	Varhaiskasvatuksessa kokopäiväpedagogiikka tukee ja havainnoi lapsen päivää pedagogisena kokonaisuutena. Henkilöstö ja lapset muodostavat yhdessä oppijoiden yhteisön, jossa kaikkien lasten mielekäs osallistuminen toimintaan toteutuu. Perusopetuksessa Agenda2030-opetusohjelman kautta jokaisella vuosiluokalla on sisältöjä.
11.04 Toteutamme laaja-alaista arvo- ja asennekasvatusta Agenda2030-tavoitteiden mukaisesti.		5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan	Toteutus osana varhaiskasvatuksen ympäristökasvatusta ja perusopetuksen Agenda2030-opetusohjelmaa. Kaikessa sivistyksen toiminnassa huomioidaan kehittämissuunnitelman arvojen mukainen toiminta. Agenda 2030 -ohjelman toteuttamista jatkettiin ja Yrityskylän kanssa sovittiin 3 vuoden jatkosta toiminnassa.
11.04.01 Laitamme kierrätysperiaatteet ja jätteidenlajittelun kuntoon kaikissa yksiköissä yhdessä tilapalveluiden kanssa.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tehdään yhteistyössä tilapalveluiden kanssa. Suunnitelma ja kustannukset laajentamisesta laadittu tilapalveluissa. Tilapalveluissa kesätyössä ollut ympäristötekniikan opiskelija on työstänyt suunnitelmaan eteenpäin. Pilottikouluun kokeiluun valittiin syyslukaukdeksi 2023. Jätteiden lajittelu ja toimittaminen oikeisiin keräyspisteisiin tapahtuu osana kasvatusta ja opetusta.
11.04.02 Otamme käyttöön Agenda2030-opetusohjelman perusopetuksessa.		5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan	Ohjelma on käytössä ja toteutuu kaikissa peruskouluissa. Ohjelman käyttöä tukevat Agenda2030-tutoropettajat. Yrityskylän kanssa sovittiin 3 vuoden jatkosta toiminnassa.
11.05 Vähennämme hävikkiä 25 % verrattuna vuoteen 2019 ruokapalveluissa.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Uusi hävikkinseuranta on otettu käyttöön ja hävikin vähentämiseksi on tehty toimenpiteitä. Suunta on oikea. Tavoitteen saavuttamista haastaa erityisesti uusien pienten toimipisteiden avaaminen, jossa ruokailu tapahtuu ryhmässä. Pienimpiin hävikkimääriin päästä isommissa toimipisteissä, jossa ruokailu tapahtuu linjastosta. Uusiin keittiöihin hankitaan jäähdytyskapasiteettia, jotta ylijäämäruoan hyödyntäminen olisi mahdollista.
11.05.01 Rakennamme uuden hävikkinseurannan toiminnanohjausjärjestelmä Matildaan.		5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan	Uusi hävikkinseuranta on otettu käyttöön alkuvuodesta 2023.
11.05.02 Kehitämme ylijäämäruoan hyödyntämistä		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Koko ruokapalveluiden henkilökunnan kanssa on pohdittu yhteisiä keinoja kehittää ylijäämäruoan hyödyntämistä ottaen huomioon hygieniavaatimukset. Eri keittöistä on tullut runsaasti ideoita ylijäämäruoan hyödyntämisestä. Ylijäämäruoan hyödyntämistä tulee kuitenkin vielä kehittää ja keskusteluja jatkaa.

11.06 Otamme käyttöön ruokapalveluiden vastuullisuussuunnitelman ja tarkastelemme ja kehitämme vastuullisuutta monipuolisesti		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Vastuullisuussuunnitelman toimenpiteet tullaan jaottelemaan VARUKE-ohjelman mukaisesti vastuullisuuden eri osa-alueisiin. Kevään 2023 aikana saadaan uusi jaottelupohja ja nykytilan arviointiin soveltuva kartoitustyökalu käyttöön, ja kartoituksen pohjalta eri osa-alueilta tehdään toimenpidesuunnitelmat. Työkälyä on esitelty ruokapalveluille kehitysohjelman taholta maaliskuussa. Ohjelman kautta saadaan lisäksi pohja vastuullisuustyön raportointia ja viestintää varten.
11.06.01 Teemme vastuullisuuden eri osa-alueille omat toimenpidesuunnitelmat		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Vastuullisuussuunnitelman toimenpiteet tullaan jaottelemaan VARUKE-ohjelman mukaisesti vastuullisuuden eri osa-alueisiin. Kevään 2023 aikana saadaan uusi jaottelupohja ja nykytilan arviointiin soveltuva kartoitustyökalu käyttöön, ja kartoituksen pohjalta eri osa-alueilta tehdään toimenpidesuunnitelmat. Työkälyä on esitelty ruokapalveluille kehitysohjelman taholta maaliskuussa. Ohjelman kautta saadaan lisäksi pohja vastuullisuustyön raportointia ja viestintää varten.

12. Vaalimme viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta

12.01 Lisäämme luonnon monimuotoisuutta osana alueidenkäytön prosesseja/kaavoitusta		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistellyt/käyttöön otettu	Tehty kompensatiokokeiluja Keski-Uudenmaan ja Suomen ympäristökeskusten kanssa Vanutehtaan asemakaavamuutoksen yhteydessä (arvokas lehto) sekä Focus alueen yleissuunnitelmaan liittyen (virtavedet). Lisäksi on aloitettu kartoittamaan koko kunnan alueelta kompensatioon soveltuvia kohteita, ensisijaisesti kunnan maita.
12.01.01 Pilotoinme ekologisen kompensatiokohteen		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Nykyisiä luonnonsuojelualueita ennallistetaan HELMI-rahoituksen avulla. Natura-alueita on hoidettu Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa yhteistyössä. Parhailiaan ollaan käynnistämässä yksityisille maanomistajille suunnattua kampanjaa luonnonsuojelualueiden lisäämiseksi. Tuusulassa on 2020-luvulla on suojeltu noin 74 hehtaaria luontoalueita ja kartoitetaan uusia suojelukohteita tavoitteiden mukaisesti.
12.01.02 Perustamme uusia luonnonsuojelualueita ja ennallistamme jo perustettuja luonnonsuojelualueita		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Tehty kompensatiokokeiluja Keski-Uudenmaan ja Suomen ympäristökeskusten kanssa Vanutehtaan asemakaavamuutoksen yhteydessä (arvokas lehto) sekä Focus alueen yleissuunnitelmaan liittyen (virtavedet). Lisäksi on aloitettu kartoittamaan koko kunnan alueelta kompensatioon soveltuvia kohteita, ensisijaisesti kunnan maita.
12.02 Laadimme hulevesiohjelman		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Esitys hulevesivastuusta on valmis. Tietyiltä osin esitys vaatii päivitystä nykytilanteen osalta.
12.02.01 Laadimme hulevesimääräykset		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Esitys hulevesivastuusta on valmis. Tietyiltä osin esitys vaatii päivitystä nykytilanteen osalta. Toteutuksessa ei ole edetty suunnitelman mukaisesti resurssipulan vuoksi.
12.03 Tavoittelemme vesistöjen hyvää ekologista tilaa		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	
12.03.01 Laajennamme Tuusulanjärven kunnostushanketta järven valuma-alueella tehtäviin vesienpuhdistuksiin		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	
12.03.02 Jatkamme järvien ja jokien valuma-alueilla tehtäviä vesienpuhdistuksia		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	
12.04 Otamme käyttöön osallistuvan metsäsuunnittelun toimintaohjelman		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Osallistuvan metsäsuunnittelun toimintamalleja sovelletaan tulevaisuudessa virkistysalueiden kehittämis- ja yleissuunnitelmatöissä, kuten Tuusulanjokilaakson virkistyskäytön yleissuunnitelmassa. Toimintamallia sovelletaan myös metsänhoitosuunnitelmien laadinnassa.
12.05 Päivitämme metsänhoitosuunnitelman		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Taloussuunnitelma vuosille 2023-2033 valmistui vuoden 2023 lopussa.
12.05.01 Teemme kompensatiokokeiluja arvokkaiden luontokohteiden ja Tuusulan metsien/puuston määrän säilyttämiseksi		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Tehty kompensatiokokeiluja Keski-Uudenmaan ja Suomen ympäristökeskusten kanssa Vanutehtaan asemakaavamuutoksen yhteydessä (arvokas lehto) sekä Focus alueen yleissuunnitelmaan liittyen (virtavedet). Lisäksi on aloitettu kartoittamaan koko kunnan alueelta kompensatioon soveltuvia kohteita, ensisijaisesti kunnan maita.
12.05.02 Määritämme hakkuiden tuottotavoitteet sekä selvitämme mahdollisuudet käyttää metsänmyynnistä saatavia tuloja edistämään luonnon monimuotoisuutta		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Hakkuiden tuottoa on arvioitu ja se on ei -sitova. Metsänhoidossa noudatetaan uudistettuja metsänhoidon periaatteita.

13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikkumista Tuusulassa ja seudulla

13.01 Kehitämme liikkumisympäristöä vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Etenee alueyleissuunnitelmien avulla, Lahelanpellon ja Koillis-Hyrylän yleissuunnitelmien laadinta on käynnissä. HSL:n kanssa selvitetään loppuvuonna 2023 ja vuodelle 2024 jatkuen mm. liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien jakelinfrastruktuurin kehittämistarpeita sekä seudullisen kaupunkipyöräpalvelun suunnittelua ja hankintaa.
13.01.01 Laadimme pyöräliikenteen tarkennetun verkkosuunnitelman peilaten sitä pääkaupunkiseudun suunnitelmaan		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Toimenpide ei ole edennyt suunnitellusti. Suunnitteluprojekti on sisällä ja laajuuden määrittelyvaiheessa.

13.01.02 Teemme maastopyöreinit näkyviksi		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	
13.02 Pidämme joukkoliikennepalvelun tarjonnan kustannustehokkaasti riittävänä sekä liikkumistarpeita palvelevana Tuusulan sisäisessä liikenteessä sekä seutulienteessä.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kunta selvittää yhteistyössä HSL:n kanssa kustannustehokkaan joukkoliikenneverkon palvelutasoa toimivalta-alueella osana palveluverkon ja alueiden käytön kehittämistyötä. HSL:lle on annettu elokuussa kunnan lausunto koskien HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmaa.
13.02.01 Selvitämme kustannustehokkaan joukkoliikenneverkon palvelutason Keski-Uudenmaan palvelualueella ja seudulla		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kunta on selvittänyt yhteistyössä HSL:n kanssa kustannustehokkaan joukkoliikenneverkon palvelutason järjestämistä toimivalta-alueella osana palveluverkon ja alueiden käytön kehittämistyötä. Vuoden 2023 aikana eteni linjastosuunnittelu, jonka myötä linjan 643K (Hyrylä-Ruskeasanta-Hakaniemi) viikonloppuliikenne alkaa 4/2024 alkaen. Lisäksi HSL varautuu tihentämään linjan 643 ruuhkavuorojen vuoroväliä.
13.02.02 Selvitämme mahdollisuudet joukkoliikenteen kehittämiseen (mm. Sote-palveluiden saavutettavuus, älykkäät kutsu-liikennetkaisu, pikaraitiotie Keravan asemalle, suorat yhteydet Hyrylästä Kamppiin, raideliikenteen kehittäminen)		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Toimenpide koostuu useista rinnakkaisista, toisiinsa kytkeytyvistä ja mittakaavaltaan erilaisista ja erilaisilla aikatauluilla etenevistä suunnittelu- ja selvitystehtävistä. Osa on selvitetty jo edeltävänä vuosina, osa on mahdollisuus tutkia vielä vuoden 2024 aikana. Vuoden 2023 aikana eteni linjastosuunnittelu, jonka myötä linjan 643K (Hyrylä-Ruskeasanta-Hakaniemi) viikonloppuliikenne alkaa 4/2024 alkaen. Lisäksi HSL varautuu tihentämään linjan 643 ruuhkavuorojen vuoroväliä.
14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen			
14.01 Tehostamme ja lisäämme tilojen käyttöä ja sovellamme palveluverkon yhteiskäytön linjauksia, pelisääntöjä ja hallintamallia kampushankkeissa			
14.01.01 Otamme käyttöön uudistetun tilavarauksjärjestelmän		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Moniassa otettu käyttöön ja tullaan käyttöön ottamaan muissa kampuksissa niiden valmistuttua. (Kunnan olemassa olevaa tilavarauksjärjestelmää laajennetaan ja käyttöä optimoidaan.)
14.01.02 Sovellamme yhteiskäytön pelisääntöjä kampushankkeissa ja luomme kampuskohtaiset toimintaohjeet		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Toimenpide on jäänyt ilman omistajaa ja sen toteutumista ei ole raportoitu.
14.01.03 Hyödynnämme palveluverkon yhteiskäytön linjauksia ja hallintamallia kampushankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	On osa suunnittelu- ja toteutusprosessia.
14.02 Arvioimme poliittisen johtamisjärjestelmän toimivuutta			
14.02.01 Toteutamme toimielinten työskentelyn arvioinnin (valtuustokauden puoliväiarviointi)		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Toteutimme toimielinten työskentelyn arvioinnin valtuustokauden puolivälissä keväällä 2023. Samalla arvioitiin myös strategian ja eettisen ohjeiston toimeenpanoa. Tulokset raportoitiin toukokuussa.
14.02.02 Toteutamme strategian toteutumisen arvioinnin		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Toteutimme toimielinten työskentelyn arvioinnin valtuustokauden puolivälissä keväällä 2023. Tulokset raportoitiin toukokuussa. Strategian toteutumista arvioitiin samassa yhteydessä.
14.02.03 Arvioimme eettisten ohjeiston toteutumista		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Toteutimme toimielinten työskentelyn arvioinnin valtuustokauden puolivälissä keväällä 2023. Tulokset raportoitiin toukokuussa. Strategian toteutumista arvioitiin samassa yhteydessä. Eettisten ohjeiden toteutumista arvioitiin samassa yhteydessä.
14.03 Toteutamme kehitettävien ja realisoitavien kiinteistöjen suunnitelmaa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kehitettävät kiinteistöt I kohteiden myyntiä on valmisteltu. Osa kehitettävistä kiinteistöistä II kohteista odottaa asemakaavan muutosta ennen myyntiä, osa kohteesta olevan toiminnan loppumista. Rekrytoitu kiinteistökehityspäällikkö aloittaa alkuvuodesta 2024.
14.03.01 Toimeenpanemme laaditun suunnitelman		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Kehitettävät kiinteistöt I ja II asemakaavamuutokset ovat lainvoimaisia. Muilta osin edistetään poistuvien koulutonttien ja kiinteistöjen realisointia suunnittelutarveratkaisuin ja alustavien suunnitelmien laadinnalla. Hyökkälän ja Sahatien koulut ovat kaavoitussuunnitelmassa II-luokassa. Kellokosken Ruukin yleinen sauna oli huutokaupat.comissa huutokaupassa. Saunasta saatiin hyväksyttävä tarjous ja kauppa toteutettiin. Harjulan asemakaavamuutoksen luonnokset ovat olleet nähtävillä. Kiinteistöjä on ollut luovutuksessa loppuvuonna 2023, realisointi jatkuu vuonna 2024 suunnitelman mukaisesti.
14.03.02 Edistämme suunnitelmassa nimettyjen kohteiden kaavoja ja myyntitoimenpiteitä suunnitelman mukaan.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Seuraavien kohteiden myyntiä valmistellaan keväksi 2024. Harjulan asemakaavamuutosehdotus on ollut nähtävillä syksyllä 2023 ja asemakaavamuutos menee hyväksymiskäsittelyyn keväällä 2024. Hyökkälän Väinöläntien asemakaavamuutos alkaa keväällä 2024. Tuuskodon asemakaavahdotusta valmistellaan päätöksentekoon keväälle 2024. Vuoden 2023 aikana myytiin Männistönpuistossa sijaitseva Ruukin yleinen sauna.

14.03.03 Tuemme suunnitelman toteutusta tekemällä kunnallistekniikan suunnittelu- ja muutostyöt tarpeen mukaan.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kaikki tarvittavat suunnitelmamuutokset on saatu tehtyä tähän asti tavoiteaikataulun mukaisesti.
14.03.04 Käynnistämme vapautuvien Hyökkälän ja Sahatien koulukortteleiden asemakaavamuutokset		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Kohteiden asemakaavatyöt ovat Kaavoitus suunnitelmassa 2024-27. Hyökkälän Väinöläntien asemakaavamuutos alkanee keväällä 2024. Sahatien koulukorttelin asemakaava on kaavoitus suunnitelmassa II-luokassa, eikä kaavatyötä ole täten ajoitettu.
14.04 Kehitämme hankintoja ja parannamme niiden vaikuttavuutta		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Hankintatoimen kehittämistyö on käynnissä ja se edistyy suunnitelman mukaisesti.
14.04.01 Toiminnallistamme hankintojen kehittämissuunnitelman valittuja toimenpiteitä		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Hankintojen kehittämissuunnitelman valittuja toimenpiteiden toiminnallistaminen aloitettiin ja sitä jatketaan kehittämistyön edetessä.
14.04.02 Kehitämme kilpailutusten sujuvuutta ja sopimusten laatua (hinta, paikallisuus, käytettävyys). Keinoina hankintojen parempi ennakointi ja suunnittelu, taloudellisten vaikutusten arviointi sekä sopimusehtojen laadukas valmistelu.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Hankintoja suunnitellaan ja seurataan talousarvion yhteydessä laaditun hankintakalenterin avulla. Toimialueille järjestettiin alkuvuodesta hankintakoulutusta, jolla vahvistettiin hankintaosaamista. Vuoden 2024 hankintakalenteri tehtiin talousarvion valmistumisen aikataulussa.
14.04.03 Hyödynnämme toimittajiemme ostokanavia, keskitämme sopimus- ja päivittäishankinnat valittuihin sopimusten mukaisiin kanaviin.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Ostamisen ohjeistetaan säännöllisesti. Ohioistoja seurataan ja käyttäjiä ohjataan ostamaan oikeita kanavia pitkin. Kuntaan hankittiin uusi maksukortti keväällä 2023, jonka myötä päivittäishankintojen seuranta ja johtaminen helpottuu. Korttitilauksia on tehty runsaasti ja kortin käyttö laajenee.
14.04.04 Kehitämme hankinnasta maksuun prosessia sekä käynnistämme tilausjärjestelmän hankinnan suunnittelun.		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Linkissä Monetra-projektiin ja sen etenemiseen. Vuoden 2023 aikana ei ollut resursseja tutustua tilausjärjestelmään. Siirtyä perusjärjestelmien käyttöönoton jälkeiseen aikaan.
14.05 Kehitämme ICT-järjestelmien käyttövaltuushallintaa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	ICT-järjestelmien käyttövaltuushallinnan kehittäminen on aloitettu kunnan AD-ympäristön selkeyttämisellä, mikä on ehdoton edellytys seuraavien kehitysaskelten ottamiseksi. Samalla on aloitettu alustava kartoitus vaihtoehtoisista käyttövaltuushallinnan sovelluksista. Uuden järjestelmän hankintaa ei tulla kuluvan vuoden aikana toteuttamaan, sillä HR-järjestelmän vaihtumisen myötä käyttövaltuushallintaa tulee tarkastella kokonaisuutena.
14.05.01 Teemme käyttövaltuushallinnan kokonaissuunnittelun ja järjestelmähankinnan		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Toimenpiteen osalta on käynnistetty AD-ympäristön käyttäjäröyhmiä selkeyttäminen, minkä kautta pyritään luomaan edellytykset käyttövaltuushallinnan laajamittaisemmalle kehitykselle. Vaihtoehtoisten käyttövaltuushallinnan järjestelmien kartoitus on aloitettu, minkä lisäksi pohditaan käyttövaltuushallinnan helpottamista loppukäyttäjän näkökulmasta. Järjestelmähankintaa ei tulla kuluvan vuoden aikana tekemään, sillä kokonaisuuteen liittyy olennaisesti myös HR-järjestelmä, joka on palvelutoimittajan vaihtamisen myötä uusitumassa tulevan vuoden aikana. Vasta tämän jälkeen on mielekästä tarkastella käyttövaltuushallintaa kokonaisuutena.
14.06 Kehitämme talous- ja rahoitussuunnittelua jatkuvasti		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Talouden 10 vuoden laskelmat päivitettiin lokakuun aikana talousarvioprosessin yhteydessä. Rahoituksen saatavuutta ja korkojen kehitystä seurataan jatkuvasti. Korkoriskiä on suojattu myös etupainotteisesti kahdella korkojohdannaisella, joista toinen kohdistui kesällä nostettuun lainaan ja toinen vuonna 2024 nostettavaan lainaan. Uusia johdannaisopimuksia tehdään vuoden 2024 puolella korkomarkkinoiden tasaantuessa.
14.06.01 Ennakoimme ja varaudumme taloudessa tapahtuvia muutoksia mallintamalla kunnan pitkän tähtäimen taloutta ja rahoitusta eri skenaarioiden avulla.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Talouden 10 vuoden laskelmat päivitettiin lokakuussa talousarvioprosessin yhteydessä.
14.06.02 Seuraamme ja teemme toimenpiteitä kunnan rahoituksen saatavuuden varmistamiseksi ja korkoriskien hallitsemiseksi		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Korkoriskin suojaamistarkoitukseen tehtiin vuonna 2022 kaksi koronvaihtosopimusta, jotka pienentävät vuosina 2023 ja 2023 nostettavien pitkäaikaisen lainojen korkoriskejä. Rahoituksen saatavuutta ja korkojen kehitystä seurataan jatkuvasti ja uusia suojauksia tehdään 2024 aikana korkomarkkinoiden tasaantuessa.
14.07 Kehitämme investointien seurantaa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Investointien seurantaprosessin kokonaiskehittämiseen ei ole ollut riittävästi resursseja.
14.07.01 Kehitämme investointien ostolaskuprosessia, oikeellisuutta ja kustannuseurantaa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Tarvittavien toimenpiteiden seuranta suunnitteilla.
14.8. Kehitämme tiedolla johtamista, kustannuslaskentaa ja raportointia		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Kuntatasoinen tiedolla johtamisen kehittämisprojektin valmistelu on siirtynyt suunnitteluvaiheeseen ja projektiorganisaatio on muodostettu. Projektin esiselvitysvaiheen tiedonkeruu käynnistyi loppuvuodesta ja toteutusvaiheen käynnistyminen ajoittuu vuodelle 2024. Talouden raportointijärjestelmien osalta tehdään ratkaisut järjestelmäm muutoksen yhteydessä.

INDIKAATTOREIDEN SEURANTA 2023

Indikaattorit

Jokaiselle valtuustokauden tavoitteelle on määritetty indikaattoreita, joiden avulla seurataan tavoitteen saavuttamista. Indikaattoreille määriteltiin lähtötasot ja tavoitetasot vuoden 2022 aikana. Indikaattoreista on raportoitu 31.12.2023 tilanne tai viimeisin saatavilla olevan tieto alla olevaan taulukkoon.

Strategiset indikaattorit	Lähtötaso	Tavoitetaso 31.12.2025	Tavoitetason seuranta 31.12.2023
1. Tarjoamme laadukkaita ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä			
Kuntalaisten palvelutyytyväisyys (hyödynnetään muissakin tavoitteissa)	7,4 (Kuntapalvelututkimus 2019)	Paraneva	Kuinka tyytyväinen olet asumiseen kokonaisuutena Tuusulassa? Tuusulassa 3,7 (asteikolla 1-5) Suosittelemme sisäiset -7 ja ulkoiset 19.
Sähköisen asioinnin osuuden kasvu	Määritetään vuonna 2023	Kasvava	Sähköisen asioinnin uusi alustaratkaisu otettiin käyttöön avustushakemusten osalta (2023)
2. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut.			
Yleiskaavan toteutuminen	Tuusulan yleiskaava 2040 laadinnassa	Yleiskaava 2040 on lainvoimainen	Valtuusto hyväksyi Tuusulan yleiskaavan kokouksessaan 14.11.2022 § 133. HO hylkäsi kuusi kaavasta jätettyä valitusta joulukuussa 2023. Kolme valittajaa haki jatkovalitusoikeutta KHO:sta ja siten kaava ei ole vielä lainvoimainen.
Elinvoimaisuusindeksi	Aluekehityksen laaja tilannekuva (MDI) Sijoitus suhteessa mannersuomen kuntiin 10	Paraneva	FCG:n ja MDI:n elinvoimaa, vetovoimaa ja pitovoimaa mittaavan EVP-indeksin mukaisesti Tuusula oli vuonna 2023 Suomen kymmenen elinvoimaisimman kunnan joukossa.
Väestönkasvu	31.12.2021 - 39 727 asukasta	31.12.2025 - 41 097 asukasta	31.12.2023 - 41 334 asukasta
3. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot.			
Myytyjen ja vuokrattujen tonttien määrä	Viimeisen 5 vuoden aikana on luovutettu kunnan omakotitontteja keskimäärin 57 kpl.	Luovutamme kaikki lainvoimaisissa asemakaavoissa olevat omakotiton tit. Tavoitteena on luovuttaa yli 100 omakotitonttia vuodessa.	AO tontteja on luovutettu yhteensä 30 kpl (myyty 16 kpl ja vuokrattu 14 kpl) myytyihin sisältyy 5 kpl vuokratontin omaksi lunastuksia. Tuottajamuotoisia tontteja on myyty 1 kpl ja vuokrattu 2 kpl.
Valmistuneet asunnot talotyypeittäin	omakotiasuntoja 129 kpl rivi- ja ketjutaloasuntoja 63 kpl kerrostaloasuntoja 366 kpl	MAL-tavoite 460 asuntoa/vuosi, jakautuu: omakotiasuntoja 110 kpl rivitaloasuntoja 80 kpl kerrostaloasuntoja 270 kpl	Valmistuneita asuntoja yhteensä vuoden 2023 aikana 876 kpl, joista omakotiasuntoja 137 kpl, rivi- ja ketjutaloasuntoja 25 kpl ja kerrostaloasuntoja 714 kpl.
4. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä.			

Työpaikkatonttivaranto	Myytavissä oleva varanto (osa varattu tai vailla kunnallistekniikkaa) Jokela 24 kpl, Kellokoski 2 kpl, Etelä-Tuusula 9 kpl	Hankimme maata vuosittain noin 40 ha asunto- ja työpaikkatonttien varannon varmistamiseksi	Työpaikkatonttivarantoa on 380 653 m ² ja niillä yhteensä rakennusoikeutta 144 590 k-m ² . Maata hankittiin viime vuonna 19,9 hehtaaria.
Työpaikkatonttien myynti/vuokraus	Viimeisen 5 vuoden aikana on luovutettu kunnan työpaikkatontteja keskimäärin 5 kpl	Luovutamme kaikki lainvoimaisissa asemakaavoissa ja kunnallistekniikan piirissä olevat työpaikkatontit	Yritystontteja myytiin 3 kpl (joista yhden kauppakirja allekirjoitettiin jo vuoden 2022 puolella, mutta omistusoikeus siirtyi vasta 2023 alkuvuodesta).
Työllisyysaste ja avoimet työpaikat	31.12.2021 Työllisyysaste 79,5 % Avoimet työpaikat 1508 kpl	31.12.2025 Työllisyysaste kasvava Avoimien työpaikkojen määrä kasvaa	31.12.2023 avoimia työpaikkoja 184 kpl, työllisyysaste 31.12.2022 - 80,4 %
Yritysten nettoperustanta	v. 2021–127 kpl	v. 2025–250 kpl	v. 2023 – 815 yritystä

5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen.

Kävijämäärät eri kohteissa	<ul style="list-style-type: none"> - museokävijöiden kokonaismäärä 55 000 - Kirjaston lainamäärät 500 000 kpl - Uimahallin kävijämäärä 166 140 	<ul style="list-style-type: none"> - Saavutetun tason säilyttäminen ja harkittu kasvattaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Museokävijöiden kokonaismäärä 57 939 - Kirjaston lainamäärät 502 977 kpl - Uimahallin kävijämäärä 202 214
Käyttäjien palvelutyytyväisyys	<ul style="list-style-type: none"> - Museopalvelut Halosenniemi ja Erkkola, erittäin tyytyväisiä ja tyytyväisiä 95 % vastanneista - Uimahalli 91,4 % (erittäin ja melko tyytyväinen nykyisiin uimahallipalveluihin (allastilat, saunat, puku- ja pesutilat) - Liikunnan TEA-viisari 81/72 (Tuusula/koko maa) 	<ul style="list-style-type: none"> - Tavoitetun tason säilyttäminen museopalveluissa - Uimahallipalveluiden tason parantaminen lähtötasoon nähden (kysely 30,7 %, erittäin tyytyväinen nykyisiin uimahallipalveluihin) - Tavoitetun tason vahvistaminen liikunnan ja kuntatason TEA-viisarissa 	<ul style="list-style-type: none"> - Museopalvelut Halosenniemi ja Erkkola, erittäin tyytyväisiä ja tyytyväisiä 99 % vastanneista - Liikunnan TEA-viisari 81/72 (Tuusula/koko maa)
Harrastajien ja harrastusten määrä	Tuusulan harrastamisen mallin mukaisten kerhojen määrä ja osallistujien määrä	<ul style="list-style-type: none"> - Saavutetun tason säilyttäminen ja harkittu kasvattaminen 	<p>Kevät 2023: Osallistujia 830</p> <p>Syksy 2023: Osallistujia noin 800, 76 eri kerhoa, 20 eri toimijaa</p>

6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia.

Koettu terveys	<p>Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4.–5. luokka 12,6 % (2021) - 8.–9. luokka 23,7 % (2021) - Lukiolaiset 24,5 % (2021) - Ammatilliset oppilaitokset 36,5 % (2021) - 20–64-vuotiaat 28,1 % (2020) 	<p>Terveydentilan keskinkertaiseksi tai huonoksi kokeneiden määrä on laskenut</p>	<p>Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4.–5. luokka 12,7 % (2023) - 8.–9. luokka 27,2 % (2023) - Lukiolaiset 22,3 % (2023) - Ammatilliset oppilaitokset 38,7 % (2023)
----------------	--	---	--

	oppilaiden määrä (jatko-ohjauksen tarve)		
Asiakas/huoltaja-arvioinnin tyytyväisyys (keskiarvo)	Varhaiskasvatuksen huoltajakysely 2022 - Ka 4,31 Perusopetuksen huoltajakysely 2021 - Yleisarvosana koulun toiminnalle 8,4	Paraneva	Varhaiskasvatuksen huoltajakysely 2023 - Ka 4,42 Perusopetuksen huoltajakysely 2023 - Yleisarvosana koulun toiminnalle 8,4
Pitää koulunkäynnistä %	Kouluterveyskysely 2021 - 4.–5. luokka 77 % - 8.–9. luokka 61,8 % - Lukiolaiset 62,8 % - Ammatilliset oppilaitokset 71,4 %	Paraneva	Kouluterveyskysely 2023 - 4.–5. luokka 69,8 % - 8.–9. luokka 53,4 % - Lukiolaiset 63,6 % - Ammatilliset oppilaitokset 72,5 %
10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden			
Koettu turvallisuus	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, 4–5 lk 7 %, 8–9 lk 6,6 % Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, 8–9 lk 33,2 % Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, 4–5 lk 17 %, 8–9 lk 13,5 % Tapaturma koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana, 4–5 lk 44,8% 8-9 lk 22,3 % Päivittäisen elämänsä turvattomaksi kokeneiden osuus: - 20–64-vuotiaat 2,2 % - 65 vuotta täyttäneet 0,4 % Kuntalaisten koettu turvallisuus: Turvallisuuskyselyt, alueellinen turvallisuus, Toteutetaan turvallisuussuunnitelman päivityksen yhteydessä. Kysely käynnissä keväällä -23 Tilastokeskuksen ja sotkanetin tilastojen seuranta turvallisuustunteeseen vaikuttavien indikaattorien osalta (työttömyys, päihteiden käyttö jne.)	Kouluterveyskyselyssä kysymys 4–5 lk on: Kokenut seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä vuoden aikana 4–5 lk, 9 %, Kouluterveyskyselyssä kysymys 4–5 lk on: Koulussa tai koulumatkalla vähintään kaksi tapaturmaa lukuvuoden aikana % 4–5 lk 27,2 % Päivittäisen elämänsä turvattomaksi kokeneiden osuus laskeva Ylläpidetään hyvää turvallisuustunnetta kunnassa.	Kouluterveyskysely 2023 Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa 4–5 lk 10,8 %, 8–9 lk 7,2 % Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, 8–9 lk 28,8 % Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, 4–5 lk 18,2 %, 8–9 lk 13,9 % Tapaturma koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana, 4–5 lk 40,7% 8-9 lk 16,9 %

Rikosten määrä	<i>Poliisin tietoon tulleet rikokset Tuusulassa</i> - 2021: 3 045 - 2022: 3 137	<i>Rikostilastojen kääntyminen laskuun. Nuorten tekemien rikosten vähentäminen</i>	<i>2023: 2945 Kaikki rikokset, Tuusulassa (Poliisin tilasto)</i>
Liikenneonnettomuuksien määrä	<i>Henkilövahinko-onnettomuudet</i> 2022: 28 kpl, sis kuol/vaka 1 2021: 41 kpl, sis kuol/vaka 4 2020: 47 kpl, sis kuol/vaka 8 2019: 42 kpl, sis kuol/vaka 8 2018: 64 kpl, sis kuol/vaka 9 2017: 22 kpl, sis kuol/vaka 3	<i>1: Kuolemat ja vakavat loukkaantumiset 75 % vuoden 2020 tasosta 31.12.2025</i> <i>2: Vuonna 2030 kuolemien ja vakavien loukkaantumisten määrä 50 % vuoden 2020 tasosta.</i> <i>3: Nollavisio: kuolemat 0 ja vakavat loukkaantumiset 0 vuoteen 2050 mennessä</i>	<i>2023: 17 kpl, sis. kuol/vaka 0</i>
11. Rakennamme kestäväää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa.			
Kestävän kehityksen indeksi	18/310 kuntaa (2020, Mayors Indicators)	Vahvistuva	(Mayors Indicators palvelua ei ole hankittu kuntaan)
Päästötavoitteet (päästöt/asukas)	4,1 ktCO2	2,6 ktCO2	Päästöt per asukas vuonna 2022: 3,9 t CO2e/asukas
Hiilineutraalisuustavoitteen toteutuminen	19 738 tCO2e.	13 800 tCO2e	Kunnan hiilijalanjälkeä ei laskettu vuonna 2023. Hiilijalanjälki on tarkoitus laskea tänä vuonna (v. 2024).
Mittarina tCO2e kunnan hiilijalanjälki	2021 lasketuin olennaisin erin, puuttuu osa hankinnoista (Scope 3 –taso)	Ilmasto-ohjelmassa tavoitteeksi on asetettu – 30 % vuoden 2025 loppuun mennessä (laskettuna samoin erin kuin lähtötaso)	
12. Vaalimme viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta.			
Vesistöjen ekologinen tila, uimavesien hygieeninen laatu	Tuusulanjärven ekologinen tila on tyydyttävä. (viimeisin arvio vuodelta 2019) Tuusulan yleisten uimavesien laatuluokka on erinomainen	Tuusulanjärven ekologinen tila on tyydyttävä. (Tavoitteena hyvä ekologinen tila vuonna 2027), arvo saadaan 6 vuoden välein. Tuusulan yleisten uimavesien laatuluokka on erinomainen	ELY-keskus luokittelee Tuusulanjärven ja Rusutjärven ekologisen tilan kuuden vuoden välein. Viimeisin tieto on vuodelta 2019 ja seuraava tilannetieto tulee näillä näkymin v. 2026. Tuusulan yleisten, ns. EU-uimarantojen uimavesien laatuluokka oli vuonna 2023 erinomainen. Kaikilla Tuusulan uimarannoilla, mukaan lukien Jokela ja Kellokoski, oli viime

			kesänä veden mikrobiologinen laatu tutkituilta osin hyvä.
Metsäisten alueiden määrän kehittyminen	Selkeitä laajoja metsäalueita on Tuusulan pinta-alasta n. 41,4 %.	41,4 % kunnan pinta-alasta. Tavoitteena on, että laajojen metsäalueiden määrä ei vähene	Ajantasaista metsäpeitetietoa ei ole saatavilla viime vuosilta, mutta tieto tullaan saamaan käyttöön loppuvuodesta 2024.
Mittarina % kunnan pinta-alasta			
Luonnonsuojelualueiden määrä	218 hehtaaria	Tavoitetaso määrittelemättä	Yhteensä luonnonsuojelualueita on Tuusulassa tällä hetkellä 252 hehtaaria.
Mittarina hehtaari (ha) tiukasti suojeltuja alueita vrt. EU:n biodiversiteettistrategia		EU:n biodiversiteettistrategian mukaan 10 % pinta-alasta tulisi olla tiukasti suojeltua, mikä tarkoittaa Tuusulassa 2254 ha.	
13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikkumista Tuusulassa ja seudulla			
Joukkoliikenteen matkustajamäärän kehittyminen	Jkl-nousut [milj.] 2023: 2,775 2022: 2,285 2021: 1,671 2020: 1,548 2019: 1,935	Tavoite 31.12.2025: Joukkoliikennematkustus kasvaa	Jkl-nousut [milj.] 2023: 2,775
Kevyenliikenteen väylien km-määrä	193 km	250 km	209 km
14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen			
Verotulojen kasvu	v. 2022–2023 - Tuusula -46,8 % - Uusimaa -49,7 %	v. 2021–2025 kasvu nopeampaa kuin Uudellamaalla keskimäärin	
Käyttöomaisuuden myyntitulot	v. 2023 12,8 milj. euroa	v. 2021–2025 keskimäärin 11 milj. euroa/vuosi	
Palvelujen kustannukset suhteessa muihin Kuuma-kuntiin	v.2023 (toimintakate/asukas) - Tuusula -2,51 teur/asukas - Keskiarvo -2,48 teur/asukas	v. 2021–2025 Tuusulan vuosittainen toimintakate/asukas enintään keskimääräisellä tasolla	
Kunnan käytössä olevien tilojen brm ² /asukas	31.12.2023 3,89 m ²	31.12.2025 laskeva	
Toimintakate / asukas	31.12.2023 -2 509 euroa/asukas	31.12.2025 Kasvu ei ylitä keskimääräistä elinkustannusindeksin nousua	
Velat/asukas	31.12.2023 4 834 euroa/asukas	31.12.2025 alle 8 000 euroa/asukas	

INVESTOINTIEN JÄLKILASKELMAT

Tuusulan kunta

Hankkeiden jälkilaskelmat 2023

Jälkilaskelmat tehdään rakennusten, kunnallistekniikan / vesihuollon, puistojen, pitkävaikutteisten menojen sekä maa- ja vesialueiden yli 300 000 euroa ylittävistä hankkeista. Laskelmat tehdään valmistuneista hankkeista puolivuosisraportoinnin sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

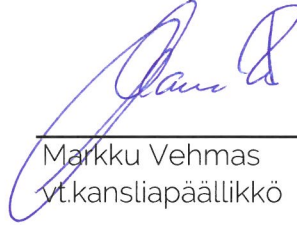
Kohde (m2, €/m2, €/metri, m3, €/m3)	Kokonaiskustannusarvio	Aloitusaikajankohta	Valmistumisaikajankohta	Miten kustannukset toteutuivat	Mitä käyttötaloussäästöjä investointi tuo	Mikä prosessissa meni hyvin ja missä olisi ollut parannettavaa	Keskeisten toiminnallisten ja laadullisten tavoitteiden toteutuminen	Kuluva vuosi					Kumulatiivinen				
								Määräraha (€)	Rahoitusosuudet (€)	Tot. Kust. (€)	Ero (€)	Tot. (%)	Määräraha (€) vuodet yht.	Rahoitusosuudet (€) vuodet yht.	Tot. Kust. (€) vuodet yht.	Ero (€)	Tot. (%)
Monion lukio- ja kulttuurin monitoimirakennus	33 200 000	kesä.21	31.8.2023	Kustannusylitys johtui rakentamisen aikana mukaan tulleesta taiteesta sekä sen vaatimista rakenne ja tekniikka muutoksista	Uusi rakennus on arvioitu olevan käyttömenoiltaan entistä lukiota sekä muita hajasijoitettuja toimintoja edullisempi	Itse rakentaminen meni hyvin. Suunnittelussa ja valvonassa olisi parannettavaa	Kohde saatiin valmiiksi suunnitelmiin nähden virheettää ja aikataulussa	5 600 000	0	7 767 030	2 167 030	39 %	27 500 000	0	32 537 885	5 037 885	18 %
Sulan tp-alue 1 & 2	3 040 000	2022	31.12.2023			Prosessissa ongelmallista oli yksityisten maanomistajien ja alueen toimijoiden intressien sovittaminen projektiakatauluun, joskin haasteet saatiin pääsääntöisesti taklattua	toteutui	2 400 000	0	1 949 364	-450 636	-19 %	3 040 000	0	4 470 198	1 430 198	47 %

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Tuusulassa 25. päivänä maaliskuuta 2024

TUUSULAN KUNNANHALLITUS

Kalle Ikkelä
puheenjohtajaMarkku Vehmas
vt.kansliapäällikkö

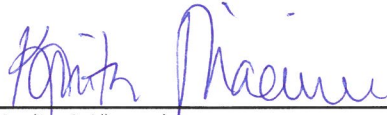
Outi Huusko

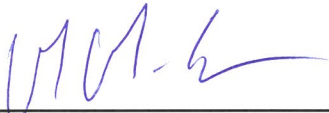
Elisa Laitila

Arto Lindberg

Karita Mäensivu

Mika Mäki-Kuhna

Ari Nyman

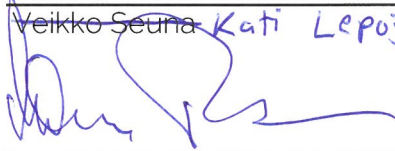
Lilli Salmi

Veikko Seuna Kati Lepojärvi

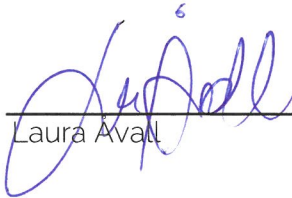
Johanna Sipiläinen

Mika Timonen

Anna Yltävä

Laura Avall

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Tuusulassa Touko kuun 6. päivänä 2024

KPMG Oy Ab

Jukka Huuskonen JHT, KHT